ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΑΡΧΕΙΑ ΕΜΦΥΛΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ
(1944-1949)

ΤΟΜΟΣ 15ος

ΕΚΔΟΣΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ
ΑΘΗΝΑ 1998

SET: 960-7897-10-2
ISBN: 960-7897-11-0

Αφιερώνεται
σ' αυτούς που έπεσαν για την ελευθερία
και την ακεραιότητα της Πατρίδας, καθώς
και στα αθώα θύματα του αδελφοκτόνου
σπαραγμού και της τυφλής βίας.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:	Αντιστράτηγος ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΟΧΡΗΣΤΟΣ
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:	Υποστράτηγος ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΔΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ 5ου ΓΡΑΦΕΙΟΥ (Συγγραφομένης Ιστορίας):	Υποστράτηγος ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΠΗΛΙΩΤΗΣ
ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗΣ:	Υποστράτηγος ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΠΗΛΙΩΤΗΣ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΣ ΥΛΗΣ:	Υποστράτηγος ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΠΗΛΙΩΤΗΣ Ταξίαρχος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΙΧΟΠΟΥΛΟΣ Ιστορικός ΕΦΗ ΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ

ΠΡΟΣ: ΓΕΣ/ΔΙΣ
ΤΥΕΣ

ΚΟΙΝ: ΓΕΣ/ΔΕΚΠ/3α
ΓΕΣ/2ο-7ο ΕΓ
ΓΕΣ/ΔΥΠΟΣΤΗ
ΤΥΕΣ/Γ΄ ΥΔΝΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ
ΔΝΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ/3α
Τηλ. (Εσωτ.) 3192
Φ.205/19/263248
Σ.1355
Αθήνα, 19 Αυγ. 98
Συνημ: Τόμοι : 16

ΘΕΜΑ: Στρατιωτική Ιστορία

ΣΧΕΤ: α. ΠΔ 9-1/1984/ΓΕΣ
β. ΠΔ 9-26/1993/ΓΕΣ
γ. Φ.205.5/16/399879/Σ.327/3-8-98/ΓΕΣ/ΔΙΣ

1. Έχοντας υπόψη τα παραπάνω σχετικά,

κυρώνουμε

το έργο της ΔΙΣ/ΓΕΣ «Αρχεία Εμφυλίου Πολέμου» και εντελλόμεθα την έκδοσή του.

2. Η έκδοσή του σε χίλια (1.000) αντίτυπα θα γίνει από εκδοτικό οίκο.

3. Διανομή από το ΤΥΕΣ/Γ΄ ΥΔΝΣΗ σύμφωνα με το (β) σχετικό.

4. Την επίβλεψη για την έκδοση, ορθή εκτύπωση και διάθεση αναθέτουμε στη ΔΙΣ/ΓΕΣ.

5. Το κόστος της δαπάνης θα βαρύνει το Π/Υ του έτους 1998 της ΔΙΣ/ΓΕΣ.

Απόστολος Αθανάσιος Τσοχατζόπουλος
ΥΕΘΑ

Ακριβές Αντίγραφο

Κων/νος Κούσαντας
Επίλαρχος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο Εμφύλιος Πόλεμος της περιόδου 1944-1949, αποτελεί αναμφισβήτητα την πιο μελανή σελίδα της ένδοξης Ελληνικής Ιστορίας. Οι πρωταγωνιστές και οι φανατικοί υποστηρικτές αυτού του αδελφοκτόνου σπαραγμού, είναι υπαίτιοι για τις δεκάδες χιλιάδες θύματα, τα βασανιστήρια, τις ομαδικές εκτελέσεις, τις εξορίες, τον εκπατρισμό χιλιάδων Ελληνόπουλων, τον ξεριζωμό των κατοίκων από τις πατρογονικές τους εστίες, την ερήμωση και την καταστροφή της χώρας. Αυτοί έδωσαν τη χαριστική βολή στην πολύπαθη και αιματοβαμμένη Ελλάδα, αμέσως μετά τον τιτάνιο αγώνα που διεξήγαγε εναντίον της φασιστικής Ιταλίας και της ναζιστικής Γερμανίας, αλλά και μετά τον επικό αντιστασιακό αγώνα που διεξήγαγε κατά τη διάρκεια της τριπλής κατοχής.

Μέχρι τώρα πολλά έχουν γραφεί για την περίοδο του Εμφυλίου Πολέμου στην Ελλάδα και από τις δύο πλευρές. Αρκετοί ιστοριογράφοι παρουσιάζουν ορισμένα γεγονότα με διαφορετικό τρόπο, άλλα τα αποσιωπούν από έλλειψη στοιχείων ή σκόπιμα, δίδοντας πάντως την εντύπωση ότι ο καθένας τους στρέφει τους προβολείς της δημοσιότητας στο πεδίο εγκληματικής δραστηριότητας και τα σφάλματα του αντιπάλου, αφήνοντας τον αναγνώστη στη σκιά της ημιμάθειας με εύλογες απορίες και ερωτηματικά.

Πιστεύουμε ότι ο Ελληνικός λαός, έχει καταδικάσει τις εμφυλιοπολεμικές πρακτικές, καθώς και τις πολιτικές εμπάθειες και σκοπιμότητες που οδηγούν στον κατηφορικό δρόμο του εθνικού διχασμού και της μισαλλοδοξίας, δρόμο, που όσες φορές τον διάβηκε στο απώτερο αλλά και στο πρόσφατο παρελθόν, το τίμημα ήταν ιδιαίτερα βαρύ.

Η Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού, θέλοντας να συμβάλλει στην αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας, προβαίνει στην έκδοση των Ιστορικών Αρχείων της περιόδου 1944-1949, ώστε ο ιστορικός του μέλλοντος, έχοντας στη διάθεσή του και τα αυθεντικά έγγραφα της δράσεως του Ελληνικού Στρατού κατά την πιο πάνω περίοδο, να συγγράψει την πραγματική Ιστορία και ο αναγνώστης να βγάλει τα δικά του συμπεράσματα.

Η Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού με την έκδοση των Αρχείων του Εμφύλιου Πολέμου, επιχειρεί το πρώτο βήμα στην ιστορική κάλυψη της περιόδου 1944-49. Την επιλογή μας για την παρουσίαση αυτούσιων των εγγράφων των Αρχείων, υπαγόρευσε η προσπάθεια για αντικειμενική κρίση και απόλυτη τεκμηρίωση, απαλλαγμένη από κάθε σχόλιο, ώστε ο μελετητής να εξάγει τα δικά του συμπεράσματα. Φυσικά, δεν έλειψαν οι δυσχέρειες για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Τα αρχεία της ΔΙΣ δεν καλύπτουν σε ικανοποιητικό βαθμό τη δράση των προσκείμενων στο ΕΑΜ Αντάρτικων Δυνάμεων κατά την περίοδο του Εμφύλιου Πολέμου. Η ΔΙΣ απευθύνθηκε στο Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, δυστυχώς όμως τα στοιχεία που μας παραχώρησε ήταν ιδιαίτερα περιορισμένα κι αναφέρονται μόνο σε ζητήματα οργανωτικά.

Πιστεύουμε ότι η Ιστορία δεν πρέπει να γράφεται «εν θερμώ», η παρέλευση όμως πολλών δεκαετιών από τα γεγονότα, αυξάνει τον κίνδυνο της σύγχυσης ή ακόμη και της λήθης. Με δεδομένο ότι και η χρονική δέσμευση για τη δημοσιοποίηση των Αρχείων έχει περάσει, ευελπιστούμε ότι η προσπάθειά μας θα αποτελέσει κίνητρο και θα βρεί μιμητές σε όσους διαθέτουν αρχεία της περιόδου, είτε ιδιώτες, είτε πολιτικά κόμματα και πολιτιστικούς φορείς, ώστε να ριχτεί άπλετο φως στην ιστορική μνήμη του Εμφύλιου Πολέμου. Πρόθεση της ΔΙΣ είναι να συνεχίσει την έρευνα για την συγκέντρωση κι άλλων εγγράφων, προκειμένου να εκδώσει συμπληρωματικούς τόμους. Επιθυμούμε την απόλυτη διαφάνεια για τα αρχεία μας κι είμαστε έτοιμοι να δεχτούμε κάθε καλοπροαίρετη κριτική.

Τελειώνοντας, θεωρώ υποχρέωση να ευχαριστήσω την Επιτροπή που εργάστηκε στην έρευνα των αρχείων και τη συγγραφή της Ιστορικής Επισκόπησης, καθώς επίσης και όσους συνέβαλαν στην παραγματοποίηση της έκδοσης αυτής.

ΑΘΗΝΑ — *Αντιστράτηγος ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΟΧΡΗΣΤΟΣ*
Μάιος 1998 — *Διευθυντής ΔΙΣ/ΓΕΣ*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα έκδοση Αρχείων δημοσιεύονται αυθεντικά έγγραφα της περιόδου του Εμφύλιου Πολέμου στην Ελλάδα 1944-1949, όπως αυτά διασώθηκαν και τηρούνται στα Αρχεία της ΔΙΣ. Ορισμένα απ' αυτά αναφέρονται στα γεγονότα του 1944, ενώ τα περισσότερα περιγράφουν την δράση του Εθνικού Στρατού κατά την περίοδο 1946-1949. Υπάρχουν όμως και έγγραφα των ΚΚΕ, ΕΑΜ, ΕΛΑΣ, ΟΠΛΑ και Δημοκρατικού Στρατού που περιήλθαν στην Υπηρεσία, είτε από καταλήψεις αρχείων του Δημοκρατικού Στρατού κατά την περίοδο των επιχειρήσεων 1946-1949, είτε από ευγενική προσφορά του ΚΚΕ και άλλων φυσικών και νομικών προσώπων.

Για τη διευκόλυνση του αναγνώστη, πριν από τα έγγραφα παρατίθεται σύντομη Ιστορική Επισκόπηση και πίνακας περιεχομένων εγγράφων, που περιλαμβάνει τα απαραίτητα στοιχεία κάθε εγγράφου (ημερομηνία, τόπο έκδοσης, εκδότη, παραλήπτη, περίληψη και παραπομπή στα αντίστοιχα αρχεία της ΔΙΣ, καθώς και τη σελίδα του τόμου για την εύκολη ανεύρεσή του).

Η παράθεση των εγγράφων γίνεται κατά χρονολογική σειρά, ώστε ο αναγνώστης διατρέχοντας τα κείμενα να σχηματίσει εικόνα της χρονολογικής εξέλιξης των γεγονότων σε όλη την επικράτεια.

Εξαίρεση του κανόνα της χρονολογικής παράθεσης των εγγράφων έχουμε στην περίπτωση ορισμένων Σχεδίων Επιχειρήσεων π.χ. ''ΚΟΡΩΝΙΣ'', όπου τα έγγραφα της υπόψη επιχείρησης ομαδοποιούνται και παρατίθενται με τέτοια σειρά, ώστε ο αναγνώστης να μορφώσει συνολική εικόνα για την επιχείρηση. Στην περίπτωση αυτή, προηγούνται τα έγγραφα που αναφέρονται σε πληροφοριακά και οργανωτικά στοιχεία των αντιπάλων, ακολουθούν κατά κλιμάκιο οι Οδηγίες, Διαταγές και Σχέδια Επιχειρήσεων και τέλος οι Εκθέσεις Επιχειρήσεων.

Καταβλήθηκε προσπάθεια, ώστε τα έγγραφα που αφορούν την κάθε επιχείρηση να βρίσκονται στον ίδιο τόμο.

Με βάση τα παραπάνω, η ύλη των γεγονότων του έτους 1944 περιλαμβάνεται στον $1^{ο}$ τόμο, του 1945 στους $1^{ο}$-$2^{ο}$, του 1946 στους $2^{ο}$ -$3^{ο}$, του 1947 στους $3^{ο}$-$4^{ο}$-$5^{ο}$-$6^{ο}$, του 1948 στους$7^{ο}$-$8^{ο}$-$9^{ο}$-$10^{ο}$-$11^{ο}$και του 1949 στους τόμους $12^{ο}$-$13^{ο}$-$14^{ο}$-$15^{ο}$ και $16^{ο}$.

Τα έγγραφα δημοσιεύονται αυτούσια, χωρίς περικοπές και χωρίς να διορθωθούν τυχόν ορθογραφικά ή συντακτικά λάθη που έχουν ώστε να μην αλλοιωθεί η πιστότητα τους. Για λόγους καθαρά τεχνικούς, τα έγγραφα έχουν μεταγραφεί στο μονοτονικό, αντί του πολυτονικού στο οποίο είναι γραμμένα.

Η Ιστορική Επισκόπηση που προτάσσεται των εγγράφων, στηρίζεται στην υπάρχουσα βιβλιογραφία και στο Αρχείο της ΔΙΣ και σκοπό έχει να εισαγάγει επαγωγικά τον αναγνώστη στην ιστορούμενη περίοδο και να συμβάλλει καλύτερα στη μελέτη των Αρχείων.

ΑΘΗΝΑ *Υποστράτηγος ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΠΗΛΙΩΤΗΣ*
Μάιος 1998

<u>ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ</u>

Ο Διχασμός

1. Γενικά: Η ιστορία της Νεότερης Ελλάδας έχει να παρουσιάσει πολιτικά και στρατιωτικά γεγονότα, τα οποία αποδεικνύουν ότι όταν οι Έλληνες ήταν ενωμένοι μεγαλούργησαν. Αντίθετα, σε περιόδους έντονων πολιτικών ανωμαλιών και στρατιωτικών κινημάτων, οι συνέπειες ήταν οδυνηρές, όχι μόνο για την πρόοδο και την ευημερία του ελληνικού λαού, αλλά κυρίως για την υπόστασή του και την ακεραιότητα της πατρίδας.

Τα διχαστικά φαινόμενα μεταξύ των Ελλήνων, υποθάλπονταν από εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες. Οι εσωτερικοί παράγοντες είχαν σχέση περισσότερο με το πολιτειακό θέμα, παρά με προσωπικές φιλοδοξίες για την κατάκτηση και νομή της εξουσίας. Οι εξωτερικοί παράγοντες που επικεντρώνονταν στις Μεγάλες Δυνάμεις, ασκούσαν ασφυκτική επίδραση στην Ελλάδα, λόγω της γεωστρατηγικής της θέσης στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων και πέντε θαλασσών. Αποτέλεσμα των παραπάνω, ήταν να δοκιμάζεται κάθε φορά ο αναμφισβήτητος πατριωτισμός των Ελλήνων, περισσότερο από την αδυναμία των ηγετών τους να προβλέψουν την έκβαση μιας διεθνούς κρίσης, παρά από την ικανότητα τους να επιλέξουν το δρόμο εκείνο που το πραγματικό συμφέρον της Πατρίδας κάθε φορά επιτάσσει.

2. Διχαστικά Φαινόμενα–Στρατιωτικά Κινήματα–Ξένες Επεμβάσεις: Μετά τη νικηφόρα έκβαση των Βαλκανικών Πολέμων 1912-1913, οπότε απελευθερώθηκαν η Ήπειρος, η Μακεδονία και η Δυτική Θράκη, η Ελλάδα ήταν ήδη σύμμαχος της Σερβίας από την 1η Ιουνίου 1913, όταν από κοινού αντιμετώπισαν νικηφόρα την απροκάλυπτη βουλγαρική επίθεση. Όταν ένα χρόνο αργότερα (1914) ξέσπασε ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και η Σερβία ζήτησε τη βοήθεια της Ελλάδας προκειμένου να αντιμετωπίσει τις Αυστροουγγρικές και Γερμανικές δυνάμεις, η Ελληνική Κυβέρνηση απάντησε αρνητικά. Οι Σύμμαχοι, ενώ αρχικά συμφώνησαν με την ουδετερότητα της Ελλάδας, όταν στα τέλη του 1914 η κατάσταση της Σερβίας έγινε κρίσιμη, άρχισαν να πιέζουν την Ελλάδα για έξοδο στον πόλεμο, είτε προς βοήθεια της Σερβίας, είτε αργότερα στην εκστρατεία των Συμμάχων στα Δαρδανέλια, η οποία το επόμενο έτος (1915) κατέληξε σε αποτυχία για τους Αγγλογάλλους. Έτσι, άρχισε η διαφωνία μεταξύ του Βασιλιά Κωνσταντίνου που υποστήριζε την ουδετερότητα της Ελλάδας και του Πρωθυπουργού Ελευθερίου Βενιζέλου που τασσόταν υπέρ της εξόδου της χώρας στον πόλεμο στο πλευρό των Συμμάχων.

Αυτή η διαφωνία μεταξύ Κωνσταντίνου και Βενιζέλου υπήρξε η αρχή στον όλο και περισσότερο διογκούμενο μεταξύ των Ελλήνων διχασμό, που διήρκεσε τρεις δεκαετίες, με τη διάκριση σε βασιλικούς και βενιζελικούς, τον κομματισμό και την έξαψη των πολιτικών παθών, με προεκτάσεις μέσα στο στράτευμα, καθώς και με τις αλλεπάλληλες πολιτικές και πολιτειακές μεταβολές.

3. Στις 20 Αυγούστου 1916, ξέσπασε στρατιωτικό κίνημα. Ο Βενιζέλος ανέλαβε την ‘‘αρχηγία’’ της Εθνικής Άμυνας και σχημάτισε Προσωρινή Κυβέρνηση με έδρα τη Θεσσαλονίκη και στη συνέχεια αφού έτυχε την ‘‘*de facto*’’ αναγνώριση από την Entente και την πλήρη υποστήριξη της, η Κυβέρνηση Θεσσαλονίκης κήρυξε τον πόλεμο κατά της Βουλγαρίας και την επόμενη ημέρα κατά της Γερμανίας, συμμετέχοντας με τρεις Μεραρχίες. Η κατάσταση στη Νότια Ελλάδα επιδεινωνόταν συνεχώς λόγω της επεμβάσεως των συμμαχικών στρατευμάτων και των συνεχών παρεμβάσεων των Κυβερνήσεων τους, που είχαν ως αποτέλεσμα την εκθρόνιση του Κωνσταντίνου και τελικά την ορκομωσία της Κυβέρνησης Βενιζέλου, στις 27 Ιουνίου 1917. Στη συνέχεια, η Ελλάδα συμμετείχε στον πόλεμο με δέκα Μεραρχίες και από το Μάιο μέχρι το Σεπτέμβριο 1918, ο Ελληνικός Στρατός έλαβε μέρος στη διάσπαση του Μακεδονικού Μετώπου, καθώς και στις υπόλοιπες

επιχειρήσεις μέχρι τη νικηφόρα για τις συμμαχικές δυνάμεις έκβαση του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

4. Κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής Εκστρατείας, η Ελλάδα, επειδή την ευνοϊκή γι' αυτήν Συνθήκη των Σεβρών αρνήθηκε να υπογράψει ο Κεμάλ, έμεινε μόνη να επωμισθεί τον πόλεμο κατά της Τουρκίας. Στο μεταξύ, ο Βενιζέλος έχασε τις εκλογές της 1ης Νοεμβρίου 1920, τις οποίες κέρδισε το Λαϊκό Κόμμα, το οποίο ύστερα από δημοψήφισμα επανέφερε τον Κωνσταντίνο. Τώρα, η Γαλλική και η Ιταλική Κυβέρνηση εκδηλώνονταν σχεδόν εχθρικά και αδιάλλακτα κατά της Ελλάδας, η δε Αγγλική Κυβέρνηση τηρούσε επαμφοτερίζουσα στάση τόσο προς την Ελλάδα, όσο και προς την Κυβέρνηση του Κεμάλ.

Η Μικρασιατική Καταστροφή που επακολούθησε είχε τραγικά αποτελέσματα κυρίως για τον Ελληνισμό της Μικράς Ασίας και της Ανατολικής Θράκης.

Βασικό αίτιο της Μικρασιατικής Καταστροφής ήταν η δυσμενής στάση των Συμμάχων απέναντι στην ελληνική υπόθεση, λόγω των αντιτιθέμενων διεκδικήσεων και επιδιώξεων στη Μικρά Ασία και τη Μέση Ανατολή γενικότερα. Η Ελλάδα είχε περιπλακεί μεταξύ των αλληλοσυγκρουόμενων συμφερόντων των Μεγάλων Δυνάμεων και καθώς κατατρεχόταν από τον εθνοκτόνο διχασμό που είχε διαιρέσει τους Έλληνες σε δύο αλληλομισούμενες παρατάξεις, ήταν επόμενο να καμφθεί, παρά τους ηρωϊσμούς των μαχητών και τις θυσίες.

5. Οι συνέπειες της Μικρασιατικής Καταστροφής διαμόρφωσαν το κλίμα για το μεγάλο διχασμό των Ελλήνων. Οι ιθύνοντες, αντί να ομονοήσουν και να κλείσουν τις πληγές της Μικρασιατικής Καταστροφής με τις εκατοντάδες χιλιάδες πρόσφυγες που έφθασαν στην Ελλάδα, επιδόθηκαν σ' έναν άνευ προηγουμένου μεταξύ τους αγώνα για την κατάληψη της εξουσίας μέχρι τη έκρηξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Μια σειρά στρατιωτικών κινημάτων που συνδυάζονταν με την κατάργηση ή επαναφορά του βασιλικού θεσμού αλληλοδιαδέχονταν το ένα το άλλο. Πρώτη, η Επανάσταση του Νικολάου Πλαστήρα το Σεπτέμβριο του 1922, θέλησε να αποδώσει ευθύνες για τη Μικρασιατική Καταστροφή, με την επονομαζόμενη ''Δίκη των Έξι''. Ακολούθησαν τα Στρατιωτικά κινήματα των Παναγιώτη Γαργαλίδου και Γεωργίου Λεοναρδοπούλου το 1923, του Θεόδωρου Πάγκαλου το 1925, του Γεωργίου Κονδύλη το 1926, του Νικολάου Πλαστήρα το 1935 και τέλος η δικτατορία του Ιωάννη Μεταξά το 1936.

Παράλληλα, ο ελληνικός λαός κλήθηκε να εργασθεί σκληρά για την ανασυγκρότηση της χώρας και την πολεμική προετοιμασία της, καθώς είχαν διαφανεί οι μελλοντικές προθέσεις των δικτατόρων, του Χίτλερ της Γερμανίας και του Μουσολίνι της Ιταλίας για την παγκόσμια επικράτησή τους.

Ο Πρώτος Γύρος

6. Η Ελλάδα, από την εποχή του μεσοπολέμου αποτέλεσε στόχο μόνιμης επιβολής του Κομμουνισμού. Δυναμική εκδήλωση αυτής της επιδίωξης κατόρθωσε να προβάλλει μόνο κατά τη διάρκεια της κατοχής. Από τότε και σε διάστημα έξι ετών από το 1943 μέχρι το 1949, ο Διεθνής Κομμουνισμός, χρησιμοποιώντας ως δύναμη κρούσης στην Ελλάδα το ΚΚΕ, επιχείρησε τρεις φορές να καταλάβει την εξουσία, διχάζοντας έτσι τον καθολικό αγώνα του ελληνικού λαού ενάντια στον κατακτητή στα χρόνια της Αντίστασης.

Το φθινόπωρο του 1943, άρχισε να διαφαίνεται το τέλος του φασισμού και του ναζισμού εξ αιτίας των επιτυχιών που σημείωναν οι Συμμαχικές δυνάμεις στο Ρωσικό και Αφρικανικό μέτωπο.

Οι Μεγάλες Δυνάμεις, Σοβιετική Ένωση και Αγγλία – Αμερική, παράλληλα με την επιδίωξη της συντριβής των δυνάμεων του Άξονα, σχεδίαζαν και την αύξηση των ζωνών

επιρροής τους για την μετά τη λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου περίοδο. Μέσα σ' αυτό το κλίμα, οι διάφορες αντάρτικες οργανώσεις και ένοπλες ομάδες στην Ελλάδα, βρέθηκαν διαιρεμένες σε δύο αντίπαλες παρατάξεις, που η κάθε μία παράλληλα με τον αντιστασιακό αγώνα προς τον κατακτητή, επιδίωκε την εξόντωση της άλλης, προκειμένου να καταλάβει την εξουσία αμέσως μετά την αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων από τη χώρα. Το ίδιο διχαστικό κλίμα μεταφέρθηκε και στις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις που βρίσκονταν στην Αίγυπτο, με αποτέλεσμα την αλλαγή τριών Ελληνικών Κυβερνήσεων του εξωτερικού μέσα στο μήνα Απρίλιο του 1944.

Τα γεγονότα από τον Οκτώβριο του 1943 μέχρι το Μάιο του 1944 με πρωταγωνιστές τις αντίπαλες ένοπλες αντάρτικες ομάδες, δεν εξιστορούνται στην παρούσα φάση, διότι αποτέλεσαν αντικείμενο εξέτασης με την ευκαιρία της έκδοσης των Αρχείων της Εθνικής Αντίστασης.

7. Το Συνέδριο του Λιβάνου: Στις 17 Μαΐου 1944, υπό την προεδρία του Πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου, έλαβε χώρα το ομώνυμο συνέδριο στο οποίο συμμετείχαν 24 αντιπρόσωποι από τον πολιτικό κόσμο, καθώς και από τις κυριότερες αντίπαλες αντάρτικες οργανώσεις στην Ελλάδα, ΕΑΜ/ΕΛΑΣ και ΕΔΕΣ-ΕΚΚΑ. Στο συνέδριο αυτό αποφασίστηκαν, να καταδικαστεί το κίνημα στις Ένοπλες Δυνάμεις Μέσης Ανατολής, να υποταχθεί ο ΕΛΑΣ στην Κυβέρνηση και να συμμετάσχουν οι Κομμουνιστές του ΕΑΜ/ΕΛΑΣ στην Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας με ποσοστό 25% των κυβερνητικών εδρών. Μία εβδομάδα αργότερα, οι κομμουνιστές του ΕΑΜ/ΕΛΑΣ υπαναχώρησαν προβάλλοντας νέους όρους και ένα μήνα αργότερα ζητούσαν την αντικατάσταση του Πρωθυπουργού.

8. Το Σύμφωνο Καζέρτας: Ύστερα από συνεννόηση με τους Συμμάχους ενόψει της απελευθέρωσης της Ελλάδας, η έδρα της Ελληνικής Κυβέρνησης από τις 7 Σεπτεμβρίου 1944 μετεφέρθηκε από το Κάιρο στη μικρή πόλη Κάβα ντέι Τιρέννι, κοντά στη Νεάπολη Ιταλίας. Εκεί κλήθηκαν οι αρχηγοί των αντάρτικων δυνάμεων Ζέρβας του ΕΔΕΣ και Σαράφης του ΕΛΑΣ σε σύσκεψη, η οποία έγινε στο Στρατηγείο του Ανώτατου Διοικητή των Συμμαχικών Δυνάμεων Μεσογείου, Στρατηγού Μ. Ουΐλσων, στην Καζέρτα της Ιταλίας, με την παρουσία και του Πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου. Με βάση τα κυρωθέντα πρακτικά της σύσκεψης αποφασίστηκε, όλες οι αντάρτικες δυνάμεις που δρούσαν στην Ελλάδα να τεθούν υπό τις διαταγές της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας, η οποία θα τις υποδιέθετε στο Στρατηγό Σκόμπυ που είχε ορισθεί Αρχηγός των Συμμαχικών Δυνάμεων στην Ελλάδα. Οι αρχηγοί ΕΛΑΣ και ΕΔΕΣ υποσχέθηκαν να απαγορεύσουν κάθε απόπειρα στις Μονάδες να καταλάβουν την αρχή. Τα Τάγματα Ασφαλείας που είχαν συγκροτηθεί κατά την τελευταία Κατοχική Κυβέρνηση Ι. Ράλλη, θα χαρακτηρίζονταν ως εχθρικές Μονάδες, και θα παραδίδονταν, σύμφωνα με τις διαταγές του Στρατηγού Σκόμπυ. Επίσης, καθορίζονταν οι τομείς δράσεως των αντάρτικων δυνάμεων και ο τρόπος συνεργασίας τους κατά τις επιχειρήσεις εναντίον των Γερμανών. Ειδικότερα για την Αττική, θα διοικούσε όλα τα στρατεύματα ο Στρατηγός Σπηλιωτόπουλος, που είχε διορισθεί από την Κυβέρνηση Διοικητής της Στρατιωτικής Διοίκησης Αθηνών.

9. Η Απελευθέρωση: Στις 28 Σεπτεμβρίου 1944, ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως Εθνικής Ενότητας, απηύθυνε διάγγελμα από το ραδιόφωνο προς τον ελληνικό λαό, με το οποίο του γνωστοποιούσε τη συμφωνία μεταξύ Κυβερνήσεως και αντάρτικων δυνάμεων και τον καλούσε σε ενότητα για τον κοινό αγώνα κατά την τελευταία φάση εναντίον των κατακτητών. Εξάλλου, στις 8 Οκτωβρίου 1944, ζήτησε την άμεση επέμβαση των Συμμάχων εναντίον των Βουλγάρων, οι οποίοι δεν δέχονταν να εγκαταλείψουν τα ελληνικά εδάφη της Μακεδονίας και Θράκης.

Ήδη από τις αρχές Οκτωβρίου 1944, άρχισε η αποχώρηση των γερμανικών δυνάμεων προς Βορρά. Τη νύκτα 11/12 Οκτωβρίου άρχισε η αποχώρησή τους από την Αθήνα και ταυτόχρονα η είσοδος των πρώτων βρετανικών στρατευμάτων. Μέχρι το τέλος Οκτωβρίου, οι γερμανικές δυνάμεις είχαν εγκαταλείψει το ελληνικό έδαφος. Κατά την τμηματική τους αποχώρηση, κατέστρεψαν γέφυρες, σιδηροδρομικές σήραγγες και ανατίναξαν λιμενικές εγκαταστάσεις χωρίς να εμποδιστούν από τα αντάρτικα σώματα καθώς αυτά ήταν στραμμένα στους πολιτικούς σκοπούς τους οποίους επιδίωκαν.

10. Στις 18 Οκτωβρίου 1944, ο πρόεδρος της Κυβερνήσεως ύψωσε την ελληνική σημαία στην Ακρόπολη και στη συνέχεια μίλησε στο λαό, μέσα σε συγκινητική ατμόσφαιρα από ανάμικτα συναισθήματα. Ο ελληνικός λαός πανηγύριζε την πολυπόθητη ελευθερία, ενώ θυμόταν με λύπη τα όσα είχε υποστεί κατά τη διάρκεια της κατοχής, αλλά και με έκδηλη αγωνία για τα όσα επρόκειτο να επακολουθήσουν.

Ο Δεύτερος Γύρος

11. Γενική Κατάσταση: Η Κυβέρνηση Γεωργίου Παπανδρέου βρέθηκε υποχρεωμένη να ασχοληθεί με το θέμα του αφοπλισμού του ΕΛΑΣ και τη διάλυση της πολιτοφυλακής, ένα είδος μυστικής αστυνομίας, αφού διαφορετικά δεν ήταν δυνατό να αποκτήσει πραγματική εξουσία. Έπειτα από μακρές συνεννοήσεις, η Κυβέρνηση στις 5 Νοεμβρίου, ανακοίνωσε ότι από την 1η Δεκεμβρίου θα διαλυόταν η ‘‘Εθνική Πολιτοφυλακή’’ και θα την αντικαθιστούσε η ‘‘Εθνοφυλακή’’, την οποία θα επάνδρωναν αξιωματικοί του Στρατού και κληρωτοί της κλάσης 1936. Από τις 10 Δεκεμβρίου 1944 θα ξεκινούσε η αποστράτευση των αντάρτικων ομάδων ΕΑΜ και ΕΔΕΣ. Ταυτόχρονα, τα Τάγματα Ασφαλείας είχαν πάρει εντολή να καταθέσουν τα όπλα, και στη συνέχεια θα τίθονταν σε περιορισμό σε στρατόπεδο στο Γουδί, όπως και έγινε. Τις αποφάσεις αυτές είχαν αποδεχθεί και οι έξι υπουργοί του ΕΑΜ που μετείχαν στην Κυβέρνηση. Μετά από πέντε ημέρες όμως, υπαναχώρησαν και αξίωσαν την αποστράτευση της 3ης Ορεινής Ταξιαρχίας καθώς και του Ιερού Λόχου, διαφορετικά δεν θα επέτρεπαν την αποστράτευση του ΕΛΑΣ. Μετά από έντονες διενέξεις και διαπραγματεύσεις, αποφασίστηκε η συγκρότηση του Εθνικού Στρατού, στον οποίο θα συμμετείχαν η 3η Ορεινή Ταξιαρχία, ο Ιερός Λόχος, ένα τμήμα του ΕΔΕΣ και μία Ταξιαρχία του ΕΛΑΣ, ισοδύναμη σε προσωπικό και οπλισμό με το άθροισμα των άλλων. Οι έξι υπουργοί του ΕΑΜ, στις 28 Νοεμβρίου 1944 παραιτήθηκαν από την Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας, ενώ το ΕΑΜ ζήτησε άδεια για συγκέντρωση στην πλατεία Συντάγματος την Κυριακή 3 Δεκεμβρίου 1944.

12. Η Μάχη των Αθηνών: Στις 30 Νοεμβρίου 1944 ο Γενικός Γραμματέας του ΚΚΕ Σιάντος, διέταξε το Γενικό Αρχηγείο του ΕΛΑΣ (Σαράφης) να θέσει σε επιφυλακή τον ΕΛΑΣ και να κινήσει προς την πρωτεύουσα το 42ο Σύνταγμα Γραβιάς-Άμφισσας και το 52ο Σύνταγμα Λαμίας-Δομοκού. Παράλληλα, διέταξε τη ΙΙ Μεραρχία Αττικής να προωθήσει εσπευσμένα προς την Αθήνα, το 2ο Σύνταγμα Θηβών, το 7ο Σύνταγμα Χαλκίδας και το 34ο Ελευσίνας. Την επομένη, 1η Δεκεμβρίου, το Α΄ Σώμα Στρατού Αθηνών, αφού έθεσε τις δυνάμεις του σε επιφυλακή και κοινοποίησε το σχέδιο ενέργειας, μετέφερε το Στρατηγείο του από το κέντρο της Αθήνας (Σίνα και Βησσαρίωνος) στη Νέα Φιλαδέλφεια.

Την Κυριακή 3 Δεκεμβρίου 1944, άρχισαν να συρρέουν οπαδοί του ΕΑΜ απ’ όλες τις συνοικίες προς το Σύνταγμα για την προγραμματισμένη συγκέντρωση διαμαρτυρίας. Στην πλατεία Συντάγματος, σύμφωνα με μια εκδοχή, όταν κλήθηκαν από την Αστυνομία να διαλυθούν, επιτέθηκαν κατά του Μεγάρου της Αστυνομικής Διευθύνσεως Αθηνών, αφόπλισαν αστυφύλακες, φόνευσαν έναν αρχιφύλακα και ανάγκασαν την Αστυνομία να αμυνθεί με τα όπλα. Κατά την άλλη εκδοχή, οι αστυνομικοί άνοιξαν πρώτοι πυρ κατά των

διαδηλωτών. Γεγονός είναι ότι επακολούθησε αληθινή μάχη με 25 νεκρούς και δεκάδες τραυματίες. Από τη στιγμή εκείνη άρχισε ο δεύτερος γύρος του Εμφύλιου Πολέμου.

13. Οργάνωση – Δύναμη – Διάταξη και Σχέδιο Ενεργείας του ΕΛΑΣ: Τη στρατιωτική και πολιτική διεύθυνση της μάχης ανέλαβε μόλις ανασυστάθηκε στις 2 Δεκεμβρίου, η Κεντρική Επιτροπή του ΕΛΑΣ, υπό την οποία είχε υπαχθεί το Γενικό Στρατηγείο. Ανέθεσε τη διεξαγωγή της μάχης στο Α΄ Σώμα Στρατού (Αθηνών), το οποίο ενίσχυσε κατά τη διάρκεια του αγώνα και με Μονάδες της ΙΙ Μεραρχίας (Αττικής), της ΧΙΙΙ Μεραρχίας (Στερεάς Ελλάδας) καθώς και της ΙΙΙ Μεραρχίας (Πελοποννήσου). Η δύναμη του Α΄ Σώματος Στρατού ανερχόταν σε 20.000 άνδρες, πλην όμως με την έναρξη της μάχης (3 Δεκεμβρίου 1944) η παρατακτή δύναμη (ένοπλοι) ήταν μόνο 9.000 άνδρες, με την παρακάτω οργάνωση και διάταξη:

- Το Στρατηγείο Α΄ Σώματος Στρατού (250) στη Νέα Φιλαδέλφεια.
- Η Ι Ταξιαρχία (2.950) με το 1ο Σύνταγμα στις περιοχές Νέα Σμύρνη, Καλλιθέα, Κατσιπόδι και το 2ο Σύνταγμα στις περιοχές Καισαριανή, Βύρωνα, Παγκράτι και Γούβα.
- Η ΙΙ Ταξιαρχία (2.950) με το 3ο Σύνταγμα στην περιοχή Κυψέλη, Πατήσια, Γκύζη, Αμπελόκηποι και το 4ο Σύνταγμα στην περιοχή Περιστέρι, Κολωνός, Πετράλωνα και Ν. Σφαγεία.
- Το 5ο Ανεξάρτητο Σύνταγμα (1.000) στην περιοχή Βορείων Προαστίων Αθηνών.
- Το 6ο Ανεξάρτητο Σύνταγμα (1.600) στην περιοχή Πειραιά-Κοκκινιά.

Από τις πρώτες ημέρες του αγώνα ενίσχυσαν το Α΄ Σώμα Στρατού:

- Η ΙΙ Μεραρχία με ελαττωμένη δύναμη 2.500.
- Η VΙΙ Ταξιαρχία (3 Συντάγματα) με δύναμη 2.500.
- Άλλα δύο Συντάγματα με δύναμη 2.000.

Εκτός από αυτούς, υπήρχε στην πρωτεύουσα το ‘‘εφεδρικό ΕΛΑΣ’’ με 8.000 εξοπλισμένους, η Εθνική Πολιτοφυλακή, εκτελεστικό όργανο της οποίας ήταν η ΟΠΛΑ (Οργάνωση Προστασίας Λαϊκού Αγώνα), πέρα από τις χιλιάδες οργανωμένων μελών του ΕΑΜ.

Γενικό Σύνολο Κομμουνιστών του ΕΑΜ/ΕΛΑΣ 23.000.

14. Το σχέδιο ενέργειας του Α΄ Σώματος Στρατού του ΕΛΑΣ που κοινοποιήθηκε με την υπ’ αριθ. ‘‘25’’ Απόρρητη Διαταγή της 1ης Δεκεμβρίου 1944 προέβλεπε τη διεξαγωγή της επιθέσεως σε δύο φάσεις ως εξής:

- Στην πρώτη φάση, την εξουδετέρωση των συνοικιακών αστυνομικών τμημάτων και μερικών φρουρών χωροφυλακής, ώστε να καταστεί δυνατή η παραπέρα κίνηση προς το κέντρο της Αθήνας, αλλά και για εξασφάλιση του αναγκαίου οπλισμού για την αύξηση της ένοπλης δύναμης του ΕΛΑΣ.
- Στη δεύτερη φάση, την επίθεση για εξουδετέρωση των ισχυρότερων κέντρων αντιστάσεως της Αστυνομίας Πόλεων και της Χωροφυλακής. Τέτοια κέντρα ήταν η Γενική Ασφάλεια, η Ειδική Ασφάλεια, το Μηχανοκίνητο Τμήμα, το Σύνταγμα Χωροφυλακής Μακρυγιάννη και το Συγκρότημα των Σχολών Χωροφυλακής.

Με το σχέδιο αυτό, το Α΄ Σώμα Στρατού απέβλεπε στην κεραυνοβόλα εξουδετέρωση των Αστυνομικών Τμημάτων και των άλλων κέντρων αντιστάσεως, ώστε οι Βρετανοί να βρεθούν ‘‘προ τετελεσμένου γεγονότος’’ και να μην εμπλακούν στον αγώνα. Για τη μόνη σοβαρή ελληνική δύναμη που βρισκόταν σε στρατόπεδο στο Γουδί, την ΙΙΙ Ορεινή Ταξιαρχία, θα μεριμνούσε η ΙΙ Μεραρχία του ΕΛΑΣ με τα 2ο, 7ο και 34ο Σύνταγμα Πεζικού. Άλλωστε,

το προσωπικό της ΙΙΙ Ορεινής Ταξιαρχίας τελούσε σε άδεια αορίστου χρόνου με απόφαση της Κυβέρνησης.

15. Οργάνωση-Δύναμη-Διάταξη Αμυνόμενων Δυνάμεων: Μετά την απελευθέρωση της χώρας, η Κυβέρνηση αποφάσισε όλες οι δυνάμεις Χωροφυλακής και Αστυνομίας Πόλεων, να υπαχθούν στη Στρατιωτική Διοίκηση Αττικής, υπό το Σπηλιωτόπουλο, με αποστολή την τήρηση της τάξεως στην περιοχή Αττικής, οπότε η συνολική παρατακτή δύναμη είχε ως εξής:

Εθνικός Στρατός: Ένα Σύνταγμα μειωμένης συνθέσεως της Οργανώσεως ‘‘Χ’’ υπό το Γ. Γρίβα στο Θησείο, ένα Σύνταγμα ΕΔΕΣ υπό τον Καμπάνη και η ΙΙΙ Ορεινή Ταξιαρχία (τρία Τάγματα, 2.000) στο Γουδί υπό Συμμαχική Διοίκηση.

Χωροφυλακή: Η παρατακτή δύναμη σε Αθήνα και Πειραιά ανερχόταν σε 3.000 αξιωματικούς και οπλίτες, ελαφρά εξοπλισμένους και με ελάχιστα πυρομαχικά από τη φύση της αποστολής τους.

Αστυνομία Πόλεων: Η συνολική δύναμη της Αστυνομίας ανερχόταν σε 2.500 άνδρες ελαφρά και ανεπαρκώς εξοπλισμένους, από τη φύση της αποστολής τους. Τόσο η Χωροφυλακή, όσο και η Αστυνομία ήταν κατανεμημένες στα Αρχηγεία, τις διάφορες Υπηρεσίες, τις Σχολές και τα Αστυνομικά Τμήματα.

Η 23η Βρετανική Ταξιαρχία και Τμήμα Αλεξιπτωτιστών συνολικής δύναμης 2.500 ανδρών. Κατά την έναρξη της μάχης η δύναμη του ΕΛΑΣ ήταν τριπλάσια έναντι των αμυνομένων. Κατά την εξέλιξη της μάχης και ειδικότερα μετά τις 15 Δεκεμβρίου 1944 που απειλήθηκε η κατάληψη της Αθήνας από τον ΕΛΑΣ, τις εθνικές δυνάμεις ενίσχυσαν δύο Βρετανικές Μεραρχίες (η μία Ινδική), μία Ταξιαρχία, ένα Τεθωρακισμένο Σύνταγμα και το Σύνταγμα Πυροβολικού της ΙΙΙ Ορεινής Ταξιαρχίας.

16. Διεξαγωγή της Μάχης: Τη νύκτα της 3/4 Δεκεμβρίου, το 2ο Σύνταγμα Θηβών (ΕΛΑΣ) δυνάμεως περίπου 1.000 ανδρών, παγιδεύτηκε και εξαναγκάστηκε σε παράδοση και αιχμαλωσία από βρετανική δύναμη στο Ψυχικό. Το Σύνταγμα αυτό κατευθυνόταν από Θήβα προς Αθήνα, προκειμένου με τα άλλα δύο Συντάγματα της ΙΙ Μεραρχίας του ΕΛΑΣ να κινηθεί για εξουδετέρωση της ΙΙΙ Ορεινής Ταξιαρχίας, η οποία ήταν σε επιφυλακή στο στρατόπεδο Γουδί. Το γεγονός αυτό ανάγκασε τον ΕΛΑΣ να αναστείλει την επέμβαση κατά των περιφερειακών Αστυνομικών Τμημάτων που είχε σχεδιασθεί για την ίδια νύκτα. Τις απογευματινές ώρες της 4ης Δεκεμβρίου, 4 Συντάγματα του ΕΛΑΣ περικύκλωσαν αιφνιδιαστικά τα περιφερειακά Αστυνομικά Τμήματα και μερικές φρουρές Χωροφυλακής και αξίωσαν την παράδοση του οπλισμού τους. Από τη στιγμή εκείνη άρχισε η ‘‘Μάχη των Αθηνών’’. Οι άνδρες της Αστυνομίας Πόλεων και της Χωροφυλακής αντέταξαν σθεναρή αντίσταση απέναντι στις καλύτερα εξοπλισμένες και μεγαλύτερες αριθμητικά δυνάμεις του ΕΛΑΣ που πολιορκούσαν τα Αστυνομικά Τμήματα. Μέχρι τις πρωινές ώρες της 5ης Δεκεμβρίου, οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ είχαν εξουδετερώσει όλα τα περιφερειακά Αστυνομικά Τμήματα και 17 από τα 23 Αστυνομικά Τμήματα της Αθήνας.

17. Από τις μεσημβρινές ώρες της 5ης Δεκεμβρίου, τα 1ο και 2ο Τάγματα της ΙΙΙ Ορεινής Ταξιαρχίας κινήθηκαν από το Γουδί στο κέντρο των Αθηνών και εγκαταστάθηκαν στα Παλιά Ανάκτορα, το Μέγαρο του Μετοχικού Ταμείου Στρατού και το κτίριο του πρώην Αρχηγείου του ΕΛΑΣ στη διασταύρωση των οδών Βησσαρίωνος και Σίνα. Το ίδιο απόγευμα, η Κυβέρνηση κήρυξε το στρατιωτικό νόμο σε Αθήνα και Πειραιά και εξουσιοδότησε την ΙΙΙ Ορεινή Ταξιαρχία και τα βρετανικά στρατεύματα να επιβάλλουν την τάξη κάνοντας χρήση των όπλων. Τα μεσάνυχτα, τα δύο Τάγματα της ΙΙΙ Ορεινής Ταξιαρχίας επέστρεψαν στο στρατόπεδο για ανάληψη ενεργού αποστολής, αφού προηγουμένως αντικαταστάθηκαν από

ισάριθμα βρετανικά Τάγματα Αλεξιπτωτιστών, τα οποία ανέλαβαν τη φύλαξη των κτιριακών εγκαταστάσεων στο κέντρο της Αθήνας.

18. Τα διαθέσιμα στρατεύματα που θα χρησιμοποιούνταν εναντίον των μονάδων του ΕΛΑΣ το βράδυ της 5ης Δεκεμβρίου 1944, προτού επέμβουν στον αγώνα ήταν: Η ΙΙΙ Ελληνική Ορεινή Ταξιαρχία (3 Τάγματα), η 23η Τεθωρακισμένη Βρετανική Ταξιαρχία με 43 άρματα και 23 τεθωρακισμένα οχήματα, η 139η Ταξιαρχία Πεζικού, μία Ταξιαρχία Αλεξιπτωτιστών και δύο Μοίρες Πυροβολικού με 16 πυροβόλα. Σύνολο δυνάμεων 7.000, από τις οποίες 2.500 ελληνικές και 4.500 βρετανικές.

Εκτός από τις παραπάνω μάχιμες μονάδες υπήρχαν από ελληνικής πλευράς 250 Ευέλπιδες με πυρήνες των 101, 141 και 142 Ταγμάτων Εθνοφυλακής και από βρετανικής πλευράς αποσπάσματα και μονάδες διοικητικής μέριμνας. Από τις πρωινές ώρες της 6ης Δεκεμβρίου, όταν οι τακτικές ελληνοβρεττανικές δυνάμεις εισήλθαν στη μάχη, και μέχρι το βράδυ της ίδιας ημέρας, επιτεύχθηκαν τα εξής: Η ΙΙΙ Ελληνική Ορεινή Ταξιαρχία εκκαθάρισε τις ανατολικά της Λ. Συγγρού αντιστάσεις του ΕΛΑΣ, εξασφαλίζοντας ανοικτό το δρομολόγιο από Σύνταγμα προς το Δέλτα Φαλήρου, όπου ενεργούσε η 139 Βρετανική Ταξιαρχία και παράλληλα εκκαθάρισε τις περιοχές Ζωγράφου - Άνω Ιλισίων και κατέλαβε τα ανατολικά της Καισαριανής δεσπόζοντα υψώματα. Τα βρετανικά στρατεύματα εξασφάλισαν τα ζωτικής σημασίας υψώματα της Ακρόπολης και του Λυκαβητού και εκκαθάρισαν το κέντρο της πόλεως από ελεύθερους σκοπευτές και άλλες μικροαντιστάσεις του ΕΛΑΣ.

19. Κατά τη διάρκεια της νύκτας 6/7 Δεκεμβρίου, ο ΕΛΑΣ ενίσχυσε το Α΄ Σώμα Στρατού με τις παρακάτω δυνάμεις:

- Τη ΙΙ Μεραρχία Αττικής με τα 7ο και 34ο Συντάγματα και λοιπές Μεραρχιακές Μονάδες συνολικής δυνάμεως 3.500 ανδρών και με αποστολή την εξουδετέρωση των φρουρών της ΙΙΙ Ορεινής Ταξιαρχίας και της Σχολής Χωροφυλακής στο Γουδί.
- Το 6ο Σύνταγμα Κορίνθου με 1.100 άνδρες.
- Τη ΧΙΙΙ Μεραρχία Στερεάς Ελλάδας

Ο αγώνας στις 7 Δεκεμβρίου εξελίχθηκε ως εξής:

Η ΙΙ Μεραρχία του ΕΛΑΣ επιτέθηκε από τις περιοχές Ερυθρού Σταυρού και Νοσοκομείου ‘‘Σωτηρία’’ για την κατάληψη της Σχολής Χωροφυλακής και της φρουράς ΙΙΙ Ορεινής Ταξιαρχίας στο Γουδί.

Η Ι Ταξιαρχία του ΕΛΑΣ επιτέθηκε από την κατεύθυνση της Καισαριανής κατά Μονάδων της ΙΙΙ Ορεινής Ταξιαρχίας στην περιοχή Άνω Ιλίσια-Ζωγράφου-Γουδί.

Στο κέντρο της πόλεως δυνάμεις του ΕΛΑΣ επιτέθηκαν κατά της Γενικής Ασφάλειας, του Δ΄ Αστυνομικού Τμήματος, του Μηχανοκίνητου Τμήματος και της φρουράς Θησείου.

Παντού διεξάγονταν σφοδρές μάχες με τρομερές απώλειες και από τις δύο πλευρές. Μέχρι το βράδυ της 7ης Δεκεμβρίου, οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ δεν πέτυχαν την κατάληψη της Σχολής Χωροφυλακής και του Στρατοπέδου στο Γουδί και αναδιπλώθηκαν με σοβαρές απώλειες. Στη δύναμη των αμυνομένων από πλευράς Εθνικών Δυνάμεων, την ίδια μέρα είχαν προστεθεί 900 στη Σχολή Χωροφυλακής και 400 στο Στρατόπεδο της ΙΙΙ Ορεινής Ταξιαρχίας. Ήταν οι κρατουμένοι των Ταγμάτων Ασφαλείας, οι οποίοι με την επίθεση της ΙΙ Μεραρχίας του ΕΛΑΣ εξοπλίστηκαν και ενίσχυσαν την άμυνα των παραπάνω Στρατοπέδων. Στη συνέχεια, οι κομμουνιστές του ΕΑΜ/ΕΛΑΣ έδωσαν το βάρος για την κατάληψη του Συντάγματος Χωροφυλακής Μακρυγιάννη, το οποίο τώρα πολιορκούσαν με 4.000 άνδρες.

Οι βρετανικές δυνάμεις όλη την ημέρα εκκαθάρισαν τις περιοχές γύρω από το Κολωνάκι, τη Νεάπολη, το Μουσείο, τα Νέα Σφαγεία στην οδό Πειραιώς, τις φυλακές Συγγρού και γύρω από την Ομόνοια.

Τις επόμενες δύο ημέρες, 8 και 9 Δεκεμβρίου, οι μάχες συνεχίζονταν σε όλη την Αθήνα με αμείωτη ένταση και κυρίως στο Σύνταγμα Μακρυγιάννη όπου η φρουρά των 470 ανδρών απέκρουσε ισχυρές επιθετικές προσπάθειες του ΕΛΑΣ.

20. Στις 10 Δεκεμβρίου 1944, προστέθηκε και άλλος αντικειμενικός σκοπός του ΕΛΑΣ. Η κατάληψη της Σχολής των Ευελπίδων. Ύστερα από διήμερη πολιορκία, η Σχολή καταλήφθηκε από τον ΕΛΑΣ, αφού προηγουμένως οι Ευέλπιδες και οι ελάχιστοι Βρετανοί είχαν μεταφερθεί με βρετανικά τεθωρακισμένα οχήματα στα Παλιά Ανάκτορα τις απογευματινές ώρες της 11ης Δεκεμβρίου. Την ίδια ημέρα κρίθηκε και η επταήμερη μάχη στο Σύνταγμα Χωροφυλακής Μακρυγιάννη. Οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ αναγκάστηκαν να λύσουν την πολιορκία και να απομακρυνθούν αφού είχαν τεράστιες απώλειες (500 νεκρούς και τραυματίες). Από πλευράς αμυνομένων, οι απώλειες ανήλθαν σε 2 αξιωματικούς και 22 χωροφύλακες νεκρούς, και 19 αξιωματικούς και 72 χωροφύλακες τραυματίες. Ο αμφίρροπος αγώνας που διεξαγόταν, ανησύχησε τόσο την Ελληνική Κυβέρνηση, όσο και το Στρατηγό Σκόμπυ, γι' αυτό και το απόγευμα της 11ης Δεκεμβρίου κατέφθασε βρετανική αντιπροσωπεία υπό τον Άγγλο Ανώτατο Διοικητή Δυνάμεων Μεσογείου Αλεξάντερ. Αφού διαπίστωσε την κρισιμότητα της καταστάσεως, διέταξε με σήμα την άμεση μεταφορά δύο Μεραρχιών (μίας βρετανικής και μίας ινδικής) για ενίσχυση του αγώνα εναντίον του ΕΛΑΣ, οι οποίες και κατέφθασαν σε δύο ημέρες. Ταυτόχρονα, άρχισαν να συγκροτούνται τα πρώτα Τάγματα Εθνοφυλακής. Από τη στιγμή αυτή η ''Μάχη των Αθηνών'' είχε κριθεί υπέρ των Εθνικών Δυνάμεων.

Όμως, οι συγκρούσεις συνεχίζονταν με αμείωτη ένταση στο Γουδί, την Καισαριανή, τη Γούβα, τη Νέα Σμύρνη, το Φάληρο, τα Πετράλωνα, το Κερατσίνι, το Περιστέρι, την Κυψέλη, του Γκύζη, τους Αμπελόκηπους, την πλατεία Κουμουνδούρου και σε άλλα σημεία και κέντρα αντιστάσεως του Λεκανοπεδίου.

Μια εντυπωσιακή επιτυχία του ΕΛΑΣ υπήρξε η κατάληψη του Αρχηγείου της RAF στο ξενοδοχείο ''Σέσιλ'' στην Κηφισιά. Η ΙΙ Μεραρχία του ΕΛΑΣ με δύναμη 1.000 περίπου ανδρών, στις 18 Δεκεμβρίου επιτέθηκε αιφνιδιαστικά κατά του Αρχηγείου της RAF του οποίου η δύναμη ανερχόταν σε 70 αξιωματικούς και 600 οπλίτες, από τους οποίους μόνο οι 150 ήταν μάχιμοι. Ύστερα από 24ωρη πολιορκία, οι Βρετανοί αναγκάσθηκαν σε παράδοση. Οι απώλειες των Βρετανών ανήλθαν σε 25 νεκρούς και 500 αιχμαλώτους, ενώ οι υπόλοιποι διέφυγαν. Ο ΕΛΑΣ είχε 80 νεκρούς και 300 τραυματίες. Τις επόμενες ημέρες, ο αγώνας συνεχίστηκε με αμείωτη ένταση και αγριότητα μέχρι τη νύκτα της 4/5 Ιανουαρίου 1945, οπότε οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ απαγκιστρώθηκαν και στη συνέχεια αφού εγκατέλειψαν τις δυτικές συνοικίες της Αθήνας, έσπευσαν να κινηθούν προς Θήβα, Λαμία και βορειότερα, προκειμένου ν' αποφύγουν την ολοκληρωτική καταστροφή. Στις 8 Ιανουαρίου 1945 το ΕΑΜ ζήτησε ανακωχή, η οποία υπογράφηκε στις 11 Ιανουαρίου και τέσσερις ημέρες αργότερα έληξαν οι εχθροπραξίες.

21. Οι Εκτελέσεις και η Ομηρία: Χαρακτηριστικό των ''Δεκεμβριανών'' υπήρξε ο φανατισμός και η αγριότητα αντιμετώπισης των αντιπάλων, όπως αποδεικνύει και η ''Έκθεση Σιτρίν''.

Μεγάλος είναι ο αριθμός των ομήρων που απήγαγε ο ΕΛΑΣ κατά την αποχώρησή του από την Αθήνα. Ένα ποσοστό ομήρων επανήλθε στα σπίτια του μετά τη ''Συμφωνία της Βάρκιζας''. Υπολογίστηκε ότι αυτοί που εκτελέσθηκαν μόνο σε Αθήνα και Πειραιά κατά τα Δεκεμβριανά ξεπέρασαν τις 30.000. Το σύνολο σε όλη την Ελλάδα έφθασε τις 44.000.

Τα Μεταξύ Δεύτερου και Τρίτου Γύρου

22. Ο Ρόλος του Διεθνούς Κομμουνισμού: Η Σοβιετική Ένωση, παρά τα όσα συμφωνήθηκαν στη Γιάλτα, δεν παραιτήθηκε από το γενικό σχέδιο για κυριαρχία της σ' ολόκληρο τον κόσμο. Αντίθετα, με τη λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου επιδίωξε να επεκτείνει την κυριαρχία της όχι μόνο στα κράτη τα οποία βρέθηκαν στη σφαίρα επιρροής της, αλλά και σε άλλα. Με τη μέθοδο αθέτησης των συμφωνιών, εγκαταστάθηκε πραξικοπηματικά στις χώρες τις οποίες είχε καταλάβει κατά τον πόλεμο και επέβαλε το κομμουνιστικό σύστημα διακυβερνήσεως στα κράτη που βρέθηκαν στη σφαίρα επιρροής της. Χρησιμοποίησε τη μέθοδο των δήθεν κινημάτων αντίστασης, δηλαδή της υποκίνησης κομμουνιστικών μαζών για βίαιη ανατροπή των αστικών καθεστώτων σε κράτη εκτός της σφαίρας επιρροής της όπως η Ελλάδα, η οποία υπήρξε το πρώτο θύμα αυτής της μεθόδου και πλήρωσε το τίμημα της ελευθερίας με πολλές καταστροφές και θυσίες Ελλήνων κατά το Δεκεμβριανό Κίνημα.

23. Η Συμφωνία της Βάρκιζας: Μετά την αποτυχία του στασιαστικού κινήματος επακολούθησε η ''Συμφωνία της Βάρκιζας'' στις 12 Φεβρουαρίου 1945, με την οποία επιδιωκόταν η οριστική ειρήνευση της χώρας. Η συμφωνία προέβλεπε τη διάλυση όλων των ένοπλων οργανώσεων και την παράδοση του οπλισμού τους, τη συγκρότηση του Εθνικού Στρατού και την εκκαθάριση της κρατικής μηχανής.

Το ΚΚΕ, ενώ παρέδωσε στις βρετανικές δυνάμεις τον πλέον άχρηστο οπλισμό -κυρίως ιταλικής προέλευσης- σε αριθμό που προέβλεπε η Συμφωνία, εξασφάλισε την απόκρυψη και διαφύλαξη σε κατάλληλες περιοχές και κρύπτες καινούργιου οπλισμού και πυρομαχικών του ΕΛΑΣ.

Το επίσημο Κράτος εξ άλλου, που βρέθηκε μπροστά σε πραγματικά ερείπια και πλήρη οικονομική εξαθλίωση και δυστυχία του λαού από την τετραετή κατοχή, άρχισε τη σταδιακή ανασυγκρότηση των Κρατικών Υπηρεσιών και του Στρατού, με τη βοήθεια των συμμάχων Βρετανών και αργότερα των Αμερικανών.

24. Προετοιμασίες Ένοπλων Κομμουνιστών: Η επάνοδος του Νίκου Ζαχαριάδη στην Ελλάδα και στην ηγεσία του ΚΚΕ έπαιξε σπουδαίο ρόλο στα συνταρακτικά γεγονότα της περιόδου που ακολούθησε. Γενικός Γραμματέας του ΚΚΕ πολλά χρόνια ο Ζαχαριάδης, θεωρούνταν ο δυναμικότερος ηγέτης. Ο εγκλεισμός του στις φυλακές Κέρκυρας για όλη τη διάρκεια της δικτατορίας του Μεταξά, η παράδοση του στους Γερμανούς μετά την κατάρρευση και η παραμονή του στο στρατόπεδο Νταχάου σε όλο το διάστημα της κατοχής, του είχαν δώσει πρόσθετη αίγλη. Όταν απελευθερώθηκε από τις Αμερικανικές Αρχές και ήλθε στην Αθήνα στις 29 Μαΐου 1945, οι οπαδοί του ΚΚΕ τον υποδέχτηκαν ως ''Μεσία''. Πίστευαν ότι με τον ερχομό του, ολόκληρο το αριστερό κίνημα θα έβλεπε καλύτερες μέρες. Συνέβη όμως το αντίθετο. Ο Ζαχαριάδης επέβαλε τη δική του γραμμή. Θεώρησε τη Συμφωνία της Βάρκιζας όπως έγραψε ο ίδιος αργότερα, ''σαν μια ανάπαυλα για την ανασυγκρότηση των λαϊκών δυνάμεων μπροστά στην καινούρια αποφασιστική αναμέτρηση που έρχεται αναπόφευκτα''. Αφού παραμέρισε το Σιάντο, τον οποίο αργότερα κατήγγειλε ως ''πράκτορα των Άγγλων'', δεν δυσκολεύτηκε να απαλλαγεί από ένα άλλο επίφοβο ηγετικό αντίπαλο, τον Άρη Βελουχιώτη. Καθώς ο τελευταίος εξακολουθούσε να περιφέρεται στα βουνά με μια ομάδα ενόπλων, αφοσιωμένων προσωπικά σ' αυτόν, και να μην αναγνωρίζει τη συμφωνία της Βάρκιζας, ο Ζαχαριάδης έπεισε την Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ να καταγγείλει δημόσια τη δράση του Άρη ως ύποπτη και τυχοδιωκτική.

Το ΚΚΕ, άρχισε την οργάνωση ένοπλων συμμοριών στις ορεινές περιοχές με μυστική στρατολογία κομμουνιστών. Για προπαγανδιστικούς λόγους τις ονόμασε Ένοπλες Ομάδες Καταδιωκομένων (ΕΟΚ). Με την πάροδο του χρόνου οι ομάδες αυτές πλαισιώθηκαν από

στελέχη του ΕΛΑΣ, τα οποία είχαν πείρα διεξαγωγής ανταρτοπολέμου. Παράλληλα, συγκροτήθηκαν στις πόλεις και στην ύπαιθρο οι οργανώσεις ''Αυτοάμυνας'', με στρατιωτική διάρθρωση και με αποστολή τη στρατολογία μαχητών στις ΕΟΚ, την εξασφάλιση οπλισμού, την οργάνωση δικτύων πληροφοριών, την εξεύρεση ειδών εφοδιασμού και τη συνεργασία με τις ΕΟΚ στις διάφορες προσβολές χωριών.

25. Προετοιμασίες Εθνικού Στρατού: Κατά τη διάρκεια των ''Δεκεμβριανών'' αποφασίστηκε η συγκρότηση και ανάπτυξη των Ταγμάτων Εθνοφυλακής, η οποία ολοκληρώθηκε στα τέλη Φεβρουαρίου 1945. Στο μεταξύ, από την Ταξιαρχία Ρίμινι και τον Ιερό Λόχο που διαλύθηκαν ''κατ' επιταγή'' των όρων της Συμφωνίας της Βάρκιζας, καθώς και από την επιστράτευση εφέδρων, συγκροτήθηκαν και αναπτύχθηκαν τρεις Μεραρχίες Πεζικού και άλλες Μονάδες, με αποτέλεσμα το Δεκέμβριο του 1945 η δύναμη του Τακτικού Στρατού να ανέλθει σε 75.000 άνδρες και της Χωροφυλακής σε 25.000 άνδρες.

Ο Τρίτος Γύρος (1946-1949)

Έτος 1946

26. Οργάνωση-Δύναμη Ένοπλων Κομμουνιστών: Το Φεβρουάριο του 1946, ο Ζαχαριάδης επέβαλε στην Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ τη μοιραία απόφαση ''να προχωρήσει στην οργάνωση της νέας ένοπλης λαϊκής πάλης ενάντια στο μοναρχοφασιστικό κατεστημένο'', με τη δικαιολογία ότι η δεξιά προέβαινε σε διώξεις κομμουνιστών. Ένα μήνα αργότερα, μετά την απόφαση για επανάληψη του ένοπλου αγώνα, ο Ζαχαριάδης έφυγε για την Πράγα. Περνώντας από τη Θεσσαλονίκη έδωσε εντολή στον πρώην καπετάνιο του ΕΛΑΣ Μάρκο Βαφειάδη να αρχίσει αμέσως την πολεμική εξόρμηση.

Από το Μάρτιο άρχισε στις παραμεθόριες κυρίως περιοχές, η οργάνωση και ανάπτυξη ισχυρότερων ένοπλων κομμουνιστικών μονάδων, των λεγόμενων ''Συγκροτημάτων''. Η δύναμη κάθε συγκροτήματος ανερχόταν σε 60-80 ενόπλους, οργανωμένους σε 2-3 διμοιρίες, με δύο ομάδες κατά διμοιρία. Δύο ως τρία ''Συγκροτήματα'' συνιστούσαν ένα ''Υπαρχηγείο'' ή Τάγμα δυνάμεως 200-250 ενόπλων, με προϊστάμενα κλιμάκια τα ''Περιφερειακά Αρχηγεία'' και τα ''Αρχηγεία Περιοχών''. Η αρχική δύναμη των 800 ενόπλων το Μάρτιο, συνεχώς αυξανόταν και μέχρι το Δεκέμβριο έφτασε τους 9.000 περίπου ενόπλους.

27. Οργάνωση-Δύναμη Εθνικού Στρατού: Το 1946 αποφασίστηκε σε συνεργασία με τη Βρετανική Κυβέρνηση, η οποία είχε αναλάβει τον εξοπλισμό και τον εφοδιασμό σε λοιπό υλικό, η δύναμη του Στρατού να μην υπερβεί τους 100.000 άνδρες για λόγους οικονομίας, αντί για τη δύναμη των 115.000 ανδρών που είχε προγραμματισθεί. Συγκροτήθηκαν τρία Σώματα Στρατού με ανάλογο αριθμό Μεραρχιών.

Ενώ ο Στρατός βρισκόταν στο στάδιο της ανασυγκροτήσεως και εκπαιδεύσεως, απροετοίμαστος και άπειρος για ειδικές επιχειρήσεις όπως είναι ο ανταρτοπόλεμος, από το Σεπτέμβριο αναγκάστηκε να εισέλθει στον αγώνα, καθώς η δύναμη 25.000 ανδρών της Χωροφυλακής κρίθηκε ανεπαρκής να αντιμετωπίσει τα συνεχώς αυξανόμενα κρούσματα στην ύπαιθρο.

28. Τακτική του Αγώνα: Οι Ένοπλοι Κομμουνιστές με την τακτική του ανταρτοπολέμου απέβλεπαν:

- Στην προσβολή και συντριβή των απομονωμένων διασπαρμένων Εθνικών Δυνάμεων (Στρατιωτικά συνοριακά φυλάκια – Σταθμοί Χωροφυλακής) με σκοπό τον εξαναγκασμό τους σε σύμπτυξη προς τα αστικά κέντρα, εγκαταλείποντας έτσι την ύπαιθρο.
- Στην καταπόνηση και πτώση του ηθικού των Εθνικών Δυνάμεων, στην προσπάθεια τους να σπεύσουν παντού σε βοήθεια των προσβαλλόμενων μικρών τμημάτων και χωριών χωρίς αποτέλεσμα, καθώς οι Ένοπλοι Κομμουνιστές διέφευγαν ‘‘αμαχητί’’ προς άλλους χώρους.
- Στην τρομοκράτηση του πληθυσμού της υπαίθρου με εκτελέσεις, καταστροφές και λεηλασίες ώστε να τον εξαναγκάσουν να προσχωρήσει στους Κομμουνιστές, ή να τηρεί στο εξής φιλική στάση προς αυτούς, ή τέλος να εγκαταλείψει τα χωριά του και να συγκεντρωθεί στις πόλεις. Η τελευταία αυτή ενέργεια είχε ως συνέπεια τη δημιουργία οικονομικής εξαθλίωσης, δυστυχίας και ουσιαστικής αδυναμίας του κράτους να θρέψει τις στρατιές των προσφύγων, οι οποίοι κατά το τέλος του επόμενου έτους (1947) ανήλθαν σε 700.000.
- Στην καταστροφή των συγκοινωνιακών έργων και των έργων κοινής ωφελείας, με αποτέλεσμα το κράτος να περιέλθει σε αδυναμία να επιλύσει τα τεράστια αυτά προβλήματα.
- Στην άσκηση έντεχνης προπαγάνδας στο εσωτερικό και εξωτερικό, καθώς και στην οργάνωση κομμουνιστικών πυρήνων στον Εθνικό Στρατό, για διάβρωση και διάλυση των Μονάδων του.

29. Οι Εθνικές Δυνάμεις κατά την περίοδο αυτή αιφνιδιάστηκαν και περιορίστηκαν σε καθαρά αμυντική στάση. Εξάλλου, βρίσκονταν στο στάδιο της ανασυγκρότησης και εκπαίδευσης στα στρατόπεδα κι έτσι, στερούνταν την απαραίτητη δύναμη να καλύψουν όλη την επικράτεια. Τα υπάρχοντα Τάγματα Εθνοφυλακής ήταν ανεπαρκή. Ο αγώνας μέχρι τον Ιούλιο διεξαγόταν ουσιαστικά από τη Χωροφυλακή, οι άνδρες της οποίας κυριολεκτικά θυσιάστηκαν για την εξασφάλιση και προάσπιση της στοιχειώδους τάξης και ασφάλειας στην ύπαιθρο και δυστυχώς χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα, λόγω της φύσης του αγώνα. Τελικά, οι άνδρες των σταθμών Χωροφυλακής, υπό την πίεση των γεγονότων αναγκάστηκαν να συμπτυχθούν προς τα αστικά κέντρα, και να οργανωθούν σε ισχυρότερα συγκροτήματα λόχων και διλοχιών για να αντιμετωπίσουν τη συνεχώς αυξανόμενη ένοπλη κομμουνιστική απειλή. Από τον Ιούλιο και μέχρι το Δεκέμβριο, η ηγεσία των Ένοπλων Δυνάμεων κατήρτισε το σχέδιο επιχειρήσεων ‘‘*ΤΕΡΜΙΝΟΥΣ*’’, το οποίο επρόκειτο να εφαρμοσθεί το επόμενο έτος 1947, ενώ παράλληλα με τα Β΄ και Γ΄ Σωμάτα Στρατού κατήρτισε και διεξήγαγε εκκαθαριστικές επιχειρήσεις.

30. Διεξαγωγή του Αγώνα: Οι Ένοπλοι Κομμουνιστές άρχισαν τη δράση τους με την επίθεση κατά του Σταθμού Χωροφυλακής Λιτόχωρου στις 30 Μαρτίου 1946, παραμονή εκλογών, που είχε ως αποτέλεσμα τον φόνο 11 αστυνομικών και στρατιωτών. Μέχρι το Σεπτέμβριο πέτυχαν να εξουδετερώσουν τους Σταθμούς Χωροφυλακής των ορεινών περιοχών της Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας και Θεσσαλίας. Στη συνέχεια, άρχισαν τις επιθέσεις εναντίον στρατιωτικών φρουρών, οι οποίες προστάτευαν τις παραμεθόριες πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά. Έτσι, στις 30 Ιουνίου 1946 αρχικά και κατόπιν την 1η Οκτωβρίου 1946, επιτέθηκαν εναντίον της Νάουσας και Σιάτιστας και στις 5 Ιουλίου 1946 εναντίον της Ποντοκερασιάς. Στις 13 Νοεμβρίου, 1.000 περίπου Ένοπλοι Κομμουνιστές επιτέθηκαν κατά της φρουράς Σκρα, την οποία αποτελούσαν δύο διμοιρίες. Στη συνέχεια επιτέθηκαν και εξουδετέρωσαν τις φρουρές Αρχαγγέλου, Νώτιας, Μανδάλου, Πλικάτι-Χιονάδων, Βάθης Κρουσίων και Νυμφαίου Φλώρινας, προκειμένου να ανοίξουν την ελληνογιουγκοσλαβική μεθόριο. Το Δεκέμβριο, 800 Ένοπλοι Κομμουνιστές εισήλθαν από τη Βουλγαρία και

προσέβαλαν τα χωριά Κυριακή και Κόρυμβο του Νομού Έβρου. Στα τέλη Δεκεμβρίου, επέδραμαν κατά της Δεσκάτης. Παράλληλα, είχε αρχίσει η δράση των Ένοπλων Κομμουνιστών στην Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα, όπου στις 30 Δεκεμβρίου επιτέθηκαν κατά της Υπάτης.

31. Από την πλευρά του Εθνικού Στρατού, από τον Ιανουάριο 1946, οι κατά τόπους Ανώτερες Στρατιωτικές Διοικήσεις Πελοποννήσου, Θεσσαλίας και Μακεδονίας ανέφεραν περιοδικά, ότι γινόταν ανασυγκρότηση του ΕΛΑΣ, ο οποίος προοδευτικά ενισχυόταν και εξοπλιζόταν από Σερβία, Βουλγαρία και Αλβανία. Όταν το Μάρτιο του 1946 σημειώθηκε έντονη τρομοκρατική δράση με δολοφονίες, συλλήψεις και επιθέσεις κατά αστυνομικών σταθμών και προέδρων κοινοτήτων, η δράση αυτή αποδόθηκε από την Κυβέρνηση ως προσπάθεια του ΚΚΕ να τρομοκρατήσει τον πληθυσμό προκειμένου να απέχει από τις εκλογές.

32. Από τις 26 Ιουλίου 1946 που ανατέθηκε αποκλειστική αρμοδιότητα για την εξασφάλιση της τάξεως στον Εθνικό Στρατό, τα Β΄ και Γ΄ Σώματα Στρατού ανέλαβαν και εκτέλεσαν προσχεδιασμένες εκκαθαριστικές επιχειρήσεις ευρείας κλίμακας στις περιοχές: Καϊμακτσαλάν στις αρχές Αυγούστου, Πάικου από αρχές Αυγούστου μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου, Ολύμπου αρχές Αυγούστου, Νοτίου Ολύμπου αρχές Νοεμβρίου, Κελεμπέκ (περιοχής Έβρου) μέσα Αυγούστου, Βερμίου μέσα Αυγούστου και τέλος Σεπτεμβρίου, Τιταρίου όρους το δεύτερο δεκαήμερο Αυγούστου, Όσσης από μέσα Αυγούστου μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου, Κερδυλλίων μέσα Σεπτεμβρίου, Πιερίων τέλη Σεπτεμβρίου, Αλμυρού-Μαυροβουνίου το Σεπτέμβριο, Χασίων-Δεσκάτης τέλη Σεπτεμβρίου, Κρουσίων αρχές Οκτωβρίου, Βίτσι τέλη Οκτωβρίου, Καμβουνίων-Αντιχασίων τέλη Οκτωβρίου με αρχές Νοεμβρίου, Κόζιακα αρχές Νοεμβρίου και Πίνδου αρχές Οκτωβρίου. Παράλληλα, το Α΄ Σώμα Στρατού πραγματοποίησε εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στις περιοχές: Πάρνωνος αρχές Ιουλίου και τέλη Οκτωβρίου, Σπάρτης αρχές Ιουλίου, Φουρνά τέλος Αυγούστου και Νευροπόλεως τέλη Σεπτεμβρίου.

33. Αποτελέσματα αυτών των εκκαθαριστικών επιχειρήσεων ήταν η καταστροφή σημαντικών κρυσφήγετων και αποθηκών οπλισμού και λοιπού υλικού των Ένοπλων Κομμουνιστών, η εξάρθρωση των συγκροτημάτων και η αναθάρρηση των κατοίκων να επιστρέψουν στις εστίες τους.

Οι απώλειες κατά το έτος 1946 από την πλευρά των Ένοπλων Κομμουνιστών ανήλθαν σε 836 νεκρούς, 292 τραυματίες, 208 αιχμαλώτους και 100 παραδοθέντες. Από την πλευρά των Εθνικών Δυνάμεων οι απώλειες ανήλθαν σε 126 νεκρούς (13 αξιωματικοί και 113 οπλίτες), 192 τραυματίες (6 αξιωματικοί και 186 οπλίτες), 194 αγνοούμενους και 208 συλληφθέντες οπλίτες.

Έτος 1947

34. Γενική Κατάσταση: Στις 21 Φεβρουαρίου 1947, η Αγγλική Κυβέρνηση ειδοποίησε την αντίστοιχη Αμερικανική, ότι από την 1η Απριλίου 1947, θα διέκοπτε κάθε βοήθεια προς την Ελλάδα και θα απέσυρε τα στρατεύματα από την χώρα, καθώς η άλλοτε κραταιά αυτοκρατορία βρισκόταν τότε στα πρόθυρα της οικονομικής κατάρρευσης.

Η Κυβέρνηση των ΗΠΑ, αποδέχτηκε σχετική έκκληση της Ελληνικής Κυβερνήσεως και αποφάσισε να αναλάβει την ίδια ανασχετική στρατηγική με την προκάτοχό της, φράσσοντας το δρόμο μιας ενδεχόμενης καθόδου των Ρώσων στο Αιγαίο και τη Μέση Ανατολή, με την εξαγγελία ενός σχεδίου οικονομικής ανόρθωσης, του γνωστού ‘‘Δόγματος Τρούμαν’’ τόσο προς την Ελλάδα, όσο και προς την Τουρκία.

Στις 20 Μαρτίου 1947, μία εβδομάδα μετά την εξαγγελία του Δόγματος Τρούμαν, δολοφονήθηκε στη Θεσσαλονίκη ο Ζεύγος, μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ, ενώ δύο μήνες αργότερα, στις 20 Μαΐου 1947 ανακοινώθηκε ο αιφνίδιος θάνατος του Γ. Σιάντου, αρχηγού του ΚΚΕ κατά την κατοχική περίοδο.

Στα τέλη Μαΐου 1947, η εξεταστική επιτροπή του ΟΗΕ, ύστερα από τετράμηνη έρευνα, υπέβαλε στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ πρακτικό στο οποίο αποφαινόταν ότι τον πόλεμο στην Ελλάδα υποκινούσαν δυνάμεις από το εξωτερικό και τον ενίσχυαν οι γειτονικές χώρες Αλβανία, Γιουγκοσλαβία και Βουλγαρία.

Τον Ιούλιο του 1947, στο Συνέδριο του Γαλλικού Κομμουνιστικού Κόμματος που έγινε στο Στρασβούργο, το ΚΚΕ με τον εκπρόσωπό του Μιλτ. Πορφυρογένη, εξήγγειλε την πρόθεση του να δημιουργήσει ξεχωριστό κομμουνιστικό κράτος. Κάτι τέτοιο όμως προϋπέθετε σταθερή κατοχή μιας πόλεως, την οποία θα χρησιμοποιούσε ως πρωτεύουσα και έδρα της Κυβέρνησης για διεθνή προβολή και προπαγάνδα, όπου θα δεχόταν τους διπλωματικούς εκπροσώπους των κομμουνιστικών χωρών. Ο Ζαχαριάδης, μη μπορώντας να εξασφαλίσει ένα τέτοιο αστικό κέντρο, παρά τις συνεχείς προσπάθειες, στις 23 Δεκεμβρίου 1947 προέβη στο σχηματισμό της ‘‘Πρώτης Προσωρινής Κυβέρνησης της Ελεύθερης Ελλάδας’’ με Πρωθυπουργό και Υπουργό Στρατιωτικών το Μάρκο Βαφειάδη, και Υπουργούς τους Γ. Ιωαννίδη, Μ. Πορφυρογένη, Π. Ρούσσο, Β. Μπαρτζώτα, Δ. Βλαντά, Λ. Στρίγγο και Π. Κόκκαλη. Δύο ημέρες αργότερα εξαπέλυσε την από καιρό σχεδιασμένη επίθεση κατά της Κόνιτσας, η οποία συγκέντρωνε τα πλεονεκτήματα για πρωτεύουσα του ανεξάρτητου κομμουνιστικού κράτους.

35. Οργάνωση και Δύναμη Ένοπλων Κομμουνιστών: Από τον Αύγουστο άρχισε στην περιοχή Δυτικής Μακεδονίας η οργάνωση των Ελαφρών Ταξιαρχιών, των Ταξιαρχιών Ιππικού και των Μεραρχιών, με παράλληλη κατάργηση των Αρχηγείων Περιοχών. Οι νέες Μονάδες εφοδιάζονταν με πυροβόλα, όλμους, καθώς και πλήθος από πολυβόλα και αυτόματα όπλα. Παράλληλα, υιοθετήθηκε σε μικρή όμως έκταση η εκπαίδευση σε μεθόδους του Τακτικού Στρατού. Η ηγεσία του Επαναστατικού Κομμουνιστικού Κόμματος ανήγγειλε την εθελοντική στράτευση οπαδών, στην πράξη όμως έγινε βίαια, με αποτέλεσμα ενώ τον Ιανουάριο του 1947 η δύναμη των Ένοπλων Κομμουνιστών ήταν 10.000 περίπου, το Δεκέμβριο του ιδίου έτους είχε ανέλθει στις 20.000 περίπου, παρά τις απώλειες που σημειώθηκαν στο μεταξύ.

36. Οργάνωση και Δύναμη Εθνικού Στρατού: Μετά από πολύμηνη επιμονή της Στρατιωτικής Ηγεσίας της χώρας, το Μάρτιο του 1947, αποφασίστηκε η αύξηση του Στρατού σε 115.000 και της Χωροφυλακής σε 30.000 άνδρες. Η Ελληνική Κυβέρνηση αναγκάστηκε να επωμισθεί, την οικονομική επιβάρυνση της πρόσκλησης των επιπλέον 15.000 νεοσυλλέκτων.

Ο Στρατός τώρα διέθετε Στρατηγεία 1ης Στρατιάς και 3 Σωμάτων Στρατού, 7 Μεραρχίες (από τις οποίες 4 ορεινής συνθέσεως) και 2 ανεξάρτητες Ταξιαρχίες συνολικής δυνάμεως 60 Ταγμάτων Πεζικού και ανάλογο αριθμό Ταγμάτων και ισοδύναμων Μονάδων των άλλων Όπλων και Σωμάτων. Στα τέλη του 1947, λόγω της κρισιμότητας της κατάστασης, η δύναμη του Στρατού ανήλθε σε 150.000 άνδρες.

37. Διεξαγωγή του Αγώνα: Η τακτική την οποία η ηγεσία των Ένοπλων Κομμουνιστών εφάρμοσε κατά την περίοδο αυτή ήταν κατά βάση η ίδια με του ανταρτοπολέμου, τον οποίο συντηρούσε στη Θράκη, Χαλκιδική και Πελοπόννησο. Χαρακτηριζόταν όμως από την επίμονη προσπάθεια και επιδίωξη:

- Να σταθεροποιήσει και να διευρύνει τις παραμεθόριες περιοχές της Μουργκάνας, του Γράμμου, του Βίτσι, του Καϊμακτσαλάν, του Μπέλες και της Χαϊντούς, τις οποίες έλεγχαν από το 1946.
- Να αμφισβητήσει σοβαρά τις ορεινές περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας, Θεσσαλίας, Ρούμελης και Ηπείρου, με εξορμήσεις και αιφνιδιαστικές επιθέσεις, μετά από συγκέντρωση όγκου δυνάμεων εναντίον της εκάστοτε επιλεγόμενης περιοχής και στη συνέχεια διασπορά, συγκέντρωση και επίθεση σε άλλη περιοχή.
- Να καταλάβει σημαντική πόλη στην ευρύτερη περιοχή για εγκατάσταση της ''Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης'' της οποίας τη συγκρότηση ανήγγειλε τελικά στις 24 Δεκεμβρίου 1947.

38. Η ηγεσία του Εθνικού Στρατού, συγκρότησε την 1η Στρατιά για την εφαρμογή του σχεδίου ''*ΤΕΡΜΙΝΟΥΣ*'' με τα Β΄ και Γ΄ Σώματα Στρατού στις περιοχές Ήπειρο-Θεσσαλία και Μακεδονία-Θράκη, αντίστοιχα.

Ανέθεσε στο Α΄ Σώμα Στρατού, την εφαρμογή ανάλογου σχεδίου για τη Ρούμελη, παράλληλα με την απασχόληση του στις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στην Πελοπόννησο, καθώς και στα άλλα νησιά με τις κατά τόπους δυνάμεις της Χωροφυλακής. Γενικά, το σχέδιο ενέργειας ''*ΤΕΡΜΙΝΟΥΣ*'' του Εθνικού Στρατού προέβλεπε:

<u>Στο 1ο στάδιο:</u> Τον εγκλωβισμό και στη συνέχεια την εκκαθάριση των περιοχών Ρούμελης-Θεσσαλίας και κατά σειρά των ορεινών συγκροτημάτων:

Δομοκού-Ξυνιάδας-Ρεντίνας και Οίτης-Γκιώνας,
Άνω Ρου Αχελώου-Αγράφων και Χασίων-Αντιχασίων-Καμβουνίων,
Ν. Πίνδου-Ζαγορίων, Ολύμπου-Πιερίων και Όσσης-Πηλίου.

<u>Στο 2ο στάδιο:</u> Την εκκαθάριση των περιοχών Δυτικής Μακεδονίας και Κεντρικής Μακεδονίας μέχρι το Στρυμόνα ποταμό.

<u>Στο 3ο στάδιο:</u> Την εκκαθάριση Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης.

39. Κατά το 1ο στάδιο, η εφαρμογή του σχεδίου ''*ΤΕΡΜΙΝΟΥΣ*'' είχε ικανοποιητικά αποτελέσματα, αλλά εξελίχθηκε σε εκτεταμένο χώρο που ήταν αδύνατο να καλυφθεί από επαρκείς δυνάμεις. Η ηγεσία των Ένοπλων Κομμουνιστών αντιλαμβανόταν αμέσως τους επιδιωκόμενους εγκλωβισμούς και έδινε εντολή στις μονάδες τους να διασπείρωνται έγκαιρα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η επιχείρηση Νοτ. Πίνδου-Ζαγορίων, όπου τον Ιούλιο οι δυνάμεις των κομμουνιστών απέφυγαν τον εγκλωβισμό τους με ευρύ ελιγμό και στη συνέχεια προσέβαλαν με όγκο δυνάμεων την περιοχή δυτικά της Κόνιτσας, κινήθηκαν προς Νότο δημιουργώντας προς στιγμή ανησυχία στην περιοχή Ιωαννίνων και κατέφυγαν στην περιοχή Ζαγορίων, για να επανακάμψουν τελικά στις σταθεροποιημένες βάσεις τους της Μουργκάνας, του Γράμμου και της Δυτικής Μακεδονίας.

40. Οι Ένοπλοι Κομμουνιστές κατά το έτος 1947, υλοποιώντας την τακτική του ανταρτοπολέμου, πραγματοποίησαν πάμπολλες καταστροφές συγκοινωνιακών και έργων κοινής ωφελείας, καθώς και πολλές προσβολές κατά μικρών και μεγαλύτερων κατοικημένων τόπων, όπως τα Καλάβρυτα, Αμαλιάδα, Γιαννιτσά, Αταλάντη και την περιοχή Θεσσαλονίκης. Υλοποίησαν την τακτική οργανωμένων επιθέσεων με όγκο δυνάμεων και με επιτελικά καταρτισμένα σχέδια, ενήργησαν εναντίον της Έδεσσας, Φλώρινας, Γρεβενών και Μετσόβου. Από το φθινόπωρο του 1947, προπαρασκεύασαν την επίθεση κατά της Κόνιτσας, χρησιμοποιώντας περισσότερες τακτικές δυνάμεις (5 ταξιαρχίες), την οποία προόριζαν για έδρα της ''Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης''. Η επίθεση εκδηλώθηκε στις 25 Δεκεμβρίου και διήρκεσε μέχρι τις 6 Ιανουαρίου 1948. Όλο αυτό το διάστημα οι Ένοπλοι Κομμουνιστές εξαπέλυσαν αλλεπάλληλες επιθετικές προσπάθειες οι οποίες διακρίνονταν από σφοδρότητα και επιμονή, χωρίς τελικά να επιτευχθεί η κατάληψη της Κόνιτσας, χάρη στην

αντίσταση της αμυνόμενης 75ης Ταξιαρχίας του Εθνικού Στρατού και την ποικιλότροπη βοήθεια των κατοίκων της πόλης.

Οι απώλειες από τις επιχειρήσεις του έτους 1947 υπήρξαν βαρειές και για τους δύο αντιπάλους. Από την πλευρά των Ένοπλων Κομμουνιστών ανήλθαν σε 7.629 εξακριβωμένους νεκρούς, 4.617 αιχμαλώτους και 3.792 παραδοθέντες. Οι βίαια στρατολογηθέντες ανήλθαν σε 27.840. Από την πλευρά του Εθνικού Στρατού οι απώλειες ανήλθαν σε: 1.115 νεκρούς (104 αξιωματικοί και 1.011 οπλίτες), 2.935 τραυματίες (165 αξιωματικοί και 2.770 οπλίτες) και 989 αγνοούμενους (37 αξιωματικοί και 952 οπλίτες).

Έτος 1948

41. Γενική Κατάσταση: Το έτος 1948 που ο Εμφύλιος έφτασε στο σημείο της κρισιμότερης αναμέτρησης με τις πολύνεκρες μάχες, έλαβαν χώρα γεγονότα σημαντικού ενδιαφέροντος. Οι ΗΠΑ προσέφεραν αθρόα εισροή οικονομικής βοήθειας και εξοπλισμού στις Εθνικές Δυνάμεις. Σε αντιστάθμισμα η ‘‘Κυβέρνηση του Βουνού’’ έπαιρνε συνεχή υλική βοήθεια από τον Τίτο και ηθική από την ‘‘Κομινφόρμ’’, που είχε ιδρυθεί τότε για να ενισχύει τα κομμουνιστικά κόμματα της Ευρώπης και να συντονίζει τη δράση τους.

Στον εσωτερικό τομέα, η κυβέρνηση Σοφούλη πήρε αυστηρά μέτρα κατά των κομμουνιστών με την περισυλλογή και εξορία ορισμένων από αυτούς στην Ικαρία όπου λειτούργησαν διάφορα στρατόπεδα συγκεντρώσεως, σε αντιστάθμισμα της εκ μέρους των Ένοπλων Κομμουνιστών βίαιης στρατολογήσεως και προπαντός του επαχθούς μέτρου της απαγωγής 28.000 ελληνόπαιδων, τα οποία φυγάδευσαν σε γειτονικές κομμουνιστικές χώρες. Πρόσθετο λόγο για την, εκ μέρους της Κυβερνήσεως, λήψη μέτρων κατά των κομμουνιστών, αποτέλεσε και η δολοφονία του Υπουργού Χρήστου Λαδά. Στο στρατιωτικό τομέα, σημειώθηκε αλλαγή στην ηγεσία του Εθνικού Στρατού. Από τις 27 Οκτωβρίου 1948, ο Στρατηγός Αλέξανδρος Παπάγος ανέλαβε καθήκοντα Αρχηγού ΓΕΣ, θέση την οποία προηγουμένως κατείχε ο Αντιστράτηγος Γιατζής. Από την πλευρά των Ένοπλων Κομμουνιστών, ο Ζαχαριάδης απομάκρυνε το Μάρκο Βαφειάδη λόγω διαφωνίας για τον τρόπο διεξαγωγής του πολέμου και ανέθεσε την αρχιστρατηγία στο Γούσια, την πρωθυπουργία της ‘‘Κυβέρνησης του Βουνού’’ ανέλαβε ο Ιωαννίδης, ενώ τη διεύθυνση του πολέμου ανέλαβε το Ανώτατο Πολεμικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελούσαν οι Ζαχαριάδης, Μπαρτζώτας, Βλαντάς, Γούσιας και Καραγιώργης.

42. Οργάνωση και Δύναμη Ένοπλων Κομμουνιστών: Ο στρατός των Ένοπλων Κομμουνιστών επιδόθηκε συστηματικά στην ανασυγκρότηση, συστηματική εκπαίδευση και ανάπτυξη μονάδων με τη μορφή τακτικού στρατού, χωρίς να εγκαταλείπει και την τακτική του ανταρτοπολέμου. Η νέα οργάνωση στηρίχθηκε σε Τάγματα των 450 ενόπλων, Ταξιαρχίες των 1.250 ενόπλων και σε Μεραρχίες. Η δύναμη του, παρά τις τεράστιες απώλειες που είχε στις επιχειρήσεις αποφασιστικής σημασίας και σε πληθώρα φονικών μαχών, αυξανόταν συνεχώς, λόγω του μέτρου της βίαιης στρατολογήσεως ανδρών και γυναικών που εφάρμοσε. Έτσι, στα τέλη του 1948 έφτασε τους 25.000 ενόπλους.

43. Οργάνωση και Δύναμη Εθνικού Στρατού: Κατά το έτος αυτό, καθώς η δραστηριότητα των Ένοπλων Κομμουνιστών έφθασε στο κατακόρυφο της, αποφασίστηκε η αναδιοργάνωση του και η αύξηση της δύναμής του. Καταργήθηκε η Στρατιά, και η δύναμη του Τακτικού Στρατού αυξήθηκε σε 160.000 άνδρες (οργανωμένους σε Μεραρχίες των 9.000 ανδρών), της Εθνοφρουράς σε 50.000 άνδρες, ενώ η δύναμη της Χωροφυλακής περιορίστηκε σε 23-25.000 άνδρες περίπου. Ο εξοπλισμός του Εθνικού Στρατού ήταν άρτιος χάρη στην αμερικανική βοήθεια.

44. Διεξαγωγή των Επιχειρήσεων: Τόσο οι δυνάμεις των Ένοπλων Κομμουνιστών, όσο και οι Εθνικές Δυνάμεις, διεξήγαγαν τον αγώνα με ιδιαίτερο πείσμα. Η τακτική των Εθνικών Δυνάμεων παρέμεινε η ίδια, αποβλέποντας στον εγκλωβισμό και την καταστροφή του αντιπάλου. Αντίθετα, η τακτική των Ένοπλων Κομμουνιστών, ενώ δεν εγκατέλειψε τις βασικές αρχές του ανταρτοπολέμου (συγκέντρωση, αιφνιδιαστικό κτύπημα και αποχώρηση), χαρακτηριζόταν από μεθόδους διεξαγωγής τακτικού στρατού, δηλαδή οργάνωση και εκτόξευση επίθεσης για κατάληψη μιας τοποθεσίας, ή διεξαγωγή σταθερής άμυνας σε μια κατεχόμενη περιοχή. Οι Ένοπλοι Κομμουνιστές, το 1948, βρέθηκαν στο υψηλότερο επίπεδο της ισχύς τους. Οι βάσεις τους στο Γράμμο και το Βίτσι είχαν ισχυροποιηθεί με έργα αμυντικής οργανώσεως και υποστηρίζονταν με όλμους και πυροβολικό. Παράλληλα, εξακολούθησαν με την ίδια σφοδρότητα τις προσβολές εναντίον κατοικημένων τόπων και τις εμπλοκές με τις εθνικές δυνάμεις στην Πελοπόννησο, Θεσσαλία, Ήπειρο, Μακεδονία, Θράκη και νησιά. Ιδιαίτερα όμως στη Ρούμελη, το Γράμμο και το Βίτσι διεξάγονταν επιχειρήσεις κανονικού πολέμου.

45. Επιχείρηση ''*ΧΑΡΑΥΓΗ*'' (15/4-26/5/48): Κατά την περίοδο αυτή, το Α΄ Σώμα Στρατού ανέλαβε με δύναμη τριών Μεραρχιών την εκκαθάριση της Ρούμελης από την παρουσία και τις καταστροφές των Ένοπλων Κομμουνιστών, των οποίων η δύναμη στις αρχές του έτους 1948 υπολογιζόταν σε 3.000 ενόπλους περίπου. Η επιχείρηση αυτή στέφθηκε από επιτυχία και έγινε εκκαθάριση της περιοχής.

46. Επιχείρηση ''*ΚΟΡΩΝΙΣ*'' (20/7-22/8/48): Κατά την περίοδο αυτή, το Β΄ Σώμα Στρατού ανέλαβε την εκκαθάριση της ισχυρά οργανωμένης τοποθεσίας του Γράμμου, στην οποία η δύναμη των Ένοπλων Κομμουνιστών υπολογιζόταν από 12.000 έως 15.000 περίπου. Το σχέδιο ενέργειας προέβλεπε την κατά μέτωπο επίθεση σε ολόκληρη την περιοχή, με δύο πτέρυγες ελιγμού κατά μήκος των ελληνοαλβανικών συνόρων. Η μία πτέρυγα, από Βορρά προς Νότο στην κατεύθυνση Νεστόριο-Αμμούδα-Αλεβίτσα-Φλάμπουρο-Γράμμο (υψ. 2520), ενώ η άλλη πτέρυγα από Νότο προς Βορρά στην κατεύθυνση Στράτσανη-Κάμενικ-Ασημοχώρι-Γράμμος (ύψ. 2520), απέβλεπαν στην αποκοπή της σύμπτυξης των κομμουνιστών προς την Αλβανία. Η επιχείρηση άρχισε στις 20 Ιουλίου, αλλά δεν εξελίχθηκε σύμφωνα με το σχέδιο, λόγω της ισχυρά οργανωμένης τοποθεσίας και της πεισματώδους αντιστάσεως των κομμουνιστών. Η περιοχή επιχειρήσεων διαχωρίστηκε σε δύο ζώνες, αυτή του βόρειου Γράμμου όπου παρέμεινε το Β΄ Σώμα Στρατού (3 Μεραρχίες) και του νότιου Γράμμου που ανατέθηκε στο Α΄ Σώμα Στρατού (3 Μεραρχίες), το οποίο εσπευσμένα ανακλήθηκε από την περιοχή Ρούμελης. Κατά τη διάρκεια αυτής της επιχείρησης καταλήφθηκαν διαδοχικά από μεν το Β΄ Σώμα Στρατού τα υψώματα Ταμπούρι, Σγουρό, Τρία Σύνορα, Αλεβίτσα και Φούσια, από δε το Α΄ Σώμα Στρατού, τα υψώματα Κλέφτης, Σμόλικας, Κάμενικ, Γκόλιο και Γράμμος (ύψ. 2520). Με τον τρόπο αυτό ολόκληρη η περιοχή του Γράμμου καταλήφθηκε από τον Εθνικό Στρατό, αφού όμως κατέβαλε βαρύ φόρο αίματος κατά τις φονικότατες μάχες που διεξήγαγε. Το μεγαλύτερο μέρος των Ένοπλων Κομμουνιστών διέφυγε τη νύκτα 20/21 Αυγούστου μεταξύ ελληνοαλβανικών συνόρων και υψώματος Αλεβίτσας προς το ορεινό συγκρότημα Βίτσι, όπου άρχισε δραστήρια την ανασυγκρότηση του και την οργάνωση της τοποθεσίας.

47. Επιχείρηση κατά Βίτσι (Αυγ.-Δεκ./48): Αμέσως μόλις διαπιστώθηκε η διαφυγή του μεγαλύτερου μέρους των Ένοπλων Κομμουνιστών του Γράμμου (8.500 περίπου) προς το Βίτσι, στην περιοχή του οποίου βρίσκονταν άλλοι 1.500 περίπου, το Β΄ Σώμα Στρατού προσανατόλισε τις δυνάμεις του εναντίον τους και άρχισε την επίθεση, ώστε να μη δοθεί επαρκής χρόνος για ανασυγκρότηση και οργάνωση της τοποθεσίας. Αρχικά, οι δυνάμεις του Β΄ Σώματος Στρατού σημείωσαν μερικές επιτυχίες. Με την πάροδο όμως του χρόνου, η

δύναμη των Ένοπλων Κομμουνιστών αφού ενισχύθηκε και από άλλες περιοχές, προέβαλε σθεναρή αντίσταση και ανέστειλε την επιθετική ορμή των Εθνικών Δυνάμεων. Στη συνέχεια, μεταπηδώντας στην επίθεση, ανέτρεψε τα εθνικά τμήματα από τις θέσεις τους και απείλησε να καταλάβει την πόλη της Καστοριάς, δημιουργώντας δοκιμασία στις τοπικές Εθνικές Δυνάμεις και πανικό στην τότε στρατιωτική και πολιτική ηγεσία της χώρας. Από την 1η Νοεμβρίου 1948, η διεύθυνση της επιχείρησης των Α΄ και Β΄ Σωμάτων Στρατού κατά του Βίτσι ανατέθηκε στο Α΄ Σώμα Στρατού, το οποίο αφού εκτέλεσε αρχικά μερικές επιτυχείς τοπικές επιχειρήσεις, στη συνέχεια δέχθηκε ισχυρή συντονισμένη επίθεση για τέσσερις συνεχείς μέρες, την οποία κατάφερε να αποκρούσει με επιτυχία. Στη συνέχεια, αφού σταθεροποίησε τις θέσεις του στο Βίτσι, παρέδωσε εκ νέου την ευθύνη της περιοχής αυτής στο Β΄ Σώμα Στρατού και στις 3 Δεκεμβρίου μεταφέρθηκε στην Πελοπόννησο για τις εκεί εκκαθαριστικές επιχειρήσεις.

Οι απώλειες του έτους 1948 από την πλευρά των Ένοπλων Κομμουνιστών ανήλθαν σε 16.382 νεκρούς, 8.065 συλληφθέντες, 8.763 παραδοθέντες και άγνωστο αριθμό τραυματιών. Από την πλευρά των Εθνικών Δυνάμεων οι απώλειες ανήλθαν σε 4.239 νεκρούς (330 αξιωματικοί και 3.909 οπλίτες), 15.308 τραυματίες (834 αξιωματικοί και 14.474 οπλίτες) και 2.328 αγνοούμενους (66 αξιωματικοί και 2.262 οπλίτες).

Έτος 1949

48. Γενική Κατάσταση: Το τελευταίο έτος του Εμφύλιου Πολέμου χαρακτηρίστηκε από την συντριβή των Ένοπλων Κομμουνιστών, μετά την κατάληψη από τον Εθνικό Στρατό των ορεινών όγκων Βίτσι και Γράμμου. Αποφασιστικός παράγοντας για τη λήξη του Εμφύλιου Πολέμου υπήρξε η απόφαση του Τίτο να κλείσει από τον Ιούλιο του 1949 τα σύνορα στους Ένοπλους Κομμουνιστές και να σταματήσει την παροχή σ' αυτούς πολεμικού υλικού και άλλης οικονομικής βοήθειας. Η απόφαση του Τίτο ήλθε ως αποτέλεσμα προηγούμενων συζητήσεων με τους Αμερικανούς για υποστήριξη, προτού διακόψει τους δεσμούς του με το Στάλιν. Στον εσωτερικό τομέα, μετά το θάνατο του Θεμιστοκλή Σοφούλη στις 26 Ιουνίου 1949, στην πρωθυπουργία ανήλθε ο μέχρι τότε αντιπρόεδρος Αλέξανδρος Διομήδης.

49. Οργάνωση και Δύναμη Αντιπάλων: Από την πλευρά των Ένοπλων Κομμουνιστών η δύναμη συνεχώς μειωνόταν κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους του Εμφυλίου, λόγω των μέτρων που είχε λάβει η Κυβέρνηση Σοφούλη και των σημαντικών απωλειών τους από τις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις και τις αιματηρές μάχες. Ο κυριότερος λόγος όμως υπήρξε το σφάλμα που διέπραξε ο Ζαχαριάδης με την απόφαση της 5ης Ολομέλειας, ο οποίος υποσχέθηκε στους σλαβόφωνους της Μακεδονίας την ίδρυση ξεχωριστού κράτους, με αποτέλεσμα πολλοί οπαδοί του άλλοτε ΕΑΜ, να δείχνουν αποστροφή στη συνέχιση ενός εθνικά προδοτικού πολέμου, του οποίου η αποτυχία διαφαινόταν παταγώδης. Παρά ταύτα, τον Αύγουστο του 1949 η δύναμη των Ένοπλων Κομμουνιστών ανερχόταν σε 16.000 ένοπλους (70 Τάγματα μειωμένης συνθέσεως και Διλοχίες καθώς και 132 πυροβόλα διαφόρων διαμετρημάτων), το Σεπτέμβριο είχε μειωθεί στις 4.000 και το Δεκέμβριο δεν υπερέβαινε τους 1.000.

Από την πλευρά του Εθνικού Στρατού, η δύναμη του σε συνδυασμό με τον κατάλληλο εξοπλισμό και την πείρα που απέκτησε, οδήγησαν στην οριστική συντριβή της ένοπλης κομμουνιστικής δράσεως.

50. Διεξαγωγή Επιχειρήσεων: Κατά το έτος 1949, από άποψη τακτικής, ενώ δεν υπήρξε καμιά μεταβολή εκ μέρους των Ένοπλων Κομμουνιστών, από πλευράς Εθνικού

Στρατού εγκαταλείφθηκε η τακτική του εγκλωβισμού και εφαρμόσθηκε η τακτική των ‘‘νυκτερινών επιχειρήσεων και της αδιάκοπτης δίωξης’’. Καθορίσθηκε το δόγμα της εκκαθαρίσεως της χώρας με επιχειρήσεις από Νότο προς Βορρά, σε συνδυασμό, με μέτρα για την αποφυγή επανάκαμψης των Ένοπλων Κομμουνιστών στις περιοχές που είχαν εκκαθαριστεί.

Κατέστρωσε και εφάρμοσε σχέδια εκκαθαριστικών επιχειρήσεων όπως παρακάτω:

51. Σχέδιο Επιχειρήσεων ‘‘*ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ*’’ (Δεκ. 48-Ιουλ. 49): Από τις 19 Δεκεμβρίου 1948, το Α΄ Σώμα Στρατού ανέλαβε την εκκαθάριση της Πελοποννήσου με την ΙΧ Μεραρχία, η οποία μεταφέρθηκε εσπευσμένα και τις δυνάμεις της Ανωτέρας Διοικήσεως Πελοπονήσου (ΑΣΔΠ), όπου η δύναμη των Ένοπλων Κομμουνιστών υπολογιζόταν σε 2.500 περίπου. Η κύρια επιχείρηση περατώθηκε με επιτυχία μέχρι το τέλος Ιανουαρίου 1949 και η πλήρης εκκαθάριση ολοκληρώθηκε από την ΑΣΔΠ μέχρι τον Απρίλιο. Το μέτρο της σταδιακής εκκαθαρίσεως της χώρας, με αρχή από την Πελοπόννησο, έδωσε την ευκαιρία στους Ένοπλους Κομμουνιστές να σημειώσουν προσωρινά ορισμένες εντυπωσιακές επιτυχίες στις πόλεις Νάουσα, Καρδίτσα και Καρπενήσι, το οποίο κατέλαβαν στις 18 Ιανουαρίου και το διατήρησαν για ένα μήνα μέχρι την ανακατάληψη του από τις Εθνικές Δυνάμεις, ύστερα από πεισματώδη αγώνα.

Χρονολογικά, οι εκκαθαριστικές επιχειρήσεις και οι προσπάθειες αντιπερισπασμού εκ μέρους των αντιπάλων είχαν ως εξής:

Στις 12 Φεβρουαρίου, η ΙΙ Μεραρχία του Β΄ Σώματος Στρατού απέκρουσε επίθεση των Ένοπλων Κομμουνιστών, που απέβλεπε στην κατάληψη της Φλώρινας.

Στις 21 Μαρτίου, το Α΄ Σώμα Στρατού με τις μονάδες του πρόλαβε απόπειρα αντιπερισπασμού των Ένοπλων Κομμουνιστών και απέτρεψε επίθεσή τους κατά της Άρτας.

Από 1η έως 8 Απριλίου, το Α΄ Σώμα Στρατού απέτρεψε τη δημιουργία δυσμενούς καταστάσεως στην περιοχή νότια του Γράμμου διότι οι Ένοπλοι Κομμουνιστές κινήθηκαν για συντριβή της VIII Μεραρχίας.

Στις 17 και 18 Απριλίου, το Β΄ Σώμα Στρατού απέκρουσε επίθεση αντιπερισπασμού των Ένοπλων Κομμουνιστών κατά του Αμύνταιου.

Στις 17 Μαΐου, το Β΄ Σώμα Στρατού απέκρουσε επιθετική ενέργεια των Ένοπλων Κομμουνιστών στο Βίτσι.

Παράλληλα, το Α΄ Σώμα Στρατού από 5 Μαΐου μέχρι τέλος Ιουνίου, εκκαθάρισε πλήρως την περιοχή Θεσσαλίας και πέτυχε την συντριβή ολόκληρης της δύναμης του Γενικού Αρχηγείου Νότιας Ρούμελης των κομμουνιστών. Το Γ΄ Σώμα Στρατού, από 5 έως 8 Μαΐου εκκαθάρισε την περιοχή Αγγίστρου της Κεντρικής Μακεδονίας και από 4 έως 20 Ιουλίου την περιοχή Καϊμακτσαλάν.

52. Τελικές Εκκαθαριστικές Επιχειρήσεις κατά Βίτσι-Γράμμου (1-30 Αυγ. 49): Μετά την εμπέδωση της τάξεως στην Πελοπόννησο, Κεντρική Στερεά, Θεσσαλία και Κεντρική Μακεδονία, έγιναν τον Ιούλιο οι αναγκαίες συγκεντρώσεις των Μονάδων και των μέσων του Εθνικού Στρατού και τέθηκαν υπό τις διαταγές της Στρατιάς Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας (ΣΗΔΜ) για την τελική προσβολή του όγκου των Ένοπλων Κομμουνιστών στους ορεινούς όγκους Γράμμου και Βίτσι. Το γενικό σχέδιο του Αρχιστράτηγου με την επωνυμία ‘‘*ΠΥΡΣΟΣ*’’, περιλάμβανε τις εξής επί μέρους επιχειρήσεις: Την παραπλανητική ενέργεια κατά Βορείου Γράμμου (*‘‘ΠΥΡΣΟΣ Α’’*), την κύρια επιθετική ενέργεια κατά Βίτσι (*‘‘ΠΥΡΣΟΣ Β’’*) και την τελική επίθεση κατά Γράμμου (*‘‘ΠΥΡΣΟΣ Γ’’*).

53. Επιχείρηση ‘‘*ΠΥΡΣΟΣ Α*’’ (2-8 Αυγ. 49) κατά Βορείου Γράμμου: Σκοπός της ήταν η παραπλάνηση και εξαπάτηση των Ένοπλων Κομμουνιστών σχετικά με την κύρια επίθεση που σχεδιάστηκε για τις 10 Αυγούστου εναντίον του Βίτσι. Επιδιωκόταν έτσι, η

απαγκίστρωση των δυνάμεων των κομμουνιστών του Γράμμου, η μεταπήδηση κομμουνιστών από Βίτσι στο Γράμμο και η συγκέντρωση Πυροβολικού των Εθνικών δυνάμεων στο Βίτσι, όπου θα λάμβανε χώρα η κύρια επίθεση. Η επιχείρηση αυτή που ανατέθηκε στο Α΄ Σώμα Στρατού (2 Μεραρχίες και 1 Ταξιαρχία), είχε διάρκεια από 2 έως 7 Αυγούστου και άριστα αποτελέσματα.

54. Επιχείρηση ''*ΠΥΡΣΟΣ Β*'' (10-16 Αυγ. 49) κατά Βίτσι: Σκοπός της κύριας αυτής επιχείρησης ήταν η ολοσχερής και τελική εκκαθάριση του Βίτσι. Σύμφωνα με το σχέδιο, προβλεπόταν η αιφνιδιαστική διείσδυση και κατάληψη της τοποθεσίας Τσούκα-Λέσιτς-Μπάρο, η οποία αποτελούσε την κύρια τοποθεσία άμυνας των κομμουνιστών. Στη συνέχεια, διεύρυνση του ρήγματος προς Βάρμπα-Καρμπέτσι, σε συνδυασμό με ενέργεια επί των κατευθύνσεων Ιεροπηγή-Σμαρδέσι-Καρμπέτσι και Μισοδάγιτσα-Πρεβόλ-Λαιμός, με σκοπό την απαγόρευση διαφυγής των δυνάμεων των κομμουνιστών προς Αλβανία. Τέλος, το σχέδιο προέβλεπε την εκκαθάριση της Χερσονήσου Πυξού. Η δύναμη των Ένοπλων Κομμουνιστών στην περιοχή Βίτσι υπολογιζόταν σε 8.000 περίπου. Η επιχείρηση ανατέθηκε στο Β΄ Σώμα Στρατού (4 Μεραρχίες και 2 Ταξιαρχίες Καταδρομών) με αρκετή υποστήριξη Πυροβολικού και Αεροπορίας. Άρχισε στις 10 Αυγούστου και ύστερα από φονικότατες μάχες επτά ημερών στα υψώματα του Βίτσι, ολόκληρη η περιοχή πέρασε στα χέρια των Εθνικών Δυνάμεων στις 17 Αυγούστου.

55. Επιχείρηση ''*ΠΥΡΣΟΣ Γ*'' (24-30 Αυγ. 49) κατά Γράμμου: Σκοπός της τελευταίας αυτής σημαντικής επιχείρησης, ήταν η ολοσχερής εκκαθάριση του τελευταίου οργανωμένου προπύργιου των Ένοπλων Κομμουνιστών του Γράμμου. Το σχέδιο προέβλεπε ισχυρές, αιφνιδιαστικές ενέργειες σε βάθος, με σκοπό την κατάληψη των υψωμάτων Κόντρα Πολίγκα και Καλύβια Κατσαρά στα ελληνοαλβανικά σύνορα, καθώς και στα υψώματα Τρία Σύνορα-Τσούμια, τα οποία θα αποτελούσαν την εξωτερική περίμετρο της κύριας αμυντικής τοποθεσίας των κομμουνιστών στο Γράμμο. Ταυτόχρονα, μετά από ισχυρή προπαρασκευή Πυροβολικού και Αεροπορίας, θα επιχειρείτο η διάρρηξη της τοποθεσίας με την κατάληψη των υψωμάτων Ψωριάρικα και Τσάρνο. Στη συνέχεια, προβλεπόταν η διεύρυνση του ρήγματος και η εκμετάλλευση της επιτυχίας στις κατευθύνσεις Τσάρνο-Φλάμπουρο-χωριό Γράμμος-ύψωμα Κιάφα και Φούσια-Γκουμπέλ-ύψωμα 2520 (Γράμμος) για την κατάληψη του και αποφυγή της διαφυγής της δύναμης των Ένοπλων Κομμουνιστών προς Αλβανία. Παράλληλα, προς το νότιο Γράμμο θα ασκείτο ισχυρή πίεση για συγκράτηση των Ένοπλων Κομμουνιστών της περιοχής Κάμενικ-Πυρσόγιαννη και για απαγόρευση διαφυγής τους προς το εσωτερικό της Ηπείρου. Η δύναμη των Ένοπλων Κομμουνιστών στην περιοχή Γράμμου υπολογιζόταν σε 7.000 περίπου (από τους οποίους 1.500 περίπου είχαν διαφύγει από το Βίτσι). Η επιχείρηση ανατέθηκε στο Α΄ Σώμα Στρατού (4 Μεραρχίες, 2 Ταξιαρχίες Καταδρομών) με αρκετή υποστήριξη πυρών Πυροβολικού και Αεροπορίας. Ο αγώνας άρχισε μετά από ισχυρή προπαρασκευή Πυροβολικού και Αεροπορίας στις 24 Αυγούστου. Κατόπιν σκληρού και αιματηρού αγώνα στα υψώματα του Γράμμου, για επτά συνεχείς μέρες, ολόκληρη η περιοχή πέρασε στα χέρια των Εθνικών Δυνάμεων, ενώ αρκετοί Ένοπλοι Κομμουνιστές από τις 29 Αυγούστου διέρρευσαν προς την Αλβανία.

Οι απώλειες κατά το έτος 1949 από την πλευρά των Ένοπλων Κομμουνιστών ανήλθαν σε 11.635 νεκρούς, 2.145 συλληφθέντες και 6.835 παραδοθέντες. Από την πλευρά των Εθνικών Δυνάμεων οι απώλειες ανήλθαν σε 2.769 νεκρούς (190 αξιωματικοί και 2.579 οπλίτες), 10.609 τραυματίες (664 αξιωματικοί και 9.945 οπλίτες) και 1.920 αγνοούμενους (83 αξιωματικοί και 1.837 οπλίτες).

Το Τέλος και οι Συνέπειες του Εμφυλίου

56. Με τη συντριβή των Ένοπλων Κομμουνιστών στο Βίτσι και το Γράμμο έληξε ουσιαστικά ο Εμφύλιος Πόλεμος, ο οποίος από το 1944 είχε γίνει ο εφιάλτης των Ελλήνων και επισσώρευσε φοβερά δεινά στην πολύπαθη Ελλάδα. Υπολείμματα των Ένοπλων Κομμουνιστών, που δεν υπερέβαιναν τους χιλίους σε όλη την επικράτεια, δημιούργησαν διάφορα επεισόδια μέχρι τις αρχές του 1950, οπότε έληξαν οι εκκαθαριστικές επιχειρήσεις των δυνάμεων του Εθνικού Στρατού. Οι συνέπειες όμως του Εμφύλιου Πολέμου υπήρξαν ανυπολόγιστες για την Ελλάδα τόσο σε ανθρώπινες απώλειες, όσο και σε υλικές καταστροφές.

57. Απώλειες σε προσωπικό: Κατά τη διάρκεια του Πρώτου Γύρου (Έτος 1943 έως 3 Δεκεμβρίου 1944), οι απώλειες σε νεκρούς από τη διαμάχη μεταξύ οργανώσεων του ΕΛΑΣ και εθνικών οργανώσεων ΕΔΕΣ – ΕΚΚΑ – ΠΑΟ κ.λ.π., συμπεριλαμβανομένων των κινημάτων της Μ. Ανατολής, τις δολοφονίες και εκτελέσεις τόσο από τον ΕΛΑΣ στις μάχες Πύργου, Καλαμάτας, Μελιγαλά, Γαργαλιάνων, Πύλου όσο και από την ΟΠΛΑ, τα Τάγματα Ασφαλείας και την Οργάνωση ΄΄Χ΄΄, ανήλθαν σε 21.000 περίπου.

- Κατά τη διάρκεια του Δεύτερου Γύρου (3 Δεκεμβρίου 1944 έως 12 Ιανουαρίου 1945), οι απώλειες σε νεκρούς ανήλθαν σε 44.000 περίπου.
- Κατά τη διάρκεια του Τρίτου Γύρου (31 Μαρτίου 1946 μέχρι τις αρχές 1950), οι συνολικές απώλειες για τις Εθνικές Δυνάμεις, στις οποίες συμπεριλαμβάνονταν και οι Μονάδες Αμύνης Υπαίθρου (ΜΑΥ), ανήλθαν σε 16.734 νεκρούς (1.185 Αξκοί και 15.549 οπλίτες), 29.496 τραυματίες και 5.446 αγνοούμενους. Στους Ένοπλους Κομμουνιστές οι νεκροί ανήλθαν σε 38.421, καταμετρηθέντες στο πεδίο της μάχης. Με δεδομένο ότι εκ μέρους των κομμουνιστών καταβαλλόταν συστηματική προσπάθεια για την εξαφάνιση των νεκρών, θα πρέπει ο συνολικός αριθμός να πλησίασε τις 50.000. Ο αριθμός των τραυματιών από την πλευρά των Ένοπλων Κομμουνιστών δεν είναι εύκολο να προσδιορισθεί, διότι καταβάλλονταν προσπάθειες διακομιδής τους στις γειτονικές βαλκανικές χώρες και επί πλέον ένας μεγάλος αριθμός από αυτούς συμπεριλαμβανόταν στους συλληφθέντες ή παραδοθέντες. Οι Εθνικές Δυνάμεις συνέλαβαν 23.960, ενώ παραδόθηκαν άλλοι 21.544.

Από την πλευρά του άμαχου πληθυσμού οι απώλειες ανήλθαν σε 4.123 φονευθέντες από Ένοπλους Κομμουνιστές, 931 φονευθέντες ή ακρωτηριασθέντες από νάρκες και 28.000 απαχθέντα παιδιά (παιδομάζωμα).

58. Καταστροφές: Η αξία των ζημιών που προκλήθηκαν από καταστροφές έργων κοινής ωφελείας και άλλα αγαθά ανήλθε στο ποσό των 3.700.000.000 δραχμών της εποχής εκείνης. Η συνολική αξία των καταστροφών γενικότερα στην Εθνική Οικονομία (ζημιές 100.000 οικιών, συντήρησης 700.000 προσφύγων, απώλεια ωρών εργασίας κ.λ.π.) ανήλθε στο ποσό των 30.000.000.000 δραχμών της εποχής εκείνης.

Επίλογος

59. Η Ελλάδα, μετά την αποχώρηση των κατακτητών των Οκτώβριο του 1944, φορτισμένη από εσωτερικές πολιτικές διαμάχες δεκαετιών και εξουθενωμένη από τα δεινά του πολέμου και της κατοχής, βρέθηκε στη δίνη της διαμόρφωσης ζωνών επιρροής τόσο εκ μέρους της Σοβιετικής Ένωσης, όσο και εκ μέρους της Αγγλίας και κατέφυγε δυστυχώς σε ένοπλη εσωτερική αντιπαράθεση.

Ο Εμφύλιος Πόλεμος που διεξήχθηκε στην Ελλάδα από το 1944 μέχρι το 1949, μεταξύ των Ένοπλων Κομμουνιστών και Εθνικών Δυνάμεων αποδιοργάνωσε πλήρως το Ελληνικό κράτος σε όλους τους τομείς δραστηριότητας για μια εξαετία περίπου, περίοδο στην οποία τα

άλλα ευρωπαϊκά κράτη μετά τη λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου επιδόθηκαν στην ανασυγκρότηση τους. Έτσι, η χώρα οπισθοδρόμησε και έχασε την ευκαιρία για πρόοδο και ανάπτυξη.

Η φύση του πολέμου, ο ανταρτοπόλεμος, ήταν η πιο δύσκολη μορφή πολέμου, και διεξήχθηκε κυρίως σε ορεινές, δυσπρόσιτες και παραμεθόριες περιοχές, ο δε απολογισμός του υπήρξε θλιβερός σε έμψυχο και άψυχο υλικό, τίμημα βαρύ για τον ελληνικό λαό.

Καθοριστικοί παράγοντες για την έκβαση του Εμφύλιου Πολέμου υπήρξαν: η Συμφωνία της Γιάλτας με την οποία η Ελλάδα παρέμεινε στη σφαίρα επιρροής των δυτικών συμμάχων, η έγκαιρη και άφθονη βοήθεια, αρχικά από την Αγγλία και αργότερα από την Αμερική προς την Ελληνική Κυβέρνηση, και τέλος η ρήξη μεταξύ Στάλιν και Τίτο και η διαφωνία μεταξύ Μάρκου και Ζαχαριάδη, γεγονός που αποστέρησε από τους Ένοπλους Κομμουνιστές την ηθική και υλική βοήθεια εκ μέρους της Γιουγκοσλαβίας και την ελευθερία διακινήσεως τους, με το κλείσιμο των συνόρων από τον Τίτο.

Έτσι, η μεγάλη εποχή της Εθνικής Αντίστασης κηλιδώθηκε από τη διαμάχη μεταξύ αντίπαλων αντάρτικων οργανώσεων, αφού κατέληξε στον Εμφύλιο Πόλεμο του 1944-1949, με φυσική συνέπεια τη φοβερή κρίση του Έθνους και τον διχασμό της συνείδησης του ελληνικού λαού.

Πιστεύουμε ότι ο ελληνικός λαός, που ήδη έχει καταδικάσει τις εμφυλιοπολεμικές πρακτικές και ό,τι άλλο συνέβαλε στην έκρηξη αυτού του πολέμου, δικαιούται τώρα να γνωρίσει τα Αρχεία του Εμφύλιου Πολέμου 1944-1949, που συμβάλλουν στην αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας και τον παραπέρα φρονιματισμό των Ελλήνων.

ΑΘΗΝΑ　　　　Υποστράτηγος ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΠΗΛΙΩΤΗΣ
Μάιος 1998

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

ΑΡΙΘ. ΕΓΓΡ.	ΕΔΡΑ ΗΜ/ΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΕΑΣ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗΣ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΑΡΧΕΙΟ ΔΙΣ	ΣΕΛ.
1	Γιαννιτσά 6/9/1949	1η Μερ. προς ΣΗΔΜ, Α΄ΣΣ/Α1, Β΄ΣΣ/Α1, ΙΙΙ,ΙΧ,XV, VIII Μερ.	Έκθεση Πεπραγμένων επί της Επιχ. «ΠΥΡΣΟΣ Γ» της πτώσεως του Γράμμου	1024/Δ/2	25
2	Αθήνα 6/9/1949	ΔΔΚ/Α1 προς ΓΕΣ/Α1, ΣΗΔΜ, Α΄ΣΣ	Έκθεση Επιχ. «ΠΥΡΣΟΣ Γ»για την ενέργεια της ΙΙΙ Μερ. από 24-30 Αυγ. 49	1024/Δ/7, 8	37
3	Γράμμος 18/9/1949	ΣΗΔΜ/Α1 προς ΓΕΣ/Α1	Έκθεση Επιχειρήσεων «ΠΥΡΣΟΣ» (Γράμμος)	1024/Γ/6	45
4	Αθήνα 7/7/1949	Α΄ΣΣ/Β6 προς ΓΕΣ/Β6	Έκθεση περί των πεπραγμένων της Υγειονομικής Υπηρεσίας Α΄ΣΣ κατά της επιχειρήσεις «ΠΥΡΣΟΣ» και «ΠΥΡΣΟΣ Γ»	1090/Β/52	58
5	Αθήνα 7/7/1949	Ανωτ. Δκση Αεροπορίας προς Αρχιστρ., Υπουργ. Αεροπ., ΑΓΕΑ-ΓΕΑ/Α1, ΓΕΣ/Α1-Α2, Αμερικαν., Βρετ., Αεροπορ. Αποστολή, ΣΗΔΜ, ΑΣΔΣΕ, ΑΣΔΑΝ, ΣΚΕ, Α΄- Β΄- Γ΄ ΣΣ, Μεραρχίες	Έκθεση Επιχειρήσεων «ΠΥΡΣΟΣ» (Βίτσι - Γράμμος)	1024/Α/28	85
6	Ιωάννινα 19/9/1949	Στρατηγ. Ηπείρου Δυτ. Μακεδονίας προς ΓΕΣ/Α1	Συμπληρωματική Έκθεση Επιχ. «ΠΥΡΣΟΣ»	1024/Γ/5,52	118
7	Αθήνα 30/12/1949	Αρχιστρ. ΓΕΣ/Α1 προς Επιθεώρηση Στρατού	Συμπλήρωση Έκθεσης για την Επιχείρηση «ΠΥΡΣΟΣ»	1024/Γ/1,2,3	120
8	Αθήνα 21/6/1949	ΓΕΣ/ΔΕΠΙΧ	Εβδομαδιαία Έκθεση Επιχειρήσεων υπ’ αριθ. 20 (13-20 Ιουν. 49)	1023/Β/7	156
9	Λάρισα 1/7/1949	Β΄ΣΣ προς ΙΙ Μεραρχ	Διαταγή Επιχειρήσεων «ΑΙΑΣ» υπ’ αριθ. 1	1111/ΣΤ/2	163
10	Ξάνθη 24/6/1949	26 Ταξ./Α2 προς Γ'ΣΣ/Α2	Έκθεση της μάχης και πτώσης του Σ.Σ Ογκραντίνας	1127/Β/64	166
11	Θεσ/νικη 1/7/1949	Γ'ΣΣ/Α1 προς ΓΕΣ/Α1	Έκθεση της προσβολής Σ.Στηρίγματος Ογκραντίνας (19 Ιουν 1949)	1127/Β/39	169
12	Αθήνα 27/6/1949	Α/ΓΕΣ προς Αρχιστράτηγο	Εκθεση επί εξέτασης ατυχήματος Ογκραντένας ΒΔ Πετριτσίου (19 Ιουν. 49)	1023/Α/4	173
13	Θεσ/νικη 24/6/1949	Γ'ΣΣ/Α1 προς ΧΙ Μερ./Α1	Επιχείρηση Κ/Τ «ΑΙΑΣ»	1128/Α/114	177
14	Χαλκηδόνα 27/7/1949	ΧΙ Μερ./Α1 προς προϊσταμένη Αρχή στις Μονάδες της	Έκθεση επιχειρήσεων «ΑΙΑΣ» στο Καϊμακτσαλάν	1176/Β/16-17-18	183
15	Θεσ/νικη 27/6/1949	Γ΄ΣΣ/Α1 προς ΓΕΣ/Α1	Έκθεση επιχ. VIII Μερ. Μεταξάδων-Μπουκάτε-Νταγ (15-25 Μαΐου 49)	1023/Δ/4	216

ΑΡΙΘ. ΕΓΓΡ.	ΕΔΡΑ ΗΜ/ΝΙΑ	ΑΠΟΣΤΟΛΕΑΣ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗΣ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΑΡΧΕΙΟ ΔΙΣ	ΣΕΛ.
31	Νεστόριο 31/7/1949	Ιη Μερ./Α1 προς 51-52-53 Ταξ., Δ/νση Πυρ/κου-Μηχ/κού-Διαβ/σεων, 144-145 ΜΟΠ, Α'ΣΣ. VII Μερ., 77 Ταξ., Χ Μερ./Α1-Α2.	Δγη επιχειρήσεων «ΑΡΓΥΡΟΣ», Υπ' αριθ. 2 της 31 Ιουλ 1949	1152/Β/31	307
32	ΣΔ Τξρχίας 1/8/1949	51 Ταξ./Α1 προς 592-615-620 Τ.Π., 144 ΜΟΠ, Ιη Μερ.	Δγη επιχειρήσεων «ΑΡΓΥΡΟΣ» Υπ' αριθ. 1 (1 Αυγ. 1949)	1152/Β/69	315
33	ΣΔ Τξρχίας 2/8/1949	52 Ταξ. Προς 594-595-596-601 Τ.Π., 51 Ταξ., 145 ΜΟΠ, Ιη Μερ.	Δγη επιχειρήσεως «ΑΡΓΥΡΟΣ» Υπ' αριθ. 4	1152/Β/72	323
34	Αθήνα 17/8/1949	Τ.Σ./Α'ΣΣ/Α1 προς ΣΗΔΜ/Α1	Έκθεση επιχείρησης «ΑΡΓΥΡΟΣ»	1152/Α/13	328
35	Αθήνα 1/8/1949	Α΄ ΣΣ /Α1 προς 77 Ταξ. (Τομέας Επταχωρίου)	Αποστολές (ΤΕ)	1090/ΣΤ/4	332
36	ΣΔ/Μερ. 2/8/1949	Ι Μερ./Α1 προς Α'ΣΣ/Α1	Συνοπτική έκθεση επιχείρησης «ΧΑΛΚΟΣ»	1166/Δ/Δ/50	335
37	Κοζάνη 4/8/1949	ΤΣ/Α΄ΣΣ/Α1 προς Ι Μερ., VIII Μερ., 77 Ταξ., 72 Ταξ., Β΄ΣΣ, Γ΄ΣΣ, ΣΗΔΜ, ΓΕΣ, ΑΔΑ	΄Εκθεση επί των Παρατηρήσεων και Εξαχθέντων συμπερασμάτων επιχειρήσεως «ΧΑΛΚΟΣ» (2 Αυγ. 49)	1024/Δ/1	337
38	Κοζάνη 3/8/1949	ΣΗΔΜ προς Αρχιστράτηγο ΓΕΣ	Κινήσεις συμμοριτών	1074/Δ/63	343
39	Χαλκη-δόνα 6/8/1949	ΧΙ Μερ./Α1 προς 31-33 Ταξ., Δνση Πυρ/κού Μερ., Β΄ ΣΣ/Α1, ΙΙ, ΙΙΙ, Χ Μερ.	Δγή Επιχειρήσεων υπ' αριθ. 1	1176/Γ/14	344

1η ΜΕΡΑΡΧΙΑ

ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
1η ΜΕΡΑΡΧΙΑ
Αριθ. Φ. 90/151α
ΣΤΓ 919 τη 6.9.49

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ Π Ε Π Ρ Α Γ Μ Ε Ν Ω Ν

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ «ΠΥΡΣΟΣ Γ.» ΤΗΣ ΠΤΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ

1. ΣΚΟΠΟΣ

Τεθείς ΣΚΟΠΟΣ της Μερ/χίας υπό του Α΄ΣΣ (Α.Α.Π.Φ. 3/36/Τ.Σ./21.8.49 Δ/γή Επιχειρήσεων Α΄ΣΣ) εις επιχείρησιν «ΠΥΡΣΟΣ Γ.» ήτο:

(α) Την Χ συν 1 ημέραν, κατόπιν ισχυράς προπαρασκευής, Πυρ/κού-Αεροπορίας-΄Ολμων, να επιτεθή προς διάσπασιν της εχθρικής τοποθεσίας ΤΣΑΡΝΟ - ΠΑΠΟΥΛΗ - ΟΤΟΡΙΤΣΕ - ΠΟΛΕ και κατάληψιν ταύτης, τηρούσα μία Ταξιαρχίαν εφεδρικήν.

(β) Μετά την διάσπασιν και κατάληψιν της τοποθεσίας ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΗ, η εφεδρική Ταξ/χία να κινηθή εγκαίρως, όπισθεν της ΙΙΙ Μερ/χίας, εν τη κατευθύνσει ΒΕΡΤΕΝΙΚΟΥ-ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ και εκείθεν είτε προς ΓΚΟΥΜΠΕΛ είτε προς χωρίο: ΓΡΑΜΜΟΣ-ΦΑΡΜΑΚΗ, αναλόγως των αναγκών της ΙΙΙ Μεραρχίας.

(γ) Μετά εδραίωσιν επί ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΗ διάνοιξις των κατευθύνσεων :

(ι) ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (2)-ΚΟΖΑΚΑΣ-ΣΓΚΟΥΡΟΣ.

(ιι) ΛΙΑΝΟΤΟΠΙ - ΣΠΑΝΟ (Ν.1128)-ΣΟΥΦΛΙΚΑΣ ή ΦΑΡΜΑΚΗ, προς υποβοήθησιν του δεξιού της XV Μερ/χίας.

(ιιι) ΑΓΙΟΣ ΖΑΧΑΡΙΑΣ-ερείπια ΒΕΡΤΕΝΙΚ (1132) προς αποκοπήν της καρροποιήτου.

2. Διατεθείσαι Συμπληρωματικαί Δυνάμεις

Διετέθησαν αι κάτωθι συμπληρωματικαί δυνάμεις.

- 1 Διμοιρία της 500 Μονάδος (4 πυροβόλα).
- Διά την Χ συν 1 ημέραν και μέχρι της καταλήψεως του ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΗ άπαν το Πυρ/κόν του ΣΣ πλην των 142, 143 και 144 ΜΟΠ, ήτοι :

  Το 101 ΣΠΠ
  Το 102 ΣΠΠ μείον Μοίρα.
  Το 107 ΣΠΠ μείον Μοίρα.
  Το 104 ΣΠΠ μείον Πυρ/χία.
  Η 151 ΜΜΠ μείον Πυρ/χία.
  Η 152 ΜΜΠ
  Η 153 ΜΜΠ
  Η 145 ΜΟΠ μείον Πυρ/χία (οργανική της Μερ/χίας).
- Μετά την κατάληψιν της τοποθεσίας ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΗ, θα εξηπηρετούντο αι ανάγκαι και των λοιπών Μερ/χιών με προτεραιότητα την ΙΙΙ Μεραρχίαν.
- Είς Ουλαμός Αρμάτων Μάχης (3 άρματα).
- Ο 719 Λόχος Μηχ/κού.

- Το σύνολον της Αεροπορίας διά την Χ συν 1 ημέραν.

3. Πληροφορίαι περί εχθρού.

Ως το συνημμένον υπ' αριθ. 2 της 22.8.49 Δ.Π. της Ιης Μερ/χίας.

4. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΩΣ

Εκδοθείσης της υπ' αριθ. Α.Α.Π. Φ. 3/22/Τ.Σ./15.8.49 Δ/γής επιχ/σεων του Α΄ΣΣ ως και της υπ' αριθ. Α.Α.Π. Φ. 3/36/Τ.Σ./21.8.49 Συμπληρωματικής του ταύτης κατόπιν της οριστικής διαθέσεως αυτώ και της ΙΙΙ Μερ/χίας, η Μερ/χία, κατόπιν ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ συσκέψεως του Επιτελείου της μετά των Δ/τών Ταξιαρχιών και ΄Οπλων υποστηρίξεως, εξέδωκε την υπ' αριθ. Α.Α.Π. Φ. 90/11/17.8.49 Δ/γήν Επιχ/σεων, ως και την υπ' αριθ. Α.Α.Π. Φ. 90/25/22.8.49 Συμπληρωματικήν τοιαύτην και την Α.Α.Π. Φ. 90/26/23.8.49 προς την εφεδρικήν Ταξ/χίαν, κατόπιν της Α.Α.Π. 25506/16/214/21.8.49 Δ/γής Επιχ/σεων της ΙΙΙ Μεραρχίας.

Διά των Δ/γών τούτων καθωρίσθησαν οι κάτωθι δύο ΦΑΣΕΙΣ.

(α) ΦΑΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

Διάσπασις της τοποθεσίας του εχθρού ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΗ και κατάληψις ΣΤΑΘΜΟΥ ΧΩΡ/ΚΗΣ-ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΗ-ΟΤΟΡΙΤΣΕ.

(β) ΦΑΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ταχεία διάνοιξις των κατευθύνσεων :

- ΤΣΑΓΚΟΣ (2)-ΚΟΖΑΚΑΣ-ΛΥΧΗΝ-ΣΓΚΟΥΡΟ
- ΛΙΑΝΟΤΟΠΙ-ΣΠΑΝΟ και ΣΚΑΛΑ-ΦΑΡΜΑΚΗ
- Αποκοπή της καρροποιήτου εις ερείπια ΒΕΡΤΕΝΙΚ.

(γ) Μετά την διάσπασιν και κατάληψιν του ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΗ η εφεδρική Ταξ/χία να είναι ετοίμη να ακολουθήση αμέσως οπίσω της 78 Ταξ/χίας της ΙΙΙ Μερ/χίας, εν τη κατευθύνσει ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΗ-Χωρ. ΓΡΑΜΜΟΣ-ΦΑΡΜΑΚΗ-ΚΙΛΦΑ.

5. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

(α) 53 Ταξιαρχία (μείον 593 Τ.Π.) δεξιά.

- Διά νυκτερινής ενεργείας την Χ προς Χ συν 1 ημέραν, κατάληψις του ΓΚΑΣΙ και του Ανων. Β.Α. ΟΤΟΡΙΤΣΕ εις (Ν.160345) ενεργούσα εν στενοτάτω συνδέσμω με την ΙΧ Μερ/χίαν, ήτις θα ενήργη από της ιδίας ώρας κατά ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ διά Τάγματος.
- Την 0515 ώραν της Χ συν 1 ημέρας, κατόπιν 10΄ προπαρασκευής δι' ολοκλήρου του Πυρ/κού του ΣΣ, να επιτεθή και καταλάβη το ΟΤΟΡΙΤΣΕ.
- Μετά κατάληψιν ΟΤΟΡΙΤΣΕ να ενεργήση διά την κατάληψιν του ΠΑΠΟΥΛΗ-ΠΟΛΕ, βοηθουμένη ενδεχομένως και υπό Τάγματος της 52 Ταξ/χίας εκ ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΗ. Η ανωτέρω ενέργεια θα υπεστηρίζετο δι' ολοκλήρου του Πυρ/κού, ενδεχομένως δέ και της Αεροπορίας.
- Μετά την ΠΡΩΤΗΝ ΦΑΣΙΝ, θα επανήρχετο και το τρίτον Τάγμα της υπό τας διαταγάς της και εξασφαλίζουσα διά Τάγματος το ΠΑΠΟΥΛΗ ύψ. 1531 (Ν.125338) θα ετίθετο ως εφεδρεία της Μερ/χίας, με τα έτερα δύο Τάγματα, εις περιοχήν ΤΑΜΠΟΥΡΙ.

(β) 52 Ταξ/χία συν 593 Τάγμα (της 53 Ταξ/χίας) (Κυρία προσπάθεια).

- Διά νυκτερινής σιωπηράς ενεργείας, να καταλάβη τα ανώνυμα ΑΝΑΤ. ΤΣΑΡΝΟ και να προσεγγίση το κυρίως ΤΣΑΡΝΟ, όσον το δυνατόν περισσότερον.
- Δύναμις τουλάχιστον Διλοχίας κινουμένη από της 21.00 ώρας της Χ προς Χ συν 1 ημέρας διά της βαθείας γραμμής μεταξύ ΓΚΑΣΙ και υψ. 1219 και εισχωρούσα εντός του δάσους να καλυφθή εντός τούτου και να ενεργήση, διά την αποκοπήν εις (Ν.1432) (μεταξύ ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΗ) αιφνιδιαστικώς ευθύς ως αρχίση η προσβολή του ΤΣΑΡΝΟ την πρωίαν της Χ συν 1 ημέρας.
- Την 06.30 ώρα της Χ συν 1 ημέρας κατόπιν ισχυράς προπαρασκευής Πυρ/κού και Αεροπορίας, να επιτεθή και καταλάβη το ΤΣΑΡΝΟ και εν συνεχεία τον ΣΤΑΘ.

ΧΩΡ/ΚΗΣ, επεκτείνουσα την εκκαθάρισιν μέχρι των ΔΥΤΙΚΩΣ αντερεισμάτων του ΤΣΑΡΝΟ και ύψ. 1499.

- Μετά την εδραίωσιν επί ΤΣΑΡΝΟ και ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ, να κατευθύνη το 593 Τ.Π. προς ΠΑΠΟΥΛΗ, ίνα ενισχύση την 53 Ταξ/χίαν και το οποίον θα επανήρχετο υπό 53 Ταξ/χίαν.
- Να ενεργήση διά την αποκοπήν της καρροποιήτου εις ερείπια ΒΕΡΤΕΝΙΚ.
- Να ενεργήση διά Τάγματος την διάνοιξιν της κατευθύνσεως ΤΣΑΓΚΟΣ (2)-ΚΟΖΑΚΑΣ-αυχήν ΣΓΚΟΥΡΟ.

Σημείωσις:

Εις την 52 Ταξ/χίαν εις ην αντετέθη και η κυρία αποστολή η της διασπάσεως της εχθρικής τοποθεσίας εις ΤΣΑΡΝΟ προς κατάληψιν τούτου, διετέθη προς υποστήριξιν και η Διμοιρία της 500 Μονάδος (4 πυρ/λα) και ο Ουλαμός Αρμάτων. (τα άρματα ουδόλως έδρασαν, εκ παρεξηγήσεως ως θα εκτεθή κατωτέρω).

(γ) 51 Ταξιαρχία

- Να κινηθή αμέσως οπίσω της 78 Ταξ/χίας μετά την κατάληψιν ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΗ (ΠΡΩΤΗΝ ΦΑΣΙΝ) επί της κατευθύνσεως ΤΣΑΡΝΟ - ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ-χωρίον ΓΡΑΜΜΟΣ - ΦΑΡΜΑΚΗ - ΚΙΑΦΑ με εντολήν:

(ι) Να καλύπτη τα νώτα και πλευρά της προπορευομένης 78 Ταξ/χίας.

(ιι) Να συντρέχη εις την επίθεσιν της 78 Ταξ/χίας.

(ιιι) Να απαλάσση των στατικών αποστολών την 78 Ταξ/χίαν επί ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ-ΦΑΡΜΑΚΗ.

(ιv) Να έχη προσανατολίση έν Τάγμα προς ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ διά δε των λοιπών Ταγμάτων, να καλύψη την 78 προς ΣΚΑΛΑ και να είναι ετοίμη να συντρέξη την προς ΦΑΡΜΑΚΗ-ΚΙΑΦΑ προσπάθειαν της 78 Ταξ/χίας.

(v) Το Τ.Σ. της 51 Ταξ/χίας να παρατίθεται, κατά το δυνατόν, με το της 78 Ταξ/χίας, διά την πλήρη και ταχείαν εκμετάλλευσιν πάσης ευκαιρίας.

(δ) Πυροβολικόν

(ι) Διμοιρία της 500 Μονάδος διετέθη εις 52 Ταξ/χίαν διά την καταστροφήν πολυβολείων από αποστάσεως 800-1800 μέτρων.

(ιι) Ορειβατικόν Πυρ/κόν (δύο πυρ/χίαι) διετέθη ανά μία εις 52 και 53 Ταξιαρχίας, ίνα χρησιμοποιηθή δι' ευθύφορον βολήν κατά πολυβολείων από της προηγουμένης ημέρας της επιθέσεως.

Μετά την Πρώτην ΦΑΣΙΣ διετίθετο εις ΙΙΙ Μεραρχίαν.

(ιιι) Υποστήριξις της επιθέσεως.

(ια) Προπαρασκευή καθορίσθη ως κάτωθι :

- Από 05.15΄ μέχρι 05.25΄ επί ΟΤΟΡΙΤΣΕ.
- Από 05.27΄ μέχρι 05.31΄ επί ΠΑΠΟΥΛΗ.
- Από 05.33΄ μέχρι 05.36΄ επί ΤΣΑΓΚΟΣ (2).
- Από 05.38΄ μέχρι 05.41΄ επί Ανων. Νοτ. ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ.
- Από 05.43΄ μέχρι 05.49 επί ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ.
- Από 05.50΄ μέχρι 06.15΄ επί ΤΣΑΡΝΟ.

(ιβ) Κάλυψις και προστασία.

Μετά την επέμβασιν της Αεροπορίας, (06.15-07.00) το Πυρ/κόν θα εξετέλη προστατευτικά και καλυπτικά πυρά ΔΥΤ. ΤΣΑΡΝΟ και ΣΤΑΘΜΟΥ ΧΩΡ/ΚΗΣ.

(ιν) Αντιπυροβολικόν

Προ της προπαρασκευής θα γίνωσι σφύραι δι' ολοκλήρου του Πυρ/κού επί των γνωστών και πιθανών θέσεων εχθρικών πυρ/χιών και Ολμοβόλων, κατά δε την επίθεσιν και εδραίωσιν θα βάλονται διά του απαραιτήτου αριμού πυροβόλων κατά την κρίσιν του ΣΣ.

(ε) Μηχανικόν

(ι) Μέχρι της Χ ημέρας να διανοίξη την οδόν ΛΕΙΒΑΔΟΤΟΠΟ-ΤΑΜΠΟΥΡΙ-ΑΝ. ΤΑΜΠΟΥΡΙ δι' άρματα μάχης και τζιπ, βοηθούμενο και υπό Τάγματος Πεζικού.

(ιι) Κατά την Χ συν 1 ημέρα να επωφεληθή πάσης ευκαρίας, ίνα διευθετηθή η οδός, διά την προώθησιν των Αρμάτων πέραν του ΑΝ. ΤΑΜΠΟΥΡΙ αφ' ενός, αφ' ετέρου δε να διευθετηθή η οδός ΛΕΙΒΑΔΟΤΟΠΟΣ - ΤΑΜΠΟΥΡΙ διά Τζέιμς.

(ιιι) Μετά την κατάληψιν ΤΣΑΡΝΟ - ΣΤ. ΧΩΡ/ΚΗΣ να διανοίξη την οδόν ΑΝ. ΤΑΜΠΟΥΡΙ - ΣΤ. ΧΩΡ/ΚΗΣ.

(στ) ΄Αρματα Μάχης

(ι) Να προωθηθώσιν την Χ πλην 1 ημέραν εις περιοχήν ΛΕΙΒΑΔΟΤΟΠΟΣ και εκείθεν την πρωίαν (πρώτον φως) της Χ συν 1 ημέρας να προωθηθώσι εις ΑΝ. ΤΑΜΠΟΥΡΙ.

(ιι) Εκ του ΑΝ. ΤΑΜΠΟΥΡΙ να υποστηρίξωσι την επίθεσιν της 52 Ταξ/χίας προσβάλοντα το ΤΣΑΡΝΟ-ΣΤ. ΧΩΡ/ΚΗΣ και εκείθεν προωθούμενα, εφ' όσον το δυνατόν, εις ΣΤ. ΧΩΡ/ΚΗΣ να προσβάλωσι το ΤΣΑΓΚΟΣ (2).

(ζ) Οδηγίαι

(ι) Ετονίσθη το ζήτημα της ταχείας και τολμηρού διεισδύσεως των Μονάδων εις το εσωτερικόν της εχθρικής τοποθεσίας διά των υπαρχόντων διακένων.

(ιι) Επίσης ετονίσθη το ζήτημα της εκμεταλλεύσεως των πυρών του Πυρ/κού και της Αεροπορίας.

(ιιι) Λεπτομερή αναγνώρισιν δρομολογίων κατά την νύκτα.

6. ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ

Νύκτα της Χ προς Χ συν 1 ημέρας 24/25 Αυγούστου.

(α) 53 Ταξιαρχία.

(ι) Υπό της Ταξ/χίας ανετέθη, εις μεν το 601 Τ.Π. η νυκτερινή κατάληψις του ΓΚΑΣΙ, εις Δε το 603 Τ.Π. η κατάληψις του Ανωνύμου Β.Α. ΟΤΟΡΙΤΣΕ εις (Ν.160345).

(ιι) Εκ των ανωτέρω Ταγμάτων το μεν 603 εξεπλήρωσε πλήρως την αποστολήν του, το δε 601 δεν κατόρθωσε να επιτύχη την κατάληψιν του ΓΚΑΣΙ, καθ' όσον ενέπεσεν εις ναρκοπέδιον και λόγω ουχί καλού χειρισμού της επιθετικής ενεργείας, υπό του Δ/τού του Τάγματος, υποπεσόντος εις επανειλημμένα σφάλματα.

(β) 52 Ταξιαρχία.

(ι) Ο ελιγμός διά της βαθείας γραμμής ΓΚΑΣΙ ύψ. 1219 διά την αποκοπήν του ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΗ εις (Ν.1432) ανετέθη εις Διλοχίαν του 593 Τ.Π. υπό τον Υποδ/τήν.

Από διημέρου είχε κατορθωθή υπό του Δ/τού του Τάγματος, η ανάπτυξις καλωδίου, διά του πυκνωτάτου δάσους, πέραν του ημίσεως της διαδρομής, χρησιμεύσαν την Χ ημέραν (νύκτα) και διά την μη απώλειαν του δρομολογίου, αλλά και διά την διά τηλεφώνου ασφαλή επικοινωνίαν.

Την πρωίαν της Χ συν 1 ημέρας η Διλοχία αύτη εισεχώρησε εντός του δάσους και εκαλύφθη ολίγον κάτωθεν της κορυφογραμμής, πλην απώλεσε, περί το τέλος της

διαδρομής, λόγω του πυκνωτάτου δάσους και του σκότους, την κατύθυνσιν και αντί να αχθή και καλυφθή κάτωθι του (Ν.1432), ήχθη κάτωθι του ανωνύμου ΤΣΑΡΝΟ (Ν.145315).

(ιι) Η κατά ΤΣΑΡΝΟ κυρία ενέργεια ανετέθη εις το 594 Τ.Π. το οποίον την νύκτα της Χ ημέρας κατόρθωσε να καταλάβη τα ΑΝ. του ΤΣΑΡΝΟ ανώνυμα πλην του ανωνύμου εις (Ν.155310) το οποίον κατήχετο ισχυρώς, χωρίς ο εχθρός να το αντιληφθή.

Διά το ανωτέρω ανώνυμον το Τάγμα αφήκε ένα Λόχον και διά της ετέρας δυνάμεως εκινήθη προς Β.Δ. του Ανωνύμου διά του δάσους, ίνα προσεγγίση το κυρίως ΤΣΑΡΝΟ, πλην τήν έω της Χ ημέρας ευρέθη μακράν τούτου περί τα 600-700 μέτρα και εντός πυκνωτάτου δάσους.

(ιιι) Εις το 596 Τ.Π. αφ' ετέρου εδόθη η εντολή να προσεγγίση την νύκτα, διά Διλοχίας τον ΣΤ. ΧΩΡ/ΚΗΣ διά της δασώδους περιοχής των ΛΕΙΒΑΔΙΩΝ ΤΟΥΧΟΥΛΗΣ (Ν.156297) πράγμα όπερ το Τάγμα επέτυχε απολύτως, χωρίς ουδόλως να γίνη αντιληπτόν.

<u>Χ συν 1 ΗΜΕΡΑ ήτοι 25 Αυγούστου 1949</u>

(α) <u>53 Ταξιαρχία</u>.

(ι) Η έω της 25 Αυγούστου εύρε το μεν 603 Τ.Π. έχον καταλάβει το Αντέρεισμα Β.Α. ΟΤΟΡΙΤΣΕ εις (Ν.160345) και είχε προωθηθή προσεγγύσει το ΟΤΟΡΙΤΣΕ εις (Ν.156344), το δε 601 ουδεμίαν πρόοδον είχε σημειώσει προς ΓΚΑΣΙ.

(ιι) Μετά δεκάλεπτον προπαρασκευήν από 05.15 έως 05.25 ώρα κατά ΟΤΟΡΙΤΣΕ, το 603 Τ.Π. επιτεθέν κατόρθωσε την 07.00 ώραν να γίνη Κύριον τούτου.

(ιιι) Το 601 Τ.Π. παρ' όλον ότι το ΟΤΟΡΙΤΣΕ είχεν καταληφθή την 07.00 ώραν, δεν επέδειξε οίαν έδει, δραστηριότητα διά την κατάληψιν του ΓΚΑΣΙ, η κατάληψις του οποίου επετεύχθη μόλις την 10.20 ώραν.

(ιv) Μετά την κατάληψιν και του ΓΚΑΣΙ (είχον καταληφθή εν τω μεταξύ και τα ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ υπό της ΙΧ Μερ/χίας), η Μερ/χία διά της υπ' αριθ. Α.Π. Φ. 90/42/251015 Δ/γής της, διέτασσε ταχείαν εκμετάλλευσιν της καταστάσεως προς ΠΑΠΟΥΛΗ.

(v) Η 53 Ταξ/χία ανέθεσε την ενέργειαν προς ΠΑΠΟΥΛΗ εις το 603 Τ.Π. πλην αφ' ενός μεν λόγοι ανεφοδιαστικοί του Τάγματος εις πυρ/κά, αφ' ετέρου δε λόγω διακοπής επί δύο ώρας της επαφής δι' Α/Τ μετά του Τάγματος, η ενέργεια κατά ΠΑΠΟΥΛΗ εβράδυνε να εκδηλωθή, εκδηλωθείσα μετά την 16.00 ώραν. Το Τάγμα κινηθέν εκ του ΟΤΟΡΙΤΣΕ ενεπλάκει εις αγώνα με ενδιαμέσους μικροαντιστάσεις και δεν κατόρθωσε να προσεγγύση το ΠΑΠΟΥΛΗ και ούτω δεν εγένετο η εκμετάλλευσις του Πυρ/κού και της Αεροπορίας, ήτις διετέθη κατά ΠΑΠΟΥΛΗ.

(vι) Η κατάληψις του ΠΑΠΟΥΛΗ διετάχθη να γίνη την νύκτα της 25/26 πλην η προσπάθεια του Τάγματος απέτυχε καθ' όσον οι Κ.Σ. κατείχον τούτο ισχυρώς, ως και το ύψ. 1531, ίνα καλύψωσι την σύμπτυξίν των.

(β) <u>52 Ταξιαρχία</u>.

(ι) Την 25 Αυγούστου χαρακτηρίζει το βίαιον και σκληρόν του αγώνος και λυσσώδης αντίστασις των Κ.Σ. προ του Ανων. ΤΣΑΡΝΟ, του κυρίως ΤΣΑΡΝΟ και του ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ.

(ιι) Λόγω της ισχυράς κατοχής του Ανων. Ανατ. ΤΣΑΡΝΟ το κατά ΤΣΑΡΝΟ ενεργούν 594 Τάγμα, ηναγκάσθη να αγωνισθή σκληρώς διά την κατάληψιν του Ανωνύμου, πράγμα όπερ συνετέλεσεν, ώστε την ώραν της προπαρασκευής κατά του ΤΣΑΡΝΟ να ευρίσκεται τούτο μακράν, 600-700 μέτρα και εντός λίαν δασώδους εδάφους και δεν εξεμεταλλεύθη ούτω την προπαρασκευήν του Πυρ/κού και της Αεροπορίας.

(ιιι) Η διά του δάσους ενεργούσα Διλοχία του 593 Τ.Π. εξορμήσασα την 07.00 ώραν, εκ του δάσους ένθα είχεν καλυφθή, κατόρθωσε να προωθήση μικρόν τμήμα όπερ ανήλθεν επί του ανωνύμου Β.Δ. ΤΣΑΡΝΟ εις (Ν.144314) την 08.00, καθ' όσον εις

ναρκοπέδιον εις ο ενέπεσε ετραυματίσθησαν πολλοί Αξ/κοί, εν οις και ο διοικητής της Διλοχίας, αλλά και εκ του Τμήματος το οποίον ανήλθεν, ετραυματίσθησαν άπαντες οι Αξ/κοί και πλείστοι οπλίται εκ φραγμών όλμων και πυρ/κού των Κ.Σ. και τελικώς παρέμειναν ελάχιστοι άνδρες (περίπου μία διμοιρία) χάρις εις ένα επιλοχία και ένα Λοχία, οίτινες και παρέμειναν μέχρι τέλους παρά τας αντεπιθέσεις συντελέσαντες τα μέγιστα εις την πτώσιν του ΤΣΑΡΝΟ.

Εν τω μεταξύ μία Διλοχίατου 594 Τ.Π. υπό τον υποδ/τήν, δραστηρίως ενεργούσα και παρά την λυσσώδη αντίστασιν των Κ.Σ. κατόρθωσε δι' εφόδου και μετά νέαν προπαρασκευήν του Πυρ/κού, να ανέλθη επί του τριγωνομετρικού του ΤΣΑΡΝΟ την 12.30 ώραν, επιτυχούσα την τελείαν εκκαθάρισιν του υπολοίπου ΤΣΑΡΝΟ μετά αγώνα μιας εισέτι ώρας, εν τω μεταξύ ολόκληρον το 594 είχεν ανέλθει επί ΤΣΑΡΝΟ, καθώς και το 593 Τ.Π. είχε προωθήσει και έτερον Λόχον με τον ίδιον τον Δ/τήν του Τάγματος.

(ιv) Το 596 Τάγμα μετά την προπαρασκευήν του Πυρ/κού και άνευ αεροπορικής υποστηρίξεως, πλην της υποστηρίξεως μιας Διμοιρίας της 500 Μονάδος (4 πυρ/λα την 08.30 ώραν κατόρθωσε διά θυελώδους εξορμήσεως να καταλάβη τον ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ (Ν.147303) και να ολοκληρώση την κατάληψιν του ανωνύμου (Ν.145305) την 13.55 ώραν.

(v) Μετά την κατάληψιν και εδραίωσιν επί ΤΣΑΡΝΟ και ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ η Ταξ/χία διέταξε το 593 Τ.Π. να συνδράμη την επίθεσιν της 53 Ταξ/χίας, προς ΠΑΠΟΥΛΗ διά ΠΛΑΚΑΣ και διά νυκτερινής ενεργείας κατέλαβε το ύψ. 1499 ΔΥΤ. ΤΣΑΡΝΟ.

(vι) Ο Ουλαμός Αρμάτων κινηθείς από της 16.00 ώρας της 240849 εις ΛΕΙΒΑΔΟΤΟΠΟΝ και διαταχθείς την 04.00 ώραν της 250849 να κινηθή εις ΤΑΜΠΟΥΡΙ (καθ' όσον η διάνοιξις της οδού προς ΤΑΜΠΟΥΡΙ μόλις την 00.30 ώραν ετερματίσθη) δεν εκινήθη, εκ παρανοήσεως υπό του Δ/τού του Ουλαμού, Διαταγής του Α΄ΣΣ και ούτω δεν έλαβε μέρος εις την κατά ΤΣΑΡΝΟ υποστήριξιν της επιθέσεως ουδέ και εις ετέραν τοιαύτην.

<u>Χ συν 2 ημέρα ήτοι 26 Αυγούστου 1949</u>

(α) <u>53 Ταξιαρχία</u>.

(ι) Την έω της 260849 ενήργησε κατά ΠΑΠΟΥΛΗ μία Μοίρα της 79 Ταξ/χίας, πλην δεν κατόρθωσε να καταλάβη τούτο.

Κατόπιν τούτου προπαρεσκευάσθη επίθεσις υπό του 603 Τ.Π. συν Διλοχίας Μοίρας ΛΟΚ υπό την Δ/σιν του Επιτελάρχου της 53 Ταξ/χίας, την 1230 ώραν, τη υποστηρίξει μιας Μοίρας Π. Πυρ/κού και Αεροπορίας, επετεύχθη η κατάληψίς του την 1340 ώραν, την δε 14.50 ώρα κατελήφθη και το ύψ. 1531.

(ιι) Μετά την κατάληψιν του ΠΑΠΟΥΛΗ διετάχθη η εκμετάλλευσις προς ΑΓ. ΖΑΧΑΡΙΑΝ.

(β) <u>52 Ταξιαρχία</u>.

(ι) Από της έω της 260849 η Ταξ/χία ενήργησε διά την κατάληψιν του ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (2) και ΛΙΑΝΟΤΟΠΙ. Και το μεν ΛΙΑΝΟΤΟΠΙ ευχερώς κατελήφθη μέχρι της 09.30 ώρας, του ΤΣΑΓΚΟΣ (2) μόλις την 16.30 ώραν κατελήφθη ευρέως και σταθερώς, εδραιοθέντος επ' αυτού του 596 Τ.Π. παρά τας πέντε αντεπιθέσεις των Κ.Σ. υποστηριζομένων διά πυρών όλμων, ολμοβόλων και βάσεως πυρός εκ ΚΟΖΑΚΑ θραυσθήσας με βαρυτάτας απωλείας των Κ.Σ.

(γ) <u>51 Ταξιαρχία</u>.

(ι) Από της 09.00 ώρας μετεκινήθη εις ΤΣΑΡΝΟ, ετοίμη να ακολουθήση όπισθεν της 78 Ταξ/χίας.

(ιι) Την 13.40 ώραν μετά την πτώσιν του ΠΑΠΟΥΛΗ και καθ' ην η 78 Ταξ/χία εκινήθη διά ΠΑΠΟΥΛΗ-ΑΓ. ΖΑΧΑΡΙΑ διά ερείπια ΒΕΡΤΕΝΙΚ, η 51 Ταξ/χία εκίνησε το 615 διά ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ-ΛΙΑΝΟΤΟΠΙ-ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙ προς Ανατ. Αντερίδα της ΣΚΑΛΑΣ,

ίνα καλύψη τον αριστερόν της 78 Ταξ/χίας, το δε 620 Τ. εις ΠΛΑΚΑ προσανατολισμένον επί της κατευθύνσεως της 78 Ταξ/χίας προς ΦΛΑΜΠΟΥΡΟΝ.

Εν τη κινήσει του το 615 Τάγμα, συνήντησε ισχυράν αντίστασιν επί της Δυτ. όχθης του ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ και μετά σκληρόν αγώνα καθ' όλην την νύκτα της 26/27 κατόρθωσε να θέση πόδα επί των Ανατ. Αντερίδων της ΣΚΑΛΑΣ.

(δ) Διά της υπ' αριθ. Α.Π. Φ.90/70/262000 Δ/γής Μερ/χίας καθωρίσθησαν ως εξής αι ενέργειαι διά την 270849.

(ι) 52 Ταξιαρχία: Να ολοκληρώση την κατάληψιν του ΚΟΖΑΚΑ.

Μετά κατάληψιν ΚΟΖΑΚΑ, αντικαθισταμένη υπό 53 Ταξ/χίας και συγκεντρουμένη εις ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ, θα ενεργήση είτε όπισθεν της 51 Ταξ/χίας, είτε προς ΣΠΑΝΟ αναλόγως εξελίξεως της καταστάσεως.

(ιι) <u>51 Ταξιαρχία</u>: Μετά κατάληψιν του ΚΟΖΑΚΑ υπό της 52 Ταξ/χίας και ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ υπό της 78 Ταξ/χίας, καλυπτομένη προς ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΤΡΑ-ΣΚΑΛΑ, να ενεργήση διά του μείζονος της δυνάμεώς της διά ΚΡΥΑΣ ΒΡΗΣΗΣ (Ν.095308) προς ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ (Ν.096293)-ΦΑΡΜΑΚΗ-ΚΙΑΦΑ.

(ιιι) <u>53 Ταξιαρχία</u>: Να εξασφαλίση την καταληφθείσαν περιοχήν.

<u>Χ συν 3 ημέρα ήτοι 27 Αυγούστου 1949.</u>

(α) <u>52 Ταξιαρχία.</u>

(ι) Μετά γενομένην διαπίστωσιν ισχυράς κατοχής του ΚΟΖΑΚΑ, διετάχθη διά της Α.Π. Φ. 90/77/27.10.28 Δ/γής Μερ/χίας επίθεσις δι' ολοκλήρωσιν ΚΟΖΑΚΑ με υποστήριξιν δύο Συν/των Π.Π. και Αεροπορίας.

Η ενέργεια καθωρίσθη να γίνη την 11.15 ώραν.

(ιι) Μετά την προπαρασκευήν του Πυρ/κού και της Αεροπορίας και μετά θυελλώδην εξόρμησιν Διλοχίας του 596 Τ.Π. κατόρθωσε να καταλάβη τον ΚΟΖΑΚΑ ον και θα διετήρη παρά τας απωλείας ας είχε και τας ισχυρωτάτας αντεπιθέσεις, αν δεν ετίθεντο εκτός μάχης, τραυματισθέντες άπαντες οι Αξ/κοί, πλην ενός.

Τελικώς την 12.00 ώραν τα επί ΚΟΖΑΚΑ τμήματα επανήλθον εις την βάσιν εξορμήσεώς των εις ΤΣΑΓΚΟΣ (2).

Εις την μη κατάληψιν του ΚΟΖΑΚΑ, συνετέλεσε και η ενίσχυσις τούτου υπό Λόχου νέων και του Λόχου εξ ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΥ (ζώνη ευθύνης και αντισκοπός της XV Μερ/χίας).

Σημειωτέον ότι την νύκτα της 26/27 ανεφέρθη εις Μερ/χίαν, υπό της 52 Ταξ/χίας, ότι κατά ενδείξεις ας είχε ο ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΣ εξεκενώθη εκ των Κ.Σ. Τούτο εγνώσθη αμέσως εις XV Μερ/χίαν, ήτις μα εγνώρισεν ότι την πρωίαν της 270849 θα ενήργη διά την κατάληψίν του άνευ ουδεμιάς αντιστάσεως, εχθρού μη υπάρχοντος.

Ως εγνώσθη βραδύτερον εξ αιχμαλώτων, πράγματι την νύκτα της 26/27 και περί ώραν 2200 εγκατέλειψαν τον ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΝ και ενίσχυσαν τον ΚΟΖΑΚΑ.

(ιιι) Διά την συνέχισιν της προσπαθείας διά την κατάληψιν του ΚΟΖΑΚΑ εντός της 270849 η 52 Ταξ/χία δεν διέθετε ακμαίας δυνάμεις.

Η Μεραρχία δε δεν έκρινε σκόπιμον την χρησιμοποίησιν, διά την κατάληψιν τούτου, Τμημάτων της 51 Ταξ/χίας, ήτις ήτο ανέπαφος, καθ' όσον η Ταξ/χία αύτη προορίζετο ίνα εκμεταλλευθή εις βάθος την επιτυχίαν της 78 Ταξ/χίας, (κατάληψιν του ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ) ως και εγένετο και επροτίμησε να διατάξη κάλυψιν προς ΚΟΖΑΚΑ διά της ισχυράς κατοχής του ΤΣΑΓΚΟΣ (2) υπό της 52 Ταξ/χίας.

(ιv) Κατόπιν Δ/γής του Α΄ΣΣ, διετέθη εις Μεραρχίαν έν Τάγμα της XV Μερ/χίας διά την κατάληψιν του ΚΟΖΑΚΑ την επομένην 28.08.49.

Το Τάγμα τούτο αφίχθη εις ΤΑΜΠΟΥΡΙ την 19.30 ώραν της 27.08.49 και διετάχθη όπως από της έω της 280849 αντικαταστήση τα επί ΤΣΑΓΚΟΣ (2) και ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ Τμήματα (596 Τ.Π.) της 52 Ταξ/χίας.

(ν) Η 52 Ταξ/χία διετάχθη και συνεκεντρώθη την εσπέραν της 27.08.49, μετά δύο Ταγμάτων της, εις περιοχήν ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ, έτοιμος να επέμβη όπισθεν της 51 Ταξ/χίας.

(β) <u>51 Ταξιαρχία</u>.

(ι) Η 51 Ταξ/χία με το 615 Τ.Π. εις ΑΝΑΤ. Αντερίδας της ΣΚΑΛΑΣ σκληρώς αγωνιζομένου ίνα θέση πόδα επί του Ανωνύμου ΑΝΑΤ. ΣΚΑΛΑΣ εις (Ν.110305), το 620 εις ΠΛΑΚΑ και το 592 Τ. εις ΤΣΑΡΝΟ, ήτο ετοίμη να ενεργήση μετά την κατάληψιν του ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ υπό της 78 Ταξ/χίας, πλην η 78 Ταξ/χία, μόλις μετά την 16.30 ώραν κατόρθωσε να καταλάβη ερείπια ΒΕΡΤΕΝΙΚΟΥ, το δε ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ κατελήφθη περί την 17.00 ώραν υπό της 79 Ταξ/χίας.

(ιι) Η Μερ/χία παρακολουθούσα την εξέλιξιν του αγώνος εις το δεξιόν (ΙΧ Μερ/χία) και προ του κέντρου (ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ της ΙΙΙ Μερ/χίας) προσανατόλισεν την 51 Ταξ/χίαν διά του Α.Π. Φ. 90/81/271515 σήματός της, προς ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ-ΦΑΡΜΑΚΗ-ΚΙΑΦΑ, ήτο δε ετοίμη (η Ταξ/χία) να ενεργήση ευθύς ως θα εδημιουργούντο αι ευνοϊκαί προς τούτο προϋποθέσεις.

(ιιι) Μετά την πτώσιν του ΚΟΥΜΠΕΛ (16.25 ώραν) και καθ' ην ώραν εις ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ εγένετο αγών, η Μεραρχία εξέδωκε προς 51 Ταξ/χίαν το κάτωθι σήμα, την 27.17.30 ώραν.

«Α.Π. Φ. 90/83.

ΓΚΟΥΜΠΕΛ έπεσε από 1625 ώρας το ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ ψυχορραγεί. Κ.Σ. ατάκτως συμπτύσσονται προς Νότον. Κινηθείται δραστηρίως δι' όλων δυνάμεών σας προς αντικ. σκοπόν σας καλυπτομένη προς ΣΚΑΛΑ.
<u>Σημείωσις</u>: Αντικειμενικός σκοπός της Ταξ/χίας ήτο η κατάληψις, ΦΛΑΜΠΟΥΡΑ-ΦΑΡΜΑΚΙ-ΚΙΑΦΑ.

(ιν) Κατόπιν των ανωτέρω η 51 Ταξ/χία διά δραστηρίας νυκτερινής ενεργείας, διά δυσβάτων δρομολογίων βαλλομένων δι' όλμων και Πυρ/κού υπό των Κ.Σ. οίτινες κατείχον ισχυρώς την ΣΚΑΛΑΝ, κατόρθωσε ώστε την 01.00 ώραν της 28.08.49 (νύκτα) διά του 620 Τ.Π. να καταλάβη τα ΦΛΑΜΠΟΥΡΑ, άμα δε τη έω το 615 Τ.Π. βοηθούμενο και υπό του 620 εκ ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ, κατελάμβανε την ΣΚΑΛΑ.

<u>Χ συν 4 ημέρα ήτοι 28 Αυγούστου 1949.</u>

(α) Το Τ.Σ. της Μεραρχίας από 06.00 ώρας εις ΤΣΑΡΝΟ.

(β) Ο ΚΟΖΑΚΑΣ, από αναγνώρισιν διεπιστώθη ότι εξεκενώθη.

(γ) Διά της Α.Π. Φ. 90/94/28.09.00 Δ/γής της η Μεραρχία διέτασσε:

(ι) Την 51 Ταξ/χίαν να ενεργήση δραστηρίως προς ΚΙΑΦΑ μετά την κατάληψιν της οποίας να ενεργήση και προς ΜΑΥΡΗ ΠΕΤΡΑ-ΤΣΙΟΥΜΙΑ, εφ' όσον δεν θα είχον καταληφθή υπό της XV Μεραρχίας.

(ιι) Η 52 Ταξ/χία διά Τάγματος να ενήργη δι' εξερευνήσεως προς ΣΠΑΝΟ - ΣΟΥΦΛΙΚΑ και διά Διλοχίας να εξερευνήση την δασώδη περιοχήν ΛΙΑΝΟΤΟΠΙ - ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙ, το υπόλοιπον δε της Ταξ/χίας ετοιμοκίνητος εφεδρεία.

(δ) Το 592 Τ.Π. της 51 Ταξ/χίας από της 0600 ώρας υπερέβη το εις ΦΛΑΜΠΟΥΡΑ στο Τ.Π. και εκινείτο προς ΦΑΡΜΑΚΙ. Την 09.00 ώραν ενεπλάκη εις αγώνα με τους Κ.Σ. κατέχοντας το ΦΑΡΜΑΚΙ.
Ο αγών διήρκεσε επί τρίωρον περίπου άνευ υποστηρίξεως Πυρ/κού, ουδέ Αεροπορίας, επιτευχθείσης της καταλήψεώς του την 1200 ώραν.
Διά δραστηρίας ενεργείας, των Κ.Σ. προβαλλόντων αντίστασιν, κατελήφθη η ΚΙΑΦΑ την 14.30 ώραν.

Μετά την κατάληψιν της ΚΙΑΦΑΣ κατελήφθη η ΜΑΥΡΗ ΠΕΤΡΑ, άνευ εχθρικής αντιδράσεως, την 1700 ώραν υπό Τμημάτων του 620 Τ.Π. μέχρι Δε της 1900 ώρας αντεκατεστάθησαν τα επί ΣΚΙΡΤΣΗ Τμήματα ΛΟΚ υπό του 592 Τ.Π.

(ε) Διά της καταλήψεως της ΚΙΑΦΑΣ-ΜΑΥΡΗΣ ΠΕΤΡΑΣ, η Μεραρχία ολοκλήρωσε τας ανατεθείσας αυτή ΑΠΟΣΤΟΛΑΣ.

7. ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ

(α) Χ συν 1 ημέραν (250849)
Το σύνολον του Πυρ/κού του ΣΣ υπεστήριξεν την Μεραρχίαν και κυρίως την ζώνην της 52 Ταξ/χίας εις ην ανετέθη και η κυρία προσπάθεια-διάσπασις της εχθρικής τοποθεσίας εις ΤΣΑΡΝΟ και κατάληψις τούτου.
Η υποστήριξις ήτο πλήρης και αποτελεσματική, ιδία μετά την επέμβασιν της Αεροπορίας, αντί Αεροπορίας καλύψεως εχρησιμοποιείτο ο όγκος του Πυρ/κού, διά την προστασίαν του Πεζικού και εδραίωσίν του δι' ο και δεν εξεδηλώθησαν μεγάλης εκτάσεως Κ.Σ. αντεπιθέσεις.

(β) Χ συν 2 ημέρα (260849)
Την Μεραρχίαν υπεστήριξε μέρος του Πυρ/κού του ΣΣ καθ' όσον το πλείστον τούτου είχε διατεθή υπέρ της ΙΙΙ και ΙΧ Μερ/χιών.

(γ) Χ συν 3 ημέρα (270849)
Την Μεραρχίαν υπεστήριξε έν Σύντ/γμα Π. Πυρ/κού.

(δ) Χ συν 4 ημέρα (280849)
Δεν υπεστήριξε ουδόλως το Πυρ/κόν.

(ε) Το Ορ. Πυρ/κόν την Χ συν 1 ημέραν έφερε εξαίρετα αποτελέσματα εκ βολών κατά πολυβολείων.

8. ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ

(α) Προ της επιθέσεως.
Οι 718 και 719 Λόχοι Μηχ/κού ειργάσθησαν με μεγίστην δραστηριότητα, διά την διάνοιξιν της προς ΠΕΥΚΟ οδού και τοιαύτης εκ ΛΕΙΒΑΔΟΤΟΠΟΥ εις ΤΑΜΠΟΥΡΙ.
Η μέχρι ΠΕΥΚΟ διηνήχθη από της 21.08.49, η δε μέχρι ΤΑΜΠΟΥΡΙ και πέραν τούτου μέχρις του ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΤΑΜΠΟΥΡΙΟΥ, διηνήχθη κατόπιν σκληράς εργασίας, του δε Μηχανικού και του Πεζικού, μέχρι των πρωινών ωρών της 250849, με την πρόθεσιν της προωθήσεως των Αρμάτων εις Ανών. ΤΑΜΠΟΥΡΙΟΥ, ίνα υποστηρίξωσι την επίθεσιν κατά ΤΣΑΡΝΟ.

(β) Κατά την επίθεσιν και μετά ταύτην.
Διαρκούσης της κατά ΤΣΑΡΝΟ επιθέσεως ειργάσθη διά την επέκτασιν της οδού προς ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ της οποίας η διάνοιξις επετεύχθη μέχρι της 300849, συνεχισθείσης προς ΠΑΝΑΓΙΑ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙ.

9. ΔΙΑΒΙΒΑΣΕΙΣ

Ελειτούργησαν λίαν καλώς και αι τηλεφωνικαί και αι δι' ασυρμάτου.
Είχε μελετηθή και επετεύχθη ο ταχύς διά τηλεφώνου σύνδεσμος κατά την προχώρησιν μέχρι και Σ.Δ. Τάγματος.

10. ΑΡΜΑΤΑ

(α) Είχον λάβει την εντολήν να υποστηρίξωσι την κατά ΤΣΑΡΝΟ επίθεσιν και μετά την κατάληψιν τούτου προωθούμενα εις ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ, θα υπεσήριζον την κατά ΤΣΑΓΚΟΣ (2) επίθεσιν.

(β) Εκ γενομένης παρεξηγήσεως, υπό του .... Δ/τού του Ουλαμού, διαταγής του Α΄ΣΣ, τα άρματα, ενώ είχον εντολήν να κινηθώσι από της 04.00 ώρας της 25.08.49 εκ ΛΕΙΒΑΔΟΤΟΠΟΥ εις ΤΑΜΠΟΥΡΙ, παρέμειναν ακινητούντα μέχρι της μεσημβρίας της

25.08.49 καθ' ην το ΤΣΑΡΝΟ είχε πλέον καταληφθή, μη συμμετασχόντα παντελώς εις τον αγώνα.

11. <u>500 ΜΟΝΑΣ</u>

Εχρησιμοποιήθη κυρίως κατά του ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ (των πολ/λείων) λόγω καλής ορατότητος, με εξαίρετα αποτελέσματα συντελέσασα τα μέγιστα διά την κατάληψιν του ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ και εν συνεχεία του ΤΣΑΓΚΟΣ (2). Διά του πυροβόλου τούτο αιφνιδιάσθησαν οι Κ.Σ. και επέφερε τεραστίας φθοράς εις τούτους, εξουδετερώσαντα άπαντα τα ορατά πολυβολεία.

12. <u>ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ</u>

Εχρησιμοποιήθησαν ιδία διά την εξουδετέρωσιν των επί του ΤΣΑΡΝΟ πολυβολείων εντός του δάσους, άτινα ως μη ορατά δεν είχον εξουδετερωθή.

Απέδωκαν πολύ καλόν έργον, συντελέσαντα εις την άλωσιν του ΤΣΑΡΝΟ.

Δεδομένου ότι το προσωπικόν είχε αποκτήσει αρκετήν πείραν λόγω της χρησιμοποιήσεως του και κατά τας μάχας της 020849 και από 050849 μέχρι 080849 (κατά 1425 και ΤΑΜΠΟΥΡΙ-ΤΣΑΡΝΟ) απέδοκε θαυμάσια αποτελέσματα.

13. <u>ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ</u>

(α) Η εμφάνισις των αεροπλάνων καθέτου εφορμήσεως εις τον αγώνα, συνετέλεσε τα μέγιστα εις την πτώσιν του ηθικού των Κ.Σ.

Τα αποτελέσματα, τα υλικά, των ΧΕΛΝΤΑΙΒΕΡΣ, ήσαν τρομακτικά, δημιουργούντα κρατήρας 8-10 μέτρων διαμέτρου και 3-4 μέτρων βάθους, καταστρέφοντα παν πολυβολείον. Αι βόμβαι, αυτών, των 500 κοιλών είναι το καταστρεπτικώτατον, μέσον κατά πολυβολείων και τούτο πρέπει να είναι εις γνώσιν της Ανωτάτης του Στρατού Δ/σεως.

(β) Τα μαχητικά αεροπλάνα, ΣΠΙΤΣ, διά των ρουκετών, εμπρηστικών και πολυβολιμών προσέφερον μεγίστην υποστήριξιν, δεδομένου ότι τα τμήματα Πεζικού ήσαν εκπαιδευμένα και εξεμεταλλεύοντο πλήρως την παρεχομένην υπό τούτων υποστήριξιν.

14. <u>ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΝ</u>

(α) Η Υγειονομική Υπηρεσία αντεπεξήλθε πλήρως εις την αποστολήν της επιτυχούσα λίαν ικανοποιητικά αποτελέσματα, τόσον εις την διακομιδήν, όσον και εις την νοσηλείαν των τραυματιών.

(β) Δυσχέρειαι τινές παρουσιάσθησαν εις την διακομιδήν των τραυματιών επί του πεδίου της μάχης, μέχρι των ΣΕΤ οφειλόμεναι κυρίως εις την ανεπάρκειαν του αριθμού των τραυματιοφορέων και εις έλλειψιν επαρκούς εκπαιδεύσεως.

Η δυσχέρεια της διακομιδής εκ των ΣΕΤ μέχρι των ΣΥΑ παρεκάμφθη διά της χρησιμοποιήσεως μεγάλου αριθμού πολιτών τραυματιοφορέων.

Απόλυτος επιτυχία εις την περίθαλψιν των τραυματιών, καθ' όσον επί 358 τραυματιών, εσημειώθησαν 3 θάνατοι μόνον.

15. <u>ΑΝΕΦΟΔΙΑΣΜΟΙ</u>

Άπαντες οι ανεφοδιασμοί ελειτούργησαν καλώς, μη παρουσιασθεισών δυσχερειών.

16. <u>ΑΠΩΛΕΙΑΙ</u>

(α) <u>Ημετέρων</u> από Χ ημέρας μέχρι Χ συν 4 ημέρας.

-	Νεκροί Αξ/κοί	: 2	Τραυματίαι Αξ/κοί :	31
-	» Οπλίται	: 48	» Οπλίται :	327
		----		-----
	Σύνολο νεκρών	50		358

Εκ των τραυματιών οι 12 Αξ/κοί είναι επανακτήσιμοι εντός 10-15 ημερών, εκ δε των οπλιτών 97.

Εκ των τραυματιών οπλιτών απεβίωσαν 3.

(β) <u>Κ. Σ/ΤΩΝ</u> από της Χ μέχρι της Χ συν 5 ημέρας.

Νεκροί ευρεθέντες 295
Συλληφθέντες και παραδοθ. 114

Σύνολον 409

(γ) <u>Λάφυρα</u> :

΄Αφθονα λάφυρα περισυνελλέγησαν εις οπλισμόν και πυρ/κά, παραδοθέντα εις ΣΥΠ ήτοι :

Πολυβόλα Ορ/κά	2
.... Ορ/κού Πυρ/λου	1
Πυροβόλα Α/Τ και Α/Α	11
Ολμοβόλα 120	2
΄Ολμοι βαρείς	15
΄Ολμοι ατομικοί	19
Πολυβόλα διάφορα	34
Οπλοπολ/λα Μπρεν	37
Αυτόματα	12
Τυφέκια	495
Πιστόλια Σηματοδοσίας	2
Νάρκαι προσωπικού	640
Νάρκαι ΤΕΛΛΕΡ	315
Σάμματα Πυρ/κού	19
Σκοπευτικά μηχανήματα	3
Τηλεφωνικοί Πίνακες	2
Τηλέφωνα	1
Ασύρματοι μετά γεννητρίας	1

Πυρ/κά διάφορα, άνω των 250-300 τόννων, ιδία βλήματα όλμου, ολμοβόλου, Πυρ/κού και χειροβομβίδες.

17. <u>ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>

(α) Διοικήσεις τινές Ταγμάτων, απεμακρύνοντο των Σ.Δ. και των μέσων Διαβ/σεών των, επί μακρόν χρόνον, με αποτέλεσμα την απώλειαν της επαφής και κατά συνέπειαν την βραδύτητα λήψεως διαταγών.

(β) Μετά την κατάληψιν των πρώτων αντικ. σκοπών, αι Δ/σεις των Ταγμάτων, ιδία εις 53 Ταξ/χίαν, εβράδυναν να αχθώσιν επί τούτων ίνα εκτιμήσωσι την κατάστασιν και ενημερώσωσι τας Διοικήσεις των.

(γ) Η εχθρική τοποθεσία δεν παρουσίαζεν συνέχειαν κατοχής δι' ο εκ των διακένων και διά της τολμηράς διεισδύσεως, επετεύχθη η εκ του δεξιού υπερκέρασις του ΤΣΑΡΝΟ (διά του δάσους).

Διά πολλοστήν φοράν κατεδείχθη ότι ο ελιγμός δι' απειλής των πλευρών, αλλά και των νώτων μιας οσονδήποτε ισχυρώς ωργανομένης τοποθεσίας, ως ήτο η του ΤΣΑΡΝΟ, είναι το κύριον μέσον της αλώσεώς της, διότι και υλικώς προσβάλλεται αύτη, αλλά και ηθικώς οι υπερασπισταί της, επιρεάζονται. Το ΤΣΑΡΝΟ έπεσε δι' ελιγμού εκ του δεξιού πλευρού.

(δ) Το Πεζικόν απεδείχθη υπέροχον με ηθικόν ΑΡΙΣΤΟΝ, με ορμήν και αποφασιστικότητα. Δι' ο και κατά την προσπάθειαν της διασπάσεως της οχυρωτάτης εις ΤΣΑΡΝΟ και ΣΤΑΘ. ΧΩΡ/ΚΗΣ τοποθεσίας υπό της 52 Ταξ/χίας, παρά την λυσσώδη αντίστασιν των Κ.Σ. και τας σοβαράς απωλείας ας τα επιτιθέμενα Τμήματα είχον, εσυνέχισαν την επίθεσίν των με αμείωτον σφοδρότητα, μέχρι της καταλήψεως των Αντικ. Σκοπών, αλλά και κατά την εκμετάλλευσιν εις βάθος της διασπάσεως της τοποθεσίας (μετά την κατάληψιν του ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ υπό της ΙΙΙ Μερ/χίας) η 51 Ταξ/χία, διά δραστηρίας νυκτερινής ενεργείας,

επέτυχε την εντός ελαχίστων ωρών και άνευ υποστηρίξεως Πυρ/κού και Αεροπορίας, και παρά την εχθρικήν αντίστασιν (οπισθοφυλακαί των Κ.Σ.) να ανέλθη επί ΚΙΑΦΑΣ.

(ε) Δεν παρετηρήθησαν τα προηγούμενα σφάλματα, δηλ. της αδικαιολογήτου συγκεντρώσεως επί των νεοκαταλαμβανομένων Αντ. Σκοπών, καθώς επίσης ευθύς ως κατελαμβάνοντο οι Αντ. Σκοποί, η εδραίωσις έπαιζε πρωτεύοντα ρόλον, δι' ο και άπασαι αι αντεπιθέσεις εθραύσθησαν.

(στ) Η χρησιμοποίησις του Πυρ/κού διά την κάλυψιν και προστασίαν της επιθέσεως μετά την επέμβασιν της αεροπορίας, απεδείχθη λίαν τελεσφόρος, καθώς επίσης ο βομβαρδισμός διά του Πυρ/κού των πιθανών θέσεων εχθρικών Πυρ/λων και όλμων προ της προπαρασκευής και μετά ταύτην.

(ζ) Φοβερώτατον όπλον κατά των πολ/λείων είναι αι βόμβαι των 500 κιλών των αεροπλάνων ΧΕΛΝΤΑΪΒΕΡΣ, διότι και καταστροφήν προξενεί με χοάνην διαμέτρου μέχρι 10 μέτρων και βάθους πλέον των 3 μ. και επομένως και μακράν του πολ/λείου, μέχρις 6 μέτρων πίπτουσα, το καταστρέφει, αλλά και ολεθριώτατα επιδρά επί του ηθικού των εντός των πολ/λείων αμυνομένων.

(η) Αι εμπρηστικαί βόμβαι των αεροπλάνων επιτυγχάνουσι ικονοποιητικήν εξουδετέρωσιν, αλλά πρέπει να ρίπτωνται τουλάχιστον εις απόστασιν 20 μ. από του στόχου, διότι μακρότερον πίπτουσαι δεν φέρουσιν αποτέλεσμα.

(θ) Τ' Αντιαρματικά τα νέα (500 Μονάς) είναι εξαίρετα πυρ/λα διά καταστροφήν πολ/λείων, μέχρι της αποστάσεως 1500 και εν ανάγκη 1800 μ.

(ι) Τ' Αντιαρματικά (ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ) ομοίως καταστρέφουσι τα πολ/λεία μέχρι της αποστάσεως των 250 και εν ανάγκη των 300 υαρδών.

ΘΕΜ. ΚΕΤΣΕΑΣ
ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ ΜΕΡΑΡΧΟΣ

Δ. ΚΑΡΤΩΛΑΣ
Αντ/ρχης Πεζικού
Δ/ντής Α1
Τ.Σ.Υ.

ΑΠΟΔΕΚΤΑΙ

-ΣΗΔΜ (Εις διπλούν)
-Α΄ΣΣ/Α1 (Εις διπλούν)
-Β΄ΣΣ/Α1
-ΙΙΙ, ΙΧ, XV, VIII Μερ/χίας
-51-52-53 Ταξ/χίας
-Διοικητής Ι. Μερ/χίας
-Α1, Α2, Α8, Α9, Α10, Β/Γ Κλάδ. Μερ/χίας

2

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ

Θέμα: Έκθεσις Επιχειρήσεως ΠΥΡΣΟΣ Γ΄

ΔΔΚ/25506/16/99/Α1
9.9.49
Τηλεφ. 27.133
ΒΣΤ 902
Συν.τω εγγράφω(16)

ΓΕΣ/Α1
ΣΗΔΜ
Α΄ΣΣ

Υποβάλλεται συνημμένως έκθεσις επιχειρήσεως «ΠΥΡΣΟΣ Γ΄» διά την ενέργειαν ΙΙΙ Μεραρχίας από 24-30 Αυγούστου.-

Τ.Υ.
ΚΑΛΙΝΣΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
Υποστράτηγος Διοικητής

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΤΑΔΡΟΜΩΝ

ΧΑΡΤΗΣ:ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΑ-ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ
ΚΛΙΜΑΞ: 1: 50.000

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ ΓΡΑΜΜΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1. ΣΥΝΘΗΜΑΤΙΚΟΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ: «Πυρσός Γ΄».

2. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: Από 24 μέχρι 30 Αυγούστου 1949

3. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ:

(α) Εχθρού. Ως Ειδικόν Δελτίον Πληροφοριών Α΄ΣΣ.

(β) Φιλίων. Αι υπό τας Διαταγάς του Α΄ΣΣ. Δυνάμεις.

4. ΑΠΟΣΤΟΛΗ: Ως αυτή καθορίζεται διά της υπ' αριθ. Α.Π.Φ. 3/36/Τ.Σ./21.8.49 παρ.3, εδ.ίίί, ήτοι:

Μετά την κατάληψιν άνω τοποθεσίας (Τσάρνο - Παπούλη - Οτορίτσε) υπέρβασις ταύτης διά της ΙΙΙ Μεραρχίας και ταχεία κίνησις επί των κατευθύνσεων.

(ίίία)ΠΑΠΟΥΛΗ - ΠΟΡΤΑ - ΟΣΜΑΝ - ΓΚΟΥΜΠΕΛ - ΓΡΑΜΜΟΣ (2520).

(ίίίβ)ΤΣΑΡΝΟ - ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ - Χωρίον ΓΡΑΜΜΟΣ - ΦΑΡΜΑΚΗ - ΚΙΑΦΑ, προς κατάληψιν κυρίας κορυφογραμμής υψ. 2520 ΣΚΙΡΤΣΗ - ΚΙΑΦΑ.

5. ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ: Μετά την διάνοιξιν σταθερού ρήγματος εν τη περιοχή από ΤΣΑΡΝΟ - υψ.1463 (Ν.1239) εις εχθρικήν αμυντικήν διάταξιν, ολόκληρος η Μεραρχία θα διεισδύση διά δύο φαλάγγων Ταξιαρχιών με σκοπόν να καταλάβη τα υψώματα ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ (Ν.0932) και ΠΟΡΤΑ ΟΣΜΑΝ (Ν.0735). Εκείθεν ολόκληρος η Μεραρχία αντικαθισταμένη εις τους ανωτέρω αντικειμενικούς σκοπούς υπό τμημάτων των δύο

ακολουθουσών Ταξιαρχιών Ι και ΙΧ Μεραρχιών, θα κινηθή επί δύο κατευθύνσεων προς Νότον ίνα αχθή επί της κυρίας κορυφογραμμής ΓΡΑΜΜΟΥ την οποίαν και θα καταλάβη από ΚΙΑΦΑΣ μέχρι υψ. 2520.

Χώροι συγκεντρώσεως: 78 Τ.ΛΕΙΒΑΔΟΤΟΠΟΣ
79 Τ. ΜΙΚΡΗ ΑΛΕΒΙΤΣΑ

6. ΜΕΘΟΔΟΣ:

(α) Διοικητής ΙΙΙ Μεραρχίας παρουσιασθείς κατόπιν υπ' αριθ. Α.Π. 3070/151530 διαταγής ΣΗΔΜΑ1 την 161800/8 εις Α΄ΣΣ έλαβε γνώσιν αφ' ενός μεν της υπ' αριθ.Α.Π. Φ3/22/Τ.Σ./15.8.49 Διαταγής επιχειρήσεων Α΄ΣΣ, αφ' ετέρου της υπ' αριθ.Α.Π./231710/4029/39 Διαταγής Αρχιστρατήγου δι' ης διετάσσετο να υποβάλλη ιεραρχικώς προτάσεις διά την χρησιμοποίησιν της ΙΙΙ Μεραρχίας κατά την επιχείρησιν «Πυρσός Γ΄.».

Προσέτι έλαβε γνώσιν της αποφάσεως του ΣΣ, επιβαλ-λόμενης απολύτως εκ της ανάγκης, όπως έναρξις της επιχειρήσεως Πυρσός Γ΄ πραγματοποιήθη το ταχύτερον.

Την 17/8 και 18/8 εξετέλεσε προσωπικήν αναγνώρισιν του Β.ΓΡΑΜΜΟΥ από των θέσεων ΑΛΕΒΙΤΣΑ και ΠΥΡΓΟΣ. Την 19/8 μετεσυσκέψεως εις έδραν ΣΗΔΜ (ΚΟΖΑΝΗ) σχετικήν με το σχέδιο επιχειρήσεως.

Εκ των προσωπικών αναγνωρίσεων εσχημάτισε την γνώμην ότι η διδομένη, διά της διαταγής επιχειρήσεων του ΣΣ, γενική κατεύθυνσις επιθέσεως της ΙΙΙ Μεραρχίας από ΠΥΡΓΟΥ (Ν.2024) ΤΡΙΑ ΣΥΝΟΡΑ- ΝΙΑΣΤΑ (Ν.1725) προς αυχένα ΑΝΩ ΑΡΕΝΑΣ (Ν.12521) ΤΣΙΟΥΜΙΑ (Ν.1123)-ΜΑΥΡΗ ΠΕΤΡΑ (Ν.0924)-ΚΙΑΦΑ ήτο ασύμφορος. Τούτο δε διότι έναντι της κατευθύνσεως ταύτης η εχθρική διάταξις εσχημάτιζε βαθείαν εισέχουσαν γωνίαν ής η κορυφή, ΚΙΑΦΑ, ήτο δυσπρόσιτος, λόγω διαμορφώσεως εδάφους και ισχυρώς αμυντικώς ωργανωμένη, αι δε πλευραί της γωνίας, αφ' ενός μεν κορυφογραμμή ΜΑΥΡΗ ΠΕΤΡΑ - ΤΣΟΥΜΙΑ - ΑΝΩ ΑΡΕΝΑ, αφ' ετέρου ΣΟΥΦΛΙΚΑΣ επίσης εκτάκτως δυσπρόσιτοι, με απότομους κλιτείς και, κατά τας υπάρχουσας πληροφορίας, ισχυρώς κατεχόμεναι και ισχυρώς αμυντικώς ωργανωμέναι.

Εν ολίγοις εζητείτο από την ΙΙΙ Μεραρχίαν κατά μέτωπον επίθεσις εναντίον του ισχυροτέρου κόμβου της εχθρικής αμυντικής διατάξεως. Επιτυχία νυκτερινής αιφνηδιαστικής διεισδύσεως διά τυχόν υπαρχόντων διακένων της εχθρικής διατάξεως επί των άνω τοποθεσιών, ως καθώριζεν η Διαταγή επιχειρήσεως ΣΣ (Μέθοδος (β), εκρίθη πλέον ή αμφίβολος διότι ούτε ακριβείς και συγκεκριμμέναι πληροφορίαι υπήρχον περί υπάρξεως τοιούτων διακένων και της θέσεως αυτών, ούτε καιρός επαρκής διετίθετο δι' εκτέλεσιν αναγνωρίσεων και συλλογήν πληροφοριών, ουδέ καν οδηγοί κατάλληλοι διετίθεντο τη ΙΙΙ Μεραρχία. Κατόπιν τούτων υπεβλήθη η υπ' αριθ. 25506/16/205/ΑΙ/19.8.49 πρότασις της ΙΙΙ Μεραρχίας (Βλ.Παράρτημα).

Γενομένων αποδεκτών των προτάσεων της ΙΙΙ Μεραχίας εξεδόθη η υπ' αριθ. Α.Π.Φ.3/36/Τ.Σ/21.8.49 Διαταγή επιχειρήσεων του Α΄ΣΣ τροποποιούσα εν μέρει και συμπληρούσα την προγενεστέραν υπ' αριθ.Α.Π. Φ.3/22/Τ.Σ./25.8.49.

Εις σύσκεψιν λαβούσαν χώραν εις ΣΔΙ Μεραρχίας (ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ) την 21/8 ο Δ/της ΙΙΙ Μεραρχίας ετόνισεν ότι διά της καταλήψεως ΤΣΑΡΝΟ, το οποίον συμφώνως τη διαταγή επιχειρήσεων ΣΣ, ιδία δε προφορικών οδηγιών Δ/του ΣΣ απετέλει τον κατά προτεραιότητα αντικειμενικόν σκοπόν της Ι Μεραρχίας, δεν πραγματοποιούνται αι προϋποθέσεις διεισδύσεως της ΙΙΙ Μεραρχίας προς Δυσμάς, και ότι μόνον η κατάληψις των τοποθεσιών ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ - ΟΤΟΡΙΤΣΕ - ΠΑΠΟΥΛΗ μέχρις ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ και Βορείως τούτου θα διηυκόλυνε την ταχείαν διείσδυσιν της ΙΙΙ Μεραρχίας. Εις ταύτα ο Δ/της του Σ.Σ. απήντησεν ότι τα πάντα έχουσιν ήδη προσανατολισθή, κατά προτεραιότητα προς ΤΣΑΡΝΟ και δεν είναι δυνατή πλέον μεταβολή, ο δε Δ/της της Ι Μεραρχίας προσέθεσεν ότι και εις περίπτωσιν καθ' ην η τοποθεσία ΠΑΠΟΥΛΗ δεν καταλήφθη υπό της 53 Τ.Π., μετά την κατάληψιν ΤΣΑΡΝΟ αι επ' αυτού δυνάμεις της Ι Μεραρχίας θα επεκταθώσιν αμέσως προς Βορράν ώστε η κατάληψις ΠΑΠΟΥΛΗ να πραγματοποιηθή τάχιστα.

Η ΙΙΙ Μεραρχία εξέδωσε, βάσει των ανωτέρω, την υπ' αριθ. 25506/16/214/Α1/21.8.49 διαταγήν επιχειρήσεων.

Ημέρα Χ καθωρίσθη υπό του Σ.Σ. η 24 Αυγούστου.

Μέχρι της 24 1700/8 αι 78 και 79 Ταξιαρχίαι είχον συγκεντρωθή αντιστοίχως εις ΛΕΙΒΑΔΟΤΟΠΟΝ και ΜΙΚΡΑΝ ΑΛΕΒΙΤΣΑΝ Σ.Δ. της ΙΙΙ Μεραρχίας εις ΑΜΜΟΥΔΑΝ από της 24 1000/8.

Συμβάντα 25/8

Μονάδες των Ι και ΙΧ Μεραρχιών κινηθείσαι από 242100/8 (Χ ημέρας), με το πρώτον φώς της 25.8 εξεδήλωσαν τας επιθέσεις των κατά των καθορισθέντων αντιστοίχων αντικειμενικών σκοπών.

Την 1200ω. κατελήφθη τοποθεσία ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ.

Την 0700ω. κατελήφθη τοποθεσία ΟΤΟΡΙΤΣΕ.

Την 1200ω. κατελήφθη τοποθεσία ΓΚΑΦΙ.

Την 1300ω. κατελήφθη τοποθεσία ΤΣΑΡΝΟ.

Καθ' όλην την ημέραν παρά τας καταβληθείσας επιμόνους προσπαθείας της 53 Τ.Π. και την υποστήριξιν Πυρ/κού και Αεροπορίας δεν κατέστη δυνατή η κατάληψις τοποθεσίας ΠΑΠΟΥΛΗ.

Η 79 Τ. από των πρώτων ωρών της 25/8 εκινήθη προς την κατεύθυνσιν ΟΤΟΡΙΤΣΕ-ΠΑΠΟΥΛΗ ίνα διά ΑΓ.ΖΑΧΑΡΙΑ αχθή εις ΦΟΥΣΙΑ, εκείθεν δε επιτεθή και καταλάβει ΠΟΡΤΑ ΟΣΜΑΝ. Περί την 1200ω. τα πρώτα τμήματα αυτής ανελθόντα τον πρώτον ορίζοντα ΟΤΟΡΙΤΣΕ αντελήφθησαν ότι υπόλοιπα υψώματα ΟΤΟΡΙΤΣΕ ΠΑΠΟΥΛΗ υψ.1531 - ΠΟΛΕ κατείχοντο ισχυρώς. 79 Τ. ανέφερε τούτο τη ΙΙΙ Μεραρχία. Μεραρχία δι' υπ' αριθ. 25506/16/258/ΑΙ/251400 σήματος διέταξεν 79 Τ. ανατροπήν αντιστάσεων δι' ιδίων μέσων και δραστηρίαν κίνησιν προς αντικειμενικούς σκοπούς.

Εις εκτέλεσιν ανωτέρω Διαταγής 79 Τ. διέταξε:

639 Τάγμα (ΕΜΚ) να καταλάβη διά Διλοχίας το ΠΟΛΕ υποβοηθήση δε 53 Τ.Π. διά κατάληψιν 1531-ΠΑΠΟΥΛΗ, τα δε 637 και 638 Τάγματα (Γ΄ και Δ΄ΜΚ) και Διλοχία 531 Τ.Π., διά νυκτερινής κινήσεως διά κοίτης ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ να φθάσωσι προ του πρώτου φωτός εις ΦΟΥΣΙΑ και ΠΟΡΤΑ ΟΣΜΑΝ.

Το 639 Τ.(Ε΄ΜΚ) κατέλαβε ΠΟΛΕ την 260500.

Κατάληψις εν συνεχεία 1531-ΠΑΠΟΥΛΗ δεν κατέστη δυνατή.

637,638 Τ.(Γ΄, Δ΄ΜΚ) και Διλοχία 521 Τ.Π. κινηθέντα νύκτα διά κοίτης ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ, πυκνώς ναρκοθετημένης, έφθασαν προ ΦΟΥΣΙΩΝ όπου προσέκρουσαν προ ισχυροτάτης αντιστάσεως, βαλλόμενα συνάμα σφοδρώς από ΚΟΥΡΙΑ - υψ.ΠΑΠΟΥΛΗ - ΠΟΛΕ (μέχρι 0500ω) και ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ. Κατόπιν ανωτέρω κατέλαβον υψ.Ανώνυμον ΠΑΠΟΥΛΗ, όπου εστερέωσαν τα νώτα αυτών μέχρι καταλήψεως ΠΑΠΟΥΛΙ - 1531.

Η 78 Τ. από 250400 εκινήθη εκ χώρου συγκεντρώσεως (ΛΕΙΒΑΔΟΤΟΠΟΣ προς ΤΑΜΠΟΥΡΙ.

Την 1530ω.Σ.Δ. της Ταξιαρχίας εις ΤΑΜΠΟΥΡΙ. Διλοχία 636 Τ.(Β΄ΜΚ) μεταξύ ΤΑΜΠΟΥΡΙ - ΤΣΑΡΝΟ. 635 Τ. (Α΄ΜΚ) εις ΤΑΜΠΟΥΡΙ. Υπόλοιπον 636 Τ. (Β΄ΜΚ) αμέσως ανατολικώς ΤΑΜΠΟΥΡΙ.

Από 1750ω. διλοχία 636 (Β΄ΜΚ) επί ΤΣΑΡΝΟ κατόπιν αιτήσεως 52 Τ.Π. διότι τα τμήματά της επί ΤΣΑΡΝΟ εδοκιμάζοντο και η κατάστασις επ' αυτού, μάλλον επισφαλής, ως ακολούθως:

Τμήματα 52 Τ.Π. και διλοχία 636 Τ(Β΄ΜΚ) επί τριγωνομετρικού ΤΣΑΡΝΟ και αμέσως Βορείως αυτού Κ.Σ. κατείχον ισχυρώς υψ.1499 και ολόκληρον κορυφογραμμήν από αμέσως Β.ΤΣΑΡΝΟ μέχρις ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ.

Νυκτερινή κίνησις 78 Τ. από ΤΣΑΡΝΟ προς ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ απολύτως αδύνατος, προς καταλήψεως ΠΛΑΚΑΣ - ΠΑΠΟΥΛΗ, λόγω εξαιρετικώς αποκρήμνων Δυτικών κλιτύων ΤΣΑΡΝΟ - ΠΛΑΚΑΣ. Τούτο είχεν αναφερθή εις ΣΣ εκ των προτέρων.

Την 25200/8 διετυπώθη Διαταγή προς 78Τ. όπως διά νυκτερινής ενεργείας καταλάβη ΠΛΑΚΑΝ - ΠΑΠΟΥΛΗ εκείθεν δε κινηθή προς ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ. Διαταγή αύτη, προς πρόληψιν συγχίσεως ηκυρώθη, μη διαβιβασθείσα εις 78Τ., διότι Ι Μεραρχία διά Α.Π. Φ.90/51/25214 διέτασσε νυκτερινήν ενέργειαν της 53 Τ.Π. προς κατάληψιν ΠΑΠΟΥΛΙ ΠΛΑΚΑΣ εν συνεργασία μετά διλοχίας 636 Τ.(Ε΄ΜΚ) από Βορρά.

Υποδιοικητής Ι και Επιτελάρχης Ι Μεραρχίας εβεβαίωσαν ότι ΠΑΠΟΥΛΙ θα καταληφθή οπωσδήποτε εντός της νυκτός. Κατόπιν τούτου διά 25506/16/270 και 25506/16/271 σημάτων 78 Τ. διετάχθη να είναι ετοίμη, εκμεταλλευομένη κατάληψιν ΠΑΠΟΥΛΙ - ΠΛΑΚΑΣ, να κινηθή προς ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ.

Πλην όμως καθ' όλην την νύκτα ουδεμία κατά ΠΑΠΟΥΛΙ ενέργειαν εξεδηλώθη παρά της 53 Τ.Π. και ουδέν σχετικόν εκοινοποιήθη παρά της Ι Μεραρχίας τη ΙΙΙ.

Κατόπιν τούτου διετάθχη 78 Τ. όπως κινουμένη από περιοχής ΤΣΑΡΝΟ, με το πρώτον φως της 26/8, ενεργήση προς κατάληψιν ΠΛΑΚΑ - ΠΑΠΟΥΛΙ, εν συνδυασμώ με ενέργειαν Διλοχίας 639 Τ. (Ε΄ΜΚ) από Βορρά.

<u>Συμβάντα 26/8</u>

78 Τ. διά του 636 Τ. (Β΄ΜΚ) ανατρέπουσα διαδοχικώς εχθρικάς αντιστάσεις επί κορυφογραμμής ΤΣΑΡΝΟ - ΠΑΠΟΥΛΗ προσέβαλλε την κυρίαν τοποθεσίαν περί την 1200ω. Συγχρόνως Διλοχία 639Τ (Ε΄ΜΚ) προσέβαλλε από Βορρά.

Επί πάντων ανωτέρω είχεν υποβληθή εις ΣΣ από 260600/8 το υπ' αριθ.25506/16/273/ΑΙ σήμα.

Το ΣΣ όμως διά προσωπικού σήματος Α.Π. Φ3/108/260720 προς Δ/την ΙΙΙ Μεραρχίας εζήτει αναφοράν προς ΣΣ διά την μη εκτέλεσις διαταγής του.

Προς συντονισμόν ενεργειών κατά ΠΑΠΟΥΛΗ Ι Μεραρχία εξέδωσε την υπ' αριθ. Α.Π. Φ90/61/261215 Διαταγήν.

ΙΙΙ Μεραρχία συνεφώνησε διά την εφαρμογήν αυτής εις περίπτωσιν καθ' ην τα τμήματα των 78 και 79 Ταξιαρχιών δεν επετύγχανον εις την επικειμένην να εκδηλωθή την στιγμήν εκείνην προσπάθειάν των προς κατάληψιν ΠΑΠΟΥΛΗ. Όντως δεν παρέστη ανάγκη, ούτε εδόθη ο απαιτούμενος χρόνος προς εφαρμογήν την άνω διαταγής της Ι Μεραρχίας, διότι η κατάληψις ΠΑΠΟΥΛΙ ολοκληρώθη μετά μίαν ώραν υπό των τμημάτων των 78 και 79 Ταξιαρχιών. Εν συνεχεία τα τμήματα της 79 Τ. κατέλαβον υψ.1531.

Ούτω ολοκληρώθη κατοχή κορυφογραμμής από ΤΣΑΡΝΟ μέχρι ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ.

78 Τ. κινηθείσα διά ΑΓ.ΖΑΧΑΡΙΑ προς ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ συνήντησε ισχυροτάτας αντιστάσεις επί κλιτύων ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ (ΒΕΡΤΕΝΙΚΟ υψ.1826).

Ούτω ολόκληρος η δύναμις της ΙΙΙ Μεραρχίας ευρίσκετο εις την βαθείαν γραμμήν της κοίτης του ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ μεταξύ κορυφογραμμής ΤΣΑΡΝΟ - ΠΑΠΟΥΛΙ και ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ - ΦΟΥΣΙΑ. Άπαν το διαθέσιμον Πυρ/κόν είχεν διατεθεί υπέρ ΙΧ και Ι Μεραρχιών προς ΠΟΡΤΑ ΟΣΜΑΝ και ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ. Απόπειρα εξόδου προς Δυσμάς της ΙΙΙ Μερ/χίας, άνευ υποστηρίξεως Πυρ/κού θα συνεπήγετο βαρυτάτας απωλείας και η έκτασις αυτής πλέον η αμφίβολος.

78 Ταξιαρχία απεφάσισε κατάληψιν ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ διά νυκτερινής ενεργείας. Τρείς Λόχοι αυτής κινηθέντες εν πρώτη γραμμή από τριών κατευθύνσεων προς υψ. 1826 συνήντησαν ανυπέρβλητον φραγμόν πυρός σχόντες βαρείας απωλείας εντός ελαχίστου χρόνου.

<u>Συμβάντα 27/8</u>

Κατόπιν συνεννοήσεως μετά ΙΙΙ Μεραρχίας 78 Ταξιαρχία προπαρεσκεύασε επίθεσιν κατά ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ διά την 0600ω. με υποστήριξιν Πυρ/κού και Αεροπορίας. Αίτησις Αεροπορικής υποστηρίξεως ενεκρίθη, ηγγέλθη δε διά 0630-0700. Τελικώς όμως ενεφανίσθη μετά την 0800ω. Υποστήριξις Πυρ/κού προεβλέπετο, αρχικώς μέχρις 0900ω. Μετά την 0900ω. άπαν το Πυρ/κόν θα διετίθετο υπέρ ΙΧ Μεραρχίας.

Α΄ΣΣ/Α1 από Σ.Δ. του κατέστησε γνωστόν τηλεφωνικώς, περί την 0700ω. εις ΤΣ/ΙΙΙ Μερ. ότι διαταγή Δ/τού ΣΣ άπαν το Πυρ/κόν διετίθετο από της στιγμής εκείνης υπέρ ΙΧ Μεραρχίας. Δ/της ΙΙΙ Μεραρχίας ανέφερεν αμέσως εις ΣΣ ότι η μη διάθεσις έστω και μικρού μέρους του Πυρ/κού ου μόνον θα καταστήση μάταιαν την αναμενομένη επέμβασιν της αεροπορίας αλλ' ότι και η προπαρασκευασθείσα επίθεσις κατά ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ δεν θα καταστή δυνατον να εκδηλωθή.

Έλαβε την απάντησιν ότι Δ/της ΣΣ εμμένει εις την απόφασίν του διαθέσεως ολοκλήρου Πυρ/κού εις ΙΧ Μεραρχ.

Συγχρόνως ανεκοινώθη ότι διά διαταγής ΣΣ 79 Ταξιαρχία ετίθετο υπό Δ/σιν IX Μερ/χίας.

Περί την 0830ω.Δ/της ΣΣ αφίχθη εις Τ.Σ./III Μεραρχ.

Ηκύρωσε διαταγήν διαθέσεως 79 Ταξιαρχίας υπό Δ/σιν IX Μεραρχ.Επέμεινε όμως εις την μη διάθεσιν Πυρ/κού διά κατάληψιν ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ.

Δ/της III Μεραρχ. κατόπιν συζητήσεως μετά Επιτελάρχου ΣΣ υπέβαλλε δι' υπ' αριθ. 25506/16/290/271145 σήματος αυτού εγγράφους προτάσεις διά την λύσιν της δημιουργηθείσης τακτικής καταστάσεως. Πεπεισμένος δε ότι μόνη και επιβεβλημμένη λύσις ήτο η κατάληψις ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ, ήτις άλλως τε απετέλει, συμφώνως ταις προγενεστέραι Διαταγαίς Σ.Σ. και τον πρωτεύοντα αντικειμενικόν σκοπόν της III Μεραρχίας, διέταξε τας 78 και 79 Ταξιαρχίας, να συνεχίσωσι διά των ιδίων των μέσων, την προσπάθειαν προς ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ.

Κληθείς παρά του Δ/του του ΣΣ, ο Δ/της της III Μεραρχ. ανέπτυξε και προφορικώς τας διατυπωθείσας εγγράφως προτάσεις του.

Διά την κατάληψιν ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ τη υποστηρίξει Πυρ/κού και αεροπορίας έλαβε την κατηγορηματικήν απάντησιν ότι το ΣΣ δεν ενδιαφέρεται διά το ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ και ότι «ουδέ εν πυροβόλον, ουδέ εν αεροπλάνον» θα διατεθή διά την κατάληψίν του.

Αντιθέτως ο Δ/της της III Μεραρχίας ανέφερεν ότι δεν δύναται να διατάξη την επιμόνως υποδεικνυομένην παρά του Δ/του του ΣΣ και του Επιτελάρχου αυτού προσπάθειαν διεισδύσεως διά της βαθείας γραμμής μεταξύ ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ - ΣΚΑΛΑΣ, άνευ προηγουμένη καταλήψεως ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ και ΣΚΑΛΑΣ, ει μη μόνον κατόπιν εγγράφου διαταγής του Σώματος, διότι ήτο πεπεισμένος ότι η προσπάθεια αύτη θα ήγεν εις νέον αδιέξοδον με βαρυτάτας απωλείας.

Τελικώς ο Δ/της του ΣΣ εδέχθη να καταβληθή προσπάθεια διεισδύσεως διά Ρ.ΜΠΑΡΟΥΚΑ ΦΟΥΣΙΑ, μετά την κατάληψιν ΠΟΡΤΑΣ ΟΣΜΑΝ - ΠΕΤΡΑΣ παρά της IX Μεραρχίας και προσβολή ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ από Δυσμών. Επί τούτου εξεδόθη η υπ' αριθ. Φ.3/123 (ώρας) Διαταγή ΣΣ.

Ήδη όμως, και προ της εκδόσεως των σχετικών Διαταγών 79 Τ. είχε προωθήσει δύο λόχους διά Ρ.ΜΠΑΡΟΥΚΑ ΦΟΥΣΙΑ. Δεν ηδυνήθησαν όμως να προχωρήσωσι διότι εβάλλοντο σφοδρώς από των υπερκειμένων Δυτικών αντερεισμάτων ΠΟΡΤΑΣ ΟΣΜΑΝ (ΠΕΤΡΑΣ).

Περί την 1400ω. τα εντός της κοίτης του ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ τμήματα της III Μεραρχίας εβάλλοντο διά πυρών βαρέων όλμων από του αυχένος μεταξύ υψ. 1826 - υψ.1880. Εζήτουν επιμόνως Πυρ/κόν. Αρχηγός Πυρ/κού III Μεραρχ. ανέφερεν ότι τρεις σωλήνες Μ.Π. ήσαν διαθέσιμοι. Διετάχθη να εκτελεσθή αμέσως βολή επί των θέσεων των εχθρικών όλμων. Πλην όμως, πριν αρχίσει η βολή, ανέφερεν ότι, διαταγή ΣΣ. και οι τρείς ούτοι σωλήνες διετέθησαν προς άλλην κατεύθυνσιν.

Εν τω μεταξύ όμως τα τμήματα των 78 και 79 Τ διά των ιδίων των μέσων πυρός εσυνέχιζον την προσπάθειαν προς ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ.

Περί την 1600ω. ευρέθη διαθέσιμος μία Μοίρα Π.Π. Κατόπιν συνεννοήσεως Αρχηγών Πυρ/κού III Μεραρχ. και ΣΣ διετέθη διά βραχείαν προπαρασκευήν επί ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ, υψ.1826, παρά την διαταγή ΣΣ.

Τα τμήματα των 78 και 79 Τ. επωφεληθέντα της ευκαιρίας και κινηθέντα ταχέως, κατόπιν συντόμου σκληρού αγώνος, κατέλαβον υψ.1826 και εν συνεχεία αμέσως υψ. 1880.

Μετά ολοκλήρωσιν περιοχής ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ, άπαντα τα τμήματα τη III Μεραρχίας, πλην δύο Λόχων οίτινες παρέμειναν εις ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ εκινήθησαν ταχέως προς Νότον, κορυφογραμμήν 2520- ΣΚΙΡΤΣΗ - ΚΙΑΦΑ.

Συμβάντα 28/8

Από 0600ω.636 Τ.(Β΄ΜΚ) εγκατέστησεν βάσιν πυρός ίνα προσβάλλη υψ.2520. Λόγω όμως συγχρόνου αφίξεως τμημάτων IX Μεραρχίας διά τα οποία είχε προκαθορισθεί, διά Διαταγής του ΣΣ. αντικειμενικός σκοπός, υψ.2520,636 Τ. διετάχθη στραφή αμέσως προς ΣΚΙΡΤΣΗ.

Μέχρις 1230ω. ολοκληρώθη κατάληψις κορυφογραμμής απο Ανα 2520 μέχρι ΚΙΑΦΑΣ υπό των τμημάτων της ΙΙΙ Μεραρχίας.

Μέχρις 2300ω. τα τμήματα 78 Τ. εγκατεστάθησαν επί ΣΤΑΥΡΟΥ και ΛΙΟΚΟΥ.

Μέχρις 1800ω. τα προκεχωρημένα τμήματα 79 Τ. εγκατεστάθησαν επι διαβάσεως ΚΟΥΚΟΥΛΙ.

Συμβάντα 29/8

78 Τ. 635 Τ.(Α΄ΜΚ) επί ΛΙΟΚΟΥ

636 Τ. (Β΄ΜΚ) εις ΟΞΥΑΝ.

79 Τ. 637 Τ.(Γ΄ΜΚ) από ΚΟΥΚΟΥΛΙ εις ΜΠΑΡΑ

638 Τ. (Δ΄ΜΚ) και 639 Τ. (Ε΄ΜΚ) την 1300ω. από ΠΛΗΚΑΤΙ διά ΟΡΛΑ - ΛΑΙΜΟΣ εις ΠΤΕΤΣΙΟ.

Άπαντα τ' ανωτέρω κατελήφθησαν κατόπιν αγώνος.

Συμβάντα 30/8

78 Τ.παραμονή εις ιδίας θέσεις και εξερευνήσεις.

79 Τ. διά τριών φαλάγγων εις ΓΚΟΛΙΟ, ΚΑΡΔΑΡΙ και ΣΤΕΝΟ.

Συμβάντα 31/8

78 Τ. εις ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΝ και εξερευνήσεις περιοχής ΟΞΥΑΣ - ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗΣ.

79 Τ. εις ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ και εξερευνήσεις εις περιοχήν ΠΛΗΚΑΤΙ - ΧΙΟΝΑΔΕΣ - ΜΠΑΡΑ - ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΣ.

Συμβάντα 1/9

Θέσεις και αποστολαί αι αυταί.

Συμβάντα 2/9

Κίνησις και συγκέντρωσις ΙΙΙ Μεραρχίας εις ΚΟΝΙΤΣΑΝ.

Συμβάντα 3/9

Κίνησις Μεραρχίας εκ ΚΟΝΙΤΣΗΣ εις ΠΡΕΒΕΖΑΝ και επιβίβασις επί Αρματαγωγόν 78 Τ. προς Βόλον, 79 Τ. προς ΘΕΣ/ΝΙΚΗΝ.

(β) Απώλεια (ί) Κ.Σ.
Ν.Κ.Ε.185 Σ.Κ.Σ.278

(ίί) Ημετέρων.
Ν.Α.4 Τ.Α.9
Ν.Ο.31 Τ.Ο.157.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

7. ΠΟΡΕΙΑΙ - ΜΕΤΑΦΟΡΑΙ. Εξετελέσθησαν καλώς.

8. ΦΟΡΤΟΣ ΑΝΔΡΩΝ: ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΑ, ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΤΜΗΜΑ-ΤΩΝ, ΣΗΜΕΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ, ΟΠΛΙΣΜΟΣ κ.λ.π. Καλώς.

9. ΔΙΑΤΡΟΦΗ. Ως προηγουμένη έκθεσις επιχειρήσεως ΒΙΤΣΙ.

10. ΔΙΑΚΟΜΙΔΑΙ. Καλώς εξετελέσθησαν.

11. ΔΙΑΒΙΒΑΣΕΙΣ. Καλώς ελειτούργησαν.

12. ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ. Ως ανεφέρθησαν εις έκθεσιν επιχειρήσεως ΒΙΤΣΙ.

13. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑ ΦΙΛΙΩΝ ΚΑΙ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ. Υπήρξεν πλήρης και η υποστήριξις της αεροπορίας οσάκις διετέθη άριστη.

14. ΤΑΚΤΙΚΑ ΣΦΑΛΜΑΤΑ:

1. Διά της Διαταγής επιχειρήσεων της ΙΙΙ Μεραρχίας προεβλέπετο η τήρησις του 639 Τ.(Ε΄ΜΚ) εν εφεδρεία εις διάθεσιν Δ/του Μερ/ρχίας.

Τη επιμόνω αιτήσει Δ/του 79 Ταξιαρχίας από εσπέρας 24/8 και πρωίας 25/8 η Μοίρα αύτη διετέθη εις 79 Ταξιαρχίαν. Βεβαίως η Μοίρα αύτη απέδωσεν εκτάκτως ωφέλιμον έργον διά της καταλήψεως ΠΟΛΕ - υψ. 1531 και συμβολή της εις κατάληψιν ΠΑΠΟΥΛΙ. Εν τούτοις η ΙΙΙ Μερ/ρχια έχει την γνώμην ότι η διάθεσις της Μοίρας ταύτης, προ της διευκρινίσεως της καταστάσεως, αποτελεί δι' αυτήν τακτικόν σφάλμα, και ότι διάθεσις αύτης μετά κατάληψιν ΚΑΛΥΒΙΑ ΚΑΤΣΑΡΑ παρά της ΙΧ Μεραρχίας εις την ζώνην μεταξύ ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ - ΣΥΝΟΡΩΝ θα ήτο συμφερωτέρα.

2. Η προκριθείσα ζώνη διεισδύσεως της ΙΙΙ Μεραρχίας μεταξύ ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΙ-κοίτης ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ δεν ήτο συμφερωτέρα, διότι ήγαγε τας δυνάμεις της Μεραρχίας εις την βαθείας γραμμήν κοίτης ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ έναντι των ισχυρώς κατεχομένων τοποθεσιών ΣΚΑΛΑ - ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ - ΦΟΥΣΙΑ επί των οποίων ευρίσκετο η ΙΧ Κ.Σ. Μεραρχία, με Σ.Δ. επί ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ από 20/8, ως εξάγεται από το εις χείρας ημών περιέλθον ημερολόγιον του Δ/του της Μεραρχίας ταύτης ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ.

Εν πάση περιπτώσει η Μεραρχία (ΔΔΚ) έχει την γνώμην ότι τούτο ουδεμία δυσμενή επίδρασιν είχε επί της όλης εξελίξεως της επιχειρήσεως διότι την ευχερεστέραν και συμφερωτέραν ζώνην κινήσεως μεταξύ ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ - ΣΥΝΟΡΩΝ, εξεμεταλλεύθη επιτυχέστατα η ΙΧ Μεραρχία.

3. Η σημειωθείσα βραδύτης κινήσεως της 78 Ταξιαρχίας διά ΑΓ. ΖΑΧΑΡΙΑ προς ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ κατά έν 24ωρον, μη αποτελούσα τακτικόν σφάλμα ως ήδη ανωτέρω ελέχθη, ωφείλεται εις την αδυναμίαν εις ην ευρέθη η Ι Μεραρχία, μετά κατάληψιν τριγωνομετρικού ΤΣΑΡΝΟ, διά την ολοκλήρωση της καταλήψεως κορυφογραμμής ΤΣΑΡΝΟ - ΠΑΠΟΥΛΗ, ως διά της διαταγής επιχειρήσεων ΣΣ προεβλέπετο. Ούτω, κατ' ανάγκη η κίνησις της 78 Ταξιαρχίας προς ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ ήρχισε την 261400 αντί της 25, και μετά την ολοκλήρωσιν της καταλήψεως της κορυφογραμμής διά των ιδίων της δυνάμεων.

4. Μετά την αποτυχίαν καταλήψεως ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ διά νυκτερινής ενεργείας κατά την νύκτα 26-27, κατά την κρίσιν της ΙΙΙ Μεραρχίας - ενισχύθησαν έτι μάλλον εκ των υστέρων - επεβάλλετο η διάθεσις μέσων υποστηρίξεως, ιδία Πυρ/κού - έστω και μιας μόνον Μοίρας Π.Π. - από των πρώτων πρωϊνών ωρών της 27 διά την ταχείαν κατάληψιν ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ.

Ουδόλως παραγνωρίζει η ΙΙΙ Μεραρχία την ανάγκην της κατά προτεραιότητα υποστηρίξεως της ταχείας κινήσεως της ΙΧ Μεραρχίας κατά μήκος συνόρων και της προσβολής διά πυρ/κού και Αεροπορίας των διά ΠΟΡΤΑΣ ΟΣΜΑΝ φευγόντων Κ.Σ. προς Αλβανίαν. Ουχ' ήττον όμως - κατά την κρίσιν πάντοτε της ΙΙΙ Μεραρχίας - η ταχεία κατάληψις ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ, την πρωίαν της 27, ήτοι ίσης τουλάχιστον τακτικής σπουδαιότητος, όσον και η κατάληψις ΠΟΡΤΑΣ ΟΣΜΑΝ, διότι η κατοχή ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ θα ήγεν τας δυνάμεις της ΙΙΙ Μεραρχίας εις προσβολήν κυρίας κορυφογραμμής ΓΡΑΜΜΟΥ υψ. 2520 - ΣΚΙΡΤΣΗ από των απογευματινών ωρών της 27, αντί της πρωίας της 28, θα απεστέρει δε τας Κ.Σ. δυνάμεις, ιδία δε την ηγεσίαν αυτών, της νυκτός της 27-28 προς διαφυγήν εις Αλβανίαν.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

15. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ. Ουδέν

16. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ. Ουδέν.

17. ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΣΕΩΝ. Ουδέν.

ΛΑΦΥΡΑ

Επι των καταληφθέντων αντικειμενικών σκοπών ως και κατά τας εξερευνήσεις ανευρέθη αφθονία οπλισμού και Πυρ/κών ως και κτήνη μη καταμετρηθέντα. Σημαντικός αριθμός εκ τούτων παρεδόθη εις VIII Μεραρχίαν.

Τ.Υ.
ΚΑΛΙΝΣΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
Υποστράτηγος Διοικητής

3

ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟΝ ΗΠΕΙΡΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ-ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 18.ΙΧ.1949
αρ. απορρ. 4241 απόρρητος
ΣΗΔΜ ΓΡΑΜΜΟΣ 1949

Έκθεσις
επιχειρήσεων «ΠΥΡΣΟΣ»

χάρται 1:50.000
Νεστόριον
Αετομηλίτσα
Πεντάλοφος
Κόνιτσα
Λεσκοβίκι

Β΄ ΓΡΑΜΜΟΣ

I. Αποστολαί

Ο Αρχιστράτηγος διά της υπ' αρ. Α.Π. 245225/25.VII.49 διαταγής του παρέχει οδηγίας διά την επιχείρησιν Γράμμου (β΄ μέρος της επιχειρήσεως «Πυρσός»). Αναθέτει την προπαρασκευήν και μελέτην της επιχειρήσεως εις ΣΗΔΜ και Α΄ΣΣ και την εν γενικαίς γραμμαίς κατάρτισιν του Σχεδίου επιχειρήσεων υπό του Α΄ΣΣ.

(Αντίγραφον της υπ. αρ. Α.Π. 245225/25.VII.49 διαταγής αρχιστρατήγου προσαρτάται τη παρούση εκθέσει).

II. Εκτίμησις καταστάσεως

(α) Εχθρός

(ι) Έδαφος

- Τοπογραφική τοποθέτησις

Η υπό του εχθρού κατεχομένη τοποθεσία αντιστάσεως περιελάμβανε το επί της Βορ. Πίνδου ορεινόν συγκρότημα ΓΡΑΜΜΟΣ.

Εσχατον οπίσω όριον της τοποθεσίας αντιστάσεως η οροθετική γραμμή επί της οποίας το υψηλότερον σημείον του ορεινού όγκου Γράμμος υψοδ. 2520.

Εκ τούτου η κυρία κορυφογραμμή προς ΣΚΙΡΤΣΗ (υψοδ. 2442), ΚΙΑΦΑΝ (υψοδ. 2398), ΤΣΙΟΥΜΙΑ (υψοδ. 2171), ΕΠΑΝΩ ΑΡΕΝΑ (υψοδ. 2192), ΚΑΤΩ ΑΡΕΝΑ (υψοδ. 2075), ΜΠΟΥΧΕΤΣΙ (υψοδ. 1700).

Από Κιάφας εκσπάται ετέρα κορυφογραμμή η προς ΣΟΥΦΛΙΚΑΝ (υψοδ. 2146) ήτις διά του αυχένος ΣΓΚΟΥΡΟ (οπόθεν και αι πηγαί του Αλιάκμονος και Σαρανταπόρου) ακολουθεί Νοτιοανατολικήν κατεύ-θυνσιν και σχηματίζει το ΒΟΪΟΝ όρος.

Η υψηλοτέρα κορυφή Γράμμος (υψοδ. 2520) ευρίσκεται επί κορυφογραμμής εν η τα Ελληνοαλβανικά σύνορα και η οποία Βορείως μεν διέρχεται διά ΓΚΟΥΜΠΕΛ (υψοδ. 2248), ΜΠΑΤΑΡΟΣ (υψοδ. 2030) και διά ΚΑΛΥΒΙΑ ΚΑΤΣΑΡΑ προς ΠΕΤΡΑ ΠΟΛΙΓΚΑ (υψοδ. 1364) ένθα το έσχατον προς βορράν σημείον της εχθρικής τοποθεσίας αντιστάσεως. Νοτίως διά των διαβάσεων ΚΟΥΚΟΥΛΗ, ΜΠΑΡΑ, ΠΤΕΤΣΙΟ προς ΓΚΟΛΙΟ (υψοδ. 1934) και ΚΑΜΕΝΙΚ όπου το έσχατον επίσης προς νότον σημείον της εχθρικής τοποθεσίας.

Η όλη τοποθεσία αντιστάσεως περιβάλλεται (περίμετρος) εν μέρει υπό του Αλιάκμονος και κατά το πλείστον υπό του Σαρανταπόρου, με εξαίρεσιν εις το βόρειον τμήμα, ένθα από του αυχένος ΣΓΚΟΥΡΟ η τοποθεσία εκτεινομένη περιλαμβάνει την περιοχήν ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΙ-ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ-ΤΑΜΠΟΥΡΙ-ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Θύλαξ Αλιάκμονος).

- <u>Ευαίσθητα Σημεία</u> : Της όλης περιοχής Γράμμου οι υψοδείκται Κιάφα, Σκίρτση, Γράμμος (2520). Ταύτα καταλαμβανόμενα εξαρθρώνουν την όλην τοποθεσίαν αντιστάσεως του εχθρού.

Δοθέντος όμως, ότι τα νώτα του εχθρού στηρίζονται επί της Αλβανίας αι επί των συνόρων διαβάσεις ΠΟΡΤΑ ΟΣΜΑΝ και ΠΤΕΤΣΙΟ - ΜΠΑΡΑ - ΚΟΥΚΟΥΛΙ χαρακτηρίζονται επίσης ως ευαίσθητα σημεία, λόγω του, ότι καταλαμβανόμενα αποκόπτουσι την προς Αλβανίαν υποχώρησιν του εχθρού.

- <u>Φύσις εδάφους</u>

Η κυρία κορυφογραμμή Γράμμος-Κιάφα-Αρένες-Μπουχέτσι, γυμνή βραχώδης με καταπτώσεις προς τα πλευρά αποτόμους και μη προσπελασίμους.

Αι δύο πτέρυγες (Βόρειος και Νότιος Γράμμος) παρουσιάζουσιν έδαφος διακεκομμένον με βαθείας χαράδρας, μεγάλας κλίσεις, τραχύ, εν πολλοίς βραχώδες και κατά το πλείστον δασωμένον.

Παρουσιάζει πλείστας όσας παθητικάς ζώνας και περιορίζει τας προσπελασίμους τοιαύτας εις πεζικόν τας οποίας, εις ευρείας περιοχάς, ιδία του Βορείου Γράμμου καθιστά υποχρεωτικάς. Δεν υπάρχουν οδεύσεις βαταί εις τροχόν. Αι ελάχισται ημιονικαί δύσβαται και μεγάλης ανωφερείας, υφίστανται εις μέγα βάθος την επίδρασιν των πυρών της αμύνης.

Η μόνη αμαξιτή κατασκευασθείσα υπό των Κ.Σ. άρχεται εκ του Αλβανικού εδάφους και διερχομένη τα σύνορα εκατέρωθεν του ΜΠΑΤΑΡΟΣ εξικνείται διά του χωρίου Γράμμος προς Κιάφαν. Αύτη εξυπηρετεί ικανοποιητι-κώς τας ανάγκας του εχθρού.

<u>Ελιγμός της αμύνης-οχυρώσεις</u>

Η ιδέα ενεργείας της αμύνης στηρίζεται :

- Εις την εκμετάλλευσιν του ορεινού της περιοχής.
- Εις την ισχυράν οχύρωσιν των ευπαθών κατευθύνσεων καθ’ όλον το βάθος.
- Εις την αρχήν της ενεργητικής αμύνης ην θεσπίζει ως βάσιν του όλου ελιγμού του.
- Εις την τοποθέτησιν των βάσεων ανεφοδιασμού και περιθάλψεως εις την Αλβανίαν εφ’ ης τα νώτα της αμύνης.

Προς εξυπηρέτησιν της ιδέας ενεργείας ισχυροποιεί κυρίως τα ορεινά συγκροτήματα :

- ΚΑΜΕΝΙΚ-ΓΚΟΛΙΟ-ΚΑΡΔΑΡΙ-ΣΤΕΝΟ
- ΛΙΟΚΟΥ-ΣΤΑΥΡΟΣ
- ΜΠΟΥΧΕΤΣ-ΑΡΕΝΕΣ
- Την κατεύθυνσιν ΤΑΜΠΟΥΡ-ΤΣΑΡΝΟ-ΚΙΑΦΑ.

Πολλά και ισχυρά πολυβολεία και σκέπαστρα (5-8 σειρών κορμών δένδρων) καθ’ όλον το βάθος (ενεργη-τικά και εφεδρικά) με χαρακώματα και ορύγματα συγκοινωνίας και ισχυραί εγκαταστάσεις παρατηρητη-ρίων, Σταθμών διοικήσεως, Σταθμών επιδέσεως, αναρ-ρωτηρίων, αποθηκών κ.λ.π. προσθέτουν εξαιρετικήν αμυντικήν ισχύν της φύσει οχυράς τοποθεσίας Γράμμου.

Τας αμυντικάς εγκαταστάσεις εξοπλίζει με πολλά πολυβόλα και όλμους και επανδρώνει με μαχητάς κατά το πλείστον τραυματίας ή και αναπήρους, καταλλήλους όμως διά τον χειρισμόν των όπλων και μηχανημάτων. Εις τούτους σαφής και μόνη εντολή η άμυνα μέχρις εσχάτων.

Εκμεταλλεύεται εξ άλλου ευρύτατα τας παθητικάς εδαφικάς ζώνας της περιοχής και το πλήθος και ισχύν των αμυντικών έργων, χρησιμοποιεί ευρύτατα ισχυρά και διαδοχικά ναρκοπέδια και εξοικονομεί (ισχυράς) εφεδρείας προσηνατολισμένας προς τας πιθανάς κατευθύνσεις της επιθέσεως.

Αι αρχικαί εφεδρείαι ενισχύονται διά 3-4 ταξιαρχιών, ηλαττωμένης όμως δυνάμεως, αίτινες μετεφέρθησαν από Βίτσι εις Γράμμον διά του Αλβανικού εδάφους της ημετέρος επιθέσεως μετά την εις Βίτσι κατάρρευσιν του εχθρού.

Δ ύ ν α μ ι ς - δ ι ά τ α ξ ι ς

Προσαρτάται τη παρούση αντίγραφον δελτίου πληροφοριών και σχεδιαγράμματα διατάξεως και οργανώσεων (Ως παρουσιάζετο ο εχθρός ολίγον προ της ενάρξεωςτης ημετέρας επιθέσεως).

III. Φίλιαι δυνάμεις

(α) Κ α ν ο ν ι κ α ί

Αι Ι και VIII Μεραρχίαι
77 Ταξιαρχία
8 Ε.Σ. (2 τάγματα)

Αι δυνάμεις αυταί τοποθετημέναι από μακρού έναντι της εχθρικής διατάξεως, εγνώριζον τα εδάφη (εκ παλαιοτέρων επιχειρήσεων) και τας συνηθείας του εχθρού.

(β) Σ υ μ π λ η ρ ω μ α τ ι κ α ί

Αι ΙΧ και XV μεραρχίαι
Η ΙΙΙ μεραρχία (καταδρομών)

Πλείστοι βαθμοφόροι και οπλίται των μεραρχιών τούτων εγνώριζον τα εδάφη του Γράμμου από παλαιοτέρας επιχειρήσεις.

(γ) Τ ο π ο θ έ τ η σ ι ς   ε π ι θ ε τ ι κ ή ς   δ ι α τ ά ξ ε ω ς

Αι αναγνωρίσεις πεζικού, πυροβολικού, λοιπών όπλων υποστηρίξεως έγκαιροι και πλήρεις. Η επί της βάσεως εξορμήσεως τοποθέτησις των δυνάμεων δεν εξησφάλισε πλήρως την αφάνειαν λόγω της εξαιρετικής επί ταύτης εχθρικής παρατηρήσεως.

IV. Π α ρ α π λ ά ν η σ ι ς

Δεν επετεύχθη Στρατηγική τοιαύτη. Τούτο διότι μετά τας επιτυχείς επιχειρήσεις του Βίτσι ο εχθρός ανέμενε την επίθεσιν Γράμμου και διότι η μετατόπισις των δυνάμεων επιθέσεως από Βίτσι προς Γράμμον εγένετο αντιληπτή (παρατηρητήρια του εχθρού επί Γράμμου και Αλβανικού εδάφους, πληροφορίαι πρακτόρων εσωτε-ρικού). Ήτο αναπόφευκτον.

Αλλά και η συγκέντρωσις 4 μεραρχιών και του όγκου πυροβολικού εις Βόρειον Γράμμον κατέστησε φανεράν εις τον εχθρόν την κυρίαν προσπάθειαν των επιχειρήσεων κατά γενικήν κατεύθυνσιν Βορράς-Νότος.

Εν τούτοις παρά την απώλειαν του Στρατηγικού αιφνιδιασμού (στοιχείων γνωστών εις ΣΗΔΜ και Α΄ΣΣ) επετεύχθη πλήρης τ α κ τ ι κ ό ς αιφνιδιασμός και η όλη επιχείρησις Γράμμου έληξεν εις χρόνον 5 ημερών με συντριπτικά διά τον εχθρόν αποτελέσματα.

V. Ε λ ι γ μ ό ς

(α) Συνολική εκτίμησις

ι. Μία πρώτη εκτίμησις του προβλήματος υπό του Α΄ΣΣ εστηρίζετο εις την εν μια φάσει επίθεσιν προς κάλυψιν ολοκλήρου της αμυντικής τοποθεσίας του εχθρού.

Ο Αρχιστράτηγος, εν τούτοις διά της Α.Π. 245246/11. VIII.49 διαταγής του, ης αντίγραφον επισυνάπτομεν τη παρούση, καθώρισεν όπως η κατά των Κ.Σ. Γράμμου επιχείρησις διαιρεθή εις 2 φάσεις.

Πρώτη φάσις : Βόρειος ΓΡΑΜΜΟΣ, συμπεριλαμβα-νομένης της γραμμής ΓΡΑΜΜΟΣ-ΚΙΑΦΑ.

Δευτέρα φάσις : Νότιος ΓΡΑΜΜΟΣ.

ιι. Βάσει των ανωτέρω περιορισμών το Α΄ΣΣ συνέταξε και υπέβαλεν την υπ' αρ. Α.Π. 3/22.15. VIII.49 διαταγήν επιχειρήσεων, αντίγραφον της οποίας περιλαμβάνεται εις την συνυποβαλλομένην έκθεσιν Α.Π.Φ. 16/28/14.IX.49 του Α΄ΣΣ.

Επί ταύτης το ΣΗΔΜ συμφωνεί με την ιδέαν του ελιγμού του ΣΣ, διαφωνεί όμως με την μέθοδον ενεργείας ήτις, καθορίζουσα μικράς και μικροτέρας αποστολάς και αδυνατίζει τας μεραρχίας (κατατέμνει) μέχρι του σημείου, ως τε να εξαντληθούν αι επιθετικαί προσπάθειαι εις πολλάς τοπικάς επιχει-ρήσεις μικρού βάθους και δη κατά παθητικών εδαφικών ζωνών της εχθρικής τοποθεσίας.

Προς τακτοποίησιν και πρόληψιν των ανωτέρω υποβάλλει εις τον Αρχιστράτηγον τας κατωτέρω προτάσεις του :

ΘΕΜΑ: Επιχείρησις ΠΥΡΣΟΣ (ΓΡΑΜΜΟΣ) | ΔΙ' ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΣ : Αρχιστράτηγον ΓΕΣ/Α1 | ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
ΚΟΙΝ. : ΣΗΔΜ/Α1 | ΣΗΔΜ/Α1

Α.Α.Π. 180
16. VIII.49

1. Υποβάλλεται η υπό του Α΄ΣΣ συνταχθείσα Διαταγή Επιχειρή-σεων «ΠΥΡΣΟΣ Γ».

α) Αι παρατηρήσεις ημών συνοψίζονται εις τα κάτωθι :

Το ΣΣ διακρίνει ως Κύριον αντικειμενικόν σκοπόν εν τη πρώτη φάσει των επιχειρήσεων την κορυφογραμμήν ΓΡΑΜΜΟΣ-ΣΚΙΡΤΣΗ-ΚΙΑΦΑ-ΤΣΙΟΥΜΑ.

Είμεθα απολύτως σύμφωνοι εις τον σκοπόν τούτον.

β) Δεν συμφωνούμεν εν τούτοις με την προσδιοριζομένην Μέθοδον ενεργείας διότι το σύνολον των δυνάμεων επιθέσεως διασπείρεται από Συνόρων μέχρι ΑΡΕΝΩΝ (αυχήν) -ΠΕΥΚΟΦΥΤΟΝ (Ν.1818) εις πάρα πολλάς μικράς και μικροτέρας κατευθύνσεις επιθέσεως κατά τρόπον μη επιτρέποντες την εκδήλωσιν μιας κατευθύνσεως Κυρίας προσπαθείας.

γ) Πιστεύομεν κατόπιν των ανωτέρω παρατηρήσεων ότι :

ι. Η XV μεραρχία - μεραρχία Καταδρομών πρέπει αιφνιδιαστικώς και εγκαίρως να καταλάβωσι τον αντικειμενικόν σκοπόν ΤΣΙΟΥΜΑ - ΜΑΥΡΗ ΠΕΤΡΑ -ΚΙΑΦΑ - ΣΚΙΡΤΣΗ.

Προς τον σκοπόν τούτον πάσα ενίσχυσις και ει δυνατόν διά του συνόλου των μέσων.

ιι. Ευθύς μετά την εξόρμησιν των καταδρομών ώθησις ισχυρών της XV μεραρχίας (6-7 ταγμάτων) δυνάμεων και εν συνεχεία ορειβατικού πυροβολικού.

Συν τω χρόνω συγκέντρωσις ολοκλήρου της XV μεραρχίας εκεί και δυνατότης τροφοδοτήσεως της προσπαθείας ταύτης διά ετέρας ταξιαρχίας (Ι μεραρχίας) επί πλέον.

ιιι. Εκείθεν: ΄Ωθησις ισχυρού συγκροτήματος δυνάμεων εν τη κατευθύνσει ΣΚΙΡΤΣΗ - ΛΙΟΚΟΥ προς αποκοπήν και απαγόρευσιν διαφυγής των Κ.Σ. διά του αυχένος ΜΠΑΡΑΣ προς Αλβανίαν.

- ΄Ωθησις ετέρου ισχυρού συγκροτήματος δυνάμεων από ΚΙΑΦΑΣ προς ΣΟΥΦΛΙΚΑ - ΣΓΚΟΥΡΟ προς υποβοήθησιν της Ι μεραρχίας (μείον ταξιαρχία) ενεργούσης εν τη κατευθύνσει ΤΣΑΡΝΟ-ΚΙΑΦΑ.

2. Δεν μας ευρίσκει συμφώνους το ΣΣ εις τον προσδιοριζόμενον διά της διαταγής του λεπτομερέστατον καταμερισμόν των αποστολών των μεραρχιών. Αυτό θεωρούμεν περιοριστικόν ευρείας πρωτοβουλίας των μεραρχιών μάχης. Μία γενική κατεύθυνσις επιθέσεως εις εκάστην μεραρχίαν στηριζομένην εις την πρόθεσιν του Διοικητού του ΣΣ με

ανάλυσιν ειδικών υποχρεώσεων και εντολών είναι ικανοποιητική αλλά και ενδεδειγμένη. Τούτο ιδιαιτέρως είναι καταφανές διά την XV μεραρχίαν της Κυρίας προσπαθείας. Η μεραρχία αύτη πρέπει ν' απαλλαγή δευτερευουσών αποστολών.

Σκιαγραφομένου ως ανωτέρω του ελιγμού Κυρίας προσπαθείας δεν παραδεχόμεθα την κατά μέτωπον επίθεσιν της Ι μεραρχίας εναντίον λίαν ισχυρού μετώπου (οργάνωσις, κατοχή) προς κατεύθυνσιν αμφιβόλου επιτυχίας. Η πτώσις της ισχυράς ταύτης εχθρικής τοποθεσίας θα συντελεσθή διά της από ΚΙΑΦΑΣ ενεργείας.

Η εξέτασις του εχθρού (διάταξις, δυνάμεις, οργάνωσις) προοιωνίζει πρόοδον της επιθετικής μας προσπαθείας και εις βραχύ χρονικόν διάστημα, εν τη κατευθύνσει XV μεραρχίας.

Τούτου επιτυγχανομένου ο ΓΡΑΜΜΟΣ θα περιέλθη εις χείρας των Μεραρχιών μας τάχιστα και άνευ σοβαρών απωλειών.

Διά την κατεύθυνσιν της IX μεραρχίας να προσδιορίζεται ως πρώτος και κύριος αντικειμενικός σκοπός το ύψωμα ΠΟΡΤΑ ΟΣΜΑΝ (Ν. 0735) εκατέρωθεν του οποίου αι προς Αλβανίαν συγκοινωνίαι.

Φρονούμεν ότι, αι από Νότου διατεθείσαι δυνάμεις δεν είναι επαρκείς διά τας τεθείσας αποστολάς και ιδία προς απαγόρευσιν διαφυγής προς Νότο. Καθ' ημάς αναγκαιοί επί πλέον τουλάχιστον 1 ταξιαρχία.

Ανάλογος προς τον ανωτέρω προτεινόμενον ελιγμόν πρέπει να είναι και η κατανομή των αποστολών πυροβολικού.

Αντιστράτηγος Βεντήρης

Ο αρχιστράτηγος συμφωνεί με τας προτάσεις του ΣΗΔΜ εκδίδει την κατωτέρω διαταγήν του :

Θ Ε Μ Α:	Επιχείρησις «ΠΥΡΣΟΣ Γ»	ΔΙ' ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ
Π Ρ Ο Σ :	ΣΗΔΜ/Α1	ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
Κ Ο Ι Ν.:	Α΄ΣΣ/Α1-Α/ΓΕΣ-Α1/ΓΕΣ	ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ
	ΒΣΑ-ΣΟΗΠΕ/ΚΛ. Επιχειρ.	ΓΕΣ/Α1
		Αρ. πρωτ. 245257
		Αρ. φακ. 4009/39
		ΒΣΤ 902/18.8.49
		Α.Α. Αντ. 1

Επί του υποβληθέντος σχεδίου ΠΥΡΣΟΣ Γ΄ διά της υπ' αριθ. Α.Α.Π. 180/16.8.49 αναφοράς ΣΗΔΜ.

1. Συμφωνούμεν ότι η Κυρία προσπάθεια του Σώματος δέον να αποβλέπη εις την αιφνιδιαστικήν κατάληψιν ΚΙΑΦΑΣ διά δημιουργίας ισχυρού εμβόλου εν τη κατευθύνσει ΠΥΡΓΟΣ-ΤΡΙΑ ΣΥΝΟΡΑ-ΤΣΟΥΜΙΑ-ΚΙΑΦΑ.

2. Προς τον σκοπόν τούτον συνιστώμεν :

α) ΄Οπως η κατεύθυνσις αύτη προικοδοτηθή διά δυνάμεων, ώστε να υπάρχη επάρκεια διά την δημιουργίαν του εμβόλου και την διαρκή τροφοδότησιν άνευ απωλείας χρόνου πολυτίμου.

β) ΄Οπως αι ενέργειαι Ι και IX μεραρχιών αποβλέπουν εις την υποβοήθησιν της κυρίας προσπαθείας.

γ) ΄Οπως συστηθή εις τας XV-I και IX μεραρχίας ίνα μη κατατρίβωνται διά την κατάληψιν ή εκκαθάρισιν μη ουσιωδών σημείων στηρίγματος των μετόπισθεν, αλλά κατευθύνωνται διά του όγκου των δυνάμεων εκάστη εν τη κατευθύνσει, ήτις εξυπηρετεί τον

κύριον ελιγμόν, δηλαδή την διάσπασιν της τοποθεσίας εις ΚΙΑΦΑΝ και μετά την πραγματοποίησιν του ρήγματος τούτου στροφήν των δυνάμεων εν είδει ριπιδίου, διά την εκκαθάρισιν και την κατά το δυνατόν αποκοπήν της διαφυγής εις Αλβανίαν.

Δηλαδή συγκεκριμμένως συνιστώμεν τα κάτωθι :

ι. <u>XV Μεραρχία</u>

Να δύναται να διαθέση όπισθεν της Μ.Κ. δύναμιν δύο ταξιαρχιών, αποφεύγουσα την απασχόλησιν δυνάμεων εις δευτερεύοντας αντικειμενικούς σκοπούς.

ιι. <u>IX Μεραρχία</u>

Η ενέργεια κατά ΤΣΑΡΝΟ θεωρείται απαραίτητος διά την καθήλωσιν των εχθρικών δυνάμεων.

Οπωσδήποτε όμως δέον να καταβληθή προσπάθεια της Μεραρχίας διά την προώθησίν της προς την κατεύθυνσιν ΣΓΚΟΥΡΟ-ΣΟΥΦΛΙΚΑΣ χωρίς ν' αναμένη την κατάληψιν του ΤΣΑΡΝΟ.

ιιι. <u>IX Μεραρχία</u>

Να τροφοδοτήση την κατεύθυνσιν ΣΛΗΜΝΙΤΣΑ-ΚΟΥΡΙΑ-ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ και ανατολικώς διά μεγαλυτέρων δυνάμεων ώστε να υποβοηθήση πλέον αποτελεσματικώς το έργον της Ι Μεραρχίας.

δ) Δεν απαιτείται ενίσχυσις της VIII Μ. δι' ετέρας ταξιαρχίας.

Κρίνομεν ότι όλαι αι δυνάμεις (IX-I-XV-Μ.Κ.) δέον να δράσουν εις τον Βόρειον Γράμμον ως το ΣΣ καθορίζει τούτο υπό τας ανωτέρω όμως καθορισθείσας προϋποθέσεις.

Η καταδίωξις των τυχόν προς Νότον μελλόντων να διαφύγουν θα αναληφθή υπό των επί τόπου δυνάμεων ενισχυομένων εν ανάγκη διά μέρους της εφεδρείας Αρχιστρατήγου.

ε) Συνιστώμεν την επίτευξιν συγκεντρωτικής δράσεως του πυροβολικού και Αεροπορίας διά την βιαίαν πραγματοποίησιν ρήγματος, αν παραστή προς τούτο ανάγκη.

3. Κατά συνέπειαν το ΣΣ να εκδώση προς τας Μονάδας του συμπληρωματικάς διαταγάς υπό το πνεύμα τούτο.

4. Ιδιαιτέρως τονίζομεν ότι πλέον του καταρτισθέντος σχεδίου εις την επιχείρησιν ταύτην θα έχη ιδιάζουσαν σημασίαν η διεύθυνσις του αγώνος υπό του ΣΣ και των Μεραρχιών και επί του ζητήματος τούτου δεν αμφιβάλλομεν ότι θα καταβληθή πάσα προσπάθεια.

Εκμετάλλευσις πάσης ευκαιρίας, διείσδυσις, άμεσος τροφοδότησις πάσης κατευθύνσεως, ήτις μας άγει εις τον επιδιωκόμενον σκοπόν.

Ριψοκινδύνευσις αν παρουσιασθή ευκαιρία και το απαιτεί η κατάστασις.

Αρχιστράτηγος Α. ΠΑΠΑΓΟΣ

β) <u>Απόφασις</u>

Ενώ πράγματι είχεν ληφθή απόφασις του Α΄ΣΣ να κατευθύνη τον ελιγμόν της επιθέσεως με την Κυρίαν προσπάθειαν διά του αριστερού εν τη κατευθύνσει ΠΥΡΓΟΣ (Ν.2024) - ΤΡΙΑ ΣΥΝΟΡΑ-ΤΣΟΥΜΙΑ (Ν.1123) -ΚΙΑΦΑ, προς την οποίαν απόφασιν συνεφώνησεν τόσον το ΣΗΔΜ όσον και ο αρχιστράτηγος, ο ΑΚΑ΄ (αντισυνταγμ. Πεζικού Καραδήμας) του Α΄ΣΣ και ο διοικητής της μεραρχίας Καταδρομών (υποστράτηγος Καλίνσκης) μετά επισταμένην επιτελικήν αναγνώρισιν και εξέτασιν της κατευθύνσεως ΠΥΡΓΟΣ - ΤΣΟΥΜΙΑ - ΚΙΑΦΑ ανέφερον τα εξής:

- Ότι η περιοχή μεταξύ της κορυφογραμμής ΣΟΥΦΛΙΚΑΣ -ΤΣΟΥΜΙΑ - ΚΙΑΦΑ - ΑΡΕΝΕΣ και του Σαρανταπόρου ποταμού είναι παθητική ζώνη, κατά το πλείστον βραχώδης και απροσπέλαστος εις επιτιθέμενον πεζικόν.
- Ότι μόνον στεναί οδεύσεις οδηγούν προς την κορυφογραμμήν ΕΠ.ΑΡΕΝΑ - ΤΣΟΥΜΙΑ - ΚΙΑΦΑ αί τινες συσφιγμέναι μεταξύ ΣΟΥΦΛΙΚΑ και ΤΣΟΥΜΙΑ - ΑΡΕΝΕΣ βάλλονται δραστικώς καθ' όλον το μήκος και μέχρι του Σαρανταπόρου ποταμού. Τας οδεύσεις ταύτας ο εχθρός έχει οχυρώσει ισχυρώς και καθ' όλον το βάθος ως τε πάσα επ' αυτών κίνησις είτε εν ημέρα ή νύκτα να είναι αδύνατος.
- Οι εκτελέσαντες την αναγνώρισιν ανέφερον τελικώς ότι πάσα εν τη κατευθύνσει ΠΥΡΓΟΣ - ΤΣΙΟΥΜΙΑ - ΚΙΑΦΑ επιθετική προσπάθεια είναι καταδικασμένη εις αποτυχίαν.

Αι διαπιστώσεις εκ της ανωτέρω αναγνωρίσεως ανεφέρθησαν προφορικώς εις ΣΗΔΜ το οποίον κατόπιν τούτου συνεκάλεσε σύσκεψιν εις τον Σταθμόν διοικήσεώς του εις ην πλην του διοικητού και επιτελών Α΄ΣΣ παρέστη ο υπαρχηγός του ΓΕΣ και διευθυντής Α1/ΓΕΣ.

Πρόδηλον ότι το Α΄ΣΣ δεν είχε τον χρόνον και δεν προέβη εις επισταμένας αναγνωρίσεις διά την σύλληψιν του Α.Π. 3/22/15.VIII.49 ελιγμού του και ότι ματαιουμένης της διά ΠΥΡΓΟΥ - ΤΣΟΥΜΙΑ προς ΚΙΑΦΑΝ Κυρίας προσπαθείας έδει να μελετηθή εξ αρχής η επιχείρησις.

Η απόρριψις όμως της κατευθύνσεως ταύτης, η τις εν τη συνολική μελέτη εφαίνετο ταχυτέρα και προσφερομένη εις αιφνιδιασμόν λόγω ασθενούς εχθρικής κατοχής, περιώριζε μοιραίως την εκδήλωσιν της Κυρίας προσπαθείας εις το μόνον απομένον πεδίον μάχης οροθετική Γραμμή-Γράμμος (υψ. 2520) - ΣΚΙΡΤΣΗ - ΚΙΑΦΑ - ΣΟΥΦΛΙΚΑΣ - ΣΓΚΟΥΡΟ - ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΣ.

Αυτός όμως ο εδαφικός εξαναγκασμός έφερεν ως φυσικήν συνέπειαν την κατά μέτωπον επίθεσιν κατά ΤΣΑΡΝΟ- ΠΑΠΟΥΛΙ - και εις βάθος, δηλαδή, εν τη κατευθύνσει ΤΣΑΡΝΟ - ΣΟΥΦΛΙΚΑΣ - ΚΙΑΦΑ όπου και η φύσις του εδάφους και αι αμυντικαί οργανώσεις και η πυκνή διάταξις των δυνάμεων του εχθρού προοιώνιζον αιματηράς και μεγάλας προσπαθείας.

Τελικώς και μετά λεπτομερή μελέτην των όλων δυσχερειών εγένετο δεκτόν ότι :

ι. Ήτο αναπόφευκτος ανάγκη να δημιουργηθή ρήγμα εν τη εχθρική τοποθεσία διά καταλήψεως ΤΣΑΡΝΟ - ΠΑΠΟΥΛΙ.

Διά του ρήγματος τούτου ώθησις της επιθετικής προσπαθείας ισχύος προς ΦΛΑΜΠΟΥΡΟΝ.

<u>Σκοπός</u> : Να εξαναγκασθή ο εχθρός να δεχθή την μάχην εις ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΙ-ΦΛΑΜΠΟΥΡΟΝ όπου υποχρεωτικώς θα διαθέση το πλείστον των δυνάμεών του και δη τας εφεδρείας του. Εάν τούτο επετυγχάνετο αι εχθρικαί δυνάμεις θα υφίσταντο συντριπτικήν φθοράν, λόγω των ισχυροτάτων μέσων της επιθέσεως και εκεί (εις ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΙ-ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ) θα παρέλυεν η βούλησις της εχθρικής ηγεσίας.

ιι. Ταυτοχρόνως ισχυρά επίθεσις κατά την έννοιαν των συνόρων και από της καταλήψεως Φλάμπουρο η Κυρία προσπάθεια θα κατηυθύνετο δραστηρίως προς Γκούμπελ-Γράμμος (υψ. 2520).

ιιι. Το ισχυρότατον εδαφικόν συγκρότημα ΣΓΚΟΥΡΟ-ΣΟΥΦΛΙΚΑΣ-ΠΕΤΡΑ ΜΕΓΑΛΗ-ΣΚΑΛΑ θα παρεκάμπτετο από Δυσμών.

ιυ. Υποβοηθητική της Κυρίας προσπαθείας η κατεύθυνσις ΠΥΡΓΟΣ-ΤΣΟΥΜΙΑ με τας απαραιτήτους δυνάμεις.

Μετά την ανωτέρω σύσκεψιν το Α΄ΣΣ υπέβαλεν την Α.Π.Φ. 3/35/20.VIII.49 τελικήν απόφασίν του και τας Α.Π.Φ. 3/34/20.VIII.49 αναφοράν Α΄ΣΣ και αντίγραφον της Α.Π. 25506/16/205/19.VIII.49 αναφοράς της ΙΙΙ μεραρχίας Καταδρομών προς Α΄ΣΣ.

Όλων των ανωτέρω αντίγραφα επισυνάπτονται τη παρούση εκθέσει.

Επί της αποφάσεως του Α΄ΣΣ υπεβλήθησαν εις Αρχιστράτηγον αι κατωτέρω παρατηρήσεις του ΣΗΔΜ.

Θ Ε Μ Α: ΠΥΡΣΟΣ Γ΄ ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
Π Ρ Ο Σ : Αρχιστράτηγον ΓΕΣ/Α1 ΣΗΔΜ/ΑΙ
Κ Ο Ι Ν.: ΣΗΔΜ/Α1 Α.Α.Π. 185
20. VIII.49

1. Αι παρατηρήσεις του ΣΗΔΜ επί των τροποποιήσεων Σχεδίου Επιχειρήσεως «ΠΥΡΣΟΣ Γ» του Α΄ΣΣ Α.Π.. 3/35/ΤΣ/20.VIII.49 συνοψίζονται εις τα εξής :

(α) Η κυρία προσπάθεια διακρίνεται εν τω Σχεδίω μόνον προς κατάληψιν του ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΙ. Εκείθεν αι προβλέψεις του ΣΣ συγκεντρούνται εις μίαν ταχείαν εκμετάλλευσιν. Ορθόν είναι να καθορισθή η κυρία προσπάθεια βαθύτερον και μέχρι του αντικειμενικού σκοπού ΓΡΑΜΜΟΣ-ΣΚΙΡΤΣΗ-ΚΙΑΦΑ. Κατά συνέπειαν και αι αποστολαί Ι και ΙΧ Μεραρχιών.

(β) Η κατά μήκος των συνόρων κατεύθυνσις επιθέσεως είναι μακρά και ίσως δεν θα σημειώση ταχύτητα αν διαδοχικώς σημειωθώσιν αντιστάσεις. Συμφέρει συνεπώς μετά την διάρρηξιν ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΙ κια την κατάληψιν του ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ ν' ακολουθηθή η κατεύθυνσις ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ-ΠΕΤΡΑ-ΣΑΚΚΟΥΛΙ-ΓΡΑΜΜΟΣ (υψοδ. 2520) με ταυτόχρονον προσπάθειαν καταλήψεως ΓΚΟΥΜΠΕΛ.

Εν τη περιπτώσει ταύτη αι εχθρικαί αντιστάσεις μεταξύ ΓΚΟΥΜΠΕΛ (Ν.0533) και ΚΟΝΤΡΑ ΠΟΛΙΓΚΑ (Ν.1539), αν υφίστανται, ν' αγνοηθώσι τελείως (τελευταία εκκαθάρισις).

Βεβαίως η κατεύθυνσις ΤΣΑΡΝΟ-ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ-χωρίον ΓΡΑΜΜΟΣ-ΦΑΡΜΑΚΗ-ΚΙΑΦΑ παραμένει και ενδείκνυται.

(γ) Εις το Σχέδιον πρέπει να καθορισθή σαφώς η υποχρέωσις ταχείας κινήσεως προς ΜΠΑΡΑΝ ευθύς μετά την κατάληψιν της κορυφής ΓΡΑΜΜΟΣ (2520). Τούτο προς απαγόρευσιν διαφυγής των συμμοριτών Νοτίου ΓΡΑΜΜΟΥ προς Αλβανίαν.

(δ) Αι αποστολαί της ΧV μεραρχίας δεν πρέπει να παραμείνωσιν αι αυταί ως καθωρίσθησαν εις το αρχικόν Σχέδιον του Α΄ΣΣ. Τούτο, διότι η μεραρχία μόνη και άνευ σοβαράς υποστηρίξεως διά συμπληρωματικών μέσων δεν θα δυνηθή ν' ανταποκριθή εις πολλάς κατευθύνσεις επιθέσεως. Μία κυρία κατεύθυνσις και μικρότεραι καλυπτικαί της κυρίας είναι αρκεταί.

(ε) Η εν προκειμένω επιχείρησις θ' απαιτήση πολλάκις αντιμετώπισιν απροόπτων δι' εφεδρειών. Ανάγκη συνεπώς το Α΄ΣΣ να έχη αρχήθε ισχυράς εφεδρείας.

Γενικώς ο όλος ελιγμός της επιθέσεως πρέπει ν' αποβλέψη εις την παράκαμψιν του ορεινού και αποκρήμνου συγκροτήματος ΣΟΥΦΛΙΚΑΣ-ΣΠΑΝΟ-ΠΕΤΡΑ ΜΕΓΑΛΗ και εις την ταχείαν κατάληψιν της κορυφογραμμής ΓΡΑΜΜΟΣ-ΣΚΙΡΤΣΗ-ΚΙΑΦΑ.

Αι τροποποιήσεις του Α΄ΣΣ είναι πολύ περιληπτικαί και ως εκ τούτου το ΣΗΔΜ δεν δύναται να υπεισέλθη εις περισσοτέρας λεπτομερείας. Θα παρακολουθήσωμεν εν τούτοις τας διαταγάς και οδηγίας του ΣΣ και θα συμπληρώσωμεν τυχόν ελλείψεις.

Αντιστράτηγος Βεντήρης

Επηκολούθησεν η κατωτέρω εγκριτική διαταγή του αρχιστρατήγου :

Θ Ε Μ Α:	Επιχείρησις «ΠΥΡΣΟΣ Γ΄»	ΔΙ' ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ
Π Ρ Ο Σ :	ΣΗΔΜ/Α1	ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
Κ Ο Ι Ν.:	Α΄ΣΣ/Α1-Α/ΓΕΣ-Α1/ΓΕΣ ΒΣΑ-ΣΟΗΠΕ/Κλ. Επιχ.	ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΓΕΣ/Α1 Αρ. πρωτ. 245261 Αρ. φακ. 4009/39 ΒΣΤ 902/21.8.49

Σχετική υπ' αριθ. 245257/18.8.49 Αρχιστρ. ΓΕΣ/Α1-ΑΑΠ 185/20.8.49 αναφορά ΣΗΔΜ.

1. Η άποψις ημών ήτο όπως ο αντικειμενικός σκοπός ΚΙΑΦΑ-ΣΚΙΡΤΣΗ-ΓΡΑΜΜΟΣ όστις αποτελεί την σπονδυλικήν στήλην της τοποθεσίας του εχθρού καταληφθή αιφνιδιαστικώς διά της δημιουργίας ισχυρού εμβόλου εν τη κατευθύνσει ΠΥΡΓΟΣ-ΤΡΙΑ ΣΥΝΟΡΑ-ΤΣΟΥΜΙΑ-ΚΙΑΦΑ, αποφευγομένου κατά το δυνατόν του κατά μέτωπον αγώνος, ος τις κατ' ανάγκην θ' αγάγη εις τον αντικειμενικόν σκοπόν τούτον βραδύτερον και με απωλείας.

2. Η αρχική εκλογή της κατευθύνσεως ΠΥΡΓΟΣ-ΤΡΙΑ ΣΥΝΟΡΑ-ΤΣΟΥΜΙΑ-ΚΙΑΦΑ υπό του Α΄ΣΣ βάσει των πρώτων αναγνωρίσεων του ΣΣ, ως κατευθύνσεως κυρίας προσπαθείας, μας εύρε συμφώνους, διότι είν' η συντομωτέρα και αγει εις τον αντικειμενικόν σκοπόν.

3. Κατόπιν όμως των νεωτέρων εμπεριστατωμένων αναγνωρίσεων καθ' ας το Α΄ΣΣ και η Μεραρχία Καταδρομών διαπιστώνουν ότι η κατεύθυνσις αύτη λόγω εδαφικών δυσχερειών δεν είναι συμφέρουσα, κατ' ανάγκην η κυρία προσπάθεια δέον να εκδηλωθή εις την μετά την άνω κατεύθυνσιν εγγυτέραν προς τον αντικειμενικόν σκοπόν γενικήν κατεύθυνσιν ΤΑΜΠΟΥΡ - ΤΣΑΡΝΟ - ΚΙΑΦΑ προς την οποίαν δέον να συντρέχουν αποφασιστικώς άπασαι αι επί των παραπλεύρων κατευθύνσεων ενεργούσαι Μ.Μ. (XV και IX μ.).

4. Συγκεκριμμένως έχομεν να τονίσωμεν εκτός των γενικών απόψεων και συστάσεων των εκτεθεισών εις την υπ' αρ. 245257/18.8.49 Δ/γήν μου τα κάτω:

(α) Η διά βιαίας κρούσεως προσπάθεια προς δημιουργίαν ρήγματος υπό της Ι μ. από ΤΣΑΡΝΟ μέχρι ΠΑΠΟΥΛΙ να μελετηθή λεπτομερώς και να εξασφαλισθή όπως δή ποτε η υποστήριξίς της διά του συνόλου των μέσων πυροβολικού και αεροπορίας.

Επί τούτου του αντικειμένου εφιστάται ιδιαιτέρως η προσοχή του Α΄ΣΣ.

(β) Η είσδυσις της μ. Καταδρομών εις τας καθοριζομένας κατευθύνσεις την νύκτα της Χ συν 1 προς Χ συν 2 να επιδιωχθή όπως δή ποτε και διά των διακένων τα οποία ήθελον εξευρεθή, έστω και αν ο αντικειμενικός σκοπός ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΙ δεν καταληφθή.

(γ) Η υποστήριξις της μεραρχίας Καταδρομών διά μέσων υποστηρίξεως πυροβολικού και αεροπορίας να τεθή εις πρώτην σειράν προτεραιότητος και να εξασφαλισθή η άνευ βραδυπορίας παρακολούθησις των φαλάγγων καταδρομών υπό των καθορισθεισών ταξιαρχιών πεζικού, έστω και αν δεν ολοκληρωθή μέχρι τότε ο αντικειμενικός σκοπός Ι μεραρχίας.

Τούτο είναι επιβεβλημένον διά να είναι δυνατή η ώθησις του υπό των Καταδρομών δημιουργηθησομένου ισχυρού εμβόλου επί της συντομωτέρας προς τον κύριον αντικειμενικόν σκοπόν ΚΙΑΦΑ αγούσης κατευθύνσεως. Εξυπονοείται ότι η εκ του πλευρού της οροθετικής γραμμής κάλυψις του εμβόλου τούτου επιβάλλεται όπως δή ποτε ν' αναληφθή υπό μονάδων πεζικού.

(δ) Δεδομένου ότι η XV μ. θα ενεργήση την νύκτα της Χ προς Χ συν 1 επί της κατευθύνσεως ΠΥΡΓΟΣ - ΤΡΙΑ ΣΥΝΟΡΑ - ΤΣΟΥΜΙΑ - ΚΙΑΦΑ, η δε προσπάθειά της δεν αναμένεται υπό του ΣΣ να έχη άμεσον καίριον αποτέλεσμα, αλλ' έμμεσον τοιούτον εις την κυρίαν τοιαύτην, φρόνιμον είναι να προβλεφθή, αν η XV Μεραρχία δεν καταλάβη τον

καθορισθέντα αντικειμενικόν σκοπόν της, όπως ενισχύση από της έω της Χ συν 1 ημέρας την εις το βόρειον όριον της ενέργειαν (γειτονικόν προς Ι μ.) τεθή ο δε εις ταύτην υποθήκη όπως μη χρησιμοποιήση μίαν ταξιαρχίαν της διά να δύναται το Σώμα να την αναλάβη υπέρ της κυρίας προσπαθείας του.

Εις την περίπτωσιν καθ' ην καταλάβη τον αντικειμενικόν σκοπόν της εις το ΣΣ εναπόκειται να εκμεταλλευθή αμέσως τούτο.

(ε) Καθ' ότι αφορά τη ΙΧ μ. η κυρία προσπάθειά της δέον να κατευθυνθή ΦΟΥΣΙΑ-ΦΛΑΜΠΟΥΡΟΝ (Ν.090324) ως και η υπ' αριθ. 245257/18.8.49 Δ/γή μου.

5. Επαναλαμβάνω και αύθις καλή προπαρασκευή, μελετημένα σχέδια, αποφασιστικότης και προ παντός διεύθυνσις του αγώνος.

6. Περιττόν να τονισθή ότι επ' ουδενί λόγω επιτρέπεται παραβίασις του Αλβανικού εδάφους. Καθίστανται υπεύθυνοι προς τούτο οι διοικηταί των Μ.Μ.

7. Ημέρα Χ ουχί βραδύτερον της 24 τρέχοντος.

8. Να κοινοποιηθούν και ημίν αι βάσει της παρούσης εκδοθησόμεναι συμπληρωματικαί οδηγίαι και Διαταγαί επιχειρήσεων.

Αρχιστράτηγος Α. ΠΑΠΑΓΟΣ

Βάσει ταύτης εξεδόθη η υπ' αριθ. Α.Π. Φ. 3/36/21.VIII.49 τελική διαταγή επιχειρήσεων «ΠΥΡΣΟΣ Γ» του Α΄ΣΣ δυνάμει της οποίας από 21.30 της 24.VIII.49 ήρξατο η επίθεσις κατά ΓΡΑΜΜΟΥ προς εκπλήρωσιν του β΄ μέρους της επιχειρήσεως «ΠΥΡΣΟΣ». Η διαταγή αύτη Α.Π. Φ. 3/36/21.VIII.49 αποτελεί παράρτημα της συνυποβαλλομένης με την παρούσαν εκθέσως Α΄ΣΣ υπ' αρ. Á.Đ. Ö. 16/28/14.É×.49.

Ι. Ε κ τ έ λ ε σ ι ς

α) Ανάλυσις ενεργειών

Το ΣΗΔΜ δεν θα περιγράψη την εκτέλεσιν της επιχειρήσεως, διότι το Α΄ΣΣ εν τη εκθέσει του επί της επιχειρήσεως «ΠΥΡΣΟΣ Γ» Α.Π. Φ. 16/28/14.ΙΧ.49 αναφέρεται.

Την έκθεσιν ταύτην, ως και ανωτέρω σημειούται, μεθ' όλων των προσηρτημένων αυτή εγγράφων και σχεδιαγραμμάτων συνυποβάλλομεν τη παρούση.

Θα αναφέρωμεν μόνον ωρισμένας αναγκαιότητας ας διέκρινεν ο υποφαινόμενος κατά την σύλληψιν του ελιγμού και αίτινες διά του επιτελάρχου της Στρατιάς διεμυνήθησαν εις τον διοικητήν Α΄ΣΣ ή εν τη εξελίξει εσημείωσεν :

ι. Έδει αρχήθεν ο διοικητής Α΄ΣΣ να είχεν εις χείρας του ισχυροτάτας εφεδρείας διότι :

- Αι εφεδρείαι θα έδιδον την ισχύν και δυνατότητα να τροφοδοτηθή μία οιαδήποτε επιτυχής εξέλιξις βάθους κατά την διάρκειαν των επιχειρήσεων. Δοθέντος μάλιστα ότι η διά των συνόρων κατεύθυνσις ην διέγραφεν το Σχέδιον ως τοιαύτην υπερκεράσεως του αμυντικού συγκροτήματος ΣΟΥΦΛΙΚΑ -ΚΙΑΦΑ, ήτο μακροτέρα (32 χιλιόμετρα ευθεία μέχρι ΓΡΑΜ-ΜΟΥ υψ. 2520) και δεδομένου ότι το ΣΗΔΜ επεζήτει και την ταχίστην από υψ. 2520 προς διάβασιν ΜΠΑΡΑΣ ώθησιν ισχυρών δυνάμεων, ήτο απαραίτητον να έχη το Α΄ΣΣ δυνατότητα ταχείας τροποποιήσεως της κατευθύνσεως ταύτης.

Το Α΄ΣΣ δεν εξησφάλισε τούτο αρχήθεν εξηναγκάσθη όμως εν τη εξελίξει της επιθέσεως ν' αποσύρη εκ του αριστερού (XV μεραρχία) την 61 ταξιαρχίαν ην εχρησιμοποίησεν εν τη κατευθύνσει των συνόρων (υπέρ της δεξιάς πτέρυγος).

Εσημειώθη κατά την εξέλιξιν των επιχειρήσεων μία υπερβολική προσπάθεια Α΄ΣΣ (διά της Ι μεραρχίας) προς ΚΟΖΑΚΑΝ προικοδοτηθείσα μάλιστα και δι' ισχυρών μέσων πυροβολικού και αεροπορίας. Ανεξαρτήτως του ότι κατ' επανάληψιν απεκρούσθη η αιματηρά αυτή και πολυδάπανος προσπάθεια δεν ήτο ενδεδειγμένη. Το ΣΗΔΜ σαφώς διά της Α.Α.Π. 185/20.VIII.49 διαταγής του καθορίζει την παράκαμψιν του ορεινού συγκροτήματος ΣΟΥΦΛΙΚΑ, ο δε ΚΟΖΑΚΑΣ οδηγεί κατ' ευθείαν προς ΣΟΥΦΛΙΚΑΝ.

Η ενέργεια δε αύτη φαίνεται ακόμη περισσότερον ατυχής δοθέντος ότι η διά των συνόρων κατεύθυνσις γοργώς έφερε την ΙΧ μεραρχίαν προς τα σημεία ιδιαζούσης σημασίας ΠΟΡΤΑ ΟΣΜΑΝ-ΓΚΟΥΜΠΕΛ-ΓΡΑΜΜΟΣ (υψοδ. 2520) τα οποία καταληφθέντα βραδύτερον επέφερον την κατάρρευσιν της όλης επί Γράμμου εχθρικής αντιστάσεως.

γ) Η VIII μεραρχία εξηκολούθησεν ακάρπους και αιματηράς κατά ΚΑΜΕΝΙΚ επιθέσεις εις χρόνον καθ' ον η εξέλιξις της όλης επιχειρήσεως είχε προδικάση την τύχην του ΚΑΜΕΝΙΚ και ΚΑΡΔΑΡ-ΣΤΕΝΟ.

Οι λόγοι ήσαν μάλλον γοήτρου.

Τοιαύται όμως ενέργειαι είναι απαράδεκτοι και ως εκ τούτου το ΣΗΔΜ ηναγκάσθη να εκδώση την υπ' αρ. Α.Π. 3617/29.VIII.49 διαταγήν προς τερματισμόν των ασκόπων επιθέσεων, προηγηθείσης και της δριμείας του Α΄ΣΣ διαταγής.

δ) Ε π έ μ β α σ ι ς ΣΗΔΜ και ΓΕΣ.

αρ. απορρ. 3416

ΣΗΔΜ 26.VIII 1949
ώ. 8.00
αυστηρώς απόρρητος
εξαιρ. Επείγουσα

Προς

τον Αντιστράτηγον Διοικητήν Α΄ΣΣ.

Εις Τ.Σ.του

Ι. Ως ορθότατα παρετηρήσατε εις την κοινοποιηθείσάν μοι δαιταγήν σας ΙΙΙ μεραρχίαν, η καθυστέρησις της Ι ταξιαρχίας έφερεν απογοητεύσεις. Από της πτώσεως ΤΣΑΡΝΟ (Ώ. 11.30 της 25.VIII) μέχρι λυκαυγούς σήμερον 17 ώραι καθ' ας η Ι ταξιαρχία και ολόκληρος η ΙΙΙ μεραρχία, αδιαφορούσαι διά ενδιαμέσους αντιστάσεις, θα ώφειλον και ριψοκινδυνεύουσαι να παρακάμπουν και άνευ απωλείας χρόνου να φθάνουν εις τα υποδειχθέντα σημεία καιρίας σημασίας ως αυτήν την στιγμήν προβάλλεται το 1880 Φλάμπουρο.

Ο αρχιστράτηγος εις τας προγραμματικάς διαταγάς του έχει τούτο θέσει ως θεμέλιον. Εις την μέθοδον αυτήν οφείλονται και αι τελευταίαι θριαμβευτικαί επιτυχίαι Βίτσι.

ΙΙ. Θα είχον να συστήσω, όπως δι' όλης της νυκτός οι επιτελείς να ωθούν, να κεντρίζουν και εξασφαλίζουν τας αποφάσεις του στρατηγού. Και εις Βίτσι όπως και εδώ σημειούνται αναφοραί ανακριβείς ή αμφίβολοι από τα διάφορα Τ.Σ.

ΙΙΙ. Η Στρατιά και το ΓΕΣ συμπίπτομεν αυτήν την στιγμήν εις το:

Δέον να σχηματισθή το ταχύτερον δυνατόν ισχυρόν έμβολον επί 1880 Φλάμπουρο η ταχεία του οποίου κατάληψις ενδιαφέρει απολύτως, ως διευκολύνουσα την ταχείαν εκμετάλλευσιν προς Σκύρτσι-Κιάφα (τελικός αντικειμενικός σκοπός Α΄ΣΣ).

Ο χρονισμός η μη ταχεία κατάληψις του 1880 Φλάμπουρο θα είχε την βλαβεράν συνέπειαν να φέρη τα επιχειρούντα στρατεύματα εις τραχείαν θέσιν και αιμορραγίαν με την καθήλωσιν προς της τοποθεσίας 2248 Γκούμπελ, 1880 Φλάμπουρο, 1845 Σκάλα, 1622 Τσαγκό Καραούλ.

Αντιστράτηγος Βεντήρης

Κοινοποίησις :
Αρχιστράτηγος

αρ. απορρ. 3564

ΣΗΔΜ 26.VIII 1949
ώ. 8.15
αυστηρώς προσωπικόν

Αντιστράτηγον Α΄ΣΣ.

Εις Τ.Σ.του

Επί Φ. 3/119 απορρήτου :

α. Η III μεραρχία εδόθη διά τον αγώνα Α΄ΣΣ από το ΓΕΣ Ευρίσκεται προ της εξορμήσεως και την στιγμήν αυτήν εις τα σπλάγχνα του Α΄ΣΣ και επομένως είναι φυσικόν να υπάγηται υπό το σχέδιον υπό τας διαταγάς και οδηγίας σας και να λαμβάνη διατάξεις κατά το σχέδιον το ιδικόν σας.

β. Είναι όμως Σώμα με ειδικάς ικανότητας και η περίπτωσις χρησιμοποιήσεως μάλλον διά διεισδύσεις, ταχίστην εκμετάλ-λευσιν οποίαν δεν δύνανται ευκόλως αι άλλαι ταξιαρχίαι. Και προς τούτο δεν πρέπει ν' αναλίσκωνται εις επιθέσεις μετωπικάς και άλλας οργανωμένας θέσεις, ως Τε να το χρησιμοποιήσετε ή κατά ταξιαρχίας ή ως σύνολον κατά φάσιν ή φάσεις του αγώνος.
Και θα σας αποδώσουν, ως νυν έπραξαν άριστα.

γ. Έχετε παράπονα; θα έχετε βεβαίως δίκαιον. Αλλά χθες απεδύθησαν με την κατάληψιν Παπούλι που εχρωματίσατε χθες νύκτα ισάξιον Τσάρνο και είχον και αιμορραγίαν εις την προσπάθειαν Ζαγάρ. Θα είναι σκόπιμον ούτε η φιλοτιμία των ταξιαρχιών να τρωθή ούτε εν τω προσώπω του αρχηγού των, ότι ουσιαστικώς παρεμερίσθη. Και εγώ αυτός δεν λησμονώ ότι σας ωμίλησα περί των αδυναμιών των χθες νύκτα.
Πάντως και προ παντός το συμφέρον της μάχης.

Αντιστράτηγος Βεντήρης

Κοινοπ.
ΓΕΣ/Α1

Α Π Ο : Αρχιστράτηγον ΓΕΣ/Α1 Ο
Π Ρ Ο Σ : ΣΗΔΜ/Α1 -------------
Κ Ο Ι Ν.: Αντιστράτηγον Κιτριλάκην 271715

Αριθ. Πρωτ. Α.Π. 232486/Φ. 4009/39 (.)

Δημιουργηθείσα ευνοϊκή κατάστασις μετά κατάληψιν ΓΚΟΥ-ΜΠΕΛ και περίσχεσιν ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ επιβάλλει έντασιν προσπαθειών πανταχόθεν προς εκμετάλλευσιν (.) Ταχεία προς τούτο κίνησις προς κορυφογραμμήν ΚΙΑΦΑ - ΓΡΑΜΜΟΥ με κύριον αντικειμενικόν σκοπόν απαγόρευσις σταθεράς εγκαταστάσεως συμμοριτών επ' αυτής (.) Σωματική κόπωσις παραμερισθή προ διαφαινομένου αποτελέσματος (.)

Αρχιστράτηγος

Α Π Ο : ΣΗΔΜ/Α1 -ΟΘ- 292115
Π Ρ Ο Σ : Αντιστράτηγον Διοικητήν Α΄ΣΣ.
Κ Ο Ι Ν.: ΓΕΣ/Α1

Α.Π. 3617 (.) Επί Φ. 3/530 σήματος προς VIII μεραρχίαν (.) Πολύ συνεκινήθην από το χυθέν αίμα επί Κάμενικ των φιλοτίμων στρατιωτών μας (.) Σας παρακαλώ πολύ υπ' ευθύνη μου να σταματήση αμέσως κάθε βεβιασμένη προσπάθεια από τα συγκεντρωθέντα στρατεύματα υπό τας διαταγάς του υποστρατήγου Μπαλοδήμου (.) Έχω μαζί μου τον αρχηγόν Σμήναρχον Κελαϊδήν όστις από πρωίας αύριον θα διαθέση 12 HELL και 25 SPITS ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ-ΚΟΖΑΝΗΣ (.) Κανονίσατε ενέργειαν με την ησυχίαν σας και όπως σημειώνετε πολύ σωστά χωρίς κρούσεις

πεζικού (.) Μακάρι να κάθηνται εκεί οι συμμορίται έως ου η Αεροπορία και τα πυροβόλα να τους κάνουν στάχτη ως το Τσάρνο (.) Παρακαλώ μέχρι λυκαυγούς αύριον διά συντόμου σήματός σας να γνωρίζω προθέσεις σας (.)

Αντιστράτηγος Βεντήρης

VII. Σ υ μ π ε ρ ά σ μ α τ α

Αν κατά την προπαρασκευήν της επιχειρήσεως κατά ΓΡΑΜΜΟΥ εσημειώθησαν ελλείψεις από μέρους του Α΄ΣΣ αίτινες επέδρασαν τόσον ως τε να μεταβληθή η αρχική απόφασις ελιγμού, εν τη εξελίξει της επιχειρήσεως ο διοικητής του Α΄ΣΣ παρουσίασε δεξιοτεχνίαν μάχης, σαφή αντίληψιν των εκάστοτε τακτικών καταστάσεων και ταχύτητα αποφάσεων και ενεργειών, ως τε η όλη επιχείρησις έληξε ριζικώς την εσπέραν της 29 Αυγούστου ήτοι εις διάστημα 5 ημερών.

Σημειωθήτω, ότι η απόστασις ην διήνυσαν τα τμήματα δεξιάς πτέρυγος ΙΧ μεραρχίας από της εξορμήσεως μέχρι Μπάρας είναι 45 χιλιόμετρα ήτοι κανονική πορεία 3 ημερών εις εδάφη ως το του Γράμμου.

Επραγματοποιήθη ούτω ταχίστη εκμετάλλευσις.

VIII.Ό π λ α υ π ο σ τ η ρ ί ξ ε ω ς

Αι αυταί ως και εις Βίτσι εντυπώσεις επί της δράσεως.

IX. Λ ο ι π ά Σ ώ μ α τ α

Ομοίως.

X. Α π ο τ ε λ έ σ μ α τ α

Υπήρξαν στρατηγικής σημασίας :

- Το σύνολον σχεδόν του εχθρικού εφοδιασμού εις πολεμικόν υλικόν της τοποθεσίας αντιστάσεως ΓΡΑΜΜΟΥ περιήλθεν εις χείρας ημών. Ομοίως και τα πάσης φύσεως άλλα υλικά.
- Αι εις νεκρούς, αιχμαλώτους και τραυματίας απώλειαι του εχθρού υπερβαίνουν τας 2500 μαχητών.
- Λεπτομέρειαι εις την προσηρτημένην έκθεσιν του Α΄ΣΣ.

Συνημμένα :

α) Α.Π. 245225.25.VII.49 διαταγή Αρχιστρατήγου

β) Α.Π. 245246.11.VIII.49 διαταγή Αρχιστρατήγου

γ) Α.Π. 3460.23.VIII.49 διαταγή Α΄ΣΣ δελτίον πληροφοριών ΣΗΔΜ μετά 2 διαγραμμάτων (οργανώσεως - διατάξεως).

δ) Α.Π.Φ. 3/35.20.VIII.49 διαταγή Α΄ΣΣ.

ε) Α.Π. Φ.3/34.20.VIII.49 διαταγή Α΄ΣΣ.

στ) Α.Π. 25506/19.VIII.49 διαταγή III μεραρχίας

ζ) Α.Π. Φ.16/28.14.ΙΧ.49 έκθεσις «ΠΥΡΣΟΣ» Α΄ΣΣ μετά των συνημ-μένων ταύτη.

Αντιστράτηγος Βεντήρης

4

Α΄ Σ. ΣΤΡΑΤΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ Β6

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
Α΄ Σ. ΣΤΡΑΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ "ΠΥΡΣΟΣ"
ΚΑΙ "ΠΥΡΣΟΣ Γ΄" ΜΕΤΑ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ: Β6/Γ.Ε.Σ. μετά σχεδιαγράμματος

ΚΟΙΝΟΠΟΙΕΙΤΑΙ:
1) Στρατηγόν Διοικητήν Α΄ Σ.Σ.
2) Επιτελάρχην Α΄ Σ.Σ.
3) Α.Κ.Α. – Α.Κ.Β. – Α.Κ.Γ. / Α΄ Σ.Σ.
4) Α2-Α8-Α9-Α10-Β1-Γ3 / Α΄ Σ.Σ.
5) Ι-ΥΙΙΙ-ΙΧ-ΧΙ-ΧΥ Μεραρχίας-Δ.Δ.Κ.
6) Ανωτ. Δ/σιν Αεροπορίας
7) Β6/Β΄. Γ΄. Σ.Σ.
8) 406 – 410 Σ.Ν. – 202 Κ.Δ.Τ.

Α Π Ο Ρ Ρ Η Τ Ο Σ

Β6/Α΄ Σ. ΣΤΡΑΤΟΥ
Α.Π. 1562/Φ.1315
Σ.Τ.Γ. 918/10-10-1949

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
Α΄ Σ. ΣΤΡΑΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ "ΠΥΡΣΟΣ"
ΚΑΙ "ΠΥΡΣΟΣ Γ΄" ΜΕΤΑ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

ΧΑΡΤΑΙ: 1:100.000 ΚΟΝΙΤΣΑ
ΛΕΣΚΟΒΙΚΙ

Η ΄Εκθεσις αύτη υποβάλλεται λεπτομερειακώς διά τους κάτωθι λόγους:

1ον) Διότι αι τελευταίαι επιχειρήσεις ΓΡΑΜΜΟΥ αποτελούν το ευτυχές τέλος μιας προσπαθείας από πολλού χρονολογουμένης.

2ον) Αι επιχειρήσεις αύται γενόμεναι με 5 Μεραρχίας και 1 Ταξιαρχίαν δύνανται να αποτελέσουν θέμα καρποφόρου σκέψεως διά την μελλοντικήν οργάνωσιν της Υγειονομικής μας υπηρεσίας εν Ειρήνη και εν Πολέμω.

3ον) ΄Ινα διευκολυνθή η Κεντρική Υπηρεσία τόσον διά την κριτικήν όσον και διά τα γενικά πορίσματα.

4ον) ΄Ινα δόση λαβήν καθιερώσεως ενός τύπου εκθέσεως μελλοντικώς και διευκολύνη την σύνταξιν κανονισμού Εκστρατείας Υγειονομικής Υπηρεσίας.

5ον) ΄Ινα κριθώσιν αι εφαρμοσθείσαι επιστημονικαί και οργανωτικαί μέθοδοι και αποτελέσωσιν αφετηρίαν διά το μέλλον τροποποιούμεναι επί τα βελτίω κατά την κρίσιν της Κεντρικής Υπηρεσίας εν συναρτήσει και προς τας Εκθέσεις των άλλων Σωμάτων Στρατού.

Α΄. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ "ΠΥΡΣΟΣ"

Αύτη είχεν ως αντικειμενικόν σκοπόν την παραπλάνησιν κυρίως του εχθρού, την καθήλωσιν και αγκίστρωσιν των δυνάμεων αυτού εις ΓΡΑΜΜΟΝ και την βελτίωσιν των θέσεων των ημετέρων Τμημάτων.

Χρονολογικώς εγένετο από 2 μέχρι 9-8-49, εξετελέσθη δε υπό Τμημάτων της Ι και ΥΙΙΙ Μεραρχίας και 77 Ταξιαρχίας. Χαρακτηριστικόν της επιχειρήσεως ταύτης από Υγειονομικής πλευράς ήτο, ότι η Υγειον. Υπηρεσία δεν είχε, με τας τοιαύτας προθέσεις της Δ/σεως, να αντιμετωπίση κίνησιν.

Ι. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΦΑΣΙΣ.

Από της 26-7-49 το Τ.Σ./Α΄ Σ.Σ. εγκατεστάθη εις ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΝ.

Την επομένην εγένετο επίσκεψις του 202 Κ.Δ.Τ. προς γνώσιν των δυνατοτήτων και της οργανώσεως αυτού.

Την αυτήν και επομένην ημέραν επίσκεψις και λεπτομερής επιθεώρησις των Υγειον. Σχηματισμών Ι Μεραρχίας εις ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ. Σύσκεψις μετά Αρχιάτρου Ι Μεραρχίας, Δ/τού 236 Χ.Ε. και Δ/τών Χ.Μ.Ε.

Κοινοποίησις εις ανωτέρω των Βασικών Δ/γών του Β6/Α΄ Σ.Σ. των καθοριζουσών τας γενικάς κατευθύνσεις της λειτουργίας της Υγειον. Υπηρεσίας. Αναγνώρισις οδεύσεων – οδηγίαι διά την οργάνωσιν του Νοσηλευτικού Κέντρου ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ.

Παρετηρήθη παντελής σχεδόν έλλειψις Φαρμακευτικού υλικού διά την ταχείαν προμήθειαν του οποίου διετάχθησαν να κινηθώσι δραστηρίως αι αρμόδιαι υπηρεσίαι με αποτέλεσμα θετικόν και έγκαιρον.

Ενέργειαι και τακτοποίησις ελλείψεων σκηνών – φορείων – αίματος. Αίτησις αποστολής ψυγείου πετρελαίου από Β6/Γ.Ε.Σ. ικανοποιήθη αμέσως και εν χρόνω. Παραγγελία αμέσου κατασκευής ψυγείων φορτουμένων.

Οργάνωσις ΚΕΝΤΡΟΥ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΩΝ εις αεροδρόμιον ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ. Επαφή με Δήμαρχον πόλεως και Διοικητικά Συμβούλια Μερίμνης – Φίλων Στρατού – Προσκόπων – Οδηγών διά την υποδοχήν και ψυχαγωγίαν των τραυματιών εις Αεροδρόμιον.

Την 31-8-49 επίσκεψις των Υγειον. Σχηματισμών ΥΙΙΙ Μεραρχίας, επιθεώρησις αυτών και σύσκεψις μετ' Αρχιάτρου και Δ/ντών 406-410 Σ.Ν. – Δ/τών Χ.Ε. και Χ.Μ.Ε.

Ο εφοδιασμός εις παντοειδές υλικόν πλήρης.

Ενίσχυσις της Ι Μεραρχίας υπό ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ ΑΝΑΝΗΨΕΩΣ εκ της VIII Μεραρχίας.

Η επιθεώρησις των Υγειον. Σχηματισμών της Ι Μεραρχίας κατά την 1ην Αυγούστου απέδειξε λίαν ικανοποιητικήν ανάπτυξιν αυτών.

Η οργάνωσις των Υγειον. Σχηματισμών διετάχθη και εγένετο κατά ομοιόμορφον τρόπον, ήτοι: Τμήμα Υποδοχής – Διαλογής – Διακομιδής – Ανανήψεως – Χειρουργείου – Νοσηλείας.

Ενίσχυσις των τραυματιοφόρων των Χ.Ε. διά πολιτών.

Κατά την προπαρασκευαστικήν φάσιν εξεδόθησαν αι κάτωθι Διαταγαί:

1) Α.Π.Φ.82/38/28-7-49/Α΄ Σ.Σ./ΑΙ-Β6 αφορώσα την λειτουργία Υ.Υ εις κλιμάκιον Τάγματος.

2) 105993/1307/28-7-49/Β6/Α΄ Σ.Σ. περί ορθής χρησιμοποιήσεως των αιμοστατικών ταινιών.

3) Α.Π. 1215/1315/28-7-49/Α΄ Σ.Σ./Β6 Περί Τακτικής Χ.Μ.Ε.

4) Ε.Π. 11819/1315/28-7-49/Α΄ Σ.Σ./Β6 Περί υποχρεωτικής χρήσεως κράνους.

5) Α.Π. 1096/Φ.1328/28-7-49/Β6/Α΄ Σ.Σ. περί υποβολής συνθηματικού Δελτίου απωλειών διά σήματος.

6) 1315/1211/30-7-49/Β6 περί ορισμού του αρχαιοτέρου Υγειον. Αξιωματιών Ταξιαρχιών ως Αρχιάτρων αυτών.

7) Ε.Π. 1318/214/1-8-49/Τ.Σ./Α΄ Σ.Σ./Β6 περί αεροπορικών διακομιδών.

8) Φ.1315/210/30-7-49/Α΄ Σ.Σ./ΑΙ-Β6 περί ελευθερώσεως των αυτοκινήτων του 236 Χ.Ε.

9) Φ.1315/206/29-7-49/Β6/Α΄ Σ.Σ. περί διαθέσεως Συνεργείου Ανανήψεως εκ της ΥΙΙΙ Μεραρχίας εις Ι Μεραρχίαν.

10) Φ.1315/212/30-7-49/Α΄ Σ.Σ./Γ3-Β6 περί εγκρίσεως δαπανών εκτυπώσεως Δελτίων διακομιδής και κατασκευής 4 ψυγείων.

Τέλος εξεδόθησαν διά της υπ' αριθ. Α.Π. Φ.1315/208/β6/Τ.Σ./Α΄ Σ.Σ./30-7-49 αι "ΤΕΧΝΙΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ" διά την επιχείρησιν "ΠΥΡΣΟΣ".

II. ΘΕΣΕΙΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ.

Κατά την επιχείρησιν "ΠΥΡΣΟΣ" μετέσχον η Ι-VIII Μεραρχίαι και η 77 Ταξιαρχία. Υγειονομικώς η επιχείρησις αύτη επλαισιώθη ως κάτωθι:

α) Ι Μ ε ρ α ρ χ ί α:

202 Κ.Δ.Τ. εις ΚΑΣΤΟΡΙΑΝ
241 και 251 Χ.Μ.Ε. εις ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ
236 Χ.Ε. με έδραν αυτού εις ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ
Κλιμάκιον του 236 Χ.Ε. εις ΠΥΡΓΟΝ (Ν.198-236)
Κλιμάκιον του 236 Χ.Ε. εις ΓΛΥΚΟΝΕΡΙ (Ν.212-292)
Κλιμάκιον του 236 Χ.Ε. εις ΄Υψ. 1402 (Ν.215-351)
Εφεδρ. Κλιμάκιον του 236 Χ.Ε. εις ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ
Κέντρον Επανακτησίμων εις ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ
Μ.Σ.Υ.Α. εις ΠΥΡΓΟΝ – ΓΛΥΚΟΝΕΡΙ – Υψ. 1402
Κέντρον Υποδοχής Διακομιζομένων αεροπορικώς εις ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΝ μερίμνη Β6/Τ.Σ./Α΄ Σ.Σ.

β) VIII Μ ε ρ α ρ χ ί α:

410 Σ.Ν. εις ΚΟΝΙΤΣΑ
406 Σ.Ν. εις ΙΩΑΝΝΙΝΑ
413 Σ.Ν. εις ΠΡΕΒΕΖΑΝ
230 Χ.Ε. με έδραν εις ΚΟΝΙΤΣΑΝ
Κλιμάκιον του 230 Χ.Ε. εις ΑΜΑΡΑΝΤΟΝ (Μ.955-057)
Κλιμάκιον του 230 Χ.Ε. εις ΑΓΙΑΝ ΒΑΡΒΑΡΑΝ (Μ.97-04)
Κλιμάκιον του 230 Χ.Ε. εις Συμβολήν ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ – ΒΟΥΡΚΟΠΟΤΑΜΟΥ
Κλιμάκιον του 230 Χ.Ε. εις ΤΑΜΠΟΥΡΙ
244 Χ.Μ.Ε. εις ΚΟΝΙΤΣΑΝ
245 Χ.Μ.Ε. εις ΦΙΛΙΑΤΕΣ
Μ.Σ.Υ.Α. εις ΑΜΑΡΑΝΤΟΝ – Συμβολήν ΒΟΥΡΚΟΠΟΤΑΜΟΥ – Σαρανταπόρου και ΚΕΡΑΣΟΒΟΝ.
893 ΟΜΑΣ ΥΓΕΙΟΝ. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
Κέντρον Επανακτησίμων εις ΚΟΝΙΤΣΑΝ
Κέντρον Επανακτησίμων εις ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Κέντρον Υποδοχής διακομιζομένων αεροπορικώς εις ΚΟΝΙΤΣΑΝ
Κέντρον Υποδοχής διακομιζομένων αεροπορικώς εις ΙΩΑΝΝΙΝΑ

γ) 77 Τ α ξ ι α ρ χ ί α:

252 Χ.Μ.Ε εις ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΝ
Λόχος του 238 Χ.Ε. εις ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΝ
Μ.Σ.Υ.Α. εις ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΝ
Κέντρον Επανακτησίμων εις ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΝ

Β΄. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ "ΠΥΡΣΟΣ Γ΄"

Αύτη είχεν ως αντικειμενικόν σκοπόν την κατάληψιν της οργανωμένης τοποθεσίας του ΓΡΑΜΜΟΥ, την συντριβήν των εν αυτή δυνάμεων των Κομμουνιστοσυμμοριτών, την εδραίωσιν περοχής ΓΡΑΜΜΟΥ, την εξασφάλισιν των προς ΑΛΒΑΝΙΑΝ συνόρω νκαι την παρεμπόδισιν διαφυγής προς το εσωτερικόν και προς ΑΛΒΑΝΙΑΝ.

Χρονολογικώς η επιχείρησις εγένετο από της 25 μέχρι 30-8-49. Προς τον σκοπόν τούτον ετέθησαν υπό τας διαταγάς του Α΄ Σ.Σ. η Ι-VIII-ΙΧ-ΧV-ΙΙΙ Μεραρχίαι και 77 Ταξιαρχία.

Χαρακτηριστικόν της επιχειρήσεως ταύτης από Υγειονομικής πλευράς ήτο η ταχεία από της δευτέρας ημέρας κίνησις και η επιμήκυνσις των αξόνων διακομιδής επί λίαν ανωμάλου και ορεινού εδάφους μη βατού εις τροχόν.

I. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΦΑΣΙΣ

Επειδή επρόκειτο κατά την επιχείρησιν ταύτην να αντιμετωπισθή επιμήκυνσις των αξόνων διακομιδής επί οδεύσεων μη βατών εις τροχόν εξεδόθη η υπ' αριθ. Α.Π. 1315/250/12-8-49/Τ.Σ./Α΄

Σ.Σ./Β6 Δ/γή προς Χ.Ε. και Χ.Μ.Ε. προς μελέτην του τρόπου μεταφοράς αυτών επί ημιόνων εις τας προσεχείς επιχειρήσεις.

Από 12 μέχρι 14-8-49 εγένετο επιθεώρησις των Υγειον. Σχηματισμών της ΥΙΙΙ Μεραρχίας διαπιστωθέντος διά μίαν εισέτι φοράν του υψηλού επιπέδου οργανώσεως-νοσηλείας-ευσυνειδησίας καθήκοντος.

Επηκολούθησαν κατ' επανάληψιν συσκέψεις μετά Αρχιάτρων Μεραρχιών – Δ/τών Χ.Ε. και Χ.Μ.Ε. Ανταλλαγή γνωμών και κοινοποίησις προς αυτούς των Βασικών Διαταγών περί του τρόπου λειτουργίας της Υγειον. Υπηρεσίας κατά τας επικειμένας επιχειρήσεις.

Διαπιστωθέντος ότι ο διατιθέμενος υπό των Χ.Ε. αριθμός τραυματιοφορέων είναι ανεπαρκής, εγένετο αίτησις υπό του Σ.Σ. και ενεκρίθη υπό ΓΓ/Γ.Ε.Σ., όπως εκάστη Μεραρχία προσλάβη 40 ιδιώτας τραυματιοφορείς επί μισθώ και διατροφή. Το μέτρον τούτο εκρίθη αναγκαίον λόγω του χαμηλού οικονομικού επιπεδου των κατοίκων της περιοχής. Κατόπιν τούτου εδόθη Δ/γή εις τας Δ/σεις Χωρ/κής ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ και ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ προς εξεύρεσιν του αριθμού τούτου των τραυματιοφορέων.

Εκ παραλλήλου και αι Μεραρχίαι προέβησαν, ιδία πρωτοβουλία, εις εκμετάλλευσιν των επιτοπίων πόρων. Συνεπεία όμως τούτου προέκυψε κακή κατανομή αυτών, δι' ο μελλοντικώς θα πρέπει η συγκέντρωσις τούτων να γίνεται υπό του Σ.Σ., η δε διάθεσις εις τας Μεραρχίας υπ' αυτού αναλόγως των αναγκών των.

Το 207 Χ.Ε. της ΙΙΙ Μεραρχίας ενισχύθη επί πλέον διά 40 τραυματιοφορέων του Β΄ Σ.Σ. κατόπιν αιτήσεως ημών και Δ/γής του Σ.Η.Δ.Μ. Εκ παρανοήσεως του Κ.Δ.Σ. ΚΟΖΑΝΗΣ τούτο κατηύθυνε τους τραυματιοφορείς προς ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ ίνα εκείθεν μεταβούν ατμοπλοϊκώς εις ΙΩΑΝΝΙΝΑ. Ευτυχώς κατόπιν εντόνων ενεργειών διετάχθη η επιστροφή των και η διάθεσίς των εν χρόνω. Προκύπτει το συμπέρασμα διά τα ανώτερα κλιμάκια της σαφηνείας και ακριβείας των Διαταγών ως και της παρακολουθήσεως της εκτελέσεως. Εν προκειμένω η εκδοθείσα Δ/γή υπό Σ.Η.Δ.Μ. έθετε τους τραυματιοφορείς εις διάθεσιν Β6/Α΄ Σ.Σ. και ουχί εις Β6/Τ.Σ./Α΄ Σ.Σ., παρ' ότι η αίτησις ήτο εκ του τελευταίου.

Το Γραφείον ημών, καίτοι έλαβεν εγκαίρως γνώσιν, δεν εζήτησε την προσθήκην του Τ.Σ., θεωρήσαν τούτον αυτονόητον. Το Β6/Β΄ Σ.Σ., ως ασφαλώς και το Σ.Η.Δ.Μ., παρ' ότι ωχλείτο καθημερινώς υπό του Γραφείου ημών και εγνώρισε την άφιξιν εις ΚΟΖΑΝΗΝ δεν εμερίμνησε διά την υποδοχήν και την ακριβήν κατεύθυνσιν των τραυματιοφόρων. Αναγράφεται, το σφάλμα τούτο και των τριών ανωτέρων Κλιμακίων, ίνα αποδειχθή οπόσον ακριβής δέον να είναι μία Δ/γή. Και κατά τας επιχειρήσεις Απριλίου ε.ε. το Γραφείον ημών υπέπεσεν εις το αυτό σφάλμα, όπερ αποδεικνύει, ότι δύναται τις να σφάλλη δις επί του αυτού σημείου.

Όλως ιδιαιτέρα προσοχή εδόθη εις τον τρόπον λειτουργίας των Υγειον. Σχηματισμών και τον καλύτερον δυνατόν τρόπον αναπτύξεως των Χ.Μ.Ε. είτε υπό σκηνάς είτ ευπό κτιριακάς εγκαταστάσεις. Ούτως αι τελευταίαι ανεπτύχθησαν κατόπιν επιμελούς αναγνωρίσεως των χώρων και ενισχύσεως αυτών διά μέσων (σκηναί-ψυγεία κ.λ.π.). Η οργάνωσις δε και λειτουργία όλων των Υγειον. Σχηματισμών εγένετο κατά ομοιόμορφον τρόπον, ήτοι: Τμήμα υποδοχής, διαλογής, διακομιδής, ανανήψεως, χειρουργείου, νοσηλείας.

Προς κάλυψιν τυχόν ελλείψεων εξεδόθη Δ/γή προς τα Χ.Ε. περί αμέσου εφοδιασμού δι' αναγκαιούντος αναλωσίμου υλικού.

Το ζήτημα επαρκείας πάγου αντεμετωπίσθη διά της αναθέσεως της φροντίδος ταύτης εις το 236 Χ.Ε., όπερ επεφορτίσθη με τον εφοδιασμόν όλων των Υγειον. Σχηματισμών, πλην των της ΥΙΙΙ Μεραρχίας. Προς τούτο απεστέλλετο καθ' εκάστην έν όχημα εις ΚΟΖΑΝΗΝ.

Την 19-8-49 εγένετο σύσκεψις μετά ΑΕΑ/Α΄ Σ.Σ. και ΔΑΥ/Α΄ Σ.Σ. προς ρύθμισιν των μελλοντικών διακομιδών εξ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ από απόψεως τρόπου και χρόνου. Επίσης συνεζητήθη κατά ταύτην το ζήτημα της από αεροπλάνου ρίψεως εφοδίων των Χ.Μ.Ε., των μη φορτουμένων επί ημιόνων.

Την επομένην εκλήθη εκ ΛΑΡΙΣΗΣ ειδικόν Συνεργείον "συσκευασίας ρίψεων", όπερ μελετήσαν επί τόπου το ζήτημα, διεπίστωσεν ότι η γεννήτρια δεν δύναται να ριφθή, διότι συσκευαζομένη δεν δύναται να διέλθη της θύρας του αεροσκάφους λόγω όγκου. Εκτός δε τούτου υπήρχεν σχεδόν βεβαιότης, ότι θ αυφίστατο βλάβην κατά την πρόσκρουσίν της επί του εδάφους έστω και αν προσεδένετο εκ δύο αλεξιπτώτων. Επίσης διεπιστώθη ότι δεν ηδύναντο να ριφθούν αι σιδηραί κλίναι εκ του φόβου προσκρούσεως αυτών εις το πλάνον της ουράς του αεροσκάφους. Συνεπεία τούτων εγκατελείφθη η ιδέα ρίψεως από αεροπλάνου.

Λόγω διαθέσεως της 252 Χ.Μ.Ε. εις 77 Ταξιαρχίαν (ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΝ) εζητήθη και διετέθη κατόπιν Δ/γής της Σ.Η.Δ.Μ. η 250 Χ.Μ.Ε. εις την ΧΥ Μεραρχίαν.

Κατά την περίοδον ταύτην εγένοντο καθημερινώς επισκέψεις των Υγειον. Σχηματισμών του Σ.Σ.

Την 21-8 εγένετο επιθεώρησις όλων των Υγειον. Σχηματισμών, εν αναπτύξει ήδη, μετά του Καθηγητού Χρηστέα και διαπίστωσις της αρτίας εγκαταστάσεως-αναπτύξεως-εξοπλισμού και λειτουργίας της Υγειον. Υπηρεσίας. Συνεζητήθησαν ωρισμένα θέματα αφορώντα τον τρόπον αγωγής επί τραυματιών κυρίως Α΄ ανάγκης. Ετονίσθη ιδιαιτέρως, η μη σπουδή διακομιδής των χειρουργουμένων κοιλιακών και θωρακικών τραυμάτων.

Τέλος ανεκοινοποιήθη η περί υποχρεωτικής χρήσεως του κράνους Ε.Π. 11819/Φ.1315/28-7-49/Α΄ Σ.Σ./Β6 Δ/γή και εξεδόθησαν αι υπ' αριθ. Α.Π. 1315/266/17-8-49/Β6/Τ.Σ./Α΄ Σ.Σ. και Α.Π. 1315/278/22-8-49/Β6/Τ.Σ./Α΄ Σ.Σ. "ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ" διά την άνω επιχείρησιν, μετά πλήρη κατατοπισμόν υπό του ΑΙ Γραφείου επί του σχεδίου επιχειρήσεων και των προθέσεων της Διοικήσεως.

Ενταύθα πρέπει ιδιαιτέρως να τονισθή ότι το ΑΙ Γραφείον πάντοτε κατετόπιζε την Υ.Υ. εγκαίρως ο δε Δ/τής του Σ.Σ. ενδιεφέρετο ιδιαιτέρως επί του πλήρους κατατοπισμού της. Έν εκ των βασικών στοιχείων της επιτυχίας της Υ.Υ. υπήρξεν η πλήρης και έγκαιρος ενημέρωσίς της επί των προθέσεων της Δ/σεως. Τούτο επέτρεψε την καλήν κατανομήν των μέσων, την πρόβλεψιν, την επίβλεψιν.

Εν συνεχεία επαφή μετά Δ/ντού Α10 Γραφείου και ενημέρωσις όχι μόνον επί των εν χρήσει οδεύσεων βατών εις τροχόν αλλά και επί εκείνων ας προγραμματικώς είχεν υπ' όψιν του προς κατασκευήν κατά την διάρκεια των επιχειρήσεων.

Αναφορά εις Δ/τήν Α΄ Σ.Σ. υπό Δ/ντού Β6 Γραφείου επί των Υγειονομικών αποτελεσμάτων της επιχειρήσεως "ΠΥΡΣΟΣ" και της διατάξεως της Υ.Υ. του Σ.Σ. δια την επιχείρησιν "ΠΥΡΣΟΣ Γ΄".

Ο Δ/τής Σ.Σ. διά της υπ' αριθ. Φ.1315/275/20-8-49 Δ/γής του εξέφρασε την ευαρέσκειαν του προς τους Υγειον. Σχηματισμούς διά τα αποτελέσματα της επιχειρήσεως "ΠΥΡΣΟΣ", συνάμα και την εμπιστοσύνην των μαχητών προς αυτήν.

ΙΙ. ΘΕΣΕΙΣ ΥΓΕΙΟΝ. ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ

Αι θέσεις των Υγειον. Σχηματισμών του Σ.Σ. κατά την επιχείρησιν "ΠΥΡΣΟΣ Γ΄" λεπτομερώς καθορίζονται εν τω συνημμένω διαγράμματι. Επίσης δε και χρονολογικώς κατά τας διαφόρους φάσεις των επιχειρήσεων.

Εις την διάθεσιν του Σ.Σ. ήσαν οι κάτωθι Υγειον. Σχηματισμοί:

1) Σ. Ν/μεία: 406 – 410 – 413 και 202 Κ.Δ.Τ.

2) Χ.Ε.: 203 – 207 – 212 – 236 – 227

3) Χ.Μ.Ε.: 244–245–246–248–241–251–250–243–252.

4) Κέντρα υποδοχής αεροπορικώς διακομιζομένων εις ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΝ – ΚΟΝΙΤΣΑΝ – ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

5) Κέντρα επανακτησίμων εις ΓΚΡΟΥΣΑ (245-235) – ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ – ΜΑΝΙΑΚΟΙ (Ν.44-39) – ΚΑΣΤΟΡΙΑ – ΚΟΝΙΤΣΑ – ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Γ΄. Ε Κ Τ Ε Λ Ε Σ Ι Σ

Συμφώνως προς τας προθέσεις της Διοικήσεως το κέντρον βάρους του αγώνος θα ήτο εις τον τομέα της Ι και ΙΧ Μεραρχίας, μεταξύ των οποίων θα εισέδυε βαθέως εν χρόνω η ΙΙΙ Μεραρχία (Καταδρομών). Ως εκ τούτου η μεγαλυτέρα προσοχή του Β6/Α΄ Σ.Στρατού εστράφη προς το Κέντρον και δεξιόν. Δι' ο και εις τας "ΤΕΧΝΙΚΑΣ ΟΔΗΓΙΑΣ" επεστήθη η προσοχή των Αρχιάτρων Ι και ΙΧ Μεραρχίας εις το να είναι παρακευασμένοι να εκμεταλλευθώσιν αμέσως ΣΤΑΘΜΟΝ ΧΩΡ/ΚΗΣ – ΦΟΥΣΙΑ – χωρίον ΓΡΑΜΜΟΣ.

Από 1600 ώρας της 24-8-49 ο Δ/ντής Β6/Α΄ Σ.Σ. ευρίσκετο εις Ύψ. 1402 (Ν.215-351) παρά τη 246 Χ.Μ.Ε. μετ' Αρχιάτρου ΙΧ Μεραρχίας και Δ/τού 212 Χ.Ε. Εκ της εξετάσεως διεπιστώθη απολύτως καλή κατανομή των μέσων. Κατά την νύκτα ανεφύησαν διάφορα ζητήματα, άτινα με πνεύμα ευρείας κατανοήσεως επελύθησαν αμέσως υπό Αρχιάτρου ΙΧ Μεραρχίας και Δ/τού 212 Χ.Ε.

Ε ξ έ λ ι ξ ι ς   Ε π ι χ ε ι ρ ή σ ε ω ς

IX Μ Ε Ρ Α Ρ Χ Ι Α

Κατά την νύκτα της 24-8 και επομένην η Μεραρχία ενήργησε σφοδρώς κατά μήκος των συνόρων καταλαβούσα διαδοχικώς την ΚΟΝΤΡΑ ΠΟΛΙΓΚΑ (Ν.15-39) – ΄Υψ. 1463 (Ν.123-390), κατέλαβε την 1600 ώραν τα ΚΑΛΥΒΙΑ ΚΑΤΣΑΡΑ (Ν106-392) και εξέπεμψεν αναγνωρίσεις προς ύψ. 1275 (Ν089-384). Η 43 Ταξ. την 0950 ώραν κατέλαβε κατόπιν σκληρού αγώνος τα ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ (Ν.145-353).

Τα προς υποστήριξιν του αγώνος των Τμημάτων τούτων διατεθέντα Κ.Χ.Ε. διεκόμιζον διά δρομολογίου προς ΄Υψ. 1425 (Ν170-373), ένθα Μ.Σ.Υ.Α. μέχρι μεσημβρίας 26-8, και εκείθεν προς ΄Υψ. 1402 (Ν215-351), ένθα Χ.Μ.Ε.

Την 26-8 εισέρχεται εις τον αγώνα η 41 Ταξ. επί κατευθύνσεως 42 Ταξ., προπορευομένη. Κατόπιν αγώνος καταλαμβάνει την 1155 ώραν την ΚΟΥΡΙΑΝ (Ν105-365). Αμέσως σημαίνεται δι΄αναφοράς Κ.Χ.Ε. εις ΚΟΥΡΙΑΝ. Τούτο επετεύχθη κατόπιν αξιεπαίνου προαπαθείας και προκάλεσεν άκραν ικανοποίησιν.

Ο Αρχίατρος Μεραρχίας εν συνεννοήσει μετά του εκ σύνεγγυς παρακολουθούντος τα Κ.Χ.Ε. Δ/τού Χ.Ε., ορθότατα ποιούντες, προωθούν Μ.Σ.Υ.Α. εις ΓΙΑΝΝΟΧΩΡΙ, το δε ρεύμα διακομιδών αναστρέφουν από κατευθύνσεως προς ΄Υψ. 1425, διά ΜΟΝΟΠΥΛΟΥ – ΓΙΑΝΝΟΧΩΡΙ – οδοί ΑΛΙΑΚΜΟΝΟΣ – ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ.

Το Σ.Σ./Β6-ΑΙ από ΑΜΜΟΥΔΑΣ διά του υπ' αριθ. 1315/35 "Ο" σήματος διατάσσει την 18.00 ώραν την εφεδρικήν 248 Χ.Μ.Ε. να κινηθή αμέσως και ν' αναπτυχθή, έστω και κατ΄ατην νύκτα εις ΜΟΝΠΥΛΟΝ. Η ΙΧ Μεραρχία αναφέρει ότι εντός ½ ώρας η 248 Χ.Μ.Ε. ετέθη εις κίνησιν. Τόσον χρόνον εχρειάσθη από λήψεως ο δ/τής της Χ.Μ.Ε. Ανθ/τρος ΦΕΡΕΤΗΣ, δηλονότι 15-20 λεπτά, ίνα τεθή εις κίνησιν. Το υψηλόν Εθνικόν φρόνημα του Ανθ/τρου ΦΕΡΕΤΗ χρήζει ιδιαιτέρας εξάρσεως.

27-8-49 Η ΙΧ Μεραρχία συνεχίζει την επιθετικήν της ενέργειαν διά της 41 Ταξ. προς κατάληψιν ΠΟΡΤΑΣ ΟΣΜΑΝ (Ν076-357). Ταυτοχρόνως και ανατολικώτερον κινείται η 61 Ταξ. (ΧΥ Μεραρχίας), τεθείσα υπό την Διοίκησιν ΙΧ Μεραρχίας.

Η 41 Ταξιαρχία μετά την κατάληψιν της ΠΟΡΤΑΣ ΟΣΜΑΝ την 1230 ώραν ήρχισε πλέον ένα αγώνα δρόμου διά ΓΚΟΥΜΠΕΛ – ΣΑΚΚΟΥΛΙ τας εσπερινάς ώρας εν εγγυτάτη όψει του Υψ. 2520 (Ν.030-259).

Ο Αρχίατρος ΙΧ Μεραρχίας και Δ/τής του 212 Χ.Ε. εκμεταλλευόντες βήμα προς βήμα την όδευσιν προωθούντες συνεχώς τον Μ.Σ.Υ.Α., ώστε ούτος να σημανθή από 0500 ώρας εις ΦΟΥΣΙΑ. Ούτω πως εξηγείται ο επιτευχθείς χρόνος διακομιδής των 5 ωρών της μάχης ΠΟΡΤΑ ΟΣΜΑΝ μέχρι Χ.Μ.Ε.

Τα Κ.Χ.Ε. ηκολούθουν βήμα προς βήμα την κίνησιν των Ταξιαρχιών. Υπήρχεν η δυνατότης εις Αρχίατρον Μεραρχίας και Δ/τήν Χ.Ε. εκμεταλλεύσεως και μέρους των Κ.Χ.Ε., των προς υποστήριξιν της 42 Ταξ. διατεθέντων, αίτινες ανέλαβον αποστολήν εκκαθαρίσεως και εδραιώσεως.

Την 1830 ώραν αναφορά απωλειών και λειτοιργίας Υ.Υ. εις Διοικητήν Σ.Σ. επί ΑΜΜΟΥΔΑΣ. Ο Δ/τής του Σ.Σ. καθιστά γνωστόν ότι "ο ελιγμός του Σ.Σ. διά του δεξιού. Στάδιον εκμεταλλεύσεως".

Την 1845 ώραν διά του υπ' αριθ. 1315/351/Α΄ Σ.Σ./ΑΙ-Β6 τηλεφωνήματος διετάσσετο η 241 Χ.Μ.Ε. της Ι Μεραρχίας να κινηθή από ΤΑΜΠΟΥΡΙ προς ΜΟΝΟΠΥΛΟΝ τιθεμένη εις διάθεσιν Β6/ΙΧ Μεραρχίας. Αύτη έδει να ευρίσκεται εν συμπτύξει και ετοίμη να κινηθή εις πρώτην Δ/γήν. Εν τω μεταξύ δε εχρησιμοποιείτο ως Χειρουργικόν Συνεργείον.

28-8-49. Τμήματα της 41 Ταξ. την την 09.15 ώραν ανέρχονται εις ΄Υψ. 2520 και την 1600 ώραν καταλαμβάνουν υ\την διάβασιν ΚΟΥΚΟΥΛΙ (Ν013-228). Απώλειαι μηδαμιναί. Η 61 Ταξ. υπερβάσα την 41 Ταξ. προσκρούει εις εχθρικάς ααντιστάσεις επί ΜΑΥΡΗΣ ΠΕΤΡΑΣ (Ν015-250).

Το Β6/Α΄ Σ.Σ. αποστέλλει τον Υποδ/ντήν αυτού εις ΜΟΝΟΠΥΛΟΝ. Ούτος διερχόμενος εκ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ κινεί το υπό τον Λοχίαν – Ιατρόν ΛΟΓΟΘΕΤΟΠΟΥΛΟΝ Ιωάννην συνεργείον ανανήψεως εις ΜΟΝΟΠΥΛΟΝ. Το Β6/Α΄ Σ.Σ. στγκεντρώνει τα μέσα του διά προώθησιν προς χωρίον ΓΡΑΜΜΟΣ ευθύς ως η βατότης της οδού ΦΟΥΣΙΑΣ – ΓΡΑΜΜΟΥ το επιτρέψει.

Η ραγδαία προέλασις της 41 και 61 Ταξ. καθιστά προβληματικήν την Υγειονομικήν εξυπηρέτησιν των Μονάδων. Διά τούτο γίνεται τηλεφωνική επικοινωνία με τον Αρχίατρον ΙΧ Μεραρχίας και εξετάζεται η δυνατότης προωθήσεως της 241 Χ.Μ.Ε. Της κινήσεώς της αποδειχθείσης μη δυνατής εξετάζεται η προώθησις Συνεργείου Ανανήψεως μεθ' ενός Χειρουργού.

Κατόπιν όμως επαφής μετά Επιτελάρχου ΙΧ Μεραρχίας ανεβλήθη, διότι η οδός ήτο ναρκοθετημένη, η ναρκαλιεία δεν είχε συντελεσθή εισέτι και η οδός δεν παρείχεν ασφάλειαν.

29-8-49. Η 61 Ταξ. καταλαμβάνει την διάβασιν ΜΠΑΡΑ και ενούται με την ΙΙΙ Μεραρχίαν. Κατόπιν καταλήψεως την 0300 ώραν ΘΕΟΤΟΚΟΥ υπό ΥΙΙΙ Μεραρχίας διατάσσεται αμέσως διά σήματος "Ο" του Β6/Α΄ Σ.Σ. αναστροφή τουρεύματος διακομιδών προς άξονας ΥΙΙΙ Μεραρχίας.

Εν συμπερασμάτι ο χρόνος διακομιδών των 2-7 ωρών μέχρι Μ.Σ.Υ.Α. ον επέτυχεν η ΙΧ Μεραρχία καθ' όλην την διάρκειαν των επιχειρήσεων αποτελεί πραγματικόν άθλον. Τούτο επετεύχθη χάρις εις την συνεχή και εκ του σύνεγγυς παρακολούθησιν των κινήσεων των Μονάδων υπό Αρχιάτρου Μεραρχίας και την προώθησιν των μέσων από τον ακούραστον Δ/τήν του 212 Χ.Ε. Επίατρον ΓΟΡΓΟΓΙΑΝΝΗΝ Σπ., τον υπέροχον αυτόν επιστήμονα και στρατιώτην.

Πάντως η από της 27ης μη χρησιμοποίησις μέρους της δυνάμεως των Κ.Χ.Ε. της 42 και 43 Ταξ. προς όφελος της 41 Ταξ. αποτελεί παράλειψιν.

Ι ΜΕΡΑΡΧΙΑ

25-8-49. Η Μεραρχία διά της 53 Ταξ. προσέβαλε το ΟΤΟΡΙΤΣΕ (Ν146-344) και ΓΚΑΣΙ (Ν164-333). Και το μεν πρώτον κατέλαβε την 0705 ώραν το δε δεύτερον την 1010 ώραν. Διά της 52 Ταξ. διεξήγαγε τους σκληρούς κατά ΤΣΑΡΝΟ (Ν145-312) αγώνας, όπερ και κατέλαβε την 1215 ώραν. Την 1355 ώραν κατέλαβε τον ΣΤΑΘΜΟΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ (Ν149-303) και διά της 53 Ταξιαρχίας εσυνέχισε την προσπάθειαν της προς ΠΑΠΟΥΛΙ (Ν133-333).

Ο Αρχίατρος Ι Μεραρχίας και ο Δ/τής του 236 Χ.Ε. υπεστήριξαν την προσπάθειαν της μεν 52 Ταξ. δι' ενισχυμένου Κ.Χ.Ε. εξ 66 τραυματιοφορέων (μετά πολιτών), της δε 53 Ταξ. διά 46 τραυματιοφορέων. Εφεδρικόν Κ.Χ.Ε., εκ 56 τραυματιοφορέων παρά τη 51 Ταξ. Τα σημεία εξ ων εκσπώνται τα Κ.Χ.Ε. καθωρίσθησαν διά μεν την 53 Ταξ. ο ΛΙΒΑΔΟΤΟΠΟΣ (Ν191-326), διά δε την 52 Ταξ. η συμβολή των ποταμών (Ν20-315). Τα σημεία ταύτα αποτελούν και τους Μ.Σ.Υ.Α. Το Β6/Α΄ Σ.Σ. ουδεμίαν μεταβολήν επέφερεν εις τε την κατανομήν των μέσων και τας θέσεις. Η πρώτη δοθείσα θέσις διά την 52 Ταξ. εις Ν200-315 ήτο εσφαλμένη δι' ο και ορθώς μετετοπίσθη εις ΛΙΒΑΔΟΤΟΠΟΝ.

26-8-49. Εν δράσει η 52 και 53 Ταξ. προς ΠΑΠΠΟΥΛΙ-ΛΙΑΝΟΤΟΠΙ-ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Ν137-295) μετά Τμημάτων της ΙΙΙ Μεραρχίας. Άπαντες οι ανωτέρω αντικειμενικοί σκοποί είχον καταληφθή μέχρι της 1630 ώρας.

Μετά πτώσιν ΤΣΑΡΝΟ από πρωίας 26ης Κ.Χ.Ε. και Μ.Σ.Υ.Α. της 52 Ταξ. εις ΤΑΜΠΟΥΡΙ (Ν172-311). Προώθησις Κ.Χ.Ε. εις ΣΤΑΘΜΟΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ, όπερ βληθέν όμως υπό Πυρ/κού εχθρικού εγκατεστάθη και πάλιν εις ΤΑΜΠΟΥΡΙ.

27-8-49. Η 52 Ταξ. ενεργεί προς ΚΟΖΑΚΑΝ (Ν135-286). Η εν εφεδρεία 51 Ταξ. κινείται διά ΦΑΡΜΑΚΙ (Ν091-271) με αντικειμενικόν σκοπόν την ΚΙΑΦΑ (Ν085-247).

Από 26ης ο Αρχίατρος Μεραρχίας και ο Δ/τής του 236 Χ.Ε. ενισχύουν το Κ.Χ.Ε. της 51 Ταξ. εκ των τοιούτων των 52 και 53 Ταξ. Η ενέργεια αύτη είναι ορθοτάτη και σημαίνει πλήρη γνώσιν των προθέσεων της Δ/σεως υπό του Β6 Γραφείου ως και άμεσον και ορθήν τακτικήν αντίληψιν.

28-8-49. Η 51 Ταξ. εις την προς ΚΙΑΦΑΝ κίνησίν της εμπλέκεται διαδοχικώς εις αγώνα εις ΒΕΡΤΕΝΙΚΟΝ-ΑΓΙΟΝ ΖΑΧΑΡΙΑΝ-ΦΑΡΜΑΚΙ και την 1445 ώραν καταλαμβάνει την ΚΙΑΦΑ.

Αι διακομιδαί γίνονται διά ΣΤΑΘΜΟΥ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ, ον ταχέως εκμεταλλεύεται ο Αρχίατρος Μεραρχίας. Ο χρόνος διακομιδών ηύξησε κατά πολύ, φθάσας και τας 10 ώρας από ΚΙΑΦΑΣ μέχρι ΣΤΑΘΜΟΥ ΧΩΡ/ΚΗΣ. Ευτυχώς αι απώλειαι ήσαν ελάχιστοι και τα μέσα άφθονα.

Εν συμπερασμάτι κατά τας τρεις πρώτας ημέρας των επιχειρήσεων ο χρόνος διακομιδών της Ι Μεραρχίας μέχρι Μ.Σ.Υ.Α. ήτο 1½-2 ώρας. Οι Σχηματισμοί της Μεραρχίας συνεπώς απέδωσαν το μέγιστον. Αντεμετωπίσθη κίνησις της 51 Ταξ. βάθους 20 χιλμ. με ορθήν τακτικήν διότι 1) ενίσχυσεν εκ των προτέρων τα Κ.Χ.Ε. της 51 Ταξ. εκ των Κ.Χ.Ε. των άλλων Ταξ. 2) Από 27-8-49 εκίνησε Χ.Μ.Ε. εις ΤΑΜΠΟΥΡΙ, ήτοι εξεμεταλλεύθη την όδευσιν μέχρι ακρωτάτου ορίου.

Την ημέραν ταύτην λήγουν οι αγώνες της Μεραρχίας, επιτευχθέντων απάντων των αντικειμενικών αυτής σκοπών.

XV ΜΕΡΑΡΧΙΑ

Εις την Μεραρχίαν ταύτην ωρίσθη εντολή ενεργείας επί του αδιαβάτου σχεδόν Τομέως του Σ. Στρατού.

25-8-49. Η 61 Ταξ. ενεργεί προς ΑΡΑΠΑΔΕΣ (Ν15-21) διά ΠΡΙΟΝΙ-ΜΟΥΣΚΛΑΠΑ.

Η 45 Ταξ. ενεργεί μετά κατάληψιν ΛΟΥΓΚΑ (Ν13-23) προς ΄Υψ. 1666 (Ν14-23).

Η 73 Ταξ. μετά κατάληψιν ΚΑΡΥΑΣ (Ν14-25) προς ΓΚΟΥΡΙΤΣΑ. Επίσης προς ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Ι) (Ν141-269)-ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΣ (Ν16-29).

Τα τμήματα ενήργουν άνευ σοβαράς υποστηρίξεως Πυρ/κού και άνευ ουδεμιάς αεροπορικής τοιαύτης. Η Μεραρχία εσυνέχισεν επί του αυτού μετώπου ισχυράς εοιθετικάς ενεργείας και κατά τας δύο επομένας ημέρας διά δύο Ταξιαρχιών, της 61 Ταξ. διατεθείσης προς υποστήριξιν της ΙΧ Μεραρχίας.

Ο Αρχίατρος Μεραρχίας έκαμεν ίσην κατανομήν των μέσων και εις τας τρεις Ταξιαρχίας, ανά έν Κ.Χ.Ε. ενισχυμένον διά πολιτών. Ορθή κατανομή των μέσων, διότι δεν δύναται να διακρίνη τις ούτε διαφοράν ουσιώδους βάθους ενεργείας ούτε προσπαθείας.

Η εκμετάλλευσις των Υγειον. αυτοκινήτων έγινε μέχρι ακρωτάτου σημείου οδεύσεων. Μ.Σ.Υ.Α. εις ΤΡΙΑ ΣΥΝΟΡΑ (Ν170-244).

Η ριφθείσα σκέψις αναπτύξεως Χ.Μ.Ε. εις ΤΡΙΑ ΣΥΝΟΡΑ μη υιοθετηθείσα υπό Αρχιάτρου και ασυζητητί απορριφθείσα υπό Β6/Α΄ Σ.Σ., υπήρξεν ορθή διά τους κάτωθι λόγους: εγγύτης επικίνδυνος εις πεδίον μάχης – απόστασις από ΓΚΡΟΥΣΙΑ 6 χλμ. δι' αυτοκινήτου. Τέλος διότι η κατά ζεύγη εργασία των Χ.Μ.Ε. είναι ιδεώδης και πάντοτε πρέπει να επιδιώκεται.

Ο Τομεύς της ΧΥ Μεραρχίας είχε τα εξής χαρακτηριστικά από Υγειον. απόψεως: Βάθος διακομιδών από μάχης μέχρι Μ.Σ.Υ.Α. 8-10 χλμ. ως και η Ι Μεραρχίας. ΄Εδαφος λίαν δύσβατον. Η έλλειψις αεροπορικής υποστηρίξεως και Πυρ/κού άφηνεν ελεύθερα τα εχθρικά όπλα καμπύλης τροχιάς και απηγόρευον την κίνησιν κατά διαστήματα. Μικροατυχήματα αγώνος.

Υπό το ανωτέρω πρίσμα ο επιτευχθείς χρόνος περισυλλογής διακομιδής μέχρι Σ.Ε.Τ. των 20΄-80΄ και 3-6 ωρών μέχρι Χ.Μ.Ε. δέον να κριθή ως απολύτως ικανοποιητικός. ΄Ενα πολύ μικρόν ποσοστόν 15-20 τραυματιών υπερέβησαν το ανωτέρω όριον λόγω μικροατυχημάτων της μάχης. Επειδή κατά τας δυσχερείς αυτάς στιγμάς είναι μοιραίον να επικρατή ποία τις σύγχυσις θα ήτο επιθυμητόν η παρουσία του Δ/τού Χ.Ε. και Αρχιάτρου Μεραρχίας να εκδηλούται όσο το δυνατόν εγγύτερον του πεδίου μάχης.

Εις την έκθεσιν του ο Αρχίατρος ΧΥ Μεραρχίας αναφέρει ότι υπό ενίων Δ.τών Ταγμάτων οι Ιατροί εχρησιμοποιήθησαν ως τραυματιοφορείς παρά τας επί τούτου ρητάς Διαταγάς του Σ.Σ. Το Β6/Α΄ Σ.Σ. θα ανέμενεν εν συνεχεία να αναφέρη ο Αρχίατρος ποίαι ήσαν αι ενέργειαι του δι΄ατας τοιαύτας παραβάσεις. Εάν δεν ηδύνατο να ενεργήση εις τας επανειλημμένας του επισκέψεις του τομέως του υπό Δ/τού Β6, έδει να αναφέρη τούτο.

Δεν είναι τοσούτω μάλλον συγγνωστός καθ' ότι πρόκειται περί εξαιρετικού Υγειονομικού στελέχους γνωρίζοντος τας αντιλήψεις του Β6/Α΄ Σ.Σ. επί του αντικειμένου τούτου, "Αναλαμβάνομεν πλήρως τας Υγειονομικάς μας ευθύνας, αλλά ουδεμίαν εκχώρησιν δεχόμεθα εις τα εκ των ευθυνών τούτων απορρέοντα δικαιώματα."

Η κατά την 28ην κίνησις της Μεραρχίας εξυπηρετήθη ορθότατα κατά την επιμήκυνσιν των αξόνων διακομιδής δι' ενισχύσεως των Κ.Χ.Ε. άνευ κινήσεως Χ.Μ.Ε.

Εν συμπεράσματι: Ο αγών της XV Μεραρχίας υπήρξε τραχύς και άχαρις. Η Υγειον. Υπηρεσία αντιμετώπισεν ως εκ τούτου δυσχερείς καταστάσεις αλλ' αντεπεξήλθεν άριστα εις ταύτας. Οι Υγειον. Αξ/κοί απεδείχθη ότι έχουσιν απόλυτον συνείδησιν των καθηκόντων των. Εναπομένει ν' αποκτήσωσι πάντες και πλήρη συνείδησιν των δικαιωμάτων των διά την απρόσκοπτον εκπλήρωσιν της αποστολής των.

III ΜΕΡΑΡΧΙΑ

Η Μεραρχία αυτή εισήλθεν εις τον αγώνα από της νυκτός της 25ης προς την 26ην.

26-8-49. Διά της 79 Ταξ. καταλαμβάνεται την 0530 ώραν της 26ης το ΠΟΛΕ. Η αύτη Ταξιαρχία διά συνδιασμού προσπαθειών μετά 53 Ταξ. της Ι Μεραρχίας από ΟΤΟΡΙΤΣΕ και 78 Ταξ. (ΙΙΙ Μερ/χίας) από ΤΣΑΡΝΟ μετ' ανατροπήν των επί της ΠΛΑΚΑΣ εχθρικών αντιστάσεων καταλαμβάνει το ΠΑΠΠΟΥΛΙ την 1630 ώραν.

Υγειονομική υποστήριξις: Το Β6/Α΄ Σ.Σ. ενίσχυσε την Μεραρχίαν διά 40 τραυματιοφορέων από 24-8-49. Αι εις κτήνη ανάγκαι των διακομιδών θα ικανοποιούντο υπό της Μερ/χίας κατόπιν αιτήσεως του Αρχιάτρου ΙΙΙ Μεραρχίας, του Σ.Σ. λαβόντος υπ' όψιν την ανάγκην των διακομιδών κατά την εις κτήνη ενίσχυσιν της Μερ/χίας κατόπιν εισηγήσεως του Β6 Γραφείου Α΄ Σ.Σ.

Διά των "ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ" και προφορικώς εδόθη εντολή εις τους Αρχιάτρους των παρακειμένων Μεραρχιών να συντρέξωσι την Υγειον. Υπηρεσίαν της ΙΙΙ Μεραρχίας όταν παρίστατο ανάγκη. Συνεστήθη εις τον Αρχίατρον Μερ/χίας η μη διασπορά των μέσων.

Κατανομή των μέσων-διάταξις-Αποστολή. Ο Αρχίατρος Μεραρχίας διά τας υπό του πεδίου της μάχης μέχρι Σ.Ε.Τ. διακομιδάς εχρησιμοποίησε τους 12 τραυματιοφορείς και 6 Νοσοκόμους

κατά Μοίραν. Διά τας από Σ.Ε.Τ. μέχρι Σ.Δ.Τ. – Κ.Χ.Ε. εκ 17 τραυματιοφορέων κατά Μοίραν. Εκ των Σ.Δ.Τ. μέχρι Μ.Σ.Υ.Α. διά Κ.Χ.Ε. εκ 15 τραυματιοφορέων και αναλόγων κτηνών. Επί κεφαλής του κλιμακίου τούτου ετοποθέτησεν ένα Ιατρόν εκ του 207 Χ.Ε.

Η διάταξις αύτη του Αρχιάτρου Μεραρχίας έχει τα εξής χαρακτηριστικά. Διακομιδαί δι' υποσταθμών συμφώνως προς τακτικήν Β6 Α΄ Σ.Σ. Το 2ον υποσταθμόν ονομάζει Σταθμόν Διακομιδής Ταξιαρχίας. Όρος λίαν προσφυής. Ο Ιατρός του Σ.Δ.Τ. ηδύνατο να είναι Σύμβουλος του Δ/τού Ταξιαρχίας. Είναι αμφίβολον εάν εχρησιμοποιήθη ως τοιούτος.

Μ.Σ.Υ.Α. διά 78 Ταξ. εις ΤΑΜΠΟΥΡΙ
Μ.Σ.Υ.Α. διά 79 Ταξ. εις ΜΟΝΟΠΥΛΟΝ
Ρεύμα διακομιδών: Διά ρου ΑΛΙΑΚΜΟΝΟΣ προς ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ-ΚΑΣΤΟΡΙΑ.

Αι δοθείσαι πρώται βοήθειαι απολύτως επιστημονικαί. Χρόνος διακομιδής: 4 ώραι μέχρι Χ.Μ.Ε.

Κατά την άνω ημερομηνίαν η λειτουργία της Υγειονομικής Υπηρεσίας της Μερ/χίας υπήρξεν άψογος και η διάταξις αρίστη.

27-8-49. Κατά την νύκτα της 26ης προς 27ην κατέλαβε το ΒΕΤΕΡΝΙΚ (Ν105-390) εν συνεχεία δε την 1735 ώραν το ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ (Ν044-325) κατόπιν σκληρού αγώνος και εσυνέχισεν εκμετάλλευσιν προς ΣΚΙΡΤΣΗ.

Ο Αρχίατρος Μεραρχίας άφησεν ορθώς την αυτήν κατανομήν των μέσων, αλλά δεν προσήρμοσε την διάταξιν του προς την κίνησιν των Ταξιαρχιών εγκαίρως. Τα Κ.Χ.Ε. ή Σταθμοί διακομιδής Ταξιαρχιών κατά την έκφρασίν του παρέμεινον εις ΤΣΑΡΝΟ – ΠΟΛΕ ενώ έδει να μετακινηθώσι εγγύτερον ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ. Οι Μ.Σ.Υ.Α. δεν μετεκινήθησαν ειμή την επομένην ενώ δεν ήτο άγνωστον εις αυτόν ότι από της έω της 27ης η ΙΧ Μεραρχία εξεμεταλλεύετο διά τροχού τα ΦΟΥΣΙΑ (Ρέμα), εις δε ΜΟΝΟΠΥΛΟΝ ελειτούργει Χ.Μ.Ε. Ούτω πως εξηγείται διατί δεν ηδυνήθη να κρατήση την συνοχήν με τους Σ.Ε.Τ. κατά την άνω ημερομηνίαν.

Ο Αρχίατρος Μεραρχίας έδει να προσαρμόση τα μέσα του και το ρεύμα διακομιδής προς ΦΟΥΣΙΑ από της 27ης πράγμα όπερ έπραξεν αλλά από της 28ης. Ευτυχώς ότι η ελαφρά καθυστέρησις κατά την νύκτα μιας δεκάδος τραυματιών δεν είχε δυσμενή συνέπειαν ως προσωπικώς ήλεγξε τούτο ο Δ/τής β6/Α΄ Σ.Σ., καθ' ότι δεν υπήρχε σοβαρόν τραύμα.

Πρέπει να κατανοηθή ότι της επαρκείας των μέσων προέχει η καλή και έγκαιρος χρησιμοποίησις αυτών.

Ο όρος ΣΤΑΘΜΟΣ ΔΙΑΚΟΜΙΔΗΣ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑΣ είναι άριστος αλλ' υπό την έννοιαν ότι το Κλιμάκιον δεν θα καθηλωθή εις την έδραν της Ταξιαρχίας αλλά θα προωθηθή ταύτης προς εκμετάλλευσιν του περισσότερον προσφερομένου δρομολογίου. Πάντως δεν αντεμετωπίσθη μία κατάστασις ήτις αν δεν ήτο εύκολος δεν ήτο όμως και πολύ δυσχερής.

Επιβάλλεται εντατική εκπαίδευσις του άνω Χειρουργείου τοσούτω μάλλον καθ' ότι εξυπηρετεί Μονάδα ης η τακτική έχει ανάγκην όλως ιδιαζούσης προσοχής εκ μέρους της Υγειον. Υπηρεσίας.

28-8-49. Από πρωίας η Μεραρχία εσυνέχισε την κίνησίν της καταλαβούσα το ΣΚΙΡΤΣΗ διώκουσα τον εχθρόν Νοτίως της κορυφογραμμής ΚΙΑΦΑΣ – ΣΚΙΡΤΣΗ.

Η Υγειονομική Υπηρεσία της Μεραρχίας επανεύρε την ορθήν τακτικήν ουδεμιάς ανωμαλίας παρουσιασθείσης διά της προσαρμογής των μέσων προς ΦΟΥΣΙΑ και ΣΤΑΘΜΟΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ και εν πλήρει συνοχή των κλιμακίων.

Από 29ης εγένετο η αναστροφή του ρεύματος διακομιδών προς Νότον ως έχει αναφερθή και διά τας υπολοίπους Μ.Μ.

Εν συμπεράσματι: Η Υγειονομική Υπηρεσία της Μεραρχίας ελειτούργησεν ικανοποιητικώτατα παρά τας εδαφικάς δυσχερείας καθ' όλας τας ημέρας των επιχειρήσεων εκτός της νυκτός της 27ης.

<u>77 Τ Α Ξ Ι Α Ρ Χ Ι Α</u>

Η Ταξιαρχία αύτη έδωσεν αγ΄να την πρώτην ημέραν καταλαβούσα την ΧΡΥΣΗΝ (Ν190-164). Έκτοτε προήλασεν άνευ αγώνος.

Σύνολον τραυματιών 20. Υγειονομικώς υπεστηρίζετο υπό ενός Λόχου Χ.Ε. και της 252 Χ.Μ.Ε.

<u>VIII Μ Ε Ρ Α Ρ Χ Ι Α</u>

Η αποστολή της ΥΙΙΙ Μεραρχίας καθωρίσθη υπό του Σώματος Στρατού ως κάτωθι: Προσπάθεια επί του συνόλου της ζώνης της ώστε να δοθή η εντύπωσις ισχυράς επιθέσεως προς

αγκίστρωσιν δυνάμεων-εκμετάλλευσις πάσης παρουσιαζομένης ευκαιρίας-απαγόρευσης διαφυγής Κ.Σ. Νοτ. ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ.

Ενέργεια Μεραρχίας:

75 Ταξιαρχία: Προς ΠΡ. ΗΛΙΑΝ – ΚΑΜΕΝΙΚ.
74 Ταξιαρχία: Από ΣΟΥΡΤΣΚΟ (Ν0408) προς ΑΓ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΝ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗΣ και από ύψ. 1133 (Ν.012-073) προς ΠΑΝΑΓΙΑ.
76 Ταξιαρχία: Από Ν250-200 κατά ύψ. 1171 διά κατάληψιν ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΖΕΡΙΑΣ.

Υγειονομική Υποστήριξις:

75 Ταξ. Κλιμάκιον διακομιδών ενισχυομένον δι' εξυπηρέτησιν των δύο συγκλινόντων ρευμάτων μέχρι ΑΜΑΡΑΝΤΟΥ (Μ965-157). Κλιμάκιον διακομιδών εις ΑΜΑΡΑΝΤΟΝ διά διακομιδήν μέχρι ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ (Μ97-04) όπου Μ.Σ.Υ.Α. Χρόνος διακομιδής εντός 5 ωρών.
74 Ταξιαρχία: Κλιμάκιον διακομιδών διά διακομιδήν από Ν033-088 μέχρι Ν039-062, όπου Κλιμάκιον και Μ.Σ.Υ.Α. Χρόνος διακομιδής εντός 5 ωρών.
76 Ταξιαρχία: Κλιμάκιον διακομιδών εις Ν145-105 διά διακομιδήν μέχρι ΚΕΡΑΣΟΒΟΥ (Ν105-025). Κλιμάκιον διακομιδών εις ΚΕΡΑΣΟΒΟΝ διά διακομιδήν μέχρι Μ.Σ.Υ.Α. παρά το ΚΕΡΑΣΟΒΟΝ εντός ΒΟΥΡΚΟΠΟΤΑΜΟΥ.
Κλιμάκιον διακομιδών εις ΓΕΦΥΡΑΝ ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ Ν030-035 διά την υπηρέτησιν των δύο ρευμάτων διακομιδών.
Τα μεταγωγικά των Μοάδων εχρησιμοποιήθησαν προσφόρως υπό των Κλιμακίων Ταξιαρχιών μέχρι των παρεμβαλλομένων Κλιμακίων και εκείθεν τα μεταγωγικά των Λ.Ο.Μ. με αρίστην απόδοσιν.
Την 30ην-8-49 κατόπιν διανοίξεως οδού διά του ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ προωθήθησαν αυτοκίνητα Υγειον. μέχρι ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗΣ και την 31-8-49 μέχρι ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ διά την εξυπηρέτησιν των 61 Ταξ. και ΙΙΙ Μεραρχίας.
Άπαντα τα Κλιμάκια ήσαν εφοδιασμένα με πλάσμα και πενικιλλίνην.
Η γενομένη κατανομή των μέσων υπό του Αρχιάτρου VIII Μεραρχίας δεν είναι απλώς αρίστη αλλ' αυτοχρήμα αριστοτεχνική. Εκ της διατάξεως των Κ.Χ.Ε. δύναται ν' αντιληφθή πας τις την τηρηθείσαν τακτικήν και να συμπεράνη ότι έζησε την μάχην της Μεραρχίας του, Δεν δηλούνται μόνον τα δρομολόγια αλλά και οι διαδοχικοί υποσταθμοί. Είναι έκδηλον ότι ο Αρχίατρος ΚΑΤΣΙΛΑΣ Δημ. υπεισήλθεν απολύτως εις το πνεύμα του Β6/Α΄ Σ.Σ. Ενώ άπασαι αι Μεραρχίαι μετεχειρήσθησαν την δίκην "σκυτάλης" διακομιδήν μόνον εις την έκθεσιν του Αρχιάτρου VIII Μεραρχίας είναι αύτη εμφανής. Ανάγνωσις της διατάξεως των κλιμακίων με την βοήθειαν του χάρτου επιτρέπει εις το ανώτερον κλιμάκιον να κρίνη τον χρόνον περισυλλογής – διακομιδής.
Π.Χ. διά το δρομολόγιον της 76 Ταξιαρχίας δίσει επιτευχθέντα χρόνον διακομιδής 8-9 ώρες. Τούτο απέδειξε και ο υπό του Δ/ντού Β6 έλεγχος κατά την επιθεώρησιν εις το Νοσοκομείον ΚΟΝΙΤΣΗΣ.
Η απόστασις από ΑΝΩΝΥΜΟΥ – ύψ. 1711 ΖΕΡΜΑΣ μέχρι Μ.Σ.Υ.Α. είναι περίπου 20 χιλιόμετρα. Αφαιρουμένης της από Μ.Σ.Υ.Α. μέχρι ΚΟΝΙΤΣΗΣ διαδρομής 1.30΄ ώραν προκύπτει ότι η περισυλλογή-διακομιδή εις 20 χλμ. διά φορείου απήτησεν 6.30-7.30 ώρας. Δηλονότι οι τραυματιοφορείς διέτρεξαν την απόστασιν αυτήν με μέσην ωριαίαν ταχύτηταν 3 χιλμ. περίπου την ώραν. Ούτως αποδεικνύεται πασιφανώς ότι η δίκην "σκυτάλης" διακομιδή ην εφαρμόζει το Σ.Σ. ηύξησε την απόδοσιν του τραυματιοφορέως από 1 χλμ. εις 3 χιλιόμετρα.
Θα ηδύνατο να γίνη επίκρισις εις τον Αρχίατρον VIII Μεραρχίας διά την μη ανάπτυξιν Χ.Μ.Ε. εις ΚΕΡΑΣΟΒΟΝ (ακρότατο όριον τροχού). Η τηρηθείσα τακτική της μη αναπτύξεως Χ.Μ.Ε. υπό σκηνάς όταν ο τραυματίας δύναται να νοσηλευθή εις ένα ιδεώδες Νοσοκομείον ως το της ΚΟΝΙΤΣΗΣ με διαφοράν 1½ ώρας δεν αποτελεί σφάλμα. Το αντίθετον θα απετέλει τοιούτον.
Ο χρόνος διακομιδής των 5 ωρών εις τους άξονας της 74 και 75 Ταξ. είναι απολύτως ικανοποιητικός.
Κίνησιν δεν αντιμετώπισεν η Μεραρχία ειμή από της 30-8-49 ότε ουσιαστικώς αι επιχειρήσεις είχον λήξει.
Εν Συμπεράσματι: Η λειτουργία της Υγειον. Υπηρεσίας της VIII Μεραρχίας υπήρξεν ιδεώσης η δε έκθεσις του Αρχιάτρου αυτής εις ωρισμένα σημεία υποδειγματική.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Οι Σ.Ε.Τ. ελειτούργησαν άριστα. Η απόστασίς των εκυμαίνετο από 500-800 μ. εκ του πεδίου μάχης. Η κίνησις των Μονάδων παρηκολουθήθη κατά τρόπον άψογον με απόλυτον ικανοποίησιν των Διοικητών. Τούτο εμφαίνεται εκ των Η.Δ. των Μ.Μ.

Εν τούτοις κατά την παραπλανητικήν φάσιν "ΠΥΡΣΟΣ" εις τινας Μονάδας, με τας οποίας διά πρώτην φοράν συνειργάζετο το Β6/Α΄ Σ.Σ., παρετηρήθη απαράδεκτος επιβράδυνσις εξόδου του τραυματίου εκ του πεδίου της Μάχης, λόγω κακής διαθέσεως και χρησιμοποιήσεως των μέσων υπό τινων Διοικητών Ταγ/των.

Συνεπεία τούτου εξεδόθη η υπ' αριθ. Α.Π. Φ.1315/245/9-8-49Α΄ Σ.Σ./Τ.Σ./ΑΙ-Β6 Διαταγή του Διοικητού του Σ.Σ., δι' ης διετάσσετο η πιστή εφαρμογή των Τεχνικών οδηγιών του Β6/Α΄ Σ.Σ. Το άτοπον τούτο εξέλειπεν εις τας μετέπειτα επιχειρήσεις και η έξοδοςτου τραυματίου εκ του πεδίου Μάχης συνετελείτο μεταξύ 15΄-30΄ λεπτών, εκτός λίαν περιωρισμένου αριθμού, ένθα η τακτική κατάστασις δεν επέτρεπε τούτο.

Επί 82 Ιατρών Ταγμάτων, οίτινες αντεπροσώπευσαν την Υγειον. Υπηρεσίαν πλησίον του Μαχητού, ουδείς απετέλεσεν εξαίρεσιν από απόψεως ευψυχίας και αυστηράς προσηλώσεως εις το καθήκον.

Ο συνάδελφος Ανθ/τρος ΒΑΡΕΛΑΣ Άγγελος του 614 Τ.Π. της ΧΥ Μεραρχίας έπεσεν ηρωικώς εν τη εκτελέσει του προς τον Μαχητήν καθήκοντος. 4 Ιατροί Ταγμάτων ετραυματίσθησαν.

Τουτ' αυτό πρέπει να λεχθή και διά τους επι κεφαλής των Κ.Χ.Ε. των διατεθέντων διά την υποστήριξιν των Ταξιαρχιών.

Αι πρώται βοήθειαι βοήθειαι παρεσχέθησαν επιστημονικώτατα εις όλας τας Μεραρχίας. Επί νάρκης η αιμοστατική ταινία ετοποθετήθη συμφώνως προς τας Διαταγάς. Κατά τας επιχειρήσεις "ΠΥΡΣΟΣ Γ΄" δεν υπάρχει θύμα, διά πρώτην φοράν, εκ κακής τοποθετήσεως αιμοστατικής ταινίας. Εξαίρεσιν αποτελεί μία περίπτωσις της 77 Ταξ. με ην ελάχιστα έχει το Σ.Σ. συνεργασθή.

Ανάνηψιε δεν εγένετο εις Σ.Ε.Τ. Είναι πράγματι απολύτως αδύνατον και αντιεπιστημονικόν εν ώρα Μάχης και εις απόστασιν 500-800 μ. να κρατηθή τραυματίας δι' ανάνηψιν. Ανάνηψις εις το Τάγμα δύναται να εύρη εφαρμογήν αλλ' υπό εντελώς ιδιαζούσας συνθήκας. (Νυκτερινή διακομιδή αδύνατος ή λόγω εχθρικού κλοιού αναγκαστική παραμονή του τραυματίου εις Σ.Ε.Τ.). Αντιθέτως εις αρκετάς περιπτώσεις εγένετο τοιαύτη εις Κ.Χ.Ε. με απολύτως ορθήν ένδειξιν.

Διά την ταχυτέραν αποσυμφόρησιν των Σ.Ε.Τ. διά των Τεχνικών Οδηγιών παρεσχέθη η δυνατότης μη εκτελέσεως αντιτετανικού ορού εις αυτούς και ανετέθη εις τα Κ.Χ.Ε.

Τα Κ.Χ.Ε. ενήργουν και ένεσιν ΠΕΝΙΚΙΛΛΙΝΗΣ εις τα βαρέα τραύματα - ανέγραφον την δόσιν και την ώραν προς κατατοπισμόν των εν συνεχεία σχηματισμών.

Ικανός αριθμός Ιατρών Τάγματος δεν συνέτασσε δελτία διακομιδής τραυματίου. Φαίνεται παρά τας διαταγάς δεν έχει κατανοηθή υφ' όλων εισέτι η σημασία του σημείου τούτου. Τα Κλιμάκια Χ.Ε. κατά κανόνα ηναγκάζοντο να συντάσσουν εξ αρχής τοιαύτα αντί να συμπληρώνουν απλώς.

Οι Ιατροί Ταγμάτων χρήζουν επίσης εκπαιδεύσεως όσον αφορά την σημασίαν, την εκλογήν και τον τρόπον χρησιμοποιήσεως των χώρων Συγκεντρώσεως τραυματιών. Η συχνή αλλαγή των υπό τας Δ/γάς του Σώματως Μεραρχιών και η συνεχής απασχόλησις εις επιχειρήσεις δεν επέτρεψαν εις το Β6/Α΄ Σ.Σ. μέχρι τούδε να εκπαιδεύση τους Ιατρούς των Ταγμάτων επί του ανωτέρου σημείου.

Την συνήθειαν της συνεχούς αλλαγής των τραυμάτων απηγόρευσε το Β6/Α΄ Σ.Σ. ως έχον την γνώμην ότι το τοιούτον υποβοηθεί την μόλυνσιν. Του κανόνος τούτου εξαιρούνται αι περιπτώσεις ένθα υπάρχει ένδειξις διαγνώσεως ή παροχής βοηθείας.

THOMA S εφηρμόσθη εις κάπως ευρυτέραν κλίμακα ή άλλοτε. Όχι όμως εις επιθυμητόν σημείον.

Η Διαλογή και η προτεραιότης διακομιδής ελειτούργησεν εις όλα τα ανώτερα κλιμάκια επιστημονικώς κατά 100%.

Ουδείς ετοιμοθάνατος παρέμεινε εις Σ.Ε.Τ. ή Κ.Χ.Ε. Άπαντες οι τραυματίαι διεκομίσθησαν εις Χ.Μ.Ε. Κατά τας διακομιδάς εσημειώθη είς θάνατος επί τραυματίου ΙΙΙ Μεραρχίας εις νυκτερινήν διακομιδήν.

Αι διακομιδαί ελειτούργησαν και κατά την νύκτα. Τα Κέντρα επανάκτησίμων ελειτούργησαν κανονικώς αποδόσαντα εντός 4-5 ημερών εις τας Μονάδας αναλογίαν 15% επί των τραυματιών. Κατά την 26ην μόνον μικρόν ποσοστόν λόγω αθρόας συρροής διέφυγε διέφυγε προς ΚΟΖΑΝΗΝ. Το Σ.Σ. δεν επενέβη λόγω της ραγδαίας και ευτυχούς εξελίξεως των γεγονότων.

Τα Α΄-Β΄-Γ΄ Κεφάλαια το Β6/Α΄ Σ.Σ. συμπυκνώνει εις τα κάτωθι Αξιώματα:

"Μία ταχεία περισυλλογή εκ του πεδίου της Μάχης σώζει τον τραυματίαν".

"Η ταχεία διακομιδή και καλή διαλογή παρέχει την σχεδόν απόλυτον βεβαιότητα διασώσεως του τραυματίου".

Δ΄. ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΑΙ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ (Χ.Μ.Ε.)

ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑΛΟΓΗΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΩΝ (Κ.Δ.Τ.)

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ (Σ.Ν.)

Χ.Μ.Ε.

Γενική τακτική. Το Σ.Σ. διέθετε 9 Χ.Μ.Ε. Εχρησιμοποίησε 8 εις τας επιχειρήσεις ΓΡΑΜΜΟΥ, της 9ης διατεθείσης εν αναπτύξει εις ΔΟΛΙΑΝΑ προς όφελος της 71 Ταξ. Η εις τον ΝΟΤ. ΓΡΑΜΜΟΝ Χ.Μ.Ε. διετέθη προς ενίσχυσιν του 410 Σ.Ν. ΚΟΝΙΤΣΗΣ και ετέρα διά την 77 Ταξ. Διά τον ΒΟΡ. ΓΡΑΜΜΟΝ διέθεσεν τας υπολοίπους 6 ανά 2 εις τον άξονα εκάστης Μεραρχίας ΧΥ-Ι-ΙΧ. Η ΙΙΙ Μεραρχία εξυπηρετείτο υπό των Χ.Μ.Ε. της τε Ι και ΙΧ Μεραρχίας με ας είχε κοινούς άξονας ενεργείας.

Εις τον ΒΟΡ. ΓΡΑΜΜΟΝ ένθα και ήτο η κυρία προσπάθεια του Σ.Σ. αι Χ.Μ.Ε. διετέθησαν κατά ζεύγη, της μιας εν αναπτύξει και της ετέρας εν συμπτύξει. Εις την τοιαύτην διάταξιν ήχθη το Β6 Α΄ Σ.Σ. εκ των κάτωθι σκέψεων. Η εν συμπτύξει Χ.Μ.Ε. ως εφεδρεία Σ.Σ. θα ήτο έτοιμη διά το άλμα εις την περίπτωσιν προελάσεως. Κατά το χρονικόν τούτο διάστημα εβοήθη την εν αναπτύξει Χ.Μ.Ε. δι' όλου του ανωτέρου και κατωτέρου της προσωπικού ως και διά των Ιατρικών της μέσων. Ούτως εξηγείται πως κατά τας επιχειρήσεις δεν παρουσιάσθη έλλειψις προσωπικού και εργαλείων. Μετά το άλμα η εργασία της εν αναπτύξει Χ.Μ.Ε. μοιραίως ηλαττούτο, παρείχετο δε η δυνατότης να περιορισθή η ανάπτυξίς της εις την σκηνή νοσηλείας και μίαν ετέραν του προσωπικού εν μειώσει και να κινηθή με τον υπόλοιπον σχηματισμόν της.

Τοιαύτη λύσις αντιμετωπίσθη διά την 246 Χ.Μ.Ε. την 29ην αλλ' η ταχυτάτη εξέλιξις των επιχειρήσεων έκαμε περιττήν την εφαρμογήν της.

Διά της άνω διατάξεως το Β6 Α΄ Σ.Σ. ήτο εις θέσιν να κινήση την 26ην του μηνός την 248 Χ.Μ.Ε. εις ΜΟΝΟΠΥΛΟΝ, την 27ην την 241 Χ.Μ.Ε. και να έχη την δυνατότητα διά την 29ην να κινήση και τρίτην άνευ .... της Υγειον. Υπηρεσίας και να επιτύχη την κατά ζεύγη εργασίαν εις τους τομείς της κυρίας προσπαθείας του Σ.Σ.

Η διά των "τεχνικών οδηγιών" καθορισθείσα αποστολή –η ανάπτυξη –η λειτουργία και η απόδοσις υπήρξαν ανώτεραι παντός επαίνου εις όλας ανεξαιρέτως τας Χ.Μ.Ε.

202 Κ.Δ.Τ. (ΚΑΣΤΟΡΙΑ)

Το Νοσοκομείον τούτον συμφώνως προς τας "Τεχνικάς οδηγίας" του Σ.Σ. εδέχετο εκτός των επανακτησίμων και των τραυματιών Α΄ ανάγκης όλας τας απωλείας υγείας συμπεριλαμβανομένων και των κρανιοεγκεφαλικών τραυμάτων.

Το Σ.Σ. έδωσε την άνω εντολήν διά τα κρανιοεγκεφαλικά τραύματα διά τους κάτωθι λόγους: 1) διά την μη συμφόρησιν των Χ.Μ.Ε. 2) διότι οι τραυματίαι του είδους τούτου απαιτούσι πλέον άνετον νοσηλείαν και έμπειρον προσωπικόν 3) Η διακομιδή μετά την επέμβασιν δέον να είναι μετά πάροδον μακρού χρόνου πράγμα όπερ αντίκειται εις την αποστολήν των Χ.Μ.Ε. και 4) Διότι εις τα τραύματα ταύτα η ανάπτυξις της λοιμώξεως είναι βραδεία, ανέχονται δε την προεγχειρητικήν διακομιδήν.

Η τοιαύτη αγωγή ουδέν κακόν σύμβαμα επέφερε κατά την διακομιδήν ούτε επεβάρυνε το ποσοστόν θνητότητος.

Η λειτουργία και η απόδοσις του Νοσοκομείου τούτου υπήρξεν άμεμπτος.

Μόνον κατά το εσπέρας της 1ης ημέρας των επιχειρήσεων παρουσιάσθη λόγω αθρόας συρροής τραυματιών ποία τις διαταραχή ήτις ανάγκασε το Β6 Α΄ Σ.Σ. να επέμβη και να αναπτύξη εντός 3 ωρών 200 φορεία εις το Σχολείον ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ με εντολήν να λειτουργήση ως "ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ" αφιεμένου του κυρίου Ν/μείου απερισπάστου διά την εκτέλεσιν της θεραπευτικής του αποστολής.

Το Β6 Α΄ Σ.Σ. έχει την γνώμην ότι είναι εντελώς απαραίτητον όπως η Κεντρική Υπηρεσία απόδόση μεγαλυτέραν εις την χρησιμότητα τούτου ην ο Δ/ντής του Β6 Α΄ Σ.Σ. διά τριών

ανακοινώσεων του έχει ιδιαιτέρως τονίσει και όπερ τόσον εξυπηρέτησε την Βάσιν Ηπείρου κατά τον πόλεμον 1940-41.

410 ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ (ΚΟΝΙΤΣΑ)

Εις το Νοσοκομείον τούτον συνέρρευσαν όλαι αι απώλειαι υγείας του ΝΟΤΙΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ. Άριστα εφωδιασμένον και εξωπλισμένον εις τε μέσα και προσωπικόν ανταπεξήλθε με απόλυτον άνεσιν εις όλας τας δοθείσας αυτώ αποστολάς.

Τουτ' αυτό δύναται να λεχθή και διά το άριστα πάντοτε λειτουργούν 406 Στρατιωτικόν Νοσοκομείον ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

Το 413 Σ.Ν. ΠΡΕΒΕΖΗΣ είχε ρόλον κατά τας επιχειρήσεις μειωμένον λειτουργούν ως διαμετακομιστικός Σταθμός προς ΠΑΤΡΑΣ.

ΕΦΑΡΜΟΣΘΕΙΣΑΙ ΓΕΝΙΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ

Ι) <u>ΑΝΑΝΗΨΙΣ</u>

Ως γνωστόν η ανάνηψις βασίζεται εις τας ισχυούσας σήμερον αντιλήψεις επί του φυσιοπαθολογικού μηχανισμού της μετατραυματικής καταπληξίας περαγομένης εκ της απωλείας μεγάλου όγκου αίματος και εχούσης ως συνέπειαν την έκλυσιν διαφόρων άλλων νοσηρών εκτροπών με αποτέλεσμα την ανεπανόρθωτον κυτταρικήν βλάβην. Άμεσος θεραπευτική συνέπεια των άνω αντιλήψεων υπήρξεν η αναπλήρωσις του απωλεσθέντος όγκου αίματος. Ούτω πως εγεννήθη η ιδέα της μεταγγίσεως αίματος. Αι ιδέαι αύται οσονδήποτε και αν φαίνονται νέαι είναι εν τούτοις παλαιαί ως συμβαίνει συνήθως εις την Ιατρικήν.

Από του 1667 ο JEAN BAPTISTE DENIS έκαμε την πρώτην μετάγγισιν εξ αμνού εις άνθρωπον. Ο Άγγλος φυσιολόγος και μαιευτήρ JAMES BLUNDELL το 1818 μεταχειρίζεται ανθρώπινον αίμα διά την μετάγγισιν. Αλλά η πρακτική εφαρμογή ήρξατο από του 1900 μετά την υπό του LANDSTEINER ανακάλυψιν των ομάδων αίματος και δη από του 1914 από της εισαγωγής των αντιπηκτικών υγρών.

Ο ημέτερος πόλεμος του 1912-1913 διεξήχθη άνευ της παραμικράς εφαρμογής της ανανήψεως. Εις τον πόλεμον 1914-1918 η μετάγγισις εχρησιμοποιήθη εις μερικήν έκτασιν αλλ' άνευ συστήματος τα δε αγαθά ακ ταύτης αποτελέσματα ταχέως ελησμονήθησαν. Η ανακίνησις του ζητήματος εγένετο το 1933 διά των εργασιών του Ρώσσου YUDIN. Το πρώτον οργανωμένον Κέντρον αιμοδοσίας είδε το φως το 1936 εις το COOK HOSPITAL του ΣΙΚΑΓΟΥ με ταχείαν και μεγάλην έκτασιν εφαρμογής.

Παρ' ημίν προ του 1940 ειργάσθησαν επί του θέματος τούτου ο Δ/ντής του Ερυθρού Σταυρού κ. ΜΑΚΚΑΣ και ο ημέτερος νυν Γενικός Αρχίατρος ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ.

Παρά ταύτα ο πόλεμος του 1940-1941 διεξήχθη με τα παλαιά δόγματα άνευ οργανωμένης ανανήψεως. Και ναι μεν ο Ερυθρός Σταυρός από τα μέσα περίπου του πολέμου απέστελλε ποσότητας αίματος αλλά τόσον τα μόνιμα Υγειονομικά στελέχη όσον και τα έφεδρα τοιαύτα δεν ήσαν κατατοπισμένα επί της σημασίας χρήσεως της μεταγγίσεως ώστε πρακτικώς η Υγειονομική Υπηρεσία του Στρατού δεν κατώρθωσε τας τελευταίας επιστημονικάς κατακτήσεις να θέση εις όφελος του Στρατού.

Η ιστορική αύτη ανασκόπησις δεν εγένετο με πνεύμα επικρίσεως αλλ' ίνα καταδείξη εις την ηγεσίαν την ανάγκην της υψηλής επιστημονικής στάθμης των μονίμων στελεχών.

Εις τον τελευταίον πόλεμον η ανάνηψις έλαβεν τεραστίαν έκτασιν κυρίως εις τον Αγγλικόν και Αμερικανικόν Στρατόν ένθα εις κάθε μέτωπον επιχειρήσεων και ειδικαί υπηρεσίαι μεταγγίσεως εδημιουργήθησαν (TRANSFUSION SERVICES). Ο Αμερικανικός Στρατός εξετέλεσεν εις το Ευρωπαϊκόν και Μεσογειακόν θέατρον των επιχειρήσεων 300.000 μεταγγίσεις.

Εις τον παρόντα συμμοριτικόν πόλεμον η οργάνωσις της ανανήψεως παρ' ημίν ήρξατο περί το τέλος του 1948. Αφ' ης η παρούσα Διεύθυνσις έχει την Υγειονομικήν ευθύνην του Α΄ Σ.Σ. έστρεψεν ολόκληρον την προσοχήν της εις την οργάνωσιν ταύτης και εις τον κατατοπισμόν των Υγειονομικών της Αξιωματικών επί των ενδείξεων-τρόπου ενεργείας και εν γένει διά γραπτών διαταγών και προφορικών επεδίωξε να πείση πάντας επί της τεραστίας σημασίας ην έχει η ανάνηψις διά την ζωήν του τραυματίου.

Το Β6 Α΄ Σ.Σ. τας άνω αντιλήψεις συνεπύκνωσεν εις το Δόγμα: ΄Εστω γνωστόν ότι "Η ανάνηψις δέον να έχη το προβάδισμα επί της χειρουργικής επεμβάσεως".

Τα οργανωθέντα υπό του Β6 Α΄ Σ.Σ. συνεργεία ανανήψεως ως και η δοθείσα αποστολή εις ταύτα απεδείχθησαν εν τη πράξει εξαιρετικής ωφελιμότητος και δέον να λάβωσιν ιδίαν θέσιν

εις τον ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΕΝ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ, η δε οργάνωσις των ιδιαιτέρως να ελκύση την προσοχήν.

Ιδού πως εκφράζονται αι Χ.Μ.Ε. εις τας εκθέσεις των:

- 246 Χ.Μ.Ε.: "Στοιχεία συμβαλόντα κατά μέγα μέρος εις την απολύτως ικανοποιητικήν έκβασιν των περιστατικών υπήρξεν η ταχεία και άνετος διακομιδή και η προηγηθείσα της επεμβάσεως πλήρης ανάνηψις συνδιασθείσα και με μετεγχειρητικήν τοιαύτην".
- 248 Χ.Μ.Ε.: "Η ανάνηψις που τόσον εβοήθησε το έργον του Χειρουργού δέον να αποτελέση αναπόσπαστον συνεργείον διά να παραδίδη τον άρρωστον χειρουργήσιμον και τον φροντίζη εις τας δυσκόλους ώρας μετά την εγχείρησιν".
- 243 Χ.Μ.Ε.: "Διά πρώτην φοράν ειργάσθημεν με πλήρες συνεργείον ανανήψεως. Αι προσφερθείσαι υπ' αυτού υπηρεσίαι είναι ανεκτίμητοι και δέον να καθιερωθή ως παγία κατάστασις".
- 250 Χ.Μ.Ε.: "Προεγχειρητική αγωγή – ανάνηψις και μετεγχειρητική αγωγή αρίστη".

Εκ του συνόλου των τραυματιών 20% έχρηζεν ανανήψεως. Καταναλωθέν αίμα εις κιλά ανέρχεται εις 300 περίπου.

Πηγαί εφοδιασμού: Τοπικαί: ΚΟΝΙΤΣΑ–ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ-ΚΑΣΤΟΡΙΑ

Κέντρα αιμοδοσίας: Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός-Γ΄ Σ. Στρατού – ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

Το διά τους άξονας των 4 Μεραρχιών ΒΟΡ. ΓΡΑΜΜΟΥ προοριζόμενον αίμα διήρχετο διά του ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ. Ο επί κεφαλής του Συνεργείου Ανανήψεως Λοχίας Ιατρός ΛΟΓΟΘΕΤΟΠΟΥΛΟΣ, είς εκ των ειδικοτέρων Ελλήνων Ιατρών είχε την εντολήν να ελέγχη το συντετηρημένον αίμα και να απορρίπτη το ακατάλληλον. Παρετηρήθη πράγματι ότι το ποσοστόν ακαταλληλότητος ηύξανε μετά την 15ην ημέραν εις μέγα ποσοστόν. Ο Δ/ντής Β6 Α΄ Σ.Σ. ηχρήστευσε 40-50% φιάλων αίματος άνω των 15 ημερών.

Ίνα μη αχρηστεύεται μεγάλη ποσότης αίματος δέον να ληφθή ως βάσις ότι το συντετηρημένον αίμα παρέχει τας μεγαλυτέρας εγγυήσεις μέχρι των 11-12 ημερών ημερών από λήψεως.

Τρόπος χορηγήσεως: α) Η κανονική βραδεία 5-10 κ.εκ. κατά 1΄. β) Ταχεία 10-15 κ.εκ. κατά 1΄ εις βαρείας περιπτώσεις (έλλειψις κερκιδικού σφυγμού – Α.Π. 4-5 ε. HG).

Ποσόν: Κατ' εκτίμησιν απωλείας και εν συνεχεία κατ' εκτίμησιν επανόδου της κυκλοφορίας. Εις βαρείας περιπτώσεις η χορήγησις εγένετο και εκ των δύο βραχιόνων εις ποσόν 1000-1500 κ.εκ. αίματος ο ηκολούθη πλάσμα 600-800 κ.εκ. και είτα συνεχίζονται ορροί κατά την διάρκειαν της επεμβάσεως και μετ' αυτήν.

Εκ των εν χρήσει καρδιοτονωτικών (περιφερικών και κεντρικών)η εκτίμησις των σχηματισμών φέρεται προς την NEOSYNEFRIN – STRYCHNINE εις υψηλάς δοσεις 2-3 χιλ. εις 1000 κ.εκ. ορρού – QUABAINE διά τον φόβον ανοξαιμίας του μυοκαρδίου εις παρατεταμένην κυκλοφορικήν πτώσιν.

Το Οξυγόνον ως μέσον ανανήψεως κατά προσωπικήν πείραν του Γραφείου ημών δέον να χορηγήται ευρύτερον από ότι χορηγήται σήμερον. Άπαντες οι σχηματισμοί είχον εφοδιασθεί με συσκευάς χορηγήσεως Οξυγόνου και εχορήγησαν εις ικανήν έκτασιν. Θα ήτο όμως επιθυμητόν όπως εις το μέλλον η χρήσις του ευρυνθή έτι περισσότερον από του μετρίου ΣΟΚ και άνω. Τούτο θα έχη ως συνέπειαν ταχυτέραν ανάνηψιν και μεγαλυτέραν σταθερότητα αποτελέσματος κατά τας διακομιδάς.

Η σημειωθείσα και απορριφθείσα τάσις ελαττώσεως των μεταγγίσεων αίματος και αντικαταστάσεως τούτου διά πλάσματος είναι καταδικαστέα. Εις την μετατραυματικήν καταπληξίαν δεν είναι μόνον ο όγκος του αίματος που ενδιαφέρει αλλά και ο φορεύς του οξυγόνου, το ερυθροκύτταρον. Η τάσις αύτη είναι συνέπεια μερικών τελευταίων δημοσιεύσεων Άγγλων συγγραφέων οίτινες όμως δεν πρέπει να γίνωσι δεκταί.

Συμβάματα: Εχρησιμοποιήθη κυρίως η Διεθνής ομάς – εις μικρόν ποσοστόν η 2 και η αυτή ομάς εξ επιτοπίου λήψεως εις μικρόν επίσης ποσοστόν.

1ον) Σύμβαμα εξ ασυμβάτου αίματος ή υποομάδος ουδέν παρετηρήθη επί 600 περίπου μεταγγίσεων κατά τας επιχειρήσεις Αυγούστου.

2ον) Αλλεργική αντίδρασις υπό τύπον κνιδώσεως ή νόσου ορρού 1% ΄Εκβασις καλή.

3ον) Περίπτωσις αποτόμου κυκλοφορικής πτώσεως παρά την εις αρκετάς βαρείας περιπτώσεις ογκώδη μετάγγισιν εις αίμα – πλάσμα – ορρούς, ουδεμία εσημειώθη. Πάντως η σύνεσις επιβάλλεται εις προκεχωρημένης ηλικίας άτομα.

4ον) Αι αιμολυτικαί αντιδράσεις δεν υπερέβησαν το 1%. Άπασαι καλοήθους μορφής άνευ νεφρικής ισχαιμίας ή αποφράξεως με εμφάνισιν μόνον ποικίλλοντος βαθμού ικτέρου. Αι περιπτώσεις αύται αφεώρουν τραυματίας υποστάντας επανειλημμένας μεταγγίσεις.

5ον) Περιπτώσεις εκ μεγάλων μολύνσεων αίματος ή εμβολών δεν παρετηρήθησαν.

6ον) Άμεσοι αντιδράσεις εκ πυρετογόνων ουσιών παρουσιάσθησαν εις ηυξημένον ποσοστόν άνω των 10%. Ο DE GOWIN αναβιβάζει ταύτας εις τον Αγγλικόν Στρατόν από 1,8% έως 3,4%. Και ναι μεν αι αντιδράσεις αύται δεν αποτελούσι βαρείας επιπλοκάς πάντως όμως είναι λίαν ανιαραί τόσον διά τον τραυματίαν όσον και διά τον θεράποντα Ιατρόν ον θέτουσι μεταξύ σφύρας και άκμονος.

Η τηρηθείσα εις τας περιπτώσεις ταύτας αγωγή υπήρξεν η κάτωθι:

Εις τας πολύ μικράς αντιδράσεις η μετάγγισις εσυνεχίζετο με βραδύτερον ρυθμόν και εφ' όσον ο τραυματίας έπαυε ν' αντιδρά. Εις τας μετρίου βαθμού και άνω ανεκόπτετο και το αίμα αντεκαθίστατο υπό ορρών. 2-3 ώρας μετά την αρχικήν αντίδρασιν επανελαμβάνετο μετά προσοχής η μετάγγισις. Είναι ευνόητος η επιφερομένη ζημία εις τον τραυματίαν τόσον εκ της μη ταχείας αποκαταστάσεως της κυκλοφορίας όσον εκ της αναγκαστικής επιβραδύνσεως της εγχειρήσεως συνεπεία ταύτης.

Ουδεμία θεραπευτική αγωγή εφηρμόσθη εναντίον των ανωτέρω αντιδράσεων. Οι Άγγλοι συνιστούν πάντως την GLYCON DECALCIUM και Μορφίνην.Κατά τους ιδίους πάντοτε συγγραφείς η χορήγησις ασπιρίνης εκ του στόματος προ της μεταγγίσεως επιδρά ανασταλτικώς ή μειωτικώς. Δεν υπάρχει πείρα του Β6 Γραφείου επί του αντικειμένου τούτου. Η έκβασις υπήρξε καλή εις όλας τας περιπτώσεις.

Αι μικρότερον ποσοστόν αντιδράσεων προξενήσασαι φιάλαι κενού μετά αντισηπτικόν ήσαν Αμερικανικής προελεύσεως ως και αι προερχόμεναι εκ του Γ΄ Σ. Στρατού.

Εν Συμπεράσματι: Κατά τας επιχειρήσεις του ΓΡΑΜΜΟΥ εφηρμόσθη προωθημένη ανάνηψις ως και ευρύτατη ταύτης χρήσις υπό ειδικών συνεργείων ανανήψεως εις όλους τους θεραπευτικούς σχηματισμούς με άριστα αποτελέσματα. Ο Ελληνικός επιστημονικός κόσμος κατέχει το θέμα της ανανήψεως απολύτως σήμερον. Το Αξίωμα "Η ανάνηψις έχει το προβάδισμα επί της χειρουργικής επεμβάσεως" επεβλήθη ως αρχή εις την χειρουργικήν των πρόσω.

Η Υγειονομική Υπηρεσία Στρατού έχει προωθήσει το όλον θέμα εις λίαν ικανοποιητικόν σημείον. Ωρισμέναι λεπτομέρειαι ανακύψασαι τόσον εκ της πείρας όσον και εκ της διεθνούς βιβλιογραφίας χρήζουσι μελέτης υπό της Κεντρικής Υπηρεσίας. Αύται εισί κατά γνώμην Σ.Σ. το ηγγυημένον των φιάλων κενού μετ' αντιπηκτικού αι υποομάδες και R H – ο καθορισμός των ομάδων αίματος των στρατευομένων – ψυγεία πετρελαίου.

II) <u>Η ΔΙΑ ΨΥΞΕΩΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ "ALLEN".</u>

Η μέθοδος αύτη είναι απότοκος των λαμπρών εργασιών των TEMPLE FAY και FREDERIK ALLEN. Συνίσταται η τοπική εφαρμογή της εις το να επιτύχη τις μία πτώσιν της θερμοκρασίας εις το πάσχον μέλος εγγύς των 4°-5° ή και κατά τι ανωτέραν εισέτι. ΄Εχει ως συνέπειαν την ελάττωσιν του μεταβολισμού των κυττάρων – περιορίζει την εξίδρωσιν και μετ' αυτής το οίδημα – επιβραδύνει τας χημικάς αντιδράσεις εις τους ιστούς συμφώνως τω Νόμω του VANT' HOFF και συνεπώς και την παραγωγήν των ουσιών των υπευθύνων της καταπληξίας – ισταμίνης, ακετυλχολίνης κ.λ.π. Αι ενδείξεις της είναι τα βαρέα θλαστικά τραύματα μετά θρομβώσεων ή άνευ, τα φέροντα ίσχαιμον περίδεσιν ή ου, εγκαύματα – κρυοπαγήματα. Άμεσα αποτελέσματα επί του τραυματίου:

Εξαφάνισις των πόνων – ο ασθενής υπό την επίδρασιν της υπολοίπου θεραπείας αναλαμβάνει ταχέως καθ' ότι δεν επηρεάζεται υπό του πάσχοντος μέλους όπερ ζη τρόπον τινα, με λίαν χαλαράν σύνδεσιν προς αυτόν, εμποδίζει την ανάπτυξιν της λομώξεως, επιτρέπει ούτω την υπό καλλιτέρας συνθήκας επέμβασιν – ενίοτε η κυκλοφορία αποκαθίσταται και το μέλος σώζεται (4 περιπτώσεις) ή περιορίζεται ο ακρωτηριασμός (5 περιπτώσεις), η επέμβασις γίνεται το πλείστον άνευ ναρκώσεωςυπό την επήρειαν μόνον της ψύξεως πράγμα σημαντικόν διά την ζωήν του τραυματίου (6 περιπτώσεις).

Η μέθοδος αύτη διά πρώτην φοράν εφαρμοσθείσα εν Ελλάδι εις τους Σχηματισμούς του Α΄ Σ.Σ. και εις την ξένην μη ευρούσα την ευκαιρίαν ευρείας εφαρμογής εισέτι προώρισται κατά την σχηματισθείσαν γνώμην υπό Υ.Υ. Α΄ Σ.Σ. να εύρη τεραστίας εφαρμογάς εις την χειρουργικήν πολέμου των πρόσω και δη εις τα εκ ναρκών τραύματα ως και εκείνα τα φέροντα ίσχαιμον περίδεσιν. Είναι πράγματι δραματική η θέσις των Ιατρών προκειμένου να αποφασίσωσι την θυσίαν ενός μέλους, π.χ. φέροντος αγγειακήν βλάβην πριν ή πεισθώσιν απολύτων ότι η κυκλοφορία δεν

δύναται να αποκατασταθή. Αλλά διά να διαγνώσωσι τούτο είναι υποχρεωμένοι να λύσωσι την ίσχαιμον περίδεσιν οπότε τίθεται εν αμέσω κινδύνω και κατά τρόπον κεραυνοβόλον η ζωή του τραυματίου. Διά της μεθόδου της ψύξεως θα κατορθωθή η εξερεύνησις δεδομένου ότι αι απορροφήσεις περιορίζονται εις ακίνδυνον σημείον.

Μόνον όσοι έζησαν τας στιγμάς αυτάς της αγωνίας δύνανται να εκτιμήσωσι την πολύτιμον υπηρεσίαν ην προώρισται να προσφέρη η ανωτέρω μέθοδος.

Εις τους σχηματισμούς του Σ.Σ. ένθα εφηρμόσθη (ΚΟΝΙΤΣΑ-ΙΩΑΝΝΙΝΑ-ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ) η ψύξις επετεύχθη διά παγοκύστεων ή απ' ευθείας τεμαχίων πάγου επί του μέλους. Όλοι οι σχηματισμοί εκφράζονται ευνοϊκώς.

Υποβάλλεται η γνώμη όπως η μέθοδος μελετηθή ευρύτερον – οι Στρατ. Ιατροί κατατοπισθώσιν απολύτως ίνα εάν παραστή ανάγκη χρησιμοποιηθή εις μεγάλην κλίμακα και με όλας τας τεχνικάς λεπτομερείας.

Προς την κατεύθυνσιν ταύτην εις τον κύκλον αρμοδιότητος του ενεργεί το Σ.Σ.

III) <u>ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΑ</u>

Ο αιθήρ υπήρξε το κύριον αναισθητικόν όπερ εχρησιμοποίησαν οι θεραπευτικοί Σχηματισμοί. Εις 2αν γραμμήν εχρησιμοποιήθη το PENTOTHAL. Κατά τα 1-2΄ λεπτά της χορηγήσεως παρετηρήθη κατά κανόνα άπνοια μικράς διαρκείας 10΄΄-20΄΄ μεθ' ην ο ασθενής ήρχιζεν επιπολαίως αναπνοάς κατ' αρχήν διά να επανέλθη ταχέως εις το φυσιολογικόν και να συνεχισθή η αναισθησία. Ουδέν κακόν επακόλουθον εσημειώθη.

Τούτο εχρησιμοποιήθη και δι' εγχειρήσεις μακράς διαρκείας, π.χ. κοιλίας, είτε μερικώς είτε ολικώς. Η Υ.Υ. Α΄ Σ.Σ. νομίζει ότι η γνώμη της αντενδείξεως του PENTOTHAL επί των ΣΟΚΕ χρήζει αναθεωρήσεως. Αντιθέτως νομίζει ότι ενδείκνυται διά νάρκωσιν μόλις ανανηψάντων τραυματιών μετά βαρύτατην μετατραυματικήν καταπληξίαν.

Το PENTOTHAL δεν εσημείωσε δυσάρεστα επακόπουθα, παρ' ότι λέγεται, εις την προκεχωρημένην χειρουργικήν. Αυτά επέδειξε η χρήσις του εις τας τελευταίας επιχειρήσεις. Τα νέα αναισθητικά CYCLOPROPANE-ETHYLENE δεν εχρησιμοποιήθησαν.

Το θέμα της αναισθησίας κατά την αντίληψιν του Β6 Α΄ Σ.Σ. εις την χειρουργικήν των πρόσω δεν ευρίσκεται εις το αναισθητικόν αλλ' εις τον τρόπον χορηγήσεως.

Είναι ανάγκη όπως οι Χειρούργοι και Μονάδες Εκστρατείας εφοδιασθώσι με σύγχρονον μηχάνημα κλειστού κυκλώματος χορηγήσεως του αναισθητικού. Τοιαύτα μηχανήματα διέθετε το Σ.Σ. μόνον 2, έν εις 202 Κ.Δ.Τ. και έτερον εις Νοσοκομείον ΚΟΝΙΤΣΗΣ. Αι Χ.Μ.Ε. εχρησιμοποίησαν την παλαιάν μάσκαν OBREDANNE. Αύτη δέον το ταχύτερον ν' αντικατασταθή διά συγχρόνου μηχανήματος χορηγήσεως διά τους κάτωθι λόγους:

α) Διά της μάσκας OBREDANNE ο χειρουργούμενος τραυματίας αναπνέει διαρκώς τον εισπνεόμενον υπ' αυτού αέρα. Όπερ σημαίνει ότι υφίσταται ολίγον κατ' ολίγον ασφυξίαν εις προϊούσαν κλίμακα. "MES ASPHYXIEURS" απεκάλει τους ναρκωτάς του ο Καθηγητής LECENE. "REBREATHING" λέγουσιν οι Άγγλοι.

β) Η φυσιολογία διδάσκει ότι και η ελάχιστη πτώσις του Ο εις τας πνευμονικάς κυψελίδας επιφέρει μεγάλην ελάττωσιν της ποσότητος του εν διαλύσει ευρισκομένου εις το πλάσμα του αίματος. Συνέπεια τούτου σοβαρά διαταραχή της θρέψεως του κυττάρου και αι πρώται εκδηλώσεις έρχονται εκ του πλέον ευαισθήτου – του εγκεφαλικού κυττάρου. Ούτω πτώσις της τάσεως του Ο εις τας κυψελίδας από 90 χιλ. εις 70 χιλ. επιφέρει ελάττωσιν από Ο κ.εκ. 182 του εν διαλύσει Ο εις Ο κ.εκ. 147. Αντιθέτως εάν η τάσις του Ο αυξηθή εις 150 το εν διαλύσει Ο ανέρχεται εις Ο κ.εκ. 303. Το εις την διάθεσιν του κυττάρου τιθέμενον Ο διά της αυξήσεως της τάσεως παρουσιάζει τεραστίαν διαφοράν. Αλλ' η υπεροξυγόνωσις έχει και άλλην συνέπειαν. Την με μεγαλυτέραν ταχύτητα ελευθέρωσιν του Ο εκ της οξυαιμοσφαιρίνης εις το πλάσμα και εκ τούτου εις το κύτταρον.

Εάν ληφθή νυν υπ' όψιν ότι και οι μετρίας βαρύτητος τραυματίαι ευρίσκονται συνεπεία της απωλείας αίματος και των άλλων συναφών με τον τραυματιών των γεγονότων μοιραίως εις μίαν υποοξυγόνωσιν κυτταρικήν προκύπτει η θεραπευτική ανάγκη της υπεροξυγονώσεως.

Ο εφοδιασμός συνεπώς των Χ.Μ.Ε. διά μηχανημάτων χορηγήσεως κλειστού κυκλώματος συγχρονισμένων είναι μία ανάγκη ήτις δέον να καλυφθή το ταχύτερον.

IV) Θεραπευτικός συνδιασμός ΠΕΝΙΚΙΛΛΙΝΗΣ – ΣΤΡΕΠΤΟ-ΜΥΚΙΝΗΣ

Η Κεντρική Υπηρεσία εφοδίασε τα Σώματα Στρατού, κατά τας επιχειρήσεις Αυγούστου, διά Στρεπτομυκίνης με κύριαν ένδειξιν τα κοιλιακά τραύματα.

Επί των 55 κοιλιακών τραυμάτων (εις την πολ. έκθεσιν αναφέρονται 54 καθ' ότι δεν είχε ληφθή η λεπτομερής έκθεσις της 77 Ταξ.) εις τα 53 εχρησιμοποιήθη Στρεπτομυκίνη. Η χρησιμοποιηθείσα κατά κανόνα δόσις ήτο του ενός γραμμαρίου εντός του κύτους της κοιλίας 1-2 παρεντερικώς. Εις μίαν περίπτωσιν χολοπεριτοναίου εχρησιμοποιήθη η δόσις των 5 γραμ.

Η ολική δόσις ουδέποτε υπερέβη τα 20 γραμ. Η πενικιλλίνη εχορηγήθη εις την δόσιν του 1.000.000 Μ. το 24ωρον.

Επί των 53 περιπτώσεων τα 51 εχειρουργήθησαν μεταξύ 5-7 ωρών, έν την 14ην ώραν και το έτερον την 36ην ώραν. Εκ των 2 τελευταίων το της 14ης ώρας υπέκυψε, το της 36ης επέζησεν.

Εκτός ενός άπαντα τα έτερα αφεώρουν και τρώσιν του παχέος εντέρου. Επ' αυτών επεσυνέβησαν 9 θάνατοι. Θνητότης επί % 16,9. Η θνητότης κατά τας επιχειρήσεις του ΓΡΑΜΜΟΥ του Απριλίου εις τα κοιλιακά τραύματα υπήρξεν 22,2%. Ο χρόνος διακομιδής ήτο 1 ώραν περίπου κατά μέσον όρον ταχύτερος εις τας επιχειρήσεις του Απριλίου. Αυτά είναι τα δεδομένα. Υπάρχει μία βελτίωσις κατά 5,3%.

Εάν δεν είναι τυχαία και εάν αι παρατηρήσεις των άλλων Σωμάτων Στρατού συμπίπτουν δεν είναι ευκαταφρόνητον. Η διαφορά όμως είναι τόσον μικρά ώστε επιστημονικώς να επιβάλλεται σύνεσις διά την εξαγωγήν θετικών συμπερασμάτων. Εις τας εκθέσεις των Σχηματισμών επικρατεί άκρα επιφυλακτικότης και δικαίως.

Το Β6 Α΄ Σ.Σ. παραμένει με την γνώμην όσον αφορά την χρήσιν Στρεπτομυκίνης ην έχει διατυπώσει εις την προς την Ιατρικήν Εταιρείαν Αθηνών ανακοίνωσιν του Δ/ντού του: "Η εντύπωσις μου όμως είναι ότι – ως έχει σήμερον - η πενικιλλίνη δέον να παραμείνη ως η βασική αντιβιοτική θεραπεία και μόνον περί συνδεδιασμένης θεραπείας δύναται να γίνη λόγος. Χρήσις αποκλειστικώς στρεπτομυκίνης έχω την εντύπωσιν ότι θ' απετέλει πλάνην με καταστροφικά αποτελέσματα".

Εγένετο χρήσις και επί ευαρίθμων περιπτώσεων θλαστικών τραυμάτων και εκδηλούται ικανοποίησις εκ μέρους κυρίως του 202 Κ.Δ.Τ. Το Σ.Σ. δεν θεωρεί ικανά τα κριτήρια καθ' ότι η θνητότης γενικώς εκ τοιούτων τραυμάτων υπήρξε πάντοτε εις τας από 20 Μαρτίου και εντεύθεν επιχειρήσεις του Σ.Σ. με πενικιλλίνην μόνον εξαιρετικώς χαμηλή και ουδεμία διαφορά υπάρχει εις στατιστικήν 202 Κ.Δ.Τ. και ετέρων σχηματισμών μη μεταχειρισθέντων στρεπτομυκίνην.

Εις την εκτίμησιν δέον να ληφθή υπ' όψιν το γεγονός ότι οι Σχηματισμοί μεταχειρίζονται λίαν υψηλάς δόσεις πενικιλλίνης τη προτροπή και συγκατανεύσει του Σ.Σ. Αι δ' υψηλαί δόσεις πενικιλλίνης είναι γνωστόν από πολλού ότι προσβάλλουν και τον κολλιβάκιλλον. Η γνώσις αύτη φαίνεται ότι έχει λησμονηθή από πολλούς Ιατρούς.

Πάντως ανεξαρτήτως της επιστημονικής θέσεως του ζητήματος η χρήσις της λόγω των ειδικών συνθηκών του στρατεύματος επιβάλλεται αλλά με μέτρον καθ' ότι διαγράφεται κίνησις πολλαπλασιασμού εφαρμογής με επιπολαίας ως επί το πολύ παρατηρήσεις άνευ σαφών επιστημονικών κατευθύνσεων των μόνων δυναμένων να συμβάλλωσιν εις την εξαγωγήν επιστημονικών συμπερασμάτων.

V) ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΡΑΦΗ ΤΡΑΥΜΑΤΩΝ ΜΑΛΑΚΩΝ ΜΟΡΙΩΝ

Τη εισηγήσει του Αρχιάτρου Καθηγητού κ. Χριστέα ενεκρίθη η λειτουργία εις 202 Κ.Δ.Τ. συνεργείου διά την άνω εργασίαν. Ο έλεγχος των μεμακρυσμένων αποτελεσμάτων υπήρξεν μάλλον ικανοποιητικός. Μικρόν ποσοστόν διεπυήθη. Θα ήτο επιθυμητόν όπως επί τινας ημέρας συνεχίζεται η πενικιλλίνη εις τους διαφόρους σταθμούς διακομιδής συστηματικώς ως ορθώς σημειοί το Β6/Α΄ Σ.Σ. εις έκθεσίν του κοινοποιηθείσαν και ημίν.

Η τοιαύτη αγωγή επιφέρει βράχυνσιν της νοσηλείας και ταχείαν επάνοδον εις τας Μονάδας ης η σημασία εν πολέμω είναι αυτονόητος. Άλλοτε τούτο θα αντενδείκνυτο απολύτως. Αλλά σήμερον όταν αι διακομιδαί λειτουργούν κανονικώς και το 95 και πλέον τοις % των τραυματιών εντός 5-10 ωρών ευρίσκεται εις Νοσηλευτικά Κέντρα δύναται και πρέπει να επιχειρήται η πρωτογενής ραφή υπό την κάλυψιν της αντιβιοτικής θεραπείας.

Εις τον πόλεμον 1940-41 τα τραύματα μαλακών μορίων ανέρχονται εις 54,4% (όρα μελέτην Δ/ντού Β6 Α΄ Σ.Σ. "Τρεις Μελέται" σελ. 23). Εις τας επιχειρήσεις ΓΡΑΜΜΟΥ αφαιρουμένων των Επανακτησίμων 15% ους απέδωσε η Υγειονομική Υπηρεσία εντός 3-5 ημερών πάλιν εις τας Μονάδας, δηλονότι περί τους 360 οπλίτας (τα 2/3 ενός Τάγματος), η αναλογία τραυμάτων μαλακών μορίων είναι κατά 10-12 μικροτέρα ήτοι ανέρχεται εις 40% περίπου. Διά της

ανωτέρω μεθόδου 700-800 οπλίται τουλάχιστον εκ των τραυματιών του ΓΡΑΜΜΟΥ αποδίδονται εις τας Μονάδας εντός 15 το πολύ ημερών εάν αι ανάγκαι των επιχειρήσεων απήτουν τούτο. Νυν θ' αποδοθώσιν εντός μηνός λόγω του επικρατήσαντος πνεύματος ευρυτάτης χορηγήσεως αναρρωτικών αδειών.

Δηλονότι με βάσιν τας απωλείας ΓΡΑΜΜΟΥ, μία Ταξιαρχία ολόκληρος απεδίδετο εις την Εθνικήν υπόθεσιν εντός 15 ημερών.

Μόνον διά την εργασίαν ταύτην απαιτείται πρόβλεψις και οργάνωσις εκ μέρους της Υγειον. Υπηρεσίας εις την ζώνην των πρόσω και υψηλόν ηθικόν των μαχητών, έργον της Διοικήσεως.

VI) ΚΛΕΙΣΤΟΣ ΓΥΨΙΝΟΣ ΝΑΡΘΗΞ

Ο Επίατρος ΑΥΡΗΛΙΩΝΗΣ, εκλεκτόν στέλεχος της Υγειονομικής Υπηρεσίας, υποστηρίζει με φανατισμόν από διετίας την διά Κλειστού Γυψίνου Νάρθηκος ακινητοποίησιν των τραυμάτων των άκρων διά 2 λόγους:

α) Επιτυγχάνεται άνετος και ανώδυνος διακομιδή.

β) Συμβάλλει κατά πολύ εν συνδιασμώ με την αντιβιοτικήν θεραπείαν εις την αποτροπήν της λοιμώξεως.

Επί του 1ου πλεονεκτήματος δεν ηγέρθη ουδεμία αντίρρησις. Αλλ' επί του β΄ σημείου ηγέρθησαν σοβαρόταται αντιρρήσεις υπό των πλέον διακεκριμένων χειρουργών της Πρωτευούσης εις την ανακοίνωσιν του εν τη Χειρουργική Εταιρεία.

Η κακή ανάμνησις των κατστροφών του 40-41 ήτο η βάσις των αντιρρήσεων. Όταν το 404 Νοσοκομείον ένθα υπηρέτει ο Επίατρος Αυρηλιώνης υπήχθη υπό τας Δ/γάς του Α΄ Σ.Σ. το θέμα παρηκολουθήθη προσωπικώς επί μακρόν υπό του Δ/ντού Β6 όστις είχεν σοβαράς αντιρρήσεις συνεπεία ακριβώς των ανωτέρω κακών αναμνήσεων. ΄Ηρχετο μάλιστα με προθέσεις απαγορεύσεως της χρήσεως. Τα επιδειχθέντα αποτελέσματα όμως επέφερον δισταγμούς εις την λήψιν αποφάσεως.

Το θέμα ετέθη υπ' όψιν του χειρουργού Συμβούλου του Σ.Σ. Αρχιάτρου ΒΡΥΩΝΗ Ν. όστις πρέπει να ομολογηθή δεν εύρισκε κακήν την μέθοδον.

Το ζήτημα ήτο λεπτόν διότι πρόκειται περί όγκου τραυματιών.

Εις τας επιχειρήσεις του ΓΡΑΜΜΟΥ και κατά την ενδιάμεσον περίοδον ο Δ/ντής Β6 συνεζήτησε το θέμα μεθ' όλων των χειρουργών των σχηματισμών. Αι αντιρρήσεις των χειρουργών δεν εκρίθησαν βάσιμοι. Ο Αρχίατρος Καθηγητής ΧΡΙΣΤΕΑΣ υπ' όψιν του οποίου ετέθη το θέμα δεν έφερεν αντιρρήσεις.

Κατόπιν τούτου ο Επίατρος ΑΥΡΗΛΙΩΝΗΣ αφέθη ελεύθερος να χρησιμοποιήση την μέθοδον εις ευρείαν κλίμακα.

Εκ της όλης παρακολουθήσεως των τραυματιών εις τα Νοσοκομεία ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ – ΛΑΡΙΣΗΣ και ΑΘΗΝΩΝ ο Δ/ντής της Υ.Υ. του Σ.Σ. επείσθη ότι η μέθοδος συν τη συγχρόνω αντιβιοτική θεραπεία και ακίνδυνος υπήρξε και τεραστίας υπηρεσίας προσέφερε εις τας επιχειρήσεις ΓΡΑΜΜΟΥ.

Ανώδυνος και άνετος διακομιδή των καταγμάτων και κολοβωμάτων – επιπλοκαί κάτω του συνήθους ποσοστού – αποφυγή των συχνών αλλαγών – ευχέρεια των διακομιδών είναι τεράστια πλεονεκτήματα και η μέθοδος οφείλει να λάβη γενικόν χαρακτήρα. Πρέπει όμως να τηρηθώσιν όλαι αι προϋποθέσεις εκείναι ας αναφέρει εν τη εκθέσει του ο Επίατρος ΑΥΡΗΛΙΩΝΗΣ.

Συμβαίνει συχνά παρ' ημίν να καταδικάζεται μία μέθοδος εκ κακής εφαρμογής της. Αύτη είναι η τελική γνώμη της Υ.Υ. του Α΄ Σ.Σ. Και ο Επίατρος ΑΥΡΗΛΙΩΝΗΣ είναι άξιος των πλέον θερμών συγχαρητηρίων διά την υπομονήν και επιμονήν με ην υπεστήριξε τας ιδέας του. Θα ακουσθούν γνώμαι ότι, ναι αλλ' η μέθοδος ήτο γνωστή από της εποχής του OLIER και ουδείς διαφωνεί εις την ακινητοποίησιν των καταγμάτων διά γύψου. Βεβαίως όχι όμως εις την ζώνην των πρόσω αλλ' εις τον τελικόν νοσηλευτικόν σταθμόν. Και εδώ έγκειται η αξία ακριβώς της μεθόδου αφ' ενός και αφ' ετέρου οι χειρουργοί ας παρακολουθούν τον ασθενή εν κλειστώ. Φαίνεται ότι περισσότερον κερδίζει εις την τελευταίαν περίπτωσιν ο ασθενής.

Η έκθεσις ΑΥΡΗΛΙΩΝΗ υιοθετείται πλήρως εν τη ολότητί της υπό Β6 Α΄ Σ.Σ. εκτός του σημείου ότι η "χειρουργική του πολέμου δεν είναι υπόθεσις της Δ/σεως Υγειονομικής Υπηρεσίας Στρατού αλλά όλων των χειρουργών πολτικών και Στρατιωτικών.". Τούτο δεν είναι ορθόν. Η χειρουργική του πολέμου ως και παν ότι αφορά τον Στρατόν υγειονομικώς είναι υπόθεσις αποκλειστική της ηγεσίας της Υγειον. Υπηρεσίας Στρατού.

VII) ΚΛΕΙΣΤΟΣ ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Ο Κλειστός Ακρωτηριασμός υπήρξεν έν έτερον θέμα εξαιρετικώς σοβαρόν με το οποίον ησχολήθη η Υ.Υ. του Σ.Σ.

Οι προαναφερθέντες φόβοι διά τον κλειστόν γύψινον νάρθηκα εδώ ήσαν ισχυρότεροι. Διά τούτο εδόθη η εντολή όπως ο κλειστός ακρωτηριασμός μη μετακινείται προ των 10-15 ημερών ώστε να ευρίσκεται υπό την παρακολούθησιν του χειρουργήσαντος Ιατρού. Το πλεονέκτημα είναι μέγα τόσον από απόψεως χρόνου νοσηλείας όσον και διά τον ψυχισμόν του τραυματίου. Και ούτω Κλειστοί Ακρωτηριασμοί εξετελέσθησαν μόνον εις ΚΟΝΙΤΣΑΝ.

Η πείρα απέδειξεν ότι όσον έγκαιρος και κανονική είναι η τοποθέτησις του ισχαίμου επιδέσμου τόσον αι περιπτώσεις αι επιτρέπουσαι τον κλειστόν ακρωτηριασμόν είναι περισσότεραι. Αι προϋποθέσεις του Κ.Α. είναι η έλλειψις οιδήματος άνωθεν του ισχαίμου επιδέμου και η έλλειψις εκχυμώσεων και αιματωμάτων κατά τον υποδόρειον ιστόν και μεσομύια. Εις τας υπολοίπους περιπτώσεις αναλόγως εκτελείται κρημνός με έλξιν ή χαλαράν ραφήν ή τομή επί ενός επιπέδου.

VIII) ΑΝΑΚΥΠΤΟΝΤΑ ΘΕΜΑΤΑ

΄Εν θέμα σοβαρόν όπερ ανακύπτει είναι η χρήσις της HEPARIN. Θρομβώσεις αγγειακαί υπάρχουν πολλαί εις την χειρουργικήν του πολέμου τόσον εκ τρώσεων αγγείων όσον και εις τα κατάγματα. Με την χρήσιν του φαρμάκου τούτου δεν είναι κατατοπισμένοι οι Ιατροί ειμή εκ της βιβλιογραφίας εν Ελλάδι. Ως γνωστόν η χρήσις της απαιτεί συνεργασίαν θεράποντος και εργαστηρίου στενήν διά την παρακολούθησιν της προθρομβίνης.

Ανάγκη όπως το ζήτημα μελετηθή επειγόντως και καταστή το ταχύτερον κτήμα των πολλών.

Ε΄. ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΣ

Ούτος υπήρξεν πλήρης και επαρκής εις τε Υγειονομικόν και Φαρμακευτικόν Υλικόν.

Η ευρυτέρα χρήσις Οξυγόνου επιβάλλει την οργάνωσιν εγγυτέρας τούτου παραγωγής προς τους Σχηματισμούς των πρόσω. Εν προκειμένω ο εφοδιασμός εις Οξυγόνον εγένετο εκ Φαρμακαποθήκης ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ και δευτερευόντως εκ ΚΟΖΑΝΗΣ. Παρετηρήθη ατελής πλήρωσις των οβίδων.

ΣΤ΄. ΜΕΣΑ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Από Μεραρχίας μέχρι Σώματος τηλεφωνικώς με απόλυτον και έγκαιρον ικανοποίησιν. Διαβιβάσεις σημάτων κανονικόταται και άμεσοι.

Η από Μεραρχίας προς τα Τάγματα επαφή λίαν πλημμελής. Είναι ανάγκη όπως εις τον τομέα τούτον η Υγειονομική Υπηρεσία αποκτήση ίδια μέσα τηλεπικοινωνίας. Η επαφή διά των επιστρεφόντων τραυματιοφορέων είναι βραδεία και όχι ασφαλής. Το μέσον πλέον τούτον των αγγελιαφόρων ανήκει εις την ιστορίαν. Ο Δ/τής Χ.Ε. και ο Αρχίατρος Μεραρχίας και εν συνεχεία του Σώματος δεν δύνανται να ασκήσωσι επωφελή και εν χρόνω Διοίκησιν άνευ βελτιώσεως των μέσων συνδέσμου. Τα δε μέσα των Ταγμάτων και Ταξιαρχιών κατά την διάρκειαν επιχειρήσεων είναι τόσον υπερφορτωμένα με την κυρίαν αποστολήν των ώστε να μη δύνανται να απασχοληθώσιν υπό άλλων υπηρεσιών, εις τον κατάλληλον χρόνον.

Επί του σημείου τούτου το Σ.Σ. υπέβαλε από παρελθόντος Μαΐου προτάσεις αίτινες δεν εγένοντο δεκταί. Το μειονέκτημα τούτο ανεφάνη πάλιν οξύτερον κατά τας τελευταίας επιχειρήσεις ώστε να χρήζη λύσεως.

Ζ΄. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Σύγκρισις – Αιτιολογία – πρακτική απόδοσις – πλάναι

Η Υγειονομική Υπηρεσία του Α΄ Σ.Σ., λειτουργήσασα ως εκτίθεται ανωτέρω, έσχε τα κάτωθι αποτελέσματα:

Το σύνολον των απωλειών του Σ.Σ. κατά τον μήνα Αύγουστον εις τραυματίας ανέρχεται εις 2.366. Αύται κατανέμονται ως κάτωθι:

Επιχείρησις "ΠΥΡΣΟΣ" 2-9 Αυγούστου	756
Επιχείρησις "ΠΥΡΣΟΣ Γ΄" 25-30 Αυγούστου	1452

Οι υπόλοιποι 158 Τραυματίαι κατά την ενδιάμεσον περίοδον.

Σύνολον Νεκρών 382 (το στοιχείον τούτο ελήφθη εκ του ΑΙ Γραφείου, όρα και έκθεσιν Π.Ε.)

Ούτω επί συνόλου απωλειών 2748

τραυματίαι	2.366
νεκροί	382

Σχέσις Νεκρών προς τραυματίας	1:6,5
Κατά τον πόλεμον 40-41 η σχέσις ήτο	1:3
Κατά τας επιχειρήσεις ΓΡΑΜΜΟΥ 1948	1:2,7
Κατά τας επιχειρήσεις ΜΟΥΡΓΚΑΝΑΣ	1:4

(Τα δύο τελευταία στοιχεία εξήχθησαν εκ του αρχείων του ΒΙ Γραφ.)

Κατά τα διεθνώς παραδεδεγμένα η σχέσις Νεκρών – Τραυματιών είναι 1:3 – 1:4.

Εις τας προσφάτους συνεπώς επιχειρήσεις η σχέσις απέβη προς όφελος των τραυματιών εις αναλογίαν κάτι πλέον του ημίσεως. Δηλονότι αντί των 800 περίπου νεκρών έσχομεν μόνον 382.

Εις ποία άραγε αίτια οφείλεται η βελτίωσις αύτη; Μήπως εις χρησιμοποίησιν ολιγότερον φονικών όπλων υπό του εχθρού; Είναι πράγματι γεγονός ότι η φονικότης των όπλων παίζει σοβαρόν ρόλον εις την άνω σχέσιν. Απόδειξις τούτου είναι η σχέσις νεκρών και τραυματιών των επιχειρήσεων του παρελθόντος Απριλίου 1949 ας διηύθυνε και τότε ο Νυν Δ/τής του Σώματος Στρατού υπό το αυτό πρόσωπον ως Δ/τού Υγειονομικής Υπηρεσίας.

Η σχέσις κατά τας επιχειρήσεις εκείνας (ΓΡΑΜΜΟΥ Απριλίου 1949) υπήρξε 1:9,7. Δηλονότι Νεκροί 122 – Τραυματίαι 1194.

Ιδού νυν η αναλογία Τραυμάτων κατά είδος όπλου:

ΓΡΑΜΜΟΣ ΝΟΤ. Απρίλιος 1949		ΓΡΑΜΜΟΣ Αύγουστος 1949	
Τραύματα βολίδος Τυφεκίου	31%	Τραύματα βολίδος Τυφεκίου	12,1%
Τραύματα Όλμου	50%	Τραύματα Όλμου	51,9%
Τραύματα Πυρ/κού	7%	Τραύματα Πυρ/κού	12%
Τραύματα Νάρκης	2%	Τραύματα Νάρκης	16%
Τραύματα Χειροβομβίδος	4%	Τραύματα Χειροβομβίδος	6%
Τραύματα Αντιαρμ. Γρόνθου	5%	Τραύματα Αντιαρμ. Γρόνθου	2,5%

Αποδεικνύεται εκ του άνω πίνακος ότι τα χρησιμοποιηθέντα όπλα κατά τας τελευταίας επιχειρήσεις ήσαν φονικότατα και ότι η φονικότης των όπλων παίζει σοβαρόν ρόλον εις την διαμόρφωσιν της σχέσεως Νεκρών – Τραυματιών.

Και νυν τίθεται αυτομάτως το ερώτημα μήπως εις τας προαναφερθείσας επιχειρήσεις της σχέσεως 1:2,7 τα όπλα ήσαν περισσότερον φονικά από τας τελευταίας επιχειρήσεις; Εις τας εκθέσεις των Αρχιάτρων Υ – ΙΧ – Χ των επιχειρήσεων ΓΡΑΜΜΟΥ 1948 δυστυχώς δεν αναφέρεται η αναλογία του τρώσαντος αιτίου. Πλην όμως εκ των αρχείων του Ν/μείου ΚΟΖΑΝΗΣ εξάγεται ότι το ποσοστόν των εκ νάρκης Τραυμάτων άτινα εισήλθον εις το Ν/μείον τούτο ανέρχεται εις 113 επί συνόλου τραυματιών 1904. Ήτοι 6,8%. Κατά τας τελευταίας επιχιερήσεις τούτο είναι 16%. Συνεπώς δεν δύναται να τεθή ζήτημα φονικότητος όπλων. Η φονικότης των εχθρικών όπλων ουδέποτε υπήρξε μεγαλυτέρα των τελευταίων επιχειρήσεων.

Ο παράγων της μεγαλυτέαρς ισχύος των φιλίων όπλων (Πυρ/κού, Αεροπορίας) δεν δύναται να παίζη ουδένα ρόλον ως επηρεάζων αμφότερα τα υπό εξέτασιν στοιχεία ομολόγως, άρα αφήνει αδιατάρακτον την σχέσιν.

Η ταχεία περισυλλογή εκ του πεδίου της μάχης – ταχεία διακομιδή καίτοι δεν παρέχει την ευχέρειαν αποδείξεως, πρέπει να υπεισέρχεται ως σπουδαίος παράγων εάν κρίνη τις από την βαρύτητα των προσκομισθέντων τραυμάτων εις Χ.Μ.Ε. (τρώσεις μεγάλων αγγείων – ήπατος κ.λ.π.). Δεν δύναται όμως να δεχθή τις ότι ο παράγων ούτος καλύπτει όλικώς την διαφοράν.

Έτερος παράγων επεμβαίνων αποφασιστικώς εις την διαφοροποίησιν επί τα βελτίω της σχέσεως των νεκρών προς τους τραυματίας είναι η υποχρεωτική χρήσις του κράνους παρά πάντων κατά τας επιχειρήσεις. Το Γραφείον ημών κατέβαλλε συνεχείς και μέχρι φορτικότητος προσπαθείας, ίνα επιτύχη τούτο και καταστή παρά πάντων συνείδησις. Είχε δε ως αποτέλεσμα να μειώση το ποσοστόν των νεκρών επί του πεδίου της μάχης εκ κρανιακών τραυμάτων από 72% κατά τας επιχειρήσεις ΓΡΑΜΜΟΥ 1948 εις 24% κατά τας επιχειρήσεις Αυγούστου ε.ε.

Εξάγεται το δίδαγμα διά τους Υγειονομικούς Αξιωματικούς ότι επιστημονική παρατήρησις άγει εις την εισήγησιν λήψεως Διοικητικών μέτρων με συνέπειαν αμέσου συμβολής εις το

αποτέλεσμα μιας μάχης. Διότι ουδείς δύναται να έχη αντίρρησιν ότι 300 μαχηταί παραμείναντες αλώβητοι και συνεχίσαντες την μάχην δεν συνέβαλον κατ' άμεσον τρόπον εις το αποτέλεσμα της μάχης.

Τέλος εκ της ανωτέρω μελέτης προκύπτει ότι τρεις είναι οι παράγοντες οι διαμορφούντες την σχέσιν Νεκρών και Τραυματιών:

α) Ταχεία διακομιδή συν περισυλλογή
β) Χρήσις κράνους
γ) Η φονικότης των εχθρικών όπλων επηρεάζει την σχέσιν κατ' αντιστρόφως ανάλογον τρόπον, ήτοι μεγαλυτέρα φονικότης όπλων κάνει την σχέσιν μικροτέραν και μικροτέρα τοιαύτη κάνει την σχέσιν μεγαλυτέραν.

Όταν δεν έχει ούτως, η λειτουργία της υπηρεσίας είναι πλημμελής.

Παράδειγμα: Επιχειρήσεις ΓΡΑΜΜΟΥ Απριλίου. Φονικότης όπλων μικρά (τραύματα εκ νάρκης – Πυρ/κού, ποσοστόν μικρόν). Σχέσις Νεκρών – Τραυματιών 1:9,7.

Επιχείρησις ΓΡΑΜΜΟΥ Αυγούστου 1949. Φονικότης όπλων μεγάλη. Σχέσις Νεκρών – Τραυματιών 1:6,5.

Επιχείρησις ΓΡΑΜΜΟΥ 1948. Φονικότης όπλων μετρία (Νάρκη 6,8% - Αύγουστος 1949 16%) Σχέσις Νεκρών – Τραυματιών 1:2,7.

Διά της εξετάσεως της σχέσεως Νεκρών – Τραυματιών παρέχεται ένα σοβαρόν κριτήριον ελέγχου εις την Διοίκησιν της λειτουργίας των Μονάδων και της Υγειονομικής της Υπηρεσίας.

ΓΕΝΙΚΟΝ ΠΟΣΟΣΤΟΝ ΘΝΗΤΟΤΗΤΟΣ

Εις το "ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΝ" της εκθέσεως του Σ. Στρατού/ΑΙ 14-9-49 αναφέρονται θάνατοι εις τους Σχηματισμούς 15 ήτοι 0,63%. Προς τελείαν ενημέρωσιν της τεχνικής εκθέσεως εξητήθησαν παρά Ν/μείων περιοχής και μη Σ.Σ. μεταγενέστεροι τυχόν επισυμβάντες θάνατοι απί τραυματιών ΓΡΑΜΜΟΥ μετ' αντιγράφων Φύλλων Νοσηλείας. Προέκυψαν 4 θάνατοι και είς εκ της 252 Χ.Μ.Ε. της 77 Ταξιαρχίας, η έκθεσις της οποίας δεν είχε ληφθή.

Ούτως αι τελικαί απώλειαι εις θανάτους επισυμβάντας εις τους Θεραπευτικούς Σχηματισμούς ανέρχονται εις 20 επί 2.366 τραυματιών. Ήτοι 0,81%.

Αι επιχειρήσεις ΓΡΑΜΜΟΥ Απριλίου 1949 είχον δόσει 0,78%. Έχομεν το αυτόν σχεδόν ποσοστόν.

Αι επιχειρήσεις ΓΡΑΜΜΟΥ 1948 δίδουσι ποσοστόν 50 αποβιωσάντων επί 1904 τραυματιών. Ήτοι 2,6%. (Τα τελευταία ταύτα στοιχεία ελήφθησαν εκ του Νοσοκομείου ΚΟΝΙΤΣΗΣ)

Άρα η Υγειονομική Υπηρεσία παρουσιάζει βελτίωσιν σήμερον κατά 2 περίπου % εν σχέσει με το 1948. Διέσωσε δηλονότι την ζωήν 45 μαχητών οίτινες θα εχάνοντο κατά το 1948.

ΘΝΗΤΟΤΗΣ ΕΚ ΝΑΡΚΗΣ

Η θνητότης εκ νάρκης κατά το 1948 ήτο λίαν υψηλή. Επί 113 τραυμάτων εκ νάρκης υπέκυψαν 18. Ήτοι 15,9%.

Επί 370 κατά τας τελευταίας επιχειρήσεις υπέκυψαν 4 οίτινες έτυχον μιας οιασδήποτε βοηθείας. Ήτοι 1%. Η διαφορά είναι τεραστία.

Ο παράγων "νάρκη" από απόψεως ζωής εξουδετερώθη απολύτως υπό της Υγειονομικής Υπηρεσίας.

Αιτιολογία εξουδετερώσεως της εκ Νάρκης θνητότητος.

α) Η ταχεία διακομιδή. Περισσότερον πάντος άλλου τραύματος τα εκ νάρκης τοιαύτα χρήζουν ταχυτάτου διακομιδής. Εάν βραδύνουν η ανάνηψις του τραυματίου είναι δυσχερεστάτη και υποκύπτει εκ της μετατραυματικής καταπληξίας. Το ΣΟΚ εις τα τραύματα εκ νάρκης είναι πάντοτε βαρύ διά τους κάτωθι λόγους: 1) Οι τραυματίαι ούτοι είναι κατά 40% πολυτραυματίαι. 2) Εκ της αιμορραγίας. 3) Πρόκειται περί βαρέων θλαστικών τραυμάτων εξ ων προκύπτουν τεράστιαι απορροφήσεις ουσιών αίτινες τ αμάλα ευνοούσι την επιδείνωσιν του μεθαιμορραγικού ΣΟΚ αν μη και την παραγωγήν τούτου.

β) Η έγκαιρος και ορθή τοποθέτησις του ισχαίμου επιδέσμου. Παρ' ότι το σημείον τούτον Παρ' ότι το σημείον τούτο είχε προκύψει εκ των επιχειρήσεων του ΓΡΑΜΜΟΥ 1948 και ο Καθηγητής Αρχίατρος κ. ΧΡΙΣΤΕΑΣ εργαζόεμνος τότε εν ΚΟΖΑΝΗ εισηγήθη και εξεδόθη Δ/γή

εις την αρχήν των επιχειρήσεωνπερί του τρόπου τοποθετήσεως επί νάρκης ισχαίμου επιδέσμου. Εν τούτοις δεν είχε καταστή συνείδησις εις τους Υγειονομικούς Αξ/κούς παρά τας επανειλημμένας Διαταγάς Β6/Γ.Ε.Σ. Τούτο εμφαίνεται εκ της υπ' αριθ. 105993/Φ.1307/2-5-49 Δ/γής Β6/Α΄ Σ.Σ. με θέμα "Ίσχαιμος επίδεσις" ένθα αναγράφεται "μέχρι σήμερον εις σπανίας περιπτώσεις έχει παρατηρηθή ορθή τοποθέτησις ισχαίμου επιδέσμου".

Ο αγών του Σ.Σ. επί του σημείου τούτου υπήρξε συνεχής-επίμονος-τραχύς γραπτώς και προφορικώς και στέφθη υπό απολύτου επιτυχίας. Ούτε μία περίπτωσις εις την ζώνην των 5 Μεραρχιών παρουσιάσθη με μη ορθήν επίδεσιν. Η μοναδική ανήκει εις την 77 Ταξιαρχίαν ήν λόγω της μικράς αποστολής της δευτερευόντως επέβλεψε το Γραφείον ημών και με ην διά πρώτην φοράν συνειργάζετο. Τούτο αποδεικνύει ότι τίποτε δεν δύναται να αντικαταστήση την προσωπικήν επαφήν και επίβλεψιν.

γ) Η επιστημονική και οργανωμένη ανάνηψις εις τε τους θεραπευτικούς Σχηματισμούς και Κ.Δ.Χ.

Αυτοί οι τρεις παράγοντες καλώς λειτουργήσαντες εξουδετέρωσαν αν μη εξεμηδένισαν την εκ νάρκης θνητότητα.

Επίκρισις θανάτων

Ο είς θάνατος επεσυνέβη την 7ην ημέραν εκ βρογχοπνευμονίας εις τραυματίαν φέροντα ακρωτηριασμόν αρ. βραχίονος και κνήμης παρά την αντιβιοτικήν θεραπείαν.

Εις ένα τραυματίαν δεν κατωρθώθη να καταστή δυνατόν η εκ της μετατραυματικής καταπληξίας ανάνηψίς του παρά τας καταβληθείσας προσπαθείας. Χρόνος διακομιδής κανονικός – 5 ώραι.

Έτερος τραυματίας με άτυπον ακρωτηριασμόν κνήμης υπέκυψεν εις δευτεροπαθή μετατραυματικήν καταπληξίαν. Ο χρόνος διακομιδής ήτο 20 ώραι. Επρόκειτο περί οπλίτου της ΧΥ Μεραρχίας τραυματισθέντος εις ΑΡΑΠΑΔΕΣ. Ενταύθα πιθανώς θα έδει να αναμένξ τις καλλιτέραν σταθεροποίησιν πρίν ή επέμβη εφαρμόζων εν ανάγκη την διά ψύξεως θεραπευτικήν μέθοδον. Εις τας περιπτώσεις ταύτας η νέα αύτη μέθοδος πρόκειται να προσφέρη υψίστας υπηρεσίας.

Ο τέταρτος τραυματίας φέρων απόσπασιν αριστ. άκρου ποδός με κανονοκόν χρόνον διακομιδής – 6 ώραι – υπέκυψεν εις πρωτοπαθή καταπληξίαν. Ούτος ανήκεν εις την 77 Ταξ. και δεν έφερεν ίσχαιμον περίδεσιν. Είχεν την ατυχίαν να τραυματισθή εκκέντρως προς τον σταθμόν επιδέσεως Τάγματος και να μη διέλθη εκ τούτου αλλά να διακομισθή κατ' ευθείαν εις Χ.Μ.Ε. υπό των τραυματιοφορέων. Οι Ιατροί των Ταγμάτων της 77 Ταξιαρχίας να προσέξωσι περισσότερον την εκπαίδευσιν των τραυματιοφορέων των. Η περίπτωσις αύτη είναι απολύτως διδακτική της μεγίστης αξίας της εγκαίρου και ορθής τοποθετήσεως της ισχαίμου περιδέσεως.

Παρατηρήσεις: Επί δεκάδος τραυματιών εκ νάρκης παρετηρήθησαν φαινόμενα εκ της ψυχικής σφαίρας, συγχυτικαί καταστάσεις ότε μεν τύπου διεγερτικού ότε δε καταθλιπτικού τοιούτου. Ουραιμική ή τοξιναιμική κατάστασις απεκλείσθη. Διά την μελέτην των περιπτώσεων τούτων μετεκλήθη ο ειδικός νευρολόγος του 406 Ν/μείου Επίατρος ΚΟΚΚΟΡΗΣ. Η ακριβής αιτιολογία ή ο μηχανισμός τωντοιούτων καταστάσεων διαφεύγει επιστημονικώς. Πιθανώτατα πρόκειται περί βαρείας εκ διακινήσεως των νευρικών κέντρων φαινομένων, παροδικών καθ' ότι άπαντες οι ασθενείς μετά πάροδον 10-15 ημερών απέληξαν καλώς άνευ απολήψεως οργανωμένων ψυχώσεων.

Διετάχθη εις την αποδρομήν έλεγχος ακτινογραφικός του κρανίου διά την ύπαρξιν διαφεύγοντος κατάγματος της κάψης ή της βάσεως. Φαίνεται ότι ούτος απέβη αρνητικός καθ' ότι το Ν/μείον δεν ανέφερε τι σχετικώς.

Εις τους Σχηματισμούς είχε συστηθή ο επιμελής έλεγχος επίσης εις τους εκ νάρκης τραυματίας της σπονδυλικής στήλης καθ' ότι εκ παλαιοτέρων παρατηρήσεων του Δ/τού Β6 Γραφείου, ενίοτε μικρά κατάγματα σπονδύλων ή αποφύσεων διαφεύγουσιν εις επιπόλαιον έλεγχον ανακαλυπτόμενα βραδύτερον.

ΣΥΝΟΛΟΝ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΝ

Επί του συνόλου των τραυματιών του ΓΡΑΜΜΟΥ διενεργήθησαν εις τους Θεραπευτικούς Σχηματισμούς του Σ.Σ. 470 χειρουργικαί επεμβάσεις πάσης φύσεως και βαρύτητος.

Η επί των χειρουργικών επεμβάσεων θνητότης ανέρχεται εις 4,2%.

Εκείνη των επιχειρήσεων του Απριλίου 1949 είναι 4%. Η θνητότης εις τας χειρουργικάς Κλινικάς των Θεραπευτηρίων των Αθηνών κυμαίνεται μεταξύ 4-5%. Συνεπώς το ποσοστόν τούτον

δεν δύναται να θεωρηθή ως άριστον μόνον αλλά και δυσκόλως δύναται να φανταστή τις ότι είναι δυνατόν να υπερπηδηθή εις το μέλλον.

Σύγκρισις με τον ΓΡΑΜΜΟΝ 1948 δεν είναι εφικτή ελλείψει "Βιβλίων εγχειρήσεων" εις τα αρχεία Ν/μείου ΚΟΝΙΤΣΗΣ.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΠΙ ΤΩΝ ΒΑΡΕΩΝ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑΣ ΤΡΑΥΜΑΤΩΝ

I. Κοιλιακά Τραύματα.

Αναφορικώς με τα κοιλιακά τραύματα τ Β6 Α΄ Σ.Σ. είχεν επιστήσει εις τας "ΤΕΧΝΙΚΑΣ ΟΔΗΓΙΑΣ" του την προσοχή των Σχηματισμών επί 2 σημείων.

α) Ότι μικρά επιπόλαια τραύματα εξ όλμων άνευ εκδηλώσεων δύνανται να υποκρύπτουν τρώσιν σπλάχνου.

β) Ότι τραύμα κοιλιακόν με άνω των 100 σφύξεων όταν ο τραυματισμός χρονολογείται από 5-6 ωρών φανερώνει συγχρόνως αιμορραγίαν. Προτεραιότης χειρουργικής επεμβάσεως.

Επί 55, εξ ων 10 θωρακοκοιλιακά, εισελθόντων εις τους Σχηματισμούς Κοιλιακών τραυμάτων 9 απέληξαν κακώς. Ίασις 83,7%.

Κατά τας επιχειρήσεις Απριλίου 1949 επί 18 κοιλιακών τραυμάτων υπέκυψαν 4 εξ ων 2 θωρακοκοιλιακά. Ίασις 78,8%.

Υπάρχει συνεπώς μία μικρά διαφορά βελτιώσεως ήτις σχολιάζεται εις την παράγραφον Στρεπτομυκίνης της παρούσης εκθέσεως.

Η Ετήσια Στατιστική ολοκλήρου του έτους 1948 της VIII Μεραρχίας δίδει ποσοστόν Ιάσεως 55%.

υπάρχει συνεπώς και εις το Κεφάλαιον τούτο μία τεράστια διαφορά βελτιώσεως της Υγειονομικής Υπηρεσίας το 1949 εν σχέσει με το 1948.

Σύγκρισις με διεθνείς Στατιστικάς: Αι μετά την ανακάλυψιν της πενικιλλίνης καλλίτεραι Αγγλικαί Στατιστικαί δίδουσι ποσοστόν Ιάσεως 75%. Αι Αμερικανικαί 68%. (Ίδε ανακοίνωσιν GORDON GORDONTAYLOR και Δ/ντού Β6 Α΄ Σ.Σ. εις "Ιατρικήν Εταιρείαν Αθηνών").

Ούτως η Στατιστική του Α΄ Σ.Σ. τόσον του Απριλίου όσον και του Αυγούστου 1949 υπερέχει των μεν καλλιτέρων Αγγλικών κατά 8,7% των δε Αμερικανικών κατά 15%.

Ευνόητον είναι ότι αι Στατιστικαί δέον να κριθώσι υπό το πρίσμα των κρατουσών πολεμικών συνθηκών. Σημειούται μόνον ότι η υπεροχή των Αγγλο-Αμερικανικών την περίοδον ην αφορώσιν αι Στατιστικαί των είχον την απόλυτον υπεροχήν εις τον Αέρα – προσπέλασιν δε οδεύσεων απείρως εγγυτέραν ημών.

<u>ΕΠΙΚΡΙΣΙΣ ΘΑΝΑΤΩΝ – ΠΛΑΝΑΙ</u>

Άπαντα τα κοιλιακά τραύματα διεκομίσθησαν και εχειρουργήθησαν εντός των πρώτων 4-8 ωρών εκτός ενός χειρουργηθέντος την 36ην ώραν και επιζήσαντος.

Τέσσαρες εκ των τραυματιών υπέκυψαν εις μεθαιμορραγικήν ή ορθότερον μετατραυματικήν καταπληξίαν, του θανάτου συμβάντος εντός του πρώτου 24ώρου. Εις μίαν εκ των ανωτέρω περιπτώσεων ήτις έφερε συγχρόνως και κάταγμα κνήμης με ίσχαιμον περίδεσιν η διάγνωσις διέφυγε επί 12 ώρας εν τω Νοσοκομείω. Έφερε τραύμα κατά την μεσογλουτιαίαν πτυχήν και διότι δεν συνήρχετο διά της ανανήψεως επενέβησαν δοκιμαστικώς και ευρέθησαν πολλαπλαί τρώσεις μετ' αφθόνου αιμορραγίας. Εγκαιροτέρα διάγνωσις πιθανώς δεν θα άφηνε την εξέλιξιν της καταπληξίας εις έξω των θεραπευτικών δυνατοτήτων ζώνην. Πρέπει όμως να ομολογηθή ότι αύτη ήτο αδύνατος.

Εις τους ετέρους επρόκειτο περί βαρυτάτων και πολλαπλών τραυμάτων εις ους η διάγνωσις και η θεραπευτική αγωγή υπήρξεν άψογος.

Αι 5 έτεραι περιπτώσεις υπέκυψαν εις περιτονίτιδα. Διά τας 3 επρόκειτο περί συνήθους επιπλοκής εις απολύτως άψογον διάγνωσιν και θεραπείαν. Η 4η περίπτωσις διακομισθείσα εις ΚΑΣΤΟΡΙΑΝ την 14ην ώραν υπεβλήθη εις συντηρητικήν αγωγήν τεθείσης της διαγνώσεως του οπισθοπεριτοναϊκού αιματώματος. Η διάγνωσις αύτη εβεβαιώθη υπό 2 Καθηγητών Πανεπιστημίου και του Δ/ντού Β6 Α΄ Σ.Σ. Πλην όμως από της 3ης ημέρας, ήρξαντο φαινόμενα περιτονίτιδος η δ' επέμβασις απέδειξεν εντερικάς διατρήσεις παχέος και λεπτού εντέρου.

Η 5η περίπτωσις αφορά και αυτή οπισθοπεριτοναϊκόν αιμάτωμα εις ο εγένετο δοκιμαστική λαπαροτομία την 5ην ώραν από του τραυματισμού του, αποβάσα αρνητική. Αλλά μετά 6 ημέρας τα

φαινόμενα της περιτονίτιδος ήσαν έκδηλα. Η δευτέρα δε επέμβασις απέδειξε διάτρησην του σιγμοειδούς διαφυγούσα εις την πρώτην εγχείρησιν.

Ούτως επί τεσσάρων οπισθοπεριτοναϊκών αιματωμάτων του Β. ΓΡΑΜΜΟΥ τα δύο έφερον διατρήσεις αίτινες διέφυγον της διαγνώσεως. Προκύπτει το πρακτικόν δίδαγμα ότι επί οπισθοπεριτοναϊκών αιματωμάτων η παρακολούθησις δέον να είναι άγρυπνος και θα ήτο προτιμότερον όπως οι ασθενείς ούτοι υφίστανται μίαν ακίνδυνον δοκιμαστικήν λαπαροτομίαν παρά να διαφεύγη μία διάτρησις ήτις όταν θα διαγιγνώσκεται θα είναι πάντοτε αργά.

Η τακτική του Β6 Α΄ Σ.Σ. ήτο πάντοτε επί της ελαχίστης αμφιβολίας να εκτελείται δοκιμαστική λαπαροτομία. Υπό την έννοιαν αυτήν άνω των 20 δοκιμαστικών λαπαροτομιών ενηργήθησαν αφ' ης η παρούσα διεύθυνσις έχει την Υγειονομικήν ευθύνην του Σ.Σ. χωρίς να σημειωθή επιβάρυνσις εις την ομαλήν εξέλιξιν των τραυματιών. Η τακτική αυτή είναι ορθή και δέον να τηρήται.

Η μεγάλη διαγνωστική πεποίθησις άγει εις πλάνας καταστροφικάς. Η κοιλία παραμένει πάντοτε το κύτος της αβεβαιότητος και των εκπλήξεων.

ΙΙ. Εγκεφαλικά Τραύματα

Εις τα βαρέα εγκεφαλικά τραύματα περιλαμβάνονται τα παρουσιάζοντα έκχυσιν εγκεφαλικής ουσίας ή τρώσιν μήνιγγος.

Επί 18 εγκεφαλικών τραυμάτων 2 θάνατοι – Ίασις 88,8%.

Επιχειρήσεις Απριλίου 1949. Ίασις 55%.

Ο Δ/ντής Β6 Α΄ Σ.Σ. εις την προς την "ΙΑΤΡΙΚΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑΝ ΑΘΗΝΩΝ" ανακοίνωσίν του σχολιάζων το ποσοστόν θνητότητος 455 των εγκεφαλικών τραυμάτων εύρε τούτο υψηλόν και υπεσχέθη την διά Διοικητικών μέτρων μείωσίν του. Ήλπιζε πράγματι ότι το κράνος αμβλύνον την διατρητικήν ισχύν του βλήματος και όταν έθιγε τον εγκέφαλον θα έθιγε τούτον με μειωμένην την ρηκτικήν του ικανότητα. Θα απεφεύγοντο κατ' αυτόν τον τρόπον πολλά κατάγματα της βάσεως – τα διακινητικά φαινόμενα του εγκεφάλου μεθ' αιμορραγίας ή μη, θα περιωρίζοντο και αι καταστροφαί των εγκεφαλικών κυττάρων θα ήσαν ως εκ τούτου μειωμέναι.

Επρόκειτο περί υποθέσεως. Η υπόθεσις αύτη δέον να θεωρηθή βεβαιότης από τα αποτελέσματα των τελευταίων επιχειρήσεων. Ο Διοικητής του Σώματος Στρατού κατά τας επιθεωρήσεις του εις τους θεραπευτικούς σχηματισμούς ήλεγχε προσωπικώς το θέμα εάν έφερον ή ου κράνη.

Απεδείχθη ότι όλα τα βαρέα εγκεφαλικά τραύματα έφερον κράνη.

Εκ των ανωτέρω αποδεικνύεται κατά τρόπον αναντίρρητον ότι το κράνος όχι μόνον περιορίζει τους επί του πεδίου της μάχης νεκρούς σημαντικώς – όχι μόνον καθιστά τα περισσότερα τραύματα κρανίου ελαφρά αλλά και επ' αυτών των βαρέων τραυμάτων ελαττώνει λίαν αισθητώς την θνητότητα.

ΙΙΙ. Θωρακικά Τραύματα.

Επί 15 βαρέων θωρακικών τραυμάτων επεσυνέβησαν 3 θάνατοι. Ίασις 80%.

Εις το ένα επρόκειτο περί αιφνιδίου θανάτου. Το Ν/μείον πιθανολογεί εμβολήν. Νεκροτομή δεν εγένετο. Τα δύο έτερα εξ ουραιμίας μετ' ανουρίας την 6-7ην ημέραν. Τούτο χρήζει ιδιαιτέρας σημειώσεως.

Ο Συνοπτικός πίναξ των αποτελεσμάτων έχει ως ακολούθως:

α) Τραύματα κοιλίας 55 (εξ ων 10 θωρακοκοιλιακά) – Θάνατοι 9. Ίασις 83,7%.
β) Ακρωτηριασμοί 76 – Θάνατοι 4. Ίασις 94,8%.
γ) Θωρακικά 15 – Θάνατοι 3. Ίασις 80%.
δ) Εγκεφαλικά 18 – Θάνατοι 2. Ίασις 88,8%.

Σημείωσις: Επί των 76 ακρωτηριασμών οι 60 οφείλονται εις νάρκην, 10 εις όλμους, 5 εις Πυρ/κόν και 1 εις χειροβομβίδα. 2 έτεροι θάνατοι εσημειώθησαν εκ τρώσεως αγγείων.

Τοιαύτα υπήρξαν τα αποτελέσματα της Υγειονομικής Υπηρεσίας του Α΄ Σ.Σ. και εκ τούτων είναι ευχερές να κριθή η όλη λειτουργία της και αι γενικαί της κατευθύνσεις.

Είναι δυνατόν να ελπίζη τις σοβαράν βελτίωσιν αποτελεσμάτων;

Το Γραφείον ημών αδυνατεί να πιστεύση τούτο καθ' ότι θα ισοδυναμεί με κατάργησιν του θανάτου. Η διατήρησίς των όμως με ισχυρότερον αντίπαλον διαθέτοντα αεροπορίαν – βαρύ Πυροβολικόν, θα είναι αυτόχρημα προβληματική εάν βάσει της κτηθείσης πείρας δεν προσαρμοσθή

και δεν οργανωθή καταλλήλως η Υγειονομική Υπηρεσία με βάσιν πάντοτε την υψηλήν επιστημονικήν στάθμην των μονίμων Υγειονομικών στελεχών.

Ιδιαιτέρα υπήρξε η συμβολή της Διοικήσεως Μηχανικού εις την επίτευξιν των άνω αποτελεσμάτων. Η διάνοιξις οδεύσεων πριν ή εξουδετερωθώσιν αι εχθρικαί αντιστάσεις πλήρως επέτρεψε εν χρόνω την κίνησιν, εξασφαλισθείσης ούτω της εγγύτητος των Θεραπευτικών Σχηματισμών προς τα Μαχόμενα Τμήματα.

Η αεροπορία όχι μόνον εκάλυψεν αμέσως τας αιτήσεις αεροπορικών διακομιδών, αλλά και διά μεταφοράν υλικού και προσωπικού εκ ΝΟΤ. ΓΡΑΜΜΟΥ εις τον ΒΟΡΕΙΟΝ τοιούτον, διέθεσεν άνευ της παραμικράς δυσχερείας ειδικά αεροσκάφη.

Αι Διαβιβάσεις έδωσαν εντολήν προτεραιότητος εις τα Υγειονομικά Σήματα αμέσως μετά το ΑΙ και Δ/σιν Αέρος.

Όλα τα Γραφεία και αι Υπηρεσίαι εξυπηρέτησαν το έργον της Υγειονομικής υπηρεσίας με συγκινητικήν κατανόησιν της Ιεράς της Αποστολής.

Υπεράνω όλων η πνοή και το προσωπικόν ενδιαφέρον του Διοικητού του Σώματος Στρατού υπήρξεν από τα κύρια κίνητρα της συνεχούς προσπαθείας επιτεύξεως καλλιτέρων αποτελεσμάτων.

ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Αι δυσχέρειαι των διακομιδών ως εκ της ανεπαρκείας των τραυματιοφορέων, επί ορεινού και δυσβάτου εδάφους με βάθος 10-20 χιλιομέτρων μέχρι τροχού, είναι πλέον κοινόν μυστικόν.

Αι δυσχέρειαι αύται αντεμετωπίσθησαν διά της προσφυγής εις τον αστικόν πληθυσμόν. 350 άτομα επεστρατεύθησαν προς τούτο χωρίς να κατορθωθή ο κορεσμός των Μονάδων, αίτινες αντιλαμβανόμεναι την τεραστίαν σημασίαν ην έχει τόσον διά το ηθικόν των Μαχομένων, ότι τραυματιζόμενοι δεν θα εγκαταλειφθώσι, όσον και διά την ισχύν της Μονάδος, εζήτουν ενίσχυσιν πάντοτε μεγαλυτέραν. Η ανεπάρκεια των τραυματιοφορέων έχει καταστή κοινή συνείδησις από του Ανθυπολοχαγού μέχρι του Δ/τού Μ.Μ.

Το μέτρον προφυγής εις τον αστικόν πληθυσμόν δεν δύναται να αποτελέση βάσιν δι' ένα οργανωμένον Στρατόν, αλλ' απλώς δείκτην των αναγκών του.

Πρότασις

Με την σημερινήν οργάνωσιν εκάστη Μεραρχία διαθέτει ένα Χ.Μ.Ε. επιφορτισμένον με τας διακομιδάς και τον εφοδιασμόν των Μονάδων εις Υγειονομικόν Υλικόν. Εξαίρετος Σχηματισμός όστις δέον να διατηρηθή ως κόρη οφθαλμού. Εις οχήματα επαρκεί πλήρως.

Η ήδη ισχύουσα σύνθεσις του Χ.Ε. των 3 Λόχων, με τρεις Διμοιρίας κατά Λόχον και με επι κεφαλής Επίατρον είναι επιτυχής. Επιβάλλεται ενίσχυσις διά 2 τραυματιοφορέων κατά Διμοιρίαν, ήτοι 18 δι' όλον το Χ.Ε. ίνα συμπληρωθούν 3 πλήρεις Ομάδες κατά Διμοιρίαν, παραμένοντος ούτω του βοηθού ως γραφέως και του Δεκανέως ως Νοσοκόμου. Γνώμη Αρχιάτρου ΙΧ Μεραρχίας, προς ην συμφωνεί το Σ.Σ.

Διμοιρίται είναι Υγειονομικοί Αξιωματικοί. Δύναται να εξετασθή το θέμα όπως οι Διμοιρίται ώσιν Υπαξιωματικοί. Ούτοι να επιλέγωνται μεταξύ των φοιτητών Ιατρικής των 2 τελευταίων ετών.

Είς Ιατρός ως βοηθός Διοικητού Λόχου. Ούτος δέον να κατέχη πλήρως το θέμα "ΑΝΑΝΗΨΙΣ" και παραχειρουργικάς γνώσεις διά μίαν απολίνωσιν–διόρθωσιν ισχαίμου επιδέσμου–καλλιτέραν ακινητοποίησιν. Η θέσις του θα είναι εις συγκλίνον σημείον των ρευμάτων διακομιδής των Ταγμάτων παρά τη Ταξιαρχία. Κατ' αυτόν τον τρόπον επέρχεται εξοικονόμησις Υγειονομικών Αξ/κών καλλίτερον διατιθεμένων από του να διευθύνωσι μίαν διακομιδή 12 ανδρών εις 3-4 χιλιόμετρα. Εκτός εάν υπάρχη επάρκεια Υγειονομικών Αξιωματικών, οπότε παραμένει μόνον η ενίσχυσις κατά 2 τραυματιοφορείς των Διμοιριών.

Υλικόν: Το Χ.Ε. δέον να ενισχυθή διά μιάς σκηνής E.P.I.P. και δύο σκηνών 160 Λιβρών ή δύο καταφυγίων διά την νοσηλείαν Επανακτησίμων. Εις εκάστην Διμοιρίαν δέον να χορηγηθώσι 4 σκίμποδα πτυσσόμενα μετάλλινα μετά δερματίνου καθίσματος ή εκ καννάβεως και 2 πτυσσόμενα τρίποδα μετάλλινα προς τοποθέτησιν του φορείου διά την περιποίησιν του τραυματίου. Εφοδιασμός δι' αναψυκτικών ποτών. Ο μικρός φορητός ασύρματος κατά Διμοιρίαν, αποτελεί γενικόν αίτημα.

Χ.Ε. / Σ.Σ. Ειδικής Συνθέσεως

Το Σώμα Στρατού ουδεμίαν δύναμιν διαθέτει, ίνα καλύψη ανάγκας Διακομιδών – νοσηλείας κ.λ.π. Εάν δεν υπήρχεν ο αστικός πληθυσμός διά να αναλάβη να καλύψη μέρος των ανωτέρω

αναγκών η κατάστασις θα ήτο δραματική. Το Σώμα Στρατού δέον να διαθέτη έν πλήρες Χ.Ε. διά του οποίου θα ενισχύη και θα επεμβαίνη επί της κυρίας προσπαθείας.

Η σύνθεσις του εν λόγω χειρουργείου θα έχη τας αυτάς Διμοιρίας τραυματιοφορέων με το Χ.Ε. της Μεραρχίας. Υγειονομικά αυτοκίνητα κατά το τρίτον ολιγότερα. Η πείρα απέδειξεν ότι υπάρχει επάρκεια Υγειονομικών αυτοκινήτων εις Μεραρχίας.

΄Εν νοσηλευτικόν συνεργείον εκ 12-14 οπλιτών υπό κατώτερον Υγειονομικόν Αξιωματικόν.

Τούτο καταμενόμενον θα χρησιμοποιήται δι' ενίσχυσιν των Χ.Μ.Ε. Η εκπαίδευσίς του θα είναι ειδική εις την νοσηλείαν της Χειρουργικής των πρόσω.

Επίσης 2 Χειρουργικά Συνεργεία – Χειρουργός Α΄ κατηγορίας – βοηθός ναρκωτής – εργαλειοδότης. Πλήρη σύνθεσιν μιας χειρουργικής Τραπέζης έκαστον. Να προβλεφθή εις το Χειρουργείον αριθμός εφεδρικών σκηνών.

Ι α τ ρ ο ί Τ α γ μ ά τ ω ν: Πολλοί Ιατροί Ταγμάτων έφερον τον βαθμόν του οπλίτου. Το φαινόμενον τούτο παρετηρήθη και κατ΄ατο 1940-41 και κατεδικάσθη ομοφώνως. Είναι ως να ετοποθετείτο Διμοιρίτης οπλίτης. Οιανδήποτε μόρφωσιν και εάν είχεν, η απόδοσις μειούται ως εκ της μη δυνατότητος να επιβληθή. Είναι καιρός να λυθή το ζήτημα άπαξ διά παντός.

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΑΙ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ (Χ.Μ.Ε.)

Οι ελαφροί ούτοι Σχηματισμοί απεδείχθησαν εξαιρετικής ωφελιμότητος ως δυνάμενοι να επιτύχωσι την εγγύτητα προς τα μαχόμενα τμήματα. Χρήζουν ωρισμένων βελτιώσεων από απόψεως επιλογής προσωπικού και υλικού.

Π ρ ό τ α σ ι ς

Π ρ ο σ ω π ι κ ό ν: Προτείνεται όπως εκτός 2 γενικών καθηκόντων οπλιτών και των οδηγών Υγειονομικών αυτοκινήτων, άπαν το έτερον προσωπικόν των Χ.Μ.Ε. αποτελήται από φοιτητάς Ιατρικής ή νοσοκόμους κατ' επιλογήν. Εις Ανθυπίατρος δέον να προστεθή επιφορτισμένος με το τμήμα Διαλογής – Ανανήψεως.

Υ γ ε ι ο ν. Υ λ ι κ ό ν: 1ον) Μηχάνημα αναισθησίας συγχρόνον κλειστού κυκλώματος διά τους εν οικείω κεφαλαίω αναφερομένους λόγους.

2ον) Αναρρωφητήρ διά την πλήρην κένωσιν του κύτους της κοιλίας εκ του υπάρχοντος αίματος ή άλλου υγρού. Η έλλειψις αύτη υπήρξεν λίαν αισθητή. Η μη διάγνωσις της διατρήσεως υπό χειρουργού εις δοκιμαστικήν λαπαροτομίαν θα απεφεύγετο πιθανότατα εάν το χειρουργικόν πεδίον ήτο καθαρότερον. Εκτός τούτου θέλει επέλθει μεγάλη οικονομία γαζών.

3ον) Ειδικός καθετήρ τύπου MILLER ABBOT διά την απορρόφησιν του εντερικού περιεχομένου επί παραλυτικού ειλεού.

4ον) Άγγιστρα κοιλίας – ακρωτηριαστήρ LUER – εντεροβελόνες.

5ον) Συσκευή χορηγήσεως Οξυγόνου

6ον) Μικρόν φορητόν μηχάνημα ακτίνων θα προσέφερε πολλάς υπηρεσίας.

7ον) 30 ζεύγη πιζάμες με δυνατότητα εναλλαγής. Πολλοί τραυματίαι συνεπεία καταστροφής εσωρούχων παραμένουν γυμνοί.

8ον) Υλικόν Στρατοπεδίας: Αι χορηγούμεναι σκηναί δέον να εκλέγωνται μετ' ιδιαιτέρας επιμελείας. Η ρύθμισις της κινήσεως των σκηνών Ανανήψεως – Χειρουργείου – νοσηλείας, δέον να γίνεται μέσω καταφυγίων ώστε ο τραυματίας να μη εξέρχεται εις το ύπαιθρον μετά την ανάνηψιν ή εγχείρησιν. Παρετηρήθη εις τας τελευταίας επιχειρήσεις αριθμός πνευμονικών επιπλοκών οφειλόμενος ασφαλώς εις το ανωτέρω μειονέκτημα. Αι σκηναί κατά την άνοιξιν και φθινόπωρον προσφέρονται κάλλιστα. Κατά το θέρος οι ασθενείς υποφέρουν πολύ εκ της υπερβολικής θερμότητος. Υπεισέρχεται άραγε η αντίληψις ALLEN;

Κατά την χειμερινήν επίσης περίοδον θα είναι προβληματική η υπό σκηνάς νοσηλεία και το θέμα χρήζει μελέτης.

Δ ε λ τ ί α Δ ι α κ ο μ ι δ ή ς: ΤΑ εν χρήσει Δελτία Διακομιδής τραυματίου δέον να αντικατασταθώσιν υπ' άλλων νέου τύπου. Το Σ.Σ. κατά τας επιχειρήσεις προέβη εις την εκτύπωσιν διαδοχικώς δύο τύπων χωρίς να μείνη ικανοποιημένον. Το υπό του Δ/τού 236 Χ.Ε. υποβληθέν εις την έκθεσιν του προκρίνεται ως το καλλίτερον. Το΄θτο υποβάλλεται μετά της εκθέσεως

συμπληρωθέν εις τινα σημεία. Ο τύπος της τελικής καταλήξεως και του αρχείου τίθεται υπό την κρίσιν της Κεντρικής Υπηρεσίας.

Ε κ π α ί δ ε υ σ ι ς εις Κ.Ε.Υ.: Τόσον οι Ιατροί των Ταγμάτων όσον και οι τραυματιοφορείς δεν παρουσιάζονται εκπαιδευμένοι εις ο σημείον θα έδει. Οι μεν πρώτοι όσον αφορά τα δικαιώματα των εντός του Τάγματος, οι δε δεύτεροι από απόψεως εκπαιδεύσεως. Θεωρείται σκόπιμον όπως εκδοθώσι νέαι οδηγίαι εις Κ.Ε.Υ. υπό της Κεντρικής Υπηρεσίας ... της κτηθείσης πείρας.

Μ ό ν ι μ ο ι Υ γ ε ι ο ν ο μ ι κ ο ί Α ξ / κ ο ί.

Δεν υπάρχει ενιαίος τρόπος του σκέπτεσθαι – ενεργείν και διαθέτειν τα μέσα βάσει συγχρονισμένων επιστημονικών αντιλήψεων.

Π ρ ο τ ε ί ν ε τ α ι η λειτουργία ενός Προτύπου Νοσοκομείου εκπαιδεύσεως με 2 τομείς. Επιστημονικός τομεύς με τμήμα ερεύνης προσηρμοσμένον εις θέματα του Στρατιωτικού περιβάλλοντος. ΄Ετερος τομεύς οργανωτικός – διοικητικός. Βάσει των επιστημονικών δεδομένων θα γίνη η Οργάνωσις – Διοίκησις. Εκ του Νοσοκομείου τούτου θα διέρχωνται οι υποψήφιοι Αρχίατροι Σωμάτων Στρατού – Μεραρχιών – Δ/ταί Χειρουργείων – Δ/νταί Γενικών Νοσοκομείων.

Μέσω του Νοσοκομείου τούτου η Κεντρική Υπηρεσία θα παροχετεύη τας γενικάς της κατευθύνσεις. Κατ' αυτόν τον τρόπον τα ηγετικά στελέχη θα έχωσιν ομοιομορφίαν σκέψεως και ενεργείας.

Είναι περιττόν να τονισθή ότι το παν εξαρτάται εκ της επιλογής του προσωπικού εις το Νοσοκομείο τούτο.

Υ γ ε ι ο ν ο μ ι κ ή Τ α κ τ ι κ ή κ α ι Α ξ ι ω μ α τ ι κ ο ί ΄Ο π λ ω ν.

Η Υγειονομική Τακτική δεν είναι αρκούντως γνωστή και κατά ορθόν τρόπον εις τους Μαχίμους Αξιωματικούς, εξ ου προστριβαί – επεμβάσεις προς μεγίστην ζημίαν της Υγειονομικής Υπηρεσίας.

Επί τούτων το Β6 Α΄ Σ.Σ. εισηγήθη και εξεδόθησαν ρηταί Διαταγαί της Διοικήσεως ως εμφαίνεται εκ της εκθέσεως και εις την ζώνην ευθύνης του Σώματος Στρατού αύται έχουσι σχεδόν εκλείψει.

Το θέμα όμως παραμένει και με κάθε αλλαγήν Μεραρχίας απαιτείται νέα υπόμνησις και παρακολούθησις.

Ανάγκη καλλιτέρας διδασκαλίας εις παραγωγικά Σχολεία – Επιτελών κλπ.

(Υπογραφή)
ΧΑΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΡΧΙΑΤΡΟΣ – ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

5

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ

Αποστ. : Ανωτέρα Διοίκησις Αεροπορίας
Αποδ.: Ως η Διανομή
Ημερ.: 10 Σεπτεμβρίου 1949
Στ. Φακ.: ΑΔΑ/ΑΠ/ΕΠΙΤ/Α.2392

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ "ΠΥΡΣΟΣ"

΄Εχομεν την τιμήν να υποβάλωμεν συνημμένως ΄Εκθεσιν επί της δράσεως της Αεροπορίας κατά την Επιχείρησιν "ΠΥΡΣΟΣ" (ΒΙΤΣΙ – ΓΡΑΜΜΟΣ).

(Υπογραφή)
ΕΜΜ. ΚΕΛΑΪΔΗΣ
Σμήναρχος
Ανωτέρας Διοικήσεως Αεροπορίας

ΔΙΑΝΟΜΗ
Κον Αρχιστράτηγον
Κον Υπουργόν Αεροπορίας
Α.Γ.Ε.Α. – ΓΕΑ/ΑΙ
ΓΕΣ/ΑΙ – ΓΕΣ/ΑΙ/ΙΙ – ΓΕΣ/Α2
Αμερ. Αερ. Αποστολή
Βρετ. Αερ. Αποστολή
Σ.Η.Δ.Μ./ΑΙ – Α.Σ.Δ.Σ.Ε./ΑΙ
Α.Σ.Δ.Α.Ν./ΑΙ – Σ.Κ.Ε./ΑΙ
Α΄ Σ.Σ./ΑΙ – Β΄ Σ.Σ./ΑΙ – Γ΄ Σ.Σ./ΑΙ
Ι – ΙΙ – ΙΙΙ – VII – VIII – IX – X – XI – XV Μεραρχίαι
Α.Β.Σ.
Α.Β.Α.
Α.Β.Ε.
Δ.Α.Υ./Α – Δ.Α.Υ./Β – Δ.Α.Υ./Γ – Δ.Α.Υ./ΣΚΕ
Α.Ε.Α./Α΄ Σ.Σ. – Α.Ε.Α./Β΄ Σ.Σ. – Α.Ε.Α./Γ΄ Σ.Σ. – Α.Ε.Α./ΣΚΕ
Σ.Σ.Α.Σ.Ν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ "ΠΥΡΣΟΣ"

Αον ΓΕΝΙΚΑ – ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ

Ι. Η εκκαθάρισις των περιοχών ΒΙΤΣΙ – ΓΡΑΜΜΟΥ και η συντριβή των εν αυταίς συμμοριτών ανετέθη εις τα Βον και Αον Σώματα Στρατού.

Την Δ/σιν και τον Συντονισμόν των ενεργειών των δύο Σωμάτων ανέλαβε το Σ.Η.Δ.Μ.

Διά Δ/γής του Αρχιστρατήγου καθωρίσθησαν αι Γενικαί Γραμμαί του Σχεδίου Επιχειρήσεων βάσει των οποίων η Στρατιά και τα Σώματα Στρατού κατέστρωσαν τα λεπτομερή σχέδια των Επιχειρήσεων ΒΙΤΣΙ-ΓΡΑΜΜΟΣ.

Η Α.Δ.Α. διά του προωθηθέντος Κλιμακίου της εις Κοζάνην παρά Σ.Η.Δ.Μ. (Τακτικόν Στρατηγείον) από 24.6.49 εις ο αυτοπροσώπως εγκατεστάθη ο υποφαινόμενος από 25.7.49 συμμετέσχεν εις τας συζητήσεις τας διεξαχθείσας διά τον καταρτισμόν των σχεδίων και καθώρισε τα Μέσα Αεροπορίας τα οποία θα εχρησιμοποιούντο διά την υποστήριξιν του Στρατού ως και τας δυνατότητας των Μέσων τούτων.

Επί πλεόν προέβη εις τας καταλλήλους ενεργείας και ωργάνωσε εγκαίρως τας απαραιτήτους ασκήσεις συνεργασίας μετά Μονάδων του Στρατού επί τω σκοπώ να καταδείξη τας δυνατότητας των Μέσων πυρών της και τας πλέον καταλλήλους μεθόδους χρησιμοποιήσεως των μέσων τούτων.

Προέβη εκ παραλλήλου εις την ανασυγκρότησιν των Μονάδων της, την εκπαίδευσιν του Προσωπικού του Σμήνους Συνεργασίας μετά Πυρ/κού και εις την οργάνωσιν και εφοδιασμόν των Αεροδρομίων Επιχειρήσεων δι' όλων των απαραιτήτων προς εξυπηρέτησιν των συγκεντρωθησομένων διά τας Επιχιερήσεις Μέσων και Προσωπικού.

Ωργάνωσε την Ομάδα Φωτογρ. Αεροπλάνων και παρέσχεν εγκαίρως εις τον Στρατόν διά Φωτογραφικών Αναγνωρίσεων τ' απαιτούμενα στοιχεία διά τον σχηματισμόν σαφούς αντιλήψεως περί της εκτάσεως των οργανώσεων του εχθρού και της θέσεως των Μέσων πυρός του, στοιχεία άτινα τα μέγιστα επέδρασαν εις τον καθορισμόν του ελιγμού και την επιτυχίαν των επιχειρήσεων.

Επεζήτησε την, εν συγκεντρώσει των Δ/τών των Μεραρχιών και των Επιτελείων των, ανάπτυξιν του τρόπου χρησιμοποιήσεως των Μέσων Αεροπορίας και των χρησιμοποιουμένων Μεθόδων διά την αποτελεσματικωτέραν απόδοσιν.

Τόσον προ της επιχειρήσεως του ΒΙΤΣΙ όσον και προ της επιχειρήσεως του ΓΡΑΜΜΟΥ παρά των Δ/τών των Σ. Στρατού και τη αιτήσει της Α.Δ.Α. προεκλήθη συγκέντρωσις των Διοικητών των Μεραρχιών καθ' ην ο Α.Δ.Α. ανέπτυξε τα κάτωθι:

α) Κατά ποίον τρόπον δέον να χρησιμοποιούνται τα Μέσα Αεροπορίας διά την επίτευξιν των καλυτέρων αποτελεσμάτων.

β) Ποίαι αι βασικαί Αρχαί βάσει των οποίων θα χρησιμοποιούνται τα Μέσα.

γ) Ποίαι αι δυνατότητες των Μέσων τούτων.

δ) Ποία η αποστολή των Δ/σεων Αεροπορίας εις τα Σώματα Στρατού και των προωθουμένων Αξ/κών εις τας Μεραρχίας ως Ελεγκτών.

ε) Ποίος ο ρόλος και αι δυνατότητες των αεροπλάνων HELLDIVERS άτινα κατά την μάχην του ΓΡΑΜΜΟΥ θα ετίθεντο εις χρήσιν.

Όμοιαι συγκεντρώσεις επραγματοποιήθησαν πρωτοβουλία της Αεροπορίας και μετά των Αξ/κών Δ.Α.Υ. – Α.Σ.Α.Σ. – Επιτελών Αέρος μετά των οποίων εξητάσθησαν αι αρχαί χρησιμοποιήσεως των Μέσων και τα εκάστοτε παρατηρούμενα σφάλματα.

Προώθησε καταλλήλους – πεπειραμένους και διεπομένους από πνεύμα συνεργασίας Αξ/κούς εις τα Επιτελεία των Σωμάτων Στρατού και Μεραρχιών διά την παρακολούθησιν της Τακτικής Καταστάσεως και την δημιουργίαν των προϋποθέσων της καλής και εγκαίρου χρησιμοποιήσεως των Μέσων.

Προέβη εις την ενίσχυσιν των Αεροδρομίων Επιχειρήσεων διά των απαραιτήτων Μέσων και οργάνωσιν τούτων.

Τ' Αεροδρόμια ΚΟΖΑΝΗΣ – ΑΡΓΟΥΣ και ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ θα εχρησιμοποιούντο ως Αεροδρόμια Επιχειρήσεων κατά τας επιχειρήσεις ΒΙΤΣΙ – ΓΡΑΜΜΟΥ.

Ιδία εις το Αεροδρόμιον ΚΟΖΑΝΗΣ θα συνεκεντρούτο το μέγιστον των Μέσων Αεροπορίας.

Προς τούτο λήφθησαν τα κατάλληλα μέτρα:

α) Εδημιουργήθη εις το Αεροδρόμιον ΑΡΓΟΥΣ μόνιμον Απόσπασμα και εφωδιάσθη διά των απαραιτήτων Μέσων εξυπηρετήσεως μιάς Μοίρας Διώξεως και ενός Σμήνους Αναγνωρίσεως.

Εγένετο εγκατάστασις των απαραιτήτων Μέσων Διαβιβάσεων.

β) Ενισχύθη το Αεροδρόμιον ΚΟΖΑΝΗΣ διά των αναγκαιούντων Μέσων προς εξυπηρέτησιν

2 Μοιρών Διώξεως
2 Σμηνών Συνεργασίας
1 Σμήνους ΝΤΑΚΟΤΑ Βομβαρδιστικών
1 Σμήνους Μεταφορών
1 Φωτογρ. Ομάδος Αεροπλάνων

γ) Ενισχύθησαν τ' Αεροδρόμια Επιχειρήσεων διά του Αναγκαιούντος Προσωπικού διά την εξασφάλισιν της φρουρήσεως των Αεροδρομίων.

δ) Επεζητήθη και κατασκευάσθησαν μερίμνη της Δ/σεως Μηανικού του Στρατού δάπεδα σταθμεύσεως και διάδρομοι τροχοδρομήσεως εις τ' Αεροδρόμια ΚΟΖΑΝΗΣ και ΑΡΓΟΥΣ.

ε) Επεζητήθη και ήρχισεν η επέκτασις μερίμνη της Δ/σεως Μηχανικού του Στρατού και πρόχειρος επέκτασις του διαδρόμου προσγειώσεως του ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ.

στ) Εφωδιάσθησαν τ' Αεροδρόμια τη αιτήσει της Α.Δ.Α. υπό του Υπουργείου Αεροπορίας διά των απαραιτήτων Μέσων προς εξυπηρέτησιν του Προσωπικού Ιπταμένου και Εδάφους.

ζ) Εξησφαλίσθη τη αιτήσει μας μερίμνη του Στρατού η στέγασις των Αξ/κών εις τον ξενώνα Αξ/κών ΚΟΖΑΝΗΣ – λόγω μη επαρκείας του επιτεταγμένου προς τον σκοπόν τούτον Ξενοδοχείου "ΟΛΥΜΠΟΝ".

η) Εφωδιάσθησαν τ' Αεροδρόμια Επιχειρήσεων εγκαίρως διά των αναγκαιούντων καυσίμων και πυρομαχικών βάσει των προβλεφθεισών επιχειρήσεων.

Η Α.Δ.Α. λόγω της ελλείψεως αποθεμάτων πυρ/κών εις Ο.Π.Ε. ηναγκάσθη να χρησιμοποιή προς κάλυψιν επειγουσών αναγκών Μεταφορικά αεροπλάνα και να μεταφέρη τα υπολείμματα των πυρ/κών τα εναπομείναντα εις έτερα Αερ/μια.

ΙΙ. Αι κάτωθι επιχειρήσεις διεξήχθησαν βάσει των καταρτισθέντων Σχεδίων Επιχειρήσεων.

(1) <u>Προπαρασκευαστικαί Επιχειρήσεις</u>

Επιχείρησις ΧΑΛΚΟΣ – διά την κατάληψιν του υψ. 1425 Ν.170374 – την 2.3.49.

Επιχείρησις ΚΑΜΕΝΙΚ Μ.9611 διά την πίεσιν του εχθρού με σκοπόν αντιπερισπασμού την 3 και 4.8.49.

Επιχείρησις ΑΡΓΥΡΟΣ – διά την κατάληψιν του ορεινού συγκροτήματος ΤΣΑΡΝΟ – ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ Ν.1435 την 56.8.49.

Αι ανωτέρω επιχειρήσεις απέβλεπον αφ' ενός εις την κατάληψιν επικαίρων θέσεων αίτινες θα εχρησιμοποιούντο ως βάσεις εξορμήσεως κατά την οριστικήν εκκαθάρισιν του ΓΡΑΜΜΟΥ και αφ' ετέρου εις την παραπλάνησιν του εχθρού ως προς την κυρίαν προσπάθειαν κατά την περίοδον ταύτην.

(2) <u>Κύριαι Επιχειρήσεις</u>

Επιχείρησις ΒΙΤΣΙ – συνθηματικόν ΠΥΡΣΟΣ Α διά την εκκαθάρισιν της περιοχής του ΒΙΤΣΙ – ΠΡΕΣΠΩΝ και συντριβήν των εν αυτή συμμοριτών – από 10-15 Αυγούστου.

Επιχείρησις ΓΡΑΜΜΟΥ – συνθηματικόν ΠΥΡΣΟΣ Β διά την εκκαθάρισιν των Περιοχών Βορείου και Νοτίου ΓΡΑΜΜΟΥ και συντριβήν των των εν αυταίς συμμοριτών – από 25-30 Αυγούστου.

ΙΙΙ. Εις τας κάτωθι ενεργείας προέβη η Αεροπορία προ των επιχειρήσεων τούτων:

1. Ασκήσεις Συνεργασίας

Δύο ασκήσεις συνεργασίας ωργανώθησαν και εξετελέσθησαν υπό της ΑΔΑ/ΚΖ εις το Πεδίον Βολής ΔΡΕΠΑΝΟΝ (ΚΟΖΑΝΗΣ) την 14.7.49 και 29 ιδίου.

Τας ασκήσεις ταύτας παρηκολούθησαν ο Δ/τής του Σ.Η.Δ.Μ., οι Δ/ταί των Σωμάτων Στρατού και τινων Μεραρχιών ως και τα Επιτελεία τούτων.

Ομοίως Αξ/κοί των ξένων Αποστολών και οι Αξ/κοί της Αεροπορίας οίτινες θα εχρησιμοποιούντο δι' επιχειρήσεις.

Ο σκόπος των ασκήσεων ήτο να καταδειχθή η ισχύς των Μέσων πυρός Αεροπορίας και ο τρόπος χρησιμοποιήσεως της Αεροπορίας διά την εξουδετέρωσιν μιας ωργανωμένης τοποθεσίας και ο τρόπος ενεργείας του Στρατού διά την εκμετάλλευσιν της επεμβάσεως της Αεροπορίας.

Η ωργανωμένη τοποθεσία περιελάμβανε:

μόνιμα πολ/λεία τύπου και αντοχής των πολ/λείων των συμοριτών

ναρκοπέδια

συρματόπλεγμα

Τά κάτωθι συμπεράσματα εξήχθησαν εκ των ασκήσεων τούτων:

(α) Τα μέσα πυρός Αεροπορίας θα χρησιμοποιούνται

Κατά την προπαρασκευή της επιθέσεως και

Κατά την τελευταία φάσιν της επιθέσεως.

Κατά την πρώτην φάσιν θα χρησιμοποιούνται Βόμβαι των 500 και 250 λιβρών μετ' επιβραδύνσεως ή ου και εφ' όσον τα Τμήματα ευρίσκονται εις απόστασιν μεγαλυτέρα των 500 μέτρων.

Κατά την τελευταίαν φάσιν της επιθέσεως θα χρησιμοποιούνται:

Ρουκέτται

Εμπρηστικαί Βόμβαι

Πυρ/λα – Πολ/λα

Τα δύο πρώτα μέσα θα χρησιμοποιούνται από της αποστάσεως των 500 μέτρων και μέχρις ότου τα Τμήματα πλησιάσουν εις την απόστασιν των 100 μέτρων από του αντικειμενικού σκοπού.

Κατά την τελικήν έφοδον ήτις θα ενεργήται ευθύς αμέσως ως ο στόχος ήθελε βληθή διά των εμπρηστικών βομβών θα υποστηρίζωνται τα Τμήματα διά των πυρ/λων – πολ/λων θα συνεχίζεται δε η κάλυψις των Τμημάτων μέχρι εδραιώσεως τούτων επί της καταληφθείσης τοποθεσίας.

(β) Η υποστήριξις των Τμημάτων από της αποστάσεως των 500 μέτρων μέχρι της καταλήψεως του αντικειμενικού σκοπού δέον να παρέχη συνέχειαν και πυκνότητα πυρός διά να διευκολυνθή αφ' ενός μεν η κίνησις των Φιλίων και να εμποδισθή αφ' ετέρου ο εχθρός να ενεργήση αντεπιθέσεις ή να προτάξη σοβαράν αντίστασιν.

(γ) Μετά την κατάληψιν του αντικειμενικού σκοπού θα συνεχίζεται η κάλυψις και θα επιζητήται εκμετάλλευσις της επιτυχίας.

(δ) Η αποτελεσματική υποστήριξις εξαρτάται κατά το πλείστον εκ της καλής λειτουργίας των Ομάδων Επαφής ήτις πρέπει οπωσδήποτε να εξασφαλίζεται.

(ε) Η μαζική χρησιμοποίησις των Μέσων Αεροπορίας επιβάλλεται επί της κατευθύνσεως της κυρίας προσπαθείας τόσον κατά το προπαρασκευαστικόν στάδιον εκ περιτροπής μετά του Πυροβολικού προς αποφυγήν ατυχημάτων όσον και κατά την τελικήν φάσιν της μάχης και την έφοδον προς κατάληψιν του αντικειμενικού σκοπού.

(στ) Βασική αρχή δέον να τηρήται τ' αεροσκάφη υποστηρίξεως να επεμβαίνουν την κατάλληλον στιγμήν ήτοι όταν τα Τμήματα εκκινούν εκ της αποστάσεως των 500 ή 400 μέτρων προς κατάληψιν της εχθρικής τοποθεσίας και είναι εις θέσιν να εκμεταλλευθούν την επέμβασιν της Αεροπορίας.

Σαφώς καθωρίσθη επομένως ο τρόπος χρησιμοποιήσεως των Μέσων υποστηρίξεως των Τμημάτων προς εξουδετέρωσιν μιας ωργανωμένης τοποθεσίας εξεδόθησαν δε προς τούτο αι υπό στοιχεία ΑΔΑ/ΚΖ/32/ΕΠΙΤ/Α.18/3.8.49 "ΣΥΝΔΕΔΥΑΣΜΕΝΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΡΑΤΟΥ – ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ" οδηγίαι, κοινοποιηθείσαι εις απάσας τας Μεραρχίας, Ταξιαρχίας και τα Τάγματα τούτων.

(2) Εκπαίδευσις Προσωπικού Μοίρας HELL-DIVERS και συγκρότησις της Μοίρας.

Η εκπαίδευσις του Ιπταμένου Προσωπικού και του Προσωπικού εδάφους επί των αεροπλάνων HELL-DIVERS ήρχισε από 15.7.49.

Προς τούτο διετέθησαν:

1 αεροπλάνον διά την εκπαίδευσιν του Ιπταμένου Προσωπικού.

1 αεροπλάνον διά την εκπαίδευσιν του Προσωπικού Εδάφους.

2 Αμερικανοί Αξ/κοί ως Εκπαιδευταί ιπταμένων.

Αξ/κοί και Υπαξ/κοί Τεχνικοί Αμερικανοί διά την εκπαίδευσιν του Προσωπικού Εδάφους.

Την 5ην Αυγούστου η ατομική εκπαίδευσις των ιπταμένων (23 ιπταμένων) και η εκπαίδευσις του Τεχνικού Προσωπικού (ημερησίας επιθεωρήσεως) είχεν αποπερατωθή.

Οι χειρισταί των αεροπλάνων HELL-DIVERS μετά την ατομικήν των εκπαίδευσιν επανήλθον εις τας Μοίρας Διώξεως εις ας ανήκον και εχρησιμοποιήθησαν κατά την επιχείρησιν του ΒΙΤΣΙ εν αναμονή αφίξεως των αεροπλάνων HELL-DIVERS προς συγκρότησιν της Μοίρας.

Την 18ην Αυγούστου αφίχθησαν τ' αεροπλάνα HELL-DIVERS και την 19ην 24 αεροπλάνα του τύπου παρεδίδοντο εις την Α.Β.Λ.

Διά των αεροπλάνων τούτων συνεκροτήθη η 336 Μοίρα από 20 Αυγούστου.

20 χειρισταί εκ των εκπαιδευθέντων συνεκεντρώθησαν εσπευσμένως εις ΛΑΡΙΣΑΝ και από 21 ήρξαντο τακτικήν εκπαίδευσιν με σκοπόν να χρησιμοποιηθούν εις τας επικειμένας επιχειρήσεις του ΓΡΑΜΜΟΥ.

Την 24ην Αυγούστου παρά τους δισταγμούς της Αμερικανικής Αποστολής και των υπαρχουσών αναμφισβητήτως τεχνικών δυσκολιών διετάχθη η χρησιμοποίησις των αεροπλάνων τούτων από της Χ ημέρας των επιχειρήσεων.

Η εμφάνισις των αεροπλάνων τούτων επί του πεδίου της Μάχης επροκάλεσεν ασυγκράτητον ενθουσιασμόν των Φιλίων Τμημάτων και κατάπτωσιν του ηθικού των συμμοριτών. Η επέμβασίς των εις την Μάχην του ΓΡΑΜΜΟΥ έσχεν αποφασιστικά αποτελέσματα και επετάχυνε την κατάρρευσιν των συμμοριτών εν τη περιοχή ταύτη.

(3) Ανασυγκρότησις Σμήνους Πυρ/κού και εκπαίδευσις του Προσωπικού του.

Κατέστη έκδηλος η ανάγκη της ανασυγκροτήσεως του Σμήνους Πυρ/κού το οποίον σπουδαίον ρόλον επρόκειτο να διαδραματίση κατά τας επιχειρήσεις ΒΙΤΣΙ – ΓΡΑΜΜΟΥ.

Προς τούτο προέβη η Α.Δ.Α. εις τας κάτωθι ενεργείας:

(α) Ενίσχυσε το Σμήνος διά 4 χειριστών εξ ων οι τρεις διετέθησαν υπό του Υπουργείου Αεροπορίας.

Κατόπιν αιτήσεως ενισχύθη το Σμήνος και διά 4 Αξ/κών Πυρ/κού υπό της Δ/σεως Πυρ/κού οίτινες εχρησιμοποιήθησαν ως Παρατηρηταί.

(β) Ενίσχυσε το Σμήνος διά 4 εισέτι ΩΣΤΕΡ και 2 ΧΑΡΒΑΡΤ.

(γ) Συνεκέντρωσε το Σμήνος εις ΚΟΖΑΝΗΝ την 27.6.49 επί τω σκοπώ της εκπαιδεύσεως του Προσωπικού και της γενικής επιθεωρήσεως των διατιθεμένων αεροπλάνων.

Την 25.7.49 η εκπαίδευσις και η ανασυγκρότησις του Σμήνους είχεν συντελεσθή ότε και διετάχθη η μετακίνησίς του εις ΑΡΓΟΝ ΟΡΕΣΤΙΚΟΝ τεθέν διά Τακτικήν χρησιμοποίησιν εις την διάθεσιν του Πυροβολικού.

Θα υποβληθή λεπτομερής έκθεσις επί της δράσεως του Σμήνους τούτου κατά τας επιχειρήσεις ΒΙΤΣΙ – ΓΡΑΜΜΟΥ.

Επί των ανωτέρων εξεδόθησαν αι κάτωθι Δ/γαί υπό τΑ.Δ.Α. ΑΔΑ/ΑΠ/35/7/ΕΠΙΤ/Α.1655 και ΑΔΑ/ΑΠ/35/7/ΕΠΙΤ/Α.1914.

(4) Γενικόν Σχέδιον Επιχ/σεων Αερ/ας διά την επιχ/σιν ΠΥΡΣΟΣ υπ' αριθ. Α.Α. 438 επισυνάπτεται.

Βον ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

1) Προπαρασκευαστικόν στάδιον επιχειρήσεων ΠΥΡΣΟΣ από 15.7.49 μέχρι 9.8.49.

α) Επιδίωξις: Εν συσκέψει παρά τη Σ.Η.Δ.Μ. η ΑΔΑ/ΚΖ εισηγήθη όπως κατά το προπαρασκευαστικόν τούτο στάδιον η Αεροπορία χρησιμοποιηθή δι' ισχυράς προσβολάς στόχων εφ' ολοκλήρου του μετώπου και των μετόπισθεν του εχθρού με σκοπόν:

ι) Όπως παραλύσουν τα ανεφοδιαστικά του ρεύματα ημέραν τε και νύκτα διά της προσβολής των συγκοινωνιακών αρτηριών του, σταθμών εκφορτώσεως κ.λ.π.

ιι) Όπως εξαρθρώσουν το Σύστημα της Δ/σεώς του διά της προσβολής Σ.Δ., τηλεφωνικών κέντρων κ.λ.π.

ιιι) Όπως παρεμποδίσουν την ανασυγκρότησιν του διά της προσβολής εμπέδων εκπαιδεύσεως.

ιν) Όπως δυσχεράνουν τον ανεφοδιασμόν των εις τρόφιμα, πυρομαχικά και καύσιμα διά της προσβολής αποθηκών, συγκεντρώσεων κ.λ.π.

ν) Όπως κρατούν εν διαρκεί εκνευρισμώ υπό την συνεχήν απειλήν επικειμένης επιθέσεως διά της προσβολής καταυλισμών και χώρων σταθμεύσεως Μονάδων.

νι) Κατά τας τελευταίας ημέρας εντατική και ισχυρά προσβολή θέσεων Πυροβολαρχιών κα σημαντικών οχυρών άτινα προβλέπετο να είναι οι πρώτοι καταληπτέοι αντικειμενικοί σκοποί.

Εκ παραλλήλου επεζητήθη διά Φωτογραφικών Αναγνωρίσεων εφ' ολοκλήρου του μετώπου ΒΙΤΣΙ – ΓΡΑΜΜΟΣ η παροχή πληροφοριών εις την Δ/σιν:

α) Περί της φύσεως και εκτάσεως των οργανώσεων του εχθρού.

β) Περί της διατάξεως του Πυροβολικού του.

γ) Περί της διαμορφώσεως του εδάφους και της καταστάσεως των συγκοινωνιών αυτού.

Υπό του οικείου Σώματος και του αντιστοίχου Δ.Α.Υ κατηρτίζοντο εκάστοτε προγράμματα προσβλητέων στόχων, βάσει πληροφοριών αιχμαλώτων ή παραδιδομένων ΚΣ, Αεροαναγνωρίσεων και Αεροφωτογραφιών.

β) Διατεθέντα Μέσα

Κατά το προπαρασκευαστικόν στάδιον διετέθησαν εκ του Αεροδρομίου ΚΟΖΑΝΗΣ:

14-15 ΣΠΙΤΣ
1-2 Βομβαρδιστικά ΝΤΑΚΟΤΑ
2-3 Αεροσκάφη Αναγνωρίσεως (ΧΑΡΒΑΡΤ)
2 Φωτογραφικά ΧΑΡΒΑΡΤ
1 Φωτογραφικόν ΟΞΦΟΡΝΤ
1 ΑΝΣΟΝ Μεταφορών
1 L 17 Μεταφορών

γ) Εκτελεσθείσαι Αποστολαί

Έξοδοι	ΣΠΙΤΣ 255	
Έξοδοι	ΧΑΡΒΑΡΤ	38
Βομβαρδισμοί	ΝΤΑΚΟΤΑ	28 (Νυκτερινοί)
Φωτογραφικαί		53
Μεταφοραί		
Ερρίφθησαν:	Ρουκέτται	538
	Βόμβαι 500 λβρ.	39
	Βόμβαι 250 λβρ.	388
	Βόμβαι 20 λβρ.	481
	Βόμβαι ΝΑΠΑΛΜ	8

Εσπάρησαν καρφοβελόναι επί οδών.

δ) Τι επετεύχθη:

ι) Ο εχθρός ηναγκάσθη όπως απάσας τας κινήσεις οιασδήποτε φύσεως εκτελή μόνον νύκτα.

ιι) Εξηκριβωμένως κατεστράφησαν αποθήκαι πυρομαχικών και καυσιμών

ιιι) Εκρατήθησαν εν ακινησία πλέον των 10 αυτοκινήτων του και εν συνέχεια κατεστράφησαν.

ιν) Αι θέσεις των Πυροβολαρχιών του προσεβλήθησαν επιτυχώς και εξηναγκάσθη ο εχθρός να προβαίνη εις συχνάς αλλαγάς των θέσεων των Πυροβόλων του και εις ενίσχυσιν της καλύψεως.

ν) Αλλά το σημαντικώτερον ήτο ότι ο εχθρός εκ των συνεχών βομβαρδισμών ημέρας τε και νυκτός διά βομβών ακαριαίαν και μετ' επιβραδύνσεως ευρίσκετο εις συνεχή συναγερμόν υποπτευόμενος ότι ανά πάσαν στιγμήν επίκειται εξόρμησις των πεζοπόρων Τμημάτων.

Συνεπεία τούτου ήτο η μεγάλη κόπωσις και εξάντλησις του εχθρού καθώς επίσης και η πτώσις του ηθικού του.

2) <u>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ ΧΑΛΚΟΣ – ΚΑΜΕΝΙΚ – ΑΡΓΥΡΟΣ</u>

Σχετική Διαταγή ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΔΑ/ΚΖ ΥΠ ΑΡΙΘ. 1 ΑΔΑ/ΚΖ/31/ΕΠΙΤ/Α.Α.13/30.7.49 επισυνάπτεται.

α) <u>Επιχείρησις ΧΑΛΚΟΣ κατά την 2.8.49</u>

ι) <u>Σκοπός</u>:
Κατάληψις υψ. 1425 Ν.170374

ιι) <u>Διατεθέντα Μέσα</u>
Εκ του Αεροδρομίου ΚΟΖΑΝΗΣ
1 Μοίρα Μαχητικών
2 Βομβαρδιστικά ΝΤΑΚΟΤΑ
1 Σμήνος Αναγνωρίσεως
Εκ του Αεροδρομίου ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ
1 Σμήνος Μαχητικών
1-2 Αεροσκάφη Αναγνωρίσεως (ΧΑΡΒΑΡΤ)
1 Σμήνος ΕΠΑΡ-ΑΩΠ

ιιι) <u>Εκτελεσθείσαι Αποστολαί</u>

Επιθετικαί Αναγνωρίσεις	39	
Τακτικαί Αναγνωρίσεις	4	
Βομβαρδισμοί ΝΤΑΚΟΤΑ	2	
Επ' ωφελεία Πυροβολικού	7	
Ερρίφθησαν:	Βόμβαι 500 λβρ.	12
	Βόμβαι 250 λβρ.	16
	Βόμβαι 20 λβρ.	2
	Βόμβαι ΝΑΠΑΛΜ	12
	Ρουκέτται	101
	Φυσίγγια 0,5	3.125
	Φυσίγγια 0,20	1.350
	Φυσίγγια 303	2.400

ιν) <u>Τι επετεύχθη</u>:
Κατά την επιχείρησιν ταύτην η Αεροπορία εχρησιμοποίησε συγκεντρωτικώς τα Μέσα της κατά την φάσιν της επιθέσεως. Εν συνεχεία μετά την κατάληψιν υψ. 1425 παρεσχέθη επί 3ωρον κάλυψις διά μικρού αριθμού αεροσκαφών προς ασφαλή εδραίωσιν των Τμημάτων, ήτοι διετέθησαν

22 Αεροσκάφη ΣΠΙΤΣ) διά την επίθεσιν
2 Βομβαρδιστικά ΝΤΑΚΟΤΑ)
17 Αεροσκάφη ΣΠΙΤΣ) διαδοχικώς διά την εδραίωσιν καθ'
4 Αεροσκάφξ ΧΑΡΒΑΡΤ) όλην την διάρκειαν του αγώνος.

Η Συνεργασία υπήρξεν αρίστη και τα Τμήματα εκμεταλλευόμενα πλήρως τα πυρά των αερ/φ΄ν κατέλαβον τον αντικειμενικόν των σκοπόν εντός 1.45΄ της ώρας.

Κατωτέρω παραθέτομεν απόσπασμα εκ της υπ' αριθ. Α.Π./Φ.7/39/Τ.Σ./4.8.49 ΕΚΘΕΣΕΩΣ του Α΄ Σ.Σ. επί των παρατηρήσεων και εξαχθέντων συμπερασμάτων επί της επιχειρήσεως "ΧΑΛΚΟΣ".

<u>ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ</u>

ι) Αι πλείσται των καταστροφών των πολ/λείων οφείλονται εις τας βόμβας των αεροπλάνων, αίτινες βλήθησαν συγκεντρωτικώς και επί περιωρισμένης εκτάσεως και εντός μικρού χρονικού διαστήματος.

Αι εμπρηστικαί βόμβαι εξουδετέρωνον εις ακτίνα αρκετών μέτρων τους ΚΣ λόγω της υψηλής θερμότητος και 3 πολ/λεία επί 25 εκάησαν. Εμμέσως αι βόμβαι αύται επέφερον σχετικήν ασφυξίαν, αναγκάζουσαι τον προσβαλλόμενον να εγκαταλείψη την θέσιν του.

Μεγαλύτερας καταστροφάς επί των πολ/λείων επέφερον αι βόμβαι μετ' επιβραδύνσεως 0,07΄΄ της ώρας.

ιι) Αι ρουκέτται ήσαν λίαν ακριβείς και επροξένουν σοβαράς φθοράς βαλλόμεναι κατά δέσμας επί των πολ/λείων. Οι πολυβολισμοί των αερ/νων και φθηράς επροξένουν εις τον εχθρόν και επέδρουν επί του ηθικού του.

ιιι) Η Συνεργασία των όπλων πολύ καλή, βάσει προηγούμενης συνεργασίας και πλήρους προπαρασκευής των λεπτομερειών.

Η προπαρασκευή του Πυροβολικού, Αεροπορίας, η εξόρμησις του Πεζικού και η υποστήριξις του υπό του Πυροβολικού και Αεροπορίας, ως και η υποστήριξις της εδραιώσεως του εγένετο κατά τρόπον ικανοποιητικόν.

β) <u>Επιχείρησις ΚΑΜΕΝΙΚ κατά την 3-4.8.49</u>

ι) <u>Σκοπός</u>:

Ισχυρά πίεσις του εχθρού, βελτίωσις των θέσεων των Φιλίων Τμημάτων και ενδεχομένη κατάληψις τούτων.

ιι) <u>Διατεθέντα Μέσα</u>

Εκ του Αεροδρομίου ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

1 Σμήνος Μαχητικών
2 Βομβαρδιστικά ΝΤΑΚΟΤΑ
1-2 Αερ/φη Αναγνωρίσεως ΧΑΡΒΑΡΤ

<u>ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ:</u> 1 Σμήνος Μαχητικών εκ του Αεροδρομίου ΑΡΓΟΥΣ διετέθη προς ενίσχυσιν του Σμήνους ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

ιιι) <u>Εκτελεσθείσαι Αποστολαί</u>

Επιθετικαί Αναγνωρίσεις		54
Τακτικαί Αναγνωρίσεις		6
Βομβαρδισμοί ΝΤΑΚΟΤΑ		6
Επ' ωφελεία Πυροβολικού		2
Ερρίφθησαν:	Βόμβαι 500 λβρ.	1
	Βόμβαι 250 λβρ.	92
	Βόμβαι 20 λβρ.	-
	Βόμβαι ΝΑΠΑΛΜ	-
	Ρουκέτται	272
	Φυσίγγια 0,20	2.400
	Φυσίγγια 0,5	1.800
	Φυσίγγια 303	1.200

ιν) <u>Τι επετεύχθη</u>:

Δεν κατελήφθησαν οι τεθέντες αντικειμενικοί σκοποί. Μόνον μερική βελτίωσις θέσεων Φιλίων Τμημάτων επετεύχθη (κατάληψις υψ. 1806).

ν) <u>Χρησιμοποίησις Αεροπορίας</u>

Δεν εγένετο καλή χρησιμοποίησις της Αεροπορίας.

Τα διατεθέντα Μέσα δεν εχρησιμοποιήθησαν βάσει Σχεδίου και βάσει των τεθεισών αρχών και εκδοθεισών οδηγιών. Δεν εχρησιμοποιήθησαν τα μέσα συγκεντρωτικώς επί κυρίας τινός κατευθύνσεως αλλά διεσπάρησαν και κατετρίβησαν εις αποστολάς ανακουφίσεως πιεζομένων Τμημάτων.

Λεπτομερής έκθεσις επί των παρατηρήσεων και συμπερασμάτων επί της χρησιμοποιήσεως της Αεροπορίας επισυνάπτεται με υπό στοιχεία ΑΔΑ/ΚΖ/ΕΠΙΤ/34/Α.Α.22/8.8.49.

γ) <u>Επιχείρησις ΑΡΓΥΡΟΣ κατά την 5-6-7.8.49.</u>

ι) <u>Σκοπός</u>

Κατάληψις ωχυρωμένης τοποθεσίας ΤΑΜΠΟΥΡΙ – ΤΣΑΡΝΟ Ν. 145312.

ιι) <u>Διατεθέντα Μέσα</u>

Εκ του Αεροδρομίου ΚΟΖΑΝΗΣ

1 Μοίρα Μαχητικών
1 Σμήνος Αναγνωρίσεως (ΧΑΡΒΑΡΤ)
2 Βομβαρδιστικά ΝΤΑΚΟΤΑ
Εκ του Αεροδρομίου ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ
1 Σμήνος Μαχητικών
1-2 ΧΑΡΒΑΡΤ Αναγνωρίσεως
1 Σμήνος ΕΠΑΡ - ΑΩΠ
Εκ του Αεροδομίου ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
1 Σμήνος Μαχητικών
1-2 Αερ/φη Αναγνωρίσεως (ΧΑΡΒΑΡΤ)

ιιι) Εκτελεσθείσαι Αποστολαί

Επιθετικαί Αναγνωρίσεις		183
Τακτικαί Αναγνωρίσεις		9
Βομβαρδισμοί ΝΤΑΚΟΤΑ		8
Επ' ωφελεία Πυροβολικού		15
Ερρίφθησαν:	Βόμβαι 500 λβρ.	-
	Βόμβαι 250 λβρ.	132
	Βόμβαι 20 λβρ. 8	
	Βόμβαι ΝΑΠΑΛΜ	144
	Ρουκέτται	422
	Φυσίγγια 0,20	7.680
	Φυσίγγια 0,5	5.760
	Φυσίγγια 303	4.000

ιν) Τι επετεύχθη:
Κατά την 5.8.49 υπεστηρίχθησαν προσπάθειαι Φ.Τ. ενεργησάντων διαδοχικώς κατά:

ΚΑΨΑΛΙΑ Ν.185310
ΘΕΟΔΩΡΟΥ Ν.176303
ΛΕΙΒΑΔΙΑ ΤΟΥΧΟΥΛΗΣ
ΤΑΜΠΟΥΡΙ Ν.165294

Άπαντες οι αντικειμενικοί σκοποί κατελήφθησαν.

Εγένετο συγκεντρωτική χρησιμοποίησις των Μέσων της Αεροπορίας προς υποστήριξιν της προσπαθείας των Φιλίων Τμημάτων προς κατάληψιν των τεθέντων αντικειμενικών σκοπών οίτινες είχον κλι,ακωθεί χρονικώς.

Κατά την 6.8.49: Από πρωίας ανελήφθη προσπάθεια καταλήψεως ΑΝΩΝΥΜΟΥ Ν.159308 τη υποστηρίξει 16 ΣΠΙΤΣ (8 με ρουκέττας – 8 με βόμβας εμπρηστικάς).

Όταν τ' αεροσκάφη αφίχθησαν άνωθεν στόχου επεκράτησε σύγχυσις εξ αιτίας των Ομάδων Επαφής της Ι Μεραρχίας και του Πυροβολικού αίτινες ωμίλουν συγχρόνως και έδιδον αντικρουομένας πληροφορίας. Μία Ο.Ε. μετέδωσεν την ανακριβήν πληροφορίαν ότι το ΑΝΩΝΥΜΟΝ κατελήφθη και η προσβολή των αερ/φων να στραφή κατά ΤΣΑΡΝΟ, μετ' ολίγον ετέρα Ο.Ε. διέψευσεν την κατάληψιν του ΑΝΩΝΥΜΟΥ και εξήτησε προσβολήν επ' αυτού. Αποτέλεσμα των ανωτέρω υπήρξε τα πλείστα των αεροσκαφών να προσβάλουν ελάχιστα το ΑΝΩΝΥΜΟΝ. Τα Τμήματα μετά 2ωρον αγώνα κετέλαβον το ανωτέρω ΑΝΩΝΥΜΟΝ.

Τας πρώτας απογευματινάς ώρας 16.05 υπεστηρίχθη διά 14 ΣΠΙΤΣ (6 εμπρηστικά – 4 ρουκεττοβόλα – 4 με βόμβας) η προσπάθεια κατά ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΤΣΑΡΝΟ Ν.159308 δεν ηδυνήθησαν όμως να καταλάβωσι τούτο βαλλόμενα εκ τριών κατευθύνσεων. Τελευταία προσπάθεια εγένετο την 19.00 ώραν εναντίον του αυτού αντικειμενικού σκοπού υπεστηρίχθη υπό 1 ΝΤΑΚΟΤΑ και 16 ΣΠΙΤΣ (6 εμπρηστικά – 4 ρουκεττοβόλα – 4 με βόμβας) και επέτυχεν.

Ήτοι κατά την ημέραν ταύτην εγένοντο 3 μαζικαί έξοδοι της Αεροπορίας.

1) 2 ΝΤΑΚΟΤΑ 16 ΣΠΙΤΣ		Προς κατάληψιν ΑΝΩΝΥΜΟΥ Ν.159308. Κατάληψις επετεύχθη.
2) 14 ΣΠΙΤΣ	4 με βομβ. 250 λβρ. 4 με ρουκέττας 6 με εμπρηστικάς	Προσπάθεια κατά ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΤΣΑΡΝΟ Ν.159308. Δεν επετεύχθη η κατάληψις.
3) 1 ΝΤΑΚΟΤΑ 16 ΣΠΙΤΣ	4 με βομβ. 250 λβρ. 4 με ρουκέττας 6 με εμπρηστικάς	Νέα προσπάθεια κατά ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΤΣΑΡΝΟ Ν.159308. Επετεύχθη η κατάληψις τούτου.

Κατά την 7.8.49 από πρωίας εγένετο προσπάθεια καταλήψεως ΤΣΑΡΝΟ Ν.145312. Τμήματα απείχον απ' αυτού 100-150 μέτρα. Υπεστηρίχθη επίθεσις του Πεζικού παρά τας δυσμενείς καιρικάς συνθήκας (Υ.Β.Ν. 2000΄) διά 14 ΣΠΙΤΣ (10 εμπρηστικά – 4 απλά). Εγένετο πλήρης εκματάλλευσις των πυρών των αερ/φών και το υψ. ΤΣΑΡΝΟ κατελήφθη ταχέως.

Οι ΚΣ ενήργησαν αντεπίθεσιν μετά 1,30΄ της ώρας και ανεκατέλαβον το ΤΣΑΡΝΟ. Χαμηλή νέφωσις δεν επέτρεπε χρησιμοποίησιν Αεροπορίας.

Την 15.30 ώραν εγένετο νέα προσπάθεια υποστηριχθείσα υπό 18 ΣΠΙΤΣ (4 με βόμβας – 4 με ρουκέττας – 10 με ΝΑΠΑΛΜ). Τα Τμήματα εκμεταλλευθέντα και πάλιν τα πυρά της Αεροπορίας κατέλαβον το υψ. ΤΣΑΡΝΟ. Μετ' ολίγον όμως απώλεσαν εκ νέου τούτο καμφθέντα υπό εκπεμφθείσης ισχυροτάτης αντεπιθέσως του εχθρού.

Την 17.50 ώραν εγένετο νέα προσπάθεια εναντίον του ΤΣΑΡΝΟ υποστηριχθείσα υπό 14 ΣΠΙΤΣ. Δεν επέτυχον ολκλήρωσιν καταλήψεώς του. Το ήμισυ της ωργανωμένης τοποθεσίας ΤΣΑΡΝΟ κατείχετο υπό των ημετέρων και το έτερον ήμισυ υπό των ΚΣ. Παρητήθησαν περαιτέρω προσπαθείας και κατά την διάρκεια της νυκτός απεσύρθησαν Ανατολικώτερον επί του ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΤΑΜΠΟΥΡΙ. Εγνώσθη ότι 2 Ταξιαρχίαι ΚΣ υπερήσπιζον το ΤΣΑΡΝΟ και ότι εφονεύθηασν επ' αυτού αμφότεροι οι Δ/ταί των Ταξιαρχιών.

Από της επομένης πρωίας ετίθετο εις διάθεσιν Β΄ Σ.Σ.

Επί των ανωτέρω επιχειρήσεων ΧΑΛΚΟΣ – ΚΑΜΕΝΙΚ – ΑΡΓΥΡΟΣ εξεδόθησαν αι υπό στοιχεία ΑΔΑ/ΚΖ/ΕΠΙΤ/34/Α.Α.22/8.8.49 "Παρατηρήσεις και συμπεράσματα επί της χρησιμοποιήσεως της Αεροπορίας" αίτινες επισυνάπτονται.

3) ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ ΠΥΡΣΟΣ (Από 10.8.49 με 16.8.49)

Σχετική Δ/γή Επιχ/σεων υπ' αριθ. 2 ΑΔΑ/ΚΖ/31/ΕΠΙΤ/Α.Α.19/ 3.8.49.

ι) Σκοπός

Εκκαθάρισις της ωργανωμένης τοποθεσίας του ΒΙΤΣΙ και καταστροφή των εν αυτή ΚΣ δυνάμεων.

ιι) Αποστολαί Β΄ Σ. Στρατού

Αιφνιδιατική νυκτερινή διείσδυσις με κυρίαν προσπάθειαν εκ της κατευθύνσεως ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ – ΛΕΣΙΤΣ και εκ της κατευθύνσεως ΜΠΙΚΟΒΙΚ – ΜΠΑΡΟ. Ταχεία κατάληψις δι' ισχυρών δυνάμεων της κορυφογραμμής ΜΠΑΡΟ – ΛΕΣΙΤΣ – ΤΣΟΥΚΑ και των υψωμάτων ΠΟΛΕΝΑΤΑ, ΡΟΤΟ.

Ισχυρά και αποφασιστική κρούσις εκδηλωθησομένη άμα τη έω προς κατάληψιν των υψωμάτων ΒΙΓΛΑ ΛΟΥΝΤΖΑ, υψ. 1918, 8 – 1807, διεύρυνσιν του ρήγματος και σταθεράν κάλυψιν του δεξιού της κυρίας προσπαθείας. Υποβοήθησις της καταλήψεως του υψ. 1807, 1918,8 εκ ΛΕΣΙΤΣ – ΤΣΟΥΚΑ.

Ως δευτερεύουσα προσπάθεια και κυρίως εν τη κατευθύνσει ΙΕΡΟΠΗΓΗ – ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗ προς αποκοπήν της αρτηρίας της ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ και απαγόρευσιν διαφυγής του εχθρού εις ΑΛΒΑΝΙΑΝ διά ταύτης και ει δυνατόν, διά των ημιονικών μέχρι Λίμνης ΜΙΚΡΑΣ ΠΡΕΣΠΑΣ.

ιιι) Τρόπος ενεργείας

1) Η διάσπασις της εχθρικής τοποθεσίας εις το Κέντρον και η κατάληψις της τοποθεσίας ΤΣΟΥΚΑ, ΛΕΣΙΤΣ, ΜΠΑΡΟ θα λάβη χώραν ως ακολούθως. Προ της γενικής

επιθέσεως (Χ-1 ημέραν) κατάληψις του Συγκροτήματος ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ Ν.5062 και του τοιούτου 1685 Ν.523613 προς τον σκοπόν της δημιουργίας ευνοϊκών συνθηκών εξορμήσεως εκείθεν.

2) Κατά την νύκτα της Χ-1 προς Χ διείσδυσις και ισχυραί ενέργειαι επί των κατευθύνσεων:

ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ – ΠΟΛΕΝΑΤΑ – ΛΕΣΙΤΣ προς κατάληψιν ΛΕΣΙΤΣ – ΤΣΟΥΚΑ.

ΜΠΙΚΟΒΙΚ – ΡΟΤΟ – ΜΠΑΡΟ – υψ. 1709 (Ν.4360) προς κατάληψιν αρχικώς ΡΟΤΟ και εν συνεχεία της γραμμής ΓΙΑΜΜΑΤΑ – ΜΠΑΡΟ υψ. 1709.

3) Μετά την κατάληψιν της γραμμής ΤΣΟΥΚΑ – ΛΕΣΙΤΣ – ΜΠΑΡΟ – ΓΙΑΜΜΑΤΑ ταχεία και άνευ απωλείας χρόνου προώθησις επί των κατευθύνσεων ΛΕΣΙΤΣ – ΜΙΣΟΔΑΓΙΣΤΑ – ΛΑΙΜΟΣ ΠΡΕΣΠΩΝ και ΜΠΑΡΟ – ΒΑΡΜΠΑ – ΚΟΡΜΠΕΣΙ και προς ΜΠΟΥΤΣΙ.

ιν) Διατεθείσαι Δυνάμεις εις Β΄ΣΣ.
4 Μεραρχίαι (ΙΙ – ΧΙ – Χ – ΙΧ) και η
ΙΙΙ Μεραρχία Καταδρομών
΄Εν Σύνταγμα Αρμάτων
Τρία Συντάγματα Πεδινού Πυροβολικού
Μία Μοίρα Πεδινού Πυροβολικού
Δύο και ημίσειαι Μοίραι Μέσου Πυροβολικού
Πέντε Μοίραι Ορειβατικού Πυροβολικού.

ν) Αεροπορία – Διατεθέντα Μέσα
Εκ του Αεροδρομίου ΚΟΖΑΝΗΣ
2 Μοίραι Μαχητικών
1 Σμήνος Βονβαρδιστικών ΝΤΑΚΟΤΑ ηλαττωμένης δυνάμεως (3-4 Αεροσκάφη)
Ομάς Φωτογραφικών Αεροσκαφών
Σμήνος Αναγνωρίσεως
1-2 Αεροσκάφη Μεταφορών ΑΝΣΟΝ
1 Αεροσκάφος L17
Εκ του Αεροδρομίου ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ
1 Μοίρα Μαχητικών
1 Σμήνος Αναγνωρίσεως ηλαττωμένης δυνάμεως (3-4 αερ/φη)
1 Σμήνος ΕΠΑΡ – ΑΩΠ κατανεμόμενον μεταξύ Αεροδρομίων ΑΡΓΟΥΣ – ΦΛΩΡΙΝΗΣ.
2 Αεροσκάφη L17 δι' ανάγκας Επιτελείων Α΄ & Β΄ Σ.Σ.
Εκ των Αεροδρομίων ΣΕΔΕΣ – ΛΑΡΙΣΗΣ – ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ Αεροπλάνα Ρίψεων κατανεμόμενα ως κάτωθι:
3-4 Α.Β.Λ.
2 Α.Β.Σ. υπόλοιπα εις Α.Β.Ε.
Υγειονομικόν ΑΝΣΟΝ και τοιούτον Μεταφορών εις Α.Β.Λ.

νι) Αποστολή Αεροπορίας

Α΄ Κατά την Χ ημέραν ήτοι 10.8.49

α) Υποστήριξις της προσπαθείας των ενεργούντων Τμημάτων του Στρατού δι' όλων των Μέσων της Αεροπορίας προς την κατεύθυνσιν ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ (προπαρασκευαστικόν στάδιον και τελευταία φάσις της επιθέσεως) και υψ. 1685 (προπαρασκευαστικόν στάδιον).

β) Η υποστήριξις θα παρέχεται μέχρι καταλήψεως του αντικειμενικού σκοπού και εδραιώσεως των Τμημάτων.

γ) Εξουδετέρωσις εχθρικών Πυροβολαρχιών αίτινες θα εκδηλωθούν εις την περιοχήν εις ην δεν θα δύναται λόγω επεμβάσεως της Αεροπορίας να βάλη το Πυροβολικόν.

δ) Συνεχής επιτήρησις της περιοχής προς παρακολούθησιν εξελίξεως της μάχης και των εχθρικών κινήσεων.

ε) Εξάρθρωσις Δ/σεως του εχθρού.

Δράσις της Αεροπορίας κατά την Χ ημέραν

1) Άμα τη προσβολή των:

ι) Σ.Δ. 102 ΚΣ Ταξ/χίας Ν.495586
ιι) Σ.Δ. ΧΙ ΚΣ Μεραρχίας Ν.416591) διά 3 ΝΤΑΚΟΤΑ
ιιι) Παρατηρητηρίου ΧΙ ΚΣ Μερ/χίας ΛΕΣΙΤΣ
ιv) Τηλεφωνικού Κέντρου πλησίον ΠΡΕΣΠΩΝ διά 4 ΣΠΙΤΣ (Ρουκέτται).
Άπασαι προσβολαί βάσει υπαρχουσών πληροφοριών και φωτογραφιών.

2) Προπαρασκευή επιθέσεως

ι) Προσβολή διά 20 ΣΠΙΤΣ μετά βομβών 250 λιβρών μετ' επιβραδύνσεως των 11΄΄ και 0,14΄΄ και διά 1 ΝΤΑΚΟΤΑ με 7 βόμβας των 500 λιβρών μετ' επιβραδύνσεως 0,14΄΄ και 11΄΄ κατά ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ μεταξύ 06.30 έως 07.30.

ιι) Προσβολή διά 12 ΣΠΙΤΣ μετά βομβών 250 λιβρών μετ' επιβραδύνσεως των 0,14΄΄ και 11΄΄ και 1 ΝΤΑΚΟΤΑ με βόμβας 500 λιβρών μετ' επιβραδύνσεως των 0,14΄΄ και 11΄΄ κατά υψ. 1685 μεταξύ 06.30 και 07.30.

3) Επίθεσις την 10.30 ώραν

ι) 32 ΣΠΙΤΣ (16 Ρουκετοβόλλα και 16 Εμπρηστικά) ευρίσκοντο άνωθεν του στόχου την 10.30 ώραν προς υποστήριξιν της τελικής φάσεως της επιθέσεως του Πεζικού προς κατάληψιν της ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ. Λόγω απροβλέπτων δυσχερειών το Πεζικόν εβράδυνε να εξορμήση και τα αερ/φη ανέμενον επί 30 λεπτά ίνα το Πυροβολικόν άρη την προπαρασκευαστικήν βολήν το δε Πεζικό προσεγγίση εις την απόστασιν της τελικής φάσεως της επιθέσεως.

Την 11.00 τ' αεροσκάφη επετέθησαν διά βολών ρουκεττών ενώ το Πεζικόν καλυοτόμενον υπό των ανωτέρω πυρών προσήγγιζε προς τον αντικειμενικόν του σκοπόν.

Την 11.20 τα 16 ΣΠΙΤΣ έρριψαν τας εμπρηστικάς βόμβας ΝΑΠΑΛΜ και εκάλυψαν διά φλογών και καπνών ολόκληρον την ωργανωμένην τοποθεσίαν του εχθρού.

Αμέσως κατόπιν τα προχωρούντα Τμήματα ενήργησαν την τελικήν των έφοδον και κατέλαβον την εχθρικήν τοποθεσίαν.

ιι) Επηκολούθησε κάλυψις προς εδραίωσιν των Τμημάτων διά διαδοχικώς τετράδων ή δυάδων υπό 12 ΣΠΙΤΣ με ρουκέττας από 11.30 μέχρι 14.00.

ιιι) Καθ' όλην την διάρκειαν της προπαρασκευής της επιθέσεως και της εδραιώσεως 16 ΣΠΙΤΣ με ρουκέττας εις διαδοχικάς δυάδας και 8 ΝΤΑΚΟΤΑ με βόμβας 250 λιβρών μετ' επιβραδύνσεως εκάλυπτον την πέριξ περιοχήν προσβάλλοντα πάσαν εκδηλουμένην εχθρικήν Πυροβολαρχίαν.

ιv) Την 16.00 16 ΣΠΙΤΣ (8 ρουκετοβόλλα – 8 εμπρηστικά) επετέθησαν κατά ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ ΙΙ προς υποστήριξιν Τμημάτων τα οποία θα ενήργουν προς κατάληψιν ταύτης.

Εγνώσθη αργότερον ότι η ανωτέρω προσβολή εξητήθη επί τω σκοπώ εξαρθρώσεως της ανωτέρω τοποθεσίας και ματαιώσεως πάσης εκείθεν απειλής.

Έτεραι 3 τετράδες ΣΠΙΤΣ προσέβαλον εν συνεχεία την ΠΟΛΕΝΑΤΑ ΙΙ ενώ 3 διαδοχικαί δυάδες διετέθησαν διά βολάς αντιπυροβολικού.

v) Καθ' όλην την διάρκειαν της ημέρας Αναγνωριστικά Αεροσκάφη υπερίπταντο του πεδίου της μάχης. Εγένοντο έξοδοι 9.

vι) Επ' ωφελείας Πυροβολικού προς επισήμανσιν εχθρικών Πυροβολαρχιών, επιτήρησιν του τομέως και προσαρμογήν βολής Φιλίου Πυροβολικού εγένοντο ΙΙ έξοδοι του Σμήνους ΕΠΑΡ – ΑΩΠ.

4) Εκτελεσθείσαι Αποστολαί

Επιθετικαί Αναγνωρίσεις		130
Τακτικαί Αναγνωρίσεις		9
Βομβαρδισμοί ΝΤΑΚΟΤΑ		14
Επ' ωφελεία Πυροβολικού		11
Σύνολον		164
Ερρίφθησαν:	Βόμβαι 500 λβρ	14

Βόμβαι 250 λβρ	243
Βόμβαι 20 λβρ.	56
Βόμβαι ΝΑΠΑΛΜ	44
Ρουκέτται	26
Φυσίγγια 0,20	3.350
Φυσίγγια 0,5	7.350
Φυσίγγια 303	1.200

5) Επιτευχθέντα Αποτελέσματα

ΠΟΛΕΝΑΤΑ Ι και υψ. 1685 κατελήφθησαν.

Η ενέργεια βαθύτερον δεν εσημείωσε σοβαράν πρόοδον.

Το κατακτηθέν έδαφος διετηρήθη σταθερώς.

Και μετά τη ... της ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ Ι ο αγώνας εξηκολούθησε του εχθρού επιδιώξαντος την επανάκτησίν της δι' αντεπιθέσεων.

Η Αεροπορία υπεστήριξε τον εκ του συστάδην αγώνα του Πεζικού και τελικώς ο εχθρός εξηναγκάσθη εις υποχώρησιν.

Ταυτοχρόνως διά 8 εξόδων ΣΠΙΤΣ και 8 εξόδων ΝΤΑΚΟΤΑ καθ' όλην την διάρκειαν της ημέρας εγένοντο προσβολαί αντιπυροβολικού εις τον ... και ...εξουδετέρωσις εχρικών Πυροβολαρχιών και μείωσις εις το ελάχιστον της δράσεως πυρών αντιπροπαρασκευής του εχθρικού Πυρ/κού.

6) Παρατηρηθέντα σφάλματα Συνεργασίας Στρατού – Αεροπορίας κατά την ημέραν ταύτην.

Όταν την 10.00 ο σχηματισμός των 32 αεροσκαφών απεγειώθη ελήφθη σήμα της 22 Ταξ/χίας περί αναβολής επί 2ωρον της αιτουμένης Αεροπορικής υποστηρίξεως. Δεν ήτο δυνατόν τ' αεροσκάφη να προσγειωθώσι μετά του φόρτου των πυρομαχικών των και αφίχθησαν άνωθεν της περιοχής ότε η ενεργούσα Ταξιαρχία εζήτησε ½ ώραν αναμονήν των αεροσκαφών εν τω αέρι ίνα δυνηθή να επισπεύση τας προετοιμασίας της και εξορμήση. Το ανωτέρω σφάλμα ηδύνατο να έχη ως συνέπεια είτε την επί ματαίω επέμβασιν της Αεροπορίας, είτε την μη εν ευθέτω χρόνω επανάληψιν της Αεροπορικής υποστηρίξεως. Αφ' ετέρου η αναμονή των αεροσκαφών άνωθεν του στόχου εγκυμονεί κινδύνους, προκαλεί κόπωσιν και εκνευρισμόν εις τα πληρώματα και περιορίζει τον χρόνον παραμονής των αεροσκαφών άνωθεν του στόχου επ' ωφελεία των προχωρούντων Τμημάτων.

ΣΗΜ.: Επισυνάπτεται η υπό Στ. ΑΔΑ /ΚΖ/34/ ΕΠΙΤ/Α.Α.28/ 19.8.49 Διαταγή ΑΔΑ/ΚΖ περί παρατηρηθέντων σφαλμάτων.

Β΄ Κατά την Χ+1 ημέραν ήτοι την 11.8.49

Κατά την διάρκειαν της νυκτός της Χ προς Χ+1 Τμήματα Καταδρομών ακολουθούμενα υπό πεζοπόρων τοιούτων εισέδυσαν συμφώνως τω Σχεδίω εκ της κατευθύνσεως ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ προς ΛΕΣΙΤΣ – ΤΣΟΥΚΑ και εκ του ΜΠΙΚΟΒΙΚ προς ΜΠΑΡΟ. Την πρωίαν ευρέθησαν επί της κορυφογραμμής ΤΣΟΥΚΑΣ – ΛΕΣΙΤΣ αφ' ενός και επί ΜΠΑΡΟ αφ' ετέρου.

1) Δράσις της Αεροπορίας

Εζητήθη υποστήριξις κατά ΛΕΣΙΤΣ – ΤΣΟΥΚΑΣ.

Απεστάλησαν 15 ΣΠΙΤΣ (8 ρουκεττοβόλα – 7 εμπρηστικά).

Άμα τη αφίξει των αεροσκαφών άνωθεν ΛΕΣΙΤΣ η Ο.Ε. έδωσε την εσφαλμένην πληροφορίαν ότι το ΛΕΣΙΤΣ κατελήφθη και παρείχετο η οδηγία να προσβάλωσι ΤΣΟΥΚΑΝ όπερ και εγένετο. Η ΤΣΟΥΚΑ κατελήφθη, η κατάστασις όμως εις ΛΕΣΙΤΣ ήτο λίαν συγκεχυμένη. Το Γραφείον Επιχειρήσεων Αερ/μίου ΚΟΖΑΝΗΣ δεν είχε πληροφορίας περί της κρατούσης εκεί Τακτικής καταστάσεως. Αερ/φη Αναγνωρίσεως δεν παρετήρουν κίνησιν επί ΛΕΣΙΤΣ, υπήρχε δε πλαίσιον εγκαταλελειμένον 150 μ. Β.Α. υψοδείκτου ΛΕΣΙΤΣ. Επανελήφθη επίθεσις κατά ΛΕΣΙΤΣ την 09.30 υποστηριχθείσα υπό 20 ΣΠΙΤΣ (12 ρουκετοβόλα – 8 ΝΑΠΑΛΜ) πλην όμως η κατάληψίς του δεν επετεύχθη.

Την 13.00 ώραν επανελήφθη διά τρίτην φοράν επίθεσις κατά ΛΕΣΙΤΣ υποστηριχθείσα διά 16 ΣΠΙΤΣ (8 ρουκεττοβόλα – 8 ΝΑΠΑΛΜ) αλλά και πάλιν δεν κατελήφθη.

Κατά τας απογευματινάς ώρας σχηματισμός εκ 12 ΣΠΙΤΣ την 15.30 και έτερος εκ 4 ΣΠΙΤΣ την 18.30 προσέβαλον διά ρουκεττών και πάλιν τας οργανώσεις της κορυφής ΛΕΣΙΤΣ.

Εγνώσθη βραδύτερον ότι Τμήματα ενεργούντα προς κατάληψιν ΛΕΣΙΤΣ είχον καθηλωθή εις προκεχωρημένας αντιστάσεις Β.Α. υψοδείκτου ΛΕΣΙΤΣ εντός δασώδους περιοχής. Η πληροφορία αύτη δεν εδόθη εις πληρώματα αεροσκαφών, ουδέ εγένετο κατάδειξίς τις εις το σημείον τούτο.

Επί πλέον υπήρχε εις την ανωτέρω θέσιν εγκαταλελειμένον πλαίσιον γεγονός όπερ έδιδε την εντύπωσιν εις τους χειριστάς ότι Φίλια Τμήματα κατείχον τον χώρον τούτον.

Από πρωίας μέχρι νυκτός διετέθησαν 42 έξοδοι ΣΠΙΤΣ και 10 ΝΤΑΚΟΤΑ κατά διαδοχικούς χρόνους και προσεβλήθησαν θέσεις Πυροβολαρχιών εις περιοχήν ΒΙΓΛΑΣ – ΛΟΥΝΤΖΑΣ, ΓΕΩΡΓΟΥ ΚΕΦΑΛΙ, ΜΑΛΙ ΜΑΔΙ ως και ωργανωμέναι τοποθεσίαι εις περιοχήν υψ. 1807, 1918,8 και ΓΕΩΡΓΟΥ ΚΕΦΑΛΙ προς κάλυψιν του δεξιού των εν ΛΕΣΙΤΣ – ΤΣΟΥΚΑ ευρισκομένων Φιλίων Τμημάτων από πάσης εκείθεν αντεπιθετικής ενεργείας του εχθρού.

Ωσαύτως προσεβλήθησαν χώροι συγκεντρώσεως ΚΣ και εφεδρειών αυτών, μεταγωγικά και αυτοκίνητα επί των οδικών αρτηριών ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ – ΒΑΤΟΧΩΡΙΟΥ – ΑΥΧΗΝ ΠΡΕΒΟΛ.

Διά 10 Αναγνωριστικών ΧΑΡΒΑΡΤ καθ' όλην την διάρκειαν της ημέρας εγένετο επιτήρησις του πεδίου της μάχης προς διαπίστωσιν των θέσεων των ημετέρων, των κινήσεων του εχθρού, υπόδειξιν εις υπεριπτάμενα ανακαλυπτομένων συγκεντρώσεων, φαλάγγων εκ μεταγωγικών και κυκλοφορούντων αυτοκινήτων επί των οδικών αρτηριών της περιοχής.

Την 19.20 3 ΝΤΑΚΟΤΑ καλυπτόμενα υπό 4 ΣΠΙΤΣ έρριψαν 60 αλεξιπτωτιστάς – ανδρείκελα εις περιοχήν Δ. χωρίου ΣΦΗΚΑ. Κατά τας απογευματινάς ώρας 5 Βομβαρδιστικά ΝΤΑΚΟΤΑ διέσπειραν βόμβας των 250 λιβρών μετ' επιβραδύνσεως 5 λεπτών, 1 ώρας, 6 ωρών, 12 ωρών, εις τμήμα οδού επί της διαβάσεως ΛΑΙΜΟΥ και ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ κατά τρόπον ώστε καθ' όλην την διάρκειαν της νυκτός να εκρήγνυνται βόμβαι επί των ανωτέρω διαβάσεων προς παρεμπόδισιν της ελευθέρας κυκλοφορίας του εχθρού διά των εν λόγω διαβάσεων.

Ωσαύτως 2 ΧΑΡΒΑΡΤ ενέσπειραν καρφοβελόνας εις τους ανωτέρω χώρους προς τον αυτόν σκοπόν.

2) <u>Εκτελεσθείσαι Αποστολαί</u>

Τακτικαί Αναγνωρίσεις	12
Επιθετικαί Αναγνωρίσεις	113
Βομβαρδισμοί ΝΤΑΚΟΤΑ	15
Φωτογραφικαί Αναγνωρίσεις	2
Ρίψεις αλεξιπτωτιστών	3
ΕΠΑΡ – ΑΩΠ	8
Σύνολον	153

3) <u>Επιτευχθέντα Αποτελέσματα</u>

Κατάληψις ΤΣΟΥΚΑΣ

Εξάρθρωσις οργανώσεων και φθοραί εις ΛΕΣΙΤΣ

Εξουδετέρωσις εχθρικών Πυροβολαρχιών

Εξουδετέρωσις πάσης απειλής του δεξιού των εν ΤΣΟΥΚΑ ημετέρων από της κατευθύνσεως ΒΙΓΛΑΣ, ΓΕΩΡΓΟΥ ΚΕΦΑΛΙ, υψ. 1807.

Καταστροφή οχημάτων επί των οδικών αρτηριών.

Φθορά εις φάλαγγας μεταγωγικών και ΚΣ.

Πατακώλυσις κυκλοφορίας του εχθρού εις διαβάσεις ΛΑΙΜΟΥ και ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ.

Κίνησις εφεδρικών Τμημάτων προς την περιοχήν πτώσεως των αλεξιπτωτιστών.

4) <u>Παρατηρηθέντα σφάλματα Συνεργασίας Στρατού – Αεροπορίας κατά την ημέραν ταύτην.</u>

α) Ανακριβείς πληροφορίαι ότι κατελήφθησαν το ΛΕΣΙΤΣ, το ΡΟΤΟ και η ΓΙΑΜΜΑΤΑ.

β) Οι Α.Σ.Α. των Ο.Ε. Ταξιαρχιών δεν έδιδον συχνάκις ως ώφειλον εις Α.Ε.Α./Β΄ Σ.Σ. Δελτίον Τακτικής Καταστάσεως. Δεν εγνώριζον την κρατούσαν κατάστασιν εις τον τομέα της Ταξιαρχίας των ίνα πληροφορούν περί τούτου τα υπεριπτάμενα αεροσκάφη.

ΣΗΜ.: Λεπτομερείς παρατηρήσεις επισυνάπτονται εις την υπό Στ. ΑΔΑ/ΚΖ/34/ΕΠΙΤ/Α.Α.28/19.8.49 Διαταγήν Α.Δ.Α.

Γ΄ Κατά την Χ+2 ημέραν ήτοι την 12.8.49

Κατά την διάρκειαν της νυκτός της Χ+1 προς Χ+2 οι ΚΣ εγκατέλειψαν το ΛΕΣΙΤΣ, η δε ΙΧ Μεραρχία διά νυκτερινής ενεργείας κατά μήκος των Αλβανικών συνόρων προεσεπάθησε να αχθή εις ορόσημον ΣΜΑΡΔΕΣΙ ίνα αποκόψη την οδικήν αρτηρίαν της ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ. Δεν επέτυχε τούτο καθηλωθείσα Ν. οροσήμου ΣΜΑΡΔΕΣΙ ένθα και εβάλετο σφοδρώς υπό Πυροβολικού και υπό Αλβανικού εδάφους και εκ της περιοχής ΜΑΛΙ ΜΑΔΙ.

Η ΧΙ Μεραρχία και η ΙΙΙ Μεραρχία Καταδρομών μετά την ολοκλήρωσιν της εδραιώσεως των επί της γραμμής ΛΕΣΙΤΣ – ΤΣΟΥΚΑ έθεσαν ως αντικειμενικούς των σκοπούς, η μεν ΧΙ Μεραρχία τον ΑΥΧΕΝΑ ΠΡΕΒΟΛ και εν συνεχεία τον ΛΑΙΜΟΝ ΠΡΕΣΠΩΝ, η δε ΙΙΙ ακολουθουμένη υπό της Χ την ΒΑΡΜΠΑ.

1) Δράσις της Αεροπορίας

Τη αιτήσει ΙΧ Μεραρχίας υπεστηρίχθη διά 4 ΣΠΙΤΣ η κατάληψις υψ. 1130 (ΚΡΕΝΤΑ).

Τη αιτήσει Φ.Τ. και κατόπιν εναερίου παρατηρήσεως διετέθησαν 16 ΣΠΙΤΣ και 4 ΝΤΑΚΟΤΑ διά προσβολήν εχθρικών Πυροβολαρχιών εις περιοχάς ΜΑΛΙ ΜΑΔΙ, ΒΙΓΛΑ ΛΟΥΝΤΖΑ, ΓΕΩΡΓΟΥ ΚΕΦΑΛΙ αίτινες παρηνόχλουν κινήσεις ημετέρων.

Πρωτοβουλία ΑΔΑ/ΚΖ διετέθησαν 39 έξοδοι ΣΠΙΤΣ καθ' όλην την διάρκειαν της ημέρας προς προσβολήν υποχωρούντος εχθρού, συγκεντρώσεων, μεταγωγικών και αυτοκινήτων.

Την 18.00 6 ΣΠΙΤΣ εβομβάρδισαν γέφυρα ΛΑΙΜΟΥ ΠΡΕΣΠΩΝ.

Υπό 5 ΝΤΑΚΟΤΑ βόμβαι 250 λιβρών μετ' απιβραδύνσεως εις διάβασιν ΛΑΙΜΟΥ προς παρεμπόδισιν διαφυγής των ΚΣ.

Καθ' όλην την διάρκειαν της ημέρας Αναγνωριστικά αεροπλάνα υπερίπταντο του μετώπου προς ενημέρωσιν της Δ/σεως επί των κινήσεων και θέσεων των ημετέρων, παρακολούθησιν των κινήσεων του καταρρέοντος εχθρού, ανακάλυψιν και υπόδειξιν εις υπεριπτάμενα ΣΠΙΤΣ κινουμένων φαλάγγων, μεταγωγικών και αυτοκινήτων. ΄Εξοδοι 9.

Εγένετο επισήμανσις υπό ΕΠΑΡ – ΑΩΠ εχθρικού Πυροβολικού εν δράσει και προσαρμογή Βολής ημετέρου. ΄Εξοδοι 10.

1 ΧΑΡΒΑΡΤ την 22.30 έρριψε καρφοβελόνας εις διάβασιν ΛΑΙΜΟΥ.

2) Εκτελεσθείσαι Αποστολαί

Επιθετικαί Αναγνωρίσεις		73
Τακτικαί Αναγνωρίσεις		10
Βομβαρδισμοί ΝΤΑΚΟΤΑ		9
Επ' ωφελεία Πυροβολικού		10
Ερρίφθησαν:	Βόμβαι 500 λβρ.	10
	Βόμβαι 250 λβρ.	68
	Βόμβαι 20 λβρ.	608
	Ρουκέτται	150
	Φυσίγγια 0,20	5.160
	Φυσίγγια 0,5	6.350
	Φυσίγγια 303	2.300

3) Επιτευχθέντα Αποτελέσματα

Κατάληψις υψ. 1130 (ΚΕΣΝΑ) την 13.30.

Εξουδετέρωσις εχθρικού Πυροβολικού.

Κατάδειξις και προσβολή υποχωρουσών φαλάγγων ΚΣ, μεταγωγικών και αυτοκινήτων.

Καταστροφή Γεφύρας ΛΑΙΜΟΥ δεν επετεύχθη.

Δ΄ Κατά την Χ+3 ήτοι την 13.8.49

Κατά την διάρκειαν της νυκτός της Χ+2 προς Χ+3 Τμήματα της ΙΙΙ Μεραρχίας Καταδρομών διήλθον ΜΑΥΡΗΝ ΡΑΧΗΝ κατευθυνθέντα προς ΜΙΚΡΟΛΙΜΝΗΝ. Η ΧΙ Μεραρχία συγκεντρωθείσα εις περιοχήν ΤΥΡΝΟΒΟΥ κατέλαβε την ΜΙΣΟΔΑΓΙΣΤΑ και ΛΟΚΜΑ.

1) Δράσις Αεροπορίας

Κατόπιν σχετικής ειδοποιήσεως ΔΑΥ/Β τη αιτήσει ΙΧ Μεραρχίας 16 Αεροσκάφη ΣΠΙΤΣ παρέμενον εις το έδαφος με ετοιμότητα δράσεως προς όφελος της εις περιοχήν οροσήμου ΣΜΑΡΔΕΣΙ.

Διά 27 εξόδων ΣΠΙΤΣ και 2 ΝΤΑΚΟΤΑ εγένετο δίωξις καθ' όλην την διάρκειαν της ημέρας υποχωρούντων ΚΣ, προσβολαί συγκεντρώσεων και απαγόρευσις διαφυγής διά ΛΑΙΜΟΥ ΠΡΕΣΠΩΝ και ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ.

Διά 2 ΣΠΙΤΣ και 2 ΝΤΑΚΟΤΑ εγένετο τη αιτήσει Φιλίων Τμημάτων ή εναερίου παρατηρήσεως βολή εναντίον εχθρικών πυροβόλων.

Διά 5 ΣΠΙΤΣ και 1 ΝΤΑΚΟΤΑ προσεβλήθησαν νέαι οργανώσεις ΚΣ επί ΒΑΡΜΠΑΣ.

Διά 4 ΣΠΙΤΣ υπεστηρίχθη ενέργεια προς κατάληψιν υψ. Β. ΒΑΤΟΧΩΡΙΟΥ.

Διά 16 ΣΠΙΤΣ υπεστηρίχθη τη αιτήσει Χ Μεραρχίας ενέργεια Φιλίων Τμημάτων προς κατάληψιν ΜΑΥΡΗΣ ΡΑΧΗΣ.

Διά 2 ΣΠΙΤΣ απεκρούσθη εχθρική αντεπίθεσις εις περιοχήν ΜΙΣΟΔΑΓΙΣΤΑ.

Διά 6 ΣΠΙΤΣ και 3 ΝΤΑΚΟΤΑ προσεβλήθησαν ισχυραί οργανώσεις επί ΣΜΑΡΔΕΣΙ.

Διά 7 ΣΠΙΤΣ εις δύο σχηματισμούς εις διαδοχικούς χρόνους υπεστηρίχθη κατάληψις ΓΙΑΜΠΣΕ.

Καθ' όλην την διάρκειαν της ημέρας εγένοντο 14 έξοδοι Αναγνωριστικαί προς επιτήρησιν του μετώπου, προς παροχήν πληροφοριών και ανακάλυψιν και υπόδειξιν υποχωρουσών φαλάγγων ΚΣ.

2) Εκτελεσθείσαι Αποστολαί

Επιθετικαί Αναγνωρίσεις		69
Τακτικαί Αναγνωρίσεις		14
Βομβαρδισμοί ΝΤΑΚΟΤΑ		9
Επ' ωφελεία Πυροβολικού		13
Ερρίφθησαν:	Βόμβαι 500 λβρ.	-
	Βόμβαι 250 λβρ.	96
	Βόμβαι 20 λβρ.	514
	Βόμβαι ΝΑΠΑΛΜ	12
	Ρουκέτται	197
	Φυσίγγια 0,20	7.330
	Φυσίγγια 0,5	5.290
	Φυσίγγια 303	1.400

3) Επιτευχθέντα Αποτελέσματα

Σοβαραί φθοραί υποχωρούντων κατά φάλαγγας ΚΣ – Καταστροφαί αυτοκινήτων και μεταγωγικών.

Εξουδετέρωσις εχθρικής Πυροβολαρχίας.
Κατάληψις υψ. ΜΑΥΡΗΣ ΡΑΧΗΣ.
Κατάληψις υψ. Β. ΒΑΤΟΧΩΡΙΟΥ (1134).
Κατάληψις ΓΙΑΜΠΣΕ

4) Παρατηρηθέντα σφάλματα

Η ΙΧ Μεραρχία προτιθεμένη να ενεργήση προς κατεύθυνσιν ΣΜΑΡΔΕΣΙ εξήτησεν όπως αεροσκάφη ώσιν εις κατάστασιν ετοιμότητος προς υποστήριξιν της.

16 αεροσκάφη παρέμειναν εις το έδαφος από πρωίας αναμένοντα την ώραν της επεμβάσεώς των. Πλην όμως η ΙΧ Μεραρχία δεν εχρησιμοποίησε ταύτα ειμή μόνον κατά τας απογευματινάς ώρας και εις περιωρισμένον αριθμόν.

Παρά τας προσπαθείας του Α.Ε.Α./Β΄ Σ.Σ. – Δ.Α.Υ./Β και Ελεγκτού Αέρος της Μεραρχίας δεν κατέστη δυνατόν να πληροφορηθώμεν τας ακριβείς προθέσεις ταύτης με αποτέλεσμα να μη παρασχεθή ουσιαστική υποστήριξις εις τα Τμήματα της Μεραρχίας και να καθηλωθούν εις το έδαφος 16 αεροσκάφη εις βέρος άλλων αποστολών της Αεροπορίας.

Την 13.8.49 παρά την τεθείσαν αρχήν, κατετμήθη η Αεροπορία εις 3 κατευθύνσεις. Εζητήθη υπό Β΄ Σ.Σ. υποστήριξις συγχρόνως της ΙΧ Μεραρχίας προς την κατεύθυνσιν ΣΜΑΡΔΕΣΙ, της Χ Μεραρχίας προς κατάληψιν ΜΑΥΡΗΣ ΡΑΧΗΣ και της ΧΙ Μεραρχίας κατά ΓΙΑΜΠΣΕ εις ΑΥΧΕΝΑ ΠΡΕΒΟΛ. Αποτέλεσμα υπήρξε να υποστηριχθούν με ανεπαρκή Μέσα και αι 3 κατευθύνσεις και να μη επιτύχη παρά μόνον η δευτέρα, ήτις δεν ήτο η αποφασιστική τοιαύτη.

Εδόθη ανακριβώς η πληροφορία ότι η ΜΑΥΡΗ ΡΑΧΗ είχε καταληφθή από πρωίας.

Άγνοια τακτικής καταστάσεως και μη παροχή πληροφοριών υπό Ο.Ε.

Προσχεδιασθείσα υποστήριξις κατά ΜΑΥΡΗΣ ΡΑΧΗΣ καθυστέρησε να εκδηλωθή με αποτέλεσμα αεροσκάφη να αναμένουν άνωθεν στόχου επί 20 λεπτά.

Ε΄ Κατά την 14.8.49

Κατά την διάρκειαν της νυκτός η ΧΙ Μεραρχία εκινήθη από ΑΥΧΕΝΑ ΠΡΕΒΟΛ προς ΛΑΙΜΟΝ και την πρωίαν περί την 09.00 ήχθη εις ΛΑΙΜΟΝ και απέκοψεν διάβασιν τούτου.

Η ΙΧ Μεραρχία κατέλαβε ΣΜΑΡΔΕΣΙ του εχθρού διαρρεύσαντος κατά την διάρκειαν της νυκτός από περιοχής ΜΑΛΙ ΜΑΔΙ διά της οδού ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ εις ΑΛΒΑΝΙΑΝ.

1) Δράσις Αεροπορίας

Το καταρτισθέν διά την νύκτα πρόγραμμα νυκτερινού βομβαρδισμού της 13/8/49 προς 14/8/49 προς απαγόρευσιν διαφυγής του εχθρού διά του ΛΑΙΜΟΥ δεν εξετελέσθη πλήρως λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών.

Από πρωίας διά διαδοχικών δυάδων και τετράδων ΣΠΙΤΣ και ΝΤΑΚΟΤΑ προσεβλήθησαν υποχωρούσαι διά ΛΑΙΜΟΥ φάλαγγες ΚΣ και μεταγωγικών. Ωσαύτως προσεβλήθησαν φάλαγγες ΚΣ και μεταγωγικών εις Χερσόνησον ΠΥΞΟΥ. Διετέθησαν προς τούτο 48 ΣΠΙΤΣ και 13 ΝΤΑΚΟΤΑ.

Υπεστηρίχθη κατάληψις ΒΑΡΜΠΑΣ διά 14 ΣΠΙΤΣ και προσεβλήθησαν υποχωρούντες εκ ταύτης ΚΣ.

Διά 13 ΣΠΙΤΣ προσεβλήθησαν οργανώσεις επί υψ. ΜΠΙΛΜΠΑ εις Χερσόνησον ΠΥΞΟΥ αίτινες έφρασσον την διάβασιν του ΛΑΙΜΟΥ.

Καθ' όλην την διάρκειαν της ημέρας εγένοντο 8 έξοδοι ΧΑΡΒΑΡΤ προς παροχήν πληροφοριών και εντοπισμόν υποχωρούντων ΚΣ ως και διά κατάδειξιν εις υπεριπτάμενα αεροσκάφη.

2) Εκτελεσθείσαι Αποστολαί

Επιθετικαί Αναγνωρίσεις		75
Τακτικαί Αναγνωρίσεις		18
Βομβαρδισμοί ΝΤΑΚΟΤΑ		13
Επ' ωφελεία Πυροβολικού		9
Ερρίφθησαν:	Βόμβαι 500 λβρ.	10
	Βόμβαι 250 λβρ.	76
	Βόμβαι 20 λβρ.	658
	Βόμβαι ΝΑΠΑΛΜ	12
	Ρουκέτται	‘ 188
	Φυσίγγια 0,20	6.960
	Φυσίγγια 0,5	8.750
	Φυσίγγια 303	3.800

3) Επιτευχθέντα Αποτελέσματα

Ο εχθρός παρά το γεγονός ότι ήρξατο υποχωρών από των απογευματινών ωρών της 13.8.49 την πρωίαν της 14.8.49 εφαίνετο ακόμη κατά μεγάλας φάλαγγας υποχωρών προς Χερσόνησον ΠΥΞΟΥ. Αι φάλαγγες αύται εσφυροκοπήθησαν ανηλεώς. Εδόθη δε ταυτοχρόνως και

ο αναγκαίος χρόνος εις τα Νοτίως δρώντα Τμήματα Πεζικού να σπεύσουν και να φράξουν την διάβασιν ΛΑΙΜΟΥ. Ο αριθμός των φονευθέντων και συλληφθέντων επί του ΛΑΙΜΟΥ υπήρξε σημαντικός.

Επετεύχθη κατάληψις ΒΑΡΜΠΑΣ και οι υποχωρούντες εκ ταύτης ΚΣ υπέστησαν σοβαρωτάτας απωλείας.

Εβυθίσθησαν λέμβοι ως και έν βενζινόπλοιον εις ΜΙΚΡΑΝ ΠΡΕΣΠΑΝ.

Κατεστράφησαν αυτοκίνητα εις ΛΑΙΜΟΝ και εις Χερσόνησον ΠΥΞΟΥ.

4) Παρατηρηθέντα Σφάλματα

Κατά την περίοδον της ταχείας κινήσεως προς καταδίωξιν του υποχωρούντος εχθρού τα Τμήματα δεν κατεδείκνυον πλαίσια προς τα ιπτάμενα αεροσκάφη και υπήρχε κίνδυνος να βληθούν. Αφ' ετέρου δε δεν διηυκόλυνον τα πληρώματα να διαχωρίσουν ποία φάλαγξ ήτο εχθρική και ποία Φιλία.

ΣΤ΄ Κατά την 15.8.49

Τμήματα ΧΙ Μεραρχίας κατόπιν προπαρασκευής Πυροβολικού και Αρμάτων διεπεραιώθησαν εις Χερσόνησον ΠΥΞΟΥ από διάβασιν ΛΑΙΜΟΥ.

Ομοίως Τμήματα της ΙΙΙ Μεραρχίας Καταδρομών δι' αποβατικών λέμβων ενήργησαν απόβασιν από ΜΙΚΡΟΛΙΜΝΗ και ΚΡΑΝΙΑ εις την απέναντι ακτήν ΠΥΞΟΥ.

1) Δράσις Αεροπορίας

Διά 18 εξόδων και 1 ΝΤΑΚΟΤΑ προσεβλήθησαν οργανώσεια και ΚΣ επί υψ. ΝΤΕΒΑ – ΜΠΑΜΠΑΣ υπερκειμένων της διαβάσεως ΛΑΙΜΟΥ.

Διά 3 ΝΤΑΚΟΤΑ προσεβλήθησαν συγκεντρώσεις ΚΣ εις χωρίον ΠΥΞΟΣ.

Διά 1 ΝΤΑΚΟΤΑ προσεβλήθησαν συγκεντρώσεις ΚΣ εις χωρίον ΒΡΟΝΤΕΡΟΝ.

Δύο ΣΠΙΤΣ προσέβαλον αυτοκίνητα πλησίον ΒΡΟΝΤΕΡΟΥ.

Εγένοντο 7 έξοδοι ΧΑΡΒΑΡΤ δι' εντοπισμόν υποχωρούντων ΚΣ εις Χερσόνησον ΠΥΞΟΥ.

2) Εκτελεσθείσαι Αποστολαί

Τακτικαί Αναγνωρίσεις		7
Επιθετικαί Αναγνωρίσεις		20
Βομβαρδισμοί ΝΤΑΚΟΤΑ		4
Ερρίφθησαν:	Βόμβαι 500 λβρ.	-
	Βόμβαι 250 λβρ.	48
	Βόμβαι 20 λβρ.	-
	Ρουκέτται	52
	Φυσίγγια 0,20	2.100
	Φυσίγγια 0,5	2.640
	Φυσίγγια 303	3.000

3) Επιτευχθέντα Αποτελέσματα

Τμήματα εισέδυσαν εντός της Χεσρονήσου ΠΥΞΟΥ φθάσαντα μέχρι των προ των συνόρων υψωμάτων.

Προσεβλήθησαν συγκεντρώσεις ΚΣ και υποχωρούσαι φάλαγγες εις ΠΥΞΟΝ και ΒΡΟΝΤΕΡΟΝ.

Προσεβλήθησαν αυτοκίνητα και μεταγωγικά ΚΣ εις οδεύσεις ΠΥΞΟΥ.

4) Παρατηρηθέντα Σφάλματα

Ουδέν.

Ζ΄ Κατά την 16.8.49

Στρατός ολοκλήρωσε κατάληψιν Χερσονήσου ΠΥΞΟΥ εγκαταστήσας Τμήματα εις ΑΛΒΑΝΙΚΑ σύνορα.

1) <u>Δράσις Αεροπορίας</u>

Διά 6 ΣΠΙΤΣ προσεβλήθησαν υπολείμματα ΚΣ επί υψ. ΕΛΛΗΝΟΑΛΒΑΝΙΚΩΝ Συνόρων Χερσονήσου ΠΥΞΟΥ.

Διά 4 ΧΑΡΒΑΡΤ εγένετο παρακολούθησις ολοκληρώσεως καταλήψεως Χερσονήσου ΠΥΞΟΥ.

2) <u>Εκτελεσθείσαι Αποστολαί</u>

Επιθετικαί Αναγνωρίσεις		6
Τακτικαί Αναγνωρίσεις		4
Ερρίφθησαν:	Βόμβαι 20 λβρ.	53
	Ρουκέτται	6
	Φυσίγγια 0,20	600
	Φυσίγγια 0,5	500
	Φυσίγγια 303	1.200

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ Β΄ Σ.Σ. (Α.Π.Φ/1983/9)

---- // ----

14 Κ.Σ. Ταξιαρχία

(α) <u>580 Τάγμα</u>

Από της μεσημβρίας της 13/8 ήρξατο η υποχώρησις προς ΛΑΙΜΟΝ του εν λόγω Τάγματος περατωθείσα την 20.00 ώραν της αυτής. Ο 1ος Λόχος του Τάγματος τούτου υπέστη μεγάλην φθοράν αμυνόμενος του υψ. Ούση και υψοδ. 1211, απωλέσας 35 Κ.Σ. εκ της εκ 55 ανδρών δυνάμεώς του.

Την 14/8 μία Διλοχία του Τάγματος τούτου μετά του Λόχου Κυνηγών Αρμάτων κατέλαβε το υψ. ΜΠΑΜΠΑΣ (Ν.3174) με αποστολήν να παρεμποδίση την προς Χερσόνησον ΠΥΞΟΥ κίνησιν Εθνικού Στρατού. Η δύναμις αύτη κατά την 15 Αυγούστου προσβληθείσα υπό ημετέρων Τμημάτων και της Αεροπορίας απώλεσε τα 80% της δυνάμεώς της.

---- // ----

(β) <u>ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ</u>

Οσάκις Βόμβα ή ρουκέττα έπεσεν επί πολ/λείων κατέστρεψε τούτο. Κατά τα άλλα επιδρά ως και το πυρ/κόν.

Αι εμπρηστικαί βόμβαι κατετρόμαξαν τους επί ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ συμμορίτας και ηνάγκασαν τούτους να εγκαταλείψουν τα πολυβολεία των.

Επί των υποχωρούντων εις ανοικτόν πεδίον συμμοριτών η επίδρασις της Αεροπορίας υπήρξε καταστρεπτική ως συνέβη εις τον πεδινόν διάδρομον του ΛΑΙΜΟΥ την πρωίαν της 14/8.

Επί πλέον ο ισχυρός βομβαρδισμός πυρ/κού και Αεροπορίας επιδρά λίαν αποπνικτικώς επί των Κ.Σ. και επί πλέον επί των νεύρων τούτων. Γενικώς, κατά περιγραφάς Κ.Σ. μετά το πέρας του βομβαρδισμού ούτοι ήσαν ανίκανοι να δράσουν.

---- // ----

(στ) Το ηθικόν των Κ.Σ. ευρίσκεται εις λίαν χαμηλόν επίπεδον. Εις τούτο συνετέλεσε: Αι συνεχείς αποτυχίαι τούτων κατά τους τελευταίους μήνας, το μέγα ποσοστόν βιαίως στρατολογηθέντων και γυναικών, η κακή ηγεσία τούτων και η εφαρμοσθείσα τακτική των βομβαρδισμών υπό του πυρ/κού και Αεροπορίας πολλάς ημέρας προ της ενάρξεως της επιθέσεως.

Επίσης συνετέλεσεν και η γενική αντίληψις ότι μάχονται άναν αγώνα άνευ ουδεμιάς ελπίδος επιτυχίας κατόπιν της λιποταξίας του ΤΙΤΟ.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ ΠΥΡΣΟΣ Γ΄

ΓΡΑΜΜΟΥ ΑΠΟ 24.8.49 ΜΕΧΡΙ 29.8.49

ΑΠΟΣΤΟΛΗ Α΄ Σ.Σ.

Κατάληψις εχθρικής αμυντικής τοποθεσίας ΓΡΑΜΜΟΣ και καταστροφή των εν αυτή Κ.Σ. Δυνάμεων.

ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ

1. Την νύκτα της Χ ημέρας ισχυρά αιφνιδιαστική ενέργεια εφ' όλου του Μετώπου του Β. ΓΡΑΜΜΟΥ επί τω σκοπώ βαθείας διεισδύδεως των Τμημάτων διά μέσου των διακένων εις τα μετόπισθεν των εχθρικών αντιστάσεων επί των κατευθύνσεων:

   ΠΥΡΓΟΣ – ΤΡΙΑ ΣΥΝΟΡΑ – ΤΣΟΥΜΙΑ – ΚΙΑΦΑ.
   Υψ. 1425 – ΚΟΝΤΡΑ ΠΟΛΙΓΚΑ – ΚΑΛΥΒΙΑ ΚΑΤΣΑΡΑ.
   ΓΙΑΝΝΟΧΩΡΙ – ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ.

2. Κατά την Χ συν 1 ημέραν:
   Επίθεσις υποστηριζομένη διά του συνόλου των Μέσων Πυροβολικού – Αεροπορίας προς διάσπασιν της εχθρικής τοποθεσίας ΤΣΑΡΝΟ – ΠΑΠΟΥΛΙ – ΟΤΟΡΙΤΣΕ και κατάληψιν ταύτης.

3. Μετά κατάληψιν άνω τοποθεσίας υπέρβασις ταύτης διά της ΙΙΙ Μεραρχίας Καταδρομών και ταχεία κίνησις επί των κατευθύνσεων:

   ΠΑΠΟΥΛΙ – ΠΟΡΤΑ ΟΣΜΑΝ – ΓΚΟΥΜΠΕΛ – ΓΡΑΜΜΟΣ – ΤΣΑΡΝΟ
   ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ – ΦΑΡΜΑΚΙ – ΚΙΑΦΑ

4. Διά τον Ν. ΓΡΑΜΜΟΝ καθορίσθη διά νεωτέρας Διαταγής.

ΔΙΑΤΕΘΕΙΣΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΕΙΣ Α΄ Σ.Σ.

4 Μεραρχίαι (Ι – ΙΙΙ – ΙΧ – XV)
1 Μεραρχία Καταδρομών (ΙΙΙ)
Πυροβολικόν
Διά του συνόλου του Πυροβολικού ως και εις επιχείρησιν ΒΙΤΣΙ. Σχετικαί Διαταγαί Επιχειρήσεων υπ' αριθ. Α.Α. 25 – Α.Α. 30 επισυνάπτονται.

ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

(α) Πρόθεσις: Η εξάρθρωσις των ωργανωμένων τοποθεσιών και αντιστάσεων του εχθρού, η απαγόρευσις διαφυγής προς ΑΛΒΑΝΙΑΝ και εκ παραλλήλου η υποστήριξις των Φιλίων Τμημάτων διά την εκκαθάρισιν και συντριβήν των εν τη περιοχή Κ.Σ.

(β) Διατεθέντα Μέσα:

Εκ του Αεροδρομίου Κοζάνης
   Δύο πλήρεις Μοίραι Μαχητικών ΣΠΙΤ XVI.
   ΄Εν Σμήνος ηλαττωμένης δυνάμεως ΣΠΙΤΣ ΙΧ.
   Σμήνος Βομ/κών ΝΤΑΚΟΤΑ ηλαττωμένης δυνάμεως (3-4 αερ/φη)
   Σμήνος Αναγνωρίσεως ΧΑΡΒΑΡΤ ηλαττωμένης δυνάμεως.
   Ομάδα Φωτογραφικών Αεροσκαφών.
   1 Αερ/φος Μεταφορών (ΑΝΣΟΝ)
   1 Αερ/φος Μεταφορών (Λ.17)
Εκ του Αεροδρομίου ΛΑΡΙΣΗΣ:
   Μοίρα Βομβ/κών ΧΕΛΛ – ΝΤΑΙΒΕΡΣ.
   ΄Εν Αερ/φος Αναγνωρίσεως ΧΑΡΒΑΡΤ.
   Τέσσερα ΝΤΑΚΟΤΑ Μεταφορών και Ρίψεων.
   ΄Εν Αερ/φος ΑΝΣΟΝ Μεταφορών.
   ΄Εν Αερ/φος ΑΝΣΟΝ Υγειονομικόν.
Εκ του Αεροδρομίου ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ:

Σμήνος Μαχητικών (6 ΣΠΙΤΣ)
Έν Αερ/φος Αναγνωρίσεως (ΧΑΡΒΑΡΤ)

<u>Εκ του Αεροδρομίου ΣΕΔΕΣ:</u>
Δύο Αερ/φη ΣΠΙΤΣ ΙΧ.
Έν αερ/φος Αναγνωρίσεως (ΧΑΡΒΑΡΤ).
Έν αερ/φος Μεταφορών ΑΝΣΟΝ.
Δύο αερ/φη ΝΤΑΚΟΤΑ Μεταφορών και ρίψεων.

<u>Εκ του Αεροδρομίου ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ:</u>
5-6 Αερ/φη ΝΤΑΚΟΤΑ Μεταφορών και Ρίψεων.
Αερ/φη ΑΝΣΟΝ και ΧΑΡΒΑΡΤ Σχολείου Παρατηρητών.

<u>Εκ του Αεροδρομίου ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ:</u>
Σμήνος ΕΠΑΡ – ΑΩΠ.
Έν Αερ/φος Μεταφορών Λ.17.

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΝ ΣΤΑΔΙΟΝ ΑΠΟ 18.8.49 ΜΕΧΡΙ 24.8.49

Κατόπιν καταρτισθέντος προγράμματος και βάσει πληροφοριών των εν επαφή Τμημάτων, αιχμαλώτων και Αεροφωτογραφιών εγένοντο από 7ήμερον προσβολαί των ισχυρώς ωργανωμένων τοποθεσιών του εχθρού και των μετόπισθεν τούτου ως και Τ.Α. με σκοπόν:

- Την παράλυσιν των ρευμάτων ανεφοδιασμού του εχθρού.
- Την παρεμπόδισιν των κινήσεων τούτου κατά την ημέραν.
- Την εξέρθρωσιν του Συστήματος Δ/σεως.
- Την καταστροφήν ισχυρώς ωργανωμένων τοποθεσιών.
- Την διάλυσιν Εμπέδων.
- Την κατστροφήν ή εξουδετέρωσιν θέσεων Πυροβολαρχιών.
- Την παραπλάνησιν του εχθρού ως προς την κατεύθυνσιν της κυρίας προσπαθείας.
- Την πτώσιν του ηθικού τούτου διά των συνεχών προσβολών.
- Τέλος κατά την 24.8.49, ημέραν Χ, ισχυρά προσβολή διά 18 ΧΕΛΛ – ΝΤΑΙΒΕΡΣ της ωργανωμένης τοποθεσίας ΤΣΑΡΝΟ.

ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΙΣΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ:

Επιθετικαί Αναγνωρίσεις	118
Τακτικαί Αναγνωρίσεις	2
Βομ/κά ΝΤΑΚΟΤΑ	49
Βομ/κά ΧΕΛΛ - ΝΤΑΙΒΕΡΣ	18
Φωτ/καί Αναγνωρίσεις	6
<u>ΕΡΡΙΦΘΗΣΑΝ:</u>	
Βόμβαι των 20 λβρ.	80
Βόμβαι των 500 λβρ.	203
Ρουκέτται	129
Φυσίγγια 0,20	2.300
Φυσίγγια 0,5	1.150
Φυσίγγια 303	2.000

ΚΥΡΙΟΣ ΑΓΩΝ ΑΠΟ ΝΥΚΤΟΣ 24.8.49 ΜΕΧΡΙ 29.8.49

1) <u>Κατά την Χ συν 1 ημέραν ήτοι την 25.8.49</u>

Η ΙΧ Μεραρχία κινηθείσα κατά την διάρκειαν της νυκτός της Χ προς Χ συν 1 κατέλαβεν ΚΟΝΤΡΑ ΠΟΛΙΓΚΑ και ανατρέπουσα μικροαντιστάσεις του εχθρού κατά μήκος των ΑΛΒΑΝΙΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ ήχθη μέχρι της εσπέρας της 25.8.49 εις ΚΑΛΥΒΙΑ ΚΑΤΣΑΡΑ άνευ ουδεμιάς Αεροπορικής υποστηρίξεως.

Η Ι Μεραρχία υπεστηρίχθη δι' όλων των Μέσων προς κατάληψιν ΤΣΑΡΝΟ.

ΔΡΑΣΙΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

Από 0615 μέχρι 0800 υπεστηρίχθη επίθεσις κατά ΤΣΑΡΝΟ διά 36 ΣΠΙΤΣ και 2 ΝΤΑΚΟΤΑ. Φ.Τ. δεν ηδυνήθησαν να ολοκληρώσωσιν κατάληψιν ΤΣΑΡΝΟ.

Την 0700, 9 ΧΕΛΛ – ΝΤΑΙΒΕΡΣ εβομβάρδισαν ΤΣΑΓΚΟΣ, ΚΑΡΑΟΥΛΙ ΙΙ.

Την 0900-0930 10 ΣΠΙΤΣ υπεστήριξαν ενέργεια Φ.Τ. ενεργούντων κατά ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ άτινα κατελήφθησαν.

Την 1000 εγένετο νέα προσπάθεια καταλήψεως ΤΣΑΡΝΟ. Υπεστηρίχθη διά 18 ΣΠΙΤΣ και 1 ΝΤΑΚΟΤΑ. Εξουδετερώθησαν κατά το πλείστον αι αντιστάσεις και ωργανώσεις του εχθρού. Τμήματα ολοκλήρωσαν κατάληψιν του μετά 2ωρον, καλυφθέντα και υπό 4 ΣΠΙΤΣ, λόγω του δασώδους του εδάφους και των υπαρχόντων ναρκοπεδίων.

Την 1015 9 ΧΕΛΛ – ΝΤΑΙΒΕΡΣ εβομβάρδισαν ωχυρωμένην τοποθεσίαν ΠΑΠΟΥΛΙ.

Την 1445 12 ΧΕΛΛ – ΝΤΑΙΒΕΡΣ εβομβάρδισαν ΠΑΠΟΥΛΙ προς προπαρασκευήν προετοιμαζομένης επιθέσεως κατ' αυτού.

Την 1530 εγένετο επίθεσις προς κατάληψιν ΠΑΠΟΥΛΙ υποστηριχθείσα υπό 24 ΣΠΙΤΣ. Φ.Τ. δεν προσήγγισαν την κυρίαν τοποθεσίαν ΠΑΠΟΥΛΙ καθηλωθέντα εις απόστασιν 700 μέτρων απ' αυτής ένθα προκεχωρημέναι εχθρικαί αντιστάσεις μη υποδειχθείσαι εις Αεροπορίαν.

Υπό 2 ΝΤΑΚΟΤΑ προσεβλήθησαν ωργανωμέναι θέσεις Κ.Σ. εις ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ την 1530.

Υπό 1 ΝΤΑΚΟΤΑ προσεβλήθησαν ωργανωμέναι θέσεις εις Υψ. 1666 εμποδίζουσαι κίνησιν Τμημάτων ΧΥ Μεραρχίας.

Εγένοντο εν συνόλω καθ' όλην την διάρκειαν της ημέρας 12 έξοδοι ΧΑΡΒΑΡΤ προς επιτήρησιν του πεδίου της μάχης και των κινήσεων του εχθρού εις την πέριξ περιοχήν.

ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΙΣΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ

Επιθετικαί Αναγνωρίσεις		92
Τακτικαί Αναγνωρίσεις		12
Βομβαρδισμοί ΝΤΑΚΟΤΑ		6
» ΧΕΛΛ - ΝΤΑΙΒΕΡΣ		30
ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ		3
Ερρίφθησαν:	Βόμβαι των 500 λβρ.	120
	Βόμβαι των 250 λβρ.	72
	Βόμβαι των 20 λβρ.	16
	Βόμβαι ΝΑΠΑΛΜ	55
	Ρουκέτται	345
	Φυσίγγια 0,20	1.300
	Φυσίγγια 0,5	2.850
	Φυσίγγια 303	500

ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΝΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το ΤΣΑΡΝΟ κατελήφθη λόγωτου ισχυρού βομβαρδισμού τον οποίον υπέστη υπό των ΧΕΛΛ – ΝΤΑΙΒΕΡΣ και παρασχεθείσης υποστηρίξεως υπό σημαντικού αριθμού ΣΠΙΤΣ ως παραδέχονται και οι Σύνδεσμοι του Γ.Ε.Σ., παρευρεθέντες εις Παρατηρητήριον κατά την διάρκειαν των προσβολών της Αεροπορίας και επισκεφθέντες εν συνεχεία το ΤΣΑΡΝΟ. Σχετικόν Σήμα υπό Δ.Α.Υ./ΔΥ/29.0725 επισυνάπτεται. Ευρέθησαν επ' αυτού 158 νεκροί Κ.Σ. και κατεστραμμένα τα πλείστα των πολ/λείων.

ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ κατελήφθησαν τη υποστηρίξει της Αεροπορίας υπό Φιλίων Τμημάτων εκμεταλλευομένων κατά τρόπον ιδανικόν τα πυρά των Αερ/φών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΘΕΝΤΑ ΣΦΑΛΜΑΤΑ

Κατά την πρώτην προσπάθειαν προς κατάληψιν ΤΣΑΡΝΟ την 0615 της 25.8.49 τα Τμήματα δεν επέτυχον κατάληψιν τούτου λόγω των ισχυρών οργανώσεων, του δασώδους του εδάφους και των υπαρχόντων ναρκοπεδίων.

Η ΑΔΑ/ΚΖ αφ' εσπέρας είχεν εισηγηθή την αναβολήν επί ημίσειαν ώραν της επιθέσεως ίνα δυνηθούν να λάβουν μέρος εις την προπαρασκευήν της επιθέσεως και 18 ΧΕΛΛ – ΝΤΑΙΒΕΡΣ. Τούτο δεν εγένετο δεκτόν υπό του Α΄ΣΣ. Ούτω απητήθη και δευτέρα προσπάθεια υπό των Φιλίων Τμημάτων υποστηριχθείσα ισχυρώς υπό Αεροπορίας.

Η ενεργήσασα κατά ΠΑΠΟΥΛΗ Ταξ/χία έδιδεν ως στόχον διά τα αερ/φη τας κυρίας οργανώσεις επί ΠΑΠΟΥΛΗ, ενώ καθηλώθη υπό προκεχωρημένων αντιστάσεων τας οποίας δεν εγνώριζεν, πιθανώς μη συμβουλευθείσα τας Αεροφωτογραφίας.

Το Α΄ΣΣ εζήτησεν υποστήριξιν νέας προσπαθείας κατά ΠΑΠΠΟΥΛΗ την οποίαν θα ενήργη την 18.10. Τη επεμβάσει του ΔΑΥ/Α εματαιώθη η απογείωσις των αερ/φών, διότι τα Τμήματα ευρίσκοντο εις απόστασιν 600-700 μέτρων από ΠΑΠΠΟΥΛΗ και δεν ήσαν έτοιμα δι' επίθεσιν. Τότε το Α΄ Σ.Σ. εζήτησεν όπως τα ίδια αερ/φη προσβάλουν έτερον στόχον πράγμα το οποίον δεν ήτο δυνατόν να πραγματοποιηθή λόγω του προκεχωρημένου της ώρας.

2) <u>Κατά την Χ συν 2 ημέραν ήτοι την 26.8.49</u>

Η ΙΧ Μεραρχία εκινήθη προς ΠΟΡΤΑ ΟΣΜΑΝ.

Η ΙΙΙ Μεραρχία Καταδρομών, ήτις συμφώνως τω σχεδίω έδει κατά την διάρκειαν της νυκτός να διεισδύση εις τα μετόπισθεν της εχθρικής διατάξεως, προσέκρουσεν επί αντιστάσεων εις ΠΑΠΠΟΥΛΗ και εις υψ. Ν. ΦΟΥΣΙΑΣ. Λοιπαί Μεραρχίαι αμετάβλητοι.

ΔΡΑΣΙΣ

Διά 24 ΣΠΙΤΣ και 1 ΝΤΑΚΟΤΑ κατά δυάδας ή τετράδας προσεβλήθησαν καθ' όλην την διάρκειαν της ημέρας στόχοι ευκαιρίας τη υποδείξει υπεριπταμένων αερ/φών Αναγνωρίσεως ως φάλαγγες μετακινουμένων ΚΣ, μετακινήσεις δι' επάνδρωσιν νέων τοποθεσιών κλπ.

Διά 10 ΣΠΙΤΣ προσεβλήθησαν ΚΣ αντιστάσεις εις περιοχήν Ν. ΦΟΥΣΙΑΣ προς υποβοήθησιν προχωρήσεως Τμημάτων Καταδρομών.

Διά 18 ΣΠΙΤΣ υπεστηρίχθη επίθεσις Φιλίων Τμημάτων προς κατάληψιν ΠΑΠΠΟΥΛΗ.

Διά 9 ΧΕΛΛΤ., 1 ΝΤΑΚΟΤΑ και 14 ΣΠΙΤΣ προσεβλήθησαν ΚΣ οργανούμενοι επί ΠΟΡΤΑΣ ΟΣΜΑΝ.

Διά 6 ΣΠΙΤΣ τη αιτήσει Ι Μεραρχίας υπεστηρίχθη προσπάθεια ημετέρων προς κατάληψιν ΚΟΖΑΚΑ.

Διά 26 ΧΕΛΛ – ΝΤΑΙΒΕΡΣ και 1 ΝΤΑΚΟΤΑ προσεβλήθησαν επιτυχώς ισχυρότατοι ΚΣ οργανώσεις εις περοχήν ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ – υψ. 1826.

Διά 2 ΝΤΑΚΟΤΑ προσεβλήθησαν οργανώσεις επί ΜΠΟΥΧΕΤΣΙ.

Συνεχής επιτήρησις χώρου επιχειρήσεων και καθοδήγησις υπεριπταμένων ΣΠΙΤΣ διά προσβολήν στόχων ευκαιρίας, εγένετο διά 8 αερ/φών Αναγνωρίσεως.

ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΙΣΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ

Επιθετικαί Αναγνωρίσεις		74
Τακτικαί Αναγνωρίσεις		8
Βομ/κά ΝΤΑΚΟΤΑ		6
Βομ/κά ΧΕΛΛ – ΝΤΑΙΒΕΡΣ		35
Πυρ/κού		5
Ερρίφθησαν:	Βόμβαι των 500 λβρ.	140
	Βόμβαι των 250 λβρ.	60
	Βόμβαι των 20 λβρ.	136
	Βόμβαι ΝΑΠΑΛΜ	30
	Ρουκέτται	294
	Φυσίγγια 0,20	820
	Φυσίγγια 0,5	7.430
	Φυσίγγια 303	-

ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΝΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Κατάληψις Υψ. ΠΑΠΟΥΛΗ.
Απαγόρευσις οργανώσεως δευτέρας Αμυντικής τοποθεσίας.
Καταστροφή ισχυρών αμυντικών οργανώσεων (Υψ. 1826 – ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ)
Εξάρθρωσις ανεφοδιαστικού ρεύματος.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΘΕΝΤΑ ΣΦΑΛΜΑΤΑ

Μη καθορισμός εκ του Α΄ Σ.Σ. συγκεκριμένων προθέσεων όσον αφορά την κυρίαν προσπάθειαν του κατόπιν της παρουσιασθείσης εξελίξεως της καταστάσεως εις το δεξιόντου Μετώπου. Συνεπεία τούτου υπήρξεν η διασπορά των Μέσων της Αεροπορίας.

3) Κατά την 27.8.49

Η IX Μεραρχία κατόπιν αγώνος κατέλαβεν ΠΟΡΤΑ – ΟΣΜΑΝ και διά ραγδαιοτάτης προελάσεως ήχθη τας εσπερινάς ώρας προ του Υψ. 2520.

Η ΙΙΙ Μεραρχία Καταδρομών προήλασεν και κατέλαβεν ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ φθάσασα μέχρι του χωρίου ΓΡΑΜΜΟΣ.

Η XV Μεραρχία εξηκολούθησεν πίεσιν εφ' ολοκλήρου του Μετώπου της άνευ προχωρήσεως τινος.

ΔΡΑΣΙΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

Υπό 18 ΧΕΛΛ – ΝΤΑΙΒΕΡΣ προσεβλήθησαν ωργανωμέναι θέσει ΚΣ εις περιοχήν ΒΕΤΕΡΝΙΚ – ΥΨ. 1826.

Υπεστηρίχθη ενέργεια κατά ΠΟΡΤΑΣ ΟΣΜΑΝ υπό 38 ΣΠΙΤΣ εις σχηματισμούς κατά τετράδας και υπό 1 ΝΤΑΚΟΤΑ, εις τρόπον ώστε να παρασχεθή συνεχής κάλυψις των ενεργούντων προς κατάληψιν ταύτης Τμημάτων ως και προς εξασφάλισιν εδραιώσεως τούτων και εκμετάλλευσιν της επιτυχίας.

Διά 36 ΣΠΙΤΣ εις διαδοχικούς σχηματισμούς των 2 και 4 αερ/φών παρεσχέθη συνεχής υποστήριξις και κάλυψις των προελαυνόντων από ΠΟΡΤΑΣ ΟΣΜΑΝ προς ΓΚΟΥΜΠΕΛ και εκείθεν προς ΓΡΑΜΜΟΝ (2520) Φιλίων Τμημάτων, εξουδετερουμένης πάσης αντιστάσεως εμποδιζούσης την προέλασίν των.

Τη αιτήσει Α΄ Σ.Σ. υπεστηρίχθη ενέργεια διά 16 ΣΠΙΤΣ προς κατάληψιν ΚΟΖΑΚΑ.

Υπό 3 ΝΤΑΚΟΤΑ προσεβλήθησαν ωργανωμέναι θέσεις εις ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ – ΦΑΡΜΑΚΙ – ΥΨ. 2520.

Συνεχής επιτήρησις χώρου επιχειρήσεων καθ' όλην την διάρκειαν της ημέρας και δρομολογίων υποχωρήσεως ΚΣ προς Ν. και προς ΑΛΒΑΝΙΑν υπό 10 εξόδων ΧΑΡΒΑΡΤ.

ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΙΣΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ

Επιθετικαί Αναγνωρίσεις		90
Τακτικαί Αναγνωρίσεις		10
Βομ/κά ΝΤΑΚΟΤΑ		4
Βομ/κά ΧΕΛΛ – ΝΤΑΙΒΕΡΣ		18
Πυρ/κού		4
Ερρίφθησαν:	Βόμβαι των 500 λβρ.	72
	Βόμβαι των 250 λβρ.	22
	Βόμβαι των 20 λβρ.	321
	Βόμβαι ΝΑΠΑΛΜ	24
	Ρουκέτται	366
	Φυσίγγια 0,20	9.840
	Φυσίγγια 0,5	16.380
	Φυσίγγια 303	--

ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΝΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η κατάληψις ΠΟΡΤΑΣ ΟΣΜΑΝ έκρινε τον αγώνα του ΓΡΑΜΜΟΥ.

Κατέρρευσε το σύστημα αμύνης του εχθρού και εγκατελείφθη το ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ και ΥΨ. 1826.

Συνεχείς προσβολαί υποχωρούντων ΚΣ επί ακαλύπτου εδάφους έσπειρον τον πανικόν και δεν επέτρεψεν εις τον εχθρόν να προβάλη περαιτέρω αντίστασιν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΘΕΝΤΑ ΣΦΑΛΜΑΤΑ

Προ της καταλήψεως ΠΟΡΤΑΣ ΟΣΜΑΝ και ενώ η ΑΔΑ/ΚΖ έβλεπεν ότι υπήρχον σοβαραί αντιστάσεις επ' αυτής και ότι αι εφεδρείαι του εχθρού κατηυθύνοντο προς ενίσχυσιν ταύτης, αφ' ενός μεν η IX Μεραρχία δεν εζήτησεν αύξησιν της παρεχομένης Αεροπορικής υποστηρίξεως εκτιμήσασα κακώς την κατάστασιν, ότι ο εχθρός εγκαταλείπει την τοποθεσίαν ΠΟΡΤΑ ΟΣΜΑΝ, αφ' ετέρου δε το Α΄ Σ.Σ. εζήτησεν και ανέμενεν, παρά την αντίθετον γνώμην της ΑΔΑ/ΚΖ όπως 16 ΣΠΙΤΣ υποστηρίξουν φίλια τμήματα της Ι Μεραρχίας ενεργούντα κατά ΚΟΖΑΚΑ.

Φανερόν η κυρία προσπάθεια του Α΄ Σ.Σ. ήτο πλέον εις το δεξιόν κατά μήκος των Ελληνοαλβανικών Συνόρων και εκεί έπρεπε να διατεθούν όλα τα Μέσα, ενώ η διασπορά τούτων εις δευτερευούσας προσπαθείας ως αύτη του ΚΟΖΑΚΑ ουδέν θετικόν όφελος θα επέφερεν και θα ήτο επιζήμια της προσπαθείας της κυρίας κατευθύνσεως. Παρά ταύτα ο Δ/τής του Α΄ Σ.Σ. επέμενεν και παρεσχέθη αεροπορική υποστήριξις εις την Ι Μεραρχίαν.

4) Κατά την 28.8.49

Η ΙΧ Μεραρχία συνεχίσασα προέλασίν της κατέλαβε κορυφήν ΓΡΑΜΜΟΥ (Υψ. 2520) και προωθηθείσα Νοτιώτερον ήχθη μέχρι ΜΑΥΡΗΣ ΠΕΤΡΑΣ.

Η ΙΙΙ Μεραρχία Καταδρομών ήχθη επί της κορυφογραμμής ΣΚΙΡΤΣΙ – ΚΙΑΦΑ.

Αι Ι και ΧΥ Μεραρχίαι ολοκλήρωσαν κατάληψιν κορυφογραμμής ΚΑΤΩ ΑΡΕΝΑ – ΕΠΑΝΩ ΑΡΕΝΑ – ΤΣΟΥΜΙΑ.

Η ΥΙΙΙ Μεραρχία ενήργησε επιθετικώς προς κατάληψιν ΚΑΜΕΝΙΚ, ανεπιτυχώς.

ΔΡΑΣΙΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

Διά 16 ΣΠΙΤΣ κατά ζεύγη ή τετράδας υπεστήριξαν διαδοχικώς κατάληψιν υψ. 2520 και κίνησιν προς ΜΑΥΡΗΝ ΠΕΤΡΑΝ.

Διά 9 ΧΕΛΛ – ΝΤ. και 18 ΣΠΙΤΣ εις ζεύγη ή τετράδας υπεστηρίχθησαν επιτυχώε τμήματα ενεργήσαντα κατάληψιν ΣΚΙΡΤΣΙ.

Διά 9 ΧΕΛΛ ΝΤΑΙΒΕΡΣ, 1 ΝΤΑΚΟΤΑ και 2 ΣΠΙΤΣ υπεστηρίχθησαν τμήματα καταλαβόντα ΚΙΑΦΑΝ.

Διά 18 ΣΠΙΤΣ εις ζεύγη υπεστηρίχθη ενέργεια 61ης Ταξιαρχίας κατά μήκος των Συνόρων μη επιτυχούσης κατάληψιν ΜΑΥΡΗΣ ΠΕΤΡΑΣ.

Διά 19 ΣΠΙΤΣ, 1 ΝΤΑΚΟΤΑ και 18 ΧΕΛΛ ΝΤΑΙΒΕΡΣ υπεστηρίχθη επίθεσις ΥΙΙΙ Μεραρχίας κατά ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΗΛΙΑ – ΚΑΜΕΝΙΚ.

Τας απογευματινάς ώρας διά 11 ΣΠΙΤΣ και 9 ΧΕΛΛ – ΝΤ. υπεστηρίχθη νέα προσπάθεια ΥΙΙΙ Μεραρχίας κατά ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΗΛΙΟΥ – ΚΑΜΕΝΙΚ.

Διά 18 ΣΠΙΤΣ και 10 ΝΤΑΚΟΤΑ κατά διαδοχικά ζεύγη εγένετο κατάληψις υποχωρούντος εχθρού εκ της γραμμής ΓΡΑΜΜΟΣ – ΣΚΙΡΤΣΙ – ΚΙΑΦΑ και προσεβλήθησαν συγκεντρώσεις ΚΣ και Φάλαγγες υποχωρούντων ΚΣ προς Ν. άνω γραμμής και προς ΑΛΒΑΝΙΑΝ.

ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΙΣΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ

Επιθετικαί Αναγνωρίσεις	102
Τακτικαί Αναγνωρίσεις	12
Βομ/κά ΝΤΑΚΟΤΑ	12
Βομ/κά ΧΕΛΛ – ΝΤ.	45

ΡΙΦΘΕΝΤΑ ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΑ

Ερρίφθησαν:	Βόμβαι των 500 λβρ.	192
	Βόμβαι των 250 λβρ.	--
	Βόμβαι των 20 λβρ.	843
	Βόμβαι ΝΑΠΑΛΜ	--
	Ρουκέτται	500
	Φυσίγγια 0,20	9.140
	Φυσίγγια 0,5	13.260
	Φυσίγγια 303	--

ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΝΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τη υποστηρίξει της Αεροπορίας κατελήφθη ο ΥΦΟΔ. 2520 ΓΡΑΜΜΟΥ, ΚΙΑΦΑ, ΣΚΙΡΤΣΙ και υπεβοηθήθη περαιτέρω προχώρησισε των Φιλίων Τμημάτων.

Υπεστηρίχθη δις επίθεσις ΥΙΙΙ Μεραρχίας κατά ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΗΛΙΑ και ΚΑΜΕΝΙΚ επιτευχθείσης κατά την δευτέραν προσπάθειαν της καταλήψεως του ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΗΛΙΑ.

Προσεβλήθησαν επιτυχώς φάλαγγες του εχθρού εν υποχωρήσει.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΘΕΝΤΑ ΣΦΑΛΜΑΤΑ

Μετά την κατάληψιν του ΥΨΟΔ. 2520 ΓΡΑΜΜΟΥ τα Τμήματα εβράδυνον κατά 4-5 ώρας να συνεχίσουν την προέλασίν των προς Ν. κατά μήκος των Συνόρων με αποτέλεσμα να δώσουν τον απαιτούμενον χρόνον εις τιν εχθρόν να επανδρώση την ΜΑΥΡΗΝ ΠΕΤΡΑΝ και να προβάλη αντίστασιν εις τα κινηθέντα βραδύτερον τμήματα.

Η διά δευτέραν φοράν επανάληψις της επιθέσεως κατά ΚΑΜΕΝΙΚ αγγίστρωσεν Μέσα της Αεροπορίας τα οποία θα ηδύναντο να χρησιμοποιηθώσιν επωφελέστερον είτε προς υποστήριξιν των κινουμένων κατά μήκος των συνόρων Φιλίων Τμημάτων είτε προς καταδίωξιν των υποχωρουσών φαλαγγών του εχθρού.

5) Κατά την 29.8.49

Η ΙΧ Μεραρχία κατέλαβεν την ΜΑΥΡΗΝ ΠΕΤΡΑ, ΚΟΥΚΟΥΛΙ, ΥΨΟΔ. 2169, ΥΨΟΔ. 2179, ΜΠΑΡΑ και έφραξεν την διά ταύτης δίοδον. Αι άλλαι Μεραρχίαι εκινήθησαν εκκαθαρίζουσαι τομείς των. Η ΥΙΙΙ Μεραρχία παρέμεινεν προ του ΚΑΜΕΝΙΚ – ΓΚΟΛΙΟ – ΚΑΡΔΑΡΙ – ΣΤΕΝΟ, χώρον τον οποίον οι ΚΣ εκράτουν ισχυρώς προς κάλυψιν της υποχωρήσεως των προς ΑΛΒΑΝΙΑΝ. Τον χώρον τούτον εγκατέλειψαν κατά την διάρκειαν της νυκτός αποσυρθέντες εντός του Αλβανικού εδάφους.

ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

Διά 40 εξόδων ΣΠΙΤΣ κατά διαδοχικά ζεύγη ή τετράδας υπεστηρίχθη η προέλασις ΙΧ Μεραρχίας από ΜΑΥΡΗΣ ΠΕΤΡΑΣ μέχρι ΜΠΑΡΑ.

Εξουδετερώθησαν διαδοχικαί αντιστάσεις κατά την διεύθυνσιν της κινήσεως των Φιλίων Τμημάτων και προσεβλήθησαν Ομάδες ΚΣ και Μεταγωγικών διαρρεόντων προς ΑΛΒΑΝΙΑΝ.

Διά 15 ΣΠΙΤΣ, 3 ΝΤΑΚΟΤΑ και 30 ΧΕΛΛ ΝΤΑΙΒΕΡΣ προσεβλήθησαν ωργανωμέναι θέσεις ΚΣ εις ΚΑΡΔΑΡΙ και ΣΤΕΝΟ.

Διά 8 εξόδων ΧΑΡΒΑΡΤ εγένετο καθ’ όλην την διάρκειαν της ημέρας επιτήρησις του τομέως προς παρακολούθησιν κινήσεων Φιλίων Τμημάτων και ανακάλυψιν υποχωρούντων ομάδων ΚΣ.

ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΙΣΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ

Επιθετικαί Αναγνωρίσεις	55
Τακτικαί Αναγνωρίσεις	8
Βομ/κά ΝΤΑΚΟΤΑ	3
Βομ/κά ΧΕΛΛ – ΝΤ.	30

ΡΙΦΘΕΝΤΑ ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΑ

Ερρίφθησαν:	Βόμβαι των 500 λβρ.	138
	Βόμβαι των 250 λβρ.	--
	Βόμβαι των 20 λβρ.	108
	Βόμβαι ΝΑΠΑΛΜ	--
	Ρουκέτται	339
	Φυσίγγια 0,20	5.110
	Φυσίγγια 0,5	6.600
	Φυσίγγια 303	500

ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΝΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τη υποστηρίξει της Αεροπορίας Φίλια Τμήματα διά ραγδαιοτάτης προελάσεως ήχθησαν μέχρι ΜΠΑΡΑΣ και έφραξον την κυριωτέραν οδόν υποχωρήσεως του εχθρού.

Ο εχθρός υπέστη σοβαροτάτας απωλείας εκ των πυρών των αεροσκαφών.

Ομοίως υπέστησαν σοβαράς απωλείας εκ των βομβαρδισμών των ΧΕΛΛ ΝΤΑΙΒΕΡΣ οι ΚΣ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΗΛΙΑ – ΣΤΕΝΟΥ – ΚΑΡΔΑΡΙ – ΚΑΜΕΝΙΚ.

Ούτοι κατά την διάρκειαν της νυκτός απεσύρθησαν εντός του Αλβανικού εδάφους και ούτω ολοκληρώθη η κατάληψις και της περιοχής του ΓΡΑΜΜΟΥ.

Γον ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ

Κατά την επιχείρησιν "ΠΥΡΣΟΣ" το εις Κοζάνην συγκεντρωθέν προσωπικόν ανήλθεν εις δύναμιν περίπου 600 ανδρών.

Το προσωπικόν τούτο ανήκεν εις τας κάτωθι Μονάδας:

- 335 Μ. Διώξεως.
- 337 Μ. Διώξεως.
- ΄Εν Σμήνος Βομβαρδισμού ΝΤΑΚΟΤΑ.
- ΄Εν Σμήνος Αναγνωρίσεως ΧΑΡΒΑΡΤ.
- Ομάς φωτογραφικών Αερ/φών.
- 2-3 μεταφορικά αερ/φη.
- Μόνιμον Κλιμάκιον Αεροδρομίου.

Αι Μονάδες αύται, πλην της του Μονίμου Κλιμακίου συνεκροτήθησαν εις ΠΤΕΡΥΓΑ υπό την Διοίκησιν Επισμηναγού Γ.Υ. με Επιτελείον ένα Σμηναγό Γ.Υ. διά το Γραφείο Επιχειρήσεων, ένα Σμηναγόν Τεχνικών Υπηρεσιών ως Αρχιμηχανικόν της Πτέρυγος, έναν Υποσμηναγόν Οπλουργόν διά την Επιστασίαν Οπλισμού και έναν Αξ/κόν Α/Τ μετά συνεργείου διά την Επιστασίαν Συνεννοήσεως.

Το προσωπικόν των ανωτέρω Μονάδων διέμενεν εν τω Αερ/μίω εντός σκηνών και ενδιαιτάτο εν κοινώ εστιατορίω εξυπηρετουμένου υπό του Μονίμου Κλιμακίου.

Το Μόνιμον Κλιμάκιον ήτο υπεύθυνον διά την ασφάλειαν του Αερ/μίου και την εξυπηρέτησιν των Μαχίμων Μονάδων από πάσης απόψεως.

α) <u>Ιπτάμενον προσωπικόν:</u>

Μέρος του ιπταμένου προσωπικού εσχάτως επεράτωσεν την εκπαίδευσίν του επί ΣΠΙΤ παρά τη Σ.Α. και ελάμβανεν μέρος εις επιχειρήσεις διά πρώτην φοράν.

Συνήντησεν αρκετάς δυσκολίας όσον αφορά:

την ανάγνωσιν χάρτου.
την αναγνώρισιν του εδάφους.
τον τρόπον εκτελέσεως επιτυχών προσβολών.

Ούτω κατά το δεύτερον στάδιον των επιχειρήσεων ότε 18 πεπειραμένοι χειρισταί εκπαιδευθέντες εις ΧΕΛΛ ΝΤΑΙΒΕΡΣ απεσπάσθησαν εις ΛΑΡΙΣΑΝ, η πτέρυξ ΚΟΖΑΝΗΣ αντιμετώπισε μεγάλην στενότητα αρχηγών σχηματισμών έχουσα ως αποτέλεσμα την μείωσιν ως ένα βαθμόν της ακριβείας των αποστολών.

Άπαν το ιπτάμενον προσωπικόν κατέβαλεν υπεράνθρωπον προσπάθειαν και αντεπεκρίθη πλήρως προς τας παρουσιασθείσας απαιτήσεις των επιχειρήσεων.

Κατείχετο υπό πνεύματος ενθουσιασμού και αυτοθυσίας και εξετέλεσεν μετά πείσματος τας ανατεθείσας αποστολάς.

Ιδιαιτέρως απεκορυφώθη ο ενθουσιασμός όταν τα συγκροτήματα των ΚΣ ήρχισαν να καταρρέουν.

Παρουσιάσθησαν περιπτώσεις φιλονικίας των χειριστών προσπαθούντων να συμμετάσχουν εις όλας τας εξόδους.

Εις ημέρας εντατικών επιχειρήσεων οι πλείστοι των χειριστών εξετέλεσαν και τέσσαρας εξόδους εντός της αυτής ημέρας υπερβάντες τα όρια χρησιμοποιήσεως των κινητήρων.

Παράδειγμα αυτοθυσίας και αυταπαρνήσεως θ' αποτελή ο Ανθ/γός ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΟΘΩΝ όστις πολυβολών ανακαλυφθείσαν υπ' αυτού φάλαγγα ΚΣ παρέτεινε την προσβολήν του μέχρις σημείου ώστε το αεροπλάνον να συντριβή επί του εδάφους.

β) <u>Προσωπικόν εδάφους:</u>

Ειργάζετο νυχθημερόν με ευσυνειδησίαν και ενθουσιασμόν χωρίς να δείξη σημεία κοπώσεως.

Διετήρησεν το επίπεδο των εν ενεργεία αερ/φών εις λία υψηλόν ποσοστόν (95% περίπου), ως εις συνημμένον πίνακα εμφαίνηται.

Επεθεώρει τα αερ/φη, συνεπλήρωσε ταύτα εις καύσιμα και πυρομαχικά εντός βραχυτάτου χρονικού διαστήματος ώστε να δυνηθή η πτέρυξ ν' ανταποκριθή εις απάσας τας αιτουμένας αποστολάς υποστηρίξεως επ' ωφελεία του Στρατού.

γ) Προσωπικόν Μονίμου Κλιμακίου Αερ/μίου

Ειργάσθη σκληρώς και αντεπεξήλθεν πλήρως όσον αφορά:

Τον στρατωνισμόν, ενδιαίτησιν και παροχήν πάσης ευκολίας εις τας εν Αεροδρομίω εγκατασταθείσας Μαχίμους Μονάδας.

Την ασφάλειαν των αερ/φών και Αερ/μίου.

Την εις Μεταφορικά Μέσα κάλυψιν των αναγκών των Μονάδων.

Την παραλαβήν αφικνουμένων υλικών ή πυρομαχικών, την αποθήκευσιν ή την προώθησιν τούτων εις έτερα αερ/μία Επιχ/σεων.

Δον ΥΛΙΚΟΝ

α) Αεροσκάφη:

Ο αριθμός των εν ενεργεία αερ/φών διετηρήθη σταθερώς εις υψηλόν επίπεδον, παρά το γεγονός ότι αερ/φη εις ικανόν αριθμόν υπέστησαν ζημίας είτε ένεκεν εχθρικής ενεργείας είτε εξ ατυχημάτων ή άλλων αιτιών.

Ομοίως λόγω πληθώρας αποστολών παρουσιάσθη μεγαλυτέρα συχνότης περιοδικών επιθεωρήσεων.

Εξαίρειται η καταβληθείσα προσπάθεια και μέριμνα εκ μέρους των Βάσεων διά την εν τάχει συμπλήρωσιν των εκάστοτε παρουσιαζομένων κενών λόγω των ανωτέρω αιτίων.

Εντός βραχέως χρονικού διαστήματος ικανός αριθμός ΣΠΙΤ XYI παρουσίασεν βλάβην κινητήρος οφειλομένην εις αλλοιώσεις της επιφανείας των εδράνων (ρινίσματα).

Απόδοσις των υπολοίπων τύπων αερ/φών ικανοποιητική.

β) Οπλισμός – Πυρομαχικά

Η απόδοσις εις πυρά δύναται να θεωρηθή ικανοποιητική πλην ωρισμένων περοπτώσεων ως:

Μη εκτόξευσις ρουκεττών λόγω ηλεκτρικής βλάβης συστήματος πυροδοτήσεως.

Μη άφεσις βομβών λόγω βλάβης του φορέως.

Μη έκκρηξις αριθμού τινός βομβών ή ρουκεττών, άγνωστον που οφειλομένη.

γ) ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΙΣ

Α. Η επιχείρησις "ΠΥΡΣΟΣ" από απόψεως συνεννοήσεως εξυπηρετήθη λίαν ικανοποιητικώς διά των κάτωθι Μέσων Συνεννοήσεως:

1. Διά των δύο επιγείων δικτύων Α/Τ υπό τους τίτλους Δ1 και Δ2 με ελέγχοντας σταθμούς τους της Α.Δ.Α. και με την ως κατωτέρω κατανομήν:

Δ1=ΑΔΑ-ΑΒΔ-ΑΒΣ-ΑΑΚΖ-ΑΑΟΡΕΣΤΙΚΟΥ-ΑΑΙ-ΑΑΚΒ

Δ2=ΑΔΑ-ΑΒΕ-ΑΒΑ-ΑΑΤΡ-ΑΑΛΑΜ.

Λόγω φόρτιου εργασίας του δικτύου Δ1, οι σταθμοί ΑΑΙ και ΑΑΚΒ συνετονίσθησαν εις την συχνότητα του δικτύου Δ2.

Η απόδοσις των ανωτέρω δικτύων Α/Τ υπήρξεν εξαίρετος, η δε εξυπηρέτησις απάντων των υπό την ΑΔΑ αεροδρομίων, από απόψεως αναγκών επιχειρήσεων και διοικητικών τοιούτων, πλήρης και άνευ της ελαχίστης διακοπής ή αρρύθμου λειτουργίας.

2. Διά του δικτύου (Αέρος – εδάφους) Υ.Σ.-Ρ.Γ. περιλαμβάνον τους κάτωθι σταθμούς:

ΑΒΕ-ΑΒΛ-ΑΒΣ-ΑΑΙ-ΑΒΑ.

3. Διά των σταθμών Α/Τ (ΥΣ και Λ.Υ.Σ. – Ρ/Τ και W/T) των αεροσκαφών.

Οι σταθμοί ούτοι ελειτούργησαν με εξαιρετικήν επιτυχίαν κατ' αναλογίαν 98%, διά την συνεννόησιν των αεροσκαφών μεταξύ των – μετά των πύργων ελέγχου πτήσεων – μετά των σταθμών Υ.Σ. – Ρ/Γ – μετά των ομάδων αεροπορικής υποστηρίξεως και ΑΩΠ.

4. Διά των σταθμών Υ.Σ. και Λ.Υ.Σ. Ρ/Τ των πύργων ελέγχου πτήσεων.

Οι εν λόγω σταθμοί, κυρίως της ΑΑΚΖ δι' ον ενδιαφέρθημεν περισσότερον, ελειτούργησαν ικανοποιητικώτατα άνευ ουδεμιάς βλάβης με τάξιν και ακρίβειαν.

Η σημαντική βελτίωσις της εμβελείας του σταθμού πύργου ελέγχου πτήσεων του Α.Α. ΚΟΖ. διά της αλλαγής του συστήματος κεραιών λήψεως και κυρίως εκπομπής, συνετέλεσεν εις την πλήρη κάλυψιν του υπερμέτρου φόρτου εργασίας του εν λόγω πύργου κατά την επιχείρησιν "ΠΥΡΣΟΣ".

Ο σταθμός Υ.Σ. του πύργου ελέγχου πτήσεων του Α.Α.Ι. αντεκατεστάθη δι' ετέρου μεγάλης εμβελείας.

5. Διά των σταθμών Λ.Υ.Σ. των ομάδων αεροπορικής υποστηρίξεως των ταξιαρχιών και Υ.Σ. των ΑΩΠ, διά την συνεννόησιν και συνεργασίαν μετά των αεροσκαφών.

Η επιτυχία της εν λόγω συνεννοήσεως υπήρξεν καταπληκτική με λήψεις επαφής 98%.

Η επιτυχία αύτη οφείλεται εις την καλήν και αποδοτικήν λειτουργίαν των σταθμών τούτων ως και των σταθμών των αερ/φών.

6. Διά των τηλεφωνικών δικτύων άτινα ελειτούργησαν λίαν καλώς μερίμνη των διαβιβάσεων του Στρατού (εξαιρέσει των τηλεφωνικών δικτύων των αεροδρομίων άτινα ελειτούργησαν μερίμνη ημών).

Β. Γενικώς η συνεννόησις κατά την επιχείρησιν "ΠΥΡΣΟΣ" απέδωσεν θαυμάσια άνευ ουδενός παραπόνου.

Η επιτυχία αύτη της συννενοήσεως κυρίως οφείλεται εις τους κάτωθι λόγους:

α) ΄Εγκαιρος έλεγχος επί της καλής λειτουργίας απάντων των σταθμών Α/Τ επιγείων ή επί αεροσκαφών.

β) Αποστολή ικανών ανταλλακτικών σταθμών και υλικών Συνεννοήσεως κυρίως εις ΑΛΚΖ – Α.Β.Λ. και Α.Α.Ι. ώστε να υπάρχη ευχέρεια ταχυτάτης αντικαταστάσεως και εν συνεχεία επιδιορθώσεως του ΕΚ/ΕΝ σταθμού.

γ) Κατάλληλος κατανομή του προσωπικού Συνεννοήσεως αναλόγως ικανότητος και αποδόσεως.

δ) ΄Εκδοσις των υπ' αριθμ. ΑΔΑ/501/ΣΥΝ/Ε.238/25.6.49 και ΑΔΑ/501/ΣΥΝ-3410 ΣΥΝΤ/8879/25.7.49 διαταγών και ετέρων οδηγιών δι' ων επετεύχθη η συστηματοποίησις της λειτουργίας της Συνεννοήσεως εν τω συνόλω της, η παρακολούθησις και ο πλήρης έλεγχος επί της αποδόσεως ταύτης.

ε) Προσαρμογή των διαφόρων εγκαταστάσεων Α/Τ εις τας ανάγκας της επιχειρήσεως "ΠΥΡΣΟΣ" και τροποποίησις κυρίως των συστημάτων κεραιών εκπομπής με αποτέλεσμα την αύξησιν εμβελείας.

στ) Αντικατάστασις απασών των λυχνιών ηλαττωμένης αποδόσεως και τινων εφθαρμένων καλωδιώσεων.

ζ) Κατατόπισις του ιπταμένου προσωπικού και των ειδικοτήτων "Σ" εφ' απάντων των ζητημάτων των αφορόντων την καλήν απόδοσιν της Συνεννοήσεως, διά διαφόρων διαλέξεων.

η) Κυρίως πρόθυμος και εντατική εργασία και καλή συνεργασία απάντων των ειδικοτήτων "Σ" από του ανωτέρου μέχρι κατωτέρου βαθμού.

Εον.ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

1) <u>Τακτικαί Αναγνωρίσεις</u>

α) <u>ημέρας</u>:

Κατά την προπαρασκευαστικήν περίοδον και μέχρι της ενάρξεως της καταρρεύσεως η απόδοσις ήτο μικρά οφειλομένη:

Εις την ύπαρξιν ισχυρού Α/Α όπερ ημπόδιζε το αεροσκάφος αναγνωρίσεως να κατέλθη εις ύψος δυνατής και ευχερούς παρατηρήσεως.

Εις το περιωρισμένον των εχθρικών μετακινήσεων κατά την ημέραν.

Εις το διακεκομμένον και κατά τας περιοχάς κεκαλλυμένον έδαφος.

Εις την γενικότητα των δοθεισών αποστολών αναγνωρίσεως μη περιοριζομένων εις την εξακρίβωσιν ωρισμένων πληροφοριών εις περιωρισμένον χώρον.

Κατά την περίοδον από της ενάρξεως της καταρρεύσεως μέχρι του πέρατος εκάστης επιχειρήσεως λίαν καλή οφειλομένη:

Εις την εν μέρει ή εν όλω εξάρθρωσιν του αντιαεροπορικού συστήματος των ΚΣ.

Εις τας υποχρεωτικάς κατά την ημέρα μετακινήσεις των συμμοριτών, επιβαλλομένας από την πίεσιν των Εθνικών δυνάμεων.

Εις τας παρεχομένας εκ όψεως πληροφορίας των κινουμένων τμημάτων.

β) Νυκτός

Αι ενεργηθήσαι τοιαύται, περιωρίσθησαν μόνον όσον αφορά τας οδικάς αρτηρίας συνδυασθείσαι μετά ρίψεως καρφοβελονών.

Απέδωσαν λίαν ικανοποιητικώς και ημπόδισαν την μετακίνησιν οχημάτων με ανημμένους φανούς.

Τα αποτελέσματα εκ της ρίψεως των καρφοβελονών ήσαν καλά, διαπιστωθέντα από ακινητήσαντα οχήματα τα οποία την πρωίαν προσεβλήθησαν επιτυχώς υπό μαχητικών. Θα ηδύνατο να ήτο καλύτερα εάν αι ριπτόμεναι καρφοβελόναι ήσαν τελειότεραι.

Πλην της καθαρώς αναγνωριστικής πλευράς η συνεχής κατά μήκος των οδικών αρτηριών πτήσις αεροσκαφών κατά την νύκτα επέφερε και υποχρεωτικήν καθυστέρησιν και πιθανώς νέκρωσιν του δρομολογίου, ήτις συνδυαζομένη και με βόμβας των 20 λιβρών τας οποίας το αεροσκάφος έφερε μεθ' εαυτού φαίνεται ότι ενίοτε είχεν και θετικά αποτελέσματα καταστροφής.

Νυκτερινή αναγνώρισις εις την λοιπήν περιοχήν εκτός των οδικών αρτηριών δεν εξετελέσθη.

γ) Φωτογραφικαί αναγνωρίσεις

Εξετελέσθησαν εις μεγάλην κλίμακα και η απόδοσίς των υπήρξεν αρίστη, της εκμεταλλεύσεως των όμως από απόψεως Στρατού χαρακτηριζομένης λίαν ικανοποιητικής διά το Β΄ Σ.Σ. και μετρίας διά το Α΄ Σ.Σ.

Παρετηρήθη κατόπιν γενομένων συγκρίσεων με τα καταληφθέντα εδάφη ότι ερμηνευταί αεροφωτογραφιών ηδύναντο απολύτως να προσδιορίσουν την θέσιν και το είδος των οχυρώσεων.

Εις λίαν κεκαλυμμένα εδάφη μόνον δρομίσκοι συγκλίνοντες παρείχον την ένδειξιν της υπάρξεως έργου το είδος όμως του οποίου δεν ηδύνατο να εξακριβωθή.

Κατά το προπαρασκευαστικόν στάδιον αι αεροφωτογραφίαι απετέλεσαν το μόνον από πλευράς Αεροπορίας θετικόν μέσον πληροφοριών αλλά και από πλευράς Στρατού το μέσον επιβεβαιώσεως και συμπληρώσεως των επιγείων πληροφοριών.

Συνδυασμός αεροφωτογραφιών μετά πληροφοριών εδάφους παρέχει άριστα αποτελέσματα όταν μάλιστα τούτο πραγματοποιείται εις τα Στρατηγεία των Μεγάλων Μονάδων ένθα υφίστανται Τμήματα ερμηνείας αεροφωτογραφιών.

Η καιρική κατάστασις περιώριζε πολλάκις την λήψιν των αεροφωτογραφιών καθόσον και η ύπαρξις ελαχίστης νεφώσεως εδυσχέρανε την επιτυχή λήψιν.

Προώθησις αεροφωτογραφιών εις τα ενεργούντα κατώτερα κλιμάκια δεν επραγματοποιήθη λόγω στενότητος φωτογραφικού χάρτου.

Απόδοσις συνεργείων ερμηνείας αεροφωτογραφιών παρά τω Β΄ Σ.Σ. και Αεροδρομίου ΚΟΖΑΝΗΣ αρίστη.

Αι μονάδες του Β΄ Σ.Σ. ηρίσθησαν πλείστας όσας πληροφορίας εκ των αεροφωτογραφιών όσον αφορά τα ακολουθητέα υπ' αυτών δρομολόγια προς κατάληψιν των αντικειμενικών των σκοπών, την ισχύν και έκτασιν των οχυρώσεων και ωργανωμένων τοποθεσιών, και την φύσιν και βατότητα του εδάφους.

Το Α΄ Σ.Σ. δεν έκαμε ευρείαν χρήσιν των φωτογραφιών.

Μετά το σύνηθες μπρίφιγγ διήρχοντο τα πληρώματα προ της τοποθετουμένης υπό το στερεοσκόπιον φωτογραφίας της περιοχής του στόχου. Ελάμβανον γνώσιν της ερμηνείας και απέκτων πλήρη εικόνα της μορφής του εδάφους και των οχυρώσεων του στόχου.

Επιστασία φωτογραφίας δεν υπήρχεν εις ΚΟΖΑΝΗΝ και η εμφάνισις και η εκτύπωσις των πλακών εις ΣΕΔΕΣ επέφερε μικράν τινα καθυστέρησιν.

2) Επιθετικαί Αναγνωρίσεις

Αι προσβολαί των αερ/φών υπήρξαν ακριβείς και εύστοχοι.

Εχρησιμοποιήθησαν εις μεγάλην κλίμακα πύραυλοι προς εξουδετέρωσιν πολυβολείων, βόμβαι μετ' επιβραδύνσεως προς επίτευξιν διεισδύσεως διά την εξάρθρωσιν των οχυρώσεων του εχθρού, εμπρηστικαί βόμβαι εις μεγάλην πυκνότητα κατά την τελευταίαν φάσιν της εφόδου προς εμπρησμόν των εκ κορμών δένδρων πολυβολείων και την δημιουργίαν ασφυκτικής ατμοσφαίρας και παραπετάσματος καπνού.

Ωσαύτως π/π και δέσμαι βομβών εναντίον ακαλύπτου προσωπικού και αυτοκινήτων.

Η θσχύς πυρός των ΣΠΙΤΣ ηύξησε διά της φορτώσεως τριών δεσμών βομβών ή τριών βομβών των 250 λιβρών.

Η χρησιμοποίησις των ΣΠΙΤΣ διά φορτώσεως 1000 λιβρών βάρους δεν κατέστη δυνατή λόγω περιωρισμένων διαστάσεων του Αερ/μίου και του μεγάλου υψομέτρου τούτου.

3) Βομβαρδισμοί

α) ΧΕΛΛ ΝΤΑΙΒΕΡΣ

Εχρησιμοποιήθησαν κατά μεγάλους σχηματισμούς των 12 έως 18 αερ/φών με φόρτον βομβών 200 λιβρ. (4___ΘΫbΗ απόδοσίς των κρίνεται εξαιρετική τόσον εις υλικά όσον και εις ηθικά αποτελέσματα.

Αι προσβολαί εγένοντο με γωνίαν βυθίσεως από 45_□έως 75_'ΫΠαρουσιάσθη μεγάλη πυκνότης πυρών επί των ωργανωμένων θέσεων αίτινες εκονιορτοποιούντο.

Η εμφάνισις των ΧΕΛΛ ΝΤΑΙΒΕΡΣ άνωθεν του μετώπου αιφνιδίασε τον εχθρόν. Η εξύψωσις του ηθικού του Στρατού ήτο προφανής. Τουναντίον μεγάλη η κατάπτωσις του ηθικού του εχθρού.

β) ΝΤΑΚΟΤΑ

Η ακρίβεια των βομβαρδισμών εβελτιώθη σημαντικώς.

Εχρησιμοποιήθησαν κατά την ημέραν διά την εξάρθρωσιν ωργανωμένων τοποθεσιών και την εξουδετέρωσιν εχθρικών πυροβολαρχιών.

Ομοίως κατά την νύκτα διά την προσβολήν χώρων σταθμεύσεως εφεδρειών, εμπέδων, αποθηκών και διά την διασποράν βομβών μετ' επιβραδύνσεως των 0,30΄, 1 ώρα, 6 ωρών και 12 ωρών επί υποχρεωτικών διαβάσεων και οδεύσεων προς παρεμπόδισιν της κυκλοφορίας του εχθρού.

4) Μεταφοραί

Τ' αερ/φη μεταφορών εχρησιμοποιήθησαν εις μεγάλην κλίμακα διά την μεταφοράν τραυματιών.

Ικανοποιήθησαν άπασαι αι αιτήσεις των Νοσοκομείων.

Εκαλύφθησαν αι ανάγκαι μεταφοράς και μετακινήσεων επιτελικών Αξ/κών δι' αερ/φών ΑΝΣΟΝ και Λ17.

Εφοδιασμός απ' αέρος δεν εζητήθη.

Κατά τον μήνα Ιούκιον, άπαντα τα εν ενεργεία ΝΤΑΚΟΤΑ εξετέλεσαν 45 μεταφοράς υλικού εκ Γερμανίας.

Εκ των μεταφερθέντων υλικών αι 15.500 λιβρ. (περίπου) προωρίζοντο διά τον Στρατόν και 23.000 λίβραι διά την Αερ/ρίαν.

5) Ρίψεις προκηρύξεων

Εγένοντο άπασαι αι αιτηθείσαι ρίψεις προκηρύξεων.

Πλην των αερ/φών ΝΤΑΚΟΤΑ εχρησιμοποιήθησαν και αερ/φη ΧΑΡΒΑΡΤ των οποίων η απόδοσις ήτο μικρά λόγω περιωρισμένου χώρου.

6) Εχθρική Αντίδρασις

Η όλη επιχείρησις "ΠΥΡΣΟΣ" παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά ενός κανονικού αγώνος προς διάσπασιν ισχυρώς ωργανωμένης τοποθεσίας με παντελή έλλειψιν αντπάλου Αερ/ρίας.

΄Υπαρξις ισχυρού ή περιωρισμένου εχθρικού αντιαεροπορικού πυρός κατά περιοχάς με βάσιν τα αντιαεροπορικά των 37, 25 και 20 χιλ.

Εις τα ελάχιστα αντιαεροπορικά των 81 δεν ανευρέθησαν κατευθυντήρες.

ΣΤον. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο τρόπος χρησιμοποιήσεως των Μέσων της Αερ/ρίας προσηρμόσθη πλήρως προς τας αντιμετωπισθείσας εις τας επιχειρήσεις ΒΙΤΣΙ – ΓΡΑΜΜΟΥ ανάγκας, ήτοι "εξάρθρωσις και διάσπασις ισχυρώς ωργανωμένων τοποθεσιών του εχθρού".

Η κατά μεγάλους σχηματισμούς επέμβασις της Αεροπορίας κατά την φάσιν της επιθέσεως του Στρατού, εξασφαλίζουσα συνέχειαν, ισχύν και πυκνότητα πυρός, παραλύει και εξαρθρώνει το αμυντικόν σύστημα του εχθρού και επιτρέπει την συνεχήν προχώρησιν του επιτιθέμενου τμήματος.

Ταυτοχρόνως έτεροι μικροί σχηματισμοί υπερίπτανται του πεδίου της μάχης έτοιμοι όπως αντιμετωπίσουν οιανδήποτε αντεπιθετικήν προσπάθειαν του εχθρού, ή σιγήσουν εκδηλωθησομένας εχθρικάς πυροβολαρχίας ή όλμους.

Η τοιαύτη τακτική υποστήριξεως των Φ. Τμημάτων των ενεργούντων προς κατάληψιν ισχυρώς ωργανωμένης τοποθεσίας, δέον να προετοιμάζηται καλώς και να λαμβάνη χώραν βάσει σχεδίου καθορίζοντος με ακρίβειαν τας ώρας επεμβάσεως Αερ/ρίας και Πυροβολικού ως και τον χρόνον εξορμήσεως του Πεζικού.

Απαιτεί συγκέντρωσιν 2-3 Μοιρών Μαχητικών αερ/φών, ει δυνατόν εν τω αυτώ Αερ/μίω και εξασφάλισιν πλήρων διαβιβάσεων μεταξύ αερ/μίου και υποστηριζομένου Σώματος και του ΔΑΥ αυτού.

Ευνόητον τυγχάνει ότι η μαζική αύτη υποστήριξις δέον να δίδεται επί της κατευθύνσεως της κυρίας προσπαθείας του Σώματος. Επιβάλλεται η εν χρόνω κλιμάκωσις των προσπαθειών ίνα αποφεύγηται η διασπορά των Μέσων.

Ευθύς ως επιτεύχθη διάσπασις του μετώπου και ο εχθρός δεικνύει σημεία κλονισμού, η Αερ/ρία δέον ταχύτατα να προσαρμώση τα Μέσα και τα πυρά της εις τρόπον ώστε να μην επιτρέψη εις τον εχθρόν να υποχωρήση κανονικώς, και να εγκατασταθή επί δευτέρας αμυντικής γραμμής. Η κεραυνοβόλος επέμβασις της Αεροπορίας κατά την περίοδον ταύτην δέον να μετατρέψη την υποχώρησιν του εχθρού εις φυγήν και να προξενήση εις αυτόν σοβαράς φθοράς ώστε να μη δυνηθή να ανασυγκροτηθή και προβάλη περαιτέρω αντίστασιν.

Διά να αποδώση η Αερ/ρία το μέγιστον δυνατόν έργον δέον να υπάρξη καλή και στενή συνεργασία μετά του Στρατού.

Η συνεργασία αύτη δεν πρέπει να είναι μονόπλευρος. Δεν αρκεί να καθορίζη ο Στρατός τας ανάγκας, ων την ικανοποίησιν απαιτεί από την αεροπορίαν.

Το σχέδιον ενεργείας του Στρατού πρέπει να είναι γνωστόν εις την Διοίκησιν της Αερ/ρίας από της συλλήψεώς του.

Αι εκάστοτε προθέσεις των Διοικήσεων, των Μεραρχιών και Σωμάτων Στρατού να καθίστανται γνωσταί εις τους αντιστοίχους Ελεγκτάς Αέρος και Δ.Α.Υ. Εις τους τελευταίους τούτους ανήκει η ευθύνη της καλής και αποτελεσματικής χρησιμοποιήσεως των Μέσων της Αερ/ρίας. Η γνώμη των και αι εισηγήσεις των δέον να λαμβάνωνται οπωσδήποτε υπ' όψιν υπό των Δ/τών Μεραρχιών και Σ. Στρατού. Απαράδεκτος πάσα επέμβασις Αξ/κών των Επιτελείων του Στρατού εις τον τρόπον χρησιμοποιήσεως των Μέσων Αεροπορίας.

Διά να διευκολυνθή η Αερ/ρία εις το έργον της έχει ανάγκην σαφών και ακριβών πληροφοριών εκ μέρους του Στρατού όσον αφορά την εκάστοτε κρατούσαν τακτικήν κατάστασιν.

Το δίκτυον αερ/κής υποστηρίξεως εξασφαλίζει ταχυτάτην ενημέρωσιν τόσον των Γραφείων Επιχειρήσεων των Αερ/μίων, όσον και των πληρωμάτων των υπεριπταμένων αερ/φών.

Διά να αποδώση τούτο δέον:

- Κατάλληλοι αξ/κοί Αερ/ρίας και Στρατού, ειδικώς εκπαιδευθέντες προς τούτο να πλαισιώσουν τας Ομάδας Επαφής των Ταξιαρχιών.
- Οι Δ/ταί των Ταξ/χιών και τα Επιτελεία αυτών να θεωρήσουν υποχρέωσίν των όπως ενημερώνουν τους ανωτέρω αξ/κούς επί της τακτικής καταστάσεως και των προθέσεών των.
- Αι Ο.Ε. να τοποθετούνται πάντοτε εις θέσεις τοιαύτας ώστε να έχουν ακουστικότητα, να βλέπουν το πεδίον της μάχης και να έχουν σαφή αντίληψιν της κρατούσης εκάστοτε Τακτικής καταστάσεως.
- Προ εκάστης επιχειρήσεως δέον να λαμβάνη χώραν συγκέντρωσις των Δ/τών των Μεραρχιών και των Επιτελείων των ή των Δ/τών των Ταξιαρχιών και των επιτελείων των (εφ' όσον Σώμα Στρατού ή Μεραρχία θα εκτελέση την επιχείρησιν) εις ην θ'

αναπτύσσεται παρά του αρμοδίου αξ/κού της Αεροπορίας ο τρόπος χρησιμοποιήσεως των Μέσων Αεροπορίας κατά την υπό εκτέλεσιν επιχείρησιν.

- Ασκήσεις Συνεργασίας κατά περιόδους τυγχάνει απολύτως απαραίτητον να λαμβάνουν χώραν.
- Η φοίτησις εις το Σχολείον Συνεργασίας αξ/κών των Επιτελείων, Ταξιαρχιών, Μεραρχιών και Σωμάτων Στρατού, είναι απαραίτητος.
- Τόσον οι Αξ/κοί του Στρατού (επιτελείς αέρος – Α.Σ.Α.Σ) όσον και οι αξ/κοί της Αεροπορίας (Δ.Α.Υ. – Ελεγκταί και ανώτερα Κλιμάκια) δέον μετά προσοχής να εκλέγωνται και απαραιτήτως δέον να διέπωνται υπό πνεύματος καλής συνεργασίας.

Τ' αεροπλάνα ΧΕΛΛ ΝΤΑΙΒΕΡΣ κατά την επιχείρησιν του ΓΡΑΜΜΟΥ έπαιξαν τον αποφασιστικώτερον ρόλον και εξήρθρωσαν τας ωργανωμένας τοποθεσίας του εχθρού.

Ήνοιξαν τον δρόμον προς την κατεύθυνσιν της κυρίας προσπαθείας και εξουδετέρωσαν τα εμπόδια τα οποία παρεμβάλοντο εις τον Στρατόν κατά την προχώρησίν του.

Ο βομβαρδισμός δι' αεροπλάνων ΧΕΛΛ ΝΤΑΙΒΕΡΣ κατά σειράν των ωργανωμένων τοποθεσιών ΤΣΑΡΝΟ – ΠΑΠΟΥΛΙ – ΒΕΤΕΡΝΙΚΟ – 1826 – ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ – ΠΟΡΤΑ ΟΣΜΑΝ – ΣΚΥΡΤΣΗ – ΚΙΑΦΑ, κατέστησεν δυνατή την προχώρησιν των Φιλίων Τμημάτων.

Η χρησιμοποίησις των ΧΕΛΛ ΝΤΑΙΒΕΡΣ κατά την φάσιν της προπαρασκευής εναντίον ισχυρώς ωργανωμένης τοποθεσίας και η εν συνεχεία χρησιμοποίησις των ΣΠΙΤΣ κατά την τελευταίαν φάσιν της επιθέσεως αποτελούν τον καλύτερον και αποτελεσματικώτερον τρόπον υποστηρίξεως του Πεζικού.

Η χρησιμοποίησις των ΣΠΙΤΣ διά την εκμετάλλευσιν της επιτυχίας αφ' ενός επροξένησε σοβαράς απωλείας εις τον υποχωρούντα ατάκτως εχθρόν και αφ' ετέρου εξουδετέρωσε πάσαν αντίστασιν την οποίαν μετά την ΠΟΡΤΑ ΟΣΜΑΝ επεχείρησε να προβάλη ο εχθρός (ΓΚΟΥΜΠΕΛ – 2520 – ΜΑΥΡΗ ΠΕΤΡΑ 2 – ΜΑΥΡΗ ΠΕΤΡΑ 3 – ΜΠΑΡΑ).

Τέλος εξάγεται ότι τα λαμπρά αποτελέσματα των επιχειρήσεων ΒΙΤΣΙ – ΓΡΑΜΜΟΥ οφείλονται:

Εις την μετ' επιμελείας και προσοχής προπαρασκευήν των επιχειρήσεων.

Εις την καλήν χρησιμοποίησιν των Μέσων, και

Εις τον συντονισμόν των ενεργειών όλων των όπλων.

(Υπογραφή)
ΚΕΛΛΙΔΗΣ ΕΜΜ.
Σμήναρχος
Αρχηγός
Ανωτέρας Δ/σεως Αεροπορίας

6

αρ. απορρ. 4262

Στρατηγείον Ηπείρου Δυτικής Μακεδονίας
19.IX.1949
απόρρητος

Αρχιστράτηγον

<u>ΓΕΣ Α1</u>

Λαμβάνω την τιμήν να σας υποβάλω συνημμένως την υπ' αρ. 4241.18.IX.1949 έκθεσιν – μετά των εν αυτή συνημμένων - επιχειρήσεων "ΠΥΡΣΟΣ" διά το μέρος της μάχης ΓΡΑΜΜΟΥ - Εν συνεχεία της υπ' αρ. 4217.17.IX.49.

Αντιστράτηγος Βεντήρης
(Τ.Υ.)

ΘΕΜΑ: Σχέδιον επιχειρήσεων ΓΡΑΜΜΟΥ Α΄ΣΣ.

<u>ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ</u>
<u>ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ</u>
ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ
ΓΕΣ/Α1
Αριθ. Πρωτ. 245246
Αριθ. Φακ. 4009/39
ΒΣΤ 902/11.8.49
Α.Α. Αντ. 1

ΠΡΟΣ: ΣΗΔΜ/Α1
ΚΟΙΝ.: Α΄ΣΣ/Α1 - Α1/ΓΕΣ

Σχετική άκρως απόρρητος 164/7.8.49 ΣΗΔΜ και ΑΑΠ Φ1/1/ΤΣ/5.8.49 του Α΄ΣΣ.

1. Εν όψει και της καταστάσεως όπως παρουσιάζεται ήδη αύτη εν ΓΡΑΜΜΩ μετά τας τελευταίας επιχιερήσεις το Σχέδιον Επιχειρήσεων Α΄ΣΣ να ανασυνταχθή βάσει και των κάτωθι γενικών ενδείξεων:

α) Επί σκοπώ συγκεντρωτικής χρησιμοποιήσεως των μέσων και ουχί διασποράς αυτών εις ευρείαν έκτασιν, η όλη επιχείρησις συντριβής των συμμοριακών δυνάμεων ΓΡΑΜΜΟΥ να διαιρεθή εις δύο φάσεις:

<u>Πρώτη φάσις:</u> Βόρειος ΓΡΑΜΜΟΣ, συμπεριλαμβανομένης της κορυφογραμμής ΓΡΑΜΜΟΣ – ΚΙΑΦΑ.

<u>Δευτέρα φάσις:</u> Νότιος ΓΡΑΜΜΟΣ.

β) Διατεθησόμεναι συμπληρωματικαί δυνάμεις εις Α΄ΣΣ: δύο Μεραρχίαι, δυνάμεις Καταδρομών, πυροβολικόν.

Από απόψεως χρόνου διαθέσεως η πιθανοτέρα περίπτωσις είναι η αρχική διάθεσις μιάς Μεραρχίας μετά πυροβολικού και μετά ή άνευ δυνάμεων Καταδρομών, και εν δευτέρω χρόνω διάθεσις των λοιπών δυνάμεων.

γ) Κατανομή των ανωτέρω συμπληρωματικών δυνάμεων ουχί εν αναλογία εφ' όλου του Θεάτρου ΓΡΑΜΜΟΣ, αλλά χρησιμοποίησις κατά την πρώτην φάσιν διά τον βόρειον

ΓΡΑΜΜΟΝ απασών των αναγκαιουσών δυνάμεων διά την πραγματοποίησιν του τεθέντος σκοπού της φάσεως ταύτης.

Κατά την φάσιν ταύτην αι εν τω Νοτίω ΓΡΑΜΜΩ δυνάμεις μας θα έχουν ως αποστολήν την απασχόλησιν και την καθήλωσιν των εχθρικών δυνάμεων εν αυτή ως και την απηγόρευσιν διεκφυγής προς Νότον.

δ) ΄Εναρξις των επιχειρήσεων Βορείου ΓΡΑΜΜΟΥ το ταχύτερον δυνατόν αφ' ης διατεθούν εις το Α΄ΣΣ αι αναγκαιούσαι δυνάμεις.

Ως πρώτον κλιμάκιον διατεθησομένων δυνάμεων δέον να υπολογίζεται ολόκληρος Μεραρχία εισαγομένη ολόκληρος εις τον αγώνα και ουχί κατά διαδοχικώς αφικνουμένας ταξιαρχίας.

ε) Η κατά του Νοτίου ΓΡΑΜΜΟΥ εν συνεχεία κατά την δευτέραν φάσιν ενέργεια θα βασισθή κυρίως εις τοιαύτην από βορρά, με εκμετάλλευσιν των πλεονεκτικών θέσεων εις τας οποίας θα καταλήξωμεν εις την πρώτην φάσιν.

2. Λόγω του ότι η κατάστασις του εχθρού εν ΓΡΑΜΜΩ δύναται να είναι μεταβλητή (ενδεχομένως μέρος των εκ ΒΙΤΣΙ συμμοριτών πιθανόν να χρησιμοποιηθή εν συνεχεία εις ΓΡΑΜΜΟΝ) το από τούδε συνταχθησόμενον σχέδιον του Α΄ΣΣ δέον να είναι εύκαμπτον και αναπροσαρμόζεται προς την συμμοριακήν κατάστασιν. Τούτο ισχύει όχι μόνον διά το μεσολαβούν χρονικόν διάστημα μέχρι της ενάρξεως των επιχειρήσεων τούτων αλλά και κατ' αυτήν ταύτην την διάρκειαν αυτών.

3. Το εν γενικαίς γραμμαίς βάσει των ανωτέρω σχέδιον του ΣΣ μετά των υμετέρων παρατηρήσεων να υποβληθή εις ΓΕΣ μέχρι της 15.8.49.

Αρχιστράτηγος Α. ΠΑΠΑΓΟΣ

Διά την Ακρίβειαν
Το
Γραφ. Α1 ΣΗΔΜ
Τ.Σ.Υ.

7

ΘΕΜΑ: Συμπλήρωσις εκθέσεως επί της
επιχειρήσεως ΠΥΡΣΟΣ.

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ
ΓΕΣ/Α1
Αριθ. Πρωτ. 245395
Αριθ. Φακ. 4009/39
ΒΣΤ. 902/30-12-49
Συν: Τω εγγράφω έκθεσις επί επιχ. ΠΥΡΣΟΣ - Φύλλα 28 - Πιν. Ι.
Προσηρτημένα αντίγραφα:
Παρ. Α. Φυλ.6-Παρ. Β. Φυλ.2- Α.Π. 85. Φυλ.7-Αντιγ.
ΑΠ. 245198
/14-7-49 Διαταγής Αρχ/ΓΕΣ Φ.2

ΠΡΟΣ: ΤΗΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΝ ΣΤΡΑΤΟΥ
ΚΟΙΝ.: Αρχ/ΓΕΣ/Α1 - ΓΕΣ/Γραφ. Αρχηγού

1. Επαναφέρεται η διά της υπ' αριθ. Α.Π. 4217/17-9-49 αναφοράς υμών υποβληθείσα έκθεσις επί της επιχειρήσεως ΠΥΡΣΟΣ μετά των εις ταύτην προσηρτημένων εν αντιγράφω Σχεδίων και Διαταγών, ίνα περιλάβητε εις ταύτην την εκ παραδρομής προφανώς παραλειφθείσαν υπ' αριθ. Α.Π. 245227/26-7-49 διαταγήν Αρχιστρατήγου περί αναθεωρήσεως του Σχεδίου ενεργείας υμών Α.Α.Π. 85/10-7-49 (βάσει του οποίου εξεδόθη εν συνεχεία η Α.Π. 109/16-7-49 διαταγή επιχειρήσεων του ΣΗΔΜ). Η διαταγή αύτη αποτελεί ιστορικόν έγγραφον, διότι διά ταύτης, αναθεωρούνται τα όλα καταρτισθέντα υπό του ΣΗΔΜ και Β΄ΣΣ. Σχέδια, ο όλος δε εφαρμοσθείς ελιγμός εστηρίχθη επ' αυτής.

2. Μετά την συμπλήρωσιν των διατασσομένων η επιστρεφομένη έκθεσις να επανυποβληθή ημίν (Αρχ/ΓΕΣ).

Αντιστράτηγος ΚΟΣΜΑΣ Γ.
Αρχηγός ΓΕΣ

αρ. απορρ. 4217

Στρατηγείον Ηπείρου Δυτικής Μακεδονίας
17.ΙΧ.49
απόρρητος

Αρχιστράτηγον

ΓΕΣ Α1

Λαμβάνω την τιμήν να σας υποβάλω συνημμένως την υπ' αριθ. 4108.14.ΙΧ.1949 έκθεσίν μου – μετά των εν αυτή συνημμένων - επί των επιχειρήσεων "ΠΥΡΣΟΣ".

αντιστράτηγος Βεντήρης
(Υπογραφή)

14.IX.1949
απόρρητος

ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟΝ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Α1
αρ. απορρ. 4108

Έ κ θ ε σ ι ς
επιχειρήσεων "ΠΥΡΣΟΣ"

χάρται: 1:50.000
Φλώρινα
Καστοριά
Αγ. Γερμανός
Κρυσταλλοπηγή
Άργος Ορεστικόν

Αποστολή ΣΗΔΜ:

Διά της υπ' αριθ. 245149/4009.9.VI.1949 διαταγής Αρχιστρατήγου "το ΣΗΔΜ εντέλλεται να είναι προητοιμασμένον ν' αναλάβη τας κάτωθι διαδοχικάς αποστολάς τας οποίας προτίθεμαι να αναθέσω εις τούτο":

2. παρ. 4. "Ανάληψιν επιθέσεως προς συντριβήν των εις περιοχήν Βίτσι – Γράμμου συμμοριακών δυνάμεων βάσει των κάτωθι ενδείξεων επί του τρόπου ενεργείας (ελιγμού)".

Διά της υπ' αρ. 245172/28.VI.1949 διαταγής αρχιστρατήγου καθορίζεται η επιχείρησις ως "Πυρσός" και

Ι. Α.Π. 245149.9.VI.49 διαταγή:

Το ΣΗΔΜ εις την περίπτωσιν ταύτην, ενισχυόμενον διά των κάτωθι δυνάμεων (πλέον των ήδη εις διάθεσίν του)

- στρατηγείου Α΄ΣΣ.
- 2 ταξιαρχιών καταδρομών (μείον μοίρα)
- 1-2 ελαφρών συνταγμάτων πεζικού (Το έν – 12 Σ.Π. – διετέθη ήδη).
- 1 μεραρχίας (3 ταξιαρχίαι)
- 2 συνταγμάτων πεδ. πυροβολικού (3-4 μοίραι) (Το 1 σύνταγμα διετέθη ήδη).
- 1 μοίρας Μέσου Πυροβολικού (διετέθη ήδη)
- 1 ταξιαρχίας (ενδεχομένως)

θα είναι προητοιμασμένον να αναλάβη τας κάτωθι διαδοχικάς αποστολάς τας οποίας προτίθεμαι ν' αναθέσω εις τούτο:

α) ....

β) ....

γ) ....

δ) Ανάληψιν επιθέσεως προς συντριβήν των εις την περιοχήν ΒΙΤΣΙ – ΓΡΑΜΜΟΥ συμμοριακών δυνάμεων βάσει των κάτωθι ενδείξεων επί του τρόπου ενεργείας (ελιγμού).

ι. Κυρία προσπάθεια αρχικώς προς κατάληψιν ΒΙΤΣΙ, συντριβή των εν τη περιοχή ταύτη συμμοριακών δυνάμεων.

ιι. Δευτερεύουσα προσπάθεια συντονισμένη εν χρόνω μετά της ανωτέρω τοιαύτης κυρίας, κατά των εις ΓΡΑΜΜΟΝ συμμοριακών δυνάμεων, ιδιαιτέρως εις Βόρειον ΓΡΑΜΜΟΝ, προς παρεμπόδισιν ενισχύσεως ΒΙΤΣΙ υπό των δυνάμεων των ή και τ' ανάπαλιν.

ιιι. Μετά την επίτευξιν του ανωτέρω σκοπού ή και ευθύς ως καταστή δυνατή η διάθεσις δυνάμεών μας εκ Βίτσι επιδίωξις συντριβής των συμμοριτών Γράμμου και ολοκληρώσεως και του Γράμμου.

ιυ. Μετά την ολοκλήρωσιν εκάστου αντικειμενικού σκοπού εδραίωσις δυνάμεων με κλιμάκωσιν κατά βάθος εφεδρειών προς απαγόρευσιν επιστροφής των ΚΣ δυνάμεων εις τας εκκαθαρισθείσας περιοχάς.

3. Το ΣΗΔΜ να έχη υπ' όψει, ότι πλέον των άνω εις την διάθεσίν του δυνάμεων θα τηρώνται εις την διάθεσίν μου ως εφεδρείαι:

α) 1 μεραρχία (2-3 ταξιαρχίαι)) εις περιοχήν Κοζάνης
1 μοίρα καταδρομών)

β) 1 ταξιαρχία εις Ήπειρον (εάν η τακτική κατάστασις απαιτή τούτο τότε).

Αρχιστράτηγος Παπάγος

II. Α.Α.Π. 245172/28.VI.49
ΠΡΟΘΕΣΙΣ

3. Χωρίς να επιτραπή ουδεμία αναμόλυνσις εκκαθαρισμένης ζώνης και με ετοιμότητα αποτελεσματικής αντιμετωπίσεως παντός αντιπερισπασμού ανάληψις ισχυρών επιθετικών ενεργειών προς αφαίρεσιν των επί ΒΙΤΣΙ και ΓΡΑΜΜΟΥ ωργανωμένων βάσεων του συμμοριτισμού και συντριβήν των αμυνομένων ταύτας δυνάμεων.

ΜΕΘΟΔΟΣ

4. Τρόπος ενεργείας

α) ....

β) ....

γ) Κυρία επιχείρησις επί ΒΙΤΣΙ – ΓΡΑΜΜΟΥ

ι. Κυρία προσπαθεία προς κατάληψιν ΒΙΤΣΙ και συντριβήν των επ' αυτού συμμοριακών δυνάμεων. Δευτερεύουσα προσπάθεια συντονισμένη εν χρόνω μετά της ανωτέρω κυρίας προσπαθείας κατά των εις ΓΡΑΜΜΟΝ προς παρεμπόδισιν ενισχύσεως ΒΙΤΣΙ υπό των δυνάμεων τούτων ή και τ' ανάπαλιν.

ιι. Μετά την επίτευξιν του ανωτέρω σκοπού ή και ευθύς ως καταστή δυνατή η διάθεσις δυνάμεών μας εκ Βίτσι επιδίωξις συντριβής των συμμοριτών Γράμμου και ολοκληρώσεως και του Γράμμου.

ιιι. Μετά κατάληψιν ΒΙΤΣΙ - ΓΡΑΜΜΟΥ εδραίωσις δυνάμεων επί τούτου με κλιμάκωσιν κατά βάθος προς απαγόρευσιν πάσης αποπείρας του εχθρού προς επανεγκατάστασιν.

5. Οργάνωσις διοικήσεως – κατανομή δυνάμεων

α) ....

β) ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟΝ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (ΣΗΔΜ)

ι. Ζώνη ευθύνης: Η ήδη ζώνη του.

ιι. Δυνάμεις: - Α΄ - Β΄ΣΣ.
- Ι – ΙΙ – VIII – IX – X μεραρχίαι
- 72 (εν Ηπείρω) – 77 ταξιαρχίαι
- Ι – ΙΙ ταξιαρχίαι καταδρομών (μείον μοίρα)
- Α΄ΣΣ εν τη ζώνη ΗΠΕΙΡΟΥ – ΓΡΑΜΜΟΥ
Συμπληρωματικά μέσα και ακριβή όρια καθορισθήσονται εν καιρώ.
- Β΄ΣΣ εν τη ζώνη ΒΙΤΣΙ.
Ακριβή όρια και συμπληρωματικαί δυνάμεις καθορισθήσονται εν καιρώ.

6. Αρχικαί αποστολαί

α΄) ....

β΄) ....

γ΄) ....

δ΄) ....

ε΄) ΣΗΔΜ.

ι. Να συμπληρώση την εκκαθάρισιν των μετόπισθεν της ζώνης του Σινιάτσκο, Βέντζια, Καστανοχώρια, Όρλιακα, Ανατολικά Ζαγόρια, Σούλι. Ιδιαιτέρα πυκνότης δυνάμεως εις Ζαγόρια εν επεκτάσει των δυνάμεων του ΣΚΕ περιοχής Μετσόβου – Χασίων.

Ν' απαγορεύση την εγκατάστασιν νέων συμμοριακών βάσεων εις την μεθόριον της ζώνης του.

ιι. Να προπαρασκευάση και οργανώση την επιχείρησιν "ΠΥΡΣΟΣ" (κατάληψις ΒΙΤΣΙ - ΓΡΑΜΜΟΥ) συμφώνως προς ειδικάς οδηγίας αποσταλείσας ήδη εις τούτο. Διά τας επιχειρήσεις ταύτας θα εκδοθούν και συμπληρωματικαί οδηγίαι μετά την υποβολήν των σχετικών προτάσεων υπό του ΣΗΔΜ.

Αρχιστράτηγος Παπάγος

Α΄ "ΒΙΤΣΙ"

Εχθρός

Διά την πληρότητα της εκθέσεως ταύτης προσαρτάται αντίγραφον του εις το Σχέδιον "ΠΥΡΣΟΣ" ΣΗΔΜ δελτίου πληροφοριών. Εν αυτώ ευρίσκεται η πλήρης ανάλυσις (δύναμις, διάταξις, δυνατότητες) του εχθρού (παράρτημα Α & Β 17. VIII. 49).

Είν' αναγκαίον εν τούτοις να προστεθούν και αι κάτωθι εντυπώσεις περί εχθρού ως παρουσιάσθησαν ημίν με την ανάληψιν της εντολής των επιχειρήσεων, είναι δε αύται αι εξής:

α) Αι πολεμικαί ενέργειαι θα διεξήγοντο εις θέατρα επιχειρήσεων εις τα οποία ο εχθρός δεν είχε ηττηθή κατά τας προηγηθείσας επιχειρήσεις. Αι εις Γράμμον κατ' αυτού ενέργειαι του Εθνικού Στρατού κατά το παρελθόν υπήρξαν μακροχρόνιαι και άνευ καρπού εις έμψυχον και άψυχον υλικόν. Αι επακολουθήσασαι εις Βίτσι υπήρξαν επίσης όχι ευτυχείς.

Η τοιαύτη έκβασις των επιχειρήσεων έδωσεν εις την ΚΣ ηγεσίαν την ελπίδα την οποίαν εις τα στρατεύματά της διοχέτευσεν ως πεποίθησιν, ότι έπρεπε και εθεωρείτο δυνατόν να συντριβή πάσα επιθετική προσπάθεια του Εθνικού Στρατού κατά Βίτσι – Γράμμου.

Την ελπίδα ταύτην ενίσχυσεν και η μη επίθεσις κατά Γράμμου – Βίτσι την άνοιξιν και το μείζον του θέρους 1949, χρόνος καθ' ον η ηγεσία του Ελληνικού Στρατού ησχολήθη με επιχειρήσεις εις το εσωτερικόν της χώρας. Αλλά και το σύνολον του παρασχεθέντος εις τον αντίπαλον χρόνου, ολόκληρον έτος (1948-1949), έδωκεν εις αυτόν την δυνατότητα ως και τας δυνάμεις του να τοποθετήση εις αμυντικήν διάταξιν, πληρέστατα μελετηθείσαν και τα επί ταύτης Σημεία Στηρίγματος και Κέντρα αντιστάσεως να οργανώση ισχυρά ως τε να παραμείνουν σχεδόν απρόσβλητα εις την επέμβασιν των μέσων πυρός του Εθνικού Στρατού. Εξ' άλλου καθ' όλον αυτό το χρονικόν διάστημα ανεφοδίασε τα στρατεύματά της με άφθονα πολεμικά μέσα, κυρίως εις αυτόματα, όλμους, πυροβολικόν και νάρκας.

Ως προς το έμψυχον υλικόν η ηγεσία των ΚΣ κατέβαλεν όλως εξαιρετικήν προσοχήν και προσπάθειαν.

Εις τας αμυντικάς τοποθεσίας Βίτσι – Γράμμου συνεκέντρωσε το σύνολον σχεδόν των δυνάμεων και τα πλέον ικανά και φανατισμένα στελέχη. Επί των στρατευμάτων τούτων κατεβλήθη ισχυρά και συνεχής διαφωτιστική και εκπαιδευτική προσπάθεια ίνα επιτευχθή κατά την αναμενομένην μάχην πνεύμα ενεργητικής αμύνης και αυτοθυσίας, επί σκοπώ εξαντλήσεως του Εθνικού Στρατού εις μακροχρόνιον επιθετικήν προσπάθειαν ως είχε γίνει κατά το θέρος 1948.

Τ' ανωτέρω πλεονεκτήματα του εχθρού συνεσπειρούντο σοβαρώς υπό της φύσεως και διαμορφώσεως του εδάφους των αμυντικών τοποθεσιών του (ορεινόν, βραχώδες, δασώδες, με μεγάλας κλίσεις και τραχύ).

Παρείχοντο συνεπώς και διά του παράγοντος τούτου δυνατότητες εκμεταλλεύσεως πλήθους παθητικών ζωνών επί σκοπώ συγκεντρώσεως περισσοτέρων μέσων αμύνης εις τας ενεργητικάς τοιαύτας. Εξ' άλλου και η εξοικονόμησις ικανών εφεδρειών κατέστη δυνατή.

Μελετών τις τ' ανωτέρω εν συνδυασμώ με το προσηρτημένον δελτίον πληροφοριών άγεται εις το συμπέρασμα:

Ήτο εις θέσιν ο εχθρός λόγω δυνάμεως, εξοπλισμού, ισχυράς αμυντικής οργανώσεως και ορεινού κατά το πλείστον εδάφους, ν' αντιτάξη ισχυράν άμυναν όχι μόνον επί μιας τοποθεσίας αντιστάσεως αλλ' εις διαδοχικάς τοιαύτας με τελευταίαν προσπάθειαν επί της χερσονήσου Πυξού.

Την άμυναν ταύτην ηδύνατο να παρατείνη κατά πολύ εις ην περίπτωσιν η επίθεσις του εθνικού στρατού δεν ήτο καλώς και με πληρότητα παρεσκευασμένη.

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

Εκυριάρχησαν αι εξής βασικαί προϋποθέσεις διά την εκπλήρωσιν των υπό του Αρχιστρατήγου τεθεισών αποστολών.

1. Έδει η αναληφθησομένη επίθεσις και δη η πρώτη προς Βίτσι να είχε ταχεία και κεραυνοβόλα αποτελέσματα. Δι' αυτών θα επετυγχάνετο:

Η κατάπληξις του αντιπάλου και η ματαίωσις του σχεδίου του (εξουδετέρωσις της επιθέσεώς μας ή τουλάχιστον παράτασις επί μακρόν με αιματηράς απωλείας). Απογοήτευσις συνεπώς και τσάκισμα των νεύρων της ΚΣ ηγεσίας και των ΚΣ στρατευμάτων.

2. Εάν επετυγχάνοντο ραγδαία αποτελέσματα επί Βίτσι, θα ήτο ευκολωτέρα εν συνεχεία η κατάληψις Γράμμου με περισσοτέρας πιθανότητας επιτυχίας.

Με βάσιν τας ανωτέρω προϋποθέσεις το ΣΗΔΜ ήρξατο των προπαρασκευαστικών του εργασιών, ήσαν δε αύται αι εξής:

1. Εκπαίδευσις

Ήτο φανερόν ότι ο υπό των στρατευμάτων μας διεξαγόμενος επί 1 ολόκληρον έτος αγών κατά των ΚΣ δεν είχε καμμίαν ομοιότητα με τον αναλαμβανόμενον κατά Βίτσι και Γράμμου αγώνα.

Το σύνολον του εθνικού στρατού από του φθινοπώρου 1948 και εντεύθεν ησχολήθη ή με την καταδίωξιν των ΚΣ επί ανοικτού πεδίου εις μη οχυρωμένας τοποθεσίας, σχεδόν πάντοτε οι πολλοί και με άφθονα μέσα εναντίον ολιγωτέρων και με ολιγώτερα μέσα ως εις Πελοπόννησον, Ρούμελην, Θεσσαλίαν ή με μακροχρονίους στατικάς καθαρώς αμυντικάς αποστολάς ως συνέβαινε με τας μεραρχίας των μετώπων Βίτσι – Γράμμου – Ηπείρου.

Τα διατεθέντα συνεπώς διά τας επιχειρήσεις στρατεύματα ήσαν ειθισμένα επί μακρόν είτε εις τον ανταρτοπόλεμον είτε εις αμυντικάς αποστολάς επί ωργανωμένων θέσεων, όχι όμως ειθισμένα εις σοβαρούς αγώνας, μορφής τακτικού στρατού, ως η μελετωμένη επίθεσις εναντίον ισχυρώς οργανωμένης τοποθεσίας επί ορεινού εδάφους (Βίτσι – Γράμμου).

Η ανάγκη αυτή επέβαλεν την ταχυτέραν οργάνωσιν Κέντρου εκπαιδεύσεως εις Δρέπανον, 4 χιλιόμετρα Α. Κοζάνης. Διά την εκπαίδευσιν, υπό συνθήκας προσομοιαζούσας προς την μελλοντικήν πραγματικότητα, ωργανώθησαν πλήρη οχυρωμένα Σημεία Στηρίγματος με ισχυρά πολυβολεία, σκέπαστρα, συρματοπλέγματα και ναρκοπέδια της αυτής μορφής και ισχύος ως τα αντίστοιχα των οχυρωμένων τοποθεσιών του εχθρού. Οργανώθησαν επίσης έτερα μεμονωμένα οχυρά των ομάδων μάχης και διμοιριών μας.

Εκ του κέντρου τούτου διήλθον το πλείστον των δυνάμεων επιθέσεως ήτοι αι ΙΙ, ΙΧ, ΧΙ, ΧV μεραρχίαι (12 ταξιαρχίαι), το 12 ΕΣΠ με παραμονήν και εκπαίδευσιν 7-10 ημερών εκάστη ταξιαρχία.

Η όλη εκπαίδευσις απέβλεψεν εις μία πλήρη σειράν ασκήσεων με θέματα την επίθεσιν προς διάσπασιν ισχυρώς ωργανωμένης τοποθεσίας είτε διά των ιδίων μέσων πεζικού, είτε συνεργασία αρμάτων πυροβολικού, αεροπορίας, μετά πραγματικών πυρών.

Περιέλαβεν επίσης πλήρη σειράν επιδείξεων και ασκήσεων νέων μηχανημάτων ήτοι μπαζούκας, ρουκετοβόλα 75, αεροπορικούς βομβαρδισμούς επί πολυβολείων κλπ.

Εις το Κ. Δρεπάνου απεστάλησαν και εξεπαιδεύθησαν επί πλέον εκπαιδευτικαί ομάδες αξιωματικών ταξιαρχιών Ι, Χ και VIII μεραρχιών, αι τινες λόγω τακτικής καταστάσεως (επί γραμμής μετώπου) και ελλείψει επαρκούς χρόνου, δεν ήτο δυνατόν να εκπαιδευθώσιν εις Δρέπανον.

Διωργανώθησαν εκ παραλλήλου διαλέξεις σχετιζόμεναι με την επίθεσιν κατά ισχυρώς ωργανωμένης τοποθεσίας αναπτυσσόμεναι προ πάσης εφηρμοσμένης ασκήσεως.

Παραλλήλως προς την εκπαίδευσιν του πεζικού ωργανώθη υπό του Β΄ΣΣ και εκπαίδευσις πυροβολικού και βολή, ην παρηκολούθησαν οι διοικηταί πυροβολικού Σωμ. Στρατού και μεραρχιών, οι διοικηταί συνταγμάτων πυροβολικού, τα επιτελεία των ανωτέρω διοικήσεων. Η βολή εγένετο εις το πλαίσιον συντάγματος και μεραρχιακού πυροβολικού. Σκοπός η κατά την επίθεσιν διεύθυνσις του ελιγμού, βολών πυροβολικού.

Εγένετο επίσης και εκπαίδευσις ΕΠΑΡ και ΑΩΠ μερίμνη ΣΗΔΜ.

Παρεμφερή εκπαιδευτικά Κέντρα προς το Κέντρον Δρεπάνου ωργανώθησαν και υπό των μεραρχιών Ι, VIII, Χ με εκπαιδευτικόν προσωπικόν τας εις Δρέπανον εκπαιδευθείσας οικείας ομάδας, ως ανωτέρω ελέχθη. Εκ των Κ.Ε. τούτων διήλθον αι ταξιαρχίαι μετώπου εναλλάξ.

Υπήρξε λίαν ικανοποιητική η απόδοσις της εκπαιδεύσεως αν και ο παρασχεθείς εις εκάστην ταξιαρχίαν χρόνος ήτο μικρός.

Επιθεωρήσεις υπό των μεράρχων, σωματάρχου Β΄ΣΣ, διοικητού ΣΗΔΜ, του Αρχιστρατήγου και παρελάσεις διεπίστωσαν γοργά αποτελέσματα της εκπαιδεύσεως.

Ούτω επετεύχθη εις βραχύτατον χρονικόν διάστημα να μεταβληθούν οι αξιωματικοί και οπλίται από κυνηγοί ελευθέρων σκοπευτών ή αδρανείς φρουροί Σημείων Στηρίγματος εις μαχητάς ικανούς να ριφθώσιν εις επιθετικάς κατευθύνσεις εναντίον ισχυρώς οργανωμένης αμυντικής τοποθεσίας. Ούτω διά της εκπαιδεύσεως αξιωματικοί και οπλίται απέκτησαν αυτοπεποίθησιν και πίστιν εις την δυνατότητα διασπάσεως οχυρωμένης τοποθεσίας.

2. <u>Ηθική – Υλική Προπαρασκευή</u>

Από της συγκροτήσεως του ΣΗΔΜ εν Κοζάνη με κυρίαν εντολήν του την κατάληψιν των οχυρωμένων βάσεων των ΚΣ Βίτσι – Γράμμου και συντριβής των ήρξαντο επιθεωρήσεις των μεραρχιών, ταξιαρχιών και ταγμάτων και συχναί προσωπικαί επαφαί μετά των αντιστοίχων διοικητών.

Κύριος σκοπός η διαπίστωσις του βαθμού της ηθικής αντοχής αξιωματικών και οπλιτών.

Αι αναφοραί των μεράρχων και ταξιάρχων δεν απέκρυπτον ανησυχίας ως προς την αντοχήν των υπ’ αυτών στρατευμάτων να φέρουν εις πέρας σκληρόν επιθετικόν αγώνα, επί δυσπροσίτων περιοχών και εναντίον σκληρού εχθρού με αφθονίαν μέσων και δη πολυβόλων, όλμων, ναρκών και πυροβολικού. Αι ανησυχίαι καθίσταντο εντονώτεραι λόγω της ισχυράς αμυντικής οχυρώσεως του εχθρού διά σκεπάστρων και πολλών πολυβολείων 5-8 σειρών κορμών δένδρων.

Αλλά και η επί έτος καθήλωσις των εν γραμμή μεραρχιών Ι, ΙΙ, VIII, Χ εντός χαρακωμάτων και σκεπάστρων, συνέτειναν κατά πολύ εις την μείωσιν του επιθετικού πνεύματος.

Ήτο φανερόν ότι επί του κεφαλαίου τούτου της ηθικής προπαρασκευής των στελεχών και των οπλιτών, έδει να καταβληθή όλως ιδιαιτέρα προσοχή και προσπάθεια.

Καθοδηγήσεις και συμβουλαί διοικήσεων και εκτελεστών, τόνωσις ηθικού και πολεμικού φρονήματος των στρατευμάτων, διδασκαλίαι και θέματα προσηρμοσμένα εις την αποστολήν εκάστης μονάδος, συχναί επιθεωρήσεις και επαφαί με τα στρατεύματα των μεραρχιών α΄ γραμμής και μέχρι των προωθημένων και εν επαφή με τον εχθρόν στρατευμάτων, όλων των κλιμακίων απετέλεσαν άλυσιν συνεχή με αφετηρίαν την εγκατάστασιν του ΣΗΔΜ εις Κοζάνην και μέχρι ενάρξεως των επιχειρήσεων.

Συνεπληρώθη εξ άλλου η υλική προπαρασκευή των στρατευμάτων και αι εις αξιωματικούς και διοικητάς ελλείψεις.

Και εις το τελευταίον τούτο κεφάλαιον με την βοήθειαν του Αρχιστρατήγου και ΓΕΣ ικανοποιήθησαν πλήρως αι ανάγκαι.

Ετέθησαν εις την διάθεσιν του ΣΗΔΜ πολλά ανώτερα και κατώτερα στελέχη, τα οποία εκπαιδευθέντα επ’ αρκετόν εις Κ.Ε. Δρεπάνου, απετέλεσαν την πρώτην εφεδρείαν αξιωματικών προς πλήρωσιν των κενών είτε προπαρασκευαστικώς, είτε κατά την διάρκειαν των επιχειρήσεων Βίτσι – Γράμμου. Η ενίσχυσις εξηκολούθησε και κατά την διάρκειαν των επιχειρήσεων ως τε ανά πάσαν στιγμήν και ανάγκην ηδύναντο ν’ αναπληρωθούν τα εκ της μάχης κενά.

Επεδιώχθη επί πλέον ν’ αναπαυθούν επί τινα χρόνον τα στρατεύματα. Και εις τούτο διά των αντικαταστάσεων είτε κατά τόπους, είτε διά της εν Κοζάνη ή αλλού εκπαιδεύσεως εδόθη χρόνος εις τους μαχητάς αξιωματικούς και οπλίτας ν’ αναπαυθούν και ν’ ανακτήσουν δυνάμεις.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΕΠΙ ΥΠΟΒΛΗΘΕΙΣΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΕΙΣ ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΦΙΞΙΝ ΤΟΥ ΕΙΣ ΚΟΖΑΝΗΝ ΤΗΝ 3.VI.49

Αδυναμίαι πεζικού και προτάσεις ενισχύσεώς του

1. Τα υποστηρίζοντα το πεζικόν όπλα (πυροβολικόν – αεροπορία) κατά την επίθεσιν του εναντίον οχυρωμένης τοποθεσίας δεν δύνανται να καταστρέψουν ή εξουδετερώσουν το μεγαλύτερο μέρος των οργάνων πυρός του εχθρού.

Το μεν πυροβολικόν ως στερούμενον πυροσωλήνων μετ' επιβραδύνσεως, η δε αεροπορία λόγω του περιωρισμένου αριθμού βομβών 250 ή 500 λιβρών ον δύναται να μεταφέρη και της δυσκολίας προσκρούσεως της βόμβας επί του πολυβολείου.

Τελικώς το βάρος πίπτει εξ ολοκλήρου εις το πεζικόν.

Τα ήδη όμως υπ' αυτού διατιθέμενα μέσα είναι ανίσχυρα να καταστρέψουν ή εξουδετερώσουν τα μέσα πυρός ευρισκόμενα εντός πολυβολείων με επικάλυψιν 3 σειρών κορμών δένδρων και πλέον.

2. Προς άρσιν των ανωτέρω αδυναμιών του πεζικού προτείνεται η ενίσχυσίς του διά των κάτωθι μέσων:

α) Αντιαρματικών εκτοξευτών (μπαζούκας) αμερικανικής προελεύσεως και εις ποσότητα 4 κατά λόχον.

β) Πυροβόλων άνευ οπισθοδρομούσης μάζης ομοίως αμερικανικής προελεύσεως και εις ποσότητα 6 κατά ταξιαρχίαν (2 κατά τάγμα).

γ) Ειδικών σωλήνων διά την διάνοιξιν διαδρόμων επί των συρματοπλεγμάτων και ναρκοπεδίων καλουμένων "BACALOR – TORPEDO".

3. Στρατηγική και τακτική προπαρασκευή

Συνολική μελέτη του προβλήματος

Διά της διαταγής Αρχιστρατήγου ετέθη εις το ΣΗΔΜ ως σκοπός η συντριβή του εχθρού. Διά την επίτευξίν του ετέθη υπό ΣΗΔΜ ως βασική προϋπόθεσις η διά ραγδαίων αποτελεσμάτων επιτυχία και εις Βίτσι και εις Γράμμον.

Με γνώμονα ταύτα η συνολική και πρώτη επί του χάρτου συνεργασία διοικήσεως και Επιτελείου 3.VII.49 παρουσίασεν ως εξής το πρόβλημα:

α) ΄Ητο δυνατόν να συντριβή ο εχθρός, αν όχι εξ ολοκλήρου, ασφαλώς όμως κατά μέγα μέρος, αν διά ραγδαίας ανατροπής των αντιστάσεών του θα επετύγχανε σύγχρονος επιθετική ενέργεια προς τας κατευθύνσεις:

ι. ΙΕΡΟΠΗΓΗΝ - ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΝ - Νοτία όχθη ΜΙΚΡΑΣ ΠΡΕΣΠΑΣ και

ιι. ΚΑΤΩ ΚΛΕΙΝΑΙ - ΛΑΙΜΟΣ.

Η λύσις αύτη λίαν ελκυστική συνεκέντρωσε αρχήθεν την προσοχήν.

Πράγματι η σύγχρονος επίθεσις κατά του αριστερού και δεξιού του εχθρού αν επετύγχανε ραγδαίαν προχώρησιν, θα έφερε τας ημετέρας δυνάμεις εις το στενόν του ΛΑΙΜΟΥ και εις ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΝ με αποτελέσματα την αποκοπήν την πανταχόθεν κύκλωσιν και την εξόντωσιν.

Εν τούτοις η κατά μέρος εξέτασις των επιθετικών κατευθύνσεων παρουσίαζε πολλάς δυσκολίας και κυρίως εξ ισχυρών αμυντικών οχυρώσεων εις μέγα βάθος και πυκνής διατάξεως.

Εν συμπεράσματι ο ελιγμός κατά των 2 πόλων της εχθρικής τοποθεσίας ήτο πολύ επιθυμητός, ελαχίστας όμως πιθανότητας επιτυχίας παρουσίαζε.

Εξητάσθη επίσης η τοποθέτησις της κυρίας προσπαθείας εν τη κατευθύνσει ΚΑΤΩ ΚΛΕΙΝΑΙ - ΜΠΕΛΑ ΒΟΔΑ (Ν.4674) και εκείθεν συνέχισις προς αυχένα ΠΡΕΒΟΛ - ΒΑΡΜΠΑΝ - ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΝ και προς ΛΑΙΜΟΝ - ΠΥΞΟΣ. Η λύσις αύτη αν επετύγχανε υπερφαλάγγιζεν από Βορρά ολόκληρον την εχθρικήν τοποθεσίαν αντιστάσεως, δεν ωδηγούσεν όμως εις ταχέα και θετικά στρατηγικά αποτελέσματα.

Αι ανωτέρω κατευθύνσεις θα εξητάζοντο λεπτομερέστερον διά των επιτελικών αναγνωρίσεων, μετά τας οποίας θα ήτο δυνατόν να ληφθούν οριστικαί αποφάσεις επί των δυνατοτήτων επιτυχίας των.

Δευτέρα λύσις του προβλήματος η εκ του αριστερού κυρία προσπάθεια, εν τη κατευθύνσει ΜΑΛΙ ΜΑΔ - ΒΑΡΜΠΑ.

Η λύσις αύτη αρχήθεν συνήντησε πολλάς αντιρρήσεις διά τους εξής λόγους:

Διότι το αμυντικόν συγκρότημα ΜΑΛΙ ΜΑΔ - ΜΠΟΥΤΣΙ και ο διάδρομος των συνόρων ΙΕΡΟΠΗΓΗ - ΚΡΥΣΤΑΛ-ΛΟΠΗΓΗ ήτο το ισχυρότερον και πυκνότερον αμυντικώς οργανωμένον μέρος της τοποθεσίας αντιστάσεως του εχθρού. Ορεινόν και διακεκομμένον και ακάλυπτον το έδαφος, με πολύ μεγάλας κλίσεις, με σχέδιον πυρός συνεχές, πυκνόν και βαθύ, παρείχε την δυνατότητα εις τον εχθρόν να αντιδράση εις την επίθεσιν άμα ως αύτη εξήρχετο της βάσεως εξορμήσεως.

Το μέγα βάθος της αμυντικής τοποθεσίας και η αμέσως όπισθέν της κορυφογραμμή ΡΟΥΣΕΛΙΤΣΑ - ΒΑΡΜΠΑΣ - ΜΕΣΟΔΑΓΙΣΤΑ, προσέθετε νέας δυσκολίας εις το πρόβλημα.

Μέχρι της Λίμνης ΠΡΕΣΠΑΣ έδει να γίνουν αγώνες διαδοχικοί προς διάσπασιν επί εδάφους ορεινού και δυσπροσίτου συνολικού βάθους 15-20 χλμ.

Εάν εξ άλλου κατορθούτο η προώθησις της επιθέσεως εν τη παραμεθορίω ζώνη προς ορόσημον ΣΜΑΡΔΕΣ και διεκόπτετο η αμαξιτή ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗ – ΚΟΡΥΤΣΑ, θα ηδύνατο ο εχθρός να κρατήση το ορεινόν συγκρότημα ΜΠΟΥΤΣΙ και απωλεία τούτου να συνεχίση την άμυναν δι' επικαμπής από ΛΕΣΙΤΣ – ΜΠΑΡΟ προς ΒΑΡΜΠΑΝ – ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ. Εν τη περιπτώσει ταύτη θα έχανε μεν μίαν σπουδαίαν αρτηρίαν, ηδύνατο όμως να αναπτύξη δραστηριωτέρας αντεπιθέσεις και εν αδυναμία ανακτήσεως της αμαξιτής θα περιωρίζετο εις τας λοιπάς προς Αλβανίαν οδεύσεις ΜΙΚΡΟΛΙΜΝΗΣ και ΛΑΙΜΟΥ.

Αλλά και η διά πυροβολικού υποστήριξις της επιθετικής ταύτης κατευθύνσεως ήτο αδύνατος εις όλον το βάθος ελλείψει συγκοινωνιών.

Η μόνη δυνατή προώθησις του πυροβολικού παρουσιάζετο εν τη παραμεθορίω ζώνη ΙΕΡΟΠΗΓΗ – ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗ. Εν τη ζώνη όμως ταύτη θα ηναγκάζετο εις σύσφιξιν μεταξύ Αλβανίας και συγκροτήματος ΜΑΛΙ ΜΑΔ – ΜΠΟΥΤΣΙ και εις προσβολήν κατά μέτωπον και κατ' αμφότερα τα πλευρά.

Τίποτε συνεπώς το ελπιδοφόρον εν τη προσβολή του δεξιού της τοποθεσίας του εχθρού και τίποτε ως άμεσον και ταχύ στρατηγικόν αποτέλεσμα εν τη τεθείση αποστολή συντριβής του εχθρού και εις ην ακόμη περίπτωσιν διεκόπτετο η αμαξιτή αρτηρία.

Υπήρχεν εξ άλλου πέρυσιν έν ατυχές προηγούμενον διά τα στρατεύματα εν τη περιοχή ταύτη. Επιθετικαί ενέργειαι ισχύος, περισσότεραι της μιας απέτυχον.

Ήδη όχι μόνον η οχύρωσις ήτο ισχυροτέρα, συνεχής και βαθεία, αλλά και αι δυνάμεις του περισσότεραι. Εξ άλλου από της ημετέρας πλευράς θα κατηυθύνοντο εκεί προς επίθεσιν αι ίδιαι ατυχήσασαι μονάδες κατά το 1948 με πλείστους αξιωματικούς και οπλίτας και διοικήσεις παθόντας.

Νέαι μονάδες, στελέχη, οπλίται θα υφίσταντο μοιραίως την επίδρασιν. Και μόνον ο τελευταίος αυτός παράγων ήτο ικανός ν' αποκλείση την κυρίαν προσπάθειαν της επιθέσεως κατά ΜΑΛΙ ΜΑΔ – ΜΠΟΥΤΣΙ.

Μία τρίτη λύσις απομένει η επί του Κέντρου: Δηλαδή να ωθηθή η κυρία προσπάθεια κατ' ευθείαν προς τον αυχένα ΠΡΕΒΟΛ και εκείθεν προς ΛΑΙΜΟΝ και προς ΒΑΡΜΠΑΝ – ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΝ.

Η λύσις αύτη παρουσιάζετο πολύ τολμηρά και παρακινδυνευμένη.

Διεγράφετο μία επιθετική κυρία προσπάθεια μεγάλου βάθους, αφήνουσα εις τα πλευρά της τα ισχυρότερα αμυντικά συγκροτήματα ΜΠΟΥΤΣΙ (αριστερά) ΒΑΡΝΟΥΣ (δεξιά). Έδιδεν εξ άλλου την εντύπωσιν διαδοχικών επιθετικών ενεργειών και προσπαθειών λόγω πεσσοειδούς αμυντικής διατάξεως του εχθρού από της κορυφογραμμής ΒΕΡΝΟΥ (ΚΟΥΛΑ, ΠΛΑΤΥ, 1685, ΠΟΛΕΝΑΤΑ, ΓΚΛΑΒΑΤΑ, ΡΟΤΟ, ΠΛΟΤΣΙΤΑ, ΜΕΛΑΣ, ΓΚΟΛΙΝΑΤΑ, ΒΙΓΛΑ ΛΟΥΝΤΖΑ κλπ) μέχρι της τελικής γραμμής ΤΣΟΥΚΑ – ΛΕΣΙΤΣ – ΜΠΑΡΟ – ΓΙΑΜΑΤΑ ήτις και συνέδεε τα ισχυρά αμυντικά συγκροτήματα ΜΠΟΥΤΣΙ - ΒΑΡΝΟΥΣ.

Αν συνεπώς ηκολουθείτο η κατεύθυνσις αύτη κατά κλασσικόν επιθετικόν τρόπον, τα αποτελέσματα θα ήσαν βραδύτατα και θα είχον ως κέρδος μόνον την εκτόπισιν του εχθρού, ουχί δε και την συντριβήν τούτου ή λαφυραγώγησιν των πάσης φύσεως υλικών του.

΄Εδει συνεπώς κάτι το ασύνηθες και το πολύ αιφνιδιαστικόν, τολμηρόν και ταχύ να διακρίνη τον ελιγμόν της επιθέσεως αν τελικώς επελέγετο η από ΒΙΤΣΙ προς ΠΡΕΒΟΛ κατεύθυνσις.

Εν τη περιπτώσει ταύτη, τα κέρδη εκ της διεισδύσεως εις τα μετόπισθεν της τοποθεσίας αντιστάσεως του εχθρού και κατ' ευθείαν προς τον Σταθμόν διοικήσεως της εχθρικής ηγεσίας θα ήσαν τεράστια.

Το τελευταίο τούτο είλκυσεν ευθύς αμέσως το ΣΗΔΜ και εν τη εκτιμήσει των παραγόντων διεπιστώθη ότι και από της πλευράς της αμυντικής οργανώσεως και διατάξεως εχθρού η περιοχή του Κέντρου παρουσιάζετο ευπαθής.

Εκυριάρχησεν τελικώς εν τη παρά τη στρατηγική και τακτική μελέτη του προβλήματος η διά του Κέντρου και κατ' ευθείαν προς ΠΡΕΒΟΛ επίθεσις, ως οδηγούσα εις αποφασιστικά αποτελέσματα. Διά την παράκαμψιν ή αντιμετώπισιν των τεραστίων όντων δυσκολιών επεκράτησεν εις την διοίκησιν και Επιτελείον πλήρης αισιοδοξία, θέλησις και αποφασιστικότης.

΄Ολαι εν τούτοις αι ανωτέρω μελέται και εκτιμήσεις εστηρίχθησαν εις τας μέχρι τότε γενικάς αναγνωρίσεις επί του εδάφους και επί του χάρτου και δεν ήσαν συνεπώς οριστικαί. Θα ηκολούθουν αι επί τόπου επιτελικαί αναγνωρίσεις πολλαί και λεπτομερείς βάσει και των οποίων θα ελαμβάνετο η τελική απόφασις του διοικητού ΣΗΔΜ.

4. ΕΠΙΤΕΛΙΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΙΣ

Από λήψεως της πρώτης σχετικής προς Βίτσι – Γράμμου εντολής Αρχιστρατήγου υπ' αριθ. Α.Π. 245149/9.VI.49 διετάχθη και ανελήφθησαν επιτελικαί αναγνωρίσεις υπό των επιτελών ΣΗΔΜ.

Αι κατά μέρη αναγνωρίσεις επανελήφθησαν πολλάκις κεχωρισμένως υπό εκάστου επιτελούς και τελικώς υπό του διοικητού ΣΗΔΜ και κατ' επανάληψιν εφ' όλων των περιοχών Δεξιού (ΒΑΡΝΟΥΣ), Κέντρου (ΒΕΡΝΟΥ), Αριστερού (ΜΑΛΙ ΜΑΔ – ΜΠΟΥΤΣΙ).

Επεξετάθησαν επίσης και εις Βόρειον Γράμμον (ΤΣΑΡΝΟ - ΠΑΠΟΥΛΗ - ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ κλπ) διά την προπαρασκευήν προς εκτέλεσιν του εκεί μέρους της αποστολής.

Τα εκ των πολλών και λεπτομερών αναγνωρίσεων αποτελέσματα ήσαν τα εξής:

α) Κατεύθυνσις ΚΑΤΩ ΚΛΕΙΝΑΙ – ΛΑΙΜΟΣ

΄Εδαφος πολύ ορεινόν, διακεκομμένον, κλίσεις πολύ μεγάλαι, πολύ δασωμένον. Η πυκνότης του δάσους δεν επιτρέπει την διείσδυσιν και προώθησιν ισχυράς επιθετικής διατάξεως. Απομένουν αι οδικαί διαβάσεις ή αι ράχες των αντερεισμάτων, αίτινες στεναί και υποχρεωτικαί δεν εξυπηρετούν επιθετικήν ενέργειαν εύρους.

Εξ άλλου η επ' αυτών ισχυρά αμυντική οργάνωσις κατά βάθος, αρχίζουσα από τας υπωρείας των ανατολικών κλιτύων ΒΑΡΝΟΥΣ και μέχρι της κορυφογραμμής, έδιδεν βάθος εις την οχυρωμένην τοποθεσίαν 3-4 χιλιομέτρων.

Προβληματική επίσης η υποστήριξις της επιθέσεως διά πυροβολικού και διά την κατάληψιν της κορυφογραμμής ακόμη. Αν όμως κατορθούτο τούτο, η από των αρχικών θέσεων προώθησις του πυροβολικού προς υποστήριξιν της προόδου της επιθέσεως ήτο αδύνατος.

΄Εδει κατά συνέπειαν να γίνη διεύρυνσις του ρήγματος προς Νότον και μέχρι του αμυντικού συγκροτήματος ΒΙΓΛΑ – ΛΟΥΤΖΑ (Ν.5067), ΓΕΩΡΓΟΥ ΚΕΦΑΛΙ (Ν.4668), ως τε ν' απελευθερωθή η αμαξιτή ΦΛΩΡΙΝΑ - ΠΙΣΟΔΕΡΙ οπόθεν και μόνον, η προώθησις του επί τροχών πυροβολικού.

Μία όμως τοιαύτη προσπάθεια και δύσκολος αλλά και προ παντός βραδυτάτη.

Θα είχε συνεπώς ο εχθρός όλον τον απαιτούμενον χρόνον αναπροσαρμογής της διατάξεώς του ή εν ανάγκη κανονικής συμπτύξεώς του προς Αλβανίαν.

β) Κατεύθυνσις ΟΙΝΟΗ – ΜΑΛΙ ΜΑΔΙ – ΒΑΡΜΠΑ

Εξητάσθη με ιδιαιτέραν προσοχήν η κατεύθυνσις αύτη. Τούτο διότι και κατά το παρελθόν εχρησιμοποιήθη διά την κυρίαν προσπάθειαν του εθνικού στρατού κατά των επί Βίτσι συμμοριτών, και πάλιν πολύς λόγος και μεγάλη προσήλωσις κατά τας επί τούτου συζητήσεις Ελλήνων - Συμμάχων στρατιωτικών.

Το ΣΗΔΜ ως εξετέθη ανωτέρω, είχεν πολύ προχωρήσει εις την διερεύνησιν των πλεονεκτημάτων της κατευθύνσεως ταύτης και εμόρφωσε μίαν πρώτην γνώμην.

Αι επί του εδάφους λεπτομερείς αναγνωρίσεις απλώς διεπίστωσαν ό,τι ήτο ήδη πολύ γνωστόν. Αι επιφυλάξεις, αι προς προτίμησιν ταύτης, έγιναν μετά τας επιτελικάς αναγνωρίσεις ισχυρότεραι και μάλλον κατηγορηματικαί.

γ) Κατεύθυνσις (Κεντρική) ΒΙΤΣΙ – ΛΕΣΙΤΣ – ΠΡΕΒΟΛ

Η διαπίστωσις των πολλών και σοβαρών μειονεκτημάτων των κατευθύνσεων δεξιού και αριστερού και η έλξις την οποίαν απ' αρχής και κατά την συνολικήν μελέτην της επιθέσεως παρουσίασεν η Κεντρική κατεύθυνσις, παρ' όλα τα πλεονεκτήματά της, επέβαλεν προσεκτικήν και μετά σχολαστικότητος εξονύχισιν πάσης περιπτώσεως επιδρώσης ευνοϊκώς ή δυσμενώς εις μία Κυρίαν προσπάθειαν της επιθέσεως.

Αι αναγνωρίσεις από ΜΠΙΚΟΒΙΚ, ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ και ΔΕΡΒΕΝ επανελήφθησαν και όσον περισσότερον διήρκουν τόσον εντονωτέρα η επίδρασις εις το να κυριαρχήση προτιμητέα η κατεύθυνσις του Κέντρου.

Τα πλεονεκτήματα πολλά. ΄Εδαφος βατόν εις πεζικόν και κατά τας βαθείας γραμμάς του εις τροχόν. Προσπελάσιμον παντού χωρίς να παρουσιάζη παθητικάς εδαφικάς ζώνας, εν πολλοίς μετρίως δασωμένον επιτρέπον ευχερώς την διείσδυσιν μέχρι του τελικού αντικειμενικού σκοπού (διά το ρήγμα). Κλίσεις μέτριαι και κατάλληλοι διά την εκτός οδεύσεων κίνησιν αρμάτων και θωρακισμένων. Πολλαί αντιστάσεις ως λ.χ. ΠΟΛΕΝΑΤΑ, υψοδ. 1685, ΠΛΟΤΣΙΤΕ, ΜΠΑΡΟ, ΓΙΑΜΑΤΑ, ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑΣ κ.λ.π. προσπελάσιμαι εις άρματα. Μεγάλαι ευκολίαι αναπτύξεως ισχυράς επιθετικής διατάξεως κατά πλάτος και βάθος μέχρι και πέραν της αμαξιτής ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗ – ΠΙΣΟΔΕΡΙ.

Παρατήρησις ικανοποιητική και καθ' όλον το βάθος. Ευκολίαι διατάξεως και καλύψεως επί σπουδαίας βάσεως εξορμήσεως εν τη γραμμή ΜΠΙΚΟΒΙΚ – ΠΡΑΣΕΚΑ – ΜΑΝΙΤΟΡΕΤΣ – ΒΙΤΣΙ.

Πολλαί επίσης ευκολίαι δι' εξόρμησιν επί του τμήματος ΔΕΡΒΕΝ – ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ της κορυφογραμμής ΒΕΡΝΟΥ, αι οποίαι θα ενισχύοντο σημαντικά διά της καταλήψεως (δι' εγχειρήματος) του αντερείσματος υψοδ. 1685 – ΠΛΟΤΣΙΤΕ και του τοιούτου ΠΟΛΕΝΑΤΑ, προ της εξορμήσεως.

Η εξέτασις επίσης του παράγοντος εχθρός έδιδε τα εξής σημαντικά στοιχεία. Πολύ αραιά αμυντική οργάνωσις της τοποθεσίας ΜΠΑΡΟ – ΛΕΣΙΤΣ – ΤΣΟΥΚΑ διά πολυβολείων μεγάλης αντοχής. Αλλά η οχύρωσις και η διάταξις της αμύνης συνίστατο κυρίως επί σημείων Στηρ. και Κ. αντιστάσεως επί των δεσποζόντων υψωμάτων ΤΣΟΥΚΑ – ΛΕΣΙΤΣ – υψοδ. 1707 ΜΠΑΡΟ με ευρέα διάκενα μεταξύ των και κατά συνέπειαν δυναμένων να παρακαμφθούν και εν ημέρα, ευχερώς όμως την νύκτα. Αλλά και η κατοχή διά δυνάμεων ήτο εν τω συνόλω μάλλον ασθενής.

Η όλη ισχύς της αμύνης του Τομέως τούτου της εχθρικής τοποθεσίας εστηρίζετο κυρίως εις την ιδέαν ότι αι πεσσοειδώς και κατά βάθος και από της γραμμής ΒΙΓΛΑ ΛΟΥΤΖΑ – ΠΟΛΕΝΑΤΑ – 1685 – ΠΛΑΤΥ – ΚΟΥΛΑ – ΜΠΡΕΖΑ – ΓΚΛΑΒΑΤΑ – ΡΟΤΟ διατεταγμέναι εχθρικαί αντιστάσεις, εθεωρήθησαν ικαναί ν' αντιμετωπίσουν επ' αρκετόν μίαν επίθεσιν και να δώσουν τον χρόνον αντιμετωπίσεως τυχόν προόδου της επιθέσεως εις βάθος.

Την τοιαύτην αμυντικήν αντίληψιν του εχθρού εις τον τομέα τούτον της τοποθεσίας του επρόσεξεν όλως ιδιαιτέρως το ΣΗΔΜ και κατά τας επί τόπου αναγνωρίσεις την εξήτασεν ως εκμεταλλεύσιμον και την εθεώρησεν ως πλεονεκτικήν διά την επίθεσιν λόγω δυνατής παρακάμψεως και κυκλώσεως.

Εκείνο όμως το οποίον περισσότερο παντός άλλου είλκυσεν εις το να προτιμηθή η κατεύθυνσις αύτη ως Κυρίας προσπαθείας ήτο το εξής:

Μία αιφνιδιαστική και ταχεία διείσδυσις και κατάληψις της γραμμής ΜΠΑΡΟ–ΛΕΣΙΤΣ–ΤΣΟΥΚΑ θα είχεν ως άμεσον αποτέλεσμα τον έλεγχον της αμαξιτής ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗ–ΠΙΣΟΔΕΡΙ και συνεπώς την διχοτόμησιν της εχθρικής διατάξεως (σπονδυλική στήλη).

Η κατάληψις ταύτης ηδύνατο να συντελεσθή αιφνιδιαστικώς μετά τολμηράν και ταχείαν νυκτερινήν διείσδυσιν Καταδρομών και ισχυρών δυνάμεων πεζικού.

Μία ακόμη έτι βαθυτέρα και άνευ δισταγμού και χρονοτριβής διείσδυσις ισχυρών δυνάμεων προς αυχένα ΠΡΕΒΟΛ θα έφερε τας επιτιθεμένας δυνάμεις επί του μέσου της οπίσω και τελευταίας αμυντικής τοποθεσίας ΒΑΡΜΠΑ – ΠΡΕΒΟΛ – ΜΑΖΙ – ΜΠΕΛΑ ΒΟΔΑ ην ο εχθρός δεν κατείχε διά δυνάμεων και επί της οποίας, ΛΟΚΜΑ (Ν.4066) το Στρατηγείον της ΚΣ ηγεσίας επί ΒΙΤΣΙ.

Αν τούτο επιτυγχάνετο και παρουσιάζοντο πολλαί πιθανότητες επιτυχίας, το όλον πρόβλημα ΒΙΤΣΙ θα ελύετο τάχιστα ίσως και εντός 24 ωρών (μία νυξ και η ακολουθούσα μία ημέρα). Εκείθεν η προς ΛΑΙΜΟΝ και ΒΑΡΜΠΑ – ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗ κίνησις προς αποκοπήν των οδεύσεων θα ήτο ευχερεστάτη και ταχυτέρα πάσης άλλης κατευθύνσεως (δεξιού, αριστερού).

Βεβαίως υπήρχον και δυσκολίαι πολύ σοβαραί. Τα πλευρά της Κυρίας προσπαθείας εκτεθημένα εις σοβαράς εχθρικάς αντεπιθέσεις και κυρίως από Βορρά. Η απειλή αυτή θα αξηκολούθη και μέχρι ΠΡΕΒΟΛ.

Εξ άλλου νυκτερινή διείσδυσις μεγάλων δυνάμεων Καταδρομών και πεζικού μετά Ορειβατικού πυροβολικού εις βάθος 8-12 χιλιομέτρων, εφαίνετο τουλάχιστον προβληματική.

Ο αιφνιδιασμός επί του οποίου θα εστηρίζετο κατά πολύ η επιτυχία έπρεπε να τηρηθή μέχρι της εξορμήσεως. Τούτο δεν παρουσίαζε πολλάς πιθανότητας.

Αν εν πάση περιπτώσει η νυκτερινή διείσδυσις ανεκόπτετο λόγω απροόπτων αντιστάσεων, μη γνωστών εκ πληροφοριών, θα υποχρεούμεθα να συνεχίσωμεν την κρούσιν κατά μέτωπον και προς άλλας κατευθύνσεις (πλευρά, νώτα) λόγω διατάξεως των εχθρικών αντιστάσεων. Εν τη περιπτώσει ταύτη θα επεβάλλετο η ισχύς των μέσων χωρίς ν' αποκλείωνται και τα απρόοπτα.

Πλείσται άλλαι σοβαραί και σοβαρώτεραι δυσκολίαι παρουσιάζοντο ευθύς εξ αρχής ικαναί να επιβάλουν σύνεσιν.

Παρά τας δυσκολίας αυτάς και εν όψει πάντοτε των βασικών προϋποθέσεων αίτινες επεκράτησαν εις την διοίκησιν και το Επιτελείον (της επιτεύξεως δηλαδή κεραυνοβόλων αποτελεσμάτων) η σύνεσις παρεχώρησεν την θέσιν εις την τόλμην και η τοποθέτησις της Κυρίας προσπαθείας εν τη γενική κατευθύνσει ΒΙΤΣΙ – ΛΕΣΙΤΣ – ΠΡΕΒΟΛ ήρξατο κυριαρχούσα.

Απέμεινεν η κατά μέρη και η εν λεπτομερείαις μελέτη προς διασφάλισιν της επιθέσεως οθενδήποτε.

Από του σημείου τούτου αι ακολουθήσασαι επιτελικαί αναγνωρίσεις απέβλεψαν εις την εξυπηρέτησιν του ελιγμού προς ΛΕΣΙΤΣ – ΠΡΕΒΟΛ.

5. <u>ΣΥΣΚΕΨΕΙΣ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ</u>

Τας επί του εδάφους αναγνωρίσεις επηκολούθουν συσκέψεις (εσωτερικαί).

Κατά σύστημα και αρχήν της διοικήσεως εξονυχίζετο κατά τας συσκέψεις πάσα λεπτομέρεια δυναμένη να έχη οιανδήποτε επίδρασιν ευνοϊκήν ή μη επί του ελιγμού.

Αι εσωτερικαί συσκέψεις πολλαί και καρποφόραι εις αποτελέσματα διήρκεσαν μέχρι των παραμονών της εκτοξεύσεως και περιεστράφησαν:

- Αρχικώς εις εξέτασιν των παραγόντων Αποστολής, Εχθρού, Εδάφους, Μέσων, των ιδιαιτέρων συνθηκών του όλου συμμοριακού προβλήματος εις Γράμμον – Βίτσι, χρόνου κλπ. προς σύλληψιν του προσφερομένου και ενδεικνυομένου ελιγμού.
- Εν συνεχεία και μετά ληφθείσαν απόφασιν και την σύνταξιν του Σχεδίου Επιχειρήσεων υπ' αριθ. Α.Α.Π. 85, εις την τεχνικήν και λεπτομερειακήν εξονύχισιν πάσης πλευράς και συμπλήρωσιν τυχόν παρουσιαζομένων κενών επί σκοπώ εξασφαλίσεως καλλιτέρας εφαρμογής του συλληφθέντος ελιγμού εν τη πράξει.
- Δέον να τονισθή, ότι πάντοτε κατά τας συσκέψεις η κυριαρχούσα ιδέα ήτο: "Ραγδαία αποτελέσματα. Φειδώ αίματος".

Έπρεπεν οπωσδήποτε ν' αποφευχθή η αποτελμάτωσις της επιθέσεως.

Κατά ταύτας και μετά πλήρην ανάλυσιν και μελέτην όλων των παρουσιαζομένων επιθετικών κατευθύνσεων η Διοίκησις κατέληξε και απεφάσισε την διά του Κέντρου γενικήν κατεύθυνσιν ΒΙΤΣΙ – ΛΕΣΙΤΣ – ΠΡΕΒΟΛ ως κατεύθυνσιν Κυρίας προσπαθείας διά τας επιθετικάς επιχειρήσεις ΒΙΤΣΙ του Σχεδίου Επιχειρήσεων "ΠΥΡΣΟΣ".

Παραλλήλως προς την ανωτέρω απόφασιν, ελήφθη και τοιαύτη διά την επί Βορ. ΓΡΑΜΜΟΥ δευτερεύουσαν προσπάθειαν, ην καθώριζεν ο Αρχιστράτηγος διά της υπ' αριθ. Α.Π. 245149/9.VI.49 διαταγής.

Η απόφασις της διοικήσεως απέβλεψεν εις την κατάληψιν του υψ. 1425 επί της Ελληνοαλβανικής μεθορίου και την μετά τινας ημέρας εκδήλωσιν σοβαράς επιθετικής ενεργείας της Ι Μεραρχίας προς κατάληψιν του τμήματος της εχθρικής τοποθεσίας, της ευρισκομένης εις τον θύλακα ΑΛΙΑΚΜΟΝΟΣ. Εν τη περιοχή ταύτη η εχθρική διάταξις εστηρίζετο κυρίως επί των υψωμάτων ΤΣΑΡΝΟ – ΠΑΠΟΥΛΙ – ΤΑΜΠΟΥΡΙ – ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ ισχυρώς ωργανωμένα.

Αι επί Βορ. ΓΡΑΜΜΟΥ επιχειρήσεις ως και σχετικαί της VIII Μεραρχίας επί Νοτίου ΓΡΑΜΜΟΥ, αίτινες επίσης εθεωρήθησαν επιβεβλημέναι, ετοποθετήθησαν εις το καταρτισθέν

Σχέδιον Παραπλανήσεως, διά του οποίου απεσκοπείτο να κυριαρχήση εις τον εχθρόν η αντίληψις ότι από ΓΡΑΜΜΟΥ θα ήρχιζεν η μεγάλη επίθεσις του Εθνικού Στρατού κατά το 1949.

Η θέλησις της διοικήσεως του ΣΗΔΜ και κατά σύμφωνον γνώμην του Αρχιστρατήγου, ήτο η εξής διά τας επιχειρήσεις αυτάς.

Η προσπάθεια της Ι Μεραρχίας έδει να ήτο πολύ σοβαρά και διά τον σκοπόν τούτον της παρεσχέθησαν ικανά συμπληρωματικά μέσα πυροβολικού και αεροπορίας.

Η δραστηριότης της επιθέσεως έδει να συνεχισθή εντόνως. Διά την μεραρχίαν ετέθησαν αντικειμενικοί σκοποί. Η πρόθεσις όμως του ΣΗΔΜ και του Αρχιστρατήγου ήσαν να εκμεταλλευθούν την επιθετικήν δραστηριότητα της Ι Μεραρχίας όσον ήτο τούτο δυνατόν, χωρίς όμως και να εξαντλήσουν ταύτην εις μακράν επιθετικήν προσπάθειαν αμφιβόλων κερδών.

Το αυτό, χαλαρώς κάπως και διά τας ενεργείας VIII μεραρχίας.

Πάντοτε όμως αι προσπάθειαι επί ΓΡΑΜΜΟΥ της Ι και VIII μεραρχιών, εξυπηρετικαί της κατά ΒΙΤΣΙ Κυρίας προσπαθείας.

Ευθύς ως ελήφθη η απόφασις διά το πρώτον μέρος των επιχειρήσεων ΠΥΡΣΟΣ ανεφέρθη τούτο εις τον Αρχιστράτηγον και εζητήθη η αποστολή αντιπροσώπων του προς ανακοίνωσιν και μεταφοράν των απόψεων εις αυτόν.

Πράγματι την 3 Ιουλίου έφθασαν εις τον Σταθμόν Διοικήσεως του ΣΗΔΜ ο Υπαρχηγός του ΓΕΣ αντιστράτηγος Κιτριλάκης και ο διευθυντής Α1/ΓΕΣ συνταγματάρχης Παπαθανασιάδης.

Εις συσκέψεις της 3 και 4 Ιουλίου ανεκοινώθησαν αι αποφάσεις ως προς τον ελιγμόν των Στρατευμάτων κατά τας κατά ΒΙΤΣΙ επιθετικάς ενεργείας.

Εις τας συσκέψεις αυτάς παρίστατο και ο μόλις προ ημερών τοποθετηθείς διοικητής του Β΄ΣΣ, ος τις τότε διά α΄ φοράν ελάμβανε γνώσιν των αποφάσεων διά το Σχέδιον καταλήψεως ΒΙΤΣΙ,

Εν τη διερευνήσει των απόψεων τούτων, ρίπτεται υπό του υποστρατήγου Μανιδάκη η διά του αριστερού λύσις του προβλήματος ΒΙΤΣΙ διά της αποκοπής της προς Αλβανίαν διαβάσεως ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ. Την ιδέαν ταύτην παρεδέχετο ως πρωταρχικήν και κυριαρχούσαν με σοβαρά στρατηγικά αποτελέσματα. Ετόνισεν εν τούτοις, ότι δεν του εδόθη χρόνος να μελετήση και επί του εδάφους το όλον πρόβλημα, το οποίον ήτο δυνατόν να παρουσιάση καλλιτέραν λύσιν με την λεπτομερή εξέτασιν των εδαφικών συνθηκών και των λοιπών παραγόντων.

Οι εκπρόσωποι του Αρχιστρατήγου ετήρησαν σημειώσεις επί του αποφασισθέντος υπό του ΣΗΔΜ ελιγμού, διά να μεταδώσουν τούτον εις τον Αρχιστράτηγον.

Την 8 Ιουλίου ο αντιστράτηγος Κιτριλάκης και ο συνταγματάρχης Παπαθανασιάδης, επανελθόντες εις ΚΟΖΑΝΗΝ, εγνώρισαν τας απόψεις του Αρχιστρατήγου, αι οποίαι ήσαν σύμφωνοι προς την ληφθείσαν απόφασιν και διετάχθη η υποβολή του Σχεδίου Ενεργείας ΒΙΤΣΙ. Την απόφασιν να προικοδοτηθή η επιχείρησις διά της ΧΙ Μεραρχίας (μείον ταξιαρχία).

6. <u>ΣΧΕΔΙΟΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ “ΠΥΡΣΟΣ”</u>

Βάσει της εντολής του Αρχιστρατήγου υπεβλήθη το Σχέδιον Ενεργείας “ΠΥΡΣΟΣ” υπ’ αριθ. Α.Α.Π. 85/10.VII.49 (συνημμένον τη παρούση).

Πλήρες αντίγραφον τούτου προσαρτάται εις την παρούσαν έκθεσιν.

Επηκολούθησεν η υπ’ αριθ. Α.Π. 245198/14.VII.49 διαταγή του Αρχιστρατήγου, διά της οποίας εγκρίνεται το καταρτισθέν και υποβληθέν αυτώ Σχέδιον Ενεργείας.

Αντίγραφον ταύτης προσαρτάται τη παρούσει εκθέσει.

Το ανωτέρω υπ’ αρ. 85/10.VII.49 <u>Σχέδιον Ενεργείας “ΠΥΡΣΟΣ” ΜΕΡΟΣ Α΄ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΒΙΤΣΙ</u> είναι το πρώτον και μοναδικόν Σχέδιον το εκπονηθέν υπό του ΣΗΔΜ, βάσει των εν αρχή της παρούσης διαλαμβανομένων εντολών του Αρχιστρατήγου Α.Π. 245149/9.VI.49 και Α.Α.Π. 245172/28.VI.49.

Βάσει τούτου και των συν παρόδω του χρόνου, λόγω τακτικής εξελίξεως της καταστάσεως, επιβληθεισών διασαφηνίσεων και ενεργειών, επήλθον μεταβολαί τινες εις την Μέθοδον (τρόπον ενεργείας), χωρίς όμως το παράπαν να εξέλθουν αύται των βασικών γραμμών του Σχεδίου Ενεργείας υπ’ αρ. Α.Α.Π. 85.

Απόρροια του Σχεδίου Ενεργείας η υπ’ αρ. Α.Α.Π. 109/16.VII.49 Διαταγή Επιχειρήσεων του ΣΗΔΜ και εις εκτέλεσιν ταύτης και της Α.Π. 245227/26.VII.49 διαταγής του Αρχιστρατήγου κατηρτίσθη και υπεβλήθη η υπ’ αριθ. Α.Α.Π. 132/15/4.VIII.49 Διαταγή Επιχειρήσεων του Β΄ΣΣ, ης αντίγραφον επισυνάπτεται τη παρούση.

Βάσει ταύτης ήρξατο την πρωίαν της 10ης Αυγούστου η εκτέλεσις.

7. ΕΠΑΦΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΛΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΑΣ

Διά την πλήρη προσαρμογήν των εκτελεστών προς το Σχέδιον Ενεργείας και κατανόησιν των απαιτουμένων επί μέρους ενεργειών, εγένοντο επανειλημμέναι συνεργασίαι και συσκέψεις:

α) Εν τη έδρα του ΣΗΔΜ μετά του διοικητού του Β΄ΣΣ και επιτελών του ως και μετά του διοικητου ΙΙΙ Μ. Καταδρομών.

β) Μετά των διοικητών και επιτελείων των Χ, ΙΙ και ΧΙ μεραρχιών υπό διοικητού ΣΗΔΜ και επιτελάρχου.

Αι συνεργασίαι και συσκέψεις ειδικώτερον περιεστράφησαν εις τα εξής:

α) Μετά του Β΄ΣΣ.

Εις την χρησιμοποίησιν υπό του ΣΣ όσον το δυνατόν μεγαλυτέρων δυνάμεων διά τας 2 κατευθύνσεις ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ - ΛΕΣΙΤΣ - ΠΡΕΒΟΛ και ΜΠΙΚΟΒΙΚ - ΜΠΑΡΟ - ΒΑΡΜΠΑ.

Επεστήθη ιδιατέρως η προσοχή, όπως ελάχισται μόνον δυνάμεις της Χ μεραρχίας απασχοληθούν εις δευτερεύουσας αποστολάς καλύψεως προς ΟΡΛΟΒΟ (1 τάγμα). Άπασα η άλλη δύναμις εις την Κυρίαν προσπάθειαν.

Ομοίως ετονίσθη ιδιαιτέρως η ανάγκη, όπως η ΧΙ μεραρχία ολόκληρος (2 ταξιαρχίαι) εξορμήση κατά ΛΕΣΙΤΣ - ΤΣΟΥΚΑ, άνευ ουδεμιάς άλλης απασχολήσεως. Η κάλυψις του δεξιού πλευρού της ΧΙ Μ. προς ΓΚΟΛΙΝΑΤΑ και ΒΙΓΛΑ ΛΟΥΤΖΑ να ανατεθή εις την ΙΙ μεραρχίαν.

Εξητάσθη επίσης η ανάγκη καταλήψεως προκαταρ-κτικώς του υψ. 1685 (προ της ενάρξεως της κυρίας επιθέσεως). Εις ετέραν δε συνεργασίαν εξητάσθη και η ανάγκη καταλήψεως προκαταρκτικώς των υψωμάτων ΠΟΛΕΝΑΤΑ, εν συνδυασμώ με την κατάληψιν υψ. 1685, αμφοτέρων δε ολίγας ώρας προ της ενάρξεως της γενικής επιθέσεως.

Άπαντα τ' ανωτέρω εγένοντο τελικώς δεκτά και διετυπώθησαν εις διαταγήν επιχειρήσεων.

β) Μετά της ΙΙΙ μερ. Καταδρομών.

Η επιθυμία του διοικητού της μερ. Καταδρομών ήτο, όπως ευθύς εξ αρχής η μεραρχία του εκτοξευθή επί μιας κατευθύνσεως (Κέντρον ή άκρον αριστερόν), με συγκεντρωμένας τας δυνάμεις της μεραρχίας του.

Η άποψις του ΣΗΔΜ ήτο, όπως κατά την πρώτην φάσιν της επιθέσεως (νυκτερινή διείσδυσις και αιφνιδιαστική κατάληψις ΜΠΑΡΟ – ΛΕΣΙΤΣ – ΤΣΟΥΚΑ) ανά 1 ταξιαρχία Καταδρομών χρησιμοποιηθή κεχωρισμένως εις τας 2 κατευθύνσεις ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ – ΤΣΟΥΚΑ – ΛΕΣΙΤΣ και ΜΠΙΚΟΒΙΚ – ΜΠΑΡΟ – ΛΕΣΙΤΣ. Ετονίσθη ότι, προ πάσης άλλης ενεργείας, προείχον η ταχίστη και αιφνιδιαστική κατάληψις των ανωτέρω ζωτικών αντικειμενικών σκοπών και την αποστολήν αυτήν το Σ.Η.Δ.Μ. ενεπιστεύετο εις την ικανότητα των Δυνάμεων Καταδρομών διά νυκτερινούς αγώνας και τολμηράν διείσδυσιν.

Η άποψις αύτη επεστηρίχθη και προς Αρχιστράτηγον. Τελικώς εγένετο παραδεκτή η χρησιμοποίησις μιας μόνον Μοίρας εις την κατεύθυνσιν ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ – ΛΕΣΙΤΣ και των υπολοίπων Μοιρών από ΜΠΙΚΟΒΙΚ.

γ) Μετά της ΙΙ μεραρχίας και 22 ταξιαρχίας την 21 Ιουνίου (μετά του διοικητού 22 ταξ. εις ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ).

Εις ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ την 3 Αυγούστου:
Μετά διοικητού ΙΙ μεραρχίας
Μετά διοικητού ΧΙ μεραρχίας
Μετά διοικητών 22, 31 και 33 ταξιαρχιών.

Επεζητήθη επί τούτου λεπτομερώς η εκτέλεσις του νυκτερινού ελιγμού, αι συνθήκαι καταλήψεως της κορυφογραμμής ΛΕΣΙΤΣ – ΤΣΟΥΚΑ και ο επιδιωκόμενος σκοπός.

Ιδιαιτέρως επεξηγήθη εις ΙΙ μερ. ανάγκη της μέχρι εσπέρας της Χ ημέρας πλήρους καταλήψεως των υψωμάτων ΠΟΛΕΝΑΤΑ Ι και ΙΙ και υψ. 1685 – ΠΛΟΤΣΙΤΕ (ρήγμα της πρώτης εχθρικής τοποθεσίας). Εδόθησαν διευκρινίσεις διά την υπ' αυτής ανάληψιν καλύψεως της ΧΙ Μ. από κατευθύνσεως ΒΙΓΛΑΣ ΛΟΥΤΖΑ και ΓΚΟΛΙΝΑΤΑ.

Εις ΧΙ Μ. ετονίσθη η σημασία της πρώτης νυκτός καταλήψεως ΤΣΟΥΚΑ – ΛΕΣΙΤΣ και η περαιτέρω ταχίστη εκμετάλλευσις προς Αυχένα ΠΡΕΒΟΛ – ΛΑΙΜΟΝ.

Επεστήθη η προσοχή της επί στερεάς εδραιώσεως επί ΤΣΟΥΚΑ, προς κάλυψιν ολοκλήρου του δεξιού πλευρού του εμβόλου και με ετοιμότητα αποκρούσεως ισχυρών αντεπιθέσεων, από βορ. κατευθύνσεως, (υψ. 1807 και υψ. 1919), θεωρουμένων βεβαίων.

δ) Μετά διοικητού και υποδιοικητού Χ μεραρχίας την 21-22 Ιουλίου.

Επεξηγήθη το αναμενόμενον εκ της Χ μερ. έργον εν τη Κυρία προσπαθεία και ανελύθη ο ελιγμός μέχρι τέλους. Ετονίσθη η ανάγκη της ταχίστης και αιφνιδιατικής καταλήψεως του ΡΟΤΟ εντός της νυκτός προς απελευθέρωσιν δυνάμεων, υπέρ της κατευθύνσεως Κυρίας προσπαθείας. Συνεζητήθη η επιβαλλομένη διάταξις της μερ. και εγένετο δεκτόν, ότι εν τη κατευθύνσει ΜΠΙΚΟΒΙΚ – ΜΠΑΡΟ θα κινηθούν εξ αρχής η 37 ταξ (ολόκληρος), η 36 ταξ. (μείον τάγμα), και ότι η μεν 37 ταξ. μετά κατάληψιν ΜΠΑΡΟ θα κινηθή αμέσως μετά των Καταδρομών προς ΒΑΡΜΠΑΝ, η δε 36 ταξ. θ' ασχοληθή με εδραίωσιν επί ΜΠΑΡΟ και επίθεσιν προς κατάληψιν ΓΙΑΜΑΤΑ και κάλυψιν αριστερού πλευρού εμβόλου.

Συνεφωνήθη ότι κατά ΡΟΤΟ θα επιτεθούν νύκτα ισχυραί δυνάμεις (35 ταξιαρχία μείον 2λοχία), ίνα λήξη ταχέως και προ της έω η κατάληψις τούτου και απελευθερωθή 1½ τάγμα μετά της διοικήσεως της ταξιαρχίας, διά να ενισχύση την δημιουργίαν ισχυρού εμβόλου εν τη κυρία προσπαθεία.

Άπασαι αι ναωτέρω λεπτομέρειαι εγένοντο δεκταί υπό του διοικητού και υποδιοικητού Χ μεραρχίας.

8. ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΙΣ

Διά το ΣΗΔΜ έδει η πρώτη θεμελίωσις των κατά ΒΙΤΣΙ επιχειρήσεων "ΠΥΡΣΟΣ" να στηριχθή εις την παραπλάνησιν.

Η επί ταύτης μελέτη απετέλεσεν ίδιον θέμα συσκέψεων και βάσει των εκ τούτων συμπερασμάτων εξητήθησαν υπό του ΓΕΣ ενέργειαι παράλληλαι προς τας του ΣΗΔΜ.

Σχέδιον παραπλανήσεως συνετάγη την 5.VII.49, ήτοι ευθύς μετά την λήψιν της αποφάσεως επί της κατά ΒΙΤΣΙ ιδέας ελιγμού.Τούτο παρατίθεται κατωτέρω εξ αντιγραφής του πρωτοτύπου τοιούτου.

ΣΗΔΜ. ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ
5.VII.1949

ΣΧΕΔΙΟΝ ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ

1. ΣΚΟΠΟΣ

Να δημιουργήση εις τον εχθρόν την εντύπωσιν ψευδών δεδομένων επί καταστάσεώς μας, προθέσεών μας και ικανοτήτων μας.

2. ΒΑΣΙΚΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ:

Η τήρησις απολύτου μυστικότητος επί πραγματικών προθέσεων και σχεδίων της διοικήσεως.

3. ΜΕΘΟΔΟΣ:

α) Μέσα αρμοδιότητος Α2:

ι) Διάδοσις ψευδών πληροφοριών ως προς:
Τόπον επιθέσεως) βάσις το παραπλανητικόν
Χρόνον επιθέσεως)Σχέδιον Επιχ. "ΠΥΡ"
Ηγεσίαν επιθέσεως)

ιι) Εσκεμμένη απώλεια διαταγών υπό τμημάτων χώρου παραπλανητικής ενεργείας. (θα καθορισθή διά ειδικής διαταγής που και πως).

ιιι) Ειδικοί πράκτορες (μόνον υπό Α2/ΣΗΔΜ).

ιv) ΄Εντασις δραστηριότητος τηλ/κών και ραδιοτηλ/κών συνδιαλέξεων (ανοικτή και κρυπτή γλώσσα) εις χώρον παραπλανητικής ενεργείας, κατευθυνομένη από επιτελάρχην Μονάδος, όστις και μόνον δέον να είναι γνώστης πραγματικών σκοπών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΣ: Βάσις απάντων των ανωτέρω το παραπλανητικόν Σχέδιον Επιχειρήσεων ΓΕΣ "ΠΥΡ".

β) <u>Παθητικά τακτικά μέσα</u>

ι) Πλασματικαί συγκεντρώσεις εις χώρους κατά τα δεδομένα του παραπλανητικού Σχεδίου Επιχειρήσεων ΓΕΣ "ΠΥΡ".

ιι) Κινήσεις φαλάγγων αυτοκινήτων μετά και άνευ στρατευμάτων εις χώρους παραπλανητικού Σχεδίου κατά την ημέραν και άμεσος επιστροφή κατά την νύκτα με εσβεσμένα τα φώτα.

ιιι) Κάλυψις μετακινήσεων. Άπασαι αι μετακινήσεις προς την ζώνην μάχης να γίνωνται την νύκτα και με εσβεσμένα φώτα.

ιv) Παραλλαγή θέσεων μάχης και ιδία Σταθμών Διοικήσεως και παρατηρητηρίων.

v) Επιθεωρήσεις, επισκέψεις, αναγνωρίσεις Ανωτάτων Διοικήσεων και Επιτελείων εις ΓΡΑΜΜΟΝ.

γ) <u>Ενεργητικά τακτικά μέσα</u>

ι) ΄Εντασις δραστηριότητος αεροπορικών αναγνωρίσεων και αεροπορικών βομβαρδισμών εν τη περιοχή ΓΡΑΜΜΟΥ.

ιι) ΄Εντασις δραστηριότητος καταιγισμών πυροβολικού και κανονισμού καπνογόνων προπετασμάτων εν τη περιοχή ΓΡΑΜΜΟΥ, ιδία εις Ν. και Ν.Α. τομέα.

ιιι) ΄Εντασις δραστηριότητος αναγνωριστικών περιπόλων εις ΓΡΑΜΜΟΝ και επιδεικτικαί κινήσεις μετά χαρτών, ώστε να παρέχηται η εντύπωσις δραστηρίας αναγνωρίσεως στελεχών.

ιv) ΄Ιδιον Σχέδιον επιθετικών ενεργειών ελαφρών ή ισχυρών επί σκοπώ, όπως εδραιωθή η πεποίθησις, ότι αι επιχειρήσεις εις ΓΡΑΜΜΟΝ προηγούνται των τοιούτων ΒΙΤΣΙ.

4. <u>ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ</u>

α) Διάδοσις ψευδών ειδήσεων: Από τούδε και τη ευθύνη των επιτελαρχών των Μ.Μ. να διαδοθώσι καταλλήλως εις τα κατώτερα κλιμάκια υπό τύπον απορρήτου πληροφορίας τα κάτωθι:

"Η Ανωτάτη Ηγεσία του Στρατού έχουσα υπ' όψιν της ότι ο ΓΡΑΜΜΟΣ, όστις αποτελεί ζωτικόν χώρον διά τους Κ.Σ. με διαδοχικάς γραμμάς αμύνης, δεν έχει εισέτι οργανωθή, ως το ΒΙΤΣΙ, απεφάσισε να εκκαθαρίση πρώτον τον ΓΡΑΜΜΟΝ και είτα να ριφθή δι' όλων των δυνάμεων κατά ΒΙΤΣΙ, προς οριστικήν συντριβήν του Συμμοριτισμού.

Την τοιαύτην εκκαθάρισιν του ΓΡΑΜΜΟΥ ανέθεσεν εις τον στρατηγόν Τσακαλώτον".

Το ανωτέρω Σχέδιον παραπλανήσεως ετέθη αμέσως εις εφαρμογήν.

Εδώ θα περιορισθώμεν να αναφέρωμεν τας σοβαρωτέρας παραπλανητικάς ενεργείας, αίτινες ήσαν αι εξής:

α) Συνετάχθη και ηκολουθήθη μέχρι τέλους πρόγραμμα αεροπορικής δραστηριότητος περιλαμβάνον:

Αναγνωρίσεις (πολλαί και παρατεταμέναι έξοδοι Χαρβαρτ, δίδουσαι την εντύπωσιν ότι παρά την αντιαεροπορικήν δραστηριότητα του εχθρού, έδει να ληφθούν σπουδαίαι και ακριβείς πληροφορίαι ταχείας χρησιμοποιήσεως).

Πυκνή δραστηριότης μαχητικών SPITS, δίδουσα την εντύπωσιν, ότι ενδιαφερόμεθα διά την παρεμπόδοσιν της εσωτερικής κυκλοφορίας του εχθρού εν τη τοποθ. αντιστάσεως ΓΡΑΜΜΟΥ και ότι σκοπείται η απαγόρευσις επικοινωνίας με την Αλβανίαν τουλάχιστον κατά την ημέραν. (Επεδιώκετο να δοθεί η εντύπωσις ότι σκοπείται η χαλάρωσις του αμυντικού Σχεδίου του εχθρού).

Βομβαρδισμοί μετρίας και ισχυράς εντάσεως διά ρουκεττών και βομβών 250 και 500 λιβρών μετ' επιβράδυνσιν ή ακαριαίαι, επί σκοπώ όπως αφ' ενός μεν επιτευχθούν καταστροφαί, σπάσουν εξ άλλου τα νεύρα του εχθρού.

Αι μετ' επιβραδύνσεως βόμβαι των 250 και 500 λιβρών σκοπόν είχον επίσης να κλονίσουν την εμπιστοσύνην των μαχητών του εχθρού επί της αντοχής των πολυβολείων και σκεπάστρων. Τούτο διότι διά του πυροβολικού, ελλείψει πυροσωλήνων μετ' επιβραδύνσεως, αι καταστροφαί των πολυβολείων και σκεπάστρων δεν επετυγχάνοντο. Αντιθέτως αι μετ' επιβραδύνσεως βόμβαι της αεροπορίας κατέστρεφον ταύτα ολοσχερώς. Τ' αποτελέσματα εσχολιάζοντο διά μεγαφώνων και τηλεβόα (χωνιά) από τας προωθημένας θέσεις των ημετέρων.

Εξ άλλου οι πυκνοί και τοποθετημένοι εις ζωτικάς κατευθύνσεις επιθέσεως αεροπορικοί βομβαρδισμοί, έδιδον την εντύπωσιν μακράς και επιμόνου προπαρασκευής δι' επίθεσιν.

β) Βομβαρδισμοί πυροβολικού: Πρόγραμμα συντεταγμένον υπό των μεραρχιών γραμμής και εγκεκριμμένον υπό του ΣΗΔΜ ετοποθέτει κατά διάφορα πυκνά χρονικά διαστήματα ημέρας και νυκτός ισχυροτάτας σφύρας πυροβολικού επί ζωτικών σημείων της τοποθεσίας αντιστάσεως του εχθρού εν ΓΡΑΜΜΩ.

Επεδιώκετο το τσάκισμα των νεύρων αφ' ενός, αφ' ετέρου η εντύπωσις ισχυράς προπαρασκευής προς υποστήριξιν επικειμένης επιθέσεως.

γ) Αύξουσα επιθετική δραστηριότης των ταξιαρχιών γραμμής μάχης ΓΡΑΜΜΟΥ (τοπικά εγχειρήματα, υφαρπαγαί εχθρ. φυλακίων, νυκτεριναί διεισδύσεις βάθους και προσβολαί εχθρικών στόχων, πυκνή περιπολιακή δραστηριότης, αναγνωρίσεις στελεχών λίαν επιδεικτικαί και πυκναί, μετατοπίσεις στρατευμάτων, δραστηριότης εικονικών μεταφορών διά κινήσεως μαζών μεταφορικών μέσων κ.λ.π.).

δ) Στρατηγικαί μετατοπίσεις ολοκλήρων μεραρχιών (ΙΧ, ΧV).

Αι μεραρχίαι αύται μεταφερόμεναι εκ Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδος προς συμμετοχήν εις τας επιχειρήσεις, εστάθμευσαν αρχικώς με επιθετικόν προσανατολισμόν προς Βορ. ΓΡΑΜΜΟΝ, ήτοι:

<u>ΙΧ μεραρχία</u>

Σ. Διοικήσεως ΤΣΟΤΥΛΙΟΝ
Ταξιαρχία εις περιοχήν ΛΕΥΚΗ – ΔΑΜΑΣΚΗΝΙΑ
Ταξιαρχία εις περιοχήν ΟΜΑΛΗ – ΜΟΡΦΗ
Ταξιαρχία εις περιοχήν ΤΣΟΤΥΛΙΟΝ – ΝΕΑΠΟΛΙΣ

<u>ΧV μεραρχία</u>

Σ. Διοικήσεως ΣΙΑΤΙΣΤΑ
Ταξιαρχία εις περιοχήν ΣΙΑΤΙΣΤΑ – ΚΑΛΟΧΩΡΙ
Ταξιαρχία εις περιοχήν ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ

Αναγνωρίσεις των μεραρχιών τούτων επί Βορ. ΓΡΑΜΜΟΥ απέβλεψαν εις την επιδιωκομένην εντύπωσιν προτεραιότητος των επιχειρήσεων τούτων.

ε) Αιφνιδιαστικαί μετατοπίσεις μάζης πυροβολικού και βολή σφυροκοπήματος εις σημεία, ένθα το από γνωστών θέσεων πυροβολικόν δεν ηδύνατο να εκτελέση.

στ) Σπουδαιοτάτη υπήρξεν επίσης η επιτυχία να εξασφαλισθή διοχέτευσις παραπλανητικών πληροφοριών κατ' ευθείαν εις το Γενικόν Αρχηγείον των Συμμοριτών.

Διά του τρόπου και της μελετημένης και εν σχεδίω παραπλανητικής προσπαθείας κατορθώθη να σχηματισθή εις την αρχηγίαν των Κ.Σ. η πεποίθησις, ότι το Γενικόν Στρατηγείον θ' αρχίση τας μεγάλας του επιχειρήσεις από τον ΓΡΑΜΜΟΝ.

Η πεποίθησις αύτη μετεβιβάσθη εις τα Κ.Σ. στρατεύματα διά διαταγών, τύπου, ραδιοφώνου, προπαγάνδας, καθοδηγητών και αρθρογραφίας των ηγετικών στελεχών του ΚΚΕ.

Αι ακολουθήσασαι εν συνεχεία επιθετικαί αναγνωρίσεις ισχύος της VIII Μεραρχίας κατά υψοδ. 1806 – ΚΑΜΕΝΙΚ (3 και 4 Αυγούστου) και Ι Μεραρχίας κατά υψοδ. 1425 (2 Αυγούστου) και κατά ΤΑΜΠΟΥΡΙ – ΤΣΑΡΝΟ – ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ (5, 6, 7 Αυγούστου) απετέλεσαν την σφραγίδα των παραπλανητικών ενεργειών.

Η εξέλιξις απέδειξεν ότι η παρά του ΣΗΔΜ επιδιωχθείσα θεμελίωσις εγένετο.

Η Στρατηγική παραπλάνησις επέτυχεν.

ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΕΙΣ (ειδικώς επί ΒΙΤΣΙ)

Αλλά και επί ΒΙΤΣΙ δεν ημελήθη η παραπλάνησις.

Η Διοίκησις ηθέλησεν να κρύψη τας προθέσεις της όσον αφορά την τοποθέτησιν της Κυρίας προσπαθείας.

Εμελετήθη υπό του Διοικητού του Β΄ΣΣ και ενεκρίθη υπό του Διοικητού του ΣΗΔΜ πλήρες πρόγραμμα παραπλανητικών ενεργειών. Εν τούτω και βομβαρδισμοί αεροπορίας και πυροβολικού ισχύος, κυρίως διά το σπάσιμο των νεύρων των μαχητών του εχθρού επί ΒΙΤΣΙ και της Κ.Σ. ηγεσίας.

Επεδιώκετο επί πλέον η συστηματική και επί μακρόν καταστροφή εχθρικών αντιστάσεων τοποθετημένων επί της Κυρίας προσπαθείας και των οποίων η άρσις ήτο υποχρεωτική με την έναρξιν της επιθέσεως (ΠΟΛΕΝΑΤΑ, ύψ. 1685, ΡΟΤΟ, ΜΠΑΡΟ, ΛΕΣΙΤΣ). Επίσης γειτονικών προς την κατεύθυνσιν Κ. προσπαθείας (ΒΙΓΛΑ ΛΟΥΤΖΑ, ΚΟΥΛΑ, ΠΛΑΤΥ, ΓΚΟΛΙΝΑΤΑ).

Όλη όμως αυτή η ενέργεια προπαρασκευής εκαλύπτετο προσεκτικώς διά βολών ισχύος πυροβολικού και αεροπορίας εις πολλά σημεία, ζωτικών επίσης επιθετικών κατευθύνσεων και στόχων μετόπισθεν (Στρατηγεία, εφεδρείαι, αποθήκαι, Σχηματισμοί κ.λ.π.).

Πλήθος άλλων παραπλανητικών προσπαθειών του Β΄ΣΣ με τέχνην εκάλυψε τας προθέσεις ως προς την Κ. προσπάθειαν.

Αλλά και κατά την τοποθέτησιν των Μονάδων επιθέσεως επί της βάσεως εξορμήσεως και την εκτέλεσιν των επιθετικών εγχειρημάτων ΠΟΛΕΝΑΤΑ, 1685 κατεβλήθησαν εξαιρετικαί προσπάθειαι ώστε να μη αντιληφθή ο εχθρός τας προθέσεις της αρχομένης επιθέσεως.

Και εδώ δύναται να λεχθή, όπως τα πράγματα απέδειξαν, ότι η παραπλάνησις επέτυχεν και ο Στρατηγικός και τακτικός αιφνιδιασμός υου εχθρού υπήρξεν πλήρης.

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ

Η διεξαγωγή της επιχειρήσεως είχεν ανατεθή εις το Β΄ΣΣ.

Δεν θα επιχειρηθή η εξιστόρησις της διεξαγωγής της επιχειρήσεως αφού ταύτην την διεξήγαγε το Β΄ΣΣ.

Διά την πληρότητα όμως της παρούσης εκθέσεως προσαρτάται αντίγραφον της εκθέσεως επιχειρήσεως “ΠΥΡΣΟΣ”, της υποβληθείσης εις ΣΗΔΜ υπό του Β΄ΣΣ.

Εθεωρήθη αναγκαίον εν τούτοις εις το παρόν Κεφάλαιον να περιληφθούν τα εξής:

Ανάλυσις σοβαρών τινων παραγόντων σχετιζομένων με την επιτυχή διεξαγωγήν της μάχης.

Ανάλυσις της διεξαγωγής της μάχης.

α) Παράγοντες διά την επιτυχίαν του ελιγμού

Και εις σχετικόν, ανωτέρω κεφάλαιον εξητάσθη, ότι βασική προϋπόθεσις του εις ΒΙΤΣΙ ελιγμού ήτο η επιθυμία επιτυχίας ραγδαίων αποτελεσμάτων αλλά και συντριπτικών διά τον εχθρόν.

Τούτου ένεκεν η Διοίκησις και το Επιτελείον καλώς εξετίμησαν και συνέκριναν τους παράγοντας εχθρός, Μέσα.

Υπήρξεν αναμφισβήτητος η υπεροχή των μέσων της επιθέσεως και η εμπιστοσύνη ημών επ’ αυτών. Ηδυνάμεθα όπου ηθέλαμε να επιτεθώμεν και να σπάσωμε το μέτωπον, αι ζημίαι μας όμως εις έμψυχον υλικόν θα ήσαν πολύ σοβαραί και τα αποτελέσματα μηδαμινά.

Παρά την σοβαράν όντως υπεροχήν των μέσων θέλησις ήτο να λυθή το πρόβλημα δι’ ελιγμού κυρίως. Η κρούσις ήτο η εις χείρας του διευθύνοντος την επίθεσιν σοβαρά εφεδρεία, ήτις εν ανάγκη και μόνον εν ανάγκη θα εχρησιμοποιείτο διά την επιτυχίαν ρήγματος και εξουδετέρωσιν της βουλήσεως της αντιπάλου ηγεσίας.

Διά να εξυπηρετηθή συνεπώς ο συλληφθείς ελιγμός έπρεπε βασικώς:

Να επιτύχη η παραπλάνησις και συνεπώς ο Στρατηγικός αιφνιδιασμός.

Διά την επιτυχίαν του αιφνιδιασμού, έδει η εξόρμησις να είναι νυκτερινή (έναρξις τας πρώτας νυκτερινάς ώρας), ταχεία, προωθητική (διείσδυσις) και τολμηρά.

Αι δυνάμεις εξορμήσεως (νυκτός) να ήσαν ικαναί δι' ελιγμόν, διείσδυσιν, υφαρπαγήν και αιφνιδιαστικήν κρούσιν (Καταδρομείς) και εδραίωσιν επί του επισημανθέντος πρώτου αντικειμενικού σκοπού ΜΠΑΡΟ - ΛΕΣΙΤΣ - ΤΣΟΥΚΑ (Καταδρομείς συν τάγματα πεζικού).

Ανάγκη οπίσω των προωθουμένων και εισδυόντων Μοιρών Καταδρομών και των ακολουθούντων ταγμάτων πεζικού να ηκολούθουν εν συνεχεία και κατά πόδας ισχυρώτεραι δυνάμεις πεζικού (ταξιαρχίαι), ώστε να είναι δυνατή:

Η ισχυρά εδραίωσις επί του αντικειμενικού σκοπού ΜΠΑΡΟ – ΛΕΣΙΤΣ – ΤΣΟΥΚΑ και:

Η άμεσος και συγχρόνως με την εδραίωσιν, προώθησις ισχυρών δυνάμεων εκμεταλλεύσεως προς ΒΑΡΜΠΑΝ, ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΝ και ΠΡΕΒΟΛ – ΛΑΙΜΟΝ.

Απαραίτητοι προϋποθέσεις διά τον διευθύνοντα την μάχην:

ι) Η συνεχής ώθησις των δυνάμεών του προς ΒΑΡΜΠΑΝ – ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΝ και ΠΡΕΒΟΛ – ΛΑΙΜΟΝ.

ιι) Η συνεχής ισχυρά τροφοδότησις της Κυρίας προσπαθείας και δη της αριστεράς κατευθύνσεως ταύτης, ΜΠΙΚΟΒΙΚ – ΜΠΑΡΟ – ΒΑΡΜΠΑ, διά δυνάμεων, κυρίως πεζικού, ώστε να μην εξαντληθή εις το κερδιζόμενον κατά την μάχην βάθος.

Το αυτό και διά την δεξιάν της Κυρίας προσπαθείας ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ – ΛΕΣΙΤΣ – ΠΡΕΒΟΛ – ΛΑΙΜΟΣ, ώστε καλυπτομένη αύτη ισχυρώς κατά το δεξιόν πλευρόν της (σοβαρός κίνδυνος) να έχη την δυνατότητα να αχθή ισχυρώς μέχρι ΛΑΙΜΟΥ.

ιιι) Ίνα η εισδύσασα επιθετική σφην χωθή βαθύτερα και μέχρι λιμνών ΠΡΕΣΠΩΝ (τέρμα του βάθους της υπό των Κ.Σ. ελεγχομένης περιοχής ΒΙΤΣΙ), ήτο απαραίτητος η ισχυροτάτη προστασία της Κυρίας προσπαθείας από Βορρά κυρίως (κατά το δεξιόν πλευρόν).

Την σοβαράν αυτήν ανάγκην διαβλέπει ευκρινώς το Σχέδιον Ενεργείας υπ' αρ. 85 και ιδιαιτέρως τονίζεται εν τη αποστολή του Β΄ΣΣ. "Ισχυρά κάλυψις των πλευρών". Εξ άλλου μία εκ των κυρίων αποστολών της αεροπορίας διατυπούται διά του αυτού Σχεδίου Ενεργείας ως εξής:

"Προστασία της κατευθύνσεως Κυρίας προσπαθείας από την περιοχήν ΒΙΓΛΑ ΛΟΥΤΖΑ – 1807 – ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΕΦΑΛΗ και εξάρθρωσις πάσης εκείθεν αντεπιθετικής προσπαθείας του εχθρού".

Ήτο ανάγκη συνεπώς η αποστολή της καλύψεως να ανετίθετο εις Μονάδα άλλην και εν ουδεμιά περιπτώσει εις μεραρχίαν της Κυρίας προσπαθείας (εν προκειμένη η ΧΙ), ώστε αυτή μεν απερίσπαστος να αφοσιωθή εξ ολοκλήρου εις την αποστολήν καλύψεως (αμυντικώς ή επιθετικώς), η δε επί της Κυρίας προσπαθείας μεραρχία (ΧΙ) απερίσπαστος να επιδοθή εις το έργον της (επίθεσις, ρήγμα, ταχίστη και βαθυτάτη εκμετάλλευσις).

ιν) Εν τω Σχεδίω Ενεργείας προβλέπεται και διατάσσεται εν συνεχεία διά της διαταγής επιχιερήσεων, μία δευτερεύουσα προσπάθεια εν τη κατευθύνσει ΙΕΡΟΠΗΓΗ – ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗ.

Διά την ενέργειαν ταύτην ερευνάται η κατάλληλος ώρα εκδηλώσεώς της. Είναι εκεί ισχυραί οχυρώσεις, ισχυραί δυνάμεις επανδρώνουν ταύτας, τοπικαί εφεδρείαι και ολόκληρος η 105 εφεδρ. ΚΣ ταξιαρχία.

Εξ άλλου γειτονεύει η Αλβανία και τα παραμεθόρια στρατεύματα ταύτης έχουν στενωτάτην μετά των ΚΣ συμμαχίαν και δεικνύουν επιθετικάς διαθέσεις έναντι του εθνικού στρατού. Αι διαθέσεις αύται θα ήσαν ισχυρότεραι αν τυχόν τα εθνικά στρατεύματα εν τη προόδω της επιθέσεως παρεβίαζον τυχόν το αλβανικόν έδαφος έστω και εις βάθος μέτρου.

Είναι εν τούτοις η ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗ σπουδαίος αντικειμενικός σκοπός και πρέπει να εκδηλωθή προς εκεί και από Νότου σοβαρά απειλή. Αν λόγω οχυρώσεων δεν θα ευδοκιμούσεν η επίθεσις, θα επετυγχάνετο τουλάχιστον συγκράτησις, εις τον τομέα τούτον εχθρικών δυνάμεων.

Το Σχέδιον δέχεται την κατεύθυνσιν ταύτην και την τοποθετεί ευθύς εξ αρχής, αλλά ως <u>δευτερεύουσαν τοιαύτην</u>. Διά να αποφύγη μάλιστα την αποτυχίαν ή σοβαράν αιμορραγίαν θέτει εις την αποστολήν του Β΄ΣΣ διά της Α.Α.Π. 109/16.VII.49 Διαταγής Επιχειρήσεων τον περιορισμόν "Εκδήλωσις ταύτης άμα ως ο εχθρός εμπλέξη τας εφεδρείας του εις τον αγώνα εν τη Κυρία προσπαθεία (κέντρον)".

β) Ενέργεια ΣΗΔΜ από 10-15.VIII.1949 και Ανάλυσις επί της διεξαγωγής της επιχειρήσεως.

ι. Εκρίθησαν ικανοποιητικά τα επιτευχθέντα αποτελέσματα των προπαρασκευαστικώς ενεργηθεισών επιθέσεων του Β΄ΣΣ (22 ταξιαρχία) κατά ΠΟΛΕΝΑΤΑ και 1685 την 10.VIII.49.

Τούτο ανεφέρθη εις Αρχιστράτηγον διά του Α.Π. 2794/10.VIII.49 σήματος ΣΗΔΜ.

ιι. Την 0900 ώραν της 11.VIII.49 διετάχθη διά του Α.Π. 2795 σήματος ΣΗΔΜ προς XV μεραρχίαν η προώθησις ολοκλήρου της 45 ταξιαρχίας εις περιοχήν ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ, όπου να είναι ετοίμη προς επέμβασιν εν τη Κυρία προσπαθεία ή όπου παραστή ανάγκη.

ιιι. Την 0830 ώραν της 11 Αυγούστου ο διοικητής ΣΗΔΜ αντιστράτηγος Βεντήρης, ο υπαρχηγός του ΓΕΣ αντιστράτηγος Κιτριλάκης μετά επιτελών φθάνουν εις ΜΠΙΚΟΒΙΚ, ένθα το Τακτικόν Στρατηγείον III και Χ μεραρχιών. Αναφέρεται την στιγμήν αυτήν υπό των διοικητών των μεραρχιών η πληροφορία, ότι κατελήφθησαν τα υψώματα ΓΙΑΜΑΤΑ - ΜΠΑΡΟ - ΛΕΣΙΤΣ - ΤΣΟΥΚΑ. Η εντύπωσις αυτή παραμένει καθ' όλην την μέχρι 1000 ώρας παραμονήν εις ΜΠΙΚΟΒΙΚ.

Περί την 0900 ώραν ο διοικητής του Β΄ΣΣ αναφέρει τηλεφωνικώς εις διοικητήν ΣΗΔΜ την πτώσιν των ανωτέρω εχθρικών αντιστάσεων και την επίτευξιν του ρήγματος. Η εντύπωσις του διοικητού ΣΣ λίαν ικανοποιητική και ζητεί:

Την προώθησιν της 32 ταξιαρχίας εις περιοχήν ΤΡΟΠΑΙΟΥΧΟΥ ΦΛΩΡΙΝΗΣ και μίαν ταξιαρχίαν της XV μεραρχίας εις τας θέσεις της μέχρι τούδε εφεδρικής 42 ταξιαρχίας (ΜΑΝΙΑΚΟΙ – ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ), διότι η τελευταία κατά ληφθείσαν απόφασίν του, διατίθεται εις την IX μεραρχίαν.

Η στρατηγική κατάστασις την στιγμήν εκείνην παρουσιάζετο λίαν ικανοποιητική.

Διεπιστώθη εν τούτοις επί τόπου, ότι η Χ μεραρχία πολύ ησχολήθη εις ΡΟΤΟ, δεν είχεν ολοκληρώση την κατάληψίν του και απησχόλει εκεί ολόκληρον την 35 ταξιαρχίαν (-2λοχία).

Αλλά και ολόκληρος η 36 ταξιαρχία απησχολήτο εις καλυπτικάς ενεργείας του αριστερά (Δυτ.) της διατάξεως της μεραρχίας. Απέμεινε μόνο η 37 ταξιαρχία, ήτις ακολουθήσασα απ' αρχής τας δυνάμεις Καταδρομών ήτο εις περιοχήν ΓΙΑΜΑΤΑ - ΜΠΑΡΟ.

Μία πρώτη εντύπωσις, μορφωθείσα εις ΜΠΙΚΟΒΙΚ, ήτο ότι πολύ μας απησχόλει το ΡΟΤΟ και πολλάς δυνάμεις εδέσμευσεν. Τούτο είχε σοβαράν σημασίαν και απέβαινεν εις βάρος της ισχύος της Κυρ. προσπαθείας, ην απ' αρχής και πάντοτε ήθελεν ισχυράν το ΣΗΔΜ (τουλάχιστον προικισμένην με 2 ταξιαρχίας εξ αρχής) Α.Α.Π. 136/29.VII.49 ΣΗΔΜ τονίζουσα:

"Η από ΜΠΙΚΟΒΙΚ προς ΜΠΑΡΟ - ΛΕΣΙΤΣ - ΒΑΡΜΠΑ κατεύθυνσις (Χ μεραρχίας) να προικοδοτηθή εξ αρχής διά 2 τουλάχιστον ταξιαρχιών της Χ μεραρχίας. Η απαραίτητος μόνον δύναμις θ' ασχοληθή με την κάλυψιν εξ αριστερών. Άλλαι δυνάμεις θ' ασχοληθούν με την κατάληψιν ΡΟΤΟ - ΓΚΛΑΒΑΤΑ".

Εις σχετικήν ερώτησιν την 9 ώ. προς τον υποδιοικητήν Χ μεραρχίας περί ΡΟΤΟ και όλων των διά την ισχύν της Κ. προσπαθείας ανησυχιών λαμβάνεται η απάντησις "ακόμη εκείνο εκεί το τσουγκάρι στο Ανατολικώτερο μέρος του ΡΟΤΟ μένει για να ολοκληρωθή. (διοικητής και υποδιοικητής Χ μεραρχίας).

Αυξάνουν εν τούτοις αι ανησυχίαι και ενισχύονται έτι περισσότερον με την τηλεφωνηθείσαν απόφασιν του διοικητού Β΄ΣΣ. να θέση εις την διάθεσιν της IX Μεραρχίας την μοναδικήν εφεδρείαν του (42 ταξιαρχίαν).

Γίνεται φανερόν, ότι η κατάστασις ΡΟΤΟ και η αποφασισθείσα διάθεσις της εφεδρικής ταξιαρχίας εις IX μεραρχίαν καθιστούν ήδη ανίσχυρον την Κυρίαν προσπάθειαν ΜΠΙΚΟΒΙΚ - ΜΠΑΡΟ - ΒΑΡΜΠΑ, προς εκμετάλλευσιν βάθους. Και το ακόμη σοβαρότερον, ότι πάσα άλλοθεν ενίσχυσις της Κ. προσπαθείας θα ήτο βραδυτάτη λόγω αποστάσεως και δυσκολιών κινήσεως (πεζή, νάρκες, αντίδρασις εχθρού από πλευρά). Η αναφορά της Χ ότι ένα τσουγκάρι μένει ακόμη στο ΡΟΤΟ, καλή, αλλ' όχι ικανοποιητική. Η 35 ταξιαρχία δεν φαίνεται δυνατόν να ενισχύση εγκαίρως, εντός της 11.VIII την Κ. προσπάθειαν. Με την διάθεσιν εξ άλλου υπό του Β΄ΣΣ προς Δ. της 42 ταξιαρχίας (εφεδρεία) γίνεται φανερόν, ότι η βραδύτης εκμεταλλεύσεως, τουλάχιστον διά την ημέραν της 11.VIII.49 είναι αναπόφευκτος.

Κατόπιν τούτου ο διοικητής του ΣΗΔΜ μετά του υπαρχηγού ΓΕΣ επιστρέφουν εις το Τακτ. Στρατ. Β΄ΣΣ, όπου φθάνουν περί την 1000 ώραν.

Εγνώσθησαν όλαι αι ανησυχίαι εις τον διοικητήν Β΄ΣΣ και επακολουθεί η εντύπωσις του τελευταίου συνοψιζομένη ως εξής:

Εσφαλμένως ανεφέρθη ότι κατελήφθησαν όλοι οι αντικειμενικοί σκοποί. Εξακολουθούν να ανθίστανται εισέτι η ΓΙΑΜΑΤΑ, υψοδ. 1707, ΛΕΣΙΤΣ (όχι) – ΜΠΑΡΟ (ναι) – υψοδ. 1707 (όχι) και ΛΕΣΙΤΣ (όχι) – ΤΣΟΥΚΑ (ναι) είναι λίαν ικανοποιητικά.

Από στιγμής εις στιγμήν αναμένεται πτώσις ΓΙΑΜΑΤΑ – 1707 – ΛΕΣΙΤΣ.

Ότι επί πλέον δεν είχεν ολοκληρωθή το ΡΟΤΟ και αι προβλέψεις ήσαν συντόμου ολοκληρώσεως.

Ανέφερεν ότι δεν ησθάνετο καμίαν ανησυχίαν διά την τύχην της Κυρ. προσπαθείας και ότι συμφώνως με την διαταγήν Επιχειρήσεων Β΄ΣΣ εντός του μικροτέρου χρόνου η διοίκησις και 2 τάγματα της 35 ταξιαρχίας θα ενίσχυον την 37 ταξιαρχίαν (Κυρ. προσπαθείας).

Αναφερόμενος επίσης εις την διάθεσιν της 42 ταξιαρχίας εις ΙΧ μεραρχίαν ετόνισεν, ότι η εντύπωσίς του ήτο, ότι τα επιτευχθέντα επί της εχθρικής τοποθεσίας ρήγματα ήσαν λίαν ικανοποιητικά εις εύρος, εντός ολίγου θα διευρυνθούν διά καταλήψεως ΓΙΑΜΑΤΑ – ΛΕΣΙΤΣ και ότι είναι κατάλληλος η στιγμή να εκδηλωθή ο προβλεφθείς ελιγμός της ΙΧ μεραρχίας. Ότι πάσα αναβολή θα ωφελούσε τον εχθρόν, ο οποίος θ' απέσυρε προς Αλβανίαν διά ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ τας δυνάμεις του και ακόμη έλεγεν ο υποστράτηγος ότι είχε πολλάς ενδείξεις να πιστεύη εις τούτο, αλλά και πεποίθησιν ότι επέστη η στιγμή εκδηλώσεως του προβλεφθέντος ελιγμού της ΙΧ μεραρχίας και προέβλεπεν ασφαλεστάτην την επιτυχίαν, ως εξάγεται και εκ της κάτωθι διαταγής του (Α.Π.Φ. 132/21/12.VIII.49) διαταγή Β΄ΣΣ προς ΙΧ μεραρχίαν.

Τι συνέβη και απέτυχε τελείως μία ευκολωτάτη επιχείρησις με μίαν επίλεκτον Μονάδα ως η ΙΧ μεραρχία;

Μετά την ανωτέρω συνομιλίαν διοικητών ΣΗΔΜ και Β΄ΣΣ ο υπαρχηγός ΓΕΣ αντιστράτηγος Κιτριλάκης εγνώρισεν τας ανησυχίας του εις διοικητήν ΣΗΔΜ, ως προς το ανίσχυρον Κ. προσπαθείας (Χ μεραρχία) συν τη πληροφορία, ότι ο επιτελάρχης του Β΄ΣΣ του ανέφερε τηλεφωνικήν συνομιλίαν του με επιτελάρχην Χ μεραρχίας, καθ' ην η 35 ταξιαρχία είχε σοβαράς απωλείας, εγγιζούσας τα 50% της δυνάμεώς της και δεν ήτο ικανή διά περαιτέρω προσπαθείας.

Τούτο ενίσχυσεν έτι περισσότερον τας αρχικάς ανησυχίας περί της ισχύος της Κ. προσπαθείας και εζητήθη διά β΄ φοράν την 15 ώ. διασάφησις της τακτικής καταστάσεως από τον υποστράτηγον διοικ. Β΄ΣΣ, ο οποίος εξεπλάγη έλαβε τον διοικ. Χ μεραρχίας εις το τηλέφωνον και διέψευσε τας ανησυχίας περί μη μαχητικότητος 35 ταξιαρχίας τονίσας σταθερώς, ότι η κατάστασις της γραμμής ήτο ικανοποιητική και τα πάντα έβαινον καλώς και σύμφωνα με το πρόγραμμα.

Εν τούτοις, παρ' όλην την αισιοδοξίαν του διοικητού Β΄ΣΣ δεν ήρθησαν αι ανησυχίαι. Απέμεινεν η εντύπωσις, ότι δεν είχε σαφείς πληροφορίας και συνεπώς ήτο εσφαλμένη η εκτίμησις της στρατιωτικής καταστάσεως, ότι υπερβάλλει τας ικανότητας της Χ μεραρχίας να διευθύνη και φέρη εις ταχέα αποτελέσματα την Κυρίαν προσπάθειαν από ΜΠΑΡΟ προς ΒΑΡΜΠΑΝ, ότι αι αρχικαί και διά της διαταγής επιχειρήσεων του ΣΣ προβλέψεις περί νυκτερινής αιφνιδιαστικής καταλήψεως του ΡΟΤΟ ανετράπησαν εξ ολοκλήρου με την άστοχον διά πυροβολικού επίθεσιν, ως εκτίθεται κατωτέρω. Τούτο διότι ενώ ήγγιζεν η μεσημβρία της 11.VIII.49, η 35 ταξιαρχία εξηκολούθει να περισπάται με το ΡΟΤΟ αντί από ωρών να έχη στείλη εις ΜΠΑΡΟ το μείζον της δυνάμεώς της.

Φανερόν κατόπιν των ανωτέρω, ότι η ταχεία εκμετάλλευσις διά την 11 Αυγούστου, ως το Σχέδιον Ενεργείας προέβλεπεν και επεδίωκεν και ην εξησφάλισαν, διανοίξαντα 2 ευρέα ρήγματα επί της εχθρικής τοποθεσίας, τα επί της γραμμής μάχης Στρατεύματα από της 8 ω. (ταξιαρχίαι Καταδρομών, 31, 33, 37 Ταξιαρχίαι) (Έκθεσις επιχ. ΠΥΡΣΟΣ Β΄ΣΣ), δεν καθίστατο ευχερής, διά τον λόγον ότι το Β΄ΣΣ απεγύμνωσεν αυτό εαυτό των διά τον σκοπόν τούτον προοριζομένων δυνάμεων Πεζικού, ήτοι:

ι) Δεν επενέβη και άφησε την Χ μεραρχίαν να ενεργήση ως ενήργησε κατά ΡΟΤΟ, απασχολούσα κατ' ανάγκην εκεί δυνάμεις προοριζομένας διά την Κυρ. προσπάθειαν και

ιι) Απεγυμνώθη των διά την Κ. προσπάθειαν προσηνατολισμένων αρχήθεν και Κυρίως εφεδρειών του (42 ταξιαρχία), διαθέσαν ταύτην προώρως, εις ΙΧ μεραρχίαν.

ιιι) Πλέον των ανωτέρω δύο ενεργειών, αφηρέθη από την Κυρ. προσπάθειαν σύνταγμα πεδινού πυροβολικού και μοίρα μέσου Π. επ' ωφελεία ΙΧ μεραρχίας. Εξησθένησεν ούτω και εις πυροβολικόν η Κυρία προσπάθεια.

Πριν ή διατυπωθούν εν τη παρούσει εκθέσει τα υπό του ΣΗΔΜ ληφθέντα μέτρα και πριν αναλύσωμεν την προς ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗ επίθεσιν της ΙΧ μεραρχίας, αναφέρομεν αναλυτικότερον την δράσιν της Χ μεραρχίας (διοικητής ταξίαρχος Λίβας) από της ενάρξεως της επιθέσεως και μέχρις εσπέρας 11.VIII.1949.

α) <u>Αποστολή Χ μεραρχίας</u>

Η Χ μεραρχία ετοποθετήθη υπό του διοικητού Β΄ΣΣ εις το σχέδιον διατάξεως της επιχειρήσεως "ΠΥΡΣΟΣ" "Βίτσι" ως μεραρχία Κυρίας προσπαθείας εν τη κατευθύνσει ΜΠΙΚΟΒΙΚ – ΜΠΑΡΟ – ΒΑΡΜΠΑ.

Ήτο φανερά η αποστολή της μεραρχίας ταύτης. Εν τούτοις εν τη προπαρασκευή της επιθέσεως, συμπληρωματικώς εδόθησαν εξηγήσεις και οδηγίαι υπό του διοικητού Β΄ΣΣ.

Αλλά και ο υπογράφων, εις προσωπικάς του επισκέψεις και διά του επιτελάρχου του, ετόνισε και επεξήγησεν εις τον διοικητήν Χ μεραρχίας, ταξίαρχον Λίβαν, ότι η ταχεία και δραστηρία εκτέλεσις της αποστολής του θα εξησφάλιζε την νίκην με τα περισσότερα δυνατά αποτελέσματα.

Απέμεινεν η εντύπωσις, ότι ο μέραρχος κατενόησε πλήρως την αποστολήν του.

β) <u>Εκτέλεσις Αποστολής</u>

Η Χ μεραρχία βάσει της εγγράφου αποστολής (Α.Α.Π. 132/15/4.VIII.49 διαταγής επιχειρήσεων Β΄ΣΣ) διά της 35 ταξιαρχίας ήρξατο τας πρώτας νυκτερινάς ώρας της Χ συν 1 ημέρας επίθεσιν προς κατάληψιν του υψοδ. ΡΟΤΟ.

Διά της 37 ταξιαρχίας ακολουθεί την ΙΙΙ μεραρχίαν Καταδρομών εν τη κατευθύνσει της Κ. προσπαθείας και διά της 36 ταξιαρχίας καλύπτει την Κ. προσπάθειαν από δυσμών και ικανοποιεί τας λοιπάς ανάγκας της επιθετικής διατάξεως.

Από του μεσονυκτίου περίπου εξεδηλώθη επί ΡΟΤΟ ισχυροτάτη προπαρασκευή πυροβολικού διά του συνόλου σχεδόν του πυροβολικού του Νοτίου συγκροτήματος (πλέον των 40 πυροβόλων)!!!

Εδημιουργήθη αρχικώς η εντύπωσις, ότι απωλέσθη ο αιφνιδιασμός και ότι τα εξορμήσαντα προς επίθεσιν στρατεύματα εδέχοντο αντεπιθέσεις, ας το πυροβολικόν απέκρουεν. Εις σχετικήν ερώτησίν μου προς Β΄ΣΣ την 2 ώ. 11.VIII διά του αντισ. Τζανετή έλαβον την απάντησιν, ότι η Χ μεραρχία προπαρεσκεύαζε διά πυροβολικού την κατά ΡΟΤΟ επίθεσίν της.

Η τοιαύτη διά πυροβολικού προπαρασκευή και υποστήριξις μιας αιφνιδιαστικής νυκτερινής επιθέσεως και μάλιστα εν χρόνω και πλαισίω ευρυτάτης νυκτερινής προσπαθείας εις βάθος 8-12 χιλιομέτρων 3 ολοκλήρων μεραρχιών, όχι μόνον άσκοπος, αλλά και βλαβερά του όλου αιφνιδιασμού ήτο, διά τον οποίον επί πολύ αι διοικήσεις ειργάσθησαν και επέτυχον μέχρι της στιγμής.

Βραδύτερον επληροφορήθην, ότι ολόκληρος αυτός ο ορυμαγδός σκοπόν είχε την προστασίαν του κινουμένου πεζικού εναντίον ΡΟΤΟ και συγχρόνως την διάνοιξιν διαδρόμων εις τα ναρκοπέδια της εχθρικής τοποθεσίας ΡΟΤΟ.

Παρά την επί ΡΟΤΟ κατανάλωσιν 3500-4000 βλημάτων, το πεζικόν προ του κινδύνου εκ του ιδικού του πυροβολικού καθηλώθη, ημποδίσθη εις τας διεισδύσεις και πλευρ. ελιγμούς και μόλις την πρωίαν ώρμησεν εις επίθεσιν-έφοδον και κατέλαβε το ΡΟΤΟ πλην του ανατολ. ανωνύμου. Αποτέλεσμα λίαν βλαβερά καθυστέρησις εις βάρος ΜΠΑΡΟ – ΒΑΡΜΠΑ.

Ανεφέρθη ότι ολοκληρωτική κατάληψις του ΡΟΤΟ συνετελέσθη την 1300 ώραν της Χ συν 1 ημέρας (11.VIII). Και όμως μένομεν με την εντύπωσιν, ότι η ολοκλήρωσις δεν συνετελέσθη παρά την 15 ώ.

Εις την προσηρτημένην ειδικήν έκθεσιν της κατά ΡΟΤΟ επιθέσεως, εμφαίνεται λεπτομερέστερον η όλη ενέργεια της 35 ταξιαρχίας.

Εντεύθεν διαγράφεται η βραδύτης της Χ μεραρχίας και η αδυναμία της ν' ανταποκριθή εις τας υπό του σχεδίου επιχειρήσεων επιβαλλομένας υποχρεώσεις της ως μεραρχίας Κυρίας προσπαθείας.

Η άστοχος κατά ΡΟΤΟ επίθεσις διά πυροβολικού, όχι μόνον τον αιφνιδιασμόν της τοπικής προς ΡΟΤΟ και γενικώς προς ΜΠΑΡΟ – ΛΕΣΙΤΣ – ΤΣΟΥΚΑ επιθέσεως εζημίωσεν, αλλά είχεν ως συνέπειαν την εν ημέρα (Χ συν 1) συνέχισιν της κατά ΡΟΤΟ απασχολήσεως μέχρι και των απογευματινών ωρών της 35 ταξιαρχίας, της οποίας προορισμός από της πρωίας ώφειλε να είναι το ΜΠΑΡΟ.

Επεβάλλετο εν τούτοις, ευθύς ως αι κύριαι επί ΡΟΤΟ εχθρικαί αντιστάσεις εξουδετερώθησαν (και τούτο κατ' αναφοράν των διοικητού και υποδιοικητού Χ μεραρχίας εις τον υποφαινόμενον επί ΜΠΙΚΟΒΙΚ την 0830 ώραν της Χ συν 1 ημέρας είχε συντελεσθή) ν' αφήση διά την συνέχισιν των τοπικών επί ΡΟΤΟ προσπαθειών το πολύ 1 τάγμα και αι εξοικονομούμεναι δυνάμεις της 35 ταξιαρχίας να ωθηθώσι τάχιστα προς ΜΠΑΡΟ.

Αναλυτικώτερον εξετάζοντες τας ενεργείας της Χ μεραρχίας κατά την νύκτα 10-11 και την ημέραν της 11 Αυγούστου διακρίνομεν ότι:

α) Διά την επιχείρησιν προς κατάληψιν ΡΟΤΟ διέθεσεν απ' αρχής την 35 ταξιαρχίαν (-2λοχία). Η 35 ταξιαρχία αυτή κατέλαβε την 0800 ώραν της 11 Αυγούστου το κυρίως ΡΟΤΟ και απέμεινεν ανθιστάμενον το ανώνυμον αμέσως ανατολικώς του τριγωνομετρικού. Είχε συνεπώς την δυνατότητα η μεραρχία να ωθήση προς ΜΠΑΡΟ από της 9 ή 10 ώρας της 11 Αυγούστου την διοίκησιν της 35 ταξιαρχίας και 2 τάγματα (1½ τάγμα εκ των δυνάμεων ΡΟΤΟ, διοίκησιν, και 2λοχίαν του 562 Τ.Π., ήτοι εν όλω διοίκησις ταξιαρχίας και 2 τάγματα). Αν ούτως ενήργει θα άφηνεν εις ΡΟΤΟ διά την ολοκλήρωσιν του ανωνύμου και την προς ΓΚΛΑΒΑΤΑ ενέργειαν το πολύ 1 τάγμα.

β) Η 36 ταξιαρχία κατετεμαχίσθη ολόκληρος εις λόχους και απησχολήθη την 11 Αυγούστου είτε εις αγώνας επιθετικής προσπαθείας προς ΔΕΝΔΡΟΧΩΡΙ – ΟΡΛΟΒΟ, είτε εις πλαγιοφυλάξεις κατά τον άξονα της αμαξιτής ΚΑΣΤΟΡΙΑ – ΓΑΒΡΟΣ.

Επεβάλλετο εν τούτοις εις τας δευτερεύουσας ταύτας αποστολάς να χρησιμοποιηθώσιν αι απαραίτηται δυνάμεις, αίτινες εν ουδεμιά περιπτώσει έδει να είναι περισσότεραι του 1½ τάγματος το πολύ με την διοίκησιν της 36 ταξιαρχίας. Θα είχε συνεπώς η μεραρχία 1½ τάγμα της 36 ταξιαρχίας εις την διάθεσίν της, ώστε να ενισχύση την κυρίαν προσπαθείαν της επιθέσεως.

γ) Ήτο υποχρεωμένη εκ της εντολής η Χ μεραρχία να έχη απ' αρχής προσηνατολισμένας προς την Κυρία προσπάθειαν δύο ταξιαρχίας. Την δυνατότητα αυτήν είχεν η μεραρχία, αν δεν διεσπάτο η 36 ταξιαρχία κατά λόχους εις δευτερευούσας ανάγκας και αν εγκαίρως ωθούσε προς ΜΠΑΡΟ την 35 ταξιαρχίαν (μείον τάγμα). Απόρροια της τοιαύτης ενεργείας ήτο να χρησιμοποιηθή την 11 Αυγούστου εν τη κατευθύνσει Κυρ. προσπαθείας μόνον η 37 ταξιαρχία. Τας τελευταίας εσπερινάς ώρας ωθήθησαν λόχοι τινες της 35 ταξιαρχίας και διλοχία του 564 Τ.Π. με την διοίκησιν.

δ) Λεπτομερέστερον αναφέρεται η ενέργεια της μεραρχίας εις την ειδικήν έκθεσιν της επιθέσεως κατά ΡΟΤΟ, ήτις προσαρτάται τη παρούση και πίνακα κινήσεως των δυνάμεων αυτής από πρωίας 11-14 εσπέρας. Εν τη εκθέσει ταύτη προσαρτάται και σχεδιάγραμμα της διατάξεως 35, 36, 37 ταξιαρχιών την νύκτα 11-12.VIII.

Η Χ μεραρχία δεν διείδε την ανάγκην ταύτην. Μ' όλα ταύτα ήτο επιβεβλημένον εις τον μέραρχον να λάβη τοιαύτην απόφασιν επί του πεδίου της μάχης, εν όψει της κυρίας του αποστολής.

Κατά την επιστροφήν μου από το παρατηρητήριον της Χ μεραρχίας εις Τ.Σ./Β΄ΣΣ, υπέδειξα την βραδύτητα της Χ μεραρχίας και ετόνισα την ανάγκην προωθήσεως

της 35 ταξιαρχίας προς ΜΠΑΡΟ, πλην των απαραιτήτων εις ΡΟΤΟ και εκείθεν προς ΓΚΛΑΒΑΤΑΝ δυνάμεων, αίτινες δεν έπρεπε να ήσαν περισσότεραι του τάγματος. Η υπόδειξίς μου αύτη επανελήφθη και διά της Α.Π. 2853/11.VIII.49 ώρα 11.30 διαταγής μου, εν η σημειούται η καθυστέρησις της Χ μεραρχίας και η εντολή κινήσεως όπισθεν της μεραρχίας Καταδρομών του όγκου των δυνάμεων της Χ μεραρχίας (Η διαταγή αύτη αντιγράφεται κατωτέρω εις Κεφάλαιον ενεργειών ΣΗΔΜ).

Ενέργειαι επί ΓΙΑΜΑΤΑ – ΜΠΑΡΟ και προς ΒΑΡΜΠΑ

Η 37 ταξιαρχία εκινήθη (προ της έω) βραδέως προς ΜΠΑΡΟ, προς αντικατάστασιν των εκεί δυνάμεων Καταδρομών, 2 τάγματα αυτής διετέθησαν δι' εδραίωσιν επί ΜΠΑΡΟ και αυχένος τούτου, και 1 τάγμα διετέθη διά την κατάληψιν της ΓΙΑΜΑΤΑΣ, ήτις τελικώς και παρά την διάθεσιν και ετέρων δυνάμεων της μεραρχίας δεν κατελήφθη ούτε την εσπέραν καν της Χ συν 1 (11 Αυγούστου).

Η 35 ταξιαρχία εξηκολούθει επί ΡΟΤΟ παρά τα ανωτέρω εκτεθέντα να κρατή τας δυνάμεις της επί ΡΟΤΟ και μόλις κατά την εσπέραν αντί 2 ταγμάτων απέστειλε 1 2λοχίαν 563 εις 1707 και 1 λόχον εις ΧΑΛΑΡΑ. Τελικώς την νύκτα 11-12 Αυγ. εις περιοχήν ΓΙΑΜΑΤΑ – ΜΠΑΡΟ – υψοδ. 1707 υπήρχον αι κάτωθι δυνάμεις:

- Σ.Δ. 37 ταξιαρχίας ΜΠΑΡΟ.
- 567 τάγμα ΜΠΑΡΟ – ΝΤΑΜΣΕ εις διάθεσιν ΙΙΙ μεραρχίας.
- 568 τάγμα Νοτ. ΜΠΑΡΟ και ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ.
- 569 τάγμα περιοχήν Ν.Α. ΓΙΑΜΑΤΑ με λόχον ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑΝ.
- Διοίκησις και 2λοχία 564 Τ.Π. Ν. ΓΙΑΜΑΤΑ (36 ταξιαρχία).
- 2λοχία 563 Τ.Π. εις υψοδ. 1707 (35 ταξιαρχία).
- Λόχος 562 Τ.Π. εις ΧΑΛΑΡΑ (35 ταξιαρχία).

(εκ της υπ' αρ. 1055/10260.21.VIII.49 εκθέσεως ΠΥΡΣΟΣ Χ μεραρχίας).

Αξιοσημείωτον είναι ότι ο ταξίαρχος 35 με το τακτικόν του στρατηγείον διηνυκτέρευσεν 11-12 Αυγ. εις ΜΠΙΚΟΒΙΚ (υψ.1183) δηλ. επί της βασ. εξορμήσεως. Ούτε καν εις ΡΟΤΟ μετετοπίσθη. Ούτω καθ' όλην την Χ συν 1 (11 Αυγ.) η Χ μεραρχία απορροφάται με ΡΟΤΟ και ΓΚΛΑΒΑΤΑ και την εδραίωσιν επί ΜΠΑΡΟ. Δίδεται και εξαντλείται εκεί όλη η προσοχή του διοικητού μεραρχίας δεν βλέπομεν ουδεμίαν προσπάθειαν εκμεταλλεύσεως του υπό των Καταδρομών επιτευχθέντος ρήγματος. Και εδώ, ως εις ΡΟΤΟ παρουσιάζεται παρέκλισις εκ των υπό της διαταγής επιχειρήσεων του Β΄ΣΣ οριζομένων αποστολών. Εν ω δηλαδή, από της εξασφαλίσεως της γραμμής ΓΙΑΜΑΤΑ – ΜΠΑΡΟ – υψοδ. 1707, έδει άνευ απωλείας χρόνου να συνεχισθή η επιθετική προσπάθεια διά του όγκου των δυνάμεων εν τη κατευθύνσει ΜΠΑΡΟ – ΒΑΡΜΠΑ (διαταγή επιχ. Β΄ΣΣ), όχι μόνον δεν εξυπηρετούνται αι ανάγκαι της κυρίας αποστολής, αλλά κατατρίβεται η μεραρχία με την κατάληψιν της ΓΙΑΜΑΤΑΣ, ήτις λόγω τοπογραφικής διατάξεως και αξίας, ουδεμίαν επίδρασιν ήσκει επί της προς ΒΑΡΜΠΑΝ κινήσεως της μεραρχίας. Αι εκθέσεις ΙΙΙ και Χ ομιλούν περί σφοδρού αγώνος, ενώ μένει εις ημάς η εντύπωσις, ότι την νύκτα 11-12 εγκατελείφθη.

ΙΧ μεραρχία

Ευρέως εξετέθη ανωτέρω, ότι παρά τω διοικητή του Β΄ΣΣ ωρίμασεν η ιδέα εκδηλώσεως της επιθέσεως της ΙΧ μεραρχίας. Έλαβε την απόφασίν του να εκτοξεύση την επίθεσιν την νύκτα 11-12 Αυγ. Την απόφασίν του αυτήν εγνώρισεν εις τον μέραρχον ΙΧ Καυκάν και εις τον ταξίαρχον 41 Λασπιάν την 0900 ώραν της 11 Αυγ., καθ' ον χρόνον αμφότεροι ευρίσκοντο ενώπιον του σωματάρχου παρά τω Σταθμώ Διοικήσεως του τελευταίου. Την αυτήν περίπου ώραν εζήτησεν από το ΣΗΔΜ την διάθεσιν 1 ταξιαρχίας της XV μεραρχίας, προς αντικατάστασιν της 42 ταξ. (Έκθεσις 20.VIII.49 του διοικητού ΙΧ μεραρχίας ταξιάρχου Καυκά), ήτις 42 ταξ., διετέθη εις ΙΧ μερ. τελικώς την 0940 ώραν (Α.Π.Φ. 138/22/11.VIII.49 σήμα Β΄ΣΣ προς ΙΧ μεραρχίαν).

Επί πλέον εκδίδει ο διοικητής Β΄ΣΣ την εξής διαταγήν του την 0930 ώραν:

ΣΗΜΑ

ΑπόΤ.Σ./Β΄ΣΣ. ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
Προς Διοικητήν πυροβολικού ΣΣ.
Κοιν. III, IX, X μεραρχίας 110930
Α.Π.Φ. 138/20

Έν σύνταγμα πεδινού πυροβολικού και η μοίρα μέσου του Νοτίου συγκροτήματος τίθενται διάθεσιν IX μεραρχίας (.) Δέον ευρεθώσι τεταγμένα προ της νυκτός σήμερον (.)

Διοικητής

Πρόδηλον ότι το Β΄ΣΣ έσπευδεν εις την εκδήλωσιν ταύτην.

Εκδίδει τας διαταγάς του με σπουδήν. Μετακινεί εν ημέρα και υπό τας όψεις και βολήν εχθρ. πυροβολικού την 42 ταξ. και το πυροβολικόν εις το οποίον μάλιστα δίδεται σαφής εντολή ταχίστης μετακινήσεώς του, ώστε να ευρεθή τεταγμένον προ της νυκτός.

Αλλά και η 42 ταξ. δεν ήτο ετοίμη, ούτε και η IX μεραρχία, ήτις αιφνιδιάσθη με την εκδήλωσιν της επιθέσεως μίαν ημέραν ενωρίτερον την 11.VIII.49, ενώ είχε συμφωνηθεί το ενωρίτερον θα εξεδηλούτο την νύκτα της 12 προς 13 Αυγ. (έκθεσις ταξιάρχου Καυκά).

Το εκπληκτικόν όμως είναι, ότι οι αξιωματικοί των ταγμάτων της 42 ταξ. (μοναδικής εφεδρείας) αντί να ειν' έτοιμοι προς κίνησιν και μάλλον υπέρ της Κ. προσπαθείας, ευρέθησαν απουσιάζοντες εις αναγνωρίσεις.

Ο διοικητής IX μεραρχίας ισχυρίζεται εξ άλλου, ότι αρχήθεν ο διοικητής του Β΄ΣΣ προώριζε την 42 εφεδρικήν ταξιαρχίαν διά τον προς ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΝ ελιγμόν. Εάν τούτο ειν' αληθές, τότε σημειώνω κατωτέρω την εντολήν του ΣΗΔΜ/Α.Α.Π. 136/29.VIII.49 καθώριζε τα εξής:

> ''Προς την κατεύθυνσιν της Κ. προσπαθείας ΜΠΙΚΟΒΙΚ – ΛΕΣΙΤΣ – ΒΑΡΜΠΑ πρέπει να είναι προσηνατολισμένη απαραιτήτως η εφεδρική ταξιαρχία του ΣΣ. (εκ της IX μερ.) ετοίμη να επέμβη διά την επίτευξιν των ζωτικών αντικειμενικών σκοπών. Μόνον άλλως τε μετά την επίτευξιν τούτων – ως έχητε και ο ίδιος παραδεχθή – θα είναι δυνατή η εκδήλωσις ενεργείας εν τη κατευθύνσει ΙΕΡΟΠΗΓΗ – ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗ και συνεπώς μόνον τότε θα είναι επιτρεπτέα μεταφορά δυνάμεων εξ άλλων περιοχών διά την κατεύθυνσιν ταύτην''.

Και πάλιν παρουσιάζεται το περίεργον της απουσίας των αξιωματικών από τα τμήματά των ενώ, έπρεπε οι πάντες να ευρίσκοντο επί ποδός, έτοιμοι εις πρώτην διαταγήν να κινηθούν το ταχύτερον οπουδήποτε η ανάγκη και κυρίως προς επέμβασιν εν τη κατευθύνσει της Κυρίας προσπαθείας.

ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΣΗΔΜ ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΗΣ ΑΝΩ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

Δύο περιπτώσεις παρουσιάζονται περί την 10-11 ώραν της 11 Αυγούστου.

1. Το ανίσχυρον της Κυρίας προσπαθείας του ελιγμού προς ΒΑΡΜΠΑΝ και προς ΠΡΕΒΟΛ – ΛΑΙΜΟΝ.

2. Η εκδήλωσις διά του αριστερού προς ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΝ.

Ως εξής αντιμετωπίσθησαν αι ανωτέρω λεπταί καταστάσεις:

α) Προικοδότησις Κ. προσπαθείας

Πολλάκις ετονίσθη ότι το ΣΗΔΜ διά του συλληφθέντος ελιγμού επεδίωκε και επίστευεν εις ραγδαία και συντριπτικά αποτελέσματα διά τον εχθρόν. Παρηκολούθει προς τούτο εκ του σύνεγγυς τον ελιγμόν έτοιμον να επέμβη.

Ευρέθη όμως προ μιας τετελεσμένης ενεργείας του Β΄ΣΣ. Ήλθεν η μεσημβρία της 11.VIII και το Β΄ΣΣ ευρίσκεται εν αδυναμία και άνευ εφεδρειών.

Εν όψει τούτου αποφασίζει:

ι) Την 1130 ώραν της 11.VIII προωθεί την 45 ταξιαρχίαν XV μεραρχίας εις ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ – ΑΓΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ. Δεν δίδει ταύτην εις Β΄ΣΣ, αλλά την προσανατολίζει επί των αποστολών, ας είχεν η αποσυρθείσα 42 ταξιαρχία.

ιι) Διαβλέπει αδυναμίαν του μεράρχου Χ όπως ανταποκριθή εις τας σοβαρωτάτας υποχρεώσεις της Κυρίας αποστολής. Ταύτας από πρωίας ήδη έχει αναλάβη μόνη της η XI μεραρχία, της οποίας η διοίκησις (ταξίαρχος Ιωάννου) ορθώς κατά τον προσανατολισμόν του επί της αποστολής της μεραρχίας του αντελήφθη τι επεδίωκε το ΣΗΔΜ.

Προς την XI μεραρχίαν στρέφεται η προσοχή του ΣΗΔΜ.

Διατάσσει την άμεσον ενίσχυσιν ταύτης διά της 32 ταξιαρχίας και την προώθησιν της Χ μεραρχίας διά της κάτωθι διαταγής:

ΠΡΟΣ: Β΄ΣΣ

ΚΟΙΝ: ΓΕΣ/Α1-ΣΗΔΜ/Α1

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
ΣΗΔΜ/Α1/Α.Π.2853

11.VIII.49
Ώρα 1130

1. Κατόπιν της σημειωθείσης μέχρι τούδε εξελίξεως της καταστάσεως επιβάλλεται δραστηριωτάτη και ταχίστη εκμετάλλευσις:

α) Δι' ωθήσεως εντός της ημέρας του όγκου των δυνάμεων προς ΒΑΡΜΠΑΝ και περισχέσεως από Νότου και Βορράν του αμυντικού Συγκροτήματος ΜΑΛΙ ΜΑΔ, ΜΠΟΥΤΣΙ και διά της επιθετικής ενεργείας υπό της IX μ. εκδηλουμένης το ταχύτερον δυνατόν.

β) Δι' ωθήσεως διαθεσίμων δυνάμεων προς ΠΡΕΒΟΛ.

γ) Δι' εκκαθαρίσεως εντός ελαχίστου χρόνικου διαστήματος των νησίδων αντιστάσεως του εχθρού ΚΟΥΛΑ – ΠΛΑΤΥ, ΠΟΛΕΝΑΤΑ κλπ.

2. Προς τον σκοπόν τούτον:

α) Τίθεμεν εις την διάθεσίν σας την 32 ταξιαρχίαν υπό τον όρον να καλύψητε αρχικώς τα μετόπισθεν της περιοχής ΦΛΩΡΙΝΗΣ τουλάχιστον δι' ενός τάγματος, αποσυρομένου εκ των λοιπών δυνάμεων του Σώματος.

β) Συνιστώμεν να επιστήσητε ιδιαιτέρως την προσοχήν της Χ Μ., όπως κινήση όπισθεν της μεραρχίας Καταδρομών τον όγκον των δυνάμεών της, αφήνουσα ελαχίστας δυνάμεις διά την κάλυψιν των πλευρών της.

Σημειούται καθυστέρησις της μεραρχίας ταύτης εν τη κατευθύνσει της.

Αντιστράτηγος Βεντήρης

Λοιπαί διαταγαί ΣΗΔΜ εκδοθείσαι την εσπέραν 10-11 Αυγούστου

ΑΠΟ: ΣΗΔΜ/Α1
ΠΡΟΣ: Α΄ΣΣ/Τ.Σ.
ΚΟΙΝ: Β΄ΣΣ/Τ.Σ. – ΓΕΣ/Α1

0
101800

Α.Π. 2793 (.) Προς συγκράτησιν εχθρικών δυνάμεων ΓΡΑΜΜΟΥ, Α΄ΣΣ εκτελέση επίθεσιν την νύκτα 10 προς 11 Αυγούστου προς κατάληψιν ενδιαφέροντος σημείου εχθρικής τοποθεσίας εις τομέα Ι μεραρχίας (.) Φαίνεται προσφορωτέρα κατάληψις ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΥ (.) Προκύπτει αναγκαιότης από το μέρος των 2 μεραρχιών εγχειρημάτων ημέρα και νύκτα ως τε να μη δυνηθή ο εχθρός ν' αποσύρη έστω και μικρόν τμήμα και να φοβήται ότι θα χάση τον ΓΡΑΜΜΟΝ (.)

Αντιστράτηγος Βεντήρης

ΑΠΟ: ΣΗΔΜ/Α1 0
ΠΡΟΣ: XV Μεραρχίαν 110900
ΚΟΙΝ: Β΄ΣΣ, Α΄ΣΣ, ΓΕΣ, ΣΗΔΜ/Α1

Α.Π. 2795 (.)

Ολόκληρος 45 ταξιαρχία μετακινηθή άμα λήψει περιοχήν ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ ετοίμη προς περαιτέρω κίνησιν τη διαταγή μου (.) Τάγμα 61 ταξιαρχίας σταθμεύον ΑΡΓΟΣ επανέλθη ταξιαρχίαν του (.)

Αντιστράτηγος Βεντήρης

ΑΠΟ: ΣΗΔΜ/Α1 0
ΠΡΟΣ: ΓΕΣ/Α1 110910
ΚΟΙΝ:ΣΗΔΜ/Α1

Α.Π. 2796 (.)

45 ταξιαρχία XV μεραρχίας μετακινείται εις περιοχήν ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ (.) 61 συγκεντρούται περιοχήν ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ (.) Συγκέντρωσιν 45 επιβάλλει εξέλιξις επιχειρήσεων (.)

Αντιστράτηγος Βεντήρης

ΑΠΟ: Αρχιστράτηγον/ΓΕΣ/Α1 0
ΠΡΟΣ: ΣΗΔΜ/Α1 111130
ΚΟΙΝ: Β΄ΣΣ/Α1

Α.Π. 231395/Φ.4009/39 (.) Απόρρητον (.)

Τίθεται διάθεσιν ημών 32 ταξιαρχία (.) Εγκρίνεται προώθησις μιας ταξιαρχίας XV μεραρχίας περιοχήν ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ - ΑΓΙΑΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ παραμενούσης πάντοτε εφεδρείαν Αρχιστρατήγου (.)

ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ

ΑΠΟ: ΣΗΔΜ/Α1 0
ΠΡΟΣ: Β΄ΣΣ/Τ.Σ. 111130
ΚΟΙΝ: ΓΕΣ/Α1

Α.Π. 2851 (.)

Αρχιστράτηγος ενέκρινε τηλ/κώς όπως εν μέρος XV μεραρχίας ωθηθή Δυτικώτερον ΜΑΝΙΑΚΟΙ – ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ υπό τον ρητόν όρον να μη δεσμευθή ούτε ελάχιστον αυτής τμήμα, αλλά να είναι ολόκληρος η XV μεραρχία ετοίμη να επιβιβασθή δι' ενδεχομένην στρατηγικήν αποστολήν εντός μιας ώρας (.) Επομένως το Β΄ΣΣ δύναται ν' ανασχηματίση τας δυνάμεις του δυτικώς όχι όμως και ν' αποκαλύψη το Νότιον σκέλος (.) Διά διαταγών σας να προωθήσετε την 32 ταξιαρχίαν ακεραίαν εις τον χώρον ΤΡΟΠΑΙΟΥΧΟΣ – ΦΛΩΡΙΝΑ (.) Η ταξιαρχία αύτη θα τελή υπό τας αμέσους διαταγάς μου συμφώνως με τηλ/μα Αρχιστρατήγου (.) Εάν τη προτάσει σας σας την διαθέσω τότε άμεσος προϋπόθεσις είναι η εξοικονόμησις και η εκ των προτέρων εγκατάστασις ενός τάγματος εις ΦΛΩΡΙΝΑΝ (.)

Αντιστράτηγος Βεντήρης

ΑΠΟ: ΣΗΔΜ 111200
ΠΡΟΣ: XV Μεραρχίαν
ΚΟΙΝ: Β΄ΣΣ – ΓΕΣ/Α1

Α.Π. 2852 (.) Σχετικόν Α.Π. 2795 σήμα (.)

Κατόπιν τηλεφωνικής διαταγής Αρχιστρατήγου 11 Αυγούστου ώρα 11 μία των ταξιαρχιών σας να ωθηθή εντός της σήμερον εις τον χώρον ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΝ, ΜΑΝΙΑΚΟΙ – ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ (.)

Η ταξιαρχία θα σταθμεύση εις τα άνω σημεία (.) Επαναλαμβάνω την ρητήν διαταγήν του Αρχιστρατήγου όπως η μεραρχία σας ακεραία να είναι ετοίμη δι' επιβίβασιν εντός μιας ώρας από λήψεως διαταγής διά Στρατηγικάς αποστολάς (.)

Αντιστράτηγος Βεντήρης

β) Επί της διαταχθείσης επιθέσεως ΙΧ μεραρχίας

Το Β΄ΣΣ παρουσιάζει μίαν ακλόνητον πίστιν εις τον ελιγμόν διά του αριστερού. Έλαβεν ήδη τας αποφάσεις του και την 0900 ώραν εξέδωκε τας διαταγάς του. Αναλύων την στρατιωτικήν κατάστασιν της στιγμής πιστεύει ότι ο εχθρός καταρρέει ραγδαίως και ότι εντός της νυκτός 11-12.VIII θ' αρχίση αποσυρόμενος προς Αλβανίαν. Παρουσιάζει την ενέργειαν της μεραρχίας προπαρασκευασμένην πολύ καλώς και ότι η επιτυχία ειν' εγγυημένη.

Το ΣΗΔΜ δεν γίνεται τροχοπέδη εις τας αποφάσεις του υπευθύνου σωματάρχου. Είναι η πρώτη απόφασίς του εν τη εξελίξει του αγώνος, ην με τόσην πίστιν υποστηρίζει.

Αφήνει τον σωματάρχην να χρησιμοποιήση την εφεδρικήν ταξιαρχίαν του (42) όπου θέλει. Ευρέθη άλλως τε προ τετελεσμένου γεγονότος.

Σπεύδει όμως την 1130 ώραν, ήτοι ευθύς ως αντελήφθη την κατάστασιν, να διαθέση εν τάχει την 32 ταξιαρχίαν όχι εις ΤΡΟΠΑΙΟΥΧΟΝ – ΦΛΩΡΙΝΑΝ, ως εζήτει το Β΄ΣΣ, αλλά κατ' ευθείαν εις την ΧΙ μεραρχίαν, ώστε να καταστή αύτη ισχυρά εις την κατά βάθος προσπάθειάν της.

Υπό τας ανωτέρω συνθήκας διετάχθη εκδήλωσις του αριστερού, φαίνεται όμως ότι δεν είχε προηγηθή καμία σοβαρά προπαρασκευή και ότι η 42 ταξιαρχία, σύνταγμα πεδ. πυροβολικού και μοίρα μέσου πυροβολικού ατυχώς επορεύοντο από περιοχής ΚΑΣΤΟΡΙΑ προς αλβανικήν μεθόριον εν πλήρη ημέρα και παραλλήλως προς το μέτωπον του εχθρού, ώστε και ο αιφνιδιασμός ν' απωλεσθή και να δεχθώσι κατά την πορείαν βολάς εχθρ. πυροβολικού.

Ημέρα 12 Αυγούστου

ΙΧ Μεραρχία

α) Ο ελιγμός της ΙΧ μεραρχίας φαίνεται πολλάκις τροποποιηθείς κατά την περίοδον των προπαρασκευών και ίσως κάποια σύγχυσις υπήρχεν εις τους υπευθύνους με την εκτέλεσιν. Ακόμη και την 0900 ώραν της 11 Αυγούστου, καθ' ην διετάχθη ο μέραρχος να επιτεθή την νύκτα της 11-12 και τότε, επήλθον υπό του Β΄ΣΣ ωρισμέναι τροποποιήσεις.

β) Τα διά την ΙΧ μεραρχίαν συμπληρωματικά μέσα (42 ταξιαρχία και πυροβολικόν), κινηθέντα εν ημέρα προς ένταξίν των εις την βάσιν εξορμήσεως υπό τας όψεις και βολάς του εχθρικού πυροβολικού, επρόδωσαν την επιχείρησιν.

γ) Αλλά και η όλη διάταξις της ΙΧ μεραρχίας διεσαλεύθη εν πολλοίς και μετετοπίσθη, ίνα ανταποκριθή προς την τελευταίως τροποποιηθείσαν αποστολήν της μεραρχίας και όλα αυτά υπό τας όψεις και βολάς Κ.Σ. και Αλβανών.

δ) Πρόδηλον, ότι και προπαρασκευή σοβαρά δεν είχε προηγηθή, αλλά και ο αιφνιδιασμός απωλέσθη.

Απόρροια τούτου υπήρξεν, αντί των πρώτων εσπ. ωρών, η εξόρμησις της ΙΧ μεραρχίας την 0330-0400 ώραν της 12.VIII (ήτο πλέον ημέρα) και διά τούτο ευθύς αμέσως προσέκρουσεν εις σοβαράν αντίδρασιν από 2-3 σημείων.

Υπό τας συνθήκας αυτάς εξορμήσασα η IX μεραρχία και ευρεθείσα προ αντιδράσεως ΚΣ και Αλβανών ηγωνίσθη δι' όλης της ημέρας άνευ αποτελέσματος.

ε) Ο ελιγμός ούτος, εις τον οποίον τόσαι ελπίδες εστηρίχθησαν, απέτυχεν ευθύς με την εκδήλωσίν του. Οι τεθέντες εις την IX μεραρχίαν αντικειμενικοί σκοποί ουδέποτε επετεύχθησαν. Απλώς με την γενικήν προς Αλβανίαν υποχώρησιν του εχθρού η μεραρχία προώθησεν την διάταξιν της εις το ύψος της προς ΚΟΡΥΤΣΑΝ αμαξιτής.

στ) Επί του προκειμένου ο Αρχιστράτηγος διέταξε και διεξάγονται ανακρίσεις, από τον Γεν. Επιθεωρητήν αντιστράτηγον Καλογερόπουλον.

<u>Χ Μεραρχία</u>

Την νύκτα 11-12 Αυγ. απεχώρησαν οι ΚΣ από ΓΙΑΜΑΤΑ – ΛΕΣΙΤΣ και των οπίσω αντιστάσεων ΚΟΥΛΑ, ΠΛΑΤΥ, ΓΚΛΑΒΑΤΑ κ.λ.π.

Καθ' όλην την ημέραν της 12.VIII καμμία εκμετάλλευσις. Εν τη σχετική εκθέσει της μεραρχίας αναφέρεται κάποια υπαιτιότης των Καταδρομών. Η ουσία είναι, ότι η διοίκησις της Χ μεραρχίας ήθελε τους Καταδρομείς να προηγούνται των ταγμάτων της εν ημέρα, ενώ αντιθέτως έπρεπε να τα ωθήση δραστηρίως αφού ο εχθρός κερδίσας ολόκληρον την 11 και την νύκτα 11-12 Αυγούστου κατέλαβε την τοποθεσίαν ΒΑΡΜΠΑ – ΠΡΕΒΟΛ και ημύνετο. Ανίσχυροι συνεπώς οι Καταδρομείς μόνοι των.

Η Κυρία προσπαθεία εξακολουθεί με βραδύν ρυθμόν.

Το ΣΣ εκδίδει την κατωτέρω υπ' αρ. Α.Π.Φ. 138/32/12.VIII.49 ώρα 0345 διαταγήν του.

ΠΡΟΣ III, Χ, XI μεραρχίας

Επί Α.Π.Φ 138/30/11.VIII.49 διαταγή περί εκμεταλλεύσεως προς ΒΑΡΜΠΑΝ και ΠΡΕΒΟΛ δεν φαίνεται ότι εδόθησαν συγκεκριμέναι διαταγαί και εγένοντο αι δέουσαι προπαρασκευαί προς εκτόξευσιν σχετικών ενεργειών από έω 12 Αυγούστου.

Από έω σήμερον δι' εκκαθάρισιν ΓΙΑΜΑΤΑΣ – ΛΕΣΙΤΣ διατεθώσιν απαραίτητοι δυνάμεις και άπασαι υπόλοιποι ενεργήσωσι κεραυνοβόλως.

Διοικητής

Παρά την ανωτέρω διαταγήν η Χ μεραρχία δεν εννοεί να κινηθή πέραν της αμαξιτής ΒΑΤΟΧΩΡΙ – ΑΝΤΑΡΤΙΚΟΝ, την οποίαν από εσπέρας 11 Αυγ. ηδύνατο να ελέγχη.

<u>XI Μεραρχία</u>

Η μεραρχία αύτη εισδύσασα τολμηρώς και αποφασιστικώς από ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ προς ΤΣΟΥΚΑ – ΛΕΣΙΤΣ την νύκτα 10-11 και καταλαβούσα ΜΟΡΟ – ΤΣΟΥΚΑ (ρήγμα) δέχεται καθ' όλην την ημέραν της 11 και νύκτα 11-12 Αυγούστου ισχυράς και συνεχείς εχθρικάς αντεπιθέσεις του εχθρού από Βορρά (υψ. 1807 προς ΤΣΟΥΚΑ) από ΛΕΣΙΤΣ προς ΜΟΡΟ και κατά μέτωπον.

Τας αντεπιθέσεις ταύτας αποκρούει διά της 33 ταξιαρχίας, ενώ διά της ετέρας τοιαύτης 31 ασχολείται με την εκπόρθησιν του ΛΕΣΙΤΣ.

Πρόδηλον ότι η μεραρχία επιφορτισμένη με την από Βορρά κάλυψιν της κυρίας προσπαθείας, από ύψος ΑΝΩ ΜΕΛΑ και Δυτικώς, έδιδε πάσαν άνεσιν και δυνατότητα εις την Χ μεραρχίαν να κινηθή ταχέως και απερίσπαστος προς την Κυρίαν προσπάθειαν.

Δι' ούς λόγους όμως ανωτέρω εξετέθη, το ΣΗΔΜ επροικοδότησε την XI μεραρχίαν και διά της 32 ταξιαρχίας, ήτις από πρωίας της 12.VIII έφθασεν ήδη εις τας θέσεις της με 2 τάγματα.

Την 12 η μεραρχία αντικαθιστά την 33 ταξιαρχία διά της 32 τοιαύτης και κινείται δραστηρίως μετά της II ταξιαρχίας Καταδρομών.

Το ΛΕΣΙΤΣ καταλαμβάνεται αμαχητί (πρωία 12.VIII).

Δι’ ημερησίων και εν συνεχεία νυκτερινών ενεργειών θέτει πόδα επί της δευτέρας εχθρικής τοποθεσίας και καταλαμβάνει 0400 ώραν 13.VIII το ΠΡΕΒΟΛ, καθ’ ον χρόνον η ΙΙ ταξ. Καταδρ. την ΜΙΣΟΔΑΓΙΣΤΑΝ.

Διεξάγει εκεί η ΧΙ μεραρχία σοβαρούς αγώνας προς κάλυψιν του δεξιού της, δεχομένη αντεπιθέσεις από Βορρά. Αλλά και εν τη κινήσει της 33 ταξιαρχίας από ΤΣΟΥΚΑ προς ΠΡΕΒΟΛ δέχεται εκ της κατευθύνσεως ΓΕΩΡΓΟΥ ΚΕΦΑΛΗ σοβαράς αντεπιθέσεις διά πεζικού και πυροβολικού.

Παρ’ όλα ταύτα η ΧΙ μεραρχία, αποκρούσασα τας κατά το δεξιόν πλευρόν της αντεπιθέσεις, καλύπτεται και εδραιούται επί της γραμμής ΜΙΣΟΔΑΓΙΣΤΑ – ΠΡΕΒΟΛ. Εκείθεν εξακολουθεί την προς ΠΡΕΣΠΑΝ δραστηρίαν κίνησίν της και τελικώς μετά σοβαράν μάχην εις διάβασιν ΛΑΙΜΟΥ (υψοδ. ΜΠΑΜΠΑΣ) εκκαθαρίζει την 15.VIII.49 και την χερσόνησον ΠΥΞΟΥ.

Συμπεράσματα ως προς την κίνησιν ΧΙ Μεραρχίας

Εν τη αναλύσει των παραγόντων διά την επιτυχίαν του ελιγμού του Κεφαλαίου Διεξαγωγή της επιχειρήσεως της παρούσης εκθέσεως, εξετάζεται η βορεία κατεύθυνσις της Κυρίας προσπαθείας του ελιγμού ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ – ΠΡΕΒΟΛ – ΛΑΙΜΟΝ.

Φανερόν ότι διά της κατευθύνσεως ταύτης επεδιώκετο και τόλμη και ταχύτης προς ΠΡΕΒΟΛ αλλά και ισχυρά κάλυψις (βαρυτάτη, σύνθετος αποστολή) από Βορρά ως τε να κινηθή απερίσπαστος προς ΒΑΡΜΠΑΝ η Χ μεραρχία ήτις και κυρίως εχαρακτηρίζετο ως η μεραρχία Κυρίας προσπαθείας.

Την λεπτότητα και το επικίνδυνον της συνθέτου αποστολής της Μεραρχίας θα έπρεπεν ίσως να εκτιμήση περισσότερον το Β΄ΣΣ.

Ούτω ενώ ηδύνατο συν τη προόδω της κινήσεως της ΧΙ μεραρχίας ν’ ανακουφίζη και διατηρή ισχυράς τας δυνάμεις ταύτης, δι’ αντικαταστάσεώς των διά πλαγιοφύλαξιν του δεξιού διατιθεμένων τμημάτων, διά δυνάμεων της ΙΙ μεραρχίας, δεν εγένετο αισθητόν. Είχον εν τω μεταξύ εξοικονομηθή αρκεταί δυνάμεις εκ της πτώσεως δευτερευόντων σημείων.

Είχον απαγγιστρωθή του αγώνος την 12.VIII.49 αι δυνάμεις ταξιάρχου Μεσσηνοπούλου (περίπου 7-8 τάγματα) λόγω εγκαταλείψεως ΠΛΑΤΥ – ΚΟΥΛΑ κ.λ.π. υπό του εχθρού. (22 ταξιαρχία, 12 ελαφρόν σύνταγμα πεζικού, 14 ΕΤΠ, τμήματα Χ μεραρχίας). Και διά τούτο δεν κρίνεται επιτυχής η κατακράτησις 1 τάγματος διά την Φλώριναν εκ της 32 ταξιαρχίας η οποία προωρίσθη διά τόσον σπουδαίαν αποστολήν. Τέλος επετεύχθη και η 22 αντικατέστησε την 32 η οποία ισχυροποίησε την σοβαράν αποστολήν της ΧΙ Μ.

ΙΙΙ μεραρχία Καταδρομών

Διέθετε 5 μοίρας Καταδρομών εκ των οποίων 4 μοίραι εν τη κατευθύνσει ΜΠΙΚΟΒΙΚ – ΜΠΑΡΟ (προ της Χ μεραρχίας) και μίαν μοίραν εν τη κατευθύνσει ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ – ΛΕΣΙΤΣ.

Η ενέργεια των Καταδρομών κεραυνοβόλος, έδωκε την 0800 ώραν περίπου της 11.VIII.49 ήτοι μετά νυκτερινήν διείσδυσιν εις βάθος 8-10 χιλιομέτρων εντός της εχθρικής τοποθεσίας αντιστάσεως του εχθρού, ωραία αποτελέσματα συμποσούμενα εις 2 ρήγματα (ΜΠΑΡΟ και μετά της 33 ταξιαρχίας ΜΟΡΟ – ΤΣΟΥΚΑ).

Η ενέργεια των Καταδρομών απέδειξεν, ότι τα στελέχη, από του μεράρχου μέχρι του διμοιρίτου, κατενόησαν πληρέστατα τι επεδίωκε και τι ήθελε το ΣΗΔΜ και το Β΄ΣΣ, όταν συνέλαβε τον διά ΒΙΤΣΙ – ΛΕΣΙΤΣ ελιγμόν του. Κατέβαλον προς τον σκοπόν ταχύτητα, δραστηριότητα, δεξιοτεχνίαν και αποφασιστικότητα.

Ο σκοπός δι’ ον ετάχθη η μεραρχία Καταδρομών επέτυχεν.

ΙΙ Μεραρχία

10 Αυγούστου

Ησχολήθη με την κατάληψιν της ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ και υψοδ. 1685. Εχρησιμοποίησε την 22 ταξιαρχίαν προς τούτο.

Ολόκληρος η αεροπορία, ο όγκος (σχεδόν το σύνολον) του βαρέος και ελαφρού πυροβολικού και ίλη αρμάτων ως συμπληρωματικά μέσα διά την επιχείρησιν.

Η επιχείρησις επέτυχε. Τα αποτελέσματα εκρίθησαν ικανοποιητικά. Το συγκρότημα Μεσσηνοπούλου διεξήγαγεν επιθέσεις κατά ΚΟΥΛΑΣ 1621.

11 Αυγούστου

Εξετέλεσε τας ανατεθείσας αυτή αποστολάς.

12 Αυγούστου

Αι δυνάμεις του ταξιάρχου Μεσσηνοπούλου καταλαμβάνουν αμαχητί τους αντικειμενικούς σκοπούς.

Αι λοιπαί δυνάμεις της μεραρχίας ενεργούν εν τω κύκλω της αρχικής αποστολής.

13 Αυγούστου

Εν τω κύκλω της αποστολής.

14 Αυγούστου

Την νύκτα 13-14 υπεχώρησεν ο εχθρός.

Η ΙΙ μεραρχία αρχίζει την εκμετάλλευσιν.

Διαταγαί ΣΗΔΜ την 12,13,14 και 15 Αυγούστου και σχετικαί προς ταύτας Αρχιστρατήγου.

ΑΠΟ : Αρχιστράτηγον ΓΕΣ/Α1 120930
ΠΡΟΣ : ΣΗΔΜ/Α1
ΚΟΙΝ : ΓΕΣ/Α1
Α.Π. 231433(.) Απόρρητον (.)

Τίθεται διάθεσιν υμών XV Μεραρχία μείον 73 Ταξιαρχία (.) Επιμείνατε συνέχισιν προχωρήσεως άνευ διακοπής (.) Ταχείαν κατάληψιν ΒΑΡΜΠΑΣ (.) Ουδεμία απώλεια χρόνου προς απαγόρευσιν εις εχθρόν δημιουργήση αμυντικήν τοποθεσίαν από Λίμνης προς αμαξιτήν (.)

Αρχιστράτηγος ΠΑΠΑΓΟΣ

ΑΠΟ : ΣΗΔΜ/Α1 Ο.Θ.
ΠΡΟΣ : Διοικητήν Β΄ΣΣ/Τ.Σ. 120830
ΚΟΙΝ : ΓΕΣ/Α1
Α.Π. 2913(.)

Εν συνεχεία Α.Π. 2853 διαταγής μου 11 Αυγούστου ώ. 1130(.) Προβάλλει αμειλίκτως εντολή ταχίστης προελάσεως προς ΒΑΡΜΠΑΝ(.) Ελπίζω ότι από χθεσινής νυκτός θα έχη σχηματισθή ισχυρόν έμβολον Χ. Μεραρχίας (.)

Αντιστράτηγος Βεντήρης

ΑΠΟ : ΣΗΔΜ/Α1 Ο.Θ.
ΠΡΟΣ : Β΄ΣΣ/Τ.Σ. 121020
ΚΟΙΝ : ΓΕΣ/Α1 - Α΄ΣΣ/Τ.Σ.
Α.Π. 2920(.)

Ίνα η κύρια προσπάθεια προς ΒΑΡΜΠΑΝ ευοδωθή ασφαλώς διατίθεται εις Β΄ΣΣ 45 Ταξιαρχία προς ανάληψιν δευτερευουσών αποστολών καλύψεως αριστερού πλευρού και μετόπισθεν Χ Μεραρχίας (.) Ούτω Χ Μεραρχία ελευθέρα ενεργήση ολόκληρος προς ΒΑΡΜΠΑΝ(.)

Αντιστράτηγος Βεντήρης

ΑΠΟ : ΣΗΔΜ/Α1 Ο.
ΠΡΟΣ : Β΄ΣΣ/Τ.Σ. 121230

Α.Π. 2928(.)

Κατόπιν συμπτύξεως εχθρού από ΒΕΡΝΟΝ επιβάλλεται ΙΙ Μεραρχία συγκεντρώση ταχέως απάσας δυνάμεις της επί μετώπου ΒΙΓΛΑ-ΒΑΡΝΟΥΣ ίνα(.) (1) Πυκνώση διάταξιν προς παρεμπόδισιν διαφυγής Κ.Σ. δυνάμεων προς Ανατολάς(.) (2) Εξασκήση έντονον επιθετικήν πίεσιν επί εχθρού ιδίως ολόπλευρον κατά Βίγλας Λούντσας(.) (3) Σχηματίση σοβαράν εφεδρείαν περιοχήν ΦΛΩΡΙΝΗΣ(.)

Αντιστράτηγος Βεντήρης

ΑΠΟ : ΣΗΔΜ/Α1 Ο.
ΠΡΟΣ : Β΄ΣΣ 122300

Α.Π. 2957(.)

Με πολλήν ευχαρίστησιν συμμερίζομαι πείσμα σας ταχείας εκμεταλλεύσεως διά διεισδύσεων και δικαίως στρέφεται υπαινιγμός διά καθυστερήσεως Χ Μεραρχίας και χθες και σήμερον (.) Θα είχαμε ραγδαία(.)

Αντιστράτηγος Βεντήρης

ΑΠΟ : ΣΗΔΜ/Α1 Ο.
ΠΡΟΣ : Β΄ΣΣ/Τ.Σ. 130800
ΚΟΙΝ: ΓΕΣ/Α1-XV Μεραρχία
Α.Π. 2952(.)

Κατόπιν εξελίξεως μάχης 45 Ταξιαρχία από λήψεως παρούσης επανέρχεται υπό διαταγάς XV Μεραρχίας(.) Να συγκεντρωθή μερίμνη Β΄ΣΣ εντός της σήμερον περιοχήν ΚΑΣΤΟΡΙΑ-ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ(.)

Αντιστράτηγος Βεντήρης

ΑΠΟ : Αρχιστράτηγον ΓΕΣ/Α1 Άμεσον
ΠΡΟΣ : ΣΗΔΜ/Α1-Β΄ΣΣ/Α1 131500
ΚΟΙΝ: ΓΕΣ/Α1
Α.Π. 231486/4009/39(.)Απόρρητον(.)

Εκμετάλλευσις επιτυχίας ιδία επί κατευθύνσεως κυρίας προσπαθείας εξελίσσεται με απαράδεκτον βραδύτατον ρυθμόν(.) Λάβετε σύντομα μέτρα διά καταδίωξιν εχθρού προς γενικάς κατευθύνσεις ΒΑΡΜΠΑ-ΜΟΣΧΟΧΩΡΙ και ΛΑΙΜΟΝ και αποκοπήν διαφυγής του(.)

Αρχιστράτηγος ΠΑΠΑΓΟΣ

αρ. απορρ. 2980 ΣΗΔΜ 13. VIII. 1949
ώ. 15
ραδιοκρυπτογραφικώς
Εις Σ.Δ. του Β΄ΣΣ

Παρετήρησα εξ αρχής ότι ενέργεια Χ μεραρχίας ανεπιτυχής(.) Διά ζώσης σας εξήγησα 15 ώ. 11 Αυγούσ. την έλλειψιν στερεώσεως επί Μπάρο και την καρκινοβασίαν της Μεραρχίας αυτής και τας ανακριβείς αναφοράς της αι οποίαι επέφεραν πολλήν σύγχυσιν εις την παρακολούθησιν του αγώνος(.) Εφεξής και μέχρι στιγμής ταύτης διακρίνομεν εξ ελλείψεως διακυβερνήσεως σειράν καθυστερήσεων και παρανοήσεων επί άξονος Βάρμπας η οποία εάν κατελαμβάνετο και εγκαίρως η αρχική επιτυχία θ' απέληγεν εις θρίαμβον(.)

παρακαλώ τηλεγραφήσατε έαν δέον να εμπιστευθήτε την Μεγάλην αυτήν Μονάδα εις άλλον της εμπιστοσύνης σας (.)

Αντιστράτηγος Βεντήρης

Αρχιστράτηγος ΓΕΣ

ΑΠΟ : ΣΗΔΜ/Α1 Ο.Θ.
ΠΡΟΣ : Τ.Σ./Β΄ΣΣ/ Α1 150950

Α.Α.Π. 179(.) Σχετ.Α.Π.3014 και Α.Π.3015(.)

Επιχείρησις κατά χερσονήσου ΠΥΞΟΥ πρέπει να προικοδοτηθή με την επιβαλλομένην ισχύν μέσων διά να επιτύχη οπωσδήποτε και ταχέως (.) Διοικητής Β΄ΣΣ να διαθέση προς υποστήριξιν την αναγκαίαν δύναμιν Πεδινού και Μέσου Πυροβολικού (.) Αναφέρατε(.)

Αντιστράτηγος Βεντήρης

ΑΠΟ : ΣΗΔΜ/Α1 Ο.Θ.
ΠΡΟΣ : Β΄ΣΣ/Τ.Σ. 151135
ΚΟΙΝ: Α΄ΣΣ/Τ.Σ.
Α.Π. 3078(.)

Αρχιστράτηγος ενέκρινε παραμονήν 2 Μοιρών Καταδρομών υπό διαταγάς Β΄ΣΣ διά χρησιμοποίησιν κατά επιχείρησιν ΠΥΞΟΥ(.)

Αντιστράτηγος Βεντήρης

Όπλα υποστηρίξεως

α΄ Πυροβολικόν

Απ’ αρχής εγένετο νοητόν ότι εις τας επικειμένας κατά ΒΙΤΣΙ-ΓΡΑΜΜΟΥ επιχειρήσεις το πυροβολικόν έδει να χρησιμοποιηθή κατά μάζας.

Το μέτωπον επιθέσεως εις την κατεύθυνσιν της Κυρίας προσπάθειας ήτο περιωρισμένον, εστένευε πολύ τελικώς και η πολύ καλή άμεσος παρατήρησις εβοήθουν εξαιρετικά εις την υπό του Σώμ. Στρατού διεύθυνσιν του ελιγμού των πυρών πυροβολικού.

Ορθώς συνεπώς ο διευθύνων τας επιχειρήσεις διοικητής Β΄ΣΣ αφού διέθεσεν εις τας μεραρχίας πλευρού το ελάχιστον (θεωρούμενον ως αυστηρός απαραίτητον) πυροβολικόν, ωργάνωσε το υπόλοιπον εις δύο συγκροτήματα (βόρειον, νότιον) και χρησιμοποίησε ταύτα εν τη κατευθύνσει Κυρίας προσπαθείας.

Διά να επιτευχθή όμως η τοιαύτη κατά μάζας χρησιμοποίησις, ήτο ανάγκη να προηγηθή εκπαίδευσις έστω και ολιγοχρόνιος ώστε αι διοικήσεις και οι εκτελεσταί αξιωματικοί πυροβοληταί εθισθώσιν εις την πειθαρχημένην και κανονικήν τακτικήν χρησιμοποίησιν του πυροβολικού.

Εις το αναπτυχθέν ανωτέρω Κεφάλαιον της προπαρασκευής εκτίθενται τα της εκπαιδεύσεως πυροβολικού.

Εις την όλη εκπαιδευτικήν προσπάθειαν, οφείλονται τα επιτευχθέντα κατά τας επιχειρήσεις λίαν ικανοποιητικά αποτελέσματα αποδόσεως του πυροβολικού.

β΄ Αεροπορία

Κατά τους επί ΒΙΤΣΙ αγώνας εχρησιμοποιήθη το σύνολον σχεδόν των δυνάμεων της Ελληνικής Αεροπορίας υπό τον αρχηγόν ταύτης σμήναρχον Εμμ. Κελαϊδήν.

Υπήρχε η κακή συνήθεια, κληρονομία του μακροχρονίου αντισυμμοριακού αγώνος, να χρησιμοποιώνται αι αεροπορικαί δυνάμεις, κατά απείρους μέχρι τούδε συμπλοκάς και μάχας, ουχί βάσει προγράμματος και εκτιμήσεως αναγκών, αλλά καθ' ομάδας 2 ή 4 ή και περισσοτέρων πολλάκις αεροπλάνων προς προσβολήν αντιστάσεων κατόπιν αιτήσεων πεζικού.

Δύναταί τις ειπείν, ότι τα ολίγα αυτά αεροπλάνα είχον καταντήσει ο απαραίτητος σύντροφος του μεμονωμένως μαχομένου λόχου, διλοχίας ή τάγματος εις μεμακρυσμένην των βάσεων και εφεδρειών περιοχήν.

Αναμφισβήτως τα κέρδη της τοιαύτης επεμβάσεως ήσαν ικανοποιητικά, άλλα μάλλον ψυχολογικώς επιδρώντα εις ημετέρους και εχθρόν.

Δεν υπήρξεν όμως ικανοποιητική και η άμεσος εκμετάλλευσις των αεροπορικών επεμβάσεων παρά των επιτιθεμένων φιλίων τμημάτων και εξ άλλου είχεν γίνει συνήθεια(είδος καθιερωθείσης τακτικής εις την πρώτην έστω και ελαφράν αντίδρασιν του εχθρού, να εκπέμπεται άμεσος αίτησις αεροπορικής επεμβάσεως.

Πράγματι τα 2-4 αεροπλάνα εστέλλοντο αμέσως.

Η τακτική αυτή εφηρμόσθη εν πολλοίς (κατά πληροφορίας ΑΔΑ) και εις επιχειρήσεις Γράμμου 1948.

Δύναταί τις ειπείν ότι εις τον μακροχρόνιον αντισυμμοριακόν αγώνα, όχι μόνον το πεζικόν, αλλά και το πυροβολικόν και η αεροπορία απέκτησαν συνηθείας απεριορίστου πρωτοβουλίας μακράν πάσης εποπτείας και διοικήσεως επί του πεδίου της μάχης. Η κατάστασις αυτή απεκρυστάλλωσεν μίαν τακτικήν αντισυμμοριακήν, ήτις όμως ευθύς εξ αρχής εκρίθη υπό του ΣΗΔΜ και ΑΔΑ απαράδεκτος και καταστρεπτική εις τας εν όψει επιχειρήσεις ΒΙΤΣΙ-ΓΡΑΜΜΟΥ, όπου αι αεροπορικαί δυνάμεις, έδει να συνεισφέρωσι βοήθειαν τοποθετημένην εις πρόγραμμα επιχειρήσεων και διευθυνομένην υπ' αυτής της ΑΔΑ επί του πεδίου της μάχης.

Επί της τελευταίας αυτής βάσεως εβάδισεν ο ΣΗΔΜ και η ΑΔΑ και καθ' όλην την περίοδον την προπαρασκευών, ασκήσεις αεροπορικαί κατά μονάς, η εν συνεργασία μετά πυροβολικού και πεζικού, εθεμελίωσαν την ορθήν επί του πεδίου της μάχης χρήσιν των αεροπορικών δυνάμεων.

Βάσει ταύτης καθωρίσθησαν εν τω σχεδίω ενεργείας ΠΥΡΣΟΣ υπ' αρ. 85 αι Κύριαι και δευτερεύουσαι αποστολαί των αεροπορικών δυνάμεων.

Αλλά και εις το ειδικόν κεφάλαιον της αμέσου του πεζικού κατά την επίθεσιν μέχρι της αποστάσεως εφόδου, ενδιέτρεψαν ιδιαιτέρως και μετά επιμονής το ΣΗΔΜ και ΑΔΑ και τα εκ των συσκέψεων και ασκήσεων(αεροπορίας και πεζικού) συμπεράσματα μετεδόθησαν εις τα στρατεύματα.

Βάσει τούτων ευθύς ως το πεζικόν έφθανεν εις την ζώνην ασφαλείας του πυροβολικού, ήροντο αι βολαί πυροβολικού και την συνέχειαν της εξουδετερώσεως ανελάμβανον διά ρουκετών τα αεροπλάνα, μέχρι ότου το πεζικόν έφθανε εις τα 80 μέτρα οπότε ο στόχος εκαλύπτετο υπό εμπρηστικών και το Πεζικόν εκτελούσε την έφοδον. Κατ' αυτήν τα αεροπλάνα εξετέλουν βολάς προστασίας εις παρακειμένας εχθρικάς αντιστάσεις.

Συνοψίζοντες τα της χρησιμοποιήσεως των αεροπορικών δυνάμεων κατά τας επιχειρήσεις ΒΙΤΣΙ-ΓΡΑΜΜΟΥ, πιστεύεται ότι κατωρθώθη τη συνεργασία και επιμονή της ΑΔΑ να εκριζωθούν αι κακαί συνήθειαι του ανταρτοπολέμου και από τους αεροπόρους και από τους πεζούς και από τα Επιτελεία και διοικήσεις και να εκμεταλευθώμεν το αεροπορικόν όπλον ως επεβάλετο εις αγώνα επιθετικόν εναντίον ισχυρώς οργανωμένης τοποθεσίας και εν συνεχεία εις την εκμετάλλευσιν.

Τα αποτελέσματα υπήρξαν άριστα η δε απόδοσις των στελεχών και οπλιτών της Αεροπορίας από του διοικητού της ΑΔΑ μέχρι και του τελευταίου σμηνίτου, αξία των Εθνικών επιταγών και περιστάσεων.

(γ) Θωρακισμένα - Άρματα.

Το σύνολον σχεδόν των υπό του Ελληνικού Στρατού διατεθειμένων δυνάμεων θωρακισμένων και αρμάτων εχρησιμοποιήθη κατά τας επί Βίτσι επιχειρήσεις.

Η διάταξις των αρμάτων και θωρακισμένων εμφαίνεται εις την σχετικήν διαταγήν επιχειρήσεων του Β΄ΣΣ.

Η εκτέλεσις των αποστολών συνήντησε πολλάς δυσκολίας οφειλομένας εξ ολοκλήρου εις τας σοβαράς ανωμαλίας των δρομολογίων τα οποία εις σημεία τινά ή ήσαν στενά ή είχον καταστραφή υπό του υποχωρούντος εχθρού.

Είναι ανυπολογίστου μεγέθους η ψυχολογική επίδρασις επί του εχθρού την οποίαν επέφερον τ' άρματα και επί τη εμφανίσει των μόνον.

Αλλά και αναμφισβήτητος η απόδοσίς των κατά την συνοδείαν του πεζικού.

Διακρίνονται κυρίως αι επεμβάσεις εις τας κάτωθι περιστάσεις:

- Κατάληψις υψωμάτων ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ και υψοδ. 1685 την 10 VIII. 1949.
- Διείσδυσις εν τη κατευθύνσει κυρίας προσπαθείας και προσβολαί των εκ ΜΑΚΡΟΧΩΡΙΟΥ - ΡΟΤΟ και Ν.Α. αντερίδων ΛΕΣΙΤΣ(υψ. 1254-1244) συμμοριτών εγκαταλειψάντων εις ΜΑΚΡΟΧΩΡΙΟΝ 3 πεδινά πυροβόλα.
- Προηγουμένως προσεβλήθησαν τα επί ΠΡ. ΗΛΙΑ (Ν.434555) πολυβολεία εξουδετερωθέντων των πλείστων εξ αυτών.
- Προσβολή υψοδ. 1707
- Διείσδυσις και εξουδετέρωσις αντιστάσεων προς ΒΑΤΟΧΩΡΙ - ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗ - ΣΜΑΡΔΕΣΙ προσβολή νώτων συμμοριτών.
- Ομοίως προς ΠΡΕΒΟΛ - ΛΑΙΜΟΝ - ΠΥΞΟΝ.
- Εξουδετέρωσις ισχυρών αντιστάσεων εις τον υψ. ΜΠΑΜΠΑΝ αμέσως Δυτικώς ΛΑΙΜΟΥ ΠΡΕΣΠΩΝ.

(δ) Διαβιβάσεις, υγειονομικόν, υπηρεσίαι και μονάδες Μεταφορών και ανεφοδιασμού.

Η απόδοσις υπήρξεν λίαν ικανοποιητική.

Συννημένα :
Σχέδιον ενεργείας ``ΠΥΡΣΟΣ" ΣΗΔΜ υπ' αριθ. 85.10.VIII.49
Παράρτημα Α΄ και Β΄ μετά 2 διαγραμμάτων πληροφ. εχθρού 17.VIII.49. (οργανώσεως - διατάξεως)
Α.Α.Π. 245198 14.VIII.1949 διατ. Αρχιστρατήγου.
Α.Α.Π. 132/15 4.VIII.49 διατ. επιχ. Β΄ΣΣ.
Α.Π. 4211-4.IX.1949 έκθεσις ΣΗΔΜ επί ΡΟΤΟ.
Α.Π. 4212-4.IX.1949 πίναξ κινήσεως Χ μ. 11-14.VIII.49
Α.Π. 4213-4.IX.1949 διάγραμμα Χ. μ. 11.VIII.49.
Έκθεσις Β΄ΣΣ επιχειρήσεως ``ΠΥΡΣΟΣ`` 10-15.VIII.49.
Πίναξ απωλειών ημετέρων εχθρού
Πίναξ λαφύρων.

Τ.Υ.
Αντιστράτηγος Βεντήρης.

Πίναξ

Οπλισμού και πυρ/κών ΚΣ μεταφερθέντων μέχρι τούδε εις

ΑΠΟΘΗΚΑΣ

Πυρ/λα Ορειβατικά και πεδινά	39
Α/Τ των 75	5
Α/Τ πυρ/λα	30
Α/Α πυρ/λα	21
Α/Τ τυφέκια	53
Πολυβόλα και οπλοπολυβόλα	705
Όλμοι διάφοροι	173
Τυφέκια διαφόρων τύπων	3735
Βλήματα Πυρ/κού	91010
Βλήματα Όλμων	49429
Φυσίγγια	3103000
Νάρκαι Διάφοροι	1650
Χειροβομβίδες Γερμ. κατασκευής	2277
Χειροβομβίδες διαφόρων τύπων	6610
Φωτοβολίδες ερυθραί	3972
Σάγματα Πυρ/κού	20
Σάγματα ειδικού φόρτου	147
Ασύρματοι	20
Διόπτραι πυρ/κού	2
Αυτοκίνητα	3
Μοτοσυκλέτται	4
Αντιαρματικοί εκτοξευταί(Μπαζούκας)	264
Φωτοβολίδες λευκαί	7185

ΒΣΤ 901/16.ΙΧ.49
Το
Γ4 γραφείον
Β΄ΣΣ

Διά την ακρίβειαν
ΣΗΔΜ/ΑΚΑ
Τ.Υ.

Πίναξ

Απωλειών επιχειρήσεως ``ΠΥΡΣΟΣ``

Α΄ Ημετέρων

Α/Α	Μονάδες	Αξιωματικοί		Οπλίται		Αγνοούμενοι	
		Ν	Τ	Ν	Τ	Α	Ο
1.	ΙΙ Μεραρχία	4	15	36	268	-	-
2.	ΙΙΙ Μεραρχία	6	26	54	266	-	1
3.	ΙΧ Μεραρχία	7	21	61	360	-	5
4.	Χ Μεραρχία	5	19	42	237	-	3
5.	ΧΙ Μεραρχία	-	13	50	152	-	-
	Σύνολα	22	94	243	1283	-	9

Β΄ Συμμοριτών

ΚΣΝΕ	1182
Κ ΣΣ και Π.	654
Τ ΚΣ	1350

ΒΣΤ 901/16.ΙΧ.49
Το
Α2 Γραφείον
Β΄ΣΣ

Διά την ακρίβειαν
ΣΗΔΜ/ΑΚΑ
Τ.Υ.

8

ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ
Δ/ΝΣΕΙΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ - ΠΛΗΡΟΦΟΡ.

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
ΥΠ. ΑΡΙΘ. 20
ΙΟΥΝΙΟΣ 1949

Εβδομαδιαία έκθεσις επί των επιχειρήσεων
από 130001 μέχρι 200000

I. ΟΥΣΙΩΔΕΙΣ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. 73 Ταξιαρχία και 2 Ταξ. Κατ. εις περ. ΧΑΣΙΩΝ δι' επιχειρήσεις.

2. 43 ,, εις περιοχήν ΣΟΥΛΙΟΥ δι' επιχειρήσεις.

II. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΥΡΕΙΑΣ ΜΟΡΦΗΣ

3. ΠΥΡΑΥΛΟΣ

(α) ΑΣΔΣΕ (ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ - ΓΚΙΩΝΑ - ΟΙΤΗ - ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ - ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΣ - ΟΘΡΥΣ)

ι. ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ - ΓΚΙΩΝΑ - ΟΙΤΗ

Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις υπό των 3, 6, 8 ΕΣΠ άνευ επαφής μετά Κ.

Ολιγομελής Κ.Σ. διήρπασε την 15/6 άλευρα εκ ΜΥΛΩΝ (Υ.5310) ΔΑΥΛΕΙΑΣ και ετέρα τρόφιμα εκ ΠΕΝΤΕΡΙΩΝ (Υ.1801) ΙΤΕΑΣ.

ιι. ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ

Κατά τας εξερευνήσεις των τμημάτων 71, 72 Ταξ. έλαβον χώραν περί τας 10 μικροσυμπλοκάς, με ικανοποιητικά αποτελέσματα.

Εξοντώθησαν επίσης μεμονωμένοι Κ. και συνελήφθησαν αύτ/ται. Μεταξύ των συλληφθέντων περιλαμβάνονται και στελέχη των Κ.Σ.

ιιι. ΟΘΡΥΣ

Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις υπό του 4 ΕΣΠ άνευ επαφής.

(β) ΙΧ Μεραρχία (ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΝ - ΑΧΕΛΩΟΣ - ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ - ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ)

Εξερευνήσεις καθ' άπασαν την περιοχήν μετά μικροσυμπλοκών καθ' ας εξωντώθησαν ολιγομελείς Κ.Σ.

(γ) ΧV Μεραρχία (ΜΕΓΔΟΒΑΣ - ΝΕΥΡΟΥΠΟΛΙΣ - ΑΡΓΙΘΕΑ - ΚΟΖΙΑΚΑΣ - ΜΕΤΣΟΒΟΝ - ΧΑΣΙΑ).

ι. ΧΑΣΙΑ

Την νύκτα 13/14 ήρξατο επιχείρησις κατά των εις ΧΑΣΙΑ καταφυγόντων Κ.Σ. διά δυνάμεων 73 Ταξ., 2ας Ταξ. Καταδρ. και τοιούτων του Β΄ΣΣ.

Τα ημέτερα τμήματα κινηθέντα εκ διαφόρων κατευθύνσεων εκ Ν. και Ν. Α. ανέτρεψαν την 14/6 αντιστάσεις των Κ., εις ΑΡΑΠΗ (Σ.7075) ΑΓΙΟΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ (Σ.6375) - ΦΙΛΟΡΕΣ (Σ.5375) - ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΝ (Σ.5576) και απώθησαν τούτους προς Βορράν.

Οι Κ. προσκρούσαντες εις τμήματα του Β΄ΣΣ περ. ΤΡΙΚΩΜΟΥ (Σ.4882), ετράπησαν προς ΟΡΛΙΑΚΑΝ (Σ.4085) την 15/6 τμήματα του 575 Τ.Π. συνεπλάκησαν μετά τούτων εις ΚΕΡΑΣΙΕΣ (Σ.4784) και τη βοηθεία ετέρων προστρεξάντων τμημάτων τους απώθησαν προς Β.Δ.

Τας υπολοίπους ημέρας συνεχίσθη η εξερεύνησις των περιοχών ΧΑΣΙΩΝ ΟΡΛΙΑΚΑ μέχρι ΓΟΜΑΡΑΣ, άνευ επαφής μετά των Κ.

Αναφερθείσαι απώλειαι εκ της περιοχής ΧΑΣΙΩΝ.

Η. Ν. 1 Αξ/κός, Τ. 2.

Κ. Ν. 33, Σ. 46, Π. 36. Περισυνελέγησαν διάφορα υλικά των Κ.

ιι. Λοιπή Περιοχή XV Μεραρχία.

Εξερευνήσεις καθ' ας ανευρέθη οπλισμός των Κ. και εξωντώθησαν μεμονωμένοι τοιούτοι.

(δ) Σ. Δ. Θεσσαλίας (ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ - ΚΑΜΒΟΥΝΙΑ - Κ. ΟΛΥΜΠΟΣ - ΟΣΣΑ)

Εξερευνήσεις περ. ΟΞΥΑΣ (Σ.9653) ΑΝΤΙΧΑΣΙΩΝ, ουδέν απέδωσαν.

(ε) 83 Περιοχή (ΠΗΛΙΟΝ ΒΟΛΟΣ)

Μικροσυμπλοκαί μεταξύ ημετέρων τμημάτων αναγνωρίσεων και ολιγομελών ΚΣ. εις περ. Β. ΒΟΛΟΥ (Τ.7808) ΔΡΑΚΕΙΑΣ (Τ.9005)

(στ) Αποτελέσματα της επιχειρήσεως κατά την Εβδομάδα.

Η. Ν. 13 (1 Αξ.), Τ. 9 - 22

Κ. Ν. 95, Σ. 189, Π. 140- 424 Αύτ/ται Σ. 147

Περισυνελέγησαν 112 τυφ., 16 αυτόματα, 62 Μπρέν, 12 όλμοι, 13 πολυβόλα, 4 ασύρματοι, 54 κτήνη, 15.000 οκ. σιτηρών, οσπρίων, κ. λ. π.

II. ΛΟΙΠΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ - ΣΥΜΒΑΝΤΑ

ΑΣΔΠ.

4. Πελοπόννησος

Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις ιδίως εις ΠΑΡΝΩΝΑ - ΤΑΥΓΕΤΟΝ. Εις τον ΤΑΥΓΕΤΟΝ εξωντώθη η ΚΣ ΞΥΔΕΑ.

5. Κεφαλληνία

Κατά τας εξερευνήσεις ανευρέθησαν υλικά και εγκαταστάσεις των Κ.

ΑΣΔΑΝ.

6. Σ.Δ. Σάμου

Εξερευνήσεις άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων

ΣΗΔ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

7. VIII Μεραρχία (ΗΠΕΙΡΟΣ ΔΥΤΙΚ. ΓΡΑΜΜΟΣ)

(α) Ήπειρος

ι. Συνεχίσθη η καταδίωξις των Κ. Εκ της περιοχής ΝΤΟΥΦΕΚΙ (Ρ.8421) Ε.Ε. 19 παρ. 9 α ούτοι κατεδιώχθησαν προς Βορράν μέχρι ΠΑΡΔΑΛΙΤΣΑΣ (Ρ.8234). Ένθα συνεπλάκησαν την 15/6 με τμήματα του 529 Τ. Π. ηναγκάσθησαν να αναστραφούν προς Νότον. Την 16/6 έλαβον χώραν συμπλοκαί εις περ. ΕΛΑΦΟΥ (Ρ.9025) ΠΑΛΗΟΧΩΡΙΟΥ (Ρ.8716) και την 19/6 εις περιοχήν ΜΟΥΡΓΚΑΣ (Ρ.8215), καθ' ας οι Κ. υπέστησαν απωλείας. Η καταδίωξις συνεχίζεται.

ιι. Εις την λοιπήν περ. της Ηπείρου δράσις ημετέρων ενεδρών και περιπόλων.

(β) Γράμμος

ι. Οι Κ. παρηνώχλησαν κατ' επανάληψιν διά πυρ/κού τα τμήματα των 74 και 76 Ταξιαρχιών. Την 13/6 κατεδιώχθη ολιγομελής ΚΣ εκ περ. ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ (Ν.0807) και την 17/6 εκ περ. ΛΑΓΚΑΔΑΣ (Ν.0810). Την 180330 Λόχος Κ. ανέτρεψε φυλάκιον έξ ύψ. 970 (Ν. 0611) και εν συνεχεία επετέθη κατά τμήματος ύψ. 1202 (Ν.0710), αποκρουσθείς.

ιι. Εις την περ. ΑΓ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ (Ν.0409), δύο επιθ. εγχειρήματα την 18 και 19/6, έσχον ως αποτέλεσμα την σύλληψιν αιχμαλώτων και συλλογήν πληροφοριών.

Ημέτερον Πυρ/κόν παρηνώχλησε Κ. εις περ. ΓΚΟΛΙΟ (Μ.9712) ΚΑΡΔΑΡΙ (Μ.9912) ΖΕΡΜΑΣ (Ν.1612)

ιιι. Τμήματα της 77 Ταξιαρχίας συμμετέσχον εις ενεργείας περ. ΜΑΡΔΙΤΣΑ (Ν.1806), περί ων κατωτέρω (παρ. 8).

<u>Β΄ΣΣ</u>

8. <u>Τ. Σ. Πενταλόφου (Ν.Α. ΓΡΑΜΜΟΣ - ΟΡΛΙΑΚΑΣ ΓΡΕΒΕΝΑ)</u>

(α) Από 13 - 15/6 τμήματα του Συγκροτήματος απέφραξαν διαβάσεις εις περιοχήν ΓΡΕΒΕΝΩΝ (Σ.5591) - ΤΡΙΚΩΜΟΥ (Σ.4581). Από 15/6 εν συνδιασμώ μετά τμημάτων της 77 Ταξιαρχίας τας τοιούτας εις περιοχήν ΚΥΡΚΟΥΡΙ (Σ.2199) - ΣΚΟΥΡΤΖΑΣ (Σ.2697) ΛΥΚΟΠΕΡΑΣ-ΜΑΤΟΣ (Ν. 2803), ενώ έτερα ηκολούθησαν τους Κ. εκ περ. ΟΡΛΙΑΚΑ (Σ. 3485) μέχρι ΚΥΡΚΟΥΡΙ (Σ.2199), άνευ επαφής.

(β) Την νύκτα 17/18 εξεδηλώθη ταυτόχρονος ενέργεια των Κ. εκ ΓΡΑΜΜΟΥ προς κατάληψιν των ορεινών όγκων εκατέρωθεν ΜΑΡΔΙΤΣΑ (Ν.2807) και προσπάθεια διελεύσεως φάλαγγος Κ. από ΜΠΟΓΔΑΝΙ (Σ.1798) - διά ΖΕΚΙΡΙ (Ν.1501) προς Βορράν. Η φάλαγξ αυτή εγένετο αντιληπτή υπό ενεδρών εις περ. ΦΟΥΡΚΑΣ (Ν.1504) και προσεβλήθη. Τμήματα της 77 Ταξιαρχίας εις περ. ύψ. 1496 (Ν.1507) ΑΓ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ (Ν.1509) και της 53 Ταξ. εις περ. ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ (Ν.1908) ΚΟΥΤΣΟΥΡΟ, διεξήγαγον αγώνα κατά των Κ., τους οποίους την μεσημβρίαν της 18/6 κατώρθωσαν ν' ανατρέψουν.

Το μείζον μέρος της φάλαγγος φαίνεται ότι συνηνώθη μετά τούτων και εισήλθεν εις ΓΡΑΜΜΟΝ.

(γ) Οι Κ. παρηνώχλησαν κατ' επανάληψιν διά πυρ/κού τα τμήματα εις ΚΟΥΤΣΟΥΡΟ (Ν.1910).

10. <u>Ι Μεραρχία (Α. ΓΡΑΜΜΟΣ)</u>

ι. Παρενοχλήσεις εκατέρωθεν και δράσις ενεδρών και περιπόλων ιδία εις περιοχήν ΜΥΡΟΒΛΗΤΟΥ (Ν.1626) ΤΟΥΧΟΥΛΙ (Ν.1929) ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ (Ν.1836)

ιι. Εξερεύνησις περ. ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΡΙΩΝ (Ν.3329) (Ν.3927) και περ. ΣΝΙΑΤΣΙΚΟΥ (Ν.6830), ουδέν απέδωσεν.

11. <u>Χ Μεραρχία (Ν. Τομεύς ΒΙΤΣΙ)</u>

ι. Παρενοχλήσεις, διά πυρών εκατέρωθεν κατά μήκος του μετώπου.

ιι. Περίπολοι των Κ. κατεδιώχθησαν εκ περ. ΦΛΑΤΣΑΤΑΣ (Ν.3123) (Ν.2524)

12. ΙΙ Μεραρχία (Α. ΒΙΤΣΙ - Δ. ΒΟΡΑΣ - ΠΤΟΛΕΜΑΙΣ)

ι. Παρενοχλήσεις διά πυρών εκατέρωθεν εις περ. ΒΙΤΣΙ.

ιι. Εις περ. Δ. ΚΛΕΙΝΩΝ (Ν.5776) εσημειώθη δραστηριότης περιπόλων των Κ.

ιιι. Αναγνωρίσεις προς ΒΥΣΙΜΑΝ (Ν.8375) Δ. ΒΟΡΑ, ουδέν εσημείωσαν.

<u>ΣΔΔ Μακεδονίας (ΒΕΝΤΖΙΑ ΒΟΥΡΙΝΟΣ ΚΟΖΑΝΗ)</u>

Την 16/6 ημετέρα τμήματα κινηθέντα εκ διαφόρων κατευθύνσεων προς ΒΟΥΡΙΝΟΝ (Ν.7700), συνεπλάκησαν μετά τμημάτων της ΚΣ. Ταξ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ εις ΑΓΙΟΝ ΝΙΚΟΛΑΟΝ (Σ.8099) - ΚΡΟΚΟΝ (Ν.7401) - 1294 (Ν.7303). Η επαφή διετηρήθη μέχρι της νυκτός ότε οι Κ. διέρρευσαν προς Δυσμάς.

Γ΄ΣΣ

13. XI Μεραρχία (ΟΛΥΜΠΟΣ - ΠΙΕΡΡΙΑ - ΒΕΡΜΙΟΝ - ΒΟΡΑΣ - ΤΖΕΝΑ - ΠΑΪΚΟΝ)

Την 17 και 18/6 αναγνωρίσεις προς ΒΕΡΜΙΟΝ, άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

14. 31Ταξιαρχία (ΚΟΡΩΝΑ-ΜΠΕΛΛΕΣ) ΚΙΛΚΙΣ-ΚΡΟΥΣΙΑ)

(α) Οι Κ. ενήργησαν ναρκοθέτησιν σιδ. γραμμής εις περ. ΛΟΒΑ ΤΕΠΕ (ζ.8815) και διήρπασαν ποίμνιο εκ περ. ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΟΥ (Κ.1710). Την 13/6 αφήρπασαν φυλάκιον εκ 5 ανδρών σιδ. γεφύρας εις περ. ΒΥΡΩΝΕΙΑΣ (Κ.1811).

(β) Την 180430 ισχυρά δύναμις τούτων επετέθη αιφνιδιαστικώς κατά Σημείου Στηρίγματος ΟΚΡΑΝΤΕΝΑΣ (Κ.1916), το οποίον υπέκυψεν την 0530. Απώλειαι δεν αναφέρθησαν. Ενισχύσεις κινηθείσαι εκ ΒΥΡΩΝΕΙΑΣ (Κ.1611) και Ν. ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ (Κ.2212) καθηλώθησαν προ ισχυρών αντιστάσεων 500 μέτρα προ του Σημ. Στηρίγματος.

(γ) Εις την λοιπήν περιοχήν αναγνωρίσεις και ενέδραι άνευ αποτελέσματος.

15. ΣΔΚ Μακεδονίας (ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ - ΒΕΡΤΙΣΚΟΣ)

Εξερευνήσεις εις περ. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (Π.5618) (Π.5434) και αναγνωρίσεις προς ΜΠΕΣΙΚΙΑ (Π.3750) - ΒΕΡΤΙΣΚΟΝ (Π.2062),άνευ αποτελέσματος.

16. Διοικ. Επιχ. Σερρών (ΑΓΓΙΣΤΡΟΝ - ΣΤΡΥΜΩΝ - ΚΕΡΔΥΛΛΙΑ - ΜΕΝΟΙΚΙΟΝ)

Ουδέν σημαντικόν.

17. VII Μεραρχία (Α. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - Δ. ΘΡΑΚΗ)

(α) Την 14/6 ήρξατο τοπική επιχείρησις εις περ. ΧΑΙΝΤΟΥΣ (Φ.4211) ΒΑΡΒΑΡΑΣ (Φ.3618) διά τμημάτων της 25ης Ταξιαρχίας και Τ. Συγκρ. ΞΑΝΘΗΣ την 14/6 κατόπιν αγώνος ανετράπησαν οι Κ. εκ ΧΑΙΝΤΟΥΣ (Φ.4218) ΠΟΝΑΚ (Φ.3517) - ΒΑΡΒΑΡΑΣ (Φ.3718) και κατεδιώχθησαν προς την οροθετικήν γραμμήν. Κατά τας υπολοίπους ημέρας εξερευνήσεις άνευ επαφής μετά τούτων. Η επιχείρησις έληξε την 19/6.

(β) Από 17/6 τμήματα εξερευνούν την περ. ΜΠΟΥΚΑΤΕ (Π.6080). Εις ΟΥΤΣ ΜΠΟΥΝΑΡ (Μ.5183), ανευρέθη μεγάλη αποθήκη οπλισμού των Κ.

(γ) Εις περ. εκβολών ΝΕΣΤΟΥ (Λ.4973) (Λ.3880), οι Κ. ενήργησαν αρπαγάς τροφίμων.

IV. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

18. Απώλειαι της εβδομάδος

Η								Κ				
Μεγ.	Νεκροί		Τραυματίαι		Αγνοούμενοι		Συν	Ν	Σ	Π	Συν	Αυτ
Μον	Αξ	Οπλ	Αξ	Οπλ	Αξ	Οπλ						
Α΄ΣΣ	1	12	-	8	-	-	21	95	197	140	432	173
ΣΗΔΜ	1	22	3	74	-	3	103	65	40	37	142	14
Γ΄ΣΣ	2	11	1	24	-	5	43	22	3	14	39	-
ΑΣΔΠ	-	1	-	-	-	-	1	7	7	13	27	-
ΑΣΔΑΝ	-	1	2	6	-	-	9	1	-	1	2	-
Συν.	4	47	6	112	-	8	177	190	247	205	642	187

19. Λοιπά αποτελέσματα

Συνεχίσθη η καταδίωξις και η φθορά των Κ. εις περ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ ΠΥΡΑΥΛΟΥ. Εξοντώθησαν πολλά στελέχη τούτων. Οι απομένοντες εκτός των συγκροτημάτων ΦΕΡΡΑΙΟΥ - ΜΠΑΝΤΕΚΟΥ - ΔΕΛΗΒΟΡΙΑ οίτινες απωθήθησαν προς Βορράν είναι κατανεμημένοι εις μικροομάδας και αποκρύπτονται επιμελώς. Το ηθικόν των είναι μειωμένον.

Β. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ - ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

20. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Ουδέν άξιον λόγου.

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΙΑ

21. ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ - ΓΚΙΩΝΑ - ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

Τα υπολείμματα της ΙΙ Κ. Μεραρχίας ΔΙΑΜΑΝΤΗ κατετμημένα εις μικράς ομάδας των 20 - 30 ΚΣ προσπαθούν διά της συνεχούς κινήσεως των και αποκρύψεως των εις δασώδους περιοχάς να αποφύγουν πάσαν εμπλοκήν των μετά των καταδιωκουσών ημετέρων δυνάμεων. Ο αριθ. τούτων δεν υπερβαίνει τους 250 - 300 ΚΣ.

22. ΟΘΡΥΣ - ΑΓΡΑΦΑ - ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ - ΚΟΖΑΚΑΣ

(α) Εις την περιοχήν ταύτην εξακολουθούν να παραμένουν τα υπό δράσεως.

(β) Η Κ. Επιλαρχία ΤΖΗΜΑ (δυν. 75 διεπεραιώθη την 15 - 16/6 έξ ΑΝΤΙΧΑΣΙΩΝ εις ΝΕΥΡΟΠΟΛΙΝ ΑΓΡΑΦΩΝ (Σ.7509).

Το σύνολον των ΚΣ. εις άνω περιοχήν δεν υπερβαίνει τους 500.

23. ΧΑΣΙΑ ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ - Κ. ΟΛΥΜΠΟΣ

(α) Την 11/3 ανεχώρησαν εκ χωρίου ΕΛΑΦΙ (Σ.6680) ΧΑΣΙΩΝ 150 περίπου βιαίως επιστρατευθέντες, 50 τραυματίαι ΚΣ., 150 γυναικόπαιδα και 150 κτήνη διά ΟΡΛΙΑΚΑ με πρόθεσιν να διαπεραιωθώσιν εις ΓΡΑΜΜΟΝ.

(β) Την 14 - 15/6 τμήματα 123 Ταξ. ΦΕΡΡΑΙΟΥ και 33 Μ. Χ. ενωθέντα με υπολείμματα 192 Ταξ. ΜΠΑΝΤΕΚΟΥ εις περ. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ (Σ.3578) εκινήθησαν διά ΠΗΓΑΔΙΤΣΑΣ (Σ.5381) προς ΟΡΛΙΑΚΑ. Ανωτέρω τμήματα ηκολούθησα και η Ανεξ. Διλοχία ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ.

Ηδη εις περ. ΧΑΣΙΩΝ - ΑΝΤΙΧΑΣΙΩΝ πιθανώς παραμένουσι ομάδες της 33 Μ.Χ. εντεταλμέναι με την επιτήρησιν της περιοχής, συλλογήν πληροφοριών και εξασφάλισιν του συνδέσμου μεταξύ ΓΡΑΜΜΟΥ - ΑΓΡΑΦΩΝ και Κ. ΟΛΥΜΠΟΥ.

(γ) Εις περιοχήν ΟΛΥΜΠΟΥ εξακολουθεί να παραμένη η Διλοχία ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ άνευ δράσεως.

(δ) Ο Δ/τής ΚΓΑΝΕ ΚΟΛΙΓΙΑΝΝΗΣ μετά 50 ΚΣ διεπεραιώθη 13/6 εκ περιοχής ΚΟΖΑΚΑ διά ΒΑΝΙΑΣ (Σ.5043) 8χιλ. Βορ. ΤΡΙΚΚΑΛΩΝ εις ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ.

24. ΗΠΕΙΡΟΣ

Η Ταξ. ΠΕΤΡΙΤΗ (συν. δύναμις 170 περίπου) ελισσομένη συνεχώς αποφεύγει πάσαν εμπλοκήν της μετά των καταδιωκουσών ημετέρων δυνάμεων. Την 18/6 εσημειώθη εις περ. ΚΑΤΩ ΣΚΑΦΙΔΩΤΗΣ (Ρ.8007) περ. ΣΟΥΛΙΟΥ.

ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

25. ΟΡΛΙΑΚΑΣ - ΣΜΟΛΙΚΑΣ - ΠΕΝΤΑΛΟΦΟΣ - ΓΡΑΜΜΟΣ

(α) Η Ταξιαρχία ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ κινηθείσα την 11/6 εκ περιοχής ΟΡΛΙΑΚΑ ήχθη εις ΣΙΝΙΑΤΣΙΚΟΝ. Εκείθεν μέσω ΒΟΥΡΙΝΟΥ επανέκαμψεν 17 - 18/6 περιοχήν ΟΡΛΙΑΚΑ.

(β) Αι κινηθείσαι εκ περιοχής ΧΑΣΙΩΝ προς ΟΡΛΙΑΚΑ ΚΣ. δυνάμεις ως παραγρ. α, β συνεχίσασαι κίνησίν των προς Βορράν ήχθησαν 15 - 16/6 περιοχήν ΚΥΡΚΟΥΡΗ (Σ.2299) με πρόθεσιν να διαπεραιωθώσιν εις ΓΡΑΜΜΟΝ. Προσκρούσασαι επί ημετέρων αντιστάσεων ανεστράφησαν κατευθυνθείσαι εις δασώδη περιοχήν αμέσως Βορ. ύψ. ΜΠΟΓΔΑΝΗ ένθα και σημειώθησαν πρωίαν 18/6. Νύκτα ιδίας ημέρας κινηθείσαι διά δρομολογίου μεταξύ ΡΩΜΗΟΥ (Ν.1700) - ΖΕΚΙΡΙ (Ν.1502) χαράδρας ΣΒΑΡΝΑ και αντερείσματος ΓΚΡΙΜΠΟΜΑΝ (Ν.1706) διεπεραιώθησαν ΓΡΑΜΜΟΝ. Διά υποδοχήν και κάλυψιν φάλαγγος, είχε αχθή εκ ΓΡΑΜΜΟΥ ΝΟΤ. ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ και εις ύψ. ΑΓ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ (Ν.1609) Τάγμα Σχολής Αξ/κών.

(γ) Σχολή Αξ/κών διαλυθείσα εσχάτως κατά επίθεσιν ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ λόγω σοβαρών απωλειών ανεσυγκροτήθη εις ΠΕΤΡΑ ΜΟΥΚΑ εκ 2 Ταγμάτων δυνάμεως 100 περίπου ΚΣ. έκαστον, Διοικητής Σχολής ανέλαβε ΑΧΙΛΛΕΑΣ.

(δ) Γενικώς κατά την διαρρεύσασα εβδομάδα αι δυνάμεις ΓΡΑΜΜΟΥ ουδεμίαν αξιόλογον δράσιν επέδειξαν εκτός παρενοχλητικής τοιαύτης.

Εις Νότιον τομέα εξηκολούθησαν εγχειρήματα διά δυνάμεως λόχου προς υφαρπαγήν ημετέρου φυλακίου διά συγκέντρωσιν πληροφοριών (17 - 18/6 περ. ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ ΛΑΓΚΑΔΑΣ (Ν.1910).

26. ΒΙΤΣΙ

(α) Η Διλοχία ΤΖΑΒΕΛΑ ήτις είχε εξέλθει εκ ΒΙΤΣΙ την 8 - 9/6 εξακολουθεί να ευρίσκεται εις περ. ΡΑΔΟΣΙ - ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ ασχολουμένη μέχρι τούδε εις συγκέντρωσιν και διαβίβασιν πληροφοριών.

(β) Εντός ΒΙΤΣΙ εξακολουθεί η οχύρωσις των εσωτερικών αμυντικών γραμμών.

Γενικώς παρατηρείται έντασις επαγρυπνήσεως, οχυρώσεως, ανεφοδιασμού και συμπληρώσεως των Μονάδων των διά ΚΣ έξ ΑΛΒΑΝΙΑΣ, οφειλομένη εις πληροφορίας των περί επικειμένης εκδηλώσεως ημετέρας επιθέσεως ευρείας κλίμακος προς εκκαθάρισιν της περ. ταύτης.

27. ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ - ΒΕΡΜΙΟΝ - ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ

Ουδεμίαν δραστηριότητα επέδειξαν σχετικώς με τοιαύτην προηγουμένων εβδομάδων.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

28. ΜΠΕΛΛΕΣ - ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

Αι εις ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΝ ΜΠΕΛΛΕΣ ΚΣ δυνάμεις 132 Ταξιαρχίας διά δυνάμεως 4 - 5 Λόχων ενήργησαν πρωίαν 19/6 επίθεσιν κατά ημετέρου ΣΣ ΟΚΡΑΝΤΙΝΑΣ (Κ.1916).

Εις υπόλοιπον περιοχήν ουδεμίαν δραστηριότητα επέδειξαν.

29. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ

Αι Κ.Σ. δυνάμεις VII Κ. Μεραρχίας ΧΕΙΜΑΡΟΥ ουδεμίαν δραστηριότητα επέδειξαν.

30. <u>ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ</u>

(α) Από 13 - 18/6 παρετηρήθησαν κινούμενα από ΒΙΓΛΙΣΤΑ προς ΚΡΥΣΤΑΛΟΠΗΓΗΝ περί τα 150 αυτοκίνητα.

Ομοίως από ΒΙΓΛΙΣΤΑ προς ΒΙΝΤΕΧΟΒΑ περί τα 200 αυτοκίνητα.

(β) Εξακολουθεί η άφιξις ΚΣ έξ ΑΛΒΑΝΙΑΣ εις ΒΙΤΣΙ και ΓΡΑΜΜΟΝ.

(γ) Διεπιστώθη εσχάτως ένταξις παίδων προερχομένων εκ παιδομαζώματος εις ΚΣ. Μονάδας ΒΙΤΣΙ (425 Τάγμα 18ης Ταξιαρχίας).

31. <u>ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΔΥΝΑΜΕΩΝ</u>

Δύναμις ΚΣ. 122359/6/49	18030
Απώλειαι εβδομάδος (μείον 25% εκ των Δ. Π.	440
Στρατολογία	60
Είσοδοι έξ ΟΜΟΡΩΝ	150
Υπόλοιπον	17800

Τ. Σ. Υ.
Αντ/ρχης Θ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ
Διευθυντής ΑΙ / ΓΕΣ

Α. Α. / Γ. Λ.

9

Β΄ΣΣ

ΔΙΑΤΑΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

``ΑΙΑΣ`` Ύπ. αριθ.1

ΥΠΕΡΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
Α/Α αντιτύπου...........
Αριθ. Α.Α. Π. Φ107/24
ΣΤΓ 904 α τη 1-7-49

ΧΑΡΤΑΙ: 1: 100.000 ΚΑΒΑΡΝΤΑΣΙ, ΕΔΕΣΣΑ, ΦΛΩΡΙΝΑ, Γ6, Δ5 και Δ6
1: 50.000 ΕΔΕΣΣΑ, ΑΡΔΕΑ, ΑΡΝΙΣΣΑ, ΟΡΜΑ.

1. Διά της υπ' αριθ. Α. Π. 245161/4009/5/22 - 6 - 49 δ/γής ΓΕΣ το Γ΄ΣΣ εντέλλεται όπως προβή εις εκκαθάρισιν της περιοχής ΚΑΪΜΑΚ-ΤΣΑΛΑΝ και την εδραίωσιν Τμημάτων επ' αυτού επί τω σκοπώ:

α) αφαιρέσεως μιας συμμοριακής βάσεως παρά τα σύνορα και ευρυτέρας καλύψεως των αστικών κέντρων και μετόπισθεν.

β) απαγορεύσεως ενδεχομένης χρησιμοποιήσεως της βάσεως ταύτης ως μεγάλης βάσεως εφοδιασμού και εξορμήσεως διά την μόλυνσιν της Κεντρικής Ελλάδος διά ΒΕΡΜΙΟΥ - ΠΙΕΡΡΙΩΝ.

γ) Φθοράς εν τινι μέτρω των κατεχόντων ταύτην συμμοριακών δυνάμεων.

2. Προς τούτο το Γ΄ΣΣ θέλει ενεργήσει αιφνιδιαστικώς από ΝΟΤΟΥ και ΒΟΡΕΙΟΔΥΣΜΩΝ κατά της τοποθεσίας ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΣ (Ν.9276) αυχήν ΣΑΜΠΑΝΑΣ (Ν.945775) - ΤΑΠΑΝ (9876) - ΚΑΛΟΓΕΡΙΤΣΑΣ (Ο.0275). Εις το αριστερόν θέλει ενεργήσει κατά τον άξονα ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (Ν.9173) - ΕΒΔΟΒΙΤΣΑ και από ΧΑΣΑΝΑΚΟΝ προς αυχένα ΣΑΜΠΑΝΑΣ, ΚΑΛ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ (Ν.9978) και αυχήν ΣΑΜΠΑΝΑΣ ΤΑΠΑΝ - ΚΑΛΟΓΕΡΙΤΣΑ.

Υπερκερωτικώς κατά τον άξονα ΕΒΔΟΒΙΤΣΑ - ΚΑΛ. ΦΑΡΜΑΚΗ (9180) - ΚΡΥΑΡΟΓΡΙΚΟ (Ν.9182) - ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ (Ν.9383).

Έτεραι ενέργειαι θέλουσι λάβη χώραν έξ ανατολών προς δυσμάς.

Αι ενέργειαι αυταί θα συντελεσθώσι την νύκτα της 3/4 Ιουλίου.

3. Το ημέτερον ΣΣ θα μετάσχη της επιχειρήσεως διά καλύψεως του δυτικού πλευρού της ζώνης της επιχειρήσεως συμφώνως τη άνω δ/γή ΓΕΣ.

Την ενέργειαν ταύτην θα εκτελέση η ΙΙ Μεραρχία διά της 33 Ταξιαρχίας.

4. Η κάλυψις του άνω δυτικού πλευρού και η συντριβή των εις περιοχήν Δυτικού ΚΑΙΜΑΚΤΣΑΛΑΝ ευρισκομένων Κ.Σ. δυνάμεων (όρα συνημμένον Δελτίον πληροφοριών) θέλει επιδιωχθή ως έπεται:

α) Δι' αιφνιδιαστικής νυκτερινής ενεργείας προς κατάληψιν της γραμμής ΠΙΠΕΡΙΤΣΑΣ (Ν.8875) - κόμβου ΠΑΠΑΔΙΑΣ (Ν.8579) - ΡΟΓΚΑ (Ν.8380).

β) Διά ταυτοχρόνου ενεργείας εκ δυσμών προς ανατολάς μεταξύ συνόρων και ΚΕΛΛΗΣ προς συμπίεσιν του εχθρού προς την άνω γραμμήν και απαγόρευσιν διαφυγής τούτου προς Δυσμάς.

5. ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΣΟΜΕΝΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΥΠΟ ΙΙ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ

Δ/σις 33 Ταξιαρχίας
517 Τ.Π.
505 Τ.Π.
Μοίρα Π.Πυρ/κού

6. ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ:

α) Δύναμις Τάγματος Πεζικού (517) εκ περιοχής ΚΕΛΛΗΣ διά νυκτερινής κινήσεως κατά τον άξονα ΚΕΛΛΗ - ΠΙΠΕΡΙΤΣΑ θέλει καταλάβη ΠΙΠΕΡΙΤΣΑΝ. Εκείθεν θέλει:

ι) Ενεργήση προς ΠΑΠΑΔΙΑ - ΡΟΓΚΑ επί σκοπώ αποκοπής πάσης επικοινωνίας των επί του Δυτικού Κ/Τ εχθρικών δυνάμεων μετά των τοιούτων του κυρίως ΚΤ.

ιι) Επιζητήση σύνδεσμον μετά των επί ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΣ τμημάτων της 32 Ταξιαρχίας ίνα από κοινού επιδιώξωσι την απαγόρευσιν διαφυγής προς νότον Κ.Σ. μεταξύ ΠΙΠΕΡΙΤΣΑΣ - ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΣ.

β) Δύναμις περίπου Τάγματος (505) προωθηθή νύκτωρ επίσης επί της γραμμής ΣΚΟΠΟΣ - ΒΥΣΙΜΑ (Ν.8373) επί τω σκοπώ δημιουργίας φράγματος απαγορεύσεως εχθρού κινήσεως προς δυσμάς.

Από έω 4 Ιουλίου συμπίεσις εχθρού προς γραμμήν ΠΙΠΕΡΙΤΣΑ - ΠΑΠΑΔΙΑ και συντριβή τούτου.

γ) Εις περίπτωσιν προσπαθείας εχθρού διαφυγής ανατολικώς της γραμμής ΠΙΠΕΡΙΤΣΑ - ΠΑΠΑΔΙΑ τήρησις της γραμμής ΣΚΟΠΟΣ - ΒΥΣΙΜΑ και δίωξις τούτου μέχρι γραμμής ΕΒΔΟΒΙΤΣΑ - ΠΡ. ΗΛΙΑΣ (Ν.9383).

7. ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ:

α) Χ ΗΜΕΡΑ: 4 Ιουλίου.

β) Η κατάληψις ΠΙΠΕΡΙΤΣΑΣ ως και της γραμμής ΣΚΟΠΟΣ - ΒΥΣΙΜΑ δέον να έχη συντελεσθή μέχρι της 0300 ώρας της Χ ημέρας.

γ) Η μεταφορά εκ χώρου σταθμεύσεως του 517 Τ. Π. εις περιοχήν Β. εξορμήσεως θα λάβη χώραν την νύκτα της Χ-2 προς Χ-1 (2 Ιουλίου). Κατά την Χ-1 (3 Ιουλίου) τα τμήματα δέον να ώσιν αυστηρώς κεκαλυμμένα και εν ακινησία και ν' απαγορευθή πάσα κίνησις ανατολικώς της γραμμής ΜΕΛΙΤΙ - ΚΕΛΛΗΣ.

δ) Επειδή πάντως εκ των προκαταρκτικών κινήσεων ο εχθρός ενδέχεται να υποψιασθή την εν όψει επιχείρησιν και να επιζητήση να μεταπηδήση εις περιοχήν ΡΑΔΟΣΙ ή ΒΙΤΣΙ προ της εκδηλώσεως της επιχειρήσεως ή κατά την επιχείρησιν ενδείκνυται η λήψις υπό της ΙΙ Μεραρχίας των κάτωθι μέτρων:

ι) Εγκατάστασις κατά την Χ-2 τμημάτων 12 ΕΣΠ εις περιοχήν ΡΑΔΟΣΙ.

ιι) Πύκνωσις από της νυκτός Χ-2 προς Χ-1 των ενεδρών επί της γραμμής Σύνορα - ΜΕΛΙΤΙ - ΒΕΥΗ, ως και επί της γραμμής ΥΔΡΟΥΣΑ - ΦΛΩΡΙΝΑ - ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.

ιιι) Κίνησις δευτέρας Πυρ/χίας Π.Π., εάν παραστή ανάγκη, κατά την πρωίαν της Χ ημέρας.

8. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΙ (όρα δ/γήν Διαβιβάσεων):

α) ΙΙ ΜΕΡΑΡΧΙΑ: Εξασφάλισις συνδέσμου μετά ΧΙ Μεραρχίας.

β) 33η ΤΑΞ/ΧΙΑ: Εξασφάλισις συνδέσμου μετά της 32ας Ταξ/χίας.

9. <u>ΕΔΡΑΙΩΣΙΣ</u>:

Μετά την εκκαθάρισιν Κ/Τ επακολουθήση εδραίωσις.

Κατ' αρχήν προβλέπεται προς τούτο διατήρησις Τάγματος Πεζικού 33ης Ταξ/χίας.

Το όριον διά την περίπτωσιν ταύτην μεταξύ Σώματος και Γ΄ τοιούτον εις ΒΕΡΜΙΟΝ - Κ/Τ καθορίζεται ως ακολούθως υπό του ΓΕΣ:

Χαράδρα ΖΑΡΟΓΙΑΝΝΗ (Ο.235240) - ύψ. 464 (Ο.223252) - ύψ. 548 (Ο.162260) - ύψ. 1672 (Ο.1427) - ύψ. 1447 ΠΙΛΑΦ ΛΟΦΟΣ (Ο.085262) - ύψ. 1080 (Ο.007274) - ύψ. 1370 (Ν.988310) - ύψ. 1485 ΚΟΚ. ΜΑΓΟΥΛΑ (Ν.958362) - ύψ. ΣΑΤΠΟΥΝΕΣΙ (Ν.928358) - ύψ. 807 (Ν.895390) - ΑΥΓΟ (Ν.895425) - ύψ. ΣΟΥΜΑΛΑ (Ν.935448) - ύψ. 1361 (Ν.970485) - ύψ. 823 ΑΛΑΤΖΑ ΦΥΡΕ (Ν.968573) - ΠΕΡΑΙΑ (Ν.945615) - ΚΑΛΕ (Ν.922700) - ύψ. 1205 (Ν.9273) - Υψ. 1631 (Ν.912790) κατά μήκος κορυφογραμμής μέχρι μεθορίου (Ν.908828) (ΑΠΑΝΤΑ ΝΑΙ εις Γ΄ΣΣ).

ΑΝΑΦΕΡΑΤΕ ΛΗΨΙΝ.

ΜΑΝΙΔΑΚΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ
ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΣ - ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

Ακριβές αντίγραφον
ΒΣΕ / ΑΙ Γραφείον
Τ. Σ. Υ.

<u>ΑΠΟΔΕΚΤΑΙ</u>	<u>Α / Α αντιτύπου</u>	
ΙΙ Μερ/χία	υπ' αριθ.	1
<u>ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ</u>		
ΓΕΣ / Α1	,,	2
ΣΗΔΜ / Α1	,,	3
Γ΄ΣΣ /Α1	,,	4
ΧΙ Μερ/χίαν / Α1	,,	5
Δ/σις Πυρ/κού	,,	6
,, Μηχ/κού	,,	7
,, Διαβιβάσεων	,,	8
Β΄ΣΣ / Α1	,,	9
,, / Α2	,,	10
,, / Γ1	,,	11
Ημερολόγιον	,,	12
33 Ταξ/χία	,,	13
ΔΑΥ	,,	14

10

ΘΕΜΑ:Έκθεσις επί της μάχης και πτώσεως του ΣΣ ΟΚΡΑΝΤΕΝΑΣ
ΠΡΟΣ: Γ΄ΣΣ /Α2

ΚΟΙΝ: 31 Ταξ /Α2
26 Ταξ/Α2, Α1.

Επείγουσα - Απόρρητος
26η ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ / Α2
ΑΡΙΘΜ. Α.Π. 44/Φ
ΣΤΓ 903 α τη 24.6.49

1. Η Ταξιαρχία αφιχθείσα την μεσημβρίαν της 20 Ιουνίου εις ΣΣ ΒΥΡΩΝΕΙΑΣ εύρεν την ακόλουθον Τακτικήν κατάστασιν.

Οι Κ.Σ. από της πρωίας της προηγουμένης ήσαν κύριοι του ΣΣ ΟΚΡΑΝΤΕΝΑΣ με πρόθεσιν της διατηρήσεως τούτου, ως εξάγεται εκ της εμμονής των εις τον αγώνα.

Διλοχία 558 Τ. Π., πλέον Λόχος μείον Διμοιρία του 556 Τ.Π., διεξάγουν από της προηγουμένης επανειλημμένας επιθέσεις προς εκδίωξιν των Κ.Σ. εκ του ΣΣ, άνευ τελικού αποτελέσματος.

Από 1500 ώρας φθάνει εις περιοχήν ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ το 555 Τ. Π.

2. Η Δ/σις και Διλοχία 555 Τ.Π. προωθείται αμέσως επί ΟΚΡΑΝΤΕΝΑΣ με την εντολήν όπως προβεί εις τας αναγκαίας αναγνωρίσεις και από της 10.00 ώρας της επομένης μετά προπαρασκευήν Πυρ/κού και αεροπορίας και διά υπερβάσεως των εν επαφή Τμημάτων ενεργήση επίθεσιν προς ανακατάληψιν ΣΣ.

Υπό την Διοίκησιν του Δ/τού του 555 Τ.Π. υπήχθησαν και αι από της προηγουμένης ενεργούσαι δυνάμεις.

3 Από της πρωίας της 21ης η Δ/σις του 555 Τ.Π. ενεργήσασα συμφώνως τη αποστολή της επέτυχεν όπως την 13.00 ώραν να ανακαταλάβη το ΣΣ ΟΚΡΑΝΤΕΝΑΣ.

4. Εκ της εξετάσεως των παραδοθέντων και συλληφθέντων Κ.Σ., του ανευρεθέντος τραυματίου οπλίτου του 512 Τ.Π. εκ της μάχης της 19ης, και του ανευρεθέντος ημερολογίου του συμμορίτου Μαργαρίτη, εξάγονται τα κάτωθι συμπεράσματα σχετικώς με την πτώσιν του ΣΣ.

(α) Οι Κ.Σ. διά του Δ/τού της Ταξιαρχίας των ΔΙΠΛΑΡΑΚΟΝ, είχον επιμελώς αναγνωρίσει την Τοποθεσίαν και είχον προπαρασκευάσει λεπτομερώς την επίθεσιν των κατά του ΣΣ.

(β) Καλυπτόμενοι υπό το σκότος της νυκτός 18 - 19, και χρησιμοποιούντες την δασώδη περιοχήν, ηδυνήθησαν να προσεγγίσωσι τα συρματοπλέγματα του ΣΣ χωρίς να γίνωσι αντιληπτοί υπό των φρουρών του ΣΣ και να επιτεθώσι ιφνιδιαστικώς κατ' αυτού.

(γ) Το ΣΣ επολέμησεν.

Οι αμυνόμενοι παρά τον αιφνιδιασμόν των και άμα τη εκδηλώσει των πυρών του εχθρού, κατέλαβον τας θέσεις των και ημύνθησαν σθεναρώς της τοποθεσίας των επί ώραν και πλέον, μέχρι σημείου που οι Κ.Σ. αντιμετωπίζοντες αποτυχίαν της προσπαθείας των, λόγω επιμονής των αμυνομένων και των απωλειών, ηναγκάσθησαν να διαθέσωσι και την εφεδρικήν των Διμοιρίαν.

(δ) Μόνον μετά την εξουδετέρωσιν, διά των πυρών, των αμυνομένων προς το Β.Δ. άκρον του ΣΣ ηδυνήθησαν να εισέλθωσι εντός του ΣΣ αλλά και πάλιν αντιμετωπίζουσι κρίσιμον δι' αυτούς σημείον λόγω αντεπιθέσεως ήν δέχονται εντός του ΣΣ, αλλά η κρίσις αυτή παρέρχεται εντός ολίγου και ούτω γίνονται κύριοι του ΣΣ.

5. Τα αιτία της πτώσεως του ΣΣ δύνανται να συνοψισθώσι ως κάτωθι:

(α) Από της πλευράς των αμυνομένων.

ι. Ανεπαρκής επαγρύπνησις. Ενέδραι εκτός του ΣΣ δεν υπήρχον κατά κατάθεσιν του Ανθ/γού είχον αποσυρθή την 03.30 ω.

ιι. Ανεπαρκής δύναμις διά την άμυναν του ΣΣ, ούτω μετά την δημιουργίαν κενού επί του μετώπου των αμυνομένων προς Β.Δ. λόγω απωλειών, το κενόν δεν εκαλύφθη ελλείψει διαθεσίμων οπλιτών, πράγμα όπερ εξεμεταλεύθη ο εχθρός διά την είσοδον του εις το ΣΣ.

ιιι. Το ΣΣ ετύγχανε μεμονωμένον, μη υποστηριζόμενον υπό ετέρου αι δε ενισχύσεις απήτουν χρόνον τουλάχιστον 3,5 ωρών ίνα φθάσουσι εις τούτο και υπό τον όρον να μη συναντήσωσι αντιστάσεις.

Το γεγονός τούτο και μόνον υπηγόρευεν όπως το ΣΣ είναι αρκετά ισχυρόν.

(β) Από της πλευράς των επιτεθέντων.

ι. Εγένετο πλήρης εκμετάλλευσις του παράγοντος του αιφνιδιασμού.

ιι. Συγκεντρωτική χρησιμοποίησις των μέσων πυρός του προς διάσπασιν μέρους της τοποθεσίας, όπερ και επέτυχεν.

6. Προς επίρρωσιν των ανωτέρω επισυνάπτεται αντίγραφον ημερολογίου του φονευθέντος Κ.Σ. Π.Ε. Μαργαρίτη, της 19. 6. 49.

Τ.Σ.Υ.
Κ. ΣΤΕΡΓΙΟΥ
Συντ/ρχης Διοικητής

Αντίγραφον εκ του ημερολογίου του συμμορίτου Μαργαρίτη
της 19. 6. 49.

Ύστερα από τέσσαρες ώρες σιγανή πορεία πέρνουμε διάταξι μπροστά στο οχυρό του εχθρού.

Η Διμοιρία μου μαζύ μ' αυτήν και η ομάδα ήταν εφεδρεία. Αφού μας βοήθησαν τρία Πυροβόλα με άμεση βολή από τα 250 μέτρα άρχισε η έφοδος των άλλων Διμοιριών και με τυποποιημένα ψαλίδια και Μπαζούκας κόψανε τα σύρματα και όταν έφθασαν στα 5 μέτρα σκαρφαλώνω και γώ τον ποιό ψυλό πύργο του Οχυρού, εκεί καθηλώθηκα διότι ο εχθρός χρησιμοποίησε τις χειροβομβίδες σε μεγάλο βαθμό, η καθήλωσις κράτησε 35 λεπτά και θα επακολουθούσε η ολέθρια σύμπτυξις, βλέποντας αυτήν την κατάσταση ο Λοχαγός Άψης μου λέει ε΄ Μαργαρίτη .... Εμπρός Λοχαγέ κοντά μου και όποιος άλλος είναι παληκάρι ακολουθείστε μας..... θάνατος ή ελευθερία, σε δύο λεφτά ο Λοχαγός από τα αριστερά εγώ από τα δεξιά αφού ρίξαμε από 5 - 6 χειροβομβίδες, με τα στάγερ στα χέρια καβαλήσαμε τον πύργο, μας ακολούθησαν άλλα καμιά 10ριά και ύστερα από σκληρή μάχη 10 λεπτών που διαδραματίστηκαν τόσες σκηνές Ηρωισμού, τύχης, δειλίας κ. λ. π. κατελήφθη το οχυρό. Πρέπει να σημειωθή ότι ενώ είχαμε καταλάβει το μισό και είχαμε πιάσει τους 15 αιχμάλωτους τραυματίστηκαν αρκετοί και από μάς καθώς και ο Λοχαγός και τότε οι στρατιώτες πέρασαν στην αντεπίθεσι και μας στρίμωξαν ξανά μέχρι το τελευταίο πύργο, άλλη μια φορά η στιγμή ήταν η κρισιμωτέρα της μάχης, συγκεντρώνω άλλες τέσσαρες χειροβομβίδες, καλώ τους συν, ν' ανταποκριθούν στο κρίσιμο της στιγμής και θυσιάζοντας και τον εαυτό τους, ρίχνομαι μπροστά με ακολουθούν άλλοι δύο, με λίγες επιτυχημένες ενέργειες και καλώντας τους στρατιώτες να παραδωθούν στη κατάλληλη ψυχολογική στιγμή κερδίζουμε τη μάχη και ολόκληρο το οχυρό παρεδόθησαν 40 περίπου στρατιώτες και σκοτώθηκαν περί τους 15. Βρήκαμε πολλά λάφυρα εγώ εδώ πήρα ένα στυλό μ' αυτόν που γράφω σήμερα, ένα θερμόμετρο, ένα περίστροφο με 60 σφαίρες, τρόφιμα γλυκά τσιγάρα και άφθονα είδη ρουχισμού υπόδησις και πυρομαχικών. Όλη την ημέρα δεν σηκώσαμε κεφάλι από την αεροπορία και το Πυρ/κό του εχθρού.

Δεν κοιμηθήκαμε ψές καθόλου, σήμερα τα ίδια και απόψε γιατί όλη τη νύχτα κουβαλούμε τα λάφυρα, από σήμερα ανέλαβα τη διοίκησι της Διμοιρίας μου ο Π.Ε., οι Διμ. μου, ο Λοχαγός, ο Π.Ε. του Λόχου μου ο σκοπευτής της ομάδες μου Πασχ. Λαμπακάκης από το Καιτζής όλοι τραυματίστηκαν γενικά στη διλοχία μας είχαμε 2 θύματα και 13 Τραυματίες.

Ακριβές αντίγραφον
το
Α2 Γραφείον
26ης Ταξιαρχίας
Τ.Σ.Υ.

11

Θέμα: Έκθεσις επί προσβολής ΣΣ ΟΓΚΡΑΝΤΙΝΑΣ.
ΠΡΟΣ: ΓΕΣ /ΑΙ.
ΚΟΙΝ: Α1 - Α2.

Υπερεπείγουσα - Απόρρητος
Γ΄ΣΣ ΑΙ
Αριθ. Α.Π. 8697/1027
ΒΣΤ 903 τη 1 - 7 - 49

Έκθεσις
Προσβολής Σ. Στηρίγματος
ΟΓΚΡΑΝΤΙΝΑΣ την 19. 6. 49

1. Γενική κατάστασις προ της ενεργείας

α) Εχθρός

Αι εις την περιοχήν ΜΠΕΛΛΕΣ Κ/Σ δυνάμεις ήσαν κατατετμημέναι ως εξής:

ι) Μεταξύ ΡΟΥΠΕΣΚΟ - ΙΣΤΙΜΠΕΗ η 132 Ταξ/χία δυνάμεως περίπου 600 μεθ' ενός ή δύο ορειβατικών Πυρ/λών, 2 α/αρματικών πυρ/λων και όλμων.

ιι) Εις Δυτικόν ΜΠΕΛΛΕΣ η 20 Ταξ/χία μετά του Επιτελείου της VI Κ/Σ Μεραρχίας και διάφοροι σχηματισμοί δυνάμεως 500 περίπου μεθ' ενός ή δύο Πυρ/λων ορειβατικών, 2 α/αρματικών πυρ/λων και όλμων.

β) Φίλιαι δυνάμεις

Η περιοχή Ανατολικού ΜΠΕΛΛΕΣ ανήκεν εις την ζώνην ευθύνης της 31 Ταξ/χίας.

Κατόπιν της από του μηνός ΜΑΙΟΥ συγκεντρώσεως του συνόλου σχεδόν των Κ/Σ δυνάμεων της VI Κ/Σ Μεραρχίας ενισχύθη η περιοχή ΜΠΕΛΛΕΣ εις την οποίαν μέχρι τότε διετίθεντο τα 512 Τάγμα Πεζικού και το 513 Τ. Π. μείον Λόχος δι' ενός και ημίσεως Τάγματος Πεζικού εκ των εφεδρειών του ΣΣ, (556 Τ.Π. 558 Τ.Π. - Διλοχία) και διά του Εφεδρικού της 31 Ταξ/χίας (511 Τάγμα μείον Λόχος) άτινα σταθμεύοντα εις την περιοχήν ταύτην αφ' ενός συμμετείχον διά της παρουσίας των εις την ασφάλειαν της περιοχής αφ' ετέρου δε απετέλουν ετοιμοκίνητον εφεδρείαν διά την αντιμετώπισιν οιασδήποτε καταστάσεως.

2. Διάταξις φιλίων τμημάτων περιοχής την εσπέραν της 18ης τρεχ.

Τ.Σ. 31 Ταξιαρχίας: ΡΟΔΟΠΟΛΙΣ

α) Δυνάμεις με στατικήν αποστολήν

513 Τάγμα Πεζικού εις περιοχήν ΜΟΥΡΙΕΣ - ΜΙΚΡΟΒΡΥΣΗ - ΠΛΑΤΑΝΑΚΙΑ.

512 Τάγμα Πεζικού με μίαν διλοχίαν εις περιοχήν ΑΝΩ ΠΟΡΡΟΪΑ - ΡΟΔΟΠΟΛΙΣ - ΛΕΙΒΑΔΙΑ και ετέρα Διλοχία εις περιοχήν ΠΕΤΡΙΤΣΙ.

β) Εφεδρικαί δυνάμεις με κινητάς αποστολάς.

511 Τάγμα Πεζικού (μείον Λόχος) περιοχήν ΡΟΔΟΠΟΛΙΣ - Άνω - Κάτω ΠΟΡΡΟΪΑ.

556 Τάγμα Πεζικού μείον Διλοχία Σ. Σταθμός ΒΥΡΩΝΕΙΑΣ.
Διλοχία ΜΑΝΔΡΑΚΙ - ΘΡΑΚΙΚΟΝ.
558 Τ.Π. μείον Διλοχία Ν. ΠΕΤΡΙΤΣΙ
Λεπτομερής διάταξις Υποτομέως ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ
Σ.Δ. Υποτομέως ύψ. 208 ΒΕΤΡΙΝΑ (Κ.2212)
Λόχος μείον Διμοιρία ύψ. 208 ΒΕΤΡΙΝΑ (Κ.2212)

Διμοιρία Ν. ΠΕΤΡΙΤΣΙ (Κ.2211)
Διμοιρία Γέφυρα ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΟΥ (Κ.183090)
Λόχος μείον Διμοιρία Σημ. Στηρηγμ. ΟΓΚΡΑΝΤΙΝΑ (Κ.191159)
Διμοιρία ΣΣ ύψ. 801 (Κ.216164)
Διμοιρία συν Ομάς ΣΣ ΜΙΤΣΙΤ (Κ.239172)

ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ
Ουλαμός Π.Π. ΡΟΔΟΠΟΛΙΣ
Ουλαμός Π.Π. Σ. Σ. ΒΥΡΩΝΕΙΑΣ
Ουλαμός Π.Π. ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΝ

ΤΕΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΑ
Ουλαμός Τεθωρακισμένων ΡΟΔΟΠΟΛΙΣ
Ουλαμός Τεθωρακισμένων ΣΣ ΒΥΡΩΝΕΙΑΣ

3. Ενέργεια Κ. Συμμοριτών.

Κατά τας νυκτερινάς ώρας της 18 προς 19ην Ιουνίου ισχυραί εχθρικαί δυνάμεις ανερχόμεναι εις 400 περίπου και διαθέτουσαι 1 πυρ/λον ορειβατικόν, 2 αντιαρματικά πυρ/λα, 3 όλμους βαρείς, πολυαρίθμους εκτοξευτάς και εκρηκτικάς ύλας εις ποσότητας, προσήγγισαν, χωρίς να γίνωσι αντιληπταί το Σ. Στηρίγματος ΟΓΚΡΑΝΤΙΝΑ και επετέθησαν αιφνιδιαστικώς κατ' αυτών περί την 0430 ώραν της 19ης εκ της Β. Δυτικής και Νοτιο Ανατολικής κατευθύνσεως.

Εκ της Β. Δυτικής κατευθύνσεως οι Κ.Σ. κατώρθωσαν να ανατινάξουν δι' εκρηκτικών υλών τα συρματοπλέγματα και να εισέλθουν εις το Σ. Στηρίγματος.

Επηκολούθησε αγών εις το εσωτερικόν του Σ. Στηρίγματος σώμα προς σώμα.

Κατά τας διενεργηθείσας επιθέσεις και αντεπιθέσεις διά την κατάληψιν του Σ. Στηρ. και εκδίωξιν των επιτιθεμένων εφονεύθησαν οι δύο των τριών Αξιωματικών και 15 περίπου οπλίται του Σ. Στηρίγματος.

Την 190520 έπαυσε πάσα αντίστασις, του Σ. Στηρίγματος υποκύψαντος.

Ενέργεια Ημετέρων:

Άμα τη εκδηλώσει της προσβολής ο Ουλαμός Π.Πυρ/κού ΣΣ ΒΥΡΩΝΕΙΑΣ εξέπεμψεν τας προπαρασκευασμένας βολάς αίτινες έσχον μικράν απόδοσιν καθόσον έπιπτον όπισθεν των Κ Σ. οίτινες είχον προσεγγίση τας ημετέρας θέσεις.

Ταυτοχρόνως εκινήθη προς ενίσχυσιν του πιεζομένου Σ. Σ. Λόχος του 558 Τ.Π. εκ του ύψ. ΑΝΤΙΑΕΡΟΠΟΡΙΚΟΥ, μετ' ολίγον δε και έτερος Λόχος τούτου εκ Ν. ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ μετά της Διοικήσεως της Διλοχίας.

Εις έτερος Λόχος του 556 Τ.Π. διετάχθη να κινηθή εκ ΣΣ ΒΥΡΩΝΕΙΑΣ διά του αντερίσματος ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ (Κ.1913) προς ΟΓΚΡΑΝΤΙΝΑ.

Ομοίως η Πεδ. Πυρ/χία ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ προωθήθη εις παλαιόν Σ. Σταθμόν ίνα εκτελέση υπό καλλιτέρας συνθήκας βολήν.

Η Αεροπορία ήρξατο δρώσα από των πρώτων ωρών της ημέρας.

Κατά την κίνησιν των τα τμήματα συνεπλάκησαν με Κ. Σ. κατέχοντες το ύψ. ΜΠΑΙΡΑΚ ΣΙΡΤΙ (Κ.2015) - ΑΝΑΛΗΨΙΝ (Κ.1913).

Ανατραπέντων των Κ.Σ. εκ περιοχής ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ κατόπιν αγώνος τα τμήματα προωθήθησαν μέχρι ύψ. Δυτικώς ΜΠΑΙΡΑΚ ΣΙΡΤΙ (Κ.195148) ένθα προσέκρουσαν επί σοβαρών εχθρικών αντιστάσεων μη δυνηθέντα να ανατρέψωσιν αυτάς.

Παρά του ΣΣ διετάχθη κατ' αρχήν κάλυψις Ν. ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ και ΣΙΔ. ΓΕΦΥΡΑΣ ΣΤΡΥΜΩΝΟΣ και εν συνεχεία ισχυρά ενέργεια δι' ανακατάληψιν ΟΓΚΡΑΝΤΙΝΑΣ.

Καθ' όλην την ημέραν ετηρήθη στενωτάτη επαφή μετά των Κ.Σ. εις (Κ.198148) (Κ.200153) - (Κ.202150).

Προς αντιμετώπισιν της ως ανωτέρω παρουσιαζομένης καταστάσεως το ΣΣ διέταξεν και ελήφθησαν εντός της 19ης τα κάτωθι:

α) Το 555 Τ.Π. εκ ΣΕΡΡΩΝ και ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ συνεκεντρώθη εις ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΝ.

β) Λόχος 558 εκ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ προωθήθη εις Ν. ΠΕΤΡΙΤΣΙ.

γ) Ο Δ/τής 108 Συν/τος Π. Πυρ/κού μετά του Επιτελείου του Συντάγματος προωθήθη εις ΣΣ ΒΥΡΩΝΕΙΑΣ ως Δ/κτής Πυρ/κού περιοχής.

Συγχρόνως διετάχθη η 31 Ταξιαρχία όπως προπαρασκευάση επίθεσιν διά του 555 Τάγματος υποστηριζομένου δι' ολοκλήρου του Πυρ/κού και Αεροπορίας προς ανακατάληψιν ΟΓΚΡΑΝΤΙΝΑΣ.

Η Επιχείρησις αυτή προπαρασκευασθείσα όπως εκδηλωθή τας μεσημβρινάς ώρας της 20ης τελικώς εξεδηλώθη την πρωίαν της επομένης 21ης υπό την διεύθυνσιν της 26 Ταξιαρχίας ήτις διετάχθη και μετεκινήθη εντός της πρωίας της 20ης εκ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ εις ΣΣ ΒΥΡΩΝΕΙΑΣ.

Καθ' όλην την διάρκειαν από 19ης μέχρι πρωίας 21ης προσπάθειαι ημετέρας προωθήσεως και διεισδύσεως βορείως της γραμμής ΜΠΑΙΡΑΚ ΣΙΡΤΙ προσέκρουσαν εις πείσμονα εχθρικήν αντίστασιν.

Κατόπιν προπαρασκευής πυρ/κού και αεροπορίας την 211000 ώραν εξεδηλώθη η ημετέρα επίθεσις επιτευχθείσης της ανακαταλήψεως της ΟΓΚΡΑΝΤΙΝΑΣ την 1500 ώραν, του εχθρού συμπτυχθέντος προς ΣΟΥΛΤΑΝΙΤΣΑΝ.

5. Αποτελέσματα Επιχειρήσεως

α) Ημέτεραι Απώλειαι

Ν. Α. 2 - Λ/γός ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝ., Ανθ/στης ΜΠΑΙΟΥΛΗΣ ΑΓΓ., Ν. Ο. 9, Α. Ο. 44, Τ. Ο. 9., Μπρέν 6,Τόμιγκαν 7, Τυφέκια 45, όλμοι 3΄΄ Ι, όλμοι 60 χιλ. Ι., ασύρματος G694.

β) Απώλειαι Σ. Συμμοριτών

Ν. Ε. 10, Σ και Π. 4, Λάφυρα 1 Μυδράλλιον μετά του τρίποδος.

6. Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα:

Εκ της μέχρι τούδε εξετάσεως διεπιστώθη ότι η πτώσις του Σ. Στηρίγματος οφείλεται εις τους κάτωθι λόγους:

α) Τα τμήματα υπέστησαν αιφνιδιασμόν λόγω μη λήψεως επαρκών μέτρων ασφαλείας (ενέδραι περίπολοι, επιθεώρησις ναρκοπεδίων). Ο εχθρός ούτω κατέστη δυνατόν να αρχίση την ενέργειαν του ισχυρώς, αιφνιδιαστικώς και από μικράς αποστάσεως χωρίς να υποστή ουδεμίαν παρενώχλησιν η αντίδρασιν καθ' όλην την διάρκειαν της λήψεως της διατάξεώς του της προπαρασκευής και της ενεργείας του. Ούτω ο χρόνος αντιστάσεως των αμυνομένων ηλλατώθη, η διεξαγωγή του αγώνος εγένετο υπό δυσμενείς συνθήκας και λόγω της ταχείας πτώσεως του Σημ. Στηρίγματος δεν κατέστη δυνατόν να φθάσουν προς ενίσχυσιν αι διατιθέμεναι εφεδρείαι.

β) Ο αγών δεν διηυθύνθη καλώς παρά του Δ/τού του Λόχου.

Ουδεμίαν εφεδρείαν εις χείρας του είχε προβλέψει δι' ενέργειαν αντεπιθέσεων.

Ως προκύπτει από ανευρεθέν ημερολόγιον Διμοιρίτου συμμορίτου συμμετάσχοντος εις την επίθεσιν η συμμοριακή ενέργεια διήλθεν κρίσιμον στιγμήν και εάν μικράν ακόμη αντίστασιν ηδύναντο να προβάλωσι τα φίλια τμήματα, και η επιχείρησις θα απετύγχανε και οι συμμορίται θα απεχώρουν.

γ) Οι άνδρες επολέμησαν γενναίως καταφανής όμως η έλλειψις πείρας και συνοχής των νεοσυλλέκτων οπλιτών οι οποίοι απετελούν τα 40% περίπου της δυνάμεως του Σημ. Στηρίγματος.

ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ
Αντιστράτηγος - Διοικητής

Διά την Ακρίβειαν
Ο
ΕΠΙΤΕΛΑΡΧΗΣ
Τ.Σ.Υ.
ΣΦΕΤΣΙΟΣ ΘΩΜΑΣ
Ταξίαρχος

12

Θέμα: Εξέτασις δι' ατύχημα
ΟΓΚΡΑΝΤΕΝΑΣ - ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ

ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ

Πρός: ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΝ

ΑΡΧΗΓΟΣ ΓΕΣ
Αριθ. 200439
Αριθ. Φ. 60/9
ΒΣΤ 902 /27.6.49

Κοιν: Γραφ. Αρχηγού ΓΕΣ
ΓΕΣ /ΑΙ (δύο αντίτυπα)

Σχετική υμετέρα ΑΠ. 227942/Φ. 4009/5/22.6.49

Υποβάλεται εις εκτέλεσιν έκθεσις επί ενεργηθείσης προχείρου εξετάσεως διά το ατύχημα ΟΓΚΡΑΝΤΕΝΑΣ Β. Δ. ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ.

Τ.Υ.
Αντιστράτηγος Γ. ΚΟΣΜΑΣ
Αρχηγός ΓΕΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΠΙ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ ΟΓΚΡΑΝΤΕΝΑΣ ΜΠΕΛΛΕΣ

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

Η επίθεσις των ΚΣ κατά ΣΣ ΟΓΚΡΑΝΤΕΝΑΣ εξεδηλώθη την 0430 της 19 Ιουνίου.

Οι συμμορίται δυνάμεως διλοχίας (120 άνδρες ΑΝΑΝΙΑ) από 20 - 21 ώρας 18/6 ενήργησαν την συνήθη των παρενόχλησιν και προπαγάνδα διά τηλεβόα. Κατά την διάρκειαν της νυκτός επλησίασαν τας θέσεις των ημετέρων επί του σημείου στηρίγματος απαρατήρητοι λόγω του δασώδους εδάφους και της ελλείψεως περιπόλων και ενεδρών, φθάσαντες εις απόστασιν 100 - 200 μέτρων.

Η επίθεσις ήρχισε διά πυρών πυροβολικού και όλμων, καθώς και αντιαρματικών (3), ίδια κατά Β. τμήματος ένθα ευρίσκετο Διμοιρία υπό τον φονευθέντα Ανθ/στήν ΜΠΑΖΟΥΛΗΝ ΑΓΓΕΛΟΝ. Ταυτοχρόνως συμμορίται προσεγγίσαντες έβαλλον και διά μπαζούκας κατά των εν τω τμήματι τούτω 2 πολυβολείων της Διμοιρίας ταύτης. Εις τα λοιπά σημεία του ΣΣ δεν εξεδηλώθη ουδεμία ενέργεια παρά των συμμοριτών. Εκ των ως άνω πυρών ταχέως κατεστράφησαν τα 3 ταύτα πολυβολεία και εντός μιας - 1.30 ώρας ετέθησαν εκτός μάχης άπαντες σχεδόν οι άνδρες της αμυνομένης εις το τμήμα τούτο Διμοιρίας και ούτω έπαυσε μετά μίαν έως μίαν και ημίσειαν ώραν κάθε ωργανωμένη αντίστασις. Κατόπιν τούτου οι συμμορίται εισήλθον και κατέλαβον, παρά τας μεμονωμένας ηρωικάς αντιδράσεις παλαιών ιδία οπλιτών, το Σημείον Στηρίγματος αιχμαλωτισθέντων απάντων των ημετέρων πλην του Μονίμου Ανθ/γού ΔΡΟΥΓΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ διαφυγόντος κατά περίεργον ως ισχυρίζεται τρόπον.

Την κυρίως έφοδον ενήργησε Λόχος Συμμοριτών του ετέρου παραμείναντος εις κατάλληλον προς υποστήριξιν θέσιν.

Κατά την διάρκεια της βολής των εχθρικών όπλων οι οπλίται των λοιπών τμημάτων του ΣΣ μη ενοχλούμενοι εκ της έμπροσθεν αυτών κατευθύνσεως, διά να αποφύγουν τα πυρά πυρ/κού και όλμων συνεκεντρώθησαν εις Ν. τμήμα του ΣΣ όν απυρόβλητον - ένθα και ευρέθησαν συλληφθέντες παρά των Κ. Σ.

Αμέσως σχεδόν μετά την κατάληψιν επενέβη διά ρουκετών κλπ η Αεροπορία ήτις, κατά κατάθεσιν του μετά τριήμερον σχεδόν ανευρεθέντος τραυματίου οπλίτου, ηνάγκασε τους ΚΣ να εγκαταλείψουν το ΣΣ και να αποκρυβούν εις παρακείμενον δάσος, επανελθόντες την νύκτα εις τούτο.

2. <u>ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΑΜΥΝΗΣ</u>

α. <u>Σημεία Στηρίγματος</u>

(ι) Το σημείον στηρίγματος ΟΓΚΡΑΝΤΕΝΑΣ υπεστηρί-ζετο υπό Λόχου μείον Διμοιρίας, κατέχοντος θέσεις πέριξ της κορυφής του υψώματος, με αποστολήν άμυνα μέχρις εσχάτων.

Το ύψωμα περιβάλλεται υπό δάσους το οποίον κατά τας μεν Α, Ν, Δ πλευράς είναι πυκνόν, κατά δε το Βόρειον τμήμα αραιόν.

Αποτελεί συνέχειαν σχεδόν των κατερχομένων προς Ν. αντερίσματος ΣΟΥΛΤΑΝΙΤΣΑΣ και δεσπόζεται παρ' αυτού. Ευρίσκεται εις απόστασιν 2,5 - 3 ωρών τουλάχιστον, και εφ' όσον δεν υπάρχει εχθρική αντίστασις, από των βάσεων τμημάτων ενισχύσεως εκ ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ - ΒΥΡΩΝΕΙΑΣ. Λόγω της φύσεως του εδάφους και του δασώδους τούτου ευκόλως απομονούται.

Αποψίλωσις διά την εύρυνσιν πεδίου δράσεως και βολής δεν είχε γίνει.

Η οργάνωσις του εδάφους ουχί πλήρης. Κατά το ευπαθές του τμήμα, το Βόρειον, δεν είχον τοποθετηθή νάρκαι (όσαι έδει), άλλα, εχρησιμοποιήθησαν παγιδευμέναι χειροβομβίδες.

Τα δύο πολυβολεία άτινα και ταχέως κατεστράφησαν είχον κατασκευασθή έξ ξηρολιθιάς, μη δυνάμενα, κατ' έκφρασιν οπλίτου, να ανθέξωσι ουχί μόνον εις απ' ευθείας κατ' αυτών έκκρηξιν, αλλά και εις πλησίον αυτών τοιαύτην.

Αι ενέδραι και αι περίπολοι ήσαν άγνωστοι διά το τμήμα.Ουδέποτε εξήλθον του συρματοπλέγματος. Ήσαν δέσμιοι των ναρκοπεδίων και διερωτώντο πως είναι δυνατόν να εξέλθουν διά μέσου αυτών.

<u>Ουδέν εφεδρικόν τμήμα υπήρχε δι' αντεπίθεσιν</u> και εδέησε όταν παρέστη ανάγκη να περισυλλέγωνται στρατιώται προς τούτο (Εξέτασις διασωθέντος Αξ/κού και τραυματίου οπλίτου). Δεν επραγματοποιήθη ουδεμία τοιαύτη ως ήτο φυσικόν (κατάθεσις συλληφθέντος τραυματίου συμμορίτου).

(ιι) Εις την αυτήν κατάστασιν από απόψεως εδάφους, οργανώσεως και μαχητικότητος ευρίσκονται και τα λοιπά προωθημένα ΣΣ ύψ. 801 (Κ.215165) και ΜΙΤΣΙΤ (Κ.2417).

β. <u>Εφεδρείαι - Δ/σις - Σχέδιον Ενεργείας</u>

Εις περιοχήν ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ υπήρχε ως εφεδρική Διλοχία 558.

Ομοίως 556 Τ.Π. εις περιοχήν ΒΥΡΩΝΕΙΑΣ - ΘΡΑΚΙΚΟΥ.

Ουδεμία συγκεκριμμένη αποστολή υπήρχε διά ταύτας. Οι Δ/ταί των άνω τμημάτων ερωτηθέντες απήντησαν:

Ο μεν Δ/τής Διλοχίας: "Είμαι εφεδρεία δυναμένη να κινηθή εντός ημισείας ώρας``

Ο δε Δ/τής 556 Τ. ότι δεν υπάρχει τι σταθερόν αλλά καθ' εκάστην δίδονται προφορικαί εντολαί.

Εις την περιοχήν ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ - ΒΥΡΩΝΕΙΑΣ υπήρχον τμήματα 3 Ταξιαρχιών.

Διλοχία 512 Τ.Π. (υποτομεύς ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ) 31 Ταξιαρχίας.

Διλοχία 558 της 27 Ταξιαρχίας.

556 Τ.Π. 26 Ταξιαρχίας.

Παρά ταύτα δεν υπήρχε ενιαία υπεύθυνος Δ/σις. Το ΣΣ διά Δ/γής του καθώριζεν όπως η 31 Ταξιαρχία εν περιπτώσει ενεργείας συμμοριτών να οργανώση διοίκησιν και να παράσχη οδηγίας διά την συντριβήν των συμμοριτών.

Ο Δ/τής του 556 Τ.Π. Ταγ/χης ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ όν, ως ανέφερεν ο Δ/τής της 31 Ταξιαρχίας, είχον ορίσει ως Δ/τήν των δυνάμεων τούτων, ημφισβήτησεν τούτω επιμόνως ισχυριζόμενος ότι αντιθέτως έχει διαταγήν τακτικής υπαγωγής μόνον Διλοχίας 558 Τ.Π.

Σχέδιον ενεργείας γενικώς δεν υπήρχε διά την προκειμένην περίπτωσιν. Αι τεθείσαι υπ' όψιν μου διαταγαί ενώ αφορούν κατωκημένους χώρους παρά τα κράσπεδα του ΜΠΕΛΛΕΣ δεν προεβλέφθην ουδέν διά τα προωθημένα, μειονεκτικά από απόψεως θέσεως, ολιγάριθμα και μη δυνάμενα να ενισχυθώσι Σ. Στηρίγματος, καίτοι διά ταύτα αποστολή εδόθη άμυνα μέχρις εσχάτων. Ούτω αποτελούν εύκολον λείαν των Κ.Σ.

3. ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ - Δ/ΣΙΣ ΑΓΩΝΟΣ

Άμα τη εκδηλώσει της επιθέσεως, ήτις κυμαίνεται μεταξύ 4 - 5 πρωινής (η ακριβής ώρα δεν κατέστη δυνατόν να καθορισθή συγκεκριμμένως παρ' ουδενός), διετάχθη να κινηθή η εφεδρική Διλοχία του 558 Τ.Π.

Εκινήθη κατ' αρχάς εις λόχος τμηματικώς (έν αρχή μια Διμοιρία και είτα το υπόλοιπον του Λόχου) και εν συνεχεία ο υπόλοιπος λόχος μετά του Δ/τού της Διλοχίας.

Η κίνησις αυτή εγένετο άνευ συγκεκριμένης εντολής, δι' ο και μετά την διαδοχικήν άφιξιν και επέμβασιν των τμημάτων της, δεν επεζητήθη να εκβιασθή η κατάστασις και η ταχεία άνοδος ταύτης επί του ΣΣ ότε πιθανώς να διεσώζετο μέρος η άπασα η αιχμαλωτισθείσα φρουρά του ΣΣ.

Αντιθέτως τα τμήματα μόλις μετά 2 1/2 ημέρας ανήλθον επ' αυτού (13ην ώραν 21/6 κατ' αναφοράν ΣΣ).

Ουδεμία υποστήριξις εκ λοιπών ΣΣ εξεδηλώθη έστω και διά πυρών ενώ ήτο δυνατή τοιαύτη εκ του ΣΣ ύψ. 801 διά πυρών όλμου.

Δεν εφηρμόσθη η προβλεπόμενη ανάσχεσις πυρ/κού προ του ΣΣ ΟΓΚΡΑΝΤΕΝΑΣ, ή αν εφηρμόσθη τούτο εγένετο μετά την κατάληψίν του.

Το γεγονός τούτο καίτοι αμφισβητείται, κατατίθεται συγκεκριμμένως παρά του Ταξιάρχου Δ/τού 31 Ταξιαρχίας ΠΑΝΤΕΛΙΔΗ, του διασωθέντος Ανθ/γού ΔΡΟΥΓΟΥ και του μετά 3ήμερον σχεδόν ανευρεθέντος υπό κατεστραφέν πολυβολείον στρατιώτου ΜΠΡΕΓΙΑΝΝΗ.

Δεν υπήρχεν ομοίως επί ΣΣ παρατηρητής πυρ/κού ως Δ/γαί του ΣΣ καθώριζον.

Επέμβασις του πυρ/κού έγκαιρος ομού με την ενεργηθείσαν άμεσαν σχεδόν αεροπορικήν υποστήριξιν διά διέσωζε το ΣΣ.

Αιτία όλων τούτων η έλλειψις τοπικού υπευθύνου Δ/τού όστις θα ώθει τα τμήματα, θα συνετόνιζε τας ενεργείας αυτών και θα προεκάλη την έγκαιρον υποστήριξιν.

Διεύθυνσις αγώνος συνεπώς δεν υπήρχε.

4. ΓΕΝΙΚΑ

Το Σημείον τούτο στηρίγματος ουδείς εκ των ανωτέρων αυτού κλιμακίων το επεσκέφθη από της τελευταίας κατά ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ επιθέσεως, και διά την τόνωσιν ηθικού, διά την θεραπείαν διαφόρων αναγκών, αλλά και διά τον έλεγχον οργανώσεως, διατάξεως, κλπ.

Η δύναμις τούτου ήτο μικρά, εν σχέσει με το έδαφος, την δυνατότητα ενισχύσεώς του εν περιπτώσει ανάγκης (3 ώραι απαιτούνται και άνευ εχθρικής αντιδράσεως ίνα φθάση τμήμα ενισχύσεως εκ ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ ή ΒΥΡΩΝΕΙΑΣ), την συγκέντρωσιν εγγύς τούτου και εις τα ύπερθεν τούτου υψώματα ΑΝ. ΜΠΕΛΛΕΣ όγκου ΚΣ.

Το ΣΣ παρά την περί ενισχύσεως πρότασιν 31 Ταξιαρχίας (ώς ο Δ/τής ταύτης ανέφερεν), δεν εθεράπευσεν την αίτησίν της. Ομοίως δεν είναι δεδικαιολογημένη η παραμονή ΣΣ μικράς δυνάμεως με εντολήν αμύνης μέχρις εσχάτων, και η εγκατάλειψις ούτω τούτων ως βορά του εγγύς όγκου των συμμοριτών με την αιτιολογίαν αποκτήσεως βάθους διά την αποφυγήν προσβολής υπό του ΚΣ πυρ/κού, της σιδηροδρ. γραμμής ή των πλησιεστέρων κατωκημένων τόπων, δεδομένου, άλλως τε, ότι η δράσις του είναι, ως γνωστόν, αμφιβόλου αποτελεσματικότητος.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

α. Το ΣΣ ΟΓΚΡΑΝΤΕΝΑΣ υπέκυψεν διότι:

Δεν υπήρχον μέτρα ασφαλείας (ενέδραι, περίπολοι).

Η οργάνωσίς του ήτο πλημελής (πολυβολεία εκ ξηρολιθιάς, έλλειψις πυκνού ναρκοπεδίου, επί ευπαθούς κατευθύνσεως, μη εκτέλεσις αποψιλώσεως).

Δεν υπήρξε εφεδρικόν τμήμα (ολίγοι έστω άνδρες δι' αντεπιθέσεις).

Δεν επραγματοποιήθη προβλεφθείσα ενάσχεσις πυρ/κού.

Διότι οι εις τούτο υπηρετούντες νεοσύλλεκτοι εκάμφθησαν προώρως.

Δεν υπεστηρίχθη υπό δυναμένου προς τούτο Σημείου Στηρίγματος.

β. Η βραδύτης ανακαταλήψεως ΣΣ ΟΓΚΡΑΝΤΕΝΑΣ οφείλεται:

εις την έλλειψιν σχεδίου ενεργείας (διά την προκειμένην περίπτωσιν) και σαφών και κατηγορηματικών αποστολών εις τα εφεδρικά τμήματα.

εις την έλλειψιν τοπικού υπευθύνου Δ/τού.

και εις την ανομοιογένειαν τμημάτων ΣΣ και τοιούτων ενισχύσεως (Διλοχία 512 εις ΣΣ Διλοχία 558 Τ εφεδρική, 556 Τ.Π. ανήκοντα εις 31, 26, 27 Ταξιαρχίας).

γ. Υπεύθυνοι θεωρούνται:

(ι) Διά την κατάστασιν Σ. Στηρίγματος και την τύχη τούτου:

Ο Δ/τής του Λόχου Λοχαγός Περιστεράκης (εκτελεσθείς κατά συλληφθέντα συμμορίτην άμα τη καταλήψει του ΣΣ) καίτοι προ ολίγων μόλις ημερών ανέλαβε την Διοίκησιν του Λόχου).

Ο Δ/τής του υποτομέως ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ (Διλοχίας 512) Ταγ/χης ΣΑΣΑΝΗΣ, ευρισκόμενος έπ' αδεία κατά την ημέρα της προσβολής.

(ιι) Διά τα ανωτέρω και τας παρατηρηθείσας εν γένει αμελείας και ατελείας:

Ο Δ/τής της 31 Ταξιαρχίας Ταξίαρχος ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ.

(ιιι) Το ΣΣ διότι, καίτοι ο Δ/τής του ΣΣ επεθεώρησε την περιοχήν ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ την 17/6, δεν εζήτησε, είτε μόνος του, είτε δι' οργάνων του, αν υπήρχε ή ού σχέδιον ενεργείας και αν είχεν ορισθή υπεύθυνος τοπικός Δ/τής, ως αι σχετικαί διαταγαί του και του ΓΕΣ σαφώς και κατηγορηματικώς καθορίζουσιν.

6. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Να διεξαχθή ένορκος προανάκρισις παρά Ανωτάτου Αξ/κού διά την εξακρίβωσιν των λεπτομερειών και καταλογισμόν ευθυνών διά τους από Ταξιαρχίας και κάτω υπευθύνους.

Δεν είναι νοηταί τοιαύται σοβαραί αμέλειαι διά ζητήματα τόσον βασικά και σπουδαία.

7. ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ

Η πτώσις του ΣΣ ΟΓΚΡΑΝΤΕΝΑΣ δεν οφείλεται εις μείωσιν του ηθικού των ανδρών, η διάβρωσιν του φρονήματός των, συνεπεία εχθρικής προπαγάνδας.

Το ηθικόν όλων των τμημάτων άτινα επεθεώρησα ή επεσκέφθην κατά την άνω διαδρομήν μου από Θεσσαλονίκης μέχρι Μπέλλες υπήρξε ανυψωμένον και η εμφάνισις των ανδρών από πάσης απόψεως καλή.

ΒΣΤ 902 τη 27 Ιουνίου 1949
Τ.Υ.
ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΑΡΧΗΓΟΣ ΓΕΣ

13

Θέμα: Επιχείρησις Κ/Τ
``ΑΙΑΣ``
ΠΡΟΣ: ΧΙ Μεραρχίαν/ΑΙ.

ΚΟΙΝ: Α1

Υπερεπείγουσα
Άκρως Απόρρητος
Γ΄ΣΣ Α1
Αριθ. Α.Π. 8333
Αριθ. αντιτ. 4
ΒΣΤ 903 τη 24 - 6 -49

ΔΙΑΤΑΓΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ``ΑΙΑΣ``

Χάρται:
1: 100. 000 ΚΑΒΑΡΝΤΑΤΣΙ - ΦΛΩΡΙΝΑ - ΕΔΕΣΣΑ
1: 50. 000 ΒΕΥΗ - ΑΡΝΙΣΣΑ - ΟΡΜΑ -ΕΔΕΣΣΑ - ΑΡΔΕΑ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

1. (α) Ως το συννημένον Δελτίον πληροφοριών και χάρτης οχυρώσεων εκ πληροφοριών.

(β) Εντύπωσις: Οι Κ/Σ έχουσι την δυνατότητα να αντιτάξωσι αρκούσαν άμυναν της περιοχής ταύτης και διαδοχικήν μέχρι της οροθετικής γραμμής.

ΠΡΟΘΕΣΙΣ

2. (α) Η αφαίρεσις της παρά τα σύνορα συμμοριακής βάσεως της περιοχής ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ και η ευτυτέρα κάλυψις των Αστικών Κέντρων και των μετόπισθεν της περιοχής ταύτης.

(β) Η απαγόρευσις ενδεχομένης χρησιμοποιήσεως της βάσεως ταύτης ως μεγάλης βάσεως εφοδιασμού και εξορμήσεως διά την αναμόλυνσιν του εσωτερικού της χώρας ή εγκαταστάσεως επ’ αυτής συμμοριακών δυνάμεων προερχομένων εξ΄άλλων περιοχών και ιδία εκ ΒΙΤΣΙ.

(γ) Η όσον το δυνατόν μεγαλυτέρα φθορά των κατεχόντων την περιοχήν ταύτην Κ. Σ. δυνάμεων.

3. ΜΕΘΟΔΟΣ

(α) Ισχυρά αιφνιδιαστική και ταχεία ενέργεια από Νότου κατά της υπό των ΚΣ κατεχομένης τοποθεσίας Βορείως Λίμνης Βεγορίτιδος μετά τολμηράς διεισδύσεως δι’ ισχυρών δυνάμεων εις τα μετόπισθεν του εχθρού προς κατάληψιν του ισχυρού ερείσματος ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΗΛΙΑ και απομονώσεως αυτού εκ του Γιουγκοσλαβικού εδάφους μετά συγχρόνου τοιαύτης έξ Ανατολών προς Γκραβίτσα - Καραούλι .

Συμπλήρωσις εν συνεχεία της καταλήψεως της παραμεθορίου ζώνης και εκκαθάρισις της μεταξύ ταύτης και πεδινής περιοχής ορεινής ζώνης.

(β) Επιδεικτικαί ενέργειαι επί του υπολοίπου μετώπου έξ Ανατολών επί τω σκοπώ καθηλώσεως των εχθρικών δυνάμεων.

Η επιχείρησις θα περιλάβη τρεις φάσεις.

Α΄ Φάσις

(ι) Νυκτερινή αιφνιδιαστική ενέργεια διά την κατάληψιν ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΣ, ΑΥΧΗΝ ΣΑΜΠΑΝΑΣ, ΤΑΠΑΝ και ΚΑΛΟΓΕΡΙΤΣΑΣ αφ' ενός και ΓΚΡΑΒΙΤΣΑΣ Ο(0695) αφ' ετέρου.

(ιι) Υπερκερωτική ισχυρά ενέργεια εν τη κατευθύνσει ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΣ - ΚΑΛ ΦΑΡΜΑΚΗ - ΚΡΥΑΡΟΓΡΙΚΟ - ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ, ως και τοιαύτην εκ περιοχής ΠΡΟΜΑΧΟΙ - ΠΕΤΡΕΝΙΚ - ΠΟΠΟΒΟΛΟΖΙ - ΚΑΡΑΟΥΛΙ.

(ιιι) Κατά μέτωπον και πλευρόν επί των κατευθύνσεων:
ΕΒΔΟΒΙΤΣΑ - ΧΑΣΑΝΑΚΟΣ - ΣΑΜΠΑΝΑ - ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ - ΚΑΛ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ - ΑΥΧΗΝ ΣΑΜΠΑΝΑΣ - ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ και ΤΑΠΑΝ - ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ.

(ιv) Δραστηριότης προς περιοχήν ΛΟΥΤΡΑΚΙΑ και εκ ΠΕΤΡΑΣ ΓΚΙΟΥΡΟΥ προς ΚΕΡΑΣΙΕΣ.

Β΄ Φάσις

(ι) Συνέχισις της υπερκερωτικής ενεργείας διά την ολοκλήρωσιν της καταλήψεως του ορεινού όγκου ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΗΛΙΑ και περαιτέρω ενέργεια προς κατάληψιν ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ. Συνέχισις της προσπαθείας κατά μήκος της οροθετικής γραμμής προς ΜΠΕΛΑΓΚΡΟΤΑ - ΚΡΕΜΙΝΑΚ ΚΙΛΙΝΤΕΡΚΑ καθ' όν χρόνον θα καταβάλλεται προσπάθεια εκ Βορρά από ΚΑΡΑΟΥΛΙ προς ΣΟΚΟΛ - ΚΙΛΙΝΤΕΡΝΑ.
Ενίσχυσις ενδεχομένως εκ περιοχής ΠΡΟΦ. ΗΛΙΟΥ της προς ΟΣΜΑΝΑΚΟΝ από Νότου ενεργείας.

(ιι) Ενέργεια προς κατάληψιν ΤΣΟΥΚΑΣ - ΓΚΡΕΜΠΙΝ εκ περιοχής ΚΕΡΑΣΙΕΣ και ΚΑΛ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ.

Γ΄ Φάσις

Πλήρης εκκαθάρισις της περιοχής μεταξύ της μεθορίου και γραμμής ΠΡΟΜΑΧΟΙ - ΛΟΥΤΡΑΚΙ - ΟΡΜΑ - ΤΣΟΥΚΑ - ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ.
Εξερεύνησις εκκαθαρισθησομένης περιοχής και πρώτη εδραίωσις επί Κ/Τ.

3. ΔΥΝΑΜΕΙΣ - ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ

(α) Διατεθησόμεναι Δυνάμεις

32 Ταξιαρχία
514)
) Τάγματα
515)
516 Τάγμα (μείον Λόχος)
31 Ταξιαρχία (Διοίκησις και Επιτελείον)
1 Τάγμα (31 Ταξιαρχίαν)
1 -//- έκ περιοχής VII Μεραρχίας
1 Μοίρα Καταδρομών
Τοπικαί δυνάμεις Τ.Ε. περιοχής ΕΔΕΣΣΗΣ - ΑΨΑΛΛΟΥ.

(β) Συγκρότησις

ΤΡΙΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ

(ι) Συγκρότημα ελιγμού υπό Δ/σιν Ταξιαρχίας
Δύναμις
Τάγμα Πεζικού
Μοίρα Καταδρομών
(ιι) Νότιον Συγκρότημα υπό Δ/σιν Ταξιαρχίας.
Δύναμις
2 Τάγματα Πεζικού

Τμήματα καταλήψεως ΚΑΛΟΓΕΡΙΤΣΑΣ

(Δύναμις Λόχου) και τοιαύτα ΠΕΤΡΑΣ ΓΚΙΟΥΡΟΥ προς ΤΣΟΥΚΑΝ. (Δύναμις τουλάχιστον Λόχου).

(ιιι) Βορ. Συγκρότημα υπό Δ/σιν Δ/τού Τάγματος

Δύναμις

Τάγμα μείον λόχος

(ιν) Εφεδρεία Τάγμα Πεζικού

4. ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ - ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

(α) Συγκρότημα Ελιγμού

(Φάλαγξ 1η) Τάγμα Πεζικού συν Μ. Καταδρομών.

Άμα καταλήψει ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΣ υπό της 2ας φάλαγγος κίνησις δραστηρία εν τη κατευθύνσει ΕΒΔΟΒΙΤΣΑ - ΚΡΥΑΡΟΓΡΙΚΟ - ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ και κατάληψις τούτων εις πρώτην φάσιν.

Εις Β΄ Φάσιν να καταλάβη ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ και κινηθή κατά μήκος οροθετικής γραμμής προς ΜΠΕΛΛΑ - ΓΚΡΟΤΑ - ΚΡΕΜΙΝΑΚ - ΚΙΛΙΝΤΡΕΚΑ, επιζητούν σύνδεσμον μετά του Βορ. Συγκροτήματος. Ενδεχομένως και εφ' όσον ο εχθρός παρουσιάζει ισχυράν αντίδρασιν εις περιοχήν ΣΑΜΠΑΝΑ - ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ - ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ θα κληθή να ενεργήση διά μέρους των δυνάμεών του εν κατευθύνσει ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ - ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ.

Εις Γ΄ Φάσιν θα επιδιωχθή η εκκαθάρισις και εξερεύνησις της περιοχής ως ανωτέρω εν συνδυασμώ μετά ενεργειών λοιπών συγκροτημάτων.

(β) Νότιον Συγκρότημα

Ενεργήση διά 3 Φαλάγγων ως κάτωθι:

ΦΑΛΑΓΞ 2: Δύναμις Τάγματος.

ΑΓ.ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ - ΕΒΔΟΒΙΤΣΑ - ΧΑΣΑΝΑΚΟΣ - ΣΑΜΠΑΝΑ- ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ - ΚΑΛ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ.

ΦΑΛΑΓΞ 3η Τάγμα μείον Διλοχία

ΖΕΡΒΗ - ΑΥΧΗΝ ΣΑΜΠΑΝΑΣ - ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ - ΚΑΛ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ.

ΦΑΛΑΓΞ 4η : Διλοχία

ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ - ΤΑΠΑΝ - ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ.

Το συγκρότημα θα καταλάβη εις Α΄ Φάσιν διά νυκτερινής ενεργείας ΕΒΔΟΒΙΤΣΑ - ΑΥΧΗΝ ΣΑΜΠΑΝΑΣ - ΤΑΠΑΝ μέχρι της 0400 ώρας της Χ ημέρας.

Έν συνεχεία ενέργεια προς κατάληψιν κατά την Χ ημέραν ΧΑΣΑΝΑΚΟΥ - ΣΑΜΠΑΝΑΣ - ΟΣΜΑΝΑΚΟΥ - ΚΑΛ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ. Να χρησιμοποιήση εις ευρείαν κλίμακα υπερκερωτικάς ενεργείας τόσον από Β. όσο και από Ν. ιδία διά την κατάληψην ΣΑΜΠΑΝΑΣ και ΟΣΜΑΝΑΚΟΥ.

Να επιζητηθή η κατάληψις ΚΑΛΟΓΕΡΙΤΣΑΣ διά νυκτερινής ενεργείας από 0400 ώρας της Χ ημέρας.

Να επιδειχθή δραστηριότης εκ περιοχής ΠΕΤΡΑΣ - ΓΚΙΟΥΡΟΥ προς ΚΕΡΑΣΙΕΣ. Έν ευνοική περιπτώσει συνέχισις προς κατάληψιν ΤΣΟΥΚΑΣ.

Κατά την Β΄ Φάσιν:

Αναλόγως των αποτελεσμάτων της ενεργείας του Συγκροτήματος Ελιγμού ενέργεια διά των αναγκαίων δυνάμεων είτε προς ενίσχυσιν τούτου

είτε προς ΤΣΟΥΚΑ - ΓΚΡΕΜΠΙΝ

είτε προς Τριγ. Άνω ΡΑΔΟΒΟΝ

Εις Γ΄ Φάσιν εν συνδυασμώ μετά ενεργειών και λοιπών Συγκροτημάτων επιζητηθή η πλήρης εκκαθάρισις και εξερεύνησις της περιοχής κατά τας ειδικάς διαταγάς.

(γ) Βόρειον Συγκρότημα

ΦΑΛΑΓΞ 5η Δύναμις Λόχου

Να καταλάβη διά νυκτερινής ενεργείας μέχρι της 0400 ώρας της Χ ημέρας το ύψ. ΓΚΡΑΒΙΤΣΑ.

ΦΑΛΑΓΞ 6η. Δύναμις Διλοχίας.

Διά νυκτερινής ενεργείας να καταλάβη ΠΕΤΡΕΝΙΚ μέχρι της 0400 ώρας και εν συνεχεία κινηθή δραστηριότης προς ΠΟΠΟΒΟΛΟ - ΚΑΡΑΟΥΛΙ όπερ να καταληφθή εις Α΄ Φάσιν.

Εις Β΄ Φάσιν να καταβληθή προσπάθεια εκ Βορρά από ΚΑΡΑΟΥΛΙ προς ΣΟΚΟΛ - ΚΙΛΙΝΤΕΡΚΑ προς συνέννωσιν μετά των κινουμένων τμημάτων εκ περιοχής ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ, μεθ' ων να επιζητηθή ο σύνδεσμος.

Εις Γ΄ Φάσιν συμμετοχή των τμημάτων εις εκκαθάρισιν και εξερεύνησιν της περιοχής συμφώνως προς ειδικάς διαταγάς.

Ενίσχυσις κατά την φάσιν ταύτην δι' άλλων τμημάτων εφ' όσον παρίσταται ανάγκη, λαμβανομένων εκ των λοιπών συγκροτημάτων. Από της 0400 ώ. της Χ ημέρας ν' αναπτυχθή δραστηριότης προς περιοχήν ΛΟΥΤΡΑΚΙΑ προς συγκράτησιν του εχθρού.

5. ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΚΑΛΥΨΕΩΣ & ΑΠΟΦΡΑΞΕΩΣ

(α) Γ΄ΣΣ

Προ της ενάρξεως της επιχειρήσεως ενδείκνυται η προώθησις της ημετέρας διατάξεως εις την περιοχήν ΤΖΕΝΑΣ διά κατάληψιν των ύψ. ΣΚΟΠΙΑ - ΠΛΑΤΣΑ (ζ.1804) προς απαγόρευσιν διαφυγής των ΚΣ εκ Κ/Τ προς ΤΖΕΝΑΝ - ΠΑΪΚΟΝ.

(β) Β΄ΣΣ

Θα διαθέση δύναμιν τουλάχιστον τάγματος όπερ ενεργούν προς ΠΙΠΕΡΙΤΣΑ - ΠΑΠΑΔΙΑ θα χρησιμοποιηθή κυρίως διά την κάλυψιν του Δυτικού πλευρού της ζώνης των επιχειρήσεων και διά την απαγόρευσιν διαπεραιώσεως Κ/Σ εκ Δυτικού Κ/Τ προς Ανατολικόν τοιούτον ή και τανάπαλιν.

Λεπτομερείς αποστολαί του τάγματος τούτου καθορισθώσι κατόπιν συνεννοήσεως Γ΄ και Β΄ΣΣ, ήτις πραγματοποιηθή μέχρι 28ης τρέχοντος.

6. ΕΦΕΔΡΕΙΑΙ

(α) ΧΙ Μεραρχίαν

1 Τάγμα Πεζικού περιοχήν ΠΑΝΑΓΙΤΣΑΣ: θα έχη εις την διάθεσιν της πάντοτε μέσα μεταφοράς. Χρησιμοποίησίς του εγκρίσει του ΣΣ.

(β) Συγκροτημάτων

Τα συγκροτήματα ελιγμού και Νότιον δέον να τηρήσωσι εν εφεδρεία τουλάχιστον μίαν διλοχίαν έκαστον.

7. ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΕΔΡΑΙΩΣΕΩΣ:

(α) Διά την επί Κ/Τ εδραίωσιν θα χρησιμοποιηθή η 32 Ταξιαρχία με τα τρία τάγματά της.

Η περιοχή ΤΣΟΥΚΑΣ θα εξασφαλισθή διά δυνάμεων εκ των Τ.Ε. της 32 Ταξιαρχίας (64, 43 Τ.Ε.)

Υπ' όψει της Μεραρχίας ότι αι δυνάμεις ενισχύσεως θα πρέπη να επανέλθωσι τάχιστα εις τους αρχικούς των χώρους και ότι η Μεραρχία θα επιφορτισθή με την εδραίωσιν επί ΒΕΡΜΙΟΥ τμημάτων δυνάμεως ενός Τάγματος τουλάχιστον επί πλέον των ήδη διατιθεμένων (ειδική διαταγή).

8. ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ

(α) Διατιθέμενον
Μοίρα 107 Σ.Π. Πυρ/κού
Πυρ/χία 108 Σ.Π. Πυρ/κού
146 ΜΟΠ μείον Πυρ/χία

(β) Κατανομή:
(ι) Εις Συγκρότημα Ελιγμού
Ορειβ. Πυρ/χία.
(ιι) Εις Νότιον Συγκρότημα
Μοίρα Π. Πυρ/κού
ορειβ. Πυρ/χία
(ιιι) Εις Βορ. Συγκρότημα
Πυρ/χία Πεδινού Πυρ/κού

(γ) Οργάνωσις Δ/σεως Πυροβολικού
Ως σχετικαί διαταγαί Δ/σεως Πυρ/κού ΣΣ.

(δ) Αποστολαί
(ι) Άμεσος υποστήριξις
Ως η ανωτέρω κατανομή.
(ιι) Δυνατότης αμοιβαίας υποστηρίξεως υπό Πυρ/κού αμέσου υποστηρίξεως των Νοτίου και Βορείου Συγκροτημάτων.
(ιιι) Κατά την Β΄ Φάσιν προώθησις του Πυρ/κού Νοτίου Συγκροτήματος με δυνατότητα υποστηρίξεως των φαλλάγων μέχρις της οροθετικής γραμμής.
Χρησιμοποίησης του Πυρ/κού Συγκεντρωτικώς.
(ιν) Ειδική εντολή:
Επ' ουδενί λόγω βλήματα Πυρ/κού να πέσωσιν εντός ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΙΚΟΥ εδάφους.

9. ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ

(α) Εις την διάθεσιν της Μεραρχίας Λόχος Μηχανικού ταύτης.

(β) Προτεραιότης αποστολών.
(ι) Βελτίωσις οδεύσεων δι' εξυπηρέτησιν του εφοδιασμού και των κινήσεων Πυρ/κού.
(ιι) Διευθέτησις δρομολογίων προς την οροθετικήν γραμμήν και κατά μήκος ταύτης αναλόγως των αναγκών.
(ιιι) Ενδεχομένως άρσις ναρκοπεδίων.

10. ΤΕΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΑ - ΑΡΜΑΤΑ ΜΑΧΗΣ

Ίλη Τεθωρακισμένων και Ουλαμός Αρμάτων (ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ) εις την διάθεσιν της Μεραρχίας.
Χρησιμοποιηθούν κυρίως υπέρ Νοτίου Συγκροτήματος.

11. ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

(α) Πληροφορίαι επ' ωφελεία Δ/σεως

(β) Προσβολή εχθρικών αντιστάσεων και συμμετοχή εις την προπαρασκευήν εν συνεργασία μετά του Πυροβολικού.

(γ) Επιζήτησις συνεχούς καλύψεως.

12. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

(α) Αρχικός εφοδιασμός ανδρών διά τροφής εκστρατείας 3 ημερών.
(β) Υγειονομικόν) ως ειδική
Σταθμοί Εφοδιασμού) διαταγή

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΙ

(α) Τ.Σ. / ΤΣΣ από Χ - 1 εις ΕΔΕΣΣΑΝ
(β) Τ.Σ. / ΧΙ Μεραρχίας από Χ - 1 εις ΑΡΝΙΣΣΑΝ
(γ) Συνθηματικαί λέξεις ως ειδική διαταγή Διαβιβάσεων.

13. ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ

(α) Η Δ/σις της επιχειρήσεως υπό ΧΙ Μεραρχίαν

(β) Ημέρα Χ διά νεωτέρας διαταγής
Δυνατότης εκδηλώσεως από της 1ης Ιουλίου.

(γ) Προπαρασκευαστικαί κινήσεις διά την λήψιν της αρχικής διατάξεως εν πάση μυστικότητα. Άπασαι αι μετακινήσεις θα γίνωνται κατά την νύκτα. Κατά την ημέραν επιμελής κάλυψις ανδρών, κτηνών και οχημάτων. Οχήματα με εσβεσμένους φανούς κατά την νύκτα. Κοινοποίησις διαταγών εις όσον το δυνατόν μικρότερον αριθμόν αξ/κών εις ους να συστηθή εχεμύθεια.

(δ) Επιμελής εκτέλεσις αναγνωρίσεων μέχρι κλιμακίου Λόχου.

14. ΑΝΑΦΟΡΑΙ

Η διαταγή επιχειρήσεων της Μεραρχίας να κοινοποιηθή μέχρις 27ης τρέχοντος εις ΣΣ.

ΑΝΑΦΕΡΑΤΕ ΛΗΨΙΝ.

ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ
Αντιστράτηγος
Διοικητής

ΔΙΑΝΟΜΗ

Αντίτυπ. υπ' αριθ.	1	ΧΙ Μεραρχία
,, ,,	2, 3	Γ΄ΣΣ /ΑΙ
,, ,,	4	ΓΕΣ
,, ,,	5	ΒΣΑ και ΣΟΗΠΕ

Δ. Π.
ακριβές αντίγραφον
Τ.Σ.Υ.

14

Α Π Ο Ρ Ρ Η Τ Ο Σ

XI ΜΕΡΑΡΧΙΑ/Α1

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ
Ε Π Ι Χ Ε Ι Ρ Η Σ Ε Ω Σ "ΑΙΑΣ"
ΕΠΙ ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ

ΙΟΥΛΙΟΥΣ 1949

XI ΜΕΡΑΡΧΙΑ
Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
ΧΙ ΜΕΡΑΡΧΙΑ/Α1

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ "ΑΙΑΣ"

ΕΠΙ ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ ΑΠΟ 4-11 ΙΟΥΛΙΟΥ 1949

ΧΑΡΤΑΙ 1: 100.000 { ΚΑΒΑΝΤΑΡΤΣΙ Γ6
{ ΕΔΕΣΣΑ Δ5
{ ΦΛΩΡΙΝΑ Δ6

1:50.000 { ΕΔΕΣΣΑ- ΑΡΔΕΑ
{ ΑΡΝΙΣΣΑ – ΟΡΜΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεσις διαιρείται εις δύο Μέρη Α΄ και Β΄.

Τον μεν Α΄ Μέρος περιλαμβάνει γενικάς τινας ενδείξεις περί του επί ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ εχθρού – της μορφολογίας και στρατιωτικής αξίας του εδαφικού τούτου διαμερίσματος και των Γενικωτέρων προθέσεων επί της αναληφθείσης Επιχειρήσεως.

Το δε Β΄ Μέρος την οργάνωσιν και διεύθυνσιν ταύτης, την κυρίως διεξαγωγήν, την συμβολήν και απόδοσιν των όπλων υποστηρίξεως και Υπηρεσιών, τα συμπεράσματα, πίνακας απωλειών, λαφύρων κ.λ.π.

Α΄ Μ Ε Ρ Ο Σ

2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΠΕΡΙ ΕΧΘΡΟΥ

Αι εις την περιοχήν ολοκλήρου του Κ/Τ συμμοριακαί δυνάμεις ανήρχοντο εις 750 περίπου ήτοι ή 24 Κ.Σ. Ταξιαρχία υπό τον ΝΕΜΕΡΣΚΑΝ με τας οργανικάς της Μονάδας επί ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ Κ/Τ και την Επιλαρχίαν ΘΑΝΑΣΗ επί του ΔΥΤΙΚΟΥ τοιούτου.

Αι οχυραί θέσεις των, τα ναρκοπέδια, τα έμπεδα, αι εδώ καταστάσεις των, τα νοσοκομεία των, και τα τμήματα κρούσεως μαρτυρούν την απόφασίν των περί διατηρήσεως του όγκου Κ/Τ ώστε να χρησιμεύση ενδεχομένως ως χώρος υποδοχής των εκ ΒΙΤΣΙΟΥ ΚΣ εις περίπτωσιν καταλήψεως τούτου υπό των ημετέρων δυνάμεων.

Υπόλοιπαι ενδιαφέρουσαι πληροφορίαι περί οργανώσεως, διατάξεως, οπλισμού, οχυρώσεων, ναρκοθετήσεων κλπ αναφέρονται εν τω συνημμένω Δελτίω Πληροφοριών.

3. ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΟΡΕΙΝΟΥ ΟΓΚΟΥ Κ/Τ

Το Θέατρον των διεξαχθεισών επιχειρήσεων παρουσιάζεται γενικώς λίαν διακεκομμένον, με αποκρήμνους βαθείας γραμμάς, με βραχώδεις και αποτόμους κορυφάς ιδία κατά το ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΝ μέρος. Το χαρακτηρίζουν δε τα μεγάλα υψόμετρα, τα εξαιρετικώς δασώδη διαμερίσματα και η στενότης των δρομολογίων.

Το εδαφικόν διαμέρισμα της ΜΕΘΟΡΙΟΥ διακρινόμενον εις μερικά τοιαύτα :
ΠΡΟΦ. ΗΛΙΟΥ
ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ
ΚΡΕΜΙΝΑΚ
ΜΠΕΛΛΑ ΓΚΡΟΤΑ
ΚΟΖΙΑΚ
ΚΙΛΙΝΤΕΡΚΑΣ
χαρακτηρίζει το μεγάλον υψόμετρον και το τελείως γυμνόν του εδάφους.

4. ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΑΞΙΑ

Το ορεινόν εδαφικόν Συγκρότημα του ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ παρουσιάζει μέγα ενδιαφέρον από Στρατιωτικής απόψεως ούτω αποτελούν ζωτικόν χώρον διά των Συμμοριτισμόν υπήρξε:

(α) Το σπουδαίον ενδιαίτημα με Έμπεδον τμήμα, Νοσοκομείον και Σχολήν Υπαξ/κών.

(β) Σταθμός ανασυγκροτήσεως και οργανώσεως ΚΣ Μονάδων.

(γ) Κέντρον διακομιδής Πολεμικού Υλικού διοχετευομένου συστηματικώς δι' άλλα συμμοριακά Συγκροτήματα προς ΝΟΤΟΝ και Ν.ΔΥΣΜΑΣ.

(δ) Ασφαλής διάδρομος κυκλοφορίας Συμμοριακών Τμημάτων από ΑΝΑΤΟΛΩΝ προς ΔΥΣΜΑΣ και αντιστρόφως.

Περιελάμβανε:

(ι) Μίαν προκαλυπτικήν γραμμήν καθοριζομένην υπό εδαφικών σημείων ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ - ΚΑΛΙΒΙΑ- ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ-ΤΣΟΥΚΑ - ΓΚΡΕΜΠΙΝ-ΑΝΩ ΚΟΡΥΦΗ- ΟΡΜΑ-ΚΑΤΩ ΛΟΥΤΡΑΚΙ.

(ιι) Το κρησφύγετον και άδυτον των συμμοριτών εντός του διαμερίσματος ΜΑΥΡΟ ΔΑΣΟΣ - Βαθειών γραμμών ΜΠΕΛΙΤΣΑ, ΜΠΙΣΤΡΙΤΣΑ, ΡΑΜΝΟΜΠΟΡΣΚ.

(ιιι) Την κυρίαν γραμμήν ασφαλείας των επί των συνόρων με τα σημαντικώτατα ερείσματα του ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ-ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ- ΚΡΕΜΙΝΑΚ- ΜΠΕΛΑ ΓΚΡΟΤΑ-ΚΙΛΙΝΤΕΡΚΑΣ - ΣΟΚΟΛ- ΚΑΡΑΟΥΛΙ.

5. <u>ΗΜΕΤΕΡΑΙ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ</u>

Η αναληφθείσα Επιχείρησις απεσκόπει όπως:

(α) Ο εχθρός αποστερηθή του ζωτικού αυτού χώρου του Κ/Τ.

(β) Επενεχθώσι εις τούτον όσον το δυνατόν μεγαλύτεραι απώλειαι και αποδιοργάνωσις των Μονάδων του.

(γ) Απαγορευθή ενδεχομένως η χρησιμοποίησις της βάσεως ταύτης ως μεγάλης βάσεως εφοδιασμού και εξορμήσεως διά την αναμόλυνσιν του εσωτερικού της Χώρας ή εγκαταστάσεως επ' αυτής συμμοριακών δυνάμεων προερχομένων εξ άλλων περιοχών και ιδία εκ ΒΙΤΣΙ.

(δ) Επιτευχθή η ευρυτέρα κάλυψις των αστικών κέντρων και των μετόπισθεν της περιοχής.

Β΄ Μ Ε Ρ Ο Σ

ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ

6. <u>Γ Ε Ν Ι Κ Α</u>

Βάσει των ανωτέρω Γενικών Προθέσεων η Μεραρχία κατόπιν Δ/γής του Γ΄ΣΣ εμελέτησε λεπτομερώς το Σχέδιον Ενεργείας της κατά Κ/Τ επιχειρήσεως το οποίον τελικώς ενεκρίθη με ελαχίστας μόνον τροποποιήσεις.

Απητήθη αρκετός χρόνος διά την εκτέλεσιν των αναγνωρίσεων και ιδιαιτέρως εχρειάσθη να εξετασθή ποικιλοτρόπως το ζήτημα του αιφνιδιασμού, όστις διά να επιτευχθή έδει να πραγματοποιηθώσι μετά πάσης μυστικότητος όλαι αι προπαρασκευαστικαί ενέργειαι και κυρίως η συγκέντρωσις των τμημάτων.

Επί του σημείου τούτου η Μεραρχία κυρίως βασίζει την όλην λαμπράν επιτυχίαν της Επιχειρήσεως διότι παν ότι προέβλεψε και εμελέτησε εξετελέσθη υπό των Ταξιαρχιών μετά παραδειγματικής τάξεως και ακριβείας.

7. ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Αι Γενικαί γραμμαί του εφαρμοσθέντος Σχεδίου συνίστανται εις τα κάτωθι:

(α) Ισχυρά, αιφνιδιαστική και ταχεία ενέργεια από ΝΟΤΟΥ και από Β.ΔΥΣΜΩΝ κατά της υπό των ΚΣ κατεχομένης τοποθεσίας μετά συγχρόνου τολμηράς διεισδύσεως (ευρέως ελιγμού) δι' ισχυρών δυνάμεων εις τα μετόπισθεν του εχθρού προς κατάληψιν του ισχυρού ερείσματος ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ (Ν.9383) και απομονώσεως αυτού εκ του ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪΚΟΥ εδάφους.

(β) Σύγχρονος ενέργεια από ΑΝΑΤΟΛΩΝ προς ΓΚΡΑΒΙΣΤΑ (0.0695) - ΚΑΡΑΟΥΛΙ (0.0392).

(γ) Συμπλήρωσις εν συνεχεία της καταλήψεως της παραμεθορίου ζώνης διά συναντήσεως εις περιοχήν ΣΟΚΟΛ (0.0092) των από ΚΑΡΑΟΥΛΙ (0.0392) και ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΗΛΙΑ (Ν.9383) ενεργουσών δυνάμεων.

(δ) Εκκαθάρισις της μεταξύ της οροθετικής γραμμής και πεδινής περιοχής ορεινής ζώνης.

(ε) Επιθετικαί ενέργειαι επί του υπολοίπου μετώπου από ΑΝΑΤΟΛΩΝ προς ΔΥΣΜΑΣ και από ΝΟΤΟΥ προς ΒΟΡΡΑΝ επί σκοπώ καθηλώσεως των εχθρικών δυνάμεων.

8. ΔΙΑΤΕΘΕΙΣΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

(α) Τμήματα Πεζικού

(ι) Τ.Σ. 31 Ταξιαρχίας

(ιι) 513 Τάγμα Πεζικού

(ιιι) Τ.Σ. 32 Ταξιαρχίας

(ιυ) 514,515 και 516 (μείον Λόχος) Τάγματα Πεζικού

(υ) Διλοχία 64 Τ.Εθνοφρουράς

(υι) Λόχος του 45 Τ.Εθνοφρουράς

(υιι) Ε΄ Μοίρα Ορεινών Καταδρομών.

(β) Οπλα Υποστηρίξεως

(ι) Μοίρα 107 ΣΠΠ.

(ιι) Πυρ/χία 108 ΣΠΠ.

(ιιι) 146 ΜΟΠ.

(ιυ) Ιλη Τεθωρακισμένων του ΧΙ Σ.Α.

(υ) Δύο Διμοιρίαι 707 Λόχου Μηχανικού

(υι) 778 και 780 ΜΛΜ.

(υιι) 213 Χειρ. Εκστρατείας και δύο Χειρουργικαί Μονάδες Εκστρατείας.

(υιιι) Δύο ομάδες επαφής Α.Υ. και όχημα επαφής Γ΄ΣΣ.

9. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ

Αι ανωτέρω δυνάμεις οργανωθείσαι εις τρία Συγκροτήματα υπήχθησαν υπό την Μεραρχίαν ήτις διηύθυνε τας Επιχειρήσεις διά Τ.Σ. εγκατασταθέντος αρχικώς ΑΡΝΙΣΣΑΝ (από 031530΄ω. - 051000΄ω ώρας) - ΑΡΔΕΑΝ (από 051000΄ω. - 091030΄ω.) και μετέπειτα ΕΔΕΣΣΑΝ.

(α) <u>ΒΟΡΕΙΟΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ</u>

Διοικητής: Ο Διοικητής του 516 Τ.Π. με Τ.Σ. εις ΠΙΠΕΡΙΕΣ από 031400΄ω. - 060700΄ω. και εν συνεχεία εις ΠΟΠΟΒΟ ΛΟΖΙ και ΚΑΡΑΟΥΛΙ.

Τμήματα: 516 Τ.Π. (μείον Λόχος)
Διλοχία 64 Τ.Ε.
Πυρ/χία 108 Σ.Π.Π.
Διμοιρία Μηχανικού 707 Λόχου Μηχανικού
Όχημα Επαφής

(β) <u>ΝΟΤΙΟΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ</u>

Διοικητής : Ο Διοικητής της 32 Ταξιαρχίας με Τ.Σ. εις ΨΕΛΛΑΝ από 031400΄ω. - 051630΄ω. και εν συνεχεία εις ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ.

Τμήματα: 514 Τ.Π.
515 Τ.Π.
Διλοχία εκ Λόχων 553 ΤΠ και 45 ΤΕ.
Β΄ Πυρ/χία 146 ΜΟΠ.
Διμοιρία Μηχανικού 707 Λόχου Μηχανικού
Ομάς Επαφής Α.Υ.

(γ) <u>ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΕΛΙΓΜΟΥ</u>

Διοικητής: Ο Διοικητής 31 Ταξιαρχίας με Τ.Σ. ακολουθούν το 513 Τ.Π.

Τμήματα : 513 Τ.Π.
Ε΄ Μοίρα Ορεινών Καταδρομών
Γ΄ Πυρ/χία 146 ΜΟΠ.
Ομάς Επαφής Α.Υ.

(δ) <u>ΕΦΕΔΡΕΙΑΙ</u>

(ι) Μεραρχίας το 553 Τ.Π. (μείον Λόχος)

(ιι) ΒΟΡΕΙΟΥ και ΝΟΤΙΟΥ Συγκροτημάτων: ανά μία Διλοχία.

10. <u>ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ - ΣΥΜΒΑΝΤΑ - ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ</u>

Η επιχείρησις "ΑΙΑΣ" διαιρείται εις τέσσαρας φάσεις:

(α) <u>Α΄ ΦΑΣΙΣ</u>: Περιλαμβάνει προπαρασκευαστικάς ενεργείας, την συγκέντρωσιν και προώθησιν των Μονάδων εις τους προκεχωρημένους χώρους Συγκεντρώσεως (ΠΧΣ) και τέλος της εκτέλεσιν των αναγκαιουσών αναγνωρίσεων υπό των Διοικήσεων μέχρι Κλιμακίου Λόχου.

(β) <u>Β΄ ΦΑΣΙΣ:</u> Την ενέργειαν των τμημάτων προς κατάληψιν της προκαλυπτικής γραμμής του όγκου Κ/Τ (όρα παραγ. 4 Στρατιωτική αξία) και μέρους της κυρίας γραμμής ασφαλείας του.

(γ) <u>Γ΄ ΦΑΣΙΣ</u>: Την ολοκλήρωσιν καταλήψεως οροθετικής γραμμής.

(δ) <u>Δ΄ ΦΑΣΙΣ:</u> Την εκκθάρισιν και πρώτην εδραίωσιν επί των κυριωτέρων ερεισμάτων του Κ/Τ.

Α΄ Φ Α Σ Ι Σ

(α) <u>Προπαρασκευαστικαί ενέργειαι</u>

Αύται εξάρμεναι από 28ης Ιουνίου ε.ε. απέβλεπον εις την εντατικήν χρησιμοποίησιν των Ομάδων Πληροφοριών εις τα μετόπισθεν της διατάξεως των ΚΣ του ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ προς επιβεβαίωσιν και συμπλήρωσιν των περί εχθρού Πληροφοριών, ιδία δε προς αναγνώρισιν των τελευταίως κατασκευασθέντων ναρκοπεδίων.

Οσαύτως εις την κατηγορίαν των ενεργειών τούτων συμπεριλαμβάνεται και η προκατάληψις:

(ι) Του Βράχου ΓΚΡΑΒΙΣΤΑΣ (0695) υπό ΒΟΡΕΙΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ώστε να εξασφαλισθή το προς ΚΑΡΑΟΥΛΙ μοναδικόν δρομολόγιον.

(ιι) Του υψ. ΚΑΛΟΓΕΡΙΤΣΑΣ (0275) υπό του ΝΟΤΙΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ώστε να στερηθή ο εχθρός της προς την οδόν ΕΔΕΣΣΗΣ - ΑΡΝΙΣΣΗΣ παρατηρήσεώς του.

(β) <u>Συγκέντρωσις - προώθησις Μονάδων εις ΠΧΣ.</u>

Η συγκέντρωσις και προώθησις των Μονάδων εις τους Π.Χ.Σ. επραγματοποιήθη μετά τάξεως και ακριβείας παρ' ότι η Μεραρχία εξυπηρετείτο υπό μιας μόνον αρτηρίας ΕΔΕΣΣΗΣ - ΑΡΝΙΣΣΗΣ και ήτις μάλιστα δεν ευρίσκετο εις καλήν κατάστασιν.

Τα τμήματα ήχθησαν την Χ-2 ημέραν δι' αυτοκινήτων μέχρι ΨΕΛΛΑΣ (0166) και εκείθεν διά νυκτός μετεκινήθησαν εις τους προκεχωρημένους χώρους συγκεντρώσεως (ΑΡΝΙΣΣΑ-ΖΕΡΒΗ-ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ) ένθα και παρέμεινον καθ' όλην την διάρκειαν της Χ ημέρας εν αφανεία και καλύψει, μη γενόμενα αντιληπτά υπό του εχθρού, όστις απείχε εκ τούτων μόνον ελάχιστον αριθμόν χιλιομέτρων.

Εις την επιτυχή ταύτην συγκέντρωσιν και προώθησιν των τμημάτων η Μεραρχία απ' αρχής εβάσισε τον αιφνιδιασμόν της.

Εδικαιώθη εις τας προβλέψεις της.

(γ) <u>Αναγνώρισεις - Δρομολόγια προχωρήσεως</u>

Διά της παραμονής των τμημάτων την Χ-1 ημέραν εις Π.Χ.Σ. εδόθη ο χρόνος εις τας Διοικήσεις διά την εκτέλεσιν των απαιτουμένων αναγνωρίσεων και προσανατολισμόν γενικώς των βαθμοφόρων επί του εδάφους εφ' ου θα επεχείρουν.

Επελέγησαν οι πλέον έμπειροι οδηγοί και συνεζητήθη μετ' αυτών και η παραμικροτέρα λεπτομέρεια αφορώσα την εκλογήν και χρησιμοποίησιν των δρομολογίων.

Β΄ Φ Α Σ Ι Σ

(α) <u>Πρώτη ημέρα επιχειρήσεως 4-7-49</u>

(ι) <u>Βόρειον Συγκρότημα</u>

<u>- 6η Φάλαγξ (3ος Λόχος 516 Τ.Π.)</u>

Από 0430 ώρας ο 3ος Λόχος (μείον διμοιρία ήτις εδραιώθη επί ΒΡΑΧΟΥ ΓΚΡΑΒΙΣΤΑΣ) προωθήθη προς κατάληψιν του Ελληνικού Φυλακείου του υψ. 1739 (0.38937) καθυστερήσας όμως λόγω ομίχλης μόλις την 1130 ω. έλαβε στενήν επαφή μετά Κ/Σ αφού ανέτρεψε ενδιαμέσως δύο μικροαντιστάσεις και συνέβαλε τρεις Κ/Σ.

Από μεσημβρίας πλέον η Φάλαγξ (6) υπήχθη υπό τον Ταγ/χην ΑΠΟΠΑΠΠΑΝ (Υποδ/τήν 516 Τ.Π.) Διοικητήν της 7ης Φάλαγγος, ήτις εκινείτο επί του αυτού δρομολογίου και όπισθεν της Φάλαγγος (6).

<u>-7η Φάλαγξ (1ος και 2ος Λόχοι του 64 Τ.Ε.)</u>

Η Φάλαγξ αύτη (υπό Ταγ/χην ΑΠΟΠΑΠΠΑΝ) εκινήθη την νύκτα της 2/3 Ιουλίου επί του ιδίου με την φάλαγγα (6) δρομολογίου και την πρωίαν της 3ης Ιουλίου έφθασεν εις το δάσος ΑΝΩ ΠΕΤΕΡΝΙΚ (0894) όπου εκαλύφθη ολόκληρον την ημέραν.

Επικουλήθησεν αναγνώρισις των Διοικητών Λόχων ολόκληρον την ημέραν της 3ης Ιουλίου από του Παρατηρητηρίου του υψ. ΠΟΠΟΒΟΛΟΖΙ (0.58942) όπου διεπιστώθη το τελείως δασώδες και απόκρημνον της δοθείσης εις την Φάλαγγα κατευθύνσεως ΠΟΠΟΒΟΛΟΖΙ - ΚΑΡΑΟΥΛΙ, αλλά ιδία η πυκνή ναρκοθέτησις ταύτης.

Εφ' όσον δε η Φάλαγξ (6) εκινείτο ευχερώς εκτός ναρκοπεδίου και εγγύς των πυραμίδων άνευ ουδεμίας αντιδράσεως των ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΩΝ, διετάχθη ν' ακολουθήση το αυτό δρομολόγιον, να υπερβή τον 3ον Λόχον και να ενεργήση δραστηρίως προς κατάληψιν ΚΑΡΑΟΥΛΙ.

Την 4ην Ιουλίου την μεσηβρίαν έφθασεν προ του υψ. του Ελληνικού Φυλακείου (0494) ανεγνώρισε τας προ του 3ου Λόχου αντιστάσεις των Κ/Σ (δύο μυδράλλια) και ενέργησε κατά τούτων καταλαβούσα τα ύψωμα τούτο την 1700΄ω.

Συνέχισε κίνησίν της αμέσως προς κατάληψιν υψ. ΚΑΡΑΟΥΛΙ πλην την 2030΄ω. καθηλώθη 500μ. προ του υψ. 1830 προ της δραστηριότητος των εχθρικών πυρών και του τελείως ακαλύπτου του εδάφους, σχούσα δύο νεκρούς οπλίτας και Ι τραυματίαν.

8η Φάλαγξ

Διλοχία 64 ΤΕ εκκινήσας την 2200΄ω. της 3ης Ιουλίου εκ ΠΙΠΕΡΙΤΣΑΣ προς αιφνιδιαστικήν νυκτερινήν κατάληψιν του Βράχου ΟΣΤΡΑΝΙ με το πρώτον φως της ημέρας ευρέθη ενσφηνωμένος μεταξύ δύο πολυβολείων Κ/Σ εις την Δυτικήν παρυφήν Κ.ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ. Παρέμειναν εις την θέσιν αυτήν εν απολύτω καλύψει ολόκληρον την 4ην Ιουλίου χωρίς να γίνη αντιληπτή η παρουσία του. Η εφεδρική του Διμοιρία εντός Κ.ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ την 0800΄ω. εφόνευσεν δύο συμμορίτας και εκυρίευσεν Ι Μπρέν και Ι αυτόματον.

Καθ' όλην την 4ην Ιουλίου ανεπτύχθη εξαιρετική δραστηριότης υπό των Τεθωρακισμένων άτινα προωθήθησαν μέχρι ΚΑΤΩ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ.

(Κατά την εκκαθάρισιν του δρομολογίου ηλιεύθησαν 9 νάρκαι ΤΕΛΕΡ).

(ιι) Νότιον Συγκρότημα

Συμβάντα νυκτός 3-4/7: Μηδέν

Γεγονότα της ημέρας

-Η Μοίρα του 107 ΣΠΠ νύκτα 3/4 δι' αυτοκινήτων εκινήθη εκ ΜΟΥΧΑΡΕΜ εις ΑΡΝΙΣΣΑΝ.

-Η Πυρ/χία Α/146 ΜΟΠ εσυνέχισε κίνησίν της την 040330΄ω. προς ΑΡΝΙΣΣΑΝ δι' αυτοκινήτων και εκείθεν πεζή εις ΠΑΝΑΓΙΤΣΑΝ, ένθα ετάχθη.

- 514 Τ.Π. την 040400΄ω. είχε φθάσει εις ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΝ άνευ τινός (9276) και συνέχιζε κίνησίν του προς ΧΑΣΑΝΑΚΟΝ.

- Διλοχία (Φάλαγξ 4) 515 Τ.Π. την 040410΄ω. έφθασε επί ΤΑΠΑΝ (9876) άνευ τινός και εσυνέχιζε κίνησίν του προς ΟΣΜΑΝΑΚΟΝ.

- Το 514 Τ.Π. από 040530΄ω. συνηνώθη με την Διλοχίαν του 515 Τ.Π. (φάλαγξ 3) εις (Ν.9477) ην έθεσε υπό τας διαταγάς του. Συνεχίζον την προώθησίν του προς τον αυχένα ΣΑΜΠΑΝΑΣ εδέχθη αραιά πυρά αυτομάτων και όλμων 81 χιλ. Κ/Σ εγκατεστημένων επί ΣΑΜΠΑΝΑΣ. Εξετελέσθη βολή δι' ολοκλήρου Πυρ/κού του Συγκροτήματος και εγένετο εξόρμησις πεζικού προς κατάληψιν αυτής.

- 515 Τ.Π. κινηθέν εκ ΤΑΠΑΝ προς ΟΣΜΑΝΑΚΟΝ εδέχθη πυκνά πυρά αυτομάτων όπλων εκ των εις τους πρόποδας ΟΣΜΑΝΑΚΟΥ πολυβολείων. Συγχρόνως διεπιστώθη προ αυτών η ύπαρξις συνεχούς ναρκοπεδίου. Διαπιστωθέντος μετά νέαν προσπάθειαν προχωρήσεως ότι η κατεύθυνσις ΤΑΠΑΝ - ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ ήτο πολύ δύσκολος λόγω της τελείας προσαρμογής εις το έδαφος των τροχιών των Κ/Σ αυτομάτων όπλων τας εσπερινάς ώρας προωθήθη Ορειβατικόν Πυρ/λον δι' εκτέλεσιν ευθυφόρου βολής την επομένην κατά θυρίδων πολ/λείων.

- Μικτή Διλοχία από 040400΄ προωθήθη προς ΤΣΟΥΚΑΝ και την 041040΄ω. κατέλαβε αυτήν. Διετάχθη προώθησις αναγνωρίσεων της προς ΓΚΡΕΜΠΙΝ και ΒΥΣΣΟΚΑ ΒΟΛΦ.

- Την 041230΄ κατελήφθη ΣΑΜΠΑΝΑ κατόπιν σκληρού αγώνος υπό 2ας και 3ης φάλαγγος (514 ΤΠ και Διλοχία 515 ΤΠ).

- 514 ΤΠ και Διλοχία ΠΑΡΘΕΝΗ 515 ΤΠ μετά την κατάληψιν ΣΑΜΠΑΝΑΣ επιχειρήσαντα να επιτεθούν προς ΟΣΜΑΝΑΚΟΝ καθηλώθησαν προ πυκνών πυρών Πεζικού και όλμων προερχομένων από ΟΣΜΑΝΑΚΟΝ και ΠΑΛΗΟΜΑΝΔΡΙ.

- Μικτή Διλοχία μετά κατάληψιν ΤΣΟΥΚΑΣ εξέπεμψε αναγνωρίσεις προς ΣΛΕΒΙΤΣΑΝ χωρίς να συναντήση εχθρόν. Οι επί Ανατολικών κλιτύων ΟΣΜΑΝΑΚΟΥ Κ/Σ έβαλον δι' αντιαρματικού πυρ/λου κατά της επί ΤΣΟΥΚΑΣ Μικτής Διλοχίας.

Ημέτερα αεροπλάνα εβλήθησαν υπό Κ/Σ άνευ αποτελέσματος.

Διαπιστωθέντος ότι, τόσον εκ κατευθύνσεως ΣΑΜΠΑΝΑ - ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ, όσον και εκ της ετέρας ΤΑΠΑΝ - ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ η προχώρησις κατέστη δυσχερής διετάχθη ο Διοικητής του 514 ΤΠ να οργανώση επίθεσιν κατά ΟΣΜΑΝΑΚΟΥ και ν' αναφέρη ποίαν ώραν θα ήτο έτοιμος προς εξόρμησιν ίνα συνδυασθή η υποστήριξις του δι' όλου του Πυρ/κού του Συγκροτήματος και αεροπορίας.

Το 515 ΤΠ διετάχθη ομοίως να εξορμήση ταυτοχρόνως.

Την 1245΄ ήλθον υπό βροχήν αεροπλάνα αλλά λόγω πυκνής νεφώσεως απέστειλεν σήμα ότι λυπούνται, αλλά είναι υποχρεωμένα να απέλθουν ελλείψει ορατότητος.

Τούτου ένεκεν η επίθεσις ανεβλήθη διά τας απογευματινάς ώρας.

Κατόπιν συνεννοήσεως μετά της αεροπορίας και του Πυρ/κού ωργανώθη διά την 1650΄ω. νέα εξόρμησις κατά ΟΣΜΑΝΑΚΟΥ.

Και πάλιν όμως άπασα η τοποθεσία εκαλύφθη υπό νεφών, ομίχλης και βροχής. Ούτω τελικώς παρά τας καταβληθείσας προσπαθείας δεν επετεύχθη η εντός της ημέρας κατάληψις του ΟΣΜΑΝΑΚΟΥ διαπιστωθείσης της υπάρξεως ισχυράς εχθρικής αμύνης.

<u>- Απώλειαι:</u>

Ημέτεραι:Κατά την προώθησιν της Μικτής Διλοχίας προς ΤΣΟΥΚΑΝ, τμήμα αυτής επί (0.19765) ενέπεσεν εις ναρκοπέδιον (Κ/Π) με αποτέλεσμα τον τραυματισμόν δύο οπλιτών.

Το 514 ΤΠ και η Διλοχία του 515 ΤΠ κατά κίνησίν των προς ΣΑΜΠΑΝΑΝ έσχον δύο νεκρούς εξ ων εις αξ/κός.

Ομοίως το 515 ΤΠ (φάλαγξ 4) έσχεν τρεις τραυματίας εξ όλμων και ναρκών.

Απώλειαι Κ.Σ.: Δεν εξηκριβώθησαν

<u>- Λάφυρα:</u>

Υπό 515 ΤΠ ηλιεύθησαν 17 νάρκαι Κ/Π και υπό της Μικτής Διλοχίας 20 τοιαύται.

-<u> Απώλειαι</u>: (συνολικαί εις το τέλος της ημέρας)

Ημέτεραι:

514 ΤΠ τραυματίαι οπλίται 4, νεκροί αξ/κοί Ι, οπλίται Ι

515 ΤΠ τραυματίαι οπλίται 16

Μικτή Διλοχία τραυματίαι οπλίται 4.

Κ.Σ.: Δεν εξηκριβώθησαν.

<u>- Απώλειαι κτηνών- υλικού</u>:

<u>Κτήνη</u>: Κατά την διαδρομήν της Διλοχίας του 515 ΤΠ ετραυματίσθησαν δύο κτήνη εκ νάρκης Κ.Π.

<u>Υλικού:</u> Ουδεμία

<u>- Λάφυρα</u>: 37 Νάρκαι

ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

- 514 ΤΠ και Διλοχία 515 ΤΠ

Λόχος ΕΒΔΟΒΙΤΣΑ, Λόχος ΧΑΣΑΝΑΚΟΝ, Λόχος αυχένος ΣΑΜΠΑΝΑΣ με Τριλοχίαν επί ΣΑΜΠΑΝΑΣ .

Σ.Δ. 514 ΤΠ επί ΣΑΜΠΑΝΑΣ

- 515 ΤΠ :

Δι' ελαφρών τμημάτων διατήρησις γραμμής επαφής, υπόλοιπος δύναμις επί ΤΑΠΑΝ.

- Μικτή Διλοχία:

Εις ΤΣΟΥΚΑΝ και νοτίως ταύτης εις δύο ανώνυμα υψώματα.

- Τ.Σ. 32 Ταξιαρχίας εις ΠΑΝΑΓΙΤΣΑΝ από 2100΄ω.

- ΣΣ τραυματιών εις ΖΕΡΒΗΝ και ΠΑΝΑΓΙΤΣΑΝ

- Διμοιρία Μηχανικού (707 Μ.Μ.) εις ΑΡΝΙΣΣΑΝ.

(ιιι) <u>Συγκρότημα Ελιγμού</u>

<u>- Φάλαγξ ΜΟΚ.</u>

Εκκίνησις εκ ΠΧΣ 2015΄ ω.

Άφιξις εις ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΝ άνευ αντιστάσεως 2300΄ω και παραμονή μιας ώρας λόγω καθυστερήσεως Λόχου 513 ΤΠ.

2430΄ω. συνέχισις της κινήσεως με ορατότητα μηδέν. Λόχος 513 ΤΠ αφίεται εις ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΝ προς διατήρησίν της.

0430΄ω. καταλαμβάνονται ΚΑΛΥΒΙΑ ΦΑΡΜΑΚΗ και το ύψωμα 1826 (408804) ταυτοχρόνως ενισχυμένη διμοιρία αποστέλλεται προς ΑΣΠΡΕΣ ΠΕΤΡΕΣ (893804).

0630΄ω. υπό προωθημένων τμημάτων καταλαμβάνεται ΚΡΥΑΡΟΓΡΙΚΟ και ΦΥΛΑΚΙΟΝ.

Το ΦΥΛΑΚΙΟΝ κατελήφθη κατόπιν μικροσυμπλοκής μεθ' ομάδος Κ.Σ. Εν συνεχεία επιθετικαί αναγνωρίσεις προς ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑΝ και ΣΤΑΛΟΝ απέδειξεν ισχυράν κατοχήν αμφοτέρων.

0700΄ω. το Τ. Επιτελείον της Μοίρας μετά δύο ΛΟΚ συν Διμοιρίας πολ/λων προωθείται κατά μήκος οροθετικής γραμμής μέχρι του Ελληνικού ΦΥΛΑΚΙΟΥ. Κατά την κίνησιν δέχεται πυκνά πυρά εκ ΣΤΑΛΟΥ αποτέλεσμα των οποίων ήτο 2 νεκροί και 5 τραυματίαι.

Αμα τη αφίξει εις ΦΥΛΑΚΙΟΝ του Διοικητού του Τ.Επιτελείου Λοχαγού ΚΕΡΤΕΜΕΛΙΔΗ γίνεται λεπτομερής αναγνώρισις εκ της οποίας διαπιστούται η ύπαρξις 7 τουλάχιστον πολ/λειων επί ΠΡ.ΗΛΙΑ και 6 επί ΣΤΑΛΟΥ.

Κατ'αρχήν αποφασίζεται κατάληψις ΠΡ.ΗΛΙΑ και ΣΤΑΛΟΥ διά νυκτερινής ενεργείας. Λόγω όμως της εν τω μεταξύ πιπτούσης πυκνοτάτης ομίχλης ο Διοικητής της ΜΟΙΡΑΣ κρίνει πρόσφορον την εκτέλεσιν ενεργείας κατά την ημέραν.

Διατίθεται εις ΛΟΚ συν διμοιρία εναντίον ΠΡ.ΗΛΙΑ.

Ενισχυμένη Διμοιρία εναντίον ΣΤΑΛΟΥ.

2015΄ω. εκκίνησις τμήματος εφόδου.

2220΄ω. Βολή Πυρ/κού

2230΄ω. καταλαμβάνονται τα πρώτα πολ/λεία ΠΡ.ΗΛΙΑ.Την αυτήν ώραν καταλαμβάνονται τα πρώτα πολ/λεία ΣΤΑΛΟΥ.

2300΄ω. ολοκληρούται κατάληψις ΠΡ.ΗΛΙΑ

Η Διμοιρία εναντίον ΣΤΑΛΟΥ αγκιστρούται επί των πρώτων πολ/λείων δέχεται επανειλημμένας αντεπιθέσεις και αδυνατεί να προχωρήση.

2400΄ω. αποστέλλεται εις έτερος ΛΟΚ προς ΠΡ.ΗΛΙΑ.

<u>- Τ.Σ. 31 Ταξιαρχίας, 513 ΤΠ (μείον Λόχος)</u>

032200΄ω. άφιξις εις ΚΑΛΥΒΙΑ ΑΓ.ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ένθα ματαίως αναμένει επί μίαν ώραν να παραλάβη τα μεταγωγικά του Β΄ Κλιμακίου της Ε΄ΜΚ.

0400΄ω. άφιξις εις ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΝ.

0630΄ω. εκκίνησις μιας Διλοχίας 513 ΤΠ διά ΚΑΛΥΒΙΑ ΦΑΡΜΑΚΗ ένθα άφιξις 0900΄ω.

1200΄ω. αναχώρησις εξ ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΣ Τ.Σ. συν Λόχου 513 ΤΠ, του τετάρτου Λόχου παραμείναντος εις ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΝ μετά των Σχηματισμών Β΄Κλιμακίου.

1500΄ω. άφιξις εις ΚΑΛ.ΦΑΡΜΑΚΗ και προώθησις μέχρι υψ. 1826 ένθα επαφή με Ε΄ΜΚ

ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΣ

Από 1300΄ω. Χαλαζοθύελλα πρωτοφανούς εντάσεως και καταρακτώδης βροχή μετά πυκνοτάτης ομίχλης.

Αι καιρικαί συνθήκαι καθιστούν δυσχερεστάτας τας επικοινωνίας και καθ' όλην την νύκτα παρά τας προσπαθείας δεν επετεύχθη σύνδεσμος μετά της Μεραρχίας.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ (ημέρας 4-7-49)

- Απώλειαι:

Ημετέρων : Νεκροί Αξ/κοί Ι, οπλίται 5
Τραυματίαι οπλίται 30.
Κ.Σ. : Νεκροί 2, συλληφθέντες 3.
Κτήνη : Τραυματισμένα 2.
- Λάφυρα : Μπρεν Ι, Νάρκαι ΤΕΛΕΡ 9, Κ/Π 37.

Γ΄ Φ Α Σ Ι Σ

(β) <u>Δευτέρα ημέρα επιχειρήσεως 5-7-49</u>

(ι) <u>Βόρειον Συγκρότημα</u>

- Κατά την διάρκειαν της νυκτός ο εχθρός εκκενώσας τας επί του Βράχου ΟΣΤΡΑΝΙ-ΚΡΕΣΝΑ και ΒΥΡΟΤ θέσεις του ενίσχυσε το υψ. ΚΑΡΑΟΥΛΙ και όταν από της πρωίας ήρξατο η ενέργεια προς κατάληψιν του υψώματος τούτου, εξεδηλώθησαν ευθύς αμέσως 7 μυδράλλια, Ι ΦΙΑΤ και πυρά 2 όλμων εκ θέσεων άριστα ωργανωμένων και μη δυναμένων να εξουδετερωθώσι ούτε υπό Πυρ/κού, ούτε υπό της αεροπορίας.

- Θέσις των τμημάτων της Φάλαγγος (7) ήτο μειονεκτική δεσποζομένη επί ακαλύπτου εδάφους υπό του εχθρού και ούτω πάσα κίνησίς των απέβαινε επί ματαίω.

- Δύο ενέργειαι προς κατάληψιν του υψώματος ΚΑΡΑΟΥΛΙ εκδηλωθείσαι (την 1400΄ω. και 1800΄ω.), επέτυχον την ευθυγράμμισιν μόνον της διατάξεως προωθήσασαι το δεξιόν των με απωλείας 6 τραυματίας εκ των ημετέρων.

- Διετάχθη πάση θυσία νυκτερινή ενέργεια προς κατάληψιν του υψώματος και μέχρι επελεύσεως του σκότους δραστική βολή Πυρ/κού και αεροπορίας.

<u>- 8η Φάλαγξ</u>

Επανελήφθη η κίνησις της φάλαγγος ήτις ουδαμού συναντήσασα αντίστασιν προωθήθη και κατέβαλε διαδοχικώς το υψ. ΚΡΕΣΝΑ και ΒΥΡΟΤ όπου εδραιώθη την 2000΄ω.

(ιι) <u>Νότιον Συγκρότημα</u>

- Διλοχία 515 ΤΠ κινηθείσα ως κατωτέρω ενεπλάκη αμέσως μετά Κ/Σ κατεχόντων ύψωμα ΚΑΡΑ ΛΟΦΟΣ-ΠΑΛΗΟ ΜΑΝΔΡΙ. Κατόπιν αγώνος τη υποστηρίξει Πυρ/κού και όλμων κατέλαβε την 1715΄ω. τα υψώματα ταύτα.

Επ' αυτών ευρέθησαν 2 νεκροί Κ/Σ και παρεδόθησαν 12 (ων 4 συμμορίτισσαι). Εκυριεύθη υλικόν Κ/Σ.

- Το 514 ΤΠ συνεχίσαν ωσαύτως την κίνησίν του ενεπλάκη ευθύς αμέσως μετά Κ/Σ επί (97-82) οίτινες πιεζόμενοι και από Βορράν εκ τμημάτων Συγκροτήματος ΕΛΙΓΜΟΥ ήρχισαν διαρρέοντες προς ΜΑΥΡΟ ΔΑΣΟΣ καταδιωκόμενοι υπό των ημετέρων.

- Εν συνεχεία το Τάγμα συνεχίζον την κίνησίν του προς προκαθορισθείσαν κατεύθυνσιν (ΚΑΛΥΒΙΑ ΣΙΣΚΟΥ) ενεπλάκη εις σφοδρόν αγώνα με Κ/Σ κατεχόντων το υψ. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ.

Μετά σκληρού αγώνα τη υποστηρίξει Πυρ/κού και όλμων κατώρθωσε τας εσπερινάς ώρας να καταλάβη το ύψωμα τούτο και εν συνεχεία να κινηθή προς ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ υψ. 2260.

Εις Λόχος του 514 ΤΠ κινηθείς από ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΝ προς την κατεύθυνσιν του Τάγματος ήχθη εσπερινάς ώρας και εγκατεστάθη ΚΑΛΥΒΙΑ ΣΙΣΚΟΥ.

- Απώλειαι κατά την μάχην ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ.

Ημέτεροι: Τραυματίαι οπλίται 2
Κ.Σ.: Νεκροί 16 εξ ων 1 αξ/κός
Συλληφθέντες 9 εξ ων 1 αξ/κός όστις αποπειραθείς δραπετεύση εφονεύθη.

- Τμήμα του 515 ΤΠ (επί ΟΣΜΑΝΑΚΟΥ) κινηθέν προς ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ ενέπεσε εις ναρκοπέδια. Έσχεν 1 οπλίτην τραυματίαν και ηλίευσε 15 νάρκας Κ/Π.

- Το Τ.Σ. 32 Ταξιαρχίας μετά της ΙΙ Μοίρας 107 ΣΠΠ, Ουλαμού Τεθωρακισμένων εκινήθησαν εκ ΠΑΝΑΓΙΤΣΗΣ προς ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ την 1630΄ω.

Λόγω μη πλήρους εκκαθαρίσεως καρροποιήτου εκ ναρκών παρέμεινεν εις (006755).

Εις το σημείον τούτο ανετινάχθη ΤΖΑΙΗΜΣ με αποτέλεσμα τον ελαφρόν τραυματισμόν ενός οπλίτου. Ομοίως ανετινάχθη εξ εχθρικής νάρκης Τεθωρακισμένων όχημα ΓΚΡΕΫ εις (Ν.010745) όπερ είχεν αποσταλή δι' ασφάλειαν της Διμοιρίας Μηχανικού.

<u>- Απώλειαι Συνολικαί:</u>

Ημέτεραι: 9 τραυματίαι εξ ων Ι αξ/κός
Κ.Σ.: 23 νεκροί, 19 παραδοθέντες
- Απώλειαι κτηνών - υλικού (ημέτεραι)
Κτήνη: 20 ελαφρώς τραυματισμένα.
Υλικόν: Ανετινάχθησαν εκ νάρκης Ι Τεθ/νον όχημα και Ι ΤΖΑΙΗΜΣ.

- Λάφυρα: Τυφέκια 16, Ολμος Ι, Μπρέν Ι, βλήματα όλμου 227, ΦΙΑΤ Ι, νάρκαι 62, χειροβομβίδες 212, Μπαζούκας 6.

ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

- Διλοχία 515 ΤΠ Διοίκησις συν Λόχος συν Διμοιρία εις (955811).
Λόχος μείον Διμοιρία 45 ΤΕ ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ.
Διμοιρία ΤΣΟΥΚΑ.

Τ.Σ. 32 Ταξιαρχίας συν Λόχος μείον Διμοιρία 553 ΤΠ, συν Πυρ/κόν συν διμοιρία Μηχανικού συν κλιμάκιον 213 ΧΕ εις (0.02795).

Διμοιρία 553 ΤΠ εις ΠΑΤΗΜΑ - 514 ΤΠ Διοίκησις συν 2 λόχοι ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ -υψ. 2260.

Λόχος εις ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΝ και Λόχος ΚΑΛΥΒΙΑ ΣΙΣΚΟΥ.

(ιιι) <u>Συγκρότημα ΕΛΙΓΜΟΥ</u>

(πρώτον φως 5ης μέχρι πρώτου φωτός 6ης Ιουλίου)

- 1830΄ω. ολοκληρούται η κατάληψις του ΣΤΑΛΟΥ κατόπιν σκληροτάτου αγώνος εντός των πολ/λείων.

Οι Κ.Σ. συμπτύσσονται προς ΜΕΤΕΡΙΖΙ - ΚΑΡΑ ΛΟΦΟΝ.

Επί ΠΡ.ΗΛΙΑ υπήρχον 7 μόνιμα πολ/λεία, επί ΣΤΑΛΟΥ 5 μόνιμα τοιαύτα και επί πλέον πολλά πρόχειρα ως και χαρακώματα του παλαιού πολέμου συμπληρωθέντα υπό Κ/Σ.

Επί ΠΡ.ΗΛΙΑ και ΣΤΑΛΟΥ ευρίσκοντο 2 Λόχοι του 712 Τάγματος, η Διμοιρία Μηχανημάτων του 712 Τ. από δε του απογεύματος της 4ης Ιουλίου προσετέθη μία εισέτι διμοιρία. Επίσης υπήρχε εις όλμος επί ΠΡ.ΗΛΙΑ του οποίου όμως τα βλήματα είχον εξαντληθή.

- 1130΄ω. Δ/σις ΜΟΚ και Τ. Επιτελείον μετά δύο εισέτι ΛΟΚ ευρίσκονται εις ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑΝ.

- 1200΄ω. δύο ΛΟΚ προχωρούν προς ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ.

- 1300΄ω. εμπλέκονται εις αγώνα μετά Κ/Σ διαρκέσαντα μέχρι πρώτου φωτός της επομένης.

Κατά την διάρκειαν της νυκτός προωθημένη περίπολος ακούει σφοδράν συζήτησιν τις Σλαυϊκήν διάλεκτον μεταξύ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΟΥ προφανής αξ/κού και Κ/Σ ακολουθουμένου υπό τραυματιών. Το αντικείμενον προφανώς της συνδιαλέξεως ήτο εάν θα επετρέπετο η είσοδος των τραυματιών εις το ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪΚΟΝ έδαφος. Φαίνεται ότι τελικώς επετράπη η είσοδος των τραυματιών. Την επομένην εγένετο διαμαρτυρία εις τον ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΟΝ Αρχιφύλακα όστις δεν παρεδέχθη την είσοδον.

- Τ.Σ. 31 Ταξιαρχίας, 513 Τ.Π.

0645΄ω. ο Δ/τής Ταξιαρχίας συναντάται μετά του Δ/τού ΜΟΚ εις ΚΡΥΑΡΟΓΡΙΚΟ.

0900΄ω. ανηγγέλθη πτώσις του ΣΤΑΛΟΥ.

1000΄ω. άφιξις εις ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΦΥΛΑΚΕΙΟΝ

1200΄ω. άφιξις εις ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑΝ και αμέσως διαταγαί προς ΜΟΚ και 513ΤΠ συνεχίσεως της μεν ΜΟΚ προς ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ, του δε 513 ΤΠ μείον Διλοχίας προς ΤΟΥΜΠΑ ΜΕΤΕΡΙΖΙ και ΚΑΡΑ ΛΟΦΟΝ.

1300΄ω. Σ.Δ. Τάγματος εγκαθίσταται εις ΤΟΥΜΠΑΝ. Λόχος κινείται προς ΜΕΤΕΡΙΖΙ.

Λόχος κινείται προς ΚΑΡΑ ΛΟΦΟΝ.

1345΄ω. καταλαμβάνονται 2 μόνιμα πολ/λεία επί ΜΕΤΕΡΙΖΙ και την

1410΄ω. ολοκληρούται κατοχή αυτού.

Υπό 514 ΤΠ εξ αντιθέτου πλευράς καταλαμβάνεται το ΠΑΛΗΟ ΜΑΝΔΡΙ.

1430΄ω. συγκλίνουσα επίθεσις από ΜΕΤΕΡΙΖΙ και από ΚΑΡΑ ΤΕΠΕ προς ΚΑΡΑ ΛΟΦΟΝ.

Εξ αντιθέτου πλευράς κινείται το 514 ΤΠ.

Την 1500΄ω. πίπτει ΚΑΡΑ ΛΟΦΟΣ

Αμέσως άπασα η δύναμις του 513 ΤΠ κινείται προς ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ. Εντός της χαράδρας συμπλέκεται εις σκληρόν αγώνα με Κ/Σ τμήματα και βάλλεται υπό πυρών όλμου. Καταλαμβάνεται το ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ. Ολόκληρον το 513 ΤΠ κινείται προς ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ ένθα νέος αγών εντός χαράδρας συνεχιζόμενος μέχρι της νυκτός.

- 050400΄ω. διά νυκτερινού εγχειρήματος καταλαμβάνεται ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ των Κ/Σ τραπέντων προς ΜΠΕΛΛΑ ΓΚΡΟΤΑ.

- 050500΄ω. καταλαμβάνεται κατόπιν μικροσυμπλοκής το ΚΡΕΜΙΝΑΚ.

- Συνολικαί απώλειαι:

Ημέτεροι:Τ.Ο. 2

Κ.Σ.: Νεκροί 5, Τραυματίαι Ι, συλληφθέντες 7

- Λάφυρα: Πολ/λον Φίατ Ι, Μυδράλλια 2, Μπρέν Ι.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ (ημέρας 5-7-49)

- Απώλειαι:

Ημετέρων: Νεκροί οπλίται 1, τραυματίαι Αξ/κοί 2, οπλίται 16.

Κ.Σ: Νεκροί 31, συλληφθέντες 2, παραδοθέντες 25.

Κτήνη: Τραυματισμένα 20

- Λάφυρα: Μπρέν 2, Μυδράλλια 2, Φίατ 2, όλμοι ομαδικός 1, νάρκαι Κ/Π 62, τυφέκια 16, βλήματα όλμου 227, χειροβομβίδες 212, Μπαζούκας 6.

(γ) Τρίτη ημέρα επιχειρήσεως 6-7-49

(ι) Βόρειον Συγκρότημα (Φάλαγξ 7)

- Από της επελεύσεως του σκότους ήρξατο η σύμπτυξις των προωθημένων τμημάτων εις την βάσιν εξορμήσεώς των δι' ολιγόωρον ανάπαυσιν.

Την 060300΄ω. εξεδηλώθη η ενέργεια.

- Ολόκληρος η Φάλαγξ απηλλαγμένη τελείως των φόρτων της πλην οπλισμού και ιδία χειροβομβίδων εκμεταλλευομένη την εισέχουσαν της χαράξεως των συνόρων, ετέθη εις Φάλαγγα πορείας εφαπτομένης των πυραμίδων.

- Η κίνησις της μέχρι του υψ. 1886 (0.25928) εσυνεχίσθη απροσκόπτως και μόνον συνεχείς και ζωηραί υλακαί των κυνών του ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪΚΟΥ ΦΥΛΑΚΙΟΥ επρόδιδον ίσως την κίνησιν των ημετέρων.

- Την 060300΄ω. το μυδράλλιον των Κ/Σ εις υψ. 1886 (0.25928) ανηρπάγη καταληφθέντων εις ύπνον των χειριζομένων τούτο δύο Κ/Σ και ομάς ημετέρα εγκατεστάθη επί του πολ/λείου.

Από της στιγμής ταύτης η επιτυχία ητο πλέον εξησφαλισμένη.

- Ετέρα φάλαγξ έκαμψεν εις τα νώτα των επί ΚΑΡΑΟΥΛΙ συμμοριτών κινουμένη εις τάξιν πορείας και έφθασεν εις απόστασιν 30μ. Εκ των θέσεων μάχης των

χωρίς να δεχθή πυροβολισμόν τινά και αιφνιδιαστικώς εφώρμησεν κατά των θέσεων των Κ/Σ καταλαβών το ύψωμα.

Οι Κ/Σ αιφνιδιασθέντες και πανικοβληθέντες ετράπησαν εις φυγήν εγκαταλείψαντες όλον τον οπλισμόν των.

- Αποτελέσματα:

Ημετέρων: Νεκρός 1,

Κ.Σ. : Νεκροί 9, συλληφθέντες και παραδοθ. 13.

- Λάφυρα : Όλμος Βαρύς 1,

Βλήματα όλμου 200

Όλμος μικρός 1

Τυφέκια 16

Τουρτούρες 4

Φίατ 1

Τηλέφωνα 2

Πυρ/κά και σωρείαν εκρηκτικών υλών

- Ευθύς μετά την κατάληψιν υψ. ΚΑΡΑΟΥΛΙ άνευ καθυστερήσεως ο 2ος Λόχος και Διμοιρίατου 3ου Λόχου εστράφησαν προς ύψωμα ΣΟΚΟΛ.

Προ του υψ. 1701 (065924) τα κινούμενα τμήματα καθηλώθησαν επί στενής λωρίδος διά πυρών 2 μυδραλλίων και ετέρου βάλλοντος εκ του Σερβικού εδάφους.

- Την 1400΄ω. Διλοχία 553 Τάγματος διατεθείσα δι' ενίσχυσιν Βορείου Συγκροτήματος διετάχθη να υπερβή τα εν επαφή τμήματα και ενεργήση προς κατάληψιν υψ. ΣΟΚΟΛ.

Προσπάθεια κινήσεως της Διλοχίας προσέκρουσε εις τας διαρκώς αυξανομένας εχθρικάς αντιστάσεις και ούτω επετεύχθη μόνον προώθησίς της κατά ολίγας εκατοντάδας μέτρων.

Κατόπιν τούτου διετάχθη να ενεργήση την νύκτα προς κατάληψιν του υψ. 1701 (0.65924).

8η Φάλαγξ (Δ/σις, Διλοχία 64 ΤΕ)

Την 0800΄ω. μετά την κατάληψιν του υψ. ΚΑΡΑΟΥΛΙ επετεύχθη η συνένωσις των τμημάτων 7ης και 8ης Φάλαγγος.

Εσπέραν 6 Ιουλίου είχεν εδραιωθή ιππαστί επί της εξόδου της μεγάλης χαράδρας από ΣΟΚΟΛ - ΑΝΩ ΛΟΥΤΡΑΚΙ προς πεδιάδα ΑΡΔΕΑΣ.

(ιι) Νότιον Συγκρότημα

- Συμβάντα νυκτός 5-6/7

Το επί ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ - υψ. 2260 εγκατασταθέν τμήμα 514 ΤΠ αντήλλασε πυρά μέχρι της 052300' ω. μετά Κ.Σ. κατεχόντων το υψ. ΚΡΕΜΙΝΑΚ.

- Το 514 ΤΠ κινηθέν άμα έω την 060730΄ω. κατέλαβεν τριγωνομετρικόν ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ.

Ομοίως την 061055΄ έτερα τμήματα Τάγματος κατέλαβον το ΚΡΕΜΙΝΑΚ ενώ διά τμημάτων του κλιμακωμένων προς ΝΟΤΟΝ συνέχιζεν κίνησίν του προς ΚΑΛΥΒΙΑ ΣΙΣΚΟΥ ίνα ενωθή μετά του εκεί ευρισκομένου από της πτοηγουμένης εσπέρας Λόχου του.

- Την 061530΄ω. αεροπλάνον ΣΠΙΤΣ κατέπεσεν συνεπεία βλάβης εις περιοχήν ΚΑΛΥΒΙΑ ΣΙΣΚΟΥ (9983). Εις θέσιν καταπεσόντος αεροσκάφους απεστάλησαν 2 διμοιρίαι και ιατρός δι' ανεύρεσιν χειριστού, όστις προσεγειώθη δι' αλεξιπτώτου.

Του παρεσχέθησαν αι πρώται βοήθειαι και μετεφέρθη εις ΟΣΜΑΝΑΚΟΝ.

Η Διμοιρία Μηχανικού συνέχισε την ναρκαλίευσιν δρόμου από ΤΕΠΟΖΙΤΟ (0.010750) μέχρι ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ (Ν.950784). Ανευρέθησαν και ανετινάχθησαν δέκα (10) νάρκαι ΤΕΛΕΡ και εξ (6) ΣΟΥΜΑΪΝ. Κατά εξερεύνησιν υψωμάτων περιοχής ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ ανευρέθησαν και ανετινάχθησαν πέντε (5) νάρκαι ΣΟΥΜΑΪΝ, και δέκα οκτώ (18) χειροβομβίδες παγιδευμέναι.

- Απώλειαι : (Συνολικαί μέχρις εσπέρας 5/7)

Ημετέραι: Οπλίται τραυματίαι 40, Αξ/κοί Τραυματίαι 3, Οπλίται νεκροί 1, Αξ/κοί νεκροί 1.

Κ.Σ.: Νεκροί 22, συλληφθέντες και παραδοθέντες 28.

-Απώλειαι κτηνών-υλικού (ημέτερα μέχρις εσπέρας 5/7)

Κτήνη: Τραυματισμένα 22, νεκρά 3.

Υλικά: Τεθωρακισμένον 1, αυτοκίνητον 1.

- Λάφυρα:

Τυφέκια 18, όλμοι 81 χιλ. 2, Μπρέν 1, Τόμσον 1, Στάγερ 1, Τρίποδες πολυβόλου Φίατ 1, νάρκαι Τέλερ 48, νάρκαι Κ/Π 76, χειροβομβίδες 212, αντ/αρματικές γροθιές 4, Τουρτούρες 2, Ασύρματος 1, Αντ/κό πυρ/λον 37 χιλ. 1, Μυδράλλια 1, Τέσσαρες φόρτοι Πυρ/κών, μία αποθήκη περιέχουσα κατ' εκτίμησιν 2000 οκ. σίτου και σικάλεως, βλήματα 81 χιλ. 500, Φίατ 1.

ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

- 514 ΤΠ μείον Λόχος κινηθέν διά ΚΑΛΥΒΙΑ ΣΙΣΚΟΥ (1154) ήχθη την 061850΄ω. ΣΤΡΕΤΝΑ ένθα παρέμεινε Διοίκησις και το 1/2 δυνάμεως. Υπόλοιπος δύναμις εις ΜΗΤΣΑ ΝΙΒΑ. Διμοιρία Λόχου ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΣ εις ΑΡΝΙΣΣΑΝ. Υπόλοιπον Λόχου ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΣ την 062130΄ω. εις ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ.

- Διλοχία 515 ΤΠ εν κινήσει από ΚΑΡΑ ΛΟΦΟ προς ΚΡΥΑΡΟΓΡΙΚΟ.

- 515 ΤΠ εν εδραιώσει: Διμοιρία ΧΑΣΑΝΑΚΟΝ, Δ/σις Λόχου συν Διμοιρία ΣΑΜΠΑΝΑ, Διμοιρία εις ΚΑΡΑ ΛΟΦΟΝ ως στήριγμα Πυρ/κού. Υπόλοιπον 515 ΤΠ επί ΟΣΜΑΝΑΚΟΥ.

- Μικτή Διλοχία: Δ/σις μετά Λόχου 553 ΤΠ εν κινήσει εκτός ζώνης Συγκροτήματος από 060730΄ω.

- Λόχος 45 ΤΕ: ΤΣΟΥΚΑΝ, Διμοιρία ΠΑΤΗΜΑ, Υπόλοιπον ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ.

- Τ.Σ. 32 Ταξιαρχίας συν Διμοιρία Μηχανικού, συν στοιχείον Τεθωρακισμένων συν Κλιμάκιον 213 ΧΕ εις ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ από 062130΄ω.

- Πυρ/κόν: Μοίρα Π.Π. μείον Ουλαμός εις ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ την 062130΄ω.

- Ουλαμός Ο.Π.εις ΚΑΡΑ ΛΟΦΟΝ.

(ιιι) Συγκρότημα ΕΛΙΓΜΟΥ

(πρώτον φως 6ης μέχρι πρώτον φως 7ης)

- Από 0700΄ω. προχωρούσα Διλοχία ΜΟΚ προς ΜΠΕΛΛΑ ΓΚΡΟΤΑ ευρίσκεται προς σοβαρών αντιστάσεων. Οργανούται επίθεσις. Διατίθενται όλα τα μέσα πυρός (όλμοι, πολ/λα ΜΟΚ, 513 ΤΠ, δύο Ορειβ. Πυρ/χίαι και από 1600΄ω. και ΜΠΠ).

1720΄ω. ολοκληρούται η κατάληψις του ΜΠΕΛΛΑ ΓΚΡΟΤΑ.

Επί ΜΠΕΛΛΑ ΓΚΡΟΤΑ ημύνοντο 2 Λόχοι του 712 Τάγματος, 50 άνιπποι ιππείς, δύο διμοιρίαι μηχανημάτων, οι όλμοι όμως λόγω ελλείψεως βλημάτων δεν εξεδηλώθησαν, 40 άνδρες των εμπέδων.

Σύνολον δυνάμεων περί τους 220-250.

Α Π Ο Τ Ε Λ Ε Σ Μ Α Τ Α

Κ.Σ. νεκροί 13, συλληφθέντες 17.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ (ημέρας 6-7-49)

- Απώλειαι:

Ημετέραι: Νεκροί οπλίται 1,τραυματίαι αξ/κοί 2, οπλ 8.

Κ.Σ. : Νεκροί 28, συλληφθέντες 52.

Κτήνη : Νεκρά 3, τραυματισμένα 2.

-Λάφυρα: Αυτόματα ατομικά 2, μυδράλλια 1, Τουρτούρες 6, Φίατ 1, όλμοι 81 χιλ. 2, τυφέκια 18, ατομικούς όλμους 2, Α/Α πυρ/λον των 37 χιλ. 1, νάρκαι Τέλερ 48, νάρκαι Κ/Π 14, βλήματα όλμου 73, τηλέφωνα 2, Ασύρματος 1.

(δ) Τετάρτη ημέρα Επιχειρήσεως 7-7-49

(ι) Βόρειον Συγκρότημα

-Την 0330΄ω. εξεδηλώθη αιφνιδιαστικώς ενέργεια κατά του υψ. 1701 ήτις επέτυχε μόνον μερικώς, διότι ευθύς μετά την κατάληψιν του αντικειμενικού σκοπού εξεδηλώθη εχθρικόν μυδράλλιον από εγγυτάτης αποστάσεως (150 περίπου μέτρα) εκ πολυβολείου ευρισκομένου πέραν των πυραμίδων εντός του ΣΕΡΒΙΚΟΥ εδάφους (5 μέτρα).

- Αγών σκληρός ήρξατο καθ' όλην την ημέραν. Ουδείς ελιγμός ή ανάπτυξις ήτο δυνατή εντός στενής ζώνης 20-30 μέτρων.

Διετάχθη διείσδυσις εκ του δάσους Ανατολικώς της κατευθύνσεως κινήσεως αλλά και η διείσδυσις αύτη υπήρξε δυσχερής, κατορθώσασα μέχρι εσπέρας να ολοκληρώση μόνον την κατάληψιν του δάσους ΑΡΓΑΤΣ (007918) και μέχρι του υψ. 1701 (εκτός δύο πολ/λείων).

- Απώλειαι Διλοχίας την 7ην Ιουλίου 2 νεκροί και 7 τραυμ. οπλίται.

- Εσπερινάς ώρας διετάχθη αναπροσαρμογή της διατάξεως, λεπτομερής αναγνώρισις και προετοιμασία διά νυκτερινήν ενέργειαν.

- Λόχος 516 ΤΠ ητοιμάσθη να υπερβή το αριστερόν της Διλοχίας με το πρώτον φως της ημέρας και ενεργήση εις ΣΟΚΟΛ.

(ιι) Νότιον Συγκρότημα

- Συμβάντα νυκτός: Μηδέν.

Γεγονότα της ημέρας

- 514 ΤΠ: Τμήματά του ησχολήθησαν με εξερευνήσεις περιοχής (01985)

.

Από 071530΄ω. εκινήθη Λόχος εκ ΣΤΡΑΤΝΑΣ διά (008858) - ΝΤΕΡΣΟΡΙΤ (003570) και την 072030΄ω ευρίσκετο 300 μ. ανατολικώς ΜΠΟΥΡΙΚΑΣ άνευ τινός.

Λόχος μείον Διμοιρία από 060700΄ω. εκινήθη εκ ΚΑΛ.ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ συνενωθείς μετά Τάγματός του επί ΣΤΡΕΤΝΑΣ από 071100΄ω.

Εκπεμφθείσα υπό του Τάγματος περίπολος κατά διάρκειαν ημέρας περιοχήν συμβολής χαραδρών ΒΙΣΤΡΙΤΣΑ ΡΕΜΜΑ και ΜΠΕΛΙΤΣΑ ΡΕΜΜΑ ουδέν εσημείωσεν.

Την 072100΄ω. κατελήφθη υπό ανωτέρω Λόχου 514 ΤΠ άνευ αντιστάσεως ΜΠΟΥΡΙΚΑ. Επιθετική αναγνώρισις διά διμοιρίας μέχρι ΕΒΔΟΒΙΤΣΑ επέστρεψε άνευ τινός.

- Απώλειαι:

Ημετέρων: Τραυματίαι 2 (ων εις εκ πτώσεως)

Κ.Σ. : Νεκροί 2

- Λάφυρα: Περισυνελέγησαν Μπρέν 4, Τουρτούρες 4, μυδράλλια 2, φυσίγγια διάφορα 40.000, βλήματα αντιαεροπορικού Πυρ/λου 372, χειροβομβίδες Γερμανικές 70, χειροβομβίδες Ιταλικές 160, χειροβομβίδες Αμερικάνικες 10, 2 1/2 σάκκοι νάρκαι αυτοσχέδιοι, κάννες μυδραλλίων 3, βλήματα όλμου 135, τυφέκια 32.

Ανευρέθησαν και δεν περισυνελέγησαν λόγω παγιδεύσεως και ναρκοπεδίου 32 νάρκαι Τέλερ, 2 σάκκοι εκρηκτικής ύλης. Περισυνελέγησαν 10 ημίονοι, εις ίππος κέλλης, δύο όνοι.

ΔΙΑΤΑΞΙΣ (τμημάτων εις το τέλος της ημέρας)

- 515 ΤΠ Δ/σις συν Λόχος ΟΣΜΑΝΑΚΟΥ. Δ/σις Λόχου συν Διμοιρία ΣΑΜΠΑΝΑ. Διμοιρία ΚΑΡΑ ΛΟΦΟΣ. Διμοιρία ΧΑΣΑΝΑΚΟΝ.

- 514 ΤΠ Δ/σις Διλοχία μείον διμοιρία ΣΤΡΕΤΝΑ. Διμοιρία ΑΡΝΙΣΣΑ. Λόχος μείον διμοιρία ΜΗΤΣΑ ΝΙΒΑ. Διμοιρία ΟΡΜΑ. Λόχος επί ΜΠΟΥΡΙΚΑ.

- Τ.Σ. 32 Ταξιαρχίας συν διμοιρία 707 Λ.Μ. συν Στοιχείον Τεθωρακισμένων ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ.

Διμοιρία 45 ΤΕ ΤΣΟΥΚΑ, Διμοιρία 45 ΤΕ κατά μήκος οδού Κ.ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ- ΠΑΤΗΜΑ.

-Πυρ/κόν: Πυρ/χία Ορειβ. Πυρ/κού ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ ΜΠΠ μείον Ουλαμός ΚΑΡΑ ΛΟΦΟΣ.

(ιιι) Συγκρότημα ΕΛΙΓΜΟΥ

- Περίπολος ΜΟΚ κινηθείσα προς ΚΟΖΙΑΚ αντιλαμβάνεται κατοχήν τούτου.

Εκδηλωθέντα μέσα πυρών Κ/Σ αναβιβάζει δύναμίν του εις Λόχον μετά Διμοιρίας Μηχανημάτων. Σύνολον 100-120.

Ωργανούται επίθεσις δι' όλων των μέσων πυρός Πεζικού, Πυρ/κού και Αεροπορίας.

1650΄ω. καταλαμβάνεται ΚΟΖΙΑΚ.

- 1700΄ ω. αναγνώρισις προς ΚΙΛΙΝΤΕΡΚΑ υπό Τ.Σ. Ταξιαρχίας. Εντύπωσις ότι πτώσις ΚΙΛΙΝΤΕΡΚΑΣ δεν είναι δυνατή άνευ πτώσεως ΣΟΚΟΛ.

-2000΄ω. επιθετική αναγνώρισις προς ΓΚΡΕΤΑ- ΜΠΟΥΡΙΚΑ- 2200΄ω. ολοκλήρωσις καταλήψεως ΜΠΟΥΡΙΚΑΣ.

-Απώλειαι:

Κ.Σ. συλληφθέντες 3.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ (ημέρας 7-7-49)

Ημετέρων: Νεκροί οπλίται 2, τραυματίαι οπλίται 9

Κ.Σ. : Νεκροί 10, Παραδοθέντες 7.

Λάφυρα : Μπρέν 4, μυδράλλια 2, Τουρτούρες 4, τυφέκια 32, βλήματα όλμου 135, χειροβομβίδες 240, βλήματα Α/Α πυρ/λου 37 χιλ. 372.

(ε) Πέμπτη ημέρα επιχειρήσεως 8-7-49

(ι) Βόρειον Συγκρότημα

Την 0300΄ω. νυκτερινόν εγχείρημα επί υπολοίπων δύο πολ/λείων του υψ. 1701 προσέκρουσεν εις το κενόν.

Διετάχθη αμέσως γενική προώθησις ολοκλήρου της Διλοχίας επί του υψ. ΣΟΚΟΛ και επίτευξις συνδέσμου με την φάλαγγα την κατερχομένην εκ ΚΟΖΙΑΚ προς ΚΙΛΙΝΤΕΡΚΑ.

-Την νύκτα της 7/8 Ιουλίου, ημετέρα ενέδρα προωθηθείσα εις απόστασιν μέτρου από της ΣΕΡΒΙΚΗΣ Πυραμίδος ήκουσεν ευκρινώς μεταξύ 072300΄ και 080200΄ω. τον θόρυβον εισερχομένων εντός ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪΚΟΥ εδάφους Κ/Σ και κτηνών. Το δε δρομολόγιον το οποίον ηκολούθησαν οι Κ/Σ διά την είσοδον των εκτός ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪΚΟΥ εδάφους ευρέθη κατεσπαρμένον από ιματισμό και διάφορα άλλα είδη. Φαίνεται ότι αι αποθήκαι των εξεκενώθησαν μερικώς και το περιεχόμενόν των μετεφέρθη εις ΣΕΡΒΙΑΝ.

-Ούτω διά της καταλήψεως και του ΣΟΚΟΛ λήγει και η δευτέρα Φάσις της επιχειρήσεως "ΑΙΑΣ".

-Εκτός των αναφερθέντων απωλειών κατά τας 4-7 Ιουλίου υπό του Βορείου Συγκροτήματος αναφέρονται και αι κάτωθι:

Ημετέρων: Νεκροί οπλίται Ι, Τραυματίαι αξ/κοί Ι,

Κ.Σ. : Νεκροί ΙΙ, συλληφθέντες 10.

(ιι) Νότιον Συγκρότημα

- Κατά την διάρκειαν της νυκτός ουδέν.

- Γεγονότα της ημέρας

514 ΤΠ. Εγένετο λεπτομερής εξερεύνησις της περιοχής ΜΠΙΣΤΡΙΤΣΑ ΡΕΜΜΑ από (0.12843) προς (0.08555) από (0.15843) προς (0.25843) και από (0.15843) προς (0.28838). Ανευρέθησαν διάφορα υλικά .

Διμοιρία κινηθείσα εκ ΜΠΟΥΡΙΚΑΣ μέχρι ΓΚΡΕΤΑ συνεδέθη με τμήματα Συγκροτήματος Ελιγμού.

515 ΤΠ. Εγένετο εξερεύνησις περιοχής Ν.Α. κλιτύων ΚΡΕΜΙΝΑΚ (980834) άνευ αποτελέσματος.

Διμοιρία Μηχανικού εις περιοχήν ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ ανεύρε 26 παγιδευμένες χειροβομβίδες αίτινες και κατεστράφησαν .

- Απώλειαι:

Ημετέρων: Τραυματίαι 1 οπλίτης και 1 Σμηνίτης.

Κ.Σ. : Ανευρέθησαν 4 νεκροί και παρεδόθησαν 1.

-Απώλειαι κτηνών: Νεκρά 2 και τραυματισμένα Ι εκ νάρκης.

-Λάφυρα: Ανευρέθησαν κατά τας εξερευνήσεις σήμερον: Ατομικός όλμος Γερμανικός Ι, Γωνιόμετρον Πυρ/κού 1, Τουρτούρες 3, μυδράλλια 2, αυτόματα 1, Μπρέντα 2, Μπρέν 3, τυφέκια 7, Τηλέφωνο 1 και άφθονα πυρ/κά.

Ομοίως ανευρέθησαν πτύα και δρέπανα θερισμού, δύο σάκκοι πλήρεις αλεύρου, 75 ζεύγη αρβυλλών ευχρήστων, 3 λέβητες μαγειρίου κατεστράφη εις κλίβανος εν καλή καταστάσει και εγκατάστασεις Κ.Σ.

ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ (εσπέρας 8-9/7)

Δ/σις συν Διλοχία μείον Διμοιρία ΣΤΡΕΝΤΑ.

Διμοιρία ενεδρευτικώς από (0.385) μέχρι (0.40854) Λόχος μείον Διμοιρία ΜΗΤΣΑ ΝΙΒΑ.

Διμοιρία ενεδρευτικώς από (0.34830) μέχρι (0.40836). Λόχος μείον Διμοιρία ΜΠΟΥΡΙΚΑ. Διμοιρία (0.08862).

515 ΤΠ. Δ/σις συν Λόχος μείον Διμοιρία ΟΣΜΑΝΑΚΟΝ. Διμοιρία ΣΑΜΠΑΝΑΝ - ΧΑΣΑΝΑΚΟΝ.

Δ/σις Λόχου συν ομάς ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ.

Διμοιρία μείον ομάς ΤΣΟΥΚΑΝ.

Διμοιρία ενεδρευτικώς από οδού ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ μέχρι ΠΑΤΗΜΑ.

Διμοιρία ΚΑΡΑ ΛΟΦΟΝ.

Λόχος 45 ΤΕ εν κινήσει εκτός ζώνης ευθύνης Συγκροτήματος.

(ιιι) <u>Συγκρότημα ΕΛΙΓΜΟΥ</u>

Κατά την ημέραν αυτήν (8 Ιουλίου) εγένοντο εξερευνήσεις προς Χαράδραν ΡΑΜΝΟΜΠΟΡΣΚ ένθα ανευρέθησαν Νοσοκομείον Κ/Σ, αναρρωτήριον και άφθονα άλλα παντοειδή λάφυρα.

<u>- Απώλειαι και λάφυρα</u>

Εκτός των αναφερθέντων κατά τας ημέρας 4-8/7 απωλειών και λαφύρων αναφέρονται και αι κάτωθι:

Ημετέρων : Νεκροί οπλίται 5, Τραυματίαι αξ/κοί 1, τραυμ. οπλ. ΙΙ, Κρυοπαγήματα 18.

Κ.Σ. : Νεκροί 35, παραδοθέντες 2.

Λάφυρα : Α/Τ 3, Μυδράλλια 20, Μπρέν 24, Τυφέκια 85, όλμος ομαδικός Ι, όλμοι ατομικοί 2 και άφθονα πυρ/κά Γερμ. τύπου.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ (ημέρας 8-7-49)

Ημετέρων: Νεκροί οπλίται 6, τραυματίαι αξ/κοί 2, τραυματίαι οπλίται 13, κτήνη νεκρά 2, κτήνη τραυματισμένα 1.

Κ.Σ. : Νεκροί 53, Συλληφθέντες 6, παραδοθέντες 9.

Λάφυρα: Μπρέν 27, αυτόματα ατομικά 1, Μυδράλλια 22, Τουρτούρες 3, Όλμοι Ομαδικοί Ι, Τυφέκια 95, Όλμοι ατομικοί 3, Τηλέφωνα 1, Ασύρματοι 3, Πολυβόλα Μπρέντα 2.

Δ΄ Φ Α Σ Ι Σ

Από 9-7-49 ήρξατο η εκκαθάρισις της περιοχής διά συντονισμένων εξερευνήσεων και οργανώσεως της περισυλλογής των λαφύρων.

Η 32 Ταξιαρχία εδραιώθη διά των τριών Ταγμάτων της επί του ορεινού όγκου του Κ/Τ.

11. ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΜΕΣΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΩΣ

(α) Α Ε Ρ Ο Π Ο Ρ Ι Α

Η κυρία αποστολή της αεροπορίας συνίστατο εις τακτικάς αναγνωρίσεις και υποστήριξιν του Πεζικού διά προσβολής των οχυρών θέσεων του εχθρού και του ακαλύπτου προσωπικού του. Υπήρχε πλήρης επάρκεια μέσων και εκαλύφθησαν άπασαι αι αιτήσεις του Πεζικού. Η μόνη ουσιαστική αντίδρασις εις το έργον της υπήρξαν αι δυσμενείς καιρικαί συνθήκαι της 4ης Ιουλίου ε.ε. αίτινες την ημπόδισαν να δράση αποτελεσματικώς επί της περιοχής ΟΣΜΑΝΑΚΟΥ κατά την προπαρασκευασθείσαν επίθεσιν υπό των Ταγμάτων της 32 Ταξιαρχίας.

Ο Σύνδεσμος αέρος - Στρατού διά των ομάδων επαφής των προσκεκολλημένων εις τα Συγκροτήματα υπήρξε συνεχής: Υστερούμεν εισέτι εις την κατάδειξιν στόχων. Επί καλώς καταδειχθέντων στόχων η αεροπορία είχε εξαιρετικήν ευστοχίαν. Αι απώλειαι της αεροπορίας εις άψυχον υλικόν υπήρξε η συνεπεία βλάβης πτώσις ενός αεροσκάφους ΣΠΙΤΣ εις περιοχήν ΚΑΛΥΒΙΑ ΣΙΣΚΟΥ (9983) του αεροπόρου διασωθέντος διά του αλεξιπτώτου του. Ομοίως την 071800 ώραν εν ΑΡΔΕΑ προσεγειώθη κανονικώς λόγω βλάβης έτερον ΣΠΙΤΣ.

Απώλειαι εις έμψυχον υλικόν εις Σμηνίτης τραυματίας εκ νάρκης Κ/Π.

Γενικώς η συμβολή της αεροπορίας εν τη καθ' όλη διεξαγωγή της επιχειρήσεως υπήρξεν πολύτιμος και τα πληρώματά της ηγωνίσθησαν μα απαράμιλλον ηρωϊσμόν.

(β) Π Υ Ρ Ο Β Ο Λ Ι Κ Ο Ν

(ι) Οργάνωσις Διοικήσεως Πυρ/κού

Η Διοίκησις Πυρ/κού Μεραρχίας κατώρθωσεν να πραγματοποιήση την μελετηθείσαν δυνατότητα δράσεως του συνόλου των πυρών του διατεθέντος διά την επιχείρησιν Πυρ/κού.

Η οργάνωσις του δικτύου των επικοινωνιών υπήρξεν λίαν ικανοποιητική και η λειτουργία των απέδωσεν το αναμενόμενον έργον.

- Πολλάκις η Μεραρχία εξεμεταλλεύθη πολιτίμους πληροφορίας των προωθημένων παρατηρητών Πυρ/κού.

(ιι) Διεύθυνσις και απόδοσις πυρών

Γενικώς η διεύθυνσις και απόδοσις των πυρών Πυρ/κού υπήρξε λίαν καλή και επραγματοποιήθη συμφώνως προς τας προβλέψεις της Διοικήσεως. Πάντως απεδείχθη ανίσχυρον να καταστρέψη οιονδήποτε εχθρικόν πολυβολείον.

-Οι μετά των τμημάτων Πεζικού προωθημένοι παρατηρηταί Πυρ/κού εξεπλήρωσαν ευσυνειδήτως την αποστολήν των και υπήρξαν πολίτιμοι συνεργάται και βοηθοί των Διοικήσεων.

Η συνεργασία Πεζικού Πυρ/κού καθ' όλην την διάρκειαν της επιχειρήσεως υπήρξε στενή και το κύριον χαρακτηριστικόν της υπήρξε η εκμετάλλευσις υπό του Πεζικού των πυρών Πυρ/κού.

Έτερον χαρακτηριστικόν σημείον της αποδόσεως του Πυρ/κού υπήρξε η ταχεία και θαρραλέα προώθησίς του, ιδία του Ορειβατικού το οποίον ουδέποτε απεκολλήθη του υποστηριζομένου Πεζικού.

(ιιι) Σχέδια Πυρών

Η προπαρασκευασθείσα οργάνωσις πυρών δεν εύρε την πλήρη εφαρμογήν της λόγω μεταβολής των αρχικών προβλέψεων της Διοικήσεως. Πάντως διά της

στενής συνεργασίας Πεζικού- Πυρ/κού επετεύχθη η ικανοποίησις όλων των αιτήσεων του Πεζικού.

(ιν) Συμπέρασμα

Το Πυρ/κόν εν τη επιχειρήσει απετέλεσε ένα των κυριωτέρων παραγόντων της επιτυχίας.

Παν ότι του εζητήθη το απέδωσε ταχέως, επικαίρως και αποτελεσματικώς.

(γ) ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ

Το Μηχανικόν εχρησιμοποιήθη διά την διάνοιξιν των δρομολογίων

(ι) ΑΡΔΕΑΣ-ΚΑΤΩ ΛΟΥΤΡΑΚΙ

(ιι) ΑΡΝΙΣΣΑ-ΠΑΤΗΜΑ-ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ - ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ

ώστε αμφότερα να καταστώσι βατά εις αυτοκίνητα 2 1/2 τόννων και εις Π.Πυρ/κόν και επί πλέον δι' άρσιν ναρκών και εκκαθάρισιν ναρκοπεδίων.

Η ανωτέρω εργασία δεν υπήρξεν εύκολος διότι ο εχθρός είχε ναρκοθετήσει τα δρομολόγια ταύτα διά ναρκών ΤΕΛΛΕΡ και ΣΟΥ.

- Επί του δευτέρου των ανωτέρω δρομολογίων είχε προβή εις αρκετάς ανατινάξεις και είχε δημιουργήσει αριθμόν τινά οδοφραγμάτων άτινα ήσαν ναρκοθετημένα.

- Τα Τμήματα Μηχανικού εβοηθήθησαν υπό περιορισμένου αριθμού εργατών εξ ΑΡΝΙΣΣΗΣ διά την ταχείαν αποπεράτωσιν των αναληφθησών εργασιών.

Το Μηχανικόν ανεύρε τας εξής νάρκας εν τη εκπληρώσει των ανωτέρω αποστολών του:

(ι) ΤΕΛΛΕΡ: 25

(ιι) ΣΟΥ: 80

(ιιι) Παγιδευμέναι Χειρ/δες 64

(ιν) Μπαζούκας 4

(ν) Βλήματα και γεμίσματα Πυρ/κού παγιδευμένα: 5

- Μετά την κατάληψιν των αντικειμενικών σκοπών το Μηχανικόν ησχολήθη με την καταστροφήν μονίμων Κ.Σ. οχυρώσεων και παρέσχε την συνδρομήν του εις την ημετέραν οχύρωσιν.

Ούτω ανετινάχθησαν 55 πολυβολεία (τα επί των Νοτίων αντερεισμάτων της εχθρικής τοποθεσίας) - καλύβαι και νοσοκομειακαί εγκαταστάσεις εντός του ΡΑΜΝΟΜΠΟΡΣ ΡΕΜΜΑΤΟΣ.

Συμπέρασμα: Το Μηχανικόν ηργάσθη μεθοδικώς, κατόρθωσε να ελαττώση τους εκ των ναρκών κινδύνους απωλειών και γενικώς υπεβοήθησεν το έργον του Πεζικού, ούτινος και πάλιν απεδείχθη ο αναγκαίος συμπαραστάτης ιδία δι' επιχειρήσεις εναντίον ισχυρώς οχυρωμένων θέσεων του εχθρού.

(δ) ΔΙΑΒΙΒΑΣΕΙΣ

(ι) Οργάνωσις

Το Τακτικόν Στρατηγείον της Μεραρχίας εξυπηρετήθη υπό αποσπάσματος των Διαβιβάσεων του 498 Τ.Δ. όπερ το παρηκολούθησεν εις απάσας τας εγκαταστάσεις του εις ΑΡΝΙΣΣΑΝ, ΑΡΔΕΑΝ και ΕΔΕΣΣΑΝ.

- Το διατεθέν προσωπικόν απετελέσθη εξ 7 Αξ/κών και 83 οπλιτών διαφόρων ειδικοτήτων, το δε υλικόν εκ 15 σταθμών ασυρμάτου, τηλεφωνικών πινάκων, τηλεφώνων, φουλοφώνων και λοιπών άλλων δευτερευούσης σημασίας.

-Διά της λεπτομερούς προπαρασκευής και μελέτης επετεύχθη ο πολλαπλασιασμός των μέσων επικοινωνιών. Ούτω πλην του Ρ/Τ δικτύου υπήρχεν πλούσιον και άριστον τηλεφωνικόν δίκτυον διά της εκμεταλλεύσεως του προϋπάρχοντος εις ο

επηνέχθησαν διάφοροι τροποποιήσεις, συμπληρώσεις και εν μέρει νέαι προσθήκαι και τέλος ελειτούργησαν φουλόφωνα.

-Το ανωτέρω απόσπασμα οργάνωσε εις ΑΡΝΙΣΣΑΝ και ΑΡΔΕΑΝ Γραφείον Διαβιβάσεων όπερ εγκατεστάθη εντός δύο οχημάτων Διοικήσεως, ΥΕΣΑ και Κρυπτογραφικόν τμήμα.

(ιι) Διεύθυνσις και απόδοσις

Χάρις εις την προσωπικήν επίβλεψιν και διεύθυνσιν υπό του Διοικητού του 498 Τ.Δ. αι επικοινωνίαι καθ' όλην την διάρκειαν της επιχειρήσεως ελειτούργησαν και απέδωσαν άριστον έργον.

Η επαφή της Μεραρχίας μετά των Τακτικών Συγκροτημάτων υπήρξεν συνεχής και μόνον ο Ραδ/κος σύνδεσμος μετά του Τ.Σ./Συγκροτήματος ελιγμού διεκόπη επ' ελάχιστον την 4.7.49 και τούτο οφείλεται εις τας δυσμενεστάτας καιρικάς συνθήκας και την υποχρεωτικήν παραμονήν του Τ.Σ. του Συγκροτήματος ελιγμού εντός βαθείας γραμμής εξ ης δεν ηδυνήθη ν' αναπτύξη τον σταθμόν του.

Ομοίως και τα υπόλοιπα δίκτυα ΑΝΩ, ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ, ΠΛΑΓΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ελειτούργησαν λίαν ικανοποιητικώς.

- Το Κρυπτογραφικόν τμήμα λόγω της ευρείας χρήσεως των φουλοφώνων και του Κώδικος των συνθηματικών λέξεων - φράσεων εσημείωσεν μικράν κίνησιν και ούτω απεφεύχθη καθυστέρησις διαβιβάσεως λόγω κρυπτογραφήσεως και αποκρυπτογραφήσεως των σημάτων.

(ιιι) Συμπέρασμα

Γενικώς η οργάνωσις και λειτουργία των επικοινωνιών δύναται να χαρακτηρισθή ως αρίστη.

Αξ/κοί και κατώτερον τεχνικόν προσωπικόν αντεπεκρίθησαν πλήρως προς τας απαιτήσεις της Διοικήσεως.

Μέγας έπαινος ανήκει εις το όπλον των Διαβιβάσεων διότι απετέλεσεν ένα των κυριοτέρων συντελεστών της επιτυχούς διεξαγωγής της επιχειρήσεως.

(ε) Τ Ε Θ Ω Ρ Α Κ Ι Σ Μ Ε Ν Α

Δεν παρέστη ανάγκη ενεργούς χρησιμοποιήσεως των τεθωρακισμένων και ούτω παρέμειναν εις χείρας της Διοικήσεως ως εφεδρεία της.

Δευτερεύουσαι τινές αποστολαί εξεπληρώθησαν λίαν ικανοποιητικώς.

(στ) Υ Γ Ε Ι Ο Ν Ο Μ Ι Κ Ο Ν

(ι) Οργάνωσις

Οργανώθησαν δύο ΠΚΧ εις ΑΡΔΕΑΝ και ΑΡΝΙΣΣΑ, δύο πεδινά κλιμάκια του 213 Χ.Ε. εις χωρία ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ και ΖΕΡΒΗ άτινα βραδύτερον μετεστάθμευσαν εις ΚΑΛΥΒΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΙΑ και τρία ορεινής συνθέσεως άτινα ηκολούθησαν την 31ην Ταξιαρχίαν, την Μοίραν Καταδρομών και το Βόρειον Συγκρότημα.

(ιι) Διακομιδαί - εκκένωσις

Η μεταφορά των τραυματιών εκ του πεδίου της μάχης μέχρι του ΣΕΤ εγένετο υπό των τραυματιοφορέων των Ταγμάτων και εκείθεν διά των ορεινών κλιμακίων, ενισχυθέντων ενίοτε υπό ανδρών ΜΕΑ προς τα πεδινά κλιμάκια ΠΑΝΑΓΙΤΣΗΣ και ΖΕΡΒΗΣ οπόθεν μετεφέροντο προς το ΠΚΚ ΑΡΝΙΣΣΗΣ-ΑΡΔΕΑΣ.

Τελικώς η εκκένωσις εγένετο προς το 421 Σ.Νοσοκομείον ΕΔΕΣΣΗΣ και Νοσοκομεία ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.

Η διακομιδή των τραυματιών ιδία του Συγκροτήματος ελιγμού λόγω της διαφοράς υψομέτρων και του ορεινού του εδάφους υπήρξε αρκετά επίπονος από απόψεως νοσηλευτικής ουδεμία δυσχέρεια παρουσιάσθη καθ' όσον είχε προηγηθή επιμελημένη προπαρασκευή και οργάνωσις.

(ιιι) Συμπέρασμα

Η λειτουργία της υγειονομικής υπηρεσίας υπήρξε από πάσης απόψεως λίαν ικανοποιητική εις όλην την κλίμακα της ιεραρχίας.

(ζ) ΣΩΜΑ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ - ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Αι εργασίαι του ΣΕΜ συνίσταντο εις:

(ι) Μεταφοράν και συγκέντρωσιν των τμημάτων της επιχειρήσεως μέχρι ΠΧΣ.

(ιι) Μεταφοράν τροφίμων, πυρομαχικών και παντοειδούς άλλου υλικού.

(ιιι) Περισυλλογήν και μεταφοράν λαφύρων.

Αι ανωτέρω εργασίαι επραγματοποιήθησαν δι' αυτοκινήτων, διά κτηνών και διά μικτού συστήματος κατά τρόπον ταχύ και ικανοποιητικόν.

Θα ήτο παράλειψις εάν δεν εξήρετο ιδιαιτέρως το έργον του ΣΕΜ και κυρίως η προσωπική επίβλεψις του Δ/ντού του Γ3 της Μεραρχίας Αντ/ρχου ΧΡΗΣΤΑΚΟΥ εν τη περισυλλογή των τόσων πολυτίμων λαφύρων.

Γενικώς: Παν ό,τι εζητήθη από το ΣΕΜ το απέδωσε χάρις εις την προθυμίαν του κατωτέρου προσωπικού, την ευσυνειδησίαν και την πείραν των στελεχών του.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α

12. ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ - ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

(α) Κ/ΣΥΜΜΟΡΙΤΩΝ

(ι) Το σύστημα της αμύνης των εστηρίζετο εις την οργάνωσιν των κυριωτέρων εδαφικών ερεισμάτων επί Κ/Τ και ΣΣ καλώς προστατευομένων δι' αμυντικών έργων παρηλλαγμένων και αλληλοϋποστηριζομένων διά πυρών και πυκνών ναρκοπεδίων.

(ιι) Άπαντα τα κατεχόμενα σημεία, εν αναλογία προς την επάνδρωσίν των, διέθετον δυσανάλογα αυτόματα όπλα, μυδράλλια και τουρτούρες, επροστατεύοντο δε δι' επαρκών πυρών όλμων και τα κύρια εκ τούτων (ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ) διέθετον και ισχυρόν Α/Αεροπορικόν Πύρ.

(ιιι) Άπαντα τα όργανα πυρός των ευρίσκοντο επί καλώς προστατευομένων θέσεων, ανθεκτικών εις βαρύ Πυροβολικόν και αεροπορικόν βομβαρδισμόν (Πολυβολεία και Σκέπαστρα με 6-8 σειράς κορμών δένδρων). Τα πολυβολεία ήσαν χωστά, πολλά εκ τούτων εγγύς της οροθετικής γραμμής και τινα εντός Σερβικού εδάφους.

(ιv) Τα ναρκοπέδια ευρίσκοντο κατ' αρχήν εις τας μη βαλλομένας ζώνας και κυρίως κατά μήκος δρομολογίων.

Εις ιδιαζούσης σημασίας ΣΣ υπήρχον ναρκοπέδια έναντι των κατευθύνσεων επιθέσεως, άτινα μάλιστα ήσαν και παγιδευμένα διά χειροβομβίδων, βλημάτων όλμων και Πυρ/κού της εκκρήξεως προκαλουμένης δι' έλξεως (τραβηχτές εκκρήξεις).

(v) Αι τροχιαί όλων γενικώς των αυτομάτων όπλων ήσαν καλώς προσηρμοσμέναι επί του εδάφους λόγω της αριστοτεχνικής κατασκευής των πολυβολείων και της επιμελούς εκλογής των θέσεών των (χωστά).

(vι) Ο εχθρός δεν διαθέτει εφεδρείας δι' εκτόξευσιν αντεπιθέσεων επί των κατευθύνσεων του προχωρούντος Πεζικού και ούτω η άμυνα του υπήρξεν τελείως παθητική.

(β) Ημετέρων

(ι) Ο επί Κ/Τ αγών εξελίχθη υπό την μορφήν τακτικού πολέμου (ορθόδοξοι τρόποι μάχης).

(ιι) Η πτώσις των Κ/Σ οχυρών επετεύχθη κυρίως διά του ευρέως ελιγμού και της υπερκεράσεως των οργανωμένων τοποθεσιών μετά συγχρόνου απασχολήσεως επί των κατευθύνσεων εξ ων ο εχθρός κατά πρώτον λόγον ανέμενε την επίθεσιν.

(ιιι) Απεδείχθη άπαξ έτι η αξία των νυκτερινών ενεργειών αι δυσχέρειαι λόγω δραστικότητος εχθρικού πυρός και πιθανώς επέμβασις εκ πολυβολείων εκ Γιουγκοσλαυϊκού εδάφους παρεκάμφθη διά νυκτερινής ενεργείας.

Απεφεύχθησαν αι απώλειαι εις έμψυχον υλικόν αι οποίαι θα ήσαν αναπόφευκτοι κατά τας ενεργείας ημέρας.

(ιν) Επετεύχθη Στρατηγικός και Τακτικός αιφνιδιασμός της συμμοριακής επί Κ/Τ ηγεσίας, αφ' ενός μεν λόγω της μετ' αφανείας επιτευχθείσης συγκεντρώσεως των τμημάτων εις ΠΧΣ και αφ' ετέρου λόγω του ως άνω αναφερθέντος ελιγμού.

(ν) Η διέλευσις των τμημάτων του Πεζικού εκ των εχθρικών ναρκοπεδίων εγένετο άνευ απωλειών.

Τούτο οφείλεται εις την διάνοιξιν διαδρόμων υπό ναρκαλιευτών Πεζικού και την χρησιμοποίησιν προβαδίσματος τετραπόδων προ εκάστης φάλαγγος επί υποχρεωτικών δρομολογίων.

(νι) Εκμετάλλευσις της επιτυχίας παρά της Μεραρχίας διά της άνευ διακοπής συνεχίσεως της επιχειρήσεως.

(νιι) Παρεμπόδισις μεταγγίσεως Κ.Σ. δυνάμεων εκ ΔΥΣΜΩΝ δι' ων ο εχθρός θα έδιδε την μάχην υπό ευνοϊκωτέρας συνθήκας.

Τούτο επετεύχθη διά ταυτοχρόνου ενεργείας τμημάτων του Β΄ΣΣ άτινα κατέλαβον τον ορεινόν όγκον ΠΙΠΕΡΙΤΣΑ - ΜΕΤΕΡΙΖΙ.

(νιιι) Η τήρησις εφεδρείας επέτρεψεν την τροφοδότησιν του Βορείου Συγκροτήματος ούτινος η προχώρησις είχεν επιδραδυνθή λόγω ισχυράς αντιδράσεως του εχθρού.

(ιχ) Ταχεία προώθησις των Διοικήσεων συγκροτημένων εις ομάδας αναγνωρίσεως επέτρεπε την άμεσον αντίληψιν της καταστάσεως και την ορθήν διεύθυνσιν του αγώνος.

Δ Υ Σ Χ Ε Ρ Ε Ι Α Ι

(α) Έδαφος:

Ο μικρός αριθμός δρομολογίων επεβράδυνεν την προχώρησιν των φαλάγγων μη δυναμένων να χρησιμοποιήσωσι παράλληλα τοιαύτα προς τας κατευθύνσεις κινήσεώς των.

(β) Κατευθύνσεις επιθέσεων:

Δεν επέτρεπον την ανάπτυξιν του Πεζικού δυνάμεως πλέον του Λόχου, λόγω των ένθεν και ένθεν προς τας κορυφογραμμάς ευρισκομένων αποτόμων χαραδρών αίτινες ως εκ τούτου ηλέγχοντο πλήρως υπό των Κ.Σ. πυρών Πεζικού.

Αποτέλεσμα: Πρόωρος καθήλωσις του Πεζικού και επέμβασις της Διοικήσεως προς υποστήριξιν διά πυρών Πυρ/κού και αεροπορίας διά την επίτευξιν προωθήσεως των τμημάτων μέχρι της γραμμής εφόδου.

(γ) Κτήνη επιτάξεως:

Εσημειώθησαν κατά την κίνησιν δυσχέρειαι οφειλόμεναι εις την έλλειψιν οργανικώς ανηκόντων εις τα Τάγματα κτηνών (ιδία το 516 Τ.Π.) τα 3/4 ήσαν εξ επιτάξεως ουχί εις καλήν κατάστασιν.

Ανάγκη να εφοδιασθώσι ταχέως άπασαι αι Μονάδες διά κτηνών Στρατού.

(δ) Καιρικαί συνθήκαι:

Αι εξαιρετικά δυσμενείς καιρικαί συνθήκαι (καταρ-ρακτώδεις βροχαί μετά ψύχους και ομίχλης) ιδία κατά την πρώτην ημέραν (4 Ιουλίου) εδυσχέραναν την εξέλιξιν των επιχειρήσεων λόγω αδυναμίας υποστηρίξεως των τμημάτων Πεζικού υπό της αεροπορίας και του Πυρ/κού.

(ε) Χρησιμοποίησις ομόρου εδάφους:

Λόγω κατοχής και αμύνης των Κ.Σ. επί των κατά μήκος της οροθετικής γραμμής ευρισκομένων ερεισμάτων το Πεζικόν μας δεν δύναται να ελιχθή και να ενεργήση πλευροκόπησιν και κυκλωτικάς ενεργείας διότι θα έπρεπε να διέλθη διά ξένου εδάφους. Αντιθέτως οι Συμμορίται χρησιμοποιούντες το ξένον έδαφος έχουν ευχέρειαν ελιγμού και αιφνιδιασμού ακόμη των τμημάτων μας.

- Λόγω της ανωτέρω αιτίας παρόμοιαι δυσχέρειαι παρεμβάλλονται και εις την αποτελεσματικήν δράσιν των όπλων υποστηρίξεως ιδία αεροπορίας και Πυρ/κού εκ του φόβου δημιουργίας μεθοριακών επεισοδίων.

(στ) Εξερευνήσεις:

Η αναζήτησις και ανεύρεσις αποθηκών και εγκαταστάσεων επιμελώς αποκεκρυμμένων υπήρξεν κατ' εξοχήν επίπονον και δύσκολον έργον διά το ΠΕΖΙΚΟΝ.

Κατ' εξοχήν δυσχερέστατον έργον υπήρξεν η εκ των βαθειών και αποτόμων χαραδρώσεων μεταφορά των πάσης φύσεως λαφύρων διότι ήτο αδύνατος η κάθοδος κτηνών προς φόρτωσιν.

Το παν μετεφέρετο διά χειρών και επί των ώμων.

Το έργον του Πεζικού υπήρξεν υπεράνθρωπον.

13. ΗΘΙΚΟΝ - ΜΑΧΗΤΙΚΟΤΗΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΜΑΣ

Η μαχητικότης και το ηθικόν των τμημάτων από πολύ καλή μέχρι αρίστη.

Υπήρχε η θέλησις της ΝΙΚΗΣ, η σταθερά απόφασις προς επιτυχίαν του ΣΚΟΠΟΥ.

Χάρις εις αυτά εκυριεύθησαν ισχυρώς οργανωμέναι θέσεις του εχθρού και κατελήφθη εντός 4ημέρου μόνον ολόκληρος ο ορεινός όγκος του Κ/Τ.

Αντιμετωπίσθησαν πρωτοφανείς καιρικαί και εδαφικαί εναντιότητες.

Πάντες ημιλλώντο εις ορμητικότητα και τόλμην αψηφούντες τους κινδύνους και τους κόπους του αγώνος.

14. ΣΤΑΣΙΣ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΩΝ
ΚΑΤΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ "ΑΙΑΣ" 4 με 11/7/49

(α) Διαπιστώσεις

(ι) Την νύκτα 5-6/7 η 713 Διλοχία (πρώην ΜΑΛΕΤΣΙΚΑ) δυνάμεως περίπου 80 Κ.Σ., ευρισκομένη περί την περιοχήν (Ν.8884) (Βορειοδυτικώς ΚΑΛΥΒΙΑ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ) εις το Δυτικόν ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ και αποκεκλυσμένη πανταχόθεν υπό των δυνάμεων της ημετέρας 33 Ταξιαρχίας εισήλθεν εις το Σερβικόν έδαφος. Εμπεσούσα επί Γιουγκοσλαυϊκής περιπόλου παρελήφθη παρ' αυτής και διά Γιουγκοσλαυϊκού εδάφους και μετά πορείαν (ουχί συνεχή) 36 ωρών ωδηγήθη παρ' αυτής εις την περιοχήν ΣΟΚΟΛ (0.0092) από όπου εισήλθεν εις το Ελληνικόν έδαφος και έλαβε μέρος εις τας μάχας της 7ης Ιουλίου.

(ιι) Την νύκτα 7-8/7 οι εντός του κλοιού των Εθνικών δυνάμεων ευρισκομένοι κομμουνιστοσυμμορίται διέφυγον την βεβαίαν καταστροφήν των, εισελθόντες εις το Γιουγκοσλαυϊκόν έδαφος εκ του σημείου (Ν.995914) (πλησίον ΣΟΚΟΛ). Το σύνολον των ούτω διαπεραιωθέντων ανέρχεται εις 530 περίπου, μετ' αυτών δε 100 περίπου ίπποι και 250 αιγοπρόβατα.

(ιιι) Την επομένην νύκτα 8-9/7 300 περίπου Κ.Σ. εκ των ως άνω εισελθόντων εις το Γιουγκοσλαυϊκόν έδαφος, επέστρεψαν εν γνώσει των Γιουγκοσλαύων, εις το Ελληνικόν έδαφος εις το οποίον εισήλθον διά του σημείου (0.005995) (Ν.Δ. ΚΑΛΥΒΙΑ

ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ) μετά του οπλισμού των και των εφοδίων των. Οι τραυματίαι και ασθενείς παρέμειναν εις την Γιουγκοσλαυΐαν ως επίσης και αρκετός αριθμός λιποτακτών.

(ιν) Διεπιστώθη ότι οι ως άνω εισελθόντες και εξελθόντες του Γιουγκοσλαυϊκού εδάφους δεν εφοδιάσθησαν υπό των Γιουγκολαύων (εις πυρομαχικά ή λοιπά εφόδια).

(ν) Κατά την διάρκειαν της επιχειρήσεως Γιουγκοσλαυϊκά τμήματα δεν έβαλον εναντίον ημετέρων δυνάμεων, πλην της περιπτώσεως καθ' ην ημέτερον αεροπλάνον ιπτάμενον χώρον επιχειρήσεων την 7/7 παρά την μεθόριον, εβλήθη εκ ΚΙΛΙΝΤΕΡΚΑΣ παρά των Σέρβων φρουρών, οίτινες προφανώς εθεώρησαν ότι παρεβίασεν τον εναέριον χώρον τους.

(β) <u>Εξαγόμενον</u>

Η στάσις των Γιουγκοσλαύων κατά την διάρκειαν της επιχειρήσεως "ΑΙΑΣ" ήτο μάλλον εχθρική προς τας Εθνικάς δυνάμεις διότι ήσαν έτοιμοι να βάλλουν εναντίον ημών οσάκις ενόμιζον ότι θα παρεβιάζετο το έδαφος του έστω και κατά μίαν σπιθαμήν, φιλική δε προς τας Κ.Σ. δυνάμεις διότι ωδήγησαν την 713 Διλοχίαν διά του εδάφους των εκ του Δυτ. εις Ανατ. Κ/Τ, διότι δεν αφώπλησαν ούτε περιώρισαν τους κατά την νύκτα 7-8/7 εισελθόντας εις το έδαφος των Κ.Σ. και διότι το πλείστον μέρος τούτων εβοήθησαν να εισέλθη εκ νέου εις το ημέτερον έδαφος μετά του οπλισμού των και πάντων των εφοδίων των.

15. <u>ΜΕΤΑ ΤΗΝ 11-7-49</u>

Μετά την 11.7.49 παρουσιάζεται μία βαθμιαία αλλαγή της στάσεως των Γιουγκοσλαύων φρουρών.

Ιδίως τούτο είναι καταφανές μετά την 15.7.49 οπότε συνετελέσθη η αντικατάστασις των παλαιών φρουρών. Οι νέοι δεν φέρουν σφυροδρέπανα (ως οι παλαιοί) αλλά αστέρας.

Χαρακτηριστικά γεγονότα είναι:

(α) Η ευκολία μεθ' ης ήδη επιτυγχάνονται συναντήσεις και επαφαί. Ούτω την 19/7 άνευ ουδεμιάς δυσκολίας εγένοντο τέσσαρες συναντήσεις (ΠΡ.ΗΛΙΑΝ - ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ - ΚΟΖΙΑΚ - ΝΤΟΜΠΡΟ ΠΟΛΙΕ) καθ' ας οι μεθοριακοί Γιουγκοσλαύοι φρουροί υπεσχέθησαν να συλλάβωσι και αφοπλίσωσι κομ/τας οίτινες τυχόν θα εισέλθουν εις το έδαφός των.

(β) Η περίπτωσις εισόδου ημετέρου ημιόνου εις το έδαφός των εις περιοχήν ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ την 19/7 καθ' ην ο ημίονος ούτος περισυλλεγείς υπό των Γιουγκοσλαύων απεδόθη εις τους ημετέρους.

(γ) Η κατά την υποστολήν της σημαίας ημετέρου φυλακείου εις ΝΤΟΜΠΡΟ ΠΟΛΙΕ την 19/7 απόδοσις τιμών υπό των έναντι οπλιτών του Γιουγκοσλαυϊκού φυλακείου.

Συμπεραίνομεν ότι η τοιαύτη αλλαγή της στάσεως των Γιουγκοσλαύων οφείλεται εις Διαταγάς της Κυβερνήσεως των.

16. <u>ΑΠΩΛΕΙΑΙ ΗΜΕΤΕΡΩΝ</u>

Ως ο συνημμένος Πίναξ.

17. <u>ΕΠΕΝΕΧΘΕΙΣΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑΙ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ ΕΙΣ Κ/ΣΥΜΜΟΡΙΤΑΣ</u>

(α) <u>Απώλειαι εμψύχου υλικού</u>

(ι) Από 4.7.49 μέχρι 8.7.49

Νεκροί	125
Συλληφθέντες ένοπλοι	63
Παραδοθέντες ένοπλοι	29
Παραδοθέντες άοπλοι	12
Σύνολον	229

(ιι) Από 9.7.49 μέχρι και 24.7.49

Νεκροί	31
Συλληφθέντες ένοπλοι	16
Παραδοθέντες ένοπλοι	35
Παραδοθέντες άοπλοι	14
Σύνολον	96
Γενικόν Σύνολον	325

(ιιι) Τραυματίαι καθ' υπολογισμόν και καταθέσεων πλέον των 120.

(β) Ζημίαι εις οπλισμόν

Εκυριεύθη εν ενεργεία και διαθέσιμος εις αποθήκας οπλισμός και πυρ/κά πάσης φύσεως ως ο συνημμένος Πίναξ.

(γ) Ζημίαι εις εφόδια

Απεστερήθησαν σημαντικών ποσοτήτων εις σιτηρά, δημητριακά, ζάχαρι και λοιπά εφόδια.

(δ) Ζημίαι εις εγκαταστάσεις και χώρους διαβιώσεως

Κατεστράφησαν όλαι αι αποθήκαι, καλύβαι, δύο μόνιμα Νοσοκομεία σταύλοι, οικήματα κ.λ.π.

(ε) Εις έργα οχυρώσεως

Κατεστράφη μεγάλος αριθμός μονίμων πολυβολείων και διαφόρων έργων οχυρώσεως.

(στ) Αρχείον Συμμοριτών

Ευρέθη το αρχείον του αρχηγείου Κ/Τ αποτελούμενου εξ 20 κιβωτίων. Η μελέτη και η εκμετάλλευσίς του θα συντελέση εις την οριστικήν εκρίζωσιν του συμμοριτισμού εκ της περιοχής.

18. ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΟΙ ΔΙΑΤΑΓΑΙ

(α) Το Γ΄ΣΣ απέστειλε εις την Μεραρχίαν την κάτωθι Διαταγήν κοινοποιηθείσαν διά της υπ' αριθ. 45/3/104/6.7.49 Διαταγής Μεραρχίας.

(ι) Κοινοποιείται κατωτέρω υπ' αριθ. 103/Φ.1/6.7.49 Διαταγή Τ.Σ./Γ΄ΣΣ στόπ.

Με λαμπρά αποτελέσματα της χθεσινής δευτέρας ημέρας επιχειρήσεως ο κύριος όγκος του Κ/Τ περιήλθεν εις χείρας μας και οι Κ/Συμμορίται καταδιωκόμενοι συμπιέζονται εξ όλων των πλευρών στοπ. Σας συγχαίρω διά την επιτυχία και παρακαλώ να διαβιβάσητε επίσης τα θερμά μου συγχαρητήρια εις τους Δ/τάς, Αξ/κούς και οπλίτας όλων των μετασχόντων εις την επιχείρησιν τμημάτων της οίτινες διά της γενναιότητος, αντοχής και αποφασιστικού πνεύματος τα οποία επέδειξαν συνετέλεσαν εις την νίκην ταύτην στοπ. Συνεχίσατε αδιάκοπον καταδίωξιν μέχρι πλήρους συντριβής Κ/Συμμοριτών στοπ.

Σ τ ρ α τ η γ ό ς

(ιι) Ομοίως εξεδόθη υπό του Γ΄ΣΣ η υπ' αριθ. 102/Φ.1/6.7.49 Διαταγή προς το Τ.Σ./Συγκροτήματος ελιγμού του ενεργούντος προς ΣΤΑΛΟΝ - ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑ (31 Ταξιαρχία) και την Ε΄Μοίρα Καταδρομών έχουσα ως κάτωθι.

Συγκρότημα ελιγμού αντεπεκρίθη πληρέστατα δύσκολον και αποφασιστικήν αποστολήν του.

Θερμά συγχαρητήρια προς όλους και ιδιαιτέρως Μοίραν Καταδρομών, δι' επιδειχθείσαν ορμήν, ακάθεκτον επιθετικόν πνεύμα και αντοχήν άτινα απετέλεσαν αποτελεσματικόν παράγοντα μεγάλης επιτυχίας.

Συνεχίσατε δραστηρίως αποστολήν σας και αναμένω δώσετε τάχιστα τα χέρια με Βόρειον Συγκρότημα Κ/ΤΣΑΛΑΝ θ' αποτελέση λαμπράν σελίδαν δυνάμεων Καταδρομών.

Σ τ ρ α τ η γ ό ς

(β) Η Μεραρχία εξέδωκε και εκοινοποίησεν τας κάτωθι Διαταγάς της.

(ι) Την υπ' αριθ. 45/3/50/4.7.49

Αξ/κοί και οπλίται όλων των Μονάδων που συμμετέχουν της επιχειρήσεως της Μεραρχίας στοπ.

Προς σας την στιγμήν αυτήν είναι εστραμμένα τα βλέμματα όλων για την ηρωϊκήν προσπάθειαν που σε λίγο αναλαμβάνετε στοπ. Σας εύχομαι όπως με την ευλογίαν του θεού δοξάσητε για μία ακόμη φορά τα όπλα της Μεραρχίας στοπ.

Φανήτε αντάξιοι των προσδοκιών της πατρίδος στοπ.

Το σύνθημά μας είναι "εμπρός για την ΕΛΛΑΔΑ" στοπ.

ΚΑΛΗ ΤΥΧΗ.

Μ έ ρ α ρ χ ο ς

(ιι) Την υπ' αριθ. 45/3/82/5.7.49 προς τα Τ.Σ./31, Τ.Σ./32 Ταξιαρχιών και Βόρειον Συγκρότημα.

Αξ/κοί και οπλίται

Σκληροί αγώνες αρξάμενοι και συνεχισθέντες επί 48ώρον υπό δυσμενεστάτας και αντιξόους καιρικάς συνθήκας εναντίον ισχυρώς οργανωμένων θέσεων του εχθρού εστέφθησαν υπό πλήρους επιτυχίας.

Αξ/κοί και οπλίται αμιλλώμενοι μεταξύ των εις τόλμην, ανδρείαν και γενναιότητα κατέδειξαν την ακλόνητον πίστιν και απόφασιν των διά την νίκην.

Αριστοτεχνικαί οργανώσεις, μόνιμα πολυβολεία, λάφυρα πάσης φύσεως, πολυβόλα, όλμοι και οπλισμός περιήλθεν εις χείρας σας.

Τα εγκαταλειφθέντα πτώματα πολυαρίθμων Κ.Σ. είναι ο αψευδέστερος Μάρτυς του επιτευχθέντος αποτελέσματος.

Αξ/κοί και οπλίται συνεχίσατε αδιάκοπα το κυνήγημα των κατατρομαγμένων προδότων της Πατρίδος. Για τις σημερινές νίκες σας, σας σφίγγω θερμά το χέρι.

Μ έ ρ α ρ χ ο ς

(ιιι) Την υπ' αριθ. 45/3/83/5.7.49 προς την Ε΄Μοίραν Καταδρομών. Σεις τα αετόπουλα του Στρατού που με τας πτερυγάς σας εκαλύψατε τας αποστάσεις του Κ.Τ. ως πραγματικοί αετοί και με τα στιβαρά μπράτσα σας και την λεοντόθυμη καρδιά σας ξεκαθαρίσατε τους σλαυοκομμουνιστάς από τα ορμητήριά των επί των συνόρων αποδεκατίσαντες συνάμα αυτούς, σας συγχαίρω θερμά και εύχομαι να εξακολουθήσετε να είσθε το φόβητρον των κατσαπλιάδων και το καύχημα του Στρατού οδηγούμενοι πάντα από νίκην εις νίκην.

Μ έ ρ α ρ χ ο ς

(γ) Ο Βρεττανός Δ/τής Στρατιωτικής Αποστολής παρά Γ΄ΣΣ εξέδωσεν την υπ' αριθ. 44 Διαταγήν του έχουσα ως κάτωθι:

"Βρεττανός Δ/τής Στρατιωτικής Αποστολής παρά Γ΄ΣΣ διαβιβάζει διά της ΝΙΚΗΣ θερμά συγχαρητήρια προς Αξ/κούς και οπλίτας Πυρ/κού δι' εξαιρετικήν ταχύτητα και ακρίβειαν εκτελεσθησών βολών Πυρ/κού".

19. <u>ΤΕΛΙΚΟΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ</u>

Η επιχείρησις "ΑΙΑΣ" μελετηθείσα και προπαρασκευασθείσα πλήρως απέδωσε λαμπρά αποτελέσματα.

Ούτω:

(α) Ο εχθρός απεστερήθη του όγκου του Κ/Τ και τα επ' αυτού οχυρά σημεία έπιπτον το εν μετά το άλλο εις διάστημα 4 ημερών, παρά την φήμην και τον θρύλον της Κ.Σ. ηγεσίας ότι ταύτα θ' απετέλουν τον τάφον των τμημάτων μας.

(β) Εδραιώθη το αίσθημα της ασφαλείας εις όλην την περιοχήν της Μεραρχίας.

(γ) Τα τμήματα της Μεραρχίας απέδειξεν ότι γνωρίζουν και έχουν την θέλησιν να νικούν.

Γενικώς το ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ θα μείνη εις την ιστορίαν του Ελληνοκομμουνιστικού πολέμου ως ένας από τους σημαντικωτέρους σταθμούς του και διά την ιστορίαν της Μεραρχίας θ' αποτελή μίαν των ενδοξοτέρων της σελίδων.

Εν ΣΤΓ 914 τη 27.7.49

Διά την ακρίβειαν
Τ.Σ.Υ.

ΔΗΜΟΣΘ.ΚΑΡΑΒΕΛΛΑΣ
Αντ/ρχης -ΑΚΑ.

Χ Ρ. Ι Ω Α Ν Ν Ο Υ
Ταξίαρχος-Διοικητής

ΠΑΡΑΛΗΠΤΑΙ
Γ΄ΣΣ/Α1
31,32,33 Ταξιαρχίας
511-519 Τάγματα Πεζικού
Δ/σις Πυρ/κού Μεραρχίας
Δ/σις Μηχ/κού Μεραρχίας
146 ΜΟΠ, 707 Λόχον Μηχ/κού
ΤΣΕ ΒΕΡΡΟΙΑΣ, Τ.Σ.Ε.ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ
Σ.Δ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ
Μέραρχος, Υπομέραρχος
Επιτελάρχης, Αρχ.Κλάδου Β΄.+ Γ΄.
Αμερικανόν Σύνδεσμον
Α1,Α2,Γ3,Β6 Γραφεία Μεραρχίας
498 Τάγμα Διαβιβάσεων
Ε΄. Μοίρα Ορεινών Καταδρομών
107,108 Σ. Πεδινού Πυρ/κού
553 Τάγμα Πεζικού
213 Χειρ.Εκστρατείας
ΙΙ Μεραρχίαν.

ΧΙ ΜΕΡΑΡΧΙΑ/Α2

ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ
Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α "Α"
Συνημμένον εις την Έκθεσιν
επιχειρήσεως "ΑΙΑΣ"
ΧΙ Μεραρχίας

ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

(εκ παραδοθέντων και συλληφθέντων)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΕΠΙ ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΝΑΡΞΕΩΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ "ΑΙΑΣ" 4-7-49

μέχρι 24-7-49

Ι. ΑΡΧΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΙΣ Κ.Σ. την 4-7-49

(α) Επί της αμυντικής γραμμής ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ-ΣΑΜΠΑΝΑ- ΠΑΛΗΟ ΜΑΝΔΡΙ-ΣΤΑΛΟΣ - ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑΣ ευρίσκοντο:

(ι) Εις Λόχος της 711 Διλοχίας θέσεων του ΤΙΓΡΗ
(ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ-ΣΑΜΠΑΝΑ) δύναμις 70

Δ/τής του Λόχου ΚΟΥΒΑΡΑΣ-Π.Ε.ΠΑΝΤΖΙΚΟΣ
Τρεις Διμοιρίαι (8 ομάδες) (ΒΑΣΙΛΗΣ
(ΤΣΙΑΜΗΣ, Π.Ε.
ΑΓΓΕΛΟΣ
(ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ,
ΠΕ ΡΗΓΑΣ

Οπλισμός: 1-2 Μπρέν εκάστη ομάς, ήτοι συνολικώς άνω των 12 Μπρέν - Τυφέκια Γερμανικά

(ιι) <u>Η Διμοιρία Μηχανημάτων υπό ΑΓΡΑΝ</u> δύναμις 20
υπαγομένη υπό τον ανωτέρω Λόχον.
Οπλισμός: 5 πολυβόλα (Ι Σβάρτσελόζε, Ι Μπρέντα,
3 Φίατ)
3 Όλμοι Ομαδικοί Γερμανικού τύπου

(ιιι) <u>Εις Λόχος (μείον Διμοιρία) της 712 Διλοχίας</u>
(ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ- ΣΑΜΠΑΝΑ) δύναμις 50
Δ/τής ΜΗΤΚΑΣ -Π.Ε. ΒΑΓΓΕΛΗΣ (εκ ΧΡΥΣΑΣ)
Δύο Διμοιρίαι (εξομάδες) (ΜΠΟΥΡΑΣ,
Π.Ε.ΜΑΛΑΜΑΣ
(ΑΝΘΟΥΛΑ, Π.Ε.ΓΙΩΡΓΟΣ
Οπλισμός: Ο συνήθης, ήτοι εξ περίπου οπλ/λα (Μπρέν)
Τυφέκια Γερμανικά

(ιυ) <u>Πυροβολαρχία Αντιαρματικών</u> (υπαγομένη προφανώς
υπό την 711 Διλοχίαν) Δύναμις 25
Δ/τής ΑΣΤΑΚΟΣ-Π.Ε.ΣΤΡΑΤΟΣ
Τρία Στοιχεία (ΝΙΚΟΣ-ΘΩΜΑΣ-ΓΙΑΝΝΗΣ)
Οπλισμός: 3 Α/Τ δισκελή των 37 χιλιοστών
1 Μυδράλλιον χρησιμοποιούμενον ως Α/Α
Διά την μεταφοράν των διέθετον 16 μεταγωγικά.

(υ) <u>Εις Λόχος (ο έτερος) της 712 Διλοχίας</u>
Ο Λόχος ούτος προερχόμενος εκ Δυτικού Κ/Τ διεπεραιώθη νύκτα 3-4/7 εις Ανατολικόν Κ/Τ ταχθείς Βορειοδυτικώς του ΟΣΜΑΝΑΚΟΥ- Δύναμις περίπου 60
Μετά του Λόχου τούτου και η Δ/σις της 712 Διλοχίας
Δ/τής Διλοχίας - ΑΜΥΝΤΑΣ (μή διασταυρωθείσα πληροφορία)
Δ/τής Λόχου ΞΑΝΘΟΥΛΗΣ με Π.Ε. ΑΛΕΚΟΝ
Τρεις Διμοιρίαι (επτά ομάδες) (ΓΙΩΡΓΑΚΗΣ
(ΚΑΡΑΜΤΣΑΛΗΣ,
Π.Ε.ΤΑΝΤΣΗΣ
(ΚΩΣΤΑΣ, Π.Ε.
ΣΙΑΠΚΑΣ
Οπλισμός: Ο συνήθης, ήτοι επτά οπλοπ/λα (Μπρέν)
Τυφέκια Γερμανικά

(υι) <u>Διμοιρία Μηχανημάτων υπό ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΝ</u> ακολουθούσα ανωτέρω Λόχον.
Οπλισμός : 2 πολ/λα Φίατ, 1 όλμος Ομαδ. Καναδικού τύπου

(υιι) <u>Επιλαρχία ΘΑΝΑΣΗ</u>
Διεπεραιώθη και αύτη μετά των ίππων της εκ Δυτικού εις Ανατολικόν Κ/Τ την νύκτα 2-3/7 (ήτοι εν 24ωρον προ διαπεραιώσεως ανωτέρω λόχου ΞΑΝΘΟΥΛΗ), πλην δύο ομάδων, συνολικής δυνάμεως 18 ανδρών, αίτινες παρέμειναν Δυτικόν Κ/Τ.
Δύναμις, (περιλαμβανομένων ανωτέρω δύο ομάδων) 140
Άμα τη αφίξει των εις Ανατολικόν Κ/Τ απέκρυψαν τους ίππους των εις την δασώδη περιοχήν του ΜΠΙΣΤΡΙΤΣΑ ΡΕΜΜΑ (0.0285). Μικρόν τμήμα τούτων ετάχθη και

επολέμησεν ανίππως περιοχήν ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑ -ΜΠΕΛΛΑ ΓΚΡΟΤΑΣ-ΚΟΖΙΑΚ. Οι υπόλοιποι συν τη εξελίξει της επιχειρήσεως απεσύρθησαν εις περιοχήν ΣΟΚΟΛ.

Διοικητής ΘΑΝΑΣΗΣ -Π.Ε.ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΣ
Τρεις Ίλαι (των 2 Ουλαμών) ΑΡΓΥΡΗΣ
ΚΑΡΑΝΙΚΑΣ
ΜΗΤΣΟΣ
Οπλισμός: 2-3 αυτόματα καθ' ομάδα
1 Οπλ/λον -//- -//-
Συνολικώς διέθετον:
46 αυτόματα
7 Μπρέν
6 Τουρτούρες
2 Μυδράλλια
Τυφέκια Γερμανικά

(β) Επί της γραμμής ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ-ΚΡΕΜΙΝΑΚΟΣ ευρίσκετο:
Διμοιρία Θέσεων ΜΗΤΣΟΥ: δύναμις 15
Υπήγετο προφανώς εις Λόχον ΓΑΛΑΝΟΥ της 711 Διλοχίας .
Οπλισμός: 1 Πολ/λον ΦΙΑΤ, Ι όλμος ομαδικός Γερμανικ.
2 Οπλ/λα Μπρέν, τυφέκια Γερμανικά

(γ) Επί της αμυντικής γραμμής των υψωμάτων ΚΡΕΣΝΑΣ- ΒΙΡΟΤ- ΚΑΡΑΟΥΛΙ-ΝΤΟΠΡΟ ΠΟΛΙΕ ευρίσκοντο:

(ι) Εις Λόχος (ο έτερος) της 711 Διλοχίας Θέσεων ΤΙΓΡΗ: Δυν. περίπου 50
Διοικητής του Λόχου ΓΑΛΑΝΟΣ -Π.Ε.ΤΑΚΗΣ
Τρεις Διμοιρίαι (ΚΟΤΑΣ
(ΣΒΕΛΤΟΣ
του (;

Η δύναμις του Λόχου τούτου ήτο κατανεμημένη εις τα πολυβολεία ανωτέρω υψωμάτων, ανά 3-4 εις έκαστον πολ/λείον.

Οπλισμός: Πολ/λα και όλμοι ομαδ. μη εξακριβωθέντος αριθμού και ελάχιστα Μπρέν. Τυφέκια Γερμαν.

(ιι) Διμοιρία ΤΑΚΗ του Λόχου ΜΗΤΚΑ της 712 Διλοχίας
Τοποθετημένη ως εφεδρεία του Λόχου ΓΑΛΑΝΟΥ..25
Διοικητής ΤΑΚΗΣ - Π.Ε. ΜΙΧΑΛΗΣ
Οπλισμός: 3 Μπρέν- Τυφέκια Γερμανικά.

(ιιι) Διμοιρία Θέσεων ΤΑΡΖΑΝ υπαγομένη προφανώς Λόχον ΓΑΛΑΝΟΥ της 711 Διλοχίας 25
Διοικητής ΤΑΡΖΑΝ-Π.Ε. ΠΑΠΠΟΥΣ
Οπλισμός: 4 πολ/λα, 2 όλμους Ομαδ.Γερμ.
1 Μυδράλλιον (ως Α/Α)
Τυφέκια Γερμανικά

(ιυ) Διμοιρία υπό ΓΙΑΝΝΗΝ, σχηματισθείσα την 4/7 εκ των εμπέδων. Δύναμις 25
Διοικητής ΓΙΑΝΝΗΣ-Π.Ε. ΜΗΤΣΟΣ
Οπλισμός: 3-4 οπλ/λα Μπρέν - Τυφέκια Γερμανικά.

(δ) Περιοχή Σ Ο Κ Ο Λ

(ι) Εις περιοχήν ταύτην εισήλθεν εκ Γιουγκοσλαυϊκού εδάφους την πρωίαν της 7/7 η 713 Διλοχία προερχομένη εκ Δυτικού Κ/Τ εκ του οποίου εισήλθε εις το Γιουγκοσλαυϊκόν έδαφος την νύκτα 5-6/7.

Διοικητής Διλοχίας: ΓΕΩΡΓΑΛΑΣ
Π.Ε. : Δεν υπήρχε

Επιτελής : ΑΙΜΙΛΙΟΣ
Εις Λόχος υπό ΒΑΓΓΕΛΗΝ (εκ ΚΕΛΛΗΣ)
Ιη Διμοιρία ΡΗΓΑΣ (2 ομάδες)
2η Διμοιρία ΡΟΜΑΝΟΣ (3 ομάδες)
3η Διμοιρία ΤΑΝΟΥΛΗΣ (3 ομάδες)
4η Διμοιρία ΚΙΤΣΟΥΛΗΣ (2 ομάδες)
Δύναμις 70
Οπλισμός: Ο συνήθης, ήτοι συνολικώς περί τα 10 Μπρέν. Τυφέκια Γερμανικά.

(ιι) Διμοιρία Μηχανημάτων του ΜΑΚΗ, ομού μετά ανωτέρω Διλοχίας. Δύναμις 10
Οπλισμός: 1 πολ/λον ΦΙΑΤ, 1 ομαδ. όλμος Γερμ.
1 οπλ/λον Μπρέν. Τυφέκια Γερμανικά.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ: Μετά ανωτέρω Διλοχίας ευρίσκετο και ο Διοικητής της 24 Ταξιαρχίας ΝΕΜΕΡΤΣΙΚΑΣ ως και εις Ουλαμός της Επιλαρχίας ΘΑΝΑΣΗ, ήτοι σύνολον εισελθόντων εκ Δυτικού Κ/Τ εις Γιουγκοσλαυΐαν και εκείθεν εις ΣΟΚΟΛ περί τα 100 άτομα.

(ε) Εσωτερικόν Τοποθεσίας

(ι) Αρχηγείον 24 Ταξιαρχίας - Ομάς ασφαλείας 30

(ιι) Διμοιρία Διαβιβάσεων (ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑΣ) 25

(ιιι) Επιμελητεία-Συνεργεία-Μεταγωγικά (ΒΥΡΩΝ) 40

(ιυ) Νοσοκομείον (προσωπικόν και Νοσηλευόμενοι) (ΧΟΥΖΟΥΡΗΣ) 50

(υ) Τμήμα Εργασίας (άοπλοι) (ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ).40

(υι) Ομάδες Π.Ε. πόλεων και υπαίθρου περίπου 30

ΗΤΟΙ

κατά την επιχείρησιν "ΑΙΑΣ" αντιμετωπίσθησαν εις Ανατολικόν Κ/Τ από 4-7-49 μέχρι και 8-7-49 αι κάτωθι Κ.Σ. δυνάμεις (οργανική υπαγωγή) περιλαμβανομένης και της κατά την εις Ανατολικόν Κ/Τ, 713 Διλοχίας.

1. Αρχηγείον 24 Ταξ.(Δ/τής ΝΕΜΕΡΤΣΙΚΑΣ- Π.Ε.ΑΛΕΚΟΣ- Επιτελάρχης ΦΩΤΕΙΝΟΣ - και ΦΕΡΡΑΙΟΣ υπό παραλαβήν Π.Ε. της Ταξιαρχίας, κ.λ.π.) και
Ομάς Ασφαλείας 30
7-7-49 αφιχθείσης εις Δυτικόν Κ/Τ διά Γιουγκ. εδάφους.

2. Διμοιρία Διαβιβάσεων ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑ 25

3. Επιμελητεία-Συνεργεία-Μεταγωγικά (ΒΥΡΩΝ).40

4. Νοσοκομείον (ΧΟΥΖΟΥΡΗΣ) 50

5. Τμήμα Εργασίας (ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ) 40

6. Ομάδες Π.Ε. πόλεων και υπαίθρου 30

7. Διμοιρία Εμπέδων (ΓΙΑΝΝΗ) 25

8. 711 Διλοχία Θέσεων ΤΙΓΡΗ
Λόχος ΚΟΥΒΑΡΑ 70
Λόχος ΓΑΛΑΝΟΥ 50
Διμοιρία ΤΑΡΖΑΝ 25
Διμοιρία ΜΗΤΣΟΥ 15
Διμ.Μηχ.ΑΓΡΑ 20
Πυροβολαρχία Α/Τ 25 205

9. 712 Διλοχία (πιθανώς υπό ΑΜΥΝΤΑΝ)
Λόχος ΜΗΤΚΑ (περιλαμβανομένης και

της Διμοιρίας ΤΑΚΗ)		75
Λόχος ΞΑΝΘΟΥΛΗ		50
Διμοιρία Μηχανημ.ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ	10	135
10. 713 Διλοχία ΓΕΩΡΓΑΛΑ		
Λόχος ΒΑΓΓΕΛΗ		70
Διμοιρία Μηχαν.ΜΑΚΗ	10	80
11. Επιλαρχία ΘΑΝΑΣΗ		140
	ΣΥΝΟΛΟΝ περίπου	800

2. ΕΙΣΕΛΘΟΝΤΕΣ ΕΙΣ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΙΑΝ Κ.Σ.

Την νύκτα 7-8/7 το σύνολον σχεδόν των, εν τω σχηματισθέντα κλοιώ των εθνικών δυνάμεων περικυκλουμένων, Κ.Σ. δυνάμεων διέρρευσε διά του σημείου Ν.995914 (πλησίον ΣΟΚΟΛ) εις το Γιουγκοσλαυϊκόν έδαφος. Ευνόητον ότι δυνατόν τινές των Κ.Σ. να διήλθον και δι' ετέρων σημείων (ως διά του ΚΟΖΙΑΚ από όπου παρετηρήθη την 7/7 είσοδος εις Γιουγκοσλαυίαν μικρού αριθμού Κ.Σ.)

Ο συνολικός αριθμός των διαπεραιωθέντων ανέρχεται κατά τον κατωτέρω υπολογισμόν εις πλέον των 500:

Ητοι, αρχική δύναμις		800
Απώλειαι μέχρι και 8-7-49:		
Νεκροί	125	
Συλλ.ένοπλοι	63	
Παραδ.ένοπλοι	29	
Παραδ.άοπλοι	12	229
	Μένουν	570

Εκ των ανωτέρω αφαιρούνται 40 οίτινες υπολογίζεται (κατ' ανώτατον όριον) ότι δεν εισήλθον εις Γιουγκοσλαυΐαν (μία Διμοιρία υπό τον ΤΑΚΗ τον Π.Ε. Λόχου ΓΑΛΑΝΟΥ με δύναμιν 16, έτεραι διεσπαρμέναι ομάδες κ.λ.π.).

Συνεπώς, εις Γιουγκοσλαυίαν εισήλθον πλέον των 530 ατόμων- Μετ' αυτών 120 τουλάχιστον τραυματίαι (καθ' υπολογισμόν αλλά και εκ καταθέσεων) και 250 αιγοπρόβατα ως και οι ίπποι της Επιλαρχίας ΘΑΝΑΣΗ τουλάχιστον 100).

3. ΕΠΑΝΕΛΘΟΝΤΕΣ ΕΚ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪΑΣ

Την νύκτα 8-9/7 περί τους 300 Κ.Σ. εκ των εισελθόντων εις Γιουγκοσλαυΐαν την προηγουμένην νύκτα, επανήλθον εις το Ελληνικόν έδαφος (ωδηγηθέντες υπό των Γιουγκοσλαύων) διά του σημείου (0.050995) (Ν.Δ. ΚΑΛΥΒΙΩΝ ΒΑΓΓΕΛΗ).

Μετ' αυτών ουδείς τραυματίας ή ασθενής υπήρχε.

Ούτοι παρέμεινεν εις Γιουγκοσλαυΐαν. Επίσης εις Γιουγκοσλαυίαν παρέμειναν και αρκετοί λιποτάκται Κ.Σ. Ούτω το σύνολον των παραμεινάντων υπολογίζεται εις άνω των 200 (υπολογίζονται 120 τραυματίαι, 70 ασθενείς, 40 λιποτάκται).

Οι εισέλθοντες συνενωθέντες μετά των εις Κ/Τ παραμεινάντων Κ.Σ. απετέλεσαν δύναμιν 350 περίπου Κ.Σ. οίτινες διεσπάρησαν εις Κ/Τ, ΠΑΪΚΟΝ και ΒΕΡΜΙΟΝ και οίτινες μέχρι και της 24-7-49 έσχον εξηκριβωμένως και εις χείρας ημών 96 απωλείας (31 νεκροί - 16 Συλληφθέντες ένοπλοι - 35 παραδ. ένοπλοι - 14 παραδοθέντες άοπλοι), πιθανώτατα δε και ετέρας μη εξακριβωθείσας (τραυματίας κ.λ.π.).

Συνεπώς το σύνολον τούτων την 24-7-49 κυμαίνεται περί τους 200, κατανεμομένους περίπου ως κάτωθι:

- Αρχηγείον Ταξιαρχίας - Διαβιβάσεις - Επιμελητεία κ.λ.π. 40
- 711 Διλοχία (διελύθη) =
- 712 Διλοχία 50
- 713 Διλοχία 50
- Ιππικόν ΘΑΝΑΣΗ 40
- Διεσπαρμέναι ομάδες (Π.Ε. κ.λ.π.) 40

Ανωτέρω ευρίσκονται ήδη διεσπαρμένοι περί το Βόρειον ΠΑΪΚΟΝ, τινές δε τούτων μεταξύ ΤΖΕΝΑΣ και Ανατολ.Κ/Τ.

Εν ΣΤΓ 914 τη 27-7-49

Το Γραφείον Α2
Ι. Δ Ρ Α Ν Δ Α Κ Η Σ
Ταγ/χης - Δ/τής Α2 Γρ.ΧΙ Μερ.

<u>Α Π Ο Ρ Ρ Η Τ Ο Σ</u>
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ "Γ"</u>
Συνημμένον εις την ΄Εκθεσιν
επιχειρήσεως "ΑΙΑΣ" της
ΧΙ Μεραρχίας

Π Ι Ν Α Ξ

ΚΥΡΙΕΥΘΕΝΤΟΣ ΟΠΛΙΣΜΟΥ-ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΩΝ

ΚΑΙ ΥΛΙΚΟΥ ΔΙΑΒΙΒΑΣΕΩΝ

1.	<u>Τ Υ Φ Ε Κ Ι Α</u>	Αγγλίας	33
	"	Γερμανίας	146
	"	Ιταλίας	56
	"	Μάλιγχερ	14
	"	Διάφορα	2
2.	<u>ΑΥΤΟΜΑΤΑ</u>	Στέν	273
	"	Τόμσον	1
	"	Ιταλίας	1
3.	<u>ΟΠΛΟΠΟΛΥΒΟΛΑ</u>	Μπρέν	19
	"	Τσεχοσλοβακίας	1
		Τουρτούρες-Μυδράλλια	124
4.	<u>Π Ο Λ Υ Β Ο Λ Α</u>	Φίατ 8 χιλ. και διαφόρων άλλων τύπων	100
5.	<u>Ο Λ Μ Ο Ι</u>	81 χιλιοσ. Γερμανίας	3
	-//-	2΄΄ Γερμανίας	2
	-//-	2΄΄ Αγγλίας	2
	-//-	0,45 Ιταλίας	1
6.	<u>ΠΥΡΟΒΟΛΑ ΑΝΤΙΑΡΜΑΤΙΚΑ 37 χιλ. Γερμαν</u>		4
7.	<u>ΤΗΛΕΦΩΝΑ</u>		3
	Τηλεφ.πίνακες 10Δ. καινουργείς		4
8.	<u>ΑΣΥΡΜΑΤΟΙ ΠΛΗΡΕΙΣ</u>		4
	Μηχαναί φορτήσεως συσσωρευτών		2
9.	<u>ΦΥΣΙΓΓΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ</u> (Κιβώτια)		790
10.	<u>ΧΕΙΡΟΒΟΜΒΙΔΕΣ Γερμανίας</u>	(αυγά)	582
	-//-	-//- (με ξύλο)	108
	-//-	Πολωνίας αμυντικ.	456
	-//-	Νο 36	119
11.	<u>ΒΛΗΜΑΤΑ ΟΛΜΟΥ</u>	81 χιλιοστ. Γερμαν.	324
	1	΄Ολμων ατομικών	42
12.	<u>ΔΥΝΑΜΙΤΙΣ</u>	Σάκκοι	7
13.	Τ.Ν.Τ. εις τυποποιημένα γεμίσματα των 200 γραμμαρίων		556
14.	ΠΑΝΤΖΕΡ (Μπαζούκας)		51

15. ΒΛΗΜΑΤΑ ΠΥΡ/ΛΟΥ των 37...................................600
16. ΑΛΕΥΡΑ Σάκκοι 28

ΣΤΓ 914 τη 27 Ιουλίου 1949
Το
Α1 Γραφείον ΧΙ Μεραρχίας
Τ.Σ.Υ.
Δ.Κ Α Ρ Α Β Ε Λ Λ Α Σ
Αντ/ρχης - Πεζικού

15

ΘΕΜΑ: Έκθεσις Επιχειρήσεως ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ - ΜΠΟΥΚΑΤΕ
ΠΡΟΣ: ΓΕΣ /ΑΙ
ΚΟΙΝ: Α1

ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ - ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
Γ΄ΣΣ Α1
ΑΡΙΘ: Α.Π. 7673/
ΒΣΤ 903 τη 27/6/1949

Υποβάλλεται εν αντιγράφω Έκθεσις VII Μεραρχίας Επιχειρήσεων ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ - ΜΠΟΥΚΑΤΕ - ΝΤΑΓ από 15 - 25/5/49.

ΧΑΤΖΗΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΒΑΣΙΛ.
Συν/ρχης - ΑΚΑ΄

Μ. Β.
Ακριβές Αντίγραφον
Τ.Σ.Υ.

ΣΤΡ/ΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΘΡΑΚΗΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ ΕΙΣ ΠΕΡΙΟΧΗΝ
``Μ Ε Τ Α Ξ Α Δ Ω Ν - Μ Π Ο Υ Κ Α Τ Ε``

14 - 25/5/1949
Σ. Δ. ΘΡΑΚΗΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ
Επί της διεξαγωγής της Επιχειρήσεως
είς περιοχήν ``ΜΕΤΑΞΑΔΕΣ - ΜΠΟΥΚΑΤΕ``
14 - 25/5/1949

ΧΑΡΤΑΙ

1:100000
) ΑΙΣΥΜΗΣ
) ΠΕΝΤΑΛΟΦΟΥ
) ΟΥΖΟΥΝ ΚΙΟΠΡΟΥ
) ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
Αριθ. πρωτ. Α.Π. 6603/Φ.5
Γραφείον Α1
ΣΤΓ 922 τη 30. 5. 49

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

1. Η παρούσα έκθεσις αναφέρεται εις τας κάτωθι επικεφαλίδας:

(α) Η διάταξις τμημάτων Σ.Δ. εις περιοχήν εισβολής Κ.Σ.
(β) Ιστορικόν εισβολής - σκοπός - δύναμις Κ.Σ.
(γ) Πρώται ενέργειαι.
(δ) Συγκέντρωσις Τμημάτων δι’ επιχείρησιν.
(ε) Αποστολαί καθορισθείσαι υπό Σ.Δ. εις Τμήματα
(στ) Διεξαγωγή επιχειρήσεως.
(ζ) Διάταξις εσπέρας 25ης Τμημάτων Σ.Δ.

(η) Κατευθύνσεις υπολειμμάτων Κ.Σ. εσπέραν 25ης.
(θ) Δράσις ετέρων όπλων.
(ι) Πυρ/κού
(ιι) Τεθ/σμένων
(ιιι) Διαβιβάσεων
(ι) Δράσις Αεροπορίας
(ια) Συμπεράσματα
(ι) Γενικά
(ιι) Ηθικόν
(ιβ) Απώλειαι -Ανευρεθέντα υλικα(ώς παράρτημα Α΄)

ΔΙΑΤΑΞΙΣ Τμημάτων Σ.Δ. εις περιοχήν εισβολής Κ.Σ.

2. 81 ΕΣΠ Σ.Δ. ΔΙΔ/ΧΟΝ
551 Τ.Π. ΣΔΤ Ύψ. 235
Λόχος ,, 690
Διμοιρία ,, ,, ,,
Λόχος Ύψ. 400
Λόχος Ύψ. 601 ΚΟΥΜ-ΚΑΝΤΙΚ.
Διμοιρία ΑΙΒΑΤΖΙΚ
Λόχος Ύψ. 235
Διμοιρία ,, 152
93 Τ.Ε. ΣΔΤ ,, 222
Λόχος ,, ,, ,,
Διμοιρία ΤΣΟΥΚΑ
Ομάς Γεφ. ΜΙΚΡΟΥ ΔΕΡΕΙΟΥ
Λόχος ΝΤΑΟΥΛ ΝΤΕΡΕ
Λόχος ΖΟΝΤΑΝ ΛΟΦΟΣ
40 Τ.Ε. ΣΔΤ ΚΥΠΡΙΝΟΣ
Διμοιρία ΛΑΔΗ
Λόχ.Ανιχνευτών ΜΕΤΑΞΑΔΕΣ
Ομάς Γεφ. ΠΟΛΙΑΣ
Διμοιρία ΔΙΔ/ΧΟΝ
38 Τ.Ε. ΣΔΤ ΚΑΛΛΙΘΕΑ
Λόχος ΣΙΛΟ
Διμοιρία ΜΠΟΣΑΡΙΤΣ
Διμ. ΚΑΡΡΙΕΡΣ ΔΙΔ/ΧΟΝ
39 Τ.Ε. ΣΔΤ ΣΟΥΦΛΙ
Διμοιρία ΣΣ - ΔΙΔ/ΧΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΕΙΣΒΟΛΗΣ - ΣΚΟΠΟΣ ΕΙΣΒΟΛΗΣ - ΔΥΝΑΜΙΣ Κ.Σ.:

3. (α) Πρώτας νυκτερινάς ώρας 13. 5. 49 άγνωστος αριθμός έξ εκείνων Κ.Σ. οίτινες είχον συγκεντρωθή περιοχήν ΟΥΡΑΝΙΑΣ (Γ.4103) ήρξαντο κινούμενοι διά του δρομολογίου Ύψ. ΟΥΡΑΝΙΑΣ - ΤΡΙΑ ΣΠΙΤΙΑ - (Γ.540011) - Β. Δ. ΚΟΥΣ ΛΟΦΟΣ (Γ.586003) - ΤΣΟΥΚΑ (Γ.585030), απ' όπου διήλθον (132145) - ΤΑΤΑΡ ΠΑΝΗΓΥΡΙ (Γ.615060) και ήχθησαν εις περιοχήν ΒΟΥΛΓΑΡΑΣ ΧΩΡΑΦΙ (Γ.660130).

Κ. Σ. ήρχισαν άμα τη αφίξει των εις ΒΟΥΛΓΑΡΑΣ ΧΩΡΑΦΙ να οργανούνται αμυντικώς εις τα πέριξ υψώματα με μικρά τμήματα, του υπολοίπου της δυνάμεως των συγκεντρωμένου διά την επίθεσιν εναντίον ΣΣ ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ.

Επίσης έτεροι Κ.Σ. κινούμενοι κατά μήκος των συνόρων ήχθησαν περιοχήν ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ διά μέσου του Βουλγαρικού εδάφους.

Ούτω οργανώθησαν εις υψώματα:

ΤΑΤΑΡ ΠΑΝΗΓΥΡΙ
ΤΖΙΒΑ ΚΟΡΟΥ
ΣΚΑΛΑ
ΒΟΥΛΓΑΡΑΣ ΧΩΡΑΦΙ
Ύψ. ΠΑΛΙΟΥΡΙ - 218,4
ΧΑΤΖΗ ΚΟΡΟΥ
ΛΟΦΟΣ ΓΕΛΑΔΑΡΑ
ΠΡ. ΗΛΙΑΣ ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ
Ύψ. 181

την δε 15.05.45 ώραν διά της υπολοίπου δυνάμεως των (περίπου 300 - 400) ήρχισαν την επίθεσιν των κατά ΣΣ ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ.

Κ.Σ. ήσαν βέβαιοι ότι ΣΣ δεν θα ηδύνατο αντισταθή, λόγω μικράς δυνάμεως 30 ανδρών αυτού, και λόγω απομονώσεως τούτου από ετέρων Φιλίων Τμημάτων.

(β) ΣΚΟΠΟΣ των Κ.Σ.: ήτο:

(ι) Η στρατολογία εκ του χωρίου ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ, ήτις ήτο δι' αυτούς σημαντική (800 και πλέον άτομα εκ των ευρισκομένων εντός ΣΣ ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ ηδύναντο να φέρωσι όπλον).

(ιι) Η δημιουργία ελευθέρας περιοχής εις ΕΒΡΟΝ εγγύς των Αστικών Κέντρων, ούτως ώστε να δύνανται εντός μιας νυκτός εκ της βάσεως των να εξορμούν διά λεηλασίας - στρατολογία - σαμποτάζ κ.λ.π. και να επιστρέψουν εις αυτήν.

(γ) ΔΥΝΑΜΙΣ:

(ι) 350 Τ.	370.
(ιι) 560 Τ. (ΧΑΙΝΤΟΥΣ)	350.
(ιιι) Ανεξάρτητος Λόχος	90.
(ιν) Διμοιρία σαμποτέρ	30.
(ν) ,, επιλέκτων	30.
(νι) Λόχος Στρατηγείου Μεραρχίας	50.
(νιι) Μεταγωγικοί	100.

Σύνολον	1.020

ΠΡΩΤΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ:

4. (α) Την 14. 18. 00 εδόθη υπό 93 Τ.Ε. η πληροφορία ότι περίπου 400 Κ.Σ. μετά μεταγωγικών διήλθον 13.21.45 εκ ΤΣΟΥΚΑΣ (Γ.5803).

Πληροφορία εβράδυνε λόγω μη πλήρους εξακριβώσεως.

(β) Αμέσως άμα εγνώσθη ανωτέρω εισβολή, τμήματα 93 & 40 Τ.Ε. ετέθησαν εις κίνησιν και αναζήτησιν Κ.Σ.

(γ) Ούτω (ι) 15. 07. 00 τμήμα 40 Τ.Ε. (Λόχος μείον Διμοιρία) συνεπλάκη μετά Κ.Σ. εις ΠΑΛΗΟΥΡΙ Γ(705 - 160).

Έν συνεχεία το αυτό τμήμα μη δυνάμενον καταλάβη ΠΑΛΗΟΥΡΙ ήχθη ΠΟΛΙΑ όπου ήχθη και Διοίκησις Τάγματός του.

(ιι) 15. 18. 00 Δ/σις και Λόχος 93 Τ.Ε. εν κινήσει προς ΠΑΛΗΟΥΡΙ. Εις Γ(717 - 120).

(ιιι) Πρωίαν 16ην η κατάστασις εις περιοχήν ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ η αυτή.

Κ.Σ. ενήργησαν νύκτα 15^{ης} προς 16ην ετέρας τρεις επιθέσεις διά κατάληψιν ΣΣ άνευ επιτυχίας.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΔΙ' ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΝ

5. (α) Μόλις εγνώσθη σοβαρότης καταστάσεως και ο αριθμός Κ.Σ. η Σ. Δ./σις ήρχισε να μετακινή τμήματα προς την εκεί περιοχήν Μεραρχία αμέσως έθεσε διάθεσιν της 77 ΕΤΠ (μείον Λόχος) κατ' αρχάς και είτα 553 Τ. Π. Ουλαμόν Πεδινού Πυρ/κού - Ουλαμόν Τεθ/νων. Ορειβατικήν Πυρ/χίαν.

(β) Η κίνησις και η συγκέντρωσις των Τμημάτων εις την περιοχήν ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ - ΜΙΚΡΟΥ ΔΕΡΕΙΟΥ εγένετο ως κάτωθι:

(ι) 15.14.30΄ Τ. Σ./81 ΕΣΠ εις ΛΑΔΗΝ.

(ιι) 16.5.49 Λόχος 551 (Ύψ. ΑΙΒΑΝΤΖΙΚ) εις ΛΑΔΗΝ.
16.13.15΄ ομού με Ουλαμόν Πεδινού Πυρ/κού.
16.18.30΄ Λόχος 39 Τ.Ε. εις ΠΟΛΙΑΝ.
16.22.00΄ Δ/σις και Διλοχία 38 Τ.Ε. εκ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ εις ΜΙΚΡΟΝ ΔΕΡΕΙΟΝ

(ιιι) 17.5.49
17.01.30΄ 77 ΕΤΠ (μείον Λόχος) ΣΙΛΟ
17.11.00΄ Λόχος 38 Τ.Ε. εκ ΣΙΛΟ εις ΜΙΚΡΟ ΔΕΡΕΙΟΝ.
17.13.30΄ Τ.Σ. / Σ.Δ. Θρ. εις ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΝ.
17.22.00΄ 77 ΕΤΠ (μείον Λόχος συν 2 Διμοιρίαι εις ΜΙΚΡΟΝ ΔΕΡΕΙΟΝ.

(ιν) 18.5.49
18.11.00΄ 77 ΕΤΠ ΔΙΔΥΔΜΟΤΕΙΧΟΝ
18.12.00 Ουλαμός Τεθ/σμένων ,,
18.14.00΄ ,, ,, ΛΑΔΗΝ ΠΟΛΙΑΝ
18.14.00΄Διμοιρία ΚΑΡΡΙΕΡΣ ΛΑΔΗΝ ΠΟΛΙΑΝ
18.14.00΄ Τ.Σ./Σ.Δ. Θρ. ΛΑΔΗΝ
18.17.00΄ 77 ΕΤΠ ΙΑΤΡΑΔΕΣ
18.17.00΄ Λόχος 93 Τ. Ε. εκ ΖΩΝΤΑΝ - ΙΑΤΡΑΔΕΣ.
18.17.15΄ Υποδ/της ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ)
553 Τ. Π.)
Ουλ. ΠΕΔ. ΠΥΡ/ΚΟΥ)ΜΙΚΡΟΝ ΔΕΡΕΙΟΝ
,, ΤΕΘ/ΣΜΕΝΩΝ)
Ορειβατ. Πυρ/χία)

(γ) Ούτω εντός δύο (2) ημερών μετεφέρθησαν αρκεταί δυνάμεις εις περιοχήν συμπλοκής παρέχουσαι εις Δ/σιν δυνατότητας όχι μόνον καταλήψεως περιοχής αλλά και συντριβής Κ. Σ.

ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ ΔΟΘΕΙΣΑΙ ΥΠΟ Σ. Δ. ΘΡ. ΕΙΣ ΤΜΗΜΑΤΑ:

6. (α) Αφιχθέντα και υπάρχοντα τμήματα οργανώθησαν ως κάτωθι.
(ι) ΒΟΡΕΙΟΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ υπό Δ/γας Δ/τού 81 ΕΣΠ.
Δ/σις και Λόχος 40 Τ.Ε.
Λόχος 39 Τ.Ε. - Ουλαμός Τεθ/νων.
Δ/σις και Λόχος 93 Τ.Ε. - ,, Π. Πυρ/κού
Λόχος 551 Τ.Π. - Διμοιρία Κάριερς
Δ/σις Λόχ. συν Διμ. 77 ΕΤΠ - -
ΠΚΠΕ.

(ιι) ΝΟΤΙΟΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ: υπό δ/γάς Υποδ/τού Μ/ΧΙΑΣ
551 Τ.Π. μείον Λόχος - 553 Τ.Π.
38 Τ.Ε. - Ορειβατική Πυρ/χία.
Ουλαμός Τεθωρακισμένων
Ουλαμός Π. Πυρ/κού.

(β) Αποστολαί:

(ι) Ενέργεια Βου Συγκροτήματος διά συνένωσιν με ΣΣ ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ.
Κατευθύνσεις:
ΠΟΛΙΑ - ΧΑΤΖΗ ΚΟΡΟΥ - Ύψ. 230 (Γ.6617) - (Γ.6514).
ΛΑΔΗ - ΠΟΛΙΑ - ΜΕΤΑΞΑΔΕΣ.
Ύψ. ΠΑΛΗΟΥΡΙ (Γ.7114) - ΒΟΥΛΓΑΡΑΣ ΧΩΡΑΦΙ.
Ώρα εξορμήσεως η 14. 00΄ της 18ης.

(ιι) Ταυτόχρονος ενέργεια - Βου και Νου Συγκροτήματος ως κάτωθι:
ΒΟΡΕΙΟΝ Συγκρότημα προς ΣΚΑΛΑ - ΤΖΙΒΑ ΚΟΥΡΟΥ.
ΝΟΤΙΟΝ `` προς ΝΤΑΟΥΛ ΝΤΕΡΕ - Ύψ. 268 (Γ.608089).
ΤΖΙΒΑΚ ΤΣΙΦΛΙΚΙ (Γ.615105) - ΣΚΑΛΑ και
ΤΑΤΑΡ ΠΑΝΗΓΥΡΙ - ΤΖΙΒΑ ΚΟΥΡΟΥ - ΣΚΑΛΑ.
Ώρα εξορμήσεως η 05. 00΄ της 19ης.

(ιιι) Άπαρ εις όλας τας φάλαγγας. Αεροπορία εζητήθη βοηθήση.
Πληροφορίαι θα δίδωνται διά νεωτέρων σημάτων.

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ.

7. (α) 15.16.17 /5. 49.

Εγένοντο κινήσεις από όλας τας κατευθύνσεις προς διάσπασιν κλοιού Κ.Σ. Ενέργειαι απέτυχον λόγω μικράς δυνάμεως τμημάτων μας κυρίως.

(ι) 16. 16. 00΄ Δ/σις μετά Λόχου 93 Τ.Ε. εν τη προσπαθεία της όπως καταλάβη ΠΑΛΗΟΥΡΙ περιεκυκλώθη εις (Ο.693136) υπό 200 και πλέον Κ.Σ. Λόγω μειονεκτικής θέσεώς της ηναγκάσθη συμπτυχθή με αρκετάς απωλείας εις προσωπικόν και υλικά.

Λόχος ιδίου Τάγματος εις ΖΩΝΤΑΝ δεν ηδυνήθη ενισχύση ανωτέρω Λόχον λόγω παρενοχλήσεως.

(ιι) 17.08.00΄ Ενέργεια τμημάτων 40 Τ.Ε. & Τ.Ε. προς ΜΕΤΑΞΑΔΕΣ ουδέν επέτυχεν.

(ιιι) 16.17/5/49: Νύκτα Κ.Σ. ενήργησαν 2 επιθέσεις διά κατάληψιν ΣΣ ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ άνευ επιτυχίας.

Ομοίως Κ.Σ. παρενόχλησαν τμήματά μας επί ΝΤΑΟΥΛ ΝΤΕΡΕ και εις ΜΙΚΡΟΝ ΔΕΡΕΙΟΝ.

(ιv) 17.12.00΄ 38 Τ. Ε. ενήργησε επίθεσιν διά κατάληψιν ΤΑΤΑΡ ΠΑΝΗΓΥΡΙ, άνευ επιτυχίας.

(v) Εγένοντο ρίψεις πυρ/κών και τροφίμων εις ΣΣ ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ την 16ην και 17ην.

(vι) Ενετάθη ναρκοπόλεμος εκ μέρους Κ.Σ.

(β) 18.5.1949

(ι) Κ.Σ. εξακολουθούν να κατέχουν κάτωθι γενικήν γραμμήν ΤΑΤΑΡ ΠΑΝΗΓΥΡΙ - ΤΖΙΒΑ ΚΟΥΡΟ΄Υ - ΚΟΛΟΣΚΑ ΛΟΦΟΣ (Γ.6510) - Ύψ. 268 (Γ.6109) - Ύψ. 303 (Γ.6209) - ΣΚΑΛΑ - ΒΟΥΛΓΑΡΑΣ ΧΩΡΑΦΙ - ΓΕΛΑΔΑΡΙ - ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ΚΑΛΥΒΑ - Ύψ. ΠΑΛΗΟΥΡΙ 218,4 (Γ.7114) - ΧΑΤΖΗ ΚΟΡΟΥ - Ύψ. 181 (Γ.670163) - ΠΡ. ΗΛΙΑΣ ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ (Γ.685175) και υψώματα (Γ.675179).

17. 22. 30. Κ. Σ. ενήργησαν σφοδράν επίθεσιν κατά ΣΣ ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ διαρκέσασαν μέχρι 18. 03. 00΄ Κ.Σ. απεκρούσθησαν με μεγάλας απωλείας. Ούτοι διά συνδέσμου εζήτησαν παράδοσιν Λόχου ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ. Εις απάντησιν εδέχθησαν βροχήν σφαιρών.

Επίσης Κ.Σ. παρηνώχλησαν τμήματα επί ΑΛΠΑΝ ΚΟΥΡΟΥ 38 Τ.Ε.

(ιι) Θέσεις φιλίων τμημάτων πρωίαν 18ης-5-1949 εις Τομέα Επιχειρήσεων:
551 Τ.Π. αμετάβλητον
Λόχος 551 Τ.Π. ΛΑΔΗΝ.
Λόχος 93 Τ.Ε. (Γ.7310) ομού και η Δ/σις.
Λόχος 93 Τ.Ε. ΝΤΑΟΥΛ ΝΤΕΡΕ
Λόχος ,, Ύψ. 222
77 ΕΤΠ (Δ/σις συν Λόχος συν Διμοιρ.) εν κινήσει διά ΙΑΤΡΑΔΕΣ.
Δ/σις και Λόχος 40 Τ. Ε. ΠΟΛΙΑ
38 Τ. Ε. ΑΛΜΠΑΝ ΚΟΡΟΥ
Ουλαμός Τεθ/νων εν κινήσει διά ΛΑΔΗΝ.
Ουλαμός Π.Πυρ/κού - Ορειβατική Πυρ. - Ουλ. Τεθ/νων εν κινήσει διά ΜΙΚΡΟΝ ΔΕΡΕΙΟΝ.

(ιιι) Ενέργεια:
Τμήματα (Διλοχία εκ 40-39-551 Ταγμάτων) και Ουλαμός Τεθ/νων μετά ΠΚΠΕ ενεργήσαντα 16.30΄ ώραν ήχθησαν, κατόπιν σφοδρού αγώνος, τη επεμβάσει και της Αεροπορίας και αφού κατέλαβον υψώματα (Γ.673176) - Ύψ. 181 (Γ.670162) συνηνώθησαν με ΣΣ ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ την 19. 00΄ώραν.

Έτερα τμήματα (Δ/σις συν Λόχος συν Διμοιρία 77 ΕΤΠ και Λόχος 93 Τ.Ε.) ενεργήσαντα την 17.00΄ ώραν έξ ύψ. 132,9 (Γ.755147) κατέλαβον διαδοχικώς κατόπιν αγώνος υψώματα ΙΑΤΡΑΔΩΝ - ΠΑΛΗΟΥΡΙ - Ύψ. 218,4 (Γ.708140) και ήχθησαν την 19.30΄ εις (Γ.690145) όπου συνεχίζεται ο αγών των Κ.Σ. κατεχόντων τον ΛΟΦΟΝ ΓΕΛΑΔΑΡΑ (Γ.680145).

Απώλειαι Κ.Σ. βαρείαι. Μόνον Κ.Σ. συλληφθέντες 27 και Κ.Σ. νεκροί 42.

(ιv) Ούτω πρώτη φάσις σχεδίου εστέφθη υπό πλήρους επιτυχίας. Ηθικόν Τμημάτων άριστον.

(γ) <u>19.5.1949</u>:

(ι) Κ.Σ. παρηνώχλησαν νύκτα τμήματά μας εις ΑΛΠΑΝ ΚΟΡΟΥ. Εξακολουθούν να κατέχουν την αυτήν γραμμήν <u>Νως</u> ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ και Δυτικώς ΠΑΛΗΟΥΡΙΟΥ.

(ιι) Θέσεις Φιλίων τμημάτων αμφοτέρων των συγκροτημάτων:
Τ.Σ./81 ΕΣΠ ΜΕΤΑΞΑΔΕΣ.
77 ΕΤΠ και Λόχος 93 εν επαφή εις (Γ.680145).
Λόχος 551 και Λόχος 40 Τ.Ε. εις ΜΕΤΑΞΑΔΕΣ.
Λόχος 39 Τ.Ε. ΠΟΛΙΑΝ
553 Τ.Π. ΑΛΜΠΑΝ ΚΟΡΟΥ.
Δ/σις και Διλοχία 38 Τ. Ε. ΝΤΑΟΥΛ ΝΤΕΡΕ.
Λόχος 38 Τ.Ε. ΠΡ. ΗΛΙΑΣ (Γ.6502)
Ουλαμός Π. Πυρ/κού ΛΑΔΗΝ.
Ουλαμός ,, ,, και Ορειβατική Πυρ/χία ΜΙΚΡΟΝ ΔΕΡΕΙΟΝ.
Ουλαμός Τεθ/σμένων ΛΑΔΗΝ.
Ουλαμός Τεθωρακισμένων ΜΙΚΡΟΝ ΔΕΡΕΙΟΝ.

(ιιι) <u>Ενέργειαι</u>:
Τμήματα Διλοχία (77 Τ.Ε. & 93) κινηθέντα 05. 30΄ ώραν κατέλαβον, κατόπιν σκληρού αγώνος 11.00΄ ώραν ύψωμα (γ.675145) συνενωθέντα με τμήματα (551 Τ.Π. και 40 Τ.Ε.) περιοχής ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ.

Έν συνεχεία τμήματα 40 Τ. Ε. κατέλαβον άνευ αγώνος ΧΑΝΤΖΙ ΚΟΡΟΥ.

Τα αυτά τμήματα Τριλοχία (77 ΤΕΤΠ - 551 Τ.Π. & 93 Τ.Ε.) συνεχίσαντα κίνησιν κατέλαβον 19. 00΄ ώραν, κατόπιν σκληροτάτου αγώνος τη βοηθεία της Αεροπορίας και Τεθ/σμένων το ύψωμα ΒΟΥΛΓΑΡΑΣ ΧΩΡΑΦΙ Ύψ. 306 (Γ.306134).

553 Τ. Π. κινηθέν 06. 00΄ ώραν κατέλαβε 09. 30΄ κατόπιν αντιστάσεως ΤΑΤΑΡ ΠΑΝΗΓΥΡΙ. Συνεχίζον κίνησιν ήχθη, κατόπιν σκληροτάτου αγώνος εις ύψ. 306

(Γ.635086). Έν συνεχεία 553 Τάγμα μετά σφοδράν προπαρασκευήν πυρ/κού ενήργησεν δις επίθεσιν κατά ύψ. 313 άνευ αποτελέσματος, λόγω ισχυροτάτης κατοχής τούτου υπό Κ.Σ.

Διλοχία 38 Τ.Ε. κινηθείσα 06. 30΄ ώραν από ΝΤΑΟΥΛ ΝΤΕΡΕ ήχθη κατόπιν αγώνος εις Ύψ. 268 (Γ.605089) και εν συνεχεία εις Ύψ. 303 (Γ.615090).

Λόχος 551 Τ.Π. κινηθείς εκ ΜΙΚΡΟΥ ΔΕΡΕΙΟΥ εγκατεστάθη 19.00΄ ώραν εις Ύψ. 925 και 22.00΄ εις Ύψ. 1000 (Γ.420054).

Διμοιρία Λόχου ύψ. 690 του 551 Τ.Π. εγκατεστάθη εις Φυλάκιον 59 Γ(47 - 06).

(ιν) Απώλειαι Κ.Σ. Ν.Ε. 60 περίπου - ΚΣΣ ή Π. 18.

(δ) <u>20.5.49</u>.

(ι) Κ.Σ. κατά την διάρκειαν από 19.20.00΄ - 19.22.00΄ ώρας ενήργησαν αλεπαλλήλους επιθέσεις εναντίον τμημάτων μας εις ΒΟΥΛΓΑΡΑΣ ΧΩΡΑΦΙ, αποκρουσθέντες.

Από 19.20.00΄ τμήματα ουδεμίαν κίνησιν Κ.Σ. παρετήρησαν των Κ.Σ. αποσυρθέντων προς άγωστον κατεύθυνσιν.

(ιι) Ενέργειαι:

Τμήματά μας συνεχίσαντα κίνησίν των την 05.30΄ ώραν ήχθησαν και κατέλαβον άνευ αντιστάσεως Ύψ. ΣΚΑΛΑ - ΤΖΙΒΑ ΚΟΡΟΥ.

Έν συνεχεία τμήματα ήρξαντο να εξερευνούν περιοχήν μαχών 20. 16. 00΄τμήματα μας ήρχισαν κινούμενα προς λήψιν διατάξεως εδραιώσεως.

(ιιι) Απώλειαι Κ.Σ. συνολικαί εις παράρτημα ``Α``.

(ιν) Διάταξις τμημάτων εσπέρας 20. 5. 1949:

Λόχος ανιχνευτών ΜΕΤΑΞΑΔΕΣ
ομάς Γεφ. ΠΟΛΙΑΣ
40 & 39 Τ.Ε. προς λήψιν διατάξεως ως προ εισβολείς Κ. Σ.
77 ΕΤΠΣΔΤ ΜΕΤΑΞΑΔΕΣ
διμοιρία ,,
Λόχος ΒΟΥΛΓΑΡΑΣ ΧΩΡΑΦΙ
διμοιρία ΣΚΑΛΑ
93 Τ.Ε. ΣΔΤ Ύψ. 222
Λόχος ,,
Διμοιρία ΤΣΟΥΚΑ
Λόχος ΤΖΙΒΑ ΚΟΡΟΥ
Λόχος ΖΩΝΤΑΝ ΛΟΦΟΣ (έν κινήσει)
551 Τ.Π. - Σ. Δ/σις & Λόχος Περιοχή ΜΙΚΡΟΥ ΔΕΡΕΙΟΥ
Λόχος Ύψ. 1000 (Γ.420054)
Διμοιρία ,, 925
Λόχος ,, 690
Διμοιρία Ε. Φυλ. 59 (Γ.4706)
Λόχος ΝΤΑΟΥΛ ΝΤΕΡΕ - Ύψ. 218 - Ύψ. 158
553 Τ.Π. & 38 Τ.Ε. εν κινήσει προς ΜΙΚΡΟΝ ΔΕΡΕΙΟΝ.
Πυρ/κόν - Τεθ/σμένα - Αμετάβλητα.

(ε) <u>21.5.1949</u>:

(ι) Κ.Σ. 20.22.00΄ παρηνώχλησαν ΠΡΩΤΟΚΚΛΗΣΙΟΝ.

Αρκετά υπολείμματα Κ.Σ. (περίπου 400) αφού καθ' όλην την διάρκειαν της 20.5.49 παρέμεινον εντός χαραδρών άνωθεν ΠΡΩΤΟΚΚΛΗΣΙΟΥ εκινήθησαν νύκτα προς (Μ.6659) ΜΠΟΥΚΑΤΕ.

Διέλθοντες ήσαν 350 Κ.Σ. - 560 Τ.
και 50 - 350 Τ. (ΔΗΜΑΔΗ).

(ιι) Ενέργεια:

558 Τ.Π. κινηθέν 11.00΄ ώραν ήχθη και εγκατεστάθη περιοχήν ΑΓ. ΤΡΙΑΣ - ΜΕΓΑΛΟ ΔΕΡΕΙΟΝ.

Ουλαμός Τεθ/σμένων από 10.00΄ εις ΜΕΓΑΛΟ ΔΕΡΕΙΟΝ εκτελών περιπολίας.

38 Τ.Π. από 17.00΄ εν κινήσει δι’ οχημάτων διά νέας του θέσεις.

Ουδεμία επαφή ελήφθη με Κ.Σ.

(ιιι) Διάταξις εσπέρας 21ης 38 & 553 Ταγμάτων. Λοιπή αμετάβλητος.

553 Δ/σις συν Λόχος συν Ορ. Πυρ. ΜΕΓΑΛΟ ΔΕΡΕΙΟΝ.

Λόχος Αγ. ΤΡΙΑΣ (Μ.5697)
Λόχος ΠΟΛΥΒΛΑΣΤΟΝ (Μ.5293)
Λόχος διαβάσεις (Μ.4992)
38 Τ.Ε. Δ/σις ΣΙΛΟ
Λόχος Ύψ. 804 (Γ.4300)
Διμοιρία ΜΠΟΣΑΡΙΤΣ
Λόχος ΣΙΛΟ - ΚΑΛΛΙΘΕΑ - ΣΑΠΚΑ
Λόχ. Δ/σεως ΚΑΛΛΙΘΕΑ
Λόχος ΚΟΥΜ ΚΑΝΤΙΚ
Διμοιρία (Μ.5096)
Διμοιρία ΑΙΒΑΝΤΖΙΚ
Ουλαμός Π. Π. ΜΙΚΡΟΝ ΔΕΡΕΙΟΝ
,, Τεθ/σμένων ,, ,,
Τ.Σ./Σ.Δ. Θράκης ,, ,,

(στ) 22.5.1949 έως 25.5.1949:

(ι) Κ.Σ. συνεχώς καταδιωκώμενοι υπό ημετέρων τμημάτων απεκόπησαν εις δύο φάλαγγας και κατόπιν μικρών συμπλοκών κατώρθωσαν διαφύγουν προς Δυσμάς.

(ιι) Ενέργειαι:

22-5-1949:

Μικροσυμπλοκή 553 Τ.Π. εις Ύψ. 801 (Μ.5487).

Κ.Σ. συνεπτύχθησαν αμέσως.

Ετέρα - Αποσπάσματος ``ΑΧΙΛΛΕΥΣ`` εις (Μ.525825).

Τ.Σ. /Σ.Δ. Θρ. ΚΑΛΛΙΘΕΑΝ.

23.5.1949.

Μικροσυμπλοκή 77 ΕΤΠ εις ΔΑΔΙΑ, Κ.Σ. συνεπτύχθησαν αμέσως.

553 Τ. Π. ανεύρεν εις ΟΥΤΣ ΜΠΟΥΝΑΡ 20 κτήνη Κ.Σ.

24.5.1949:

24.13.00΄ Απόσπασμα ``ΑΣΤΡΑΠΗ`` κατόπιν συμπλοκής με Κ.Σ. εις ΜΑΓΟΥΛΑΝ ΚΑΖΑΚΟΥ ηναγκάσθη συμπτυχθή.

Εκινήθησαν αμέσως τμήματα από όλας τας κατευθύνσεις.

Τμήματα κινηθέντα δραστηρίως ενετόπισαν Κ.Σ. εις περιοχήν (Μ.4077). Κατόπιν αγώνος τη επεμβάσει και της Αεροπορίας Κ.Σ. ανετράπησαν προς Δυσμάς.

Τμήματα (Λόχος 553 Τ.Π. - Διμοιρία 38 Τ.Ε. - Ουλαμός Τεθωρακισμένων και Αποσπάσματα ΑΣΤΡΑΠΗ - ΑΧΙΛΛΕΥΣ) συνεχίσαντα καταδίωξιν ήχθησαν μέχρι ΚΕΛΕΜΠΕΚ άνευ αγώνος.

Απώλειαι Κ.Σ.: Κ Σ. Ν. Ε. 2. - Κ. Σ. Παρ. 9.

25. 5. 1949:

25. 04. 30΄ 553 Τ.Π., Ορειβατική Πυρ/χία και Ουλαμός Τεθ/σμένων εν κινήσει δι’ ΑΡΙΑΝΑ.

Εξερευνήσεις 77 ΕΤΠ εις περιοχήν ΚΑΤΡΑΝΤΖΙΝ (Μ.6084) ΒΥΡΙΝΗΣ (Μ.0076) άνευ αποτελέσματος.

Τ.Σ./Σ.Δ. Θρ. από 25. 12. 00 έπαυσεν υφιστάμενον.

ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΕΣΠΕΡΑΣ 25ης ΤΜΗΜΑΤΩΝ Σ. Δ./σεως.

8.	81 ΕΣΠ		ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΝ
	39 Τ.Ε.		
		ΣΔΤ	ΣΟΥΦΛΙ
		Λόχος	ΜΑΓΓΓΑΖΙ
		Διμοιρία	ΛΥΚΩΦΗ
		,,	ΑΤΕ
		Λόχος	ΜΑΝΔΡΑ
		Διμοιρία	ΣΣ ΔΙΔ/ΧΟΝ
		Διμοιρία	ΣΟΥΦΛΙ
		Διμοιρία	ΑΤΕ
		Λόχος	ΜΑΙΣΤΡΟΣ
		Διμοιρία	ΠΑΝΑΙΡΙ
		,,	ΤΣΑΝΑ ΚΑΛΕ
		,,	ΑΤΕ
	40 Τ.Ε.	ΣΔΤ	ΚΥΠΡΙΝΟΣ
		Λόχος	ΠΕΝΤΑΛΟΦΟΣ
		Διμοιρία	ΣΠΗΛΑΙΟΝ
		,,	ΣΙΒΡΙ ΤΕΠΕ (Ο.677377)
		Λόχος	ΚΥΠΡΙΝΟΣ
		Διμοιρία	ΧΕΛΙΔΩΝ
		Λόχος	ΟΡΕΣΤΙΑΣ
		Διμοιρία	ΔΙΔ/ΧΟΝ
		2 Ομάδες	ΒΑΛΤΟΣ
		1 Ομάς	ΓΕΦ. ΜΑΡΑΣΙΩΝ
		1 ,,	,, ΠΥΘΙΟΥ
	Λόχος Ανιχνευτών:		ΜΕΤΑΞΑΔΕΣ
		Ομάς	Γεφ. ΠΟΛΙΑΣ
	77 ΕΤΠ	ΣΔΤ	ΤΣΑΤΑΛ ΚΑΓΙΑ
		Λόχος συν Λόχος	,,
		2 Διμοιρίαι	ΑΛΕΞ/ΠΟΛΙΣ
	93 Τ.Ε.	ΣΔΤ	Ύψ. 222
		Λόχος	,, ,,
		Διμοιρία	ΤΣΟΥΚΑ
		Λόχος	ΒΟΥΛΓΑΡΑΣ ΧΩΡΑΦΙ
		Διμοιρία	ΜΕΤΑΞΑΔΕΣ
		Λόχος	ΤΖΙΒΑ ΚΟΡΟΥ
		Διμοιρία ΣΚΑΛΑ	
	551 Τ.Π.:	ΣΔΤ	Ύψ. 235
		Λόχος	,, ,,
		Διμοιρία	Ύψ. 400
		Ομάς	Γέφ. ΜΙΚΡΟΥ ΔΕΡΕΙΟΥ
		Λόχος	Ύψ. 690
		Διμοιρία	Φυλ. 59
		Λόχος	Ύψ. 1000
		Διμοιρία	,, 925
		Λόχος	,, 228
		Διμοιρία	,, 152
		,,	ΝΤΑΟΥΛ ΝΤΕΡΕ
	ΠΚΠΕ.:		ΣΟΥΦΛΙ.
	38 Τ.Ε.:	Δ/σις	ΚΑΛΛΙΘΕΑ
		Λόχος	,,
		Διμοιρία	ΣΙΛΟ

Ομάς ΣΑΠΚΑ
Λόχος ΚΟΥΜ ΚΑΝΤΙΚ
Διμοιρία ΑΙΒΑΝΤΖΙΚ
,, (Μ.503956)
Λόχος Ύψ. 804 (Γ.427003)
Διμοιρία ΜΠΟΣΑΡΙΤΣ
4/622 ΤΑΣ.: ΣΔΑ ΠΟΤΑΜΟΣ
221 Ορ. Χειρ.: ΔΙΔ/ΧΟΝ
ΠΕΔΙΝΟΝ ΠΥΡ/ΚΟΝ: Ουλαμός ΛΑΔΗ
,, ΚΑΛΛΙΘΕΑ
ΟΥΛΑΜΟΣ ΤΕΘ/ΣΜΕΝΩΝ: ΑΛΕΞ/ΠΟΛΙΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ Κ. Σ. ΕΣΠΕΡΑΝ 25ης ΤΡΕΧΟΝΤΟΣ.

9. (α) Σ.Δ. 560 Τάγματος)
Λόχος ΔΗΜΑΔΗ)
,, ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ)Από ΚΕΛΕΜΠΕΚ
) προς Δυσμάς.
,, ΜΕΤΑΓΩΓΙΚΟΝ)
Υπόλοιπα Λόχ. ΠΑΪΚΟΥ)
Σύνολον 170 - 200 Κ.Σ.
(β) Διμοιρία ΔΝΕ)
Λόχος Στρατ. Μεραρχίας) Από ΑΝΩ ΚΑΜΠΗ
Υπόλοιπα Λόχου ΠΑΪΚΟΥ) προς ΔΥΣΜΑΣ.
Σύνολον 50 - 80
(γ) Διμοιρία σαμποτέρ φέρεται ως παραμένουσα περιοχήν ΕΒΡΟΥ.

ΔΡΑΣΙΣ ΕΤΕΡΩΝ ΟΠΛΩΝ:

10. (ι) ΠΥΡ/ΚΟΥ:
Η δράσις του Πυρ/κού υπήρξεν εξαιρετική καθ' όλην την διάρκειαν των επιχειρήσεων.
Η συνεργασία μετά του Πεζικού υπήρξε στενή.
Η βοήθεια εις αυτό μεγάλη.
(ιι) ΤΕΘ/ΣΜΕΝΩΝ:
Η δράσις των Τεθ/σμένων υπήρξε ``πραγματικώς αξία παντός επαίνου.
Κινούμενα ομού μετά του Πεζικού επέφερον πραγματικόν τρόμον εις τας τάξεις των Κ.Σ.
Μεγίστη υπήρξεν η συμβολή των εις την συνένωσιν των ημετέρων μετά ΣΣ ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ.
(ιιι) ΔΙΑΒΙΒΑΣΕΩΝ:
Το απόσπασμα Δ/σεως του Τ.Σ. της Σ.Δ. αντεπεξήλθεν πολύ καλά εις το έργον του.
Ουδέποτε εχάθη η επαφή με τα μαχόμενα τμήματα.

ΔΡΑΣΙΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ:

11. Η Αεροπορία υπήρξεν πράγματι υπέροχος εις το έργον της. Πιστεύουσα εις τας δυσκολίας της προχωρήσεως του Πεζικού, λόγω του εδάφους και των οχυρώσεων των Κ.Σ. επετέλεσε πραγματικόν άθλον, τόσον κατά την ώραν της εξορμήσεως του Πεζικού όσον και κατά τας ρίψεις δι' εφοδιασμόν του Λόχου ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ. Κατερχομένη εις χαμηλόν ύψος διαρκών πολυβολούσα επροκάλει αληθή πανικόν εις Κ.Σ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

12. (α) ΓΕΝΙΚΑ:

(ι) Οι Κ.Σ. θέλοντες να κρατήσουν οπωσδήποτε περιοχήν ηναγκάσθησαν να δώσουν μάχην μετώπου. Αυτό υπήρξεν η καταστροφή των .

(ιι) Η αντίστασις του Λόχου Ανιχνευτών, η ορμητικότης των ημετέρων, έφερον εις αυτούς σύγχισιν.

(ιιι) Πολλοί εκ των Κ.Σ. ιδίως οι βιαίως επιστρατευμένοι δεν εμάχοντο, πλην όμως η τρομοκρατία εκ μέρους των στελεχών τους εκράτει εις τας Κ.Σ. γραμμάς.

(ιv) Οι κάτοικοι των χωρίων ΕΒΡΟΥ έδειξαν πραγματικήν Εθνικήν στάσιν.

(β) ΗΘΙΚΟΝ:

(ι) Ηθικόν ημετέρων πολύ καλόν.

(ιι) Κ.Σ. εις πολύ χαμηλόν επίπεδον.

ΑΠΩΛΕΙΑΙ - ΑΝΕΥΡΕΘΕΝΤΑ ΥΛΙΚΑ:

13. Ως παράρτημα ``Α`` (Πίναξ Απωλειών).

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΡΟΙΚΟΣ
ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ - ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
Τ.Σ.

ΠΑΡΑΛΗΠΤΑΙ:
VII ΜΕΡΑΡΧΙΑ / Α1 (Υ.Τ.Α.)
Μ. Β.
Ακριβές Αντίγραφον
Τ.Σ.Υ.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΘΡΑΚΗΣ ΓΡΑΦΕΙΟΝ Α1

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ``Α``

1. ΗΜΕΤΕΡΩΝ

ΝΕΚΡΟΙ			ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΙ			ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟΙ		
Αξ/κοι	Οπλί-ται	ΜΕΑ	Αξ/κοι	Οπλί-ται	ΜΕΑ	Αξ/κοι	Οπλί-ται	ΜΕΑ
2	13	6	5	66	4	0	3	2

Νεκροί Αξ/κοί

1) Έφεδρ. Ανθ/γός ΜΩΡΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛ. 93 Τ.Ε.
2) ΥΕΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΗΛ. 93 Τ.Ε.

Τραυματίαι Αξ/κοί

1) Υπ/γ. ΒΑΝΔΩΡΟΣ ΑΝΔΡ. 77 ΕΤΠ.
2) `` ΤΖΙΚΑΣ ΣΤΑΥ. 38 Τ.Ε.
3) Ανθ/γ. ΚΑΜΑΡΙΝΟΣ ,, 553 Τ.Π.
4) ΕΦ. Υπγ. ΧΡΥΣΑΦΗΣ ΕΥΡΙΠ. 39 Τ.Ε.
5) Ανθγ. ΚΑΖΗΣ ΠΑΡΑΣ. 93 Τ.Ε.

ΑΠΩΛΕΣΘΕΝΤΑ ΥΠΟ 93 Τ.Ε. ΥΛΙΚΑ:
1 Όλμος 3 χιλ. - 2 μπρέν - 3- στέν
2 ,, 60 χιλ. - 5 τυφέκια - 7 - κτήνη

ΑΠΩΛΕΙΑΙ ΑΜΑΧΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ:
Απαχθέντες 11 (Γυναίκες 7- άνδρες 4) - Τραυματισθέντες - 3 -
Κ. Σ. αφήρεσαν εκ χωρίου ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ:
150 μικρά ζώα - 82 - μεγάλα.
15000 οκάδες σίτου - αρκετόν ιματισμόν.

2. Κ.Σ.:

Νεκροί ευρεθέντες	Τραυματ. Συλληφθέντες	Τραυματίαι οδηγηθέντες Βουλγαρίαν	Συλληφθέντες ή παραδοθέντες	ΣΥΝΟΛΟΝ
164	10 Υπέκυψαν	140	98	412

Ανευρεθέντα Υλικά:
2 όλμοι Ομαδικοί - 2 περίστροφα - 20 κτήνη
1 όλμος 2΄΄ - 20 νάρκαι Τελερμάιν - 1 Τηλέφωνον
10 μυδράλλια - 32 ,, προσ/κού - Επίσης Πυρ/κά όλμων
2 πολ/λα Βουλγαρικά - 74 χειροβομβίδες -Αντιαεροπορικού τυφ.
4 αυτόματα - 1 κάννη αντιαρ/κού - Μπρέν - Στέν
1 Μπρέν - 3 κάννες μυδραλλ. - και αρκετός ιματισμός
88 τυφέκια - 2 γεμιστ. Μπρέν

Μ. Β.
Ακριβές Αντίγραφον
Τ.Σ.Υ.

Το ΓΡΑΦΕΙΟΝ Α1
(Υ.Δ.)

16

ΣΗΜΑ

ΑΠΟ: ΣΗΔΜ /Α1

Ημέρα - Ώρα εκδόσεως Σήματος
272300

ΠΡΟΣ: Αρχιστράτηγον ΓΕΣ /Α1

ΑΠ 1320. Έν συνεχεία χθεσινών τηλεγραφικών αναφορών. Μάζα 300 περίπου ανδρών συμμοριακών 6 λόχων σχολής υποψηφίων αξιωματικών εκ τομέως ΓΡΑΜΜΟΥ μετεφέρθη τομέα ΒΙΤΣΙ διά πιθανού δρομολογίου ΑΡΕΝΑ - ΛΙΒΑΔΙΑ ύψ. 1425 ΒΔ κράσπεδα ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ. Κατεδείκνυται σαφώς διέλευσις από ύψ. 1425 εις ΚΑΠΕΤΙΤΣΑΝ διά Αλβανικής επικρατείας ως συνήθως η δε παρενόχλησις ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ απέβλεπε εις ψευδή εικόνα ότι δήθεν επέρασε κατόπιν μάχης. Σήμερον διημερεύσαμεν μετά στρατηγών ΜΑΝΙΔΑΚΗ - ΒΑΣΙΛΑ - ΛΙΒΑ ΦΛΑΤΣΑΤΑΝ και εσυναντήθην μετά 2 αντιπροσώπων ΟΗΕ κληθέντων παρά στρατηγείου Χ Μεραρχίας ίνα αντιληφθώσι γεγονός επί βάσει ενδείξεων που παρουσιάσθη. Διοίκησις υπό τομέως. Εμφανισθέντα τομέα ΒΙΤΣΙ νέα συμμοριακή 102 Ταξιαρχία εσχηματίσθη έξ υπολειμμάτων και βοηθητικών υπηρεσιών. Επιθεώρησις κέντρου αντιστάσεως ΦΛΑΤΣΑΤΑΣ ικανοποιητική ισχυρόν σημείον ενισχυμένον τεχνικώς και άνδρες εμπιστοσύνης.

Απαιτούνται μόνον διαρυθμίσεις διατάξεως υπέρ εξοικονομήσεως τοπικών εφεδρειών. Υποστράτηγος ΜΑΝΙΔΑΚΗΣ επεράτωσε επιθεώρησιν 4 τομέων ΦΛΩΡΙΝΗΣ - ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ.

ΒΕΝΤΗΡΗΣ
Αντιστράτηγος

10332
280500

17

ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ
Δ/ΝΣΕΙΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ - ΠΛΗΡΟΦΟΡ.

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
ΥΠ`ΑΡΙΘ. 21
Ιούνιος 1949

Εβδομαδιαία Έκθεσις επί των επιχειρήσεων

από 200001 μέχρι 27. 00. 00

I. ΟΥΣΙΩΔΕΙΣ ΜΕΤΑΒΟΛΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. 73 Ταξιαρχία εκ ΧΑΣΙΩΝ εις ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΝ
2. 2^{α} Ταξιαρχία Καταδρομών εκ ΧΑΣΙΩΝ εις ΒΟΛΟΝ.
3. Εγένετο αμοιβαία αντικατάστασις 36 και 37 Ταξιαρχιών
4. 88 Τ.Ε. εκ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ εις διάθεσιν Β΄ΣΣ.
5. 26 Ταξιαρχία εκ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ εις ΜΠΕΛΛΕΣ.

II. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΥΡΕΙΑΣ ΜΟΡΦΗΣ

6. ΠΥΡΑΥΛΟΣ

(α) ΑΣΔΣΕ (ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ - ΓΚΙΩΝΑ - ΟΙΤΗ - ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ - ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΣ - ΟΘΡΥΣ - ΕΥΒΟΙΑ)

ι. ΕΛΙΚΩΝ - ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ - ΓΚΙΩΝΑ ΟΙΤΗ

Εξερευνήσεις άνευ επαφής μετά των Κ.

ιι. ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ

Εξωντώθησαν ολιγομελείς Κ. Σ. Μεταξύ τούτων και το Επιτελείον της ΙΙας ΚΣ Μεραρχίας ΔΙΑΜΑΝΤΗ, την 21/6 εις περ. ΜΑΡΜΑΡΩΝ (Υ.0244) (Κ. Ν. 2, Σ. 20). Ανευρέθησαν επίσης διάφορα υλικά των Κ.

ιιι. ΞΥΝΙΑΣ

Το 591 Τάγμα Πεζικού (XV Μεραρχίας) την 21/6 προσέβαλε ισχυράν δύναμιν Κ. εις περ. ΑΝΩ ΚΤΗΜΕΝΗΣ (Υ.0580) - ΙΣΩΜΑ (Υ.0678) και την 22/6 εν συνδυασμώ με τμήματα του 7 ΕΤΠ εις περ. ΔΕΡΕΛΗ (Υ.1075), την οποίαν διεσκόρπισε (Κ.Ν. 32, Σ. 10, Π. 7).

ιv. ΟΘΡΥΣ

Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις υπό του 4 ΕΣΠ. Την 22, 23, 24/6 έλαβον χώραν τρεις συμπλοκαί εις περ. ΚΑΡΑΒΙΓΚΑ (Υ.4081) (Κ.Ν. 26, Σ. 24, Π. 4).

Από 26/6 εις την εξερεύνησιν της περιοχής συμμετέχει η 72^{α} Ταξιαρχία.

υ. ΕΥΒΟΙΑ

Την νύκτα 24/25, 50μελής ΚΣ προσέβαλε ημέτερον τμήμα εις περιοχήν ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΙΣΣΗΣ (Υ.9650). Απώλειαι ημετέρων Ν. 7 (1 Αξ.), Τ. 2 (1 Αξ/κός), Κ.Ν. 2).

(β) IX Μεραρχία (ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΝ - ΑΧΕΛΩΟΣ - ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ - ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ)

Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις καθ' άπασαν την περιοχήν. Την 20/6 εξωντώθη Νοσοκομείον των Κ.Σ. εις περιοχήν ΚΑΜΝΩΝ (Κ. Ν. 1, Σ. 22, Π.1) και την 24/6 έτερον εις περ. ΡΩΣΚΑΣ (Χ.7241) (Κ.Ν. 1, Σ. 6) Την 22/6 εξωντώθη 20μελής ΚΣ ΣΤΕΦΟΥ εις περιοχήν ΒΑΘΥ ΡΕΜΜΑ (Σ.4822) (Κ. Ν. 5, Σ. 7, Π. 7) και την 24/6 ανευρέθη μεγάλη αποθήκη τροφίμων και συνελήφθησαν 6 Κ. εις περιοχήν ΒΥΝΙΑΝΗΣ (Χ.6668)

(γ) XV Μεραρχία (ΜΕΓΔΟΒΑΣ - ΝΕΥΡΟΥΠΟΛΙΣ - ΑΡΓΙΘΕΑ - ΚΟΖΙΑΚΑΣ - ΜΕΤΣΟΒΟ - ΧΑΣΙΑ

Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις καθ' άπασαν την περιοχήν και η εξόντωσις ολιγομελών ΚΣ.

ι. Εις περιοχήν ΚΛΙΣΤΟΥ (Χ.7979) ανευρέθη μεγάλη αποθήκη υλικού διαβιβάσεων των Κ. και τυπογραφείον.

ιι. Εις περ. ΠΥΡΑΣ (Σ.4932), την 20/6 έλαβε χώραν συμπλοκή μετά υπολειμμάτων ΚΓΑΝΕ (Κ.Ν. 2, Π. 4).

ιιι. Εις ΟΡΛΙΑΚΑ (Σ.2985) ανευρέθη μεγάλη αποθήκη σιτηρών των Κ. και συνελήφθησαν 100 περίπου μέλη οικογενειών των Κ.

ιv. Εις ΧΑΣΙΑ εξερευνήσεις άνευ επαφής.

v. Εις περιοχήν ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ (Χ.9996) (Σ.8407) (Σ.7811) εμφανισθείσαι ολιγομελείς ΚΣ κατεδιώχθησαν.

(δ) Σ.Δ. Θεσσαλίας (ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ - ΚΑΜΒΟΥΝΙΑ - ΤΙΤΑΡΙΟΝ - Κ. ΟΛΥΜΠΟΣ - ΟΣΣΑ)

Δραστηριότης ημερών ιδία εις περ. ΤΙΤΑΡΙΟΥ (Τ.1090) - εκβολών ΠΗΝΕΙΟΥ (Τ.6065), άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

(ε) 83 Περιοχή (ΠΗΛΙΟΝ - ΒΟΛΟΣ)

Εξερεύνησις περ. ΠΗΛΙΟΥ μετά μικροσυμπλοκών, άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

(στ) Αποτελέσματα της επιχειρήσεως κατά την εβδομάδα

Ημ. Ν. 7 (1 Αξ.), Τ. 12 (1 Αξ.) - 19

Κ. Ν. 113, Σ. 221, Π. 73- Σύνολον 407 Συλ. Αυτ/αι και μέλη οικογ. Κ. 202.

Περισυνελέγησαν. 130 τυφέκια, 14 αυτόματα, 11 μπρέν, 5 όλμοι, 2 πολυβόλα, 10 τηλέφωνα, 12 ασύρματοι, 26 κτήνη, 35.000 οκ. σιτηρά, 50 αλεξίπτωτα, ραπτομηχαναί, ραδιόφωνα, τυπογραφείον, πυρομαχικά τρόφιμα και αρχείον ΚΣ.

III. ΛΟΙΠΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ - ΣΥΜΒΑΝΤΑ

ΑΣΔΠ.

7. Πελοπόννησος

Εξερευνήσεις εις ΤΑΫΓΕΤΟΝ και ΠΑΡΝΩΝΑ. Εξωντώθησαν μεμονωμένοι Κ. Εις ΠΑΡΝΩΝΑ (ζ.3473) εξοντώθη η Κ. Σ. ΠΡΕΚΕΖΕ (Κ.Ν. 3, Σ. 5).

8. Κεφαλληνία

Τα εξερευνώντα την νήσον τμήματα ανεύρον είδη οπλισμού και πυρομαχικά των Κ. και εφόνευσαν 2 τοιούτους.

ΑΣΔΑΝ.

9. Σάμος

Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις άνευ αποτελέσματος.
Οι Κ. ενήργησαν λεηλασίαν χωρίου και αρπαγάς τροφίμων εις περ. Ν. και Ν.Α. ΚΑΡΛΟΒΑΣΙ (9712) (0114) (0313)

ΣΗΔ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

10. VIII Μεραρχία (ΗΠΕΙΡΟΣ - Δ. ΓΡΑΜΜΟΣ)

(α) Ήπειρος

ι. Συνεχίσθη δραστηρίως η καταδίωξις της ΚΣ ΠΕΤΡΙΤΗ (Ε.Ε. 20 παρ. 7α). Εκ της περ. ΜΟΥΡΓΚΑΣ (Ρ.8215) αυτή κατεδιώχθη προς Ν. και εν συνεχεία προς Δ. και Β. Κατά την καταδίωξιν έλαβον χώρα πολλαί συμπλοκαί, ων αι σπουδαιότεραι την 20/6 εις ΣΠΑΘΑΡΑΙΟΥΣ (Ρ.6914) την 21/6 εις περ. ΝΙΚΟΛΙΤΣΙΟΥ (Ρ.6230), την 22/6 εις περ. ΜΕΝΙΝΑ (Ρ.6537) και ΚΟΚΚΙΝΙΑΣ (Ρ.6646) (Κ.Ν. 25, Σ.Π. 12), την 23/6 εις περ. ΡΑΒΕΝΙ (Ρ.7151) ΛΥΚΟΥ (Ρ.6955) (Κ.Ν. 32, Σ. 5, Π. 5), την 24/6 εις περ. ΤΣΑΡΑΚΛΙΜΑΝΙ (Ρ.7158) - ΦΩΤΕΙΝΟΥ (Ρ.7662) - την 25/6 εις περ. ΚΑΣΤΑΝΙΑΝΗΣ (Ρ.7173) ΖΑΒΡΟΧΟΥ (Ρ.6680) (Ρ.6663). Τελικώς τα υπολείμματα διέφυγον προς ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΝ (Ρ.6991).
Συνολικά αποτελέσματα Κ.Ν. 88, Σ. 7, Π. 15 - 110. Επίσης 30 τραυματίαι. Παραληφθέντες. Εις τας απωλείας ταύτας περιλαμβάνονται πολλά στελέχη. Απηλευθερώθησαν 12 Β.Ε. και περισυνελέγησαν 27 τυφέκια, 4 μπρέν, 12 αυτόματα, 60 χειρ/δες, φορτίον εκρηκτικών υλών, 14 κτήνη ζώντα, ιματισμός κ. α. είδη των Κ.
ιι. Εις την περιοχήν ΔΟΛΙΑΝΩΝ - ΜΟΥΡΓΚΑΝΑΣ - δράσις ημετέρων ενεδρών και περιπόλων. Εις ΜΙΤΣΙΚΕΛΙ (Ρ.9962) (Σ. 0459) εξωντώθησαν μεμονωμένοι Κ.

(β) Γράμμος

ι. Ζωηρά παρενοχλητική δράσις εκατέρωθεν διά πυρ/κού κατά μήκος του μετώπου, ιδίως εις περ. ΑΜΑΡΑΝΤΟΥ (Κ.9707) και Α. ΚΑΝΤΖΙΚΟΥ (Ν.1508).
ιι. Οι Κ. ενήργησαν πολλάς ναρκοθετήσεις εις τας περιοχάς ταύτας. Περίπολοι τούτων εις περ. ύψ. 1496 (Ν.1507) κατεδιώχθησαν.
ιιι. Επιδρομαί ημετέρων εις περ. ΜΟΚΟΛΙΒΟ (Μ.9909) και ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗΣ (Ν.0309), ουδέν απέδωσαν.

Β΄ΣΣ

11. Τ.Σ. Πενταλόφου (Ν.Α. ΓΡΑΜΜΟΣ - ΟΡΛΙΑΚΑΣ - ΓΡΕΒΕΝΑ)

(α) Απώλειαι των Κ. από 14 - 20/6/49 εκ της προσβολής της φάλαγγος (Ε.Ε. 20 παρ. 9 β). Ημ. Ν. 4, Τ. 10 (1Αξ.). Κ.Ν. 10, Σ. 56, Π. 73 περισυνελέγησαν κτήνη και υλικά των Κ.

(β) Εξερευνήσεις των περ. ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ (Σ.2197) - ΣΠΗΛΑΙΟΥ (Σ.4284) ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΟΥ (Σ.3999), άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

(γ) Δεν εσημειώθη δράσις των Κ.

12. Ι Μεραρχία (Α. ΓΡΑΜΜΟΣ - ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΡΙΑ - ΣΝΙΑΤΣΙΚΟΝ)

(α) Ι Γράμμος

Παρενοχλήσεις εκατέρωθεν και δράσις περιπόλων και ενεδρών. Την 26/6 οι Κ. παρηνώχλησαν διά πυρ/κού τμήματα ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ (Ν.1936). Έν συνεχεία προσέβαλον προωθημένας θέσεις ημετέρων εις περ. ΒΔ ταύτης, ενώ τμήματα τούτων διήλθον διά ύψ. 1425 (ν.1737) εις ΑΛΒΑΝΙΚΟΝ έδαφος και εκείθεν εις ΚΑΛΗΝ ΒΡΥΣΗΝ

(Ν.2038), ένθα προσεβλήθησαν υπό ημετέρων (Κ.Ν. 4, Π. 1). Τελικώς ούτοι διέφυγον προς ΒΙΤΣΙ.

(β) ΣΙΝΙΑΤΣΙΚΟ - ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΡΙΑ

Την 21/6 διά τμημάτων των 37, 33 Ταξιαρχιών εγένετο εξερεύνησις ΣΝΙΑΤΣΙΚΟΥ,ένθα ευρίσκοντο 350 Κ.

Τμήματα του 568 Τ.Π. συνεπλάκησαν μετά τούτων εις περ. ΝΑΜΑΤΩΝ (Ν.6938) (Κ.Ν. 3, Σ. 6, Π. 1). Εν συνεχεία οι Κ. προσεπάθησαν να διαφύγουν προς Δ., προσβληθέντες υπό ημετέρων την 22/6 εις περιοχήν ΣΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ (Ν.4225) (Κ.Ν. 2, Σ. 3, Π.1) και καταδιωχθέντες προς Β. Α. Η καταδίωξις συνεχίσθη υπό των ημετέρων. Έλαβον χώραν συμπλοκαί την 24/6 εις ΠΕΤΡΑΝ ΜΑΡΚΟΥ (Ν.6337) (Κ.Ν. 7, Σ. 7) και εις ΜΠΟΦΙΟ (Ν.6130) (Κ.Ν. 18, Σ. 11). Την 25/6 εις ΒΕΡΜΠΙΣΤΑΝ (Ν.6247), την 26/6 εις ύψ. 1546 (Ν.6249) (Κ.Ν. 6, Σ. 3) Τελικώς ούτοι εκινήθησαν προς Β.Α. καταδιωκόμενοι.

Τμήμα τούτων την νύκτα 24/25 προσέβαλε ημετέραν ενέδραν εις ύψ. 1011 (Ν.6451) (Απώλειαι ημετέρων Ν. 3, Τ. 7 (1 Αξ.), Α. 3.

13. ΣΔΔ Μακεδονίας (ΒΕΝΤΖΙΑ - ΒΟΥΡΙΝΟΣ - ΚΟΖΑΝΗ)

Συνήθης δράσις ημετέρων

14. Χ Μεραρχία (Νότιος τομεύς ΒΙΤΣΙ)

(α) Παρενοχλήσεις εκατέρωθεν κατά μήκος του μετώπου, διά πυρ/κού.

(β) Εσημειώθησαν ναρκοθετήσεις τινές Κ. εις περ. ΟΙΝΟΗΣ (Ν.3142).

(γ) Νυκτερινά εγχειρήματα ημετέρων προς ΙΕΡΟΠΗΓΗΝ (Ν.3149) και ΒΑΨΩΡΙ (Ν.5356) άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

15. ΙΙ Μεραρχία (Α. Τομεύς ΒΙΤΣΙ- Δ.ΒΟΡΑΣ - ΠΤΟΛΕΜΑΪΣ)

(α) Παρενοχλήσεις διά πυρ/κού εκατέρωθεν εις ΒΙΤΣΙ.

(β) Εσημειώθησαν ναρκοθετήσεις εις πεδ. ΦΛΩΡΙΝΗΣ (Ν.6664) (Ν.7365).

(γ) Αναγνωρίσεις ημετέρων μτά μικροσυμπλοκών εις περ. ΚΕΛΛΗΣ (Ν.8469) - ΑΧΛΑΔΑΣ (Ν.7877).

Γ΄ΣΣ

16. ΧΙ Μεραρχία (ΟΛΥΜΠΟΣ - ΠΙΕΡΡΙΑ - ΒΕΡΜΙΟΝ - ΒΟΡΑΣ - ΤΖΕΝΑ - ΠΑΪΚΟΝ)

(α) Οι Κ. ενήργησαν ναρκοθετήσεις τινάς και εστρατολόγησαν μικρόν αριθμόν ατόμων εκ περ. ΠΑΪΚΟΥ (Ο.3382).

(β) Από 23/6 τμήματα των ΤΣΕ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ και ΒΕΡΡΟΙΑΣ εξερευνούν την περ. ΕΛΑΦΙΝΑΣ (Ο.3222) ΡΥΑΚΙΩΝ (Ο.4020) ΠΙΕΡΡΙΩΝ. Κατά τας εξερευνήσεις έλαβον χώραν συμπλοκαί τινες άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

17. 31 Ταξιαρχία (ΚΟΡΩΝΑ-ΜΠΕΛΛΕΣ-ΚΡΟΥΣΙΑ-ΚΙΛΚΙΣ)

(α) Την 22/6 οι Κ. προσέβαλον αμαξοστοιχίαν και φυλάκια του Σ. Σταθμού εις ΔΟΒΑ ΤΕΠΕ (ζ.8914), αποκρουσθέντες. (Απώλειαι ημ. Ν. 1, Τ. 2, Κ. Ν. 9, Π. 4). Την 25/6 ενήργησαν παρομοίαν προσβολήν εις περ. ΘΡΑΚΙΚΟΥ (Κ.1311) καταδιωχθέντες προς Βρράν.

(β) Εξερεύνησις περ. Ν.Α. ΚΡΟΥΣΙΩΝ, υπό τμημάτων 31 Ταξ. ΔΕΣ και ΣΔΚΜ, άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

(γ) Α. ΜΠΕΛΛΕΣ (Ε.Ε. 20 παρ. 14 β)

Την 21/6 κατόπιν αγώνος κατελήφθη το ύψ. ΟΓΚΡΑΝΤΕΝΑΣ (Κ.1916). Απώλειαι της φρουράς του Σημ. Στηρίγματος Ν. 10 (2 Αξ/κοί), Τ. 2, Α. 47 και εκ του αγώνος διά την ανακατάληψιν. Ημ. Τ. 5, Κ.Ν. 7, Π.4.

18. ΣΔΚ Μακεδονίας (ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ - ΒΕΡΤΙΣΚΟΣ)

Εξερευνήσεις εις περ. Α. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ, άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

19. Διοικ.Επιχ.Σερρών (ΑΓΓΙΣΤΡΟΝ- Κοιλάς ΣΤΡΥΜΩΝΟΣ - ΜΕΝΟΙΚΙΟΝ)

(α) Ολιγομελής Κ.Σ. ενεδρεύουσα εις περ. Ν. ΚΡΑΣΟΧΩΡΙΟΥ (Κ.3822) προσέβαλε ημέτερον τμήμα (Η. Ν. 6, Τ. 2), καταδιωχθείσα.

(β) Εις περιοχήν ΕΛΑΙΩΝΟΣ (Π. 4895) - ΜΕΣΣΑΔΑΣ (Π.2577) ΧΕΙΜΑΡΡΟΥ (Π.1894), εμφανισθείσαι ομάδες Κ. κατεδιώχθησαν.

20. VII Μεραρχία (Α. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - Δ. ΘΡΑΚΗ)

Αναγνωρίσεις ημετέρων προς ΣΤΡΑΓΓΑΤΣ (Κ.6320) - Β. ΕΧΙΝΟΥ (Φ.5816) - ΤΖΑΜΙ (Γ.3904) και ΜΠΟΥΚΑΤΕ (Μ.5286), άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

IV. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Απώλειαι της Εβδομάδος

	Η						Κ.					
	Νεκροί		Τραυματ.		Αγνοουμ.		Σύν-ολον					
	ΑΞ.	ΟΠΛΙΤ.	ΑΞ.	ΟΠΛΙΤ.	ΑΞ	ΟΠΛ		Ν.	Σ.	Π.	Σύνολο	Συλ ΜΟΚ
Α΄ΣΣ	1	11	1	14	-	-	27	114	225	73	412	286
ΣΗΔΜ	-	20	7	64	-	5	96	99	47	19	165	-
Γ΄ΣΣ	2	18	1	30	2	53	106	22	10	32	72	-
ΑΣΔΠ	-	-	-	-	-	-	-	13	13	12	38	-
ΑΣΔΑΝ	-	-	-	1	-	-	1	-	3	-	3	-
Σύνολον	3	49	9	109	2	58	230	248	306	136	690	206

22. Λοιπά αποτελέσματα

(α) Εις περ. Α΄ΣΣ συνεχίσθη η καταδίωξις και εξόντωσις των υπολειμμάτων των ΚΣ. τα οποία είναι κατανεμημένα εις μικράς ομάδας, άνευ συνοχής και ηθικού.

Ιδιαιτέρας σημασίας είναι η εξόντωσις στελεχών των Κ. μεταξύ των οποίων και του Δ/τού ΙΙας ΚΣ Μεραρχίας ΔΙΑΜΑΝΤΗ.

(β) Εις ΗΠΕΙΡΟΝ, υπέστη μεγίστην φθοράν η ΚΣ ΠΕΤΡΙΤΗ.

(γ) Εις περιοχήν ΣΝΙΑΤΣΙΚΟΥ η εξελθούσα εκ ΒΙΤΣΙ ΚΣ υπέστη επίσης μεγάλην φθοράν και ηναγκάσθη να επιστρέψη πάλιν, συνεχώς καταδιωκομένη.

Συνεπεία της καταδιώξεως της ΚΣ. ταύτης και της τοιαύτης ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ, δεν εσημειώθη δράσις των Κ. εις ΓΡΕΒΕΝΩΝ - ΤΣΟΤΥΛΙΟΥ - ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΡΙΩΝ η οποία τας προηγουμένας εβδομάδας υπήρξεν έντονος.

Β΄. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ - ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

23. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Ουδέν άξιον λόγου.

ΣΤΕΡΕΑ - ΕΛΛΑΣ - ΘΕΣΣΑΛΙΑ

24. ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ - ΓΚΙΩΝΑ - ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

Μετά την εξόντωσιν του Δ/τού και του Επιτελείου της ΙΙ Κ. Μεραρχίας, τα υπολείμματα ταύτης συν. δυν. 200 περιφέρονται κατά μικράς ομάδας εις δασώδεις περιοχάς.

25. ΟΘΡΥΣ - ΑΓΡΑΦΑ - ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ - ΚΟΖΑΚΑΣ

Εις την περιοχήν ταύτην εξακολουθούν να παραμένουν τα υπολείμματα της 138, 192 Ταξ., 11, 15, 22, 25, 55, 60 Μ.Χ. και Ταξ. Ιππικού ΓΚΛΤΖΙΩΡΑ άνευ ουδεμίας δράσεως.

Η συν. δύναμις των υπολειμμάτων δεν υπερβαίνει τους 500.

26. ΧΑΣΙΑ - ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ - Κ. ΟΛΥΜΠΟΣ

(α) Μετά την κίνησιν της 192, 123 Ταξιαρχιών, 33 Μ.Χ. Διλοχίας ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ και φάλαγγος βιαίως επιστρατευθέντων και γυναικοπαίδων προς ΓΡΑΜΜΟΝ, εις την περιοχήν ΧΑΣΙΩΝ - ΑΝΤΙΧΑΣΙΩΝ παρέμεινε δύναμις 50 Κ.Σ. ΚΓΑΝΕ πιθανώς υπό Αξ/κόν πληροφοριών τούτου.

(β) Εις περιοχήν ΟΛΥΜΠΟΥ ΠΙΕΡΡΙΩΝ εξακολουθεί να παραμένη η διλοχία ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ με πιθανήν πρόθεσιν να κινηθή προς ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ.

(γ) Φάλαγξ 50 ενόπλων και 100 περίπου αόπλων εκινήθη την 20/6 εκ ΚΑΤΩ ΟΛΥΜΠΟΥ προς Βορράν.

27. ΗΠΕΙΡΟΣ

Η Ταξ. ΠΕΤΡΙΤΗ μετά τας διαδοχικάς συγκρούσεις μετά ημετέρων περιοχήν ΣΟΥΛΙΟΥ - ΚΑΣΙΔΙΑΡΗ ήχθη εις περιοχήν ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ ένθα εσημειώθη την 26/6. Παρούσα δύναμις ταύτης 60 Κ.Σ. εξ ων 30 τραυματίαι.

Εις ΣΟΥΛΙ παρέμεινε ομάς 10 ΚΣ υπό ΕΚΤΟΡΑ διά συλλογήν πληροφοριών.

ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

28. ΟΡΛΙΑΚΑΣ - ΣΜΟΛΙΚΑΣ - ΠΕΝΤΑΛΟΦΟΣ - ΓΡΑΜΜΟΣ

(α) Η Ταξιαρχία ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ συν. δυνάμεως 150 περίπου εξακολουθεί να παραμένη εις περ. ΟΡΛΙΑΚΑ.

(β) Δεν εξηκριβώθη εισέτι εάν αι δυνάμεις της Ι Κ Μεραρχίας (192, 123 Ταξ.) εισήλθον εις ΓΡΑΜΜΟΝ μετά της εισελθούσης την 19/6 φάλαγγος βιαίως επιστρατευθέντων κ.λ.π. (ώς προηγούμενον δελ. παρ. 25 β).

Υπάρχουσιν ενδείξεις ότι αύται ευρίσκονται εις περ. ΒΩΒΟΥΣΗΣ (Σ.2278) και ΒΟΡΕΙΩΤΕΡΟΝ.

(γ) Η Ταξιαρχία Σχ. Αξ/κών υπό ΑΧΙΛΛΕΑ (3 Τάγματα δυν. 350) κινηθείσα την 25/6 εκ ΓΡΑΜΜΟΥ ήχθη διά δρομολογίου ΛΕΙΒΑΔΙΑ (Ν.1336) ύψ. 1422 (Ν.1738) ΑΛΒΑΝΙΚΟΝ έδαφος, ΚΑΛΗ ΒΡΥΣΗ (Ν.2038) εις ΠΟΛΥΑΝΕΜΟΝ (Ν.2745) με πρόθεσιν να διαπεραιωθή εις ΒΙΤΣΙ.

(δ) Η 75 Ταξιαρχία ΛΑΜΠΡΟΙ (πρώην ΦΩΚΑ αναλαβόντος Δ/νσιν VIII Μεραρχίας) αντικατεστάθη εις Τομέα ΖΕΓΜΑΣ (Ν.1512) υπό 3 Λόχων θέσεων αποτελουμένων εξ ιαθέντων τραυματιών Κ.Σ. Αυτή δέον να θεωρήται ως εφεδρεία των δυνάμεων ΓΡΑΜΜΟΥ.

Γενικώς κατά την διαρρεύσασαν εβδομάδα παρετηρήθη

α) σημαντική ύφεσις των ναρκοθετήσεων εις περιοχήν ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΡΙΩΝ.

β) Αι δυνάμεις ΓΡΑΜΜΟΥ επέδειξαν έντονον παρενοχλητικήν δραστηριότητα εις ΝΟΤΙΟΝ ΓΡΑΜΜΟΝ και σοβαράν προσπάθειαν διά συλλογήν πληροφοριών εις ίδιον Τομέα.

29. ΒΙΤΣΙ

(α) Την 19/6 εξήλθον εκ ΒΙΤΣΙ το 551 Κ.Τ. (105 Ταξ.) και η 713 Διλοχία ΒΑΓΓΕΛΗ (πρώην ΜΑΛΕΤΣΙΚΑ) κατευθυνθείσα προς ΝΑΜΑΤΑ - ΣΙΝΙΑΤΣΙΚΟΥ (Ν.6828) ένθα και εσημειώθησαν την 21/6. Εκείθεν κινηθείσαι προς Δυσμάς ήχθησαν εις χωρίον ΤΣΟΥΚΑΛΟΧΩΡΙ (Ν.4226) ένθα προσβληθείσαι υπό ημετέρων ανεστράφησαν και πάλιν προς ΣΙΝΙΑΤΣΙΚΟ και ΒΟΡΕΙΩΤΕΡΟΝ σημειωθείσαι την 26/6 εις περιοχήν Β. Α. ΒΕΡΜΠΙΣΤΑΣ (Ν.6148). Εις περιοχήν ταύτην ηνώθη μετ' αυτών και η Διλοχία ΤΖΑΒΕΛΛΑ (ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΣ 350 - 400 περίπου).

(β) Την 20/6 επερατώθη η συγκρότησις της 102 Κ. Ταξιαρχίας εκ 3 Ταγμάτων συν. δυν. 600 περ. Αυτή απετελέσθη εκ των εργατών Κ.Σ. των Συνεργείων του Γ. ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ.

Γενικώς παρατηρείται έντασις επαγρυπνήσεως οχυρώσεως, ανεφοδι-ασμού, συγκροτήσεως νέων μονάδων και επάνδρωσις των εσωτερικών, αμυντικών γραμμών. Επίσης διά μετακινήσεως δυνάμεων εξ άλλων περιοχών εξακριβούται η δημιουργία εφεδρειών εν όψει αναμενομένης κατά πληροφορίας των εκδηλώσεως ημετέρας επιθέσεως ευρείας κλίμακος εις περιοχήν ταύτην.

30. ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ - ΒΕΡΜΙΟΝ - ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ

Ουδέν άξιον λόγου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

31. ΜΠΕΛΛΕΣ - ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

Αι ΚΣ δυνάμεις ΜΠΕΛΛΕΣ ουδεμίαν αξιόλογον δραστηριότητα επέδειξαν.

32. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ

Αι ΚΣ δυνάμεις VIII Κ. Μεραρχίας ΧΕΙΜΑΡΟΥ ουδεμίαν δραστηριότητα επέδειξαν.

Ο Δ/τής ταύτης ΧΕΙΜΑΡΟΣ κινηθείς την 18/6 μετά 250 ΚΣ εκ περ. ΧΑΙΝΤΟΥΣ (Φ.3820) προς Δ. και κατά μήκος των ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ, δεν εσημειώθη εισέτι.

33. ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

(α) Την 18ην Απριλίου παρελήφθησαν υπό ΚΣ. ΒΙΤΣΙ καινουργείς ΚΑΝΑΔΙΚΟΙ όλμοι των 60΄΄ αγνώστου προελεύσεως (Κατάθεσις Σ. ΚΣ.).

(β) Εις έμπεδα ΟΞΥΑΣ (Ν.3766) ΒΙΤΣΙ εκπαιδεύονται ΚΣ. διά την συγκρότησιν της 66 Μοίρας ΟΛΜΟΒΟΛΩΝ. Ανωτέρω όλμοι αποτελούνται εκ βάσεως τρίποδος και σωλήνος. Έκαστος τούτων φορτούται επί τριών ημιόνων. Διατίθενται βλήματα χρώματος ΚΙΤΡΙΝΟΥ βάρους 14 οκάδων και χρώματος ΚΑΦΕ βάρους 15 οκ. Επί σκοπευτικού μηχανήματος αναγράφεται βεληνεκές 10 χιλιόμετρα.

(γ) Από 20 - 25/6 παρετηρήθησαν κινούμενα από ΒΙΓΛΙΣΤΑ προς ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΝ περί τα 150 αυτοκίνητα. Ομοίως από ΒΙΓΛΙΣΤΑ προς ΒΙΝΤΕΧΟΒΑ περί τα 120 αυτοκίνητα.

<u>ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΔΥΝΑΜΕΩΝ</u>

Δύναμις ΚΣ την 192359΄	17800	
Απώλειαι εβδομάδος (μείον 25% εκ Δ. Π)		500
Στρατολογία	50	
Είσοδοι έξ ΟΜΟΡΩΝ	250	
Υπόλοιπων δυνάμεωςτην 262359΄		17600

Τ.Σ.Υ.
Συν/ρχης Θ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ
Διευθυντής ΑΙ / ΓΕΣ

Α.Α. / Γ.Λ

18

ΘΕΜΑ: Μάχη ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ.

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ - ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ
ΤΣ/VIII ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ/Α1
ΑΡ. Φ. 249/
ΣΤΓ 918 28 - 6 - 49

ΠΡΟΣ: 43, 74, 75, 76, 77 Ταξ/ρχίας
15, 24, ΕΣΠ
ΚΟΙΝ: Δ/σιν Πυρ/κού Μεραρχίας - Α1 -
Κ.Φ.

1. Συνημμένως κοινοποιώ:

α. Συνοπτικήν έκθεσιν της Μεραρχίας, αφορώσα την επίθεσιν του εχθρού κατά ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ.

β. Την Α.Π. 891/25-6-49 Δ/γήν ΣΗΔΜ επί του θέματος τούτου.

2. Η Μεραρχία εντέλλεται την μετά προσοχής μελέτην αμφοτέρων των εγγράφων. Ωφέλημα διδάγματα θα εξαχθούν.

ΜΠΑΛΟΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΣ - ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

Ακριβές αντίγραφον

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΧΘΡΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΣΕΩΣ ΚΑΤΑ ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ ΤΗΝ 30 ΜΑΙΟΥ

1. ΕΧΘΡΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

α. ΜΕΤΑΣΧΟΥΣΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ:

ι. Τμήμα κρούσεως: 2 Τάγματα συγκροτηθέντα εκ των υπολειμμάτων των Σχολής Αξ/κών.
ιι. Τμήμα περισχέσεως ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ και εκμεταλεύσεως επιτυχίας: Ταξ/ρχία ΦΩΚΑ.
ιιι. 6 Ορειβατικά Πυρ/λα (ΚΑΝΑΛΙΑ - ΜΟΥΚΑ ΠΕΤΡΑ - ΠΡΙΑΣΠΟΣ).
ιυ. 4 αντιαρματικά.
υ. Αντιαεροπορικόν Πυρ/κόν.

β. ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ:

ι. Από της προηγουμένης νυκτός περιεσχέσθη το ΠΑΤΩΜΑ εξ όλων των προς ημάς κατευθύνσεων, χωρίς τούτο να γίνη αντιληπτόν. Εις τούτο εβοήθησε και το κεκαλυμμένον έδαφος.
ιι. Περί 05. 00 πρωϊνήν της 30 Μαΐου ήρξτο σφοδρά προπαρασκευή Πυρ/κού και όλμων κατά ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ, διαρκέσασα περί την μίαν ώραν. Περί την 6 ώραν εγένετο αντιληπτή και κίνησις μικρών ομάδων Πεζικού από κατευθύνσεως ΜΟΥΚΑ ΠΕΤΡΑ προς ΠΑΤΩΜΑ.
ιιι. Ο εχθρός υπό την κάλυψιν των πυρών Πυρ/κού και όλμων βοηθούμενος και από το έδαφος, συνεχώς προωθείτο προς το βόρρειον μέρος του ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ μέχρις

ότου έλαβεν στενήν επαφήν μετ' αυτού, υφιστάμενος όμως βαρείας απωλείας κατά την προσπάθειάν του αυτήν.

ιυ. Μετά την λήψιν στενής επαφής συνεκέντρωσε τα πυρά του Πυρ/κού και των όλμων αφ' ενός μόνον σημείου επί του συρματοπλέγματος και των ναρκοπεδίων, εν ώ χρόνω (ώρα 09.30 περίπου) το Πεζικόν επετίθετο λυσσωδώς.

Κατά την προσπάθειαν αυτήν του Πεζικού επαναληφθείσαν πολλάκις μέχρι μεσημβρίας αι επενεχθείσαι εις αυτό απώλεια, ως τούτο διεπιστώθη έξ αιχμαλώτων, ήσαν σοβαρώταται.

υ. Από 11. 00 περίπου ώρας απεκαλύφθησαν 4 αντιαρματικά Πυρ/λα και Ο. Πυρ/λον βάλλοντα εκ κατευθύνσεως ΜΟΥΚΑ ΠΕΤΡΑ - 1366 και από αποστάσεως περίπου 400 μέτρων εναντίον των κυριοτέρων πολ/λείων της βορρείας πλευράς του ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ, άτινα και εξουδετέρωσαν.

Η εξουδετέρωσις αυτή των πολ/λείων και η δημιουργία ρήγματος υπό του Πυρ/κού και των ``σταυρών`` εις τα συρματοπλέγματα επέτρεψε την είσοδον των επιτιθεμένων εντός της περιβολής, περί την 12. 30 ώραν.

2. <u>ΗΜΕΤΕΡΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΙΣ:</u>

α. <u>ΠΡΟ ΤΗΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ, ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ.</u>

ι. Ο Δ/τής της Διλοχίας ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ Ταγ/ρχης ΠΑΝΟΣ., βλέπων την αποτελεσματικήν αντίδρασιν της Φρουράς ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ, μέχρι μεσημβρίας, και τας σοβαράς απωλείας άς ο εχθρός υφίστατο από τα πυρά του, το Πυρ/κόν και την αεροπορίαν, έμεινεν ήσυχος και δεν εζήτη καμίαν ενίσχυσιν ή αποστολήν βοηθείας.

ιι. Ο Δ/τής του Τάγματος Ταγ/ρχης ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑ-ΝΤΙΝΟΥ παρηκολούθη από της ΘΕΟΤΟΚΟΥ την μάχην, ευρισκόμενος εν επαφή δι' ασυρμάτου με τον Ταγ/ρχην ΠΑΝΟΝ, και με την Ταξ/χίαν διά τηλεφώνου.

Ο Δ/τής του Τάγματος καίτοι βλέπων την επιμονήν του εχθρού και την σφοδρότηταν των αλληλοδιαδόχων προσπαθειών του, ενθαρρυνόμενος από την προβαλλομένην αντίστασιν και τας απωλείας του εχθρού, παρασύρεται και δεν αντιλαμβάνεται πλήρως την σοβαρότητα της καταστάσεως.

ιιι. Ο Δ/τής της Ταξ/ρχίας υφίσταται και ούτος την επίδρασιν της αισιοδοξίας των υφισταμένων του. Παρά ταύτα την 10.00 ώραν περίπου (διότι από 0940 δίδεται και η σχετική διαταγή του Υποδ/τού της Μεραρχίας διά προσανατολισμόν εφεδρειών προς επίθεσιν κατά πλευρών και νώτων) διατάσσει η Ταξ/ρχία την κίνησιν της εφεδρείας (Λόχος 582 Τ.) από ΘΕΟΤΟΚΟΥ προς ΠΑΤΩΜΑ επί σκοπώ πλευροκοπήσεως των επιτιθεμένων ενώ συγχρόνως ετοιμάζει και έτερον Λόχον του 584 Τ., από ύψ. 970.

ιν. Η κίνησις του Λόχου 582 από ΘΕΟΤΟΚΟΝ πραγματοποιείται την 11 ώραν περίπου. Ο Λόχος ενεπλάκη εις τα Δ. αντερείσματα του ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ περί την 13. 00 ώραν περίπου και δεν ηδυνήθη να πλησιάση προς αυτό. Η κίνησις του από ύψ. 970 Λόχου του 582 εγένετο βραδύτερον. Ο Λόχος ούτος εν τέλει συνηνώθη μετά του τοιούτου 582, αλλ' η επέμβασίς των ασθενής ασυντόνιστος (δύο Λόχοι διαφορετικών Ταγμάτων, χωρίς ενιαίαν Διοίκησιν) και μη έγκαιρος εις ουδέν ωφέλησεν.

β. <u>ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟΝ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑΣ</u>.

Μετά την κατάληψιν του Βορρείου Σ. Στηρίγματος, η φρουρά τούτου συνεπτύχθη εις το Ν.Σ. Στηρίγματος.

Ο Δ/τής Διλοχίας ετοιμάζει αντεπίθεσιν ήτις και εκδηλούται περί τη 13.30 ώραν αλλά αποτυγχάνει εν τη εκδηλώσει της διότι ο εχθρός ήτο προπαρασκευασμένος και αποκρούει αυτήν. Από της στιγμής αυτής η πτώσις του ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ είναι οριστική και βεβαία καίτοι Αξ/κοί και Στρατιώται ηγωνίσθησαν ηρωικώς. Εις τούτο νομίζω σοβαρώς συνετέλεσε και ο τραυματισμός 4 Αξ/κών και ο θάνατος ετέρων 3 της Διλοχίας ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ.

3. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.

α. ΠΩΣ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟ ΤΑΓΜΑ.

ι. Ο Δ/τής του Τάγματος παρά την καλήν εξέλιξιν, μέχρι της μεσημβρίας σχεδόν, της καταστάσεως, έπρεπε άνευ αναβολής από πρωίας να κινήση όχι μόνον τον εφεδρικόν του Λόχον αλλά και ολόκληρον την Διλοχίαν ΘΕΟΤΟΚΟΥ με επί κεφαλής τον ίδιον, και ν' αντεπιτεθή, αναφέρων σχετικώς εις την Ταξ/ρχίαν, ίνα αναλάβη αυτή την ασφάλειαν της τοποθεσίας ΘΕΟΤΟΚΟΥ - ΜΕΓ. ΡΑΧΗΣ διά του εφεδρικού της Λόχου ύψ. 970.

Η ως άνω ενέργεια του Τάγματος την οποία θεωρώ επιβεβλημένην θα απεσκόπη όχι εις την ενίσχυσιν ή ανακούφισιν του ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ (εφ' όσον δεν είχεν ανάγκην τοιαύτης ως τότε ανεφέρετο), αλλά εις την επιβολήν περισσοτέρων απωλειών εις το εχθρόν.

ιι. Η ενέργεια αύτα και αν μερικώς μόνον επετύγχανε, ίσως έδιδε δυνατότητας παρατάσεως της αμύνης του ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ και συνεπώς χρόνον δι' επέμβασιν των εφεδρειών της Μεραρχίας, δοθέντος ότι από 11. 00 ώρας το 583 Τ.Π. (περιοχή ΜΠΟΛΙΑΝΑΣ - ΔΙΣΛΙΤΣΑΣ) διετάχθη να προωθηθή προς 970. Πάντως η αποτυχία της αντεπιθέσεως θα έδιδε εγκαίρως σαφή εικόνα της σοβαρότητος της καταστάσεως και η Διοίκησις θα ελάμβανε αποφάσεις διατάσσουσα ίσως και σύμπτυξιν της Φρουράς ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ εάν έκρινε ότι αι εφεδρίαι της Μεραρχίας δεν είχον την απαιτουμένην πίστωσιν χρόνου δι' επέμβασιν.

Συνεπώς η μη έγκαιρος επέμβασις της εφεδρείας του Τάγματος υπήρξε νομίζω μοιραία.

β. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΑΜΥΝΤΙΚΗΣ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑΣ-ΕΦΕΔΡΕΙΑΙ.

ι. Η πτώσις της καλώς ωργανωμένης τοποθεσίας ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ αποδεικνύει διά πολλοστήν φοράν ότι εφ' όσον η επίθεσις είναι προικοδοτημένη δι' όλων των αναγκαίων μέσων και καλώς διευθύνεται, θα επιτύχη.

Εις τον παρόντα συνεπώς πόλεμον καθ' όν ο εχθρός απηλλαγμένος δουλειών, χώρου και χρόνου δύναται να αναγνωρίση, μελετήση μίαν τοποθεσίαν και προπαρασκευάση την κατ' αυτής ενέργειαν, κατ' αρχήν πρέπει να αναμένωμεν ότι θα επιτυγχάνη. Τα δε πολυβολεία, κλεισταί συρματόπλεκτοι περιβολαί και ναρκοπέδια θα είναι παγίδες διά τα ιδικά μας τμήματα.

ιι. Είναι επομένως προτιμώτερον η οργάνωσις των αμυντικών τοποθεσιών να συνίσταται:

Εις την κατασκευήν βαθέων (αναστήματος ανδρός) και στενών ορυγμάτων μάχης άτινα δεν καταστρέφονται ούτε από αντιαρματικά, ούτε από α/αρματικές γροθιές.

Εις την κατασκευήν σκεπάστρων βομβαρδισμού (όχι πολ/λείων) διά την προστασίαν του προσωπικού κατά τας ώρας αναπαύσεως.

Εις την ναρκοθέτησιν ωρισμένων υποχρεωτικών σημείων διαβάσεως μόνον.

ιιι. Η επάνδρωσιν των τοποθεσιών τούτων να μη γίνεται δι' ισχυρών δυνάμεων ίνα εν περιπτώσει αποτυχίας, αύτη να είναι όσο το δυνατόν περιωρισμένη. Φυσικά η αποστολή θα είναι άμυνα εφ' ωρισμένο χρόνον.

Κατ' εξαίρεσιν ωρισμένα σημεία ζωτικής σημασίας πρέπει και ισχυρώς να κατέχωνται και πλήρη οργάνωσιν να έχουν, αλλά και αποστολήν αμύνης επί τόπου μέχρις εσχάτων.

ιν. Διά του τρόπου τούτου δυνάμεθα να εξοικονομίσωμεν οργανικάς Μονάδας εφεδρικάς, διατεταγμένας και προσηνατολισμένας προς τας ζωτικάς περιοχάς της ζώνης ευθύνης της Μεραρχίας, εις τρόπον ώστε η επέμβασίς των να είναι επίκαιρος - ισχυρά και αποτελεσματική.

ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟΝ ΣΤΓ 918 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 1949
ΜΠΑΛΟΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΘΕΜΑ: Μάχη ύψ. ΠΑΤΩΜΑ.

ΠΡΟΣ: VIII Μεραρχίαν

ΚΟΙΝ: ΓΕΣ/Α1 - Β΄ΣΣ-
ΣΗΔΜ/Α1

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
ΣΗΔΜ/Α1
Δ.Μ. 891
ΣΤΓ 904 Α/25-6-49

Σχετική υμετέρα Α.Π. 237/7/27/14-6-49 συνοπτική έκθεσις ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ εχθρικής επιθέσεως την 30.V.49.

Τελικά συμπεράσματα επί της όλης μάχης ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ θα εξαχθούν βεβαίως εκ της εμπεριστατωμένης εξετάσεως του Υποστρατήγου Περιβολιώτη, αλλ' από τούδε, βάσει των διατυπώσεων και κρίσεων υμών, επισημαίνομεν ωρισμένα ενδιαφέροντα σημεία.

α) Από της προ της επιθέσεως νυκτός ο εχθρός εκύκλωσε το κέντρον Αντιστάσεως και ετοποθέτησεν εγγύς αυτού πυρ/λα χωρίς να γίνη αντιληπτός.

Τούτο ασφαλώς δεν θα συνέβαινε αν κατά την νύκτα υπήρχον πέριξ του Κ.Α. περίπολοι, ακουστικά φυλάκια, ενέδραι και άλλαι προφυλάξεις.

β) Το πλέον καταστροφικόν και αποτελεσματικόν εχθρικόν όπλον εναντίον του Κ.Α. απεδείχθησαν τα α/αρμ. Πυρ/λα και το εκτελούν άμεσον βολήν Ορ. Πυρ/λον. Ταύτα έβαλον εξ αποστάσεως 400 - 1000 μ. Διατί τα πυρά των ημετέρων πυροβόλων δεν εστράφησαν εναντίον των; Υπήρχεν επί του Κ. Α. παρατηρητής Πυροβολικού;

γ) Ο Δ/τής του Κ.Α. βλέπων την αποτελεσματικήν άμυναν της φρουράς, από πρωίας μέχρι μεσημβρίας, ήτο αισιόδοξος και ουδεμίαν ενίσχυσιν εζήτησεν. Ο Δ/τής του Τάγματος και κυρίως ο Δ/τής της Ταξιαρχίας 75 διατί εφησύχασαν από την αισιοδοξίαν του Δ/τού του Κ.Α.; Πως παρακολουθούντες εκ των παρατηρητηρίων των, δεν αντελήφθησαν την σοβαρότητα της διεξαγομένης μάχης; Εάν αντελήφθησαν τούτο διατί δεν ώθησαν ταχέως όλας τας διαθεσίμους δυνάμεις των, όχι διά να ενισχύσουν την φρουράν του Κ.Α. αλλά διά να καταστρέψουν τον επιτιθέμενον εχθρόν προσβάλλοντες τα πλευρά και τα νώτα της διατάξεως του. Δυνάμεις εφεδρικαί υπήρχον αρκετά εγγύς αλλά δεδομένου ότι ουδέν έτερον Κ.Α. ή ΣΣ προσεβάλλετο ή παρενωχλήτο ηδύναντο να κινήσωσι δι' αντεπίθεσιν το 1/2 τουλάχιστον των δυνάμεων του προγεφυρώματος και του Κ.Α. υψοδ. 970 - Καστάνιανης. Επί του ζητήματος τούτου της διαθεσιμότητος δυνάμεων, έχομεν σημειώσει ότι η VIII Μεραρχία είχεν διατάξει την 75 Ταξ/χίαν (Α.Π. 205/105/25-5-49 Μερ/χίας) να έχη εντός του προγεφυρώματος το 584 Τάγμα μείον 2λοχία κινητήν εφεδρείαν και ότι η Ταξ/χία δεν είχεν συμμορφωθεί προς την διαταγήν ταύτην.

Εν συμπεράσματι: Καίτοι το Κ.Α. απέκρουε επιτυχώς τας εχθρικάς επιθέσεις από πρωίας μέχρι 13.00 ώρας, ουδεμία αντεπίθεσις εξαπελύθη έξωθεν, ουδείς του έδωσε χείρα βοηθείας. Η Φρουρά διά της αντιστάσεώς της παρέσχε την ευκαιρίαν να καταστρέψωμεν τον εχθρόν. Αντ' αυτού κατεστράφη μια ηρωϊκή 2λοχία.

Οι βραδέως αποσταλέντες εκ 2 κατευθύνσεων 2 Λόχοι, άνευ κοινού Διοικητού, ουδέν το αποφασιστικόν ηδύναντο να επιτύχουν.

δ) Συμφωνούμεν με το συμπέρασμα της VIII Μεραρχίας ότι μια αμυντική τοποθεσία οσονδήποτε καλώς και αν είναι ωργανωμένη, δεν δύναται τελικώς παρά να διασπασθή υπό μίας καλώς, προπαρασκευασθείσης, επαρκώς τροφοδοτηθείσης και πεισμόνως ενεργηθείσης επιθέσεως. Τούτο όμως εφ' όσον η άμυνα είναι παθητική ως συνέβη εις το ΠΑΤΩΜΑ. Εάν έχομεν εφεδρείας αρκετάς και προσανατολισμένας και εάν ενεργώμεν δι' αυτών εγκαίρους αποφασιστικάς αντεπιθέσεις και ελιγμούς δυνάμεθα ασφαλώς να καταστρέψωμεν τον επιτιθέμενον.

Είναι γνωστόν το παράπονόν μας και το παράπονόν σας και όλων των Στρατηγών, ότι ο εχθρός αποφεύγει τον αγώνα επί ανοικτού πεδίου όταν όμως την παρέχει και εν πλήρει ημέρα τούτο είναι ευκαιρία δι' ημάς "Όλοι στη μάχη" από χαρακώματα και εφεδρείας.

ε) Συμφωνούμεν προς τα συμπεράσματα υμών, ως προς την πλέον κατάλληλον μορφήν και το είδος των έργων μιας αμυντικής θέσεως, προς αντιμετώπισιν των πυρών α/αρμ. πυροβόλων και των μπαζούκας. Επί του αντικειμένου τούτου σας έχομεν οδηγίας διά της Α.Π. 517/21. 6. 49 διαταγής υμών. Υπενθυμίζομεν εντατικήν εκπαίδευσιν όλων των Λόχων εφεδρειών σας και ιδία κατά παρασκευασμένων ομοιωμάτων Κ.Α. - ΣΣ όπως ηρχίσαμεν εις Δρέπανον και τας άλλας Μεραρχίας.

Αντιστράτηγος Βεντήρης.

ΠΙΝΑΞ ΑΠΩΛΕΙΩΝ

ΗΜΕΤΕΡΩΝ ΚΑΤΑ ΕΧΘΡΙΚΗΝ ΠΡΟΣΒΟΛΗΝ ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ

ΜΟΝΑΣ	ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ			ΟΠΛΙΤΑΙ			
	ΝΕΚΡΟΙ	ΤΡΑΥ-ΜΑΤΙΑΙ	ΑΓΝΟ-ΟΥΜΕ-ΝΟΙ	ΝΕΚΡΟΙ	ΤΡΑΥ-ΜΑΤΙΑΙ	ΑΓΝΟ-ΟΥΜΕ-ΝΟΙ	
582 Τ.Π.	2	4	1	34	23	126	Βάσει στοιχείων εκθέσεως Τάγματος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

α) Ο είς αγνοούμενος Αξ/κός φέρεται ως τραυματίας, κατά πληροφορίας παρουσιασθέντων οπλιτών.

β) Ομοίως εκ των 126 αγνοουμένων οπλιτών οι 62 τυγχάνουσι τραυματίαι.

19

ΘΕΜΑ: Σχέδιον ``ΟΡΜΗ``

ΠΡΟΣ: 26, 27 Ταξιαρχίας / Α1 — ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
Τ.Σ. 26 Ταξιαρχίας / Α1
Υποδιοικητήν Μεραρχίας
(παρά τη 26η Ταξ. Κιλκίς)
Γ΄ Σ. Ιππικού
31 Ταξιαρχίαν/Α1
ΤΣΕ ΛΑΓΚΑΔΑ / Α1
ΚΟΙΝ: Γ΄ΣΣ / Α1
Α1 (3) - Α2 - Α8 - Α9 - Α10
Αμερικανόν Σύνδεσμον
Αρχηγόν Β / Γ Κλάδου

VIII ΜΕΡΑΡΧΙΑ / Α1
ΑΡΙΘ. Α. Π. 4851/108
Αριθ. Αντιτύπου /6
ΣΤΓ 915 4.7.49

Σχετική Α.Π. 8477/27-6-49, Α.Π. 8485/28 - 6 - 49 Γ΄ΣΣ/Α1

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ - ΠΡΟΘΕΣΙΣ

1. Εις ήν περίπτωσιν ο όγκος της VI Συμμοριακής Μεραρχίας (ΜΠΕΛΛΕΣ) επιχειρήση να μετατοπισθή ή να εξορμήση προς περιοχήν ΚΡΟΥΣΙΑ, πράγμα λίαν πιθανόν, η Μεραρχία προτίθεται να αντιμετωπίση την κατάστασιν αποβλέπουσα εις την συντριβήν των συμμοριτών διά του παρόντος σχεδίου ``ΟΡΜΗ`` ως ακολούθως:

ΜΕΘΟΔΟΣ:

2. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ - ΦΑΛΑΓΓΩΝ

(α) Α΄ ΦΑΛΑΓΞ. Υπό διοίκησιν Τ. Σ. 26 Ταξιαρχίας
Εφεδρικόν Τάγμα 26ης Ταξιαρχίας μείον Λόχος εκ των διατεταγμένων εις την περιοχήν ΔΥΤ. ΜΠΕΛΛΕΣ.
Το Τάγμα ΚΡΟΥΣΙΩΝ.

(β) Β΄ ΦΑΛΑΓΞ. Υπό διοίκησιν Τ.Σ. Υποδιοικητού Μεραρχίας.
512 Τ.Π.
Έφιππος Ίλη Γ΄ Σ. Ι.
Τεθωρακισμένα και άρματα ΚΙΛΚΙΣ.
Έτερα εφεδρικά τμήματα άτινα θα υπάρχουν ενδεχομένως εις ΚΙΛΚΙΣ.

(γ) Γ΄ ΦΑΛΑΓΞ. Υπό διοίκησιν ΤΣΕ ΛΑΓΚΑΔΑ.
Αι επί της οδού ΛΑΧΑΝΑ - ΘΕΣ/ΝΙΚΗ δυνάμεις του 67 Τ.Ε.
Λόχος ΤΣΑΛΙΚ ΜΑΧΑΛΑ.

(δ) Δ΄ ΦΑΛΑΓΞ. Υπό διοίκησιν Τ. Σ. Ε. ΛΑΓΚΑΔΑ.
Εφεδρικόν Τάγμα 27ης Ταξιαρχίας.

(ε) Γ΄ Σ. Ι. (Δ/σις και 2 Ίλαι).

(στ) ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ. Θα διατεθή:
Εις Ουλαμός εκ της περιοχής 26ης Ταξιαρχίας προς υποστήριξιν Α΄ και Β΄ ΦΑΛΑΓΓΩΝ.
Μία Πυρ/χία Π. Π. εκ της περιοχής 27ης Ταξιαρχίας προς υποστήριξιν Γ΄ και Δ΄ ΦΑΛΑΓΓΩΝ.

(ζ) ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ. Θα διατεθή:
Διμοιρία μείον Ομάς 717 Λ.Μ. εκ της 26ης Ταξιαρχίας, διά την Α΄ ΦΑΛΑΓΓΑ.
Διμοιρία μείον Ομάς 717 Λ.Μ. εκ της 27ης Ταξιαρχίας, διά την Δ΄ ΦΑΛΑΓΓΑ.

(η) ΕΦΕΔΡΕΙΑΙ: α) Τα εις ΣΕΡΡΑΣ υπάρχοντα εφεδρικά τμήματα.

3. ΓΕΝ. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ:

(α) Διά την Α΄ ΦΑΛΑΓΓΑ.
``Α`` ΟΡΤΑ ΚΑΡΑ (Ρ.0493) - ΚΡΟΥΣΙΑ (Ρ.0295) είτε (αναλόγως προσφάτων πληροφοριών).
``Α1`` ΔΥΣΩΡΟΝ (Ι.9806) - ΨΗΛΟ ΧΩΡΙΟ (Ι.9703) - ΚΑΒΑΚ (Ο.9896).

(β) Διά την Β΄ ΦΑΛΑΓΓΑ.
``Β`` ΚΙΛΚΙΣ - ΤΕΡΠΥΛΟΝ (Ο.9287) - ΚΟΚΚΙΝΙΑ (Ο.9691) - ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΙΟ (Ο.9993) - ΚΡΟΥΣΙΑ είτε (αναλόγως προσφάτων πληροφοριών).
``Β1`` ΚΙΛΚΙΣ - ΚΟΡΩΝΟΥΔΑ (Ο.9581) - ΑΝΑΒΡΥΤΟΝ (Ρ.0088) - ΑΣΑΡ ΤΕΠΕ (Ρ.0789).

(γ) Διά την Γ΄ ΦΑΛΑΓΓΑ.
ΛΑΧΑΝΑΣ - ΙΣΩΜΑ (Ρ.0783) - ΚΛΕΙΣΤΟΝ (Ρ.0586).

(δ) Διά την Δ΄ ΦΑΛΑΓΓΑ.
``Δ`` ΧΕΙΜΑΡΟΣ (Ρ.1884) - ΚΡΟΥΣΙΑ είτε (αναλόγως προσφάτων πληροφοριών).
``Δ1`` ΣΤΡΥΜΩΝΙΚΟΝ (Ρ.2286) - ΤΡΙΑ ΔΕΝΔΡΑ (Ρ.1586) - ΧΑΤΖΗ ΣΑΛΕΡ (Ρ.1293).

4. ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ:

(α) Διά τας Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄ ΦΑΛΑΓΓΑΣ:
(ι) Να ενεργήσωσι δραστηρίως επί των δοθεισών ως άνω γεν. κατευθύνσεων.

(β) Διά τα τμήματα εδραιώσεως επί ΚΡΟΥΣΙΑ:
(ι) Να διατηρήσωσι τας θέσεις των και να αποφράξουν πιθανάς διαβάσεις συμμοριτών.
(ιι) Να βοηθήσωσι τα τμήματα κινήσεως (Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄ Φ.).

(γ) Διά τα εναπομένοντα εις τας υπωρείας του ΜΠΕΛΛΕΣ τμήματα:
(ι) Να απαγορεύσωσιν αναστροφήν συμμοριτών προς ΜΠΕΛΛΕΣ.
(ιι) Να απαγορεύουσι διείσδυσιν ετέρων συμμοριακών δυνάμεων εκ ΜΠΕΛΛΕΣ προς ΚΡΟΥΣΙΑ.
(ιιι) Να αγκιστρώσωσι τους επί ΜΠΕΛΛΕΣ συμμορίτας διά δραστηριότητος ισχυρών περιπόλων μάχης.

(δ) Διά το Γ΄ Σ. Ι. (Δ/σις και 2 Ίλαι).
(ι) Αναγνωρίσεις εις την κοιλάδα ΕΥΚΑΡΠΙΑ (Ο.8891) - ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ (Ι.8802) και τας εκατέρωθεν αυτής κορυφογραμμής προς αναζήτησιν πληροφοριών περί του εχθρού.
(ιι) Κάλυψις ΚΙΛΚΙΣ εκ της γεν. κατευθύνσεως κοιλάδος ΕΥΚΑΡΠΙΑΣ - ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ και εκατέρωθεν κορυφογραμμών.

ΕΝΔΟΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΙ:

5. ΤΑΚΤΙΚΑ ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΑ:

(α) Μεραρχίας περιοχήν ΛΑΧΑΝΑ.

(β) 26ης Ταξιαρχίας περιοχήν ΡΟΔΟΠΟΛΕΩΣ αρχικώς είτα ΨΗΛΟ ΧΩΡΙΟ.

(γ) Υποδ/τού Μεραρχίας αρχικώς ΚΙΛΚΙΣ επέκεινα περιοχή κατά τον άξονα Β΄ ΦΑΛΑΓΓΟΣ.

(δ) ΤΣΕΛ αρχικώς περιοχή ΛΑΧΑΝΑ επέκεινα περιοχή ΤΣΑΛΙΚ ΜΑΧΑΛΑ (Ρ.1487), ΤΡΙΑ ΔΕΝΔΡΑ.

6. Διά την εφαρμογήν του σχεδίου θα δοθή σήμα υπό την μορφήν:
``Εφαρμόσατε σχέδιον ΟΡΜΗ περίπτωσις ``ΜΗΔΕΝ`` οπότε ισχύουν αι κατευθύνσεις ``Α``, ``Β``, ``Γ``, ``Δ``.
``Εφαρμόσατε σχέδιον ``ΟΡΜΗ`` περίπτωσις ``ΕΝΑ`` οπότε ισχύουν αι κατευθύνσεις ``Α1``, ``Β1``, ``Γ``, ``Δ1``.

7. <u>ΒΑΣΙΚΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΣ</u>.

Η επιτυχία του σχεδίου προυποθέτει:
Επίμονον αναζήτησιν και έγκαιρον διαβίβασιν των πληροφοριών.
Προσεκτικήν και μυστικήν προπαρασκευήν.

8. Επί τη βάσει του παρόντος οι παραλήπται:

(α) Να συντάξωσι τα μερικά σχέδιά των επειγόντως υποβάλλοντες ταύτα εν αντιγράφω εις την Μεραρχίαν εντός διημέρου από λήψεως.
(β) Να προβώσιν εις συντόνους προπαρασκευάς.

ΑΝΑΦΕΡΑΤΕ ΛΗΨΙΝ δι' ανοικτού σήματος.

ΛΑΪΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
Υποστράτηγος - Διοικητής

Κ.Σ. / Γ.Ε.
Ακριβές αντίγραφον
Τ.Σ.Υ.

Κατανομή Αντιτύπων:

1. 26 Ταξιαρχία	10. Αρχηγός Β/Γ Κλάδου
2. 27 Ταξιαρχία	11. Α2
3. Τ.Σ. 26 Ταξιαρχίας	12. Α8
4. ΤΣΕ ΛΑΓΚΑΔΑ	13. Α9
5. Υποδιοικητής Μεραρχίας	14. Α10
6. Γ΄ Σ. Ιππικού	15. Α1
7. 51 Ταξιαρχία	16. Α1
8. Γ΄ΣΣ	17. Α1
9. Αμερικανός Σύνδεσμος	

20

ΓΕΣ /Α1 - Α2

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
ΥΠ' ΑΡΙΘ. 22
Ιούνιος - Ιούλιος 49

Εβδομαδιαία Έκθεσις επί των Επιχειρήσεων
από 270001 Ιουνίου μέχρι 040000 Ιουλίου

I. ΟΥΣΙΩΔΕΙΣ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. ΙΧ Μεραρχία (Τ.Σ.) και 41 Ταξ. εκ περιοχ. ΑΓΡΙΝΙΟΥ - ΛΟΓΓΙΣΤΗΣ εις περ. Δ. ΞΥΝΙΑΔΟΣ.

2. 72 Ταξιαρχία εκ ΒΑΡΔΟΥΣΙΩΝ εις περ. ΟΘΡΥΟΣ δι' επιχειρήσεις.

3. 12ον ΕΣΠ εκ περιοχής ΚΟΖΑΝΗΣ εις περ. ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ.

4. 21 Ταξ. εκ περ. ΒΕΥΗΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ εις περ. ΚΟΖΑΝΗΣ δι' εκπαίδευσιν.

5. 33 Ταξ. εις θέσεις 21ης Ταξιαρχίας.

6. Σ. Δ. Θράκης ανέλαβε υπό την ευθύνην της την περ. μεταξύ ΝΕΣΤΟΥ - ΕΒΡΟΥ.

7. Η VII Μεραρχία ομοίως την περιοχήν μεταξύ ΑΞΙΟΥ - ΝΕΣΤΟΥ (πλήν ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ) με την 26ην Ταξ. εις περ. ΚΙΛΚΙΣ - ΜΠΕΛΕΣ, 27ην Ταξ. εις περ. Α. ΜΠΕΛΕΣ ΑΓΓΙΣΤΡΟΥ, 25ην Ταξ. εις περ. ΔΡΑΜΑΣ, ΤΣΕ ΣΕΡΡΩΝ, Λαγκαδά εις περ. ΒΕΡΤΙΣΚΟΥ - ΚΕΡΔΥΛΛΙΩΝ.

8. Η Διοικ. Επιχ. ΣΕΡΡΩΝ εις ΚΑΒΑΛΑΝ, υπό την VIII Μεραρχίαν ως ΔΕΚ.

9. 31η Ταξιαρχία εκ περ. ΜΠΕΛΕΣ εις εφεδρείαν, αντικατασταθείσα υπό της 26ης Ταξ.

10. ΤΣ Γ΄ΣΣ, ΧΙ Μερ. και 31, 32 Ταξ. Ε΄ ΜΟΚ εις περ. ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ δι' επιχειρήσεις.

II. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΥΡΕΙΑΣ ΜΟΡΦΗΣ

11. ΠΥΡΑΥΛΟΣ

(α) ΑΣΔΣΕ (περ. Ν. ΑΛΜΥΡΟΥ - ΞΥΝΙΑΔΟΣ - ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΥ - ΑΓΡΑΦΩΝ)

ι. ΟΘΡΥΣ

Συνεχίσθησαν δραστηρίως αι εξερευνήσεις. Την 30/6 έλαβε χώραν συμπλοκή εις ΨΗΛΟΡΑΧΗΝ (Υ.3977) (Κ. Ν. 9, Σ. 9) μετά την οποίαν το μείζον μέρος των Κ. διέφυγε προς ΠΗΛΙΟΝ.

Την 3/7 εις περ. ΑΡΚΟΥΔΟΡΕΜΜΑ (Υ.5077) ανευρέθη νοσοκομείον των Κ. (Κ.Ν. 8, Σ. 16).

ιι. Εις την υπόλοιπον περιοχήν επίσης συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις καθ' άς εξοντώθησαν ολιγομελείς Κ.Σ. μεταξύ των οποίων αρκετά στελέχη (Δ/τής 172 Ταξ., Διοικ. ΙΙ /172 Ταγμ. κά.) και περισυνελέγησαν υλικά και είδη οπλισμού.

(β) IX Μεραρχία (Δ. ΞΥΝΙΑΔΟΣ - περ. ΦΟΥΡΝΑ - ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ - ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ)

Κατά τας γενομένας εξερευνήσεις έλαβον χώραν συμπλοκαί τινες, εξ ων αι σπουδαιότεραι την 28/6 εις περ. ΣΦΕΝΔΑΜΗΣ (Χ.8578) (Κ.Ν. 4, Σ. 18, Π. 3) και την 29/6 εις περ. ΑΝΩ ΑΧΕΛΩΟΥ (Κ.Ν. 6, Σ. 11 εκ του Επιτελείου ΚΡΑΝΕ).

Συνελήφθησαν αυτοαμυνίται, μέλη οικογενειών των Κ. και περισυνελέγησαν υλικά τούτων.

(γ) XV Μεραρχία (ΝΕΥΡΟΥΠΟΛΙΣ - ΑΡΓΙΘΕΑ - ΚΟΖΙΑΚΑΣ - ΧΑΣΙΑ - ΟΡΛΙΑΚΑΣ)

Εξερευνήσεις καθ' άπασαν την περιοχήν μετά μικροσυμπλοκών. Την 27/6 εξοντώθη Λόχος Κ. εις περ. ΕΛΑΦΙ (Σ.6679) ΧΑΣΙΩΝ (Κ.Ν. 26, Σ. 9).

(δ) 83 Περιοχή (ΠΗΛΙΟΝ - ΒΟΛΟΣ)

ι. Την 1/7 τμήματα της Δ΄ ΜΟΚ προσέβαλον διαφυγόντας έξ ΟΘΡΥΟΣ Κ. (Ίδε ανωτέρω παρ. II α ι) εις περ. ΚΕΡΑΣΙΩΝ (Τ.7812) (Κ.Ν. 19, Σ. 8, Π. 2. Μεταξύ τούτων πολλά στελέχη.

Συνεχίζονται αι εξερευνήσεις.

ιι. Εις την περ. ΠΗΛΙΟΥ (Τ.9005) εξερευνήσεις μετά μικροσυμπλοκών άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

(ε) Σ.Δ. Θεσσαλίας (ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ - ΚΑΜΒΟΥΝΙΑ - Κ. ΟΛΥΜΠΟΣ - ΟΣΣΑ)

Δραστηριότης ημετέρων αναγνωρίσεων και ενεδρών εις περ. ΟΣΣΗΣ (Τ.6052) Κ. ΟΛΥΜΠΟΥ και ΠΙΕΡΡΙΩΝ. Περισυνελέγησαν πολλά αιγοπρόβατα και βοοειδή των Κ. και κατεστράφησαν εγκαταστάσεις τούτων.

(στ) Αποτελέσματα της επιχειρήσεως κατά την εβδομάδα:

Ημετέρων Ν. 5, Τ. 17, Α. 3 Σύνολον 25
Κ.Σ. Ν. 101, Σ. 222, Π. 74 Σύνολον 397 Αυτ/ται 105

Περισυνελέγησαν: 109 τυφέκια, 36 αυτόματα, 33 οπλ/λα, 6 πολ/λα, 83 κτήνη, 17 νάρκαι, 4500 αιγοπρόβατα κλπ.

III. ΛΟΙΠΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ και ΣΥΜΒΑΝΤΑ

ΑΣΔ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

12. Πελοπόννησος

Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις με ικανοποιητικά αποτελέσματα.

13. Κεφαλληνία

Εξερευνήσεις άνευ επαφής μετά των Κ. Ανευρέθησαν υλικά τούτων.

ΑΣΔΑΝ.

14. Σ.Δ. Σάμου

Εξερευνήσεις άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

ΣΗΔΜ.

15. VIII Μεραρχία (ΗΠΕΙΡΟΣ - Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ)

(α) Ήπειρος

ι. Συνεχίσθη η καταδίωξις των υπολειμμάτων Κ.Σ. εις περ. ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ.

Τμήματα της Ιης Ταξ. Καταδρομών και του 528 Τ.Π. συνεπλάκησαν μετά τούτων την 29/6 εις περ. ΣΤΑΥΡΟΣΚΙΑΔΙ (Ρ.7193) και την 1/7 εις ΜΑΚΡΥΚΑΜΠΟΝ (Ρ.6770) - ΑΓ. ΣΩΖΩΝΤΟΣ (Ρ.7192) - ύψ. 1002 (Ρ.6894). Ούτοι αφού ανετράπησαν από τας

ανωτέρω θέσεις διέφυγον την 2/7 εις Αλβανικόν έδαφος εκ περιοχής ΔΡΥΜΑΔΩΝ (Ρ.7198). Συνέχεια των εξερευνήσεων ουδέν απέδωσεν.

ιι. Εις την λοιπήν ΗΠΕΙΡΟΝ, δράσις αναγνωρίσεων και περιπόλων.

(β) Γράμμος

ι. Ζωηρά παρενοχλητική δράσις διά πυρών εκατέρωθεν, κατά μήκος του μετώπου.

ιι. Περίπολοι των Κ. εις περ. ΚΑΣΤΑΝΙΑΝΗΣ (Ν.0708) και ύψ. 1496 (Ν.1507) κατεδιώχθησαν.

ιιι. Την 1/7 τμήμα ενεργήσαν νυκτερινόν εγχείρημα εις ΑΓ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥΣ (Ν. 0309) κατέστρεψε αμυντικά έργα των Κ. και εξώντωσε τμήμα τούτων (Κ.Ν. 28).

Β΄ΣΣ

16. Τ.Σ. Πενταλόφου (Ν. Δ. ΓΡΑΜΜΟΣ - ΟΡΛΙΑΚΑΣ - ΓΡΕΒΕΝΑ)

(α) Οι Κ. ενήργησαν ναρκοθετήσεις εις περ. ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΥ (Ν. 2713) και παρενοχλήσεις τμήματος εις ΚΟΥΤΣΟΥΡΟ (Ν.1810).

Την 29/6 φάλαγξ 250 περίπου Κ. εκ ΓΡΑΜΜΟΥ διά ΖΟΥΖΟΥΛΙΩΤΙΚΟΥ ΡΕΜΜΑΤΟΣ (Ν.2207), αφού παρηνώχλησε ημέτερα τμήματα εις (Ν.2107) διέφυγε προς Ν.

Κινηθέντα τμήματα προς καταδίωξιν της συνεπλάκησαν μετ' αυτής την 29/6 εις ΡΕΝΤΑΝ (Σ.2497). Τελικώς αύτη διέφυγε νοτιώτερον. Εξερευνήσεις της περ. ΓΟΜΑΡΑΣ (Σ.2692) - ΒΑΣΙΛΙΤΣΗΣ (Σ.2688) - ΔΙΣΤΡΑΤΟΥ (Σ.2088) - ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ (Σ.2097), ουδέν απέδωσαν.

17. Ι Μεραρχία (Δ. ΓΡΑΜΜΟΣ - ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΡΙΑ)

Παρενοχλήσεις εκατέρωθεν κατά μήκος μετώπου εις ΓΡΑΜΜΟΝ και ιδίως περ. ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ (Ν.1837).

18. ΣΔΔ Μακεδονίας (ΒΕΝΤΖΙΑ - ΒΟΥΡΙΝΟΣ - ΚΟΖΑΝΗ)

Αναγνωρίσεις ημετέρων μετά μικροσυμπλοκών εις περ. καμπής ΑΛΙΑΚΜΟΝΟΣ (Σ.6988) (Σ.7382) και ΒΟΥΡΙΝΟΥ (Ν.7903).

19. Χ. Μεραρχίας (Ν. τομεύς ΒΙΤΣΙ)

(α) Οι Κ. παρηνώχλησαν διά Πυρ/κού ημέτερα τμήματα κατά μήκος του μετώπου. Ενήργησαν επίσης αριθμόν τινα ναρκοθετήσεων.

(β) Συνήθης δράσις ημετέρων.

20. ΙΙ Μεραρχία (Α΄ Τομεύς ΒΙΤΣΙ - ΑΜΥΝΤΑΙΟΝ - ΠΤΟΛΕΜΑΙΣ - Δ. ΒΟΡΑΣ)

(α) Οι Κ. παρηνώχλησαν κατ' επανάληψιν, διά Πυρ/κού, τα τμήματα περ. ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΩΝ (Ν.5364) - ΔΕΡΒΕΝ (Ν.5266) και την 30/6 την ΦΛΩΡΙΝΑΝ. Ενήργησαν επίσης ναρκοθετήσεις τινας εις πεδ. ΦΛΩΡΙΝΗΣ και αρπαγάς τροφίμων εκ χωρίων Δ. ΒΕΡΜΙΟΥ (Ν.9245).

(β) Δράσις ημετέρων ενεδρών και αναγνωρίσεων άνευ σημαντικών αποτελεσμάτων.

Γ΄ΣΣ

21. ΧΙ Μεραρχία (ΟΛΥΜΠΟΣ - ΠΙΕΡΡΙΑ - ΒΕΡΜΙΟΝ - ΒΟΡΑΣ - ΤΖΕΝΑ - ΠΑΪΚΟΝ)

(α) Οι Κ. ενήργησαν παρενοχλήσεις τινάς ημετέρων τμημάτων διά πυρών και προξένησαν ζημίας εις εκσκαφέα περ. ΣΚΥΔΡΑΣ (Ο.2063).

(β) Αναγνωρίσεις ημετέρων εις περ. Νοτίου ΒΕΡΜΙΟΥ (Ο.1042) (Ο.1537) (Ο.1433), ουδέν εσημείωσαν.

22. VII Μεραρχία ΚΟΡΩΝΑ - ΜΠΕΛΛΕΣ - ΚΕΡΔΥΛΛΙΑ - ΜΕΝΟΙΚ. - ΤΣΑΛ - ΦΑΛΑΚΡΟΝ

(α) Οι Κ. ενήργησαν ναρκοθετήσεις σιδ. γραμμής εις περ. ΔΟΙΡΑΝΗΣ (ζ. 8109) και προσβολήν αμαξοστοιχίας εις ΔΟΒΑ ΤΕΠΕ (ζ. 9015).

Την 291720 κατόπιν αιφνιδιαστικής επιθέσεως κατέλαβον το Σημ. Στηρ. ΟΚΡΑΝΤΕΝΑΣ (Κ.1916) (Η. Αγν. 10 (1 Αξ.). Την 30/6 ημέτερα τμήματα ανακατέλαβον τούτο.

(β) Δράσις ημετέρων αναγνωρίσεων και ενεδρών καθ' άπασαν την περιοχήν: Εις ΜΕΝΟΙΚΙΟΝ (Κ.6102) ανευρέθη αποθήκη οπλισμού των Κ.

23. ΣΔΚ Μακεδονίας (ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ)

Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις. Την 28/6 εις περ. ΠΛΙΒΟΥΝΙ (Π.5415) ανευρέθη Νοσοκομείον των Κ. (Κ.Σ. 10.).

24. Σ.Δ. Θράκης (ΘΡΑΚΗ)

(α) Οι Κ. ενήργησαν ναρκοθετήσεις τινας εις περ. ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Γ.4803) (Γ.5102).

(β) Εξερευνήσεις ημετέρων. Εις περ. Β. ΚΟΜΟΤΙΝΗΣ (Λ.9697) ανευρέθη αποθήκη οπλισμού των Κ. και εις περ. ΜΠΟΥΚΑΤΕ (Μ.3576) τρεις τοιαύται με τρόφιμα.

IV. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

25. Απώλειαι της εβδομάδος

Μ.Μ	ΗΜΕΤΕΡΩΝ							ΣΥΜΜΟΡΙΤΩΝ				
	Νεκροί		Τραυματ.		Αγνοουμ.		ΣΥΝΟΛ.	ΝΕΚΡΟΙ	ΣΥΛΛ.	ΠΑΡ	ΣΥΝΟΛ.	ΑΥΤ
	Αξ	Οπλ.	Αξ.	Οπλ.	Αξ.	Οπλ.						
ΑΣΣ		8	1	26		3	38	112	246	80	438	148
ΣΗΔΜ	4	20	9	97		1	131	56	2	24	82	
ΓΣΣ		8		5	1	7	21	6	3	47	56	
ΑΣΔΑΝ								1	1	1	3	
ΑΣΔΠ								5	7	22	34	
ΣΥΝ	4	36	10	128	1	11	190	180	259	174	612	148

26. Απώλειαι μηνός Ιουνίου

Ημετέρων Ν. Α. 16, Ν. Ο. 274, Τ. Α. 40, Τ. Ο. 590, Α. Α. 3, Α. Ο 242.
Σύνολον 1165
Κ.Ν. 898 - (Σ.1168) - Π. 749 Σύνολον 2815.
Αυ/ται Σ. και Π. και Μέλη οικογενειών Κ. 816.

27. Λοιπά αποτελέσματα

Συνεχίσθη η καταδίωξις και φθορά των Κ. εις περ. Επιχειρήσεως ΠΥΡΑΥΛΟΥ όπου οι απομένοντες στερούνται παντός εφοδίου και προσπαθούν να σωθούν κρυπτόμενοι ατομικώς ή κατά μικράς ομάδας.

Β΄ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ - ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

28. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Ουδέν αξιόλογον.

29. ΠΑΡΝΑΣΟΣ - ΓΚΙΩΝΑ - ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ

Υπολείμματα 200 ΚΣ. περίπου της ΙΙ ΚΣ Μ. προσπαθούν να σωθούν δι' αποκρύψεως.

30. ΟΘΡΥΣ - ΞΥΝΙΑΣ

Εις την περιοχήν ταύτην ευρίσκοντο η 22 Μ. Χ. και υπολείμματα 192 Ταξ. υπό ΦΙΤΣΙΛΗΝ και διεπεραιώθη εκ ΔΥΣΜΩΝ η έφιππος Ταξ. ΓΚΑΤΖΙΩΡΑ. Κατά την λήξασαν εβδομάδα προσεβλήθησαν επανειλημμένως υπό των ημετέρων και υπέστησαν σοβαράν μείωσιν.

Υπολείμματα 75 ΚΣ. εκ τούτων μετά Επιλαρχίας ΤΖΗΜΑ της Ταξ. ΓΚΑΤΖΙΩΡΑ εκινήθησαν 30/6 προς ΠΗΛΙΟΝ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ εν κακή καταστάσει, προσβληθέντα κατά την κίνησίν των και φονευθέντος του ΤΖΗΜΑ Δ/τού Επιλαρχίας και συλληφθέντος του ΠΕ της Ταξ. ΜΙΜΗ.

31. ΑΓΡΑΦΑ - ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ - ΚΟΖΙΑΚΑΣ

Εις την περιοχήν ταύτην εξακολουθούν να παραμένουν υπολείματα Δ/σεως ΚΓΑΝΕ, 138 Ταξ., 11, 15, 25, 55 και 60 Μ. Χ., δυνάμεως περίπου 350 ΚΣ. άνευ δράσεως. Προσπαθούν ατομικώς ή κατά μικράς ομάδας να σωθούν κρυπτόμενοι και τελούντες υπό αθλίας συνθήκας.

32. ΧΑΣΙΑ - ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ

Μετά την εξόντωσιν του ΜΠΑΜΠΑΝΗ δεν απέμεινεν οργανωμένον ΚΣ. τμήμα.

33. ΟΛΥΜΠΟΣ - ΠΙΕΡΡΙΑ

Παραμένει η Διλοχία ΜΑΥΡΟΥΔΗ μετά τινων Λ.Π. και αόπλων δυνάμεως περίπου 200 άνευ ουδεμιάς δράσεως.

34. ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ - ΟΣΣΑ - ΠΗΛΙΟΝ

Γιάφκαι και Λ. Π. Επίσης διεπεραιώθησαν υπολείμματα Ταξ. Ιππικού έξ ΟΡΘΡΥΟΣ, άνευ δράσεως τινός.

35. ΟΡΛΙΑΚΑΣ - ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΡΙΑ

Παραμένει η Ταξ. ΒΡΑΤΣΙΑΝΟΥ, ήτις στερουμένη ίσως σαμποταριστικού υλικού και υποστάσα κτυπήματα τινά δεν παρουσίασε δράσιν κατά την λήξασαν εβδομάδα.

36. ΠΩΓΩΝΙ

Τα υπολείμματα της Ταξ. ΠΕΤΡΙΤΗ προσπαθούντα να διατηρηθούν εις ΠΩΓΩΝΙ μετά των εκεί ΚΣ. υπέστησαν επανειλημμένας προσβολάς.

37. ΓΡΑΜΜΟΣ

Σημειούνται τα κάτωθι γεγονότα της εβδομάδος ταύτης:

(α) Δράσις αναγν. Περιπόλων ΚΣ. εις τα μετόπισθεν του Νοτίου τομέως.

(β) Επιβεβαιούται η είσοδος των Ταγ. ΦΕΡΡΑΙΟΥ και ΜΠΑΝΤΕΚΟΥ από 19/6.

(γ) Έξοδος ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ με τρεις Λόχους προς ΝΟΤΟΝ.

(δ) Ανασυγκρότησις 108 Ταξ. εκ 3 Ταγμάτων εις περιοχήν ΓΕΡΑΚΟΦΩΛΗΑΣ (Ν.0318) φερομένης και ταύτης ως εφεδρείας εις ΓΡΑΜΜΟΝ. Εκ τούτων συνάγεται ότι οι ΚΣ. έχουν δυνατότητα ν' αναπτύξουν επιθετικήν δράσιν και δεν πρέπει να αποκλεισθή τοιαύτη των ενέργεια, μάλλον συντόμως με προτεραιότητα εν τη περιοχή των ΖΟΥΖΟΥΛΙΩΤΙΚΟΥ και ΜΑΔΡΙΤΣΑ προς διεύρυνσιν του ελεγχομένου χώρου των και αντιπερισπασμόν των υπ' αυτών αναμενομένων ενεργειών ημών κατά ΒΙΤΣΙ.

38. ΒΟΥΡΙΝΟΣ - ΣΙΝΙΑΤΣΙΚΟ

Η Διλοχία ΤΖΑΒΕΛΑ εισήλθεν εις ΒΙΤΣΙ. Η 713 Διλοχία και το 551/105 Τ. μετά την καταδίωξίν των μέχρι ΒΑΣΙΛΙΑΔΟΣ δεν έδωσαν σημεία ζωής. Φαίνεται ΔΕΝ εισήλθον εις ΒΙΤΣΙ, παραμένουσαι εις περιοχήν ΡΑΔΟΣΙ εν κακή καταστάσει και αποδεκατισμέναι.

Μία ετέρα Διλοχία, μη εξακριβωθείσα, εξήλθεν προς ΣΙΝΙΑΤΣΙΚΟ, φαίνεται μάλλον προς αντικατάστασιν εισελθούσης Διλ. ΤΖΑΒΕΛΑ. Η προσπάθεια της ΚΣ. ηγεσίας ΒΙΤΣΙ προς δημιουργίαν αντιπερισπαστικής δράσεως εις τα μετόπισθεν ημετέρας διατάξεως ΒΙΤΣΙ φαίνεται μάλλον αποτυχούσα. Έν τούτοις η προσπάθεια προς δράσιν εις τα μετόπισθεν ημών δεν φαίνεται να εγκατελήφθη.

39. ΒΙΤΣΙ

Παρατηρείται έντασις επαγρυπνήσεως και προσπάθεια ενισχύσεως γενικώς της αμύνης του χώρου τούτου. Κ ΚΣ. ηγεσία αποδίδει σοβαρωτάτην σημασίαν εις την διατήρησιν του ΒΙΤΣΙ, εξ ού και η προσπάθεια προς εξοικονόμησιν εφεδρειών. Ήδη διαθέτει προς τούτο τρεις Ταξιαρχίας.

102 Ταξ. νεοσυσταθείσα (εγκατεστημένη εν Β. γραμμή)
105 Ταξ.
Ταξ. Σχ. Αξ/κών προελθούσα εκ ΓΡΑΜΜΟΥ.

Δεν παρετηρήθη ετέρα αύξησις του Πυρ/κού της περιοχής ταύτης, όπερ όμως είναι ήδη αρκετόν. Οι ΚΣ. ήδη έχουν δυνατότητας διά τοπικάς κρούσεις εις το μέτωπον τούτο με σκοπόν την βελτίωσιν των αμυντικών θέσεών των, και η εκδήλωσις τοιαύτης δράσεως δεν πρέπει ν' αποκλείεται. Αν και προς το παρόν φαίνεται ότι τους απασχολεί μάλλον η βελτίωσις και ισχυροποίησις της αμυντικής των διατάξεως.

40. ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ - ΒΕΡΜΙΟΝ

Το μόνον αξιόλογον γεγονός είναι η μεταβίβασις εις ΒΙΤΣΙ και επιστροφή εντός 8ημέρου της επιλαρχίας ΘΑΝΑΣΗ δυν. 140 ΚΣ. διά δρομολογίου: ΠΟΛΥΠΛΑΤΑΝΟΥ (Ν.6180) - ΚΑΛΙΝΙΚΗ (Ν.6577) - ΣΚΟΠΟΣ (Ν.8177). Σκοπός της κινήσεως ταύτης ήτο ο ανεφοδιασμός.

41. ΜΠΕΛΛΕΣ - ΚΡΟΥΣΙΑ

Εις την περιοχήν ταύτην ευρίσκεται η VI ΚΣ. Μερ. ήτις έχει τρεις κυρίας βάσεις:

ΚΟΡΩΝΑ (677 Μονάς).
ΔΥΤ. ΜΠΕΛΛΕΣ (20 ΚΣ. Ταξ.).
ΑΝΑΤ. ΜΠΕΛΛΕΣ (132 ΚΣ. Ταξ.)

Ανέπτυξε δράσιν εις παρενοχλήσεις ημετέρων θέσεων λεηλασίας χωρίων και σαμποτάζ επί της σιδηρ. γραμμής.

Δεν πρέπει να αποκλείεται προσπάθεια αναμολύνσεως περιοχής ΚΡΟΥΣΙΩΝ και προς ΝΟΤΟΝ.

42. ΣΤΡΥΜΩΝ - ΕΒΡΟΣ

Ουδεμία δράσις της VII ΚΣ. Μερ.

43. ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Δύναμις ΚΣ. την 26 23 59	17600
Απώλειαι εβδομάδος (μείον 25°/οέκ Δ. Π.	450
Στρατολογία αναφερθείσα	120
Είσοδοι έξ ΟΜΟΡΩΝ εξακριβωθείσαι	130
Υπόλοιπον δυνάμεως την 03 23 59	17400

Ο Διευθυντής ΑΙ/ΓΕΣ

Τ.Σ.Υ.
Συν/χης Θ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

21

Δι' αξιωματικού συνδέσμου.
ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
Ιη ΜΕΡΑΡΧΙΑ /ΑΙ
Α. Α.Π. Φ. 16/843Α
ΣΤΓ 919 τη 5.7.49

ΘΕΜΑ: Υποβολή Σχεδίων ενεργείας μετά εκτιμήσεως Στρατ. Καταστάσεως.
ΠΡΟΣ: Β΄ΣΣ / ΑΙ
ΚΟΙΝ: Γραφ. Μεράρχου - Επιτελάρχου
Α1 / Μερ/χίας

Σχετική Α. Α.Π. Φ. 107/25/1. 7. 49 Β΄ΣΣ /Α1

1. Υποβάλλομεν συνημμένως τα κάτωθι:

α) Σχέδιον ενεργείας υπ' αριθ. 1.
β) Σχέδιον ενεργείας υπ' αριθ. 2.
γ) Εκτίμησις καταστάσεως εξ ής απέρρευσαν υποβαλόμενα Σχέδια.

2. Διά την εκπλήρωσιν ενός των ανωτέρω σχεδίων υποβάλλομεν τας κάτωθι προτάσεις.

α) Διάθεσις της Μεραρχίας προς υποστήριξιν μιας εισέτι Μοίρας Πεδινού Πυρ/κού και μιας Πυρ/χίας Μέσου Πυρ/κού.

β) Την έγκαιρον αποδέσμευσιν της Μεραρχίας επί των υποχρεώσεων ασφαλείας αστικών κέντρων ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ - ΒΟΓΑΤΣΙΚΟΥ - ΑΡΓΟΥΣ και ΛΑΤΟΜΙΟΥ ΑΜΑΓΚ, διά την εξοικονόμησιν μιας διλοχίας 595 Τ. Π.

Τ.Σ.Υ.
ΘΕΜ. ΚΕΤΣΕΑΣ
ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ ΜΕΡΑΡΧΟΣ

ΣΧΕΔΙΟΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Υπ' αριθ. 1

1. <u>ΓΕΝΙΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΙ</u>

Η κατάληψις του ύψ. 1425 θα ενεργηθή διά νυκτερινής, αρχικώς σιωπηράς, επιθέσεως και διά μέσου του ΑΛΒΑΝΙΚΟΥ εδάφους με κάλυψιν εκ του δεξιού (ΑΛΒΑΝΙΚΟΥ) προς το 1309 και ΑΝΩΝΥΜΟΥ, και με δευτερεύουσαν ενέργειαν προς ΓΙΑΝΝΟΧΩΡΙ - ΣΛΕΠΕΣΟΥΜΕΝΑ και μετωπικης τοιαύτης εκ του προωθημένου λόχου ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ (Ν.180350)

2. <u>ΔΥΝΑΜΕΙΣ</u>

(α) Επί της κυρίας κατευθύνσεως (Α) είς λόχος με αποστολήν την αιφνιδιαστικήν και εκ των νώτων κατάληψιν του 1425.

(β) Λόχος μείον διμοιρία με αποστολήν την κατάληψιν του δεξιού πλευρού εκ του ύψ. 1309 και ανωνύμου. Εν ανάγκη την κατάληψιν του 1309 και κατοχήν τούτου μέχρι της καταλήψεως του 1425 οπότε θα συμπτυχθή εντός του Η εδάφους.

(γ) Διμοιρία ενισχυμένη, κάλυψις του αριστερού πλευρού επί της κατευθύνσεως (Δ) με προσπάθειαν διεισδύσεως προς ΣΛΕΠΕΤΟΥΜΕΝΑ.

(δ) Εκ του προωθημένου λόχου ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ απασχόλησις ισχυρά διά πυρών και κινήσεως ομάδος προς την κατεύθυνσιν, (Γ).

(ε) Λόχος έτοιμος ν' ακολουθήση τον επιτιθέμενον επί της κυρίας κατευθύνσεως ευθύς ως ανέλθη επί του 1425 με αποστολήν:

ι) την ενίσχυσιν του 1425 και επέκτασιν κατοχής τούτου μέχρις της εδραιώσεως.

ιι) Τον εφοδιασμόν με πυρ/κά του επιτιθεμένου λόχου.

ιιι) Την προώθησιν επί 1425 ομάδος όλμων 81 χιλ. και ομάδος πολ/λων.

(στ) Εφεδρεία: Δύναμις διλοχίας περίπου περί την ΑΕΤΟΦΩΛΙΑΝ (Ν.2123) ή και ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΤΕΡΟΝ, με αποστολήν την επέμβασιν προς ΚΑΛΗΝ ΒΡΥΣΗΝ - (1425) ή και (1309).

(ζ) Τα τμήματα επί ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ θα υποστηρίξωσι την επίθεσιν διά των βαρέων όπλων και κυρίως, από του πρώτου φωτός, δι' όλμων 81 χιλ. δημιουργούντα προπέτασμα καπνού Ν. ΣΛΕΠΕΣΟΥΜΕΝΑ και (Δ.1425) διά την εδραίωσιν.

(η) Έναρξις επιθέσεως η 0100 ώρα της Η ημέρας.

3. <u>ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ</u>

(α) Να είναι εις θέσιν να εκδηλώση άμεσον βομβαρδισμόν κατά ύψ. 1425, Δυτικώς τούτου ή προς ΣΛΕΠΕΣΟΥΜΕΝΑ, κατά τας αιτήσεις του πεζικού.

(β) Να μελετήση ανασχέσεις Δ. και Ν. του 1425.

(γ) Να είναι εις θέσιν να εκτελέση ομοίως άμεσα πυρά κατά ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ - ΓΙΑΝΝΟΧΩΡΙΟΥ.

(δ) Το Μ.Π. να δύναται είτε να υπερεπιθέση τα πυρά του επί του 1425 ή ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ είτε να εκτελή βολήν αντιπυροβολικού κατά ΤΣΑΡΝΟ - ΠΑΠΟΥΛΗ και λοιπών αναγνωρισθησομένων θέσεων εχθρικού πυροβολικού.

(ε) Άπαν το πυρ/κόν από του πρώτου φωτός της Η ημέρας να υποστηρίξη είτε διά συγκεντρώσεων είτε διά καπνογόνων την εδραίωσιν του Πεζικού επί του ύψ. 1425.

4. ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ

Τμήμα Μηχ/κού θα ακολουθήση το επιτιθέμενον Πεζικόν, διαθέτον νάρκας και κονσερτίνας (συρματόπλεγμα) διά την ταχείαν εγκατάστασιν, ευθύς μετά την κατάληψιν του 1425.

Διάνοιξις διαδρόμων επί του ΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ναρκοπεδίου μεταξύ 1425 και προωθημένης διμοιρίας λόχου ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ.

5. ΑΡΜΑΤΑ

Έγκαιρος προώθησις των αρμάτων εις 1402, εις τρόπον ώστε την πρωίαν της επιθέσεως να προωθηθώσι, είτε να υποστηρίξωσι ενδεχομένως το πεζικόν από της έω, είτε να κινηθώσι και ανελθώσι (διά των διαδρόμων) επί του 1425 μέχρι της εδραιώσεως του Πεζικού επ' αυτού, μεθ' ο να επανέλθουν εις 1402.

6. ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

Αναγνωρίσεως και μάχης από πρωίας να υποστηρίξωσι την εδραίωσιν του Πεζικού επί του 1425 διά βομβαρδισμών, επεκτείνουσα την ενέργειάν της πέραν του ορίου βεληνεκούς του ημετέρου Πυρ/κού.

7. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΑΙ

(α) Τα τμήματα επιθέσεως να είναι εφοδιασμένα,

ι) Με έν ΠΙΑΤ κατά διμοιρίαν

ιι) Με ομάδα εκ της διμοιρίας Σκαπανέων με ανάλογον αριθμόν ΜΠΑΚΑΛΟΡ και συρματοκοπίδες ως και ερευνητάς ναρκών.

(β) Το τμήμα Μηχανικού να διαθέση και ερευνητάς ναρκών.

(γ) Εκτός του παρατηρητού Πυρ/κού όστις θ' ακολουθή τον Δ/τήν του Ταγ/τος επίσης θα υπάρχη και έτερος επί ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ διά τον πλήρη σύνδεσμον.

(δ) Εκτέλεσις αναγνωρίσεων παρά βαθμοφόρων από ομαδαρχών και άνω έγκαιρος.

(ε) Συγκέντρωσις πυρ/κών ιδία όλμων 60 χιλ., χειροβομβίδων και Τόμιγκαν, εγκαίρως εις την προωθημένην διμοιρίαν ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ διά την ταχείαν προώθησιν επί του ύψ. 1425.

(στ) Συγκέντρωσις εγκαίρως καπνογόνων όλμου 81 χιλ. εις ΑΛΕΒΙΤΣΑ διά την χρήσιν κατά την ημέραν της σταθεροποιήσεως.

Τ.Υ.
Ο
ΜΕΡΑΡΧΟΣ
Θ. ΚΕΤΣΕΑΣ
ΤΑΞ/ΧΟΣ

ΣΧΕΔΙΟΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Υπ' αριθ. 2

1. ΓΕΝΙΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΙ

Επίθεσις κατά ύψ. 1425 την ημέραν μετά προπαρασκευής Πυρ/κού, Αρμάτων, και Αεροπορίας, εκ της κατευθύνσεως (Β) με κάλυψιν εκ του δεξιού (ΑΛΒΑΝΙΚΟΥ) και εκ ΓΙΑΝΝΟΧΩΡΙΟΥ.

2. ΔΥΝΑΜΕΙΣ

(α) Επί της κυρίας κατευθύνσεως (Β) λόχος με αποστολήν την εκμετάλευσιν των πυρών Πυρ/κού, Αρμάτων και Αεροπορίας, να καταλάβη το ύψ. 1425.

(β) Διμοιρία να καλύψη το δεξιόν εκ της κατευθύνσεως 1309 επί του ημετέρου εδάφους.

(γ) Διμοιρία θα καλύψη το αριστερόν προς ΓΙΑΝΝΟΧΩΡΙ.

(δ) Λόχος έτοιμος ν' ακολουθήση τον επιτιθέμενον με αποστολήν (ως και εις Σχέδιον υπ' αριθ. 1).

(ε) Ο προωθημένος λόχος και διμοιρία θα υποστηρίξωσι διά πυρών τον λόχον και καλύπτουν το αριστερόν πλευρόν του.

(στ) Εφεδρεία. Περί την ΚΑΛΗ ΒΡΥΣΗ, δύναμις λόχου με αποστολήν την επέμβασιν είτε προς 1309 εν περιπτώσει ενεργείας των ΑΛΒΑΝΩΝ ή των ΚΣ εκ του ΑΛΒΑΝΙΚΟΥ εδάφους, είτε προς 1425.

3. ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ

(α) Να εκτελέση προπαρασκευήν διά πλήρη εξουδετέρωσιν των οργανώσεων ύψ. 1425 από Η - 30 έως Η ώρας.

(β) Να ενεργήση τύφλωσιν της κατευθύνσεως ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ ως και Δ.τού ύψ. 1425.

(γ) Το Μ.Π. ως αντιπυροβολικόν ως και δι' επέκτασιν του βομμβαρδισμού.

(δ) Άπαν το Πυρ/κόν να μελετήση βολάς ανασχάσεως Ν και Δ. 1425.

4. ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ

(α) Τμήμα Μηχανικού ακολουθών το Πεζικόν να διανοίξη διάδρομον διά τα άρματα (το Πεζικόν θα διανοίξη διάδρομον μερίμνη του).

(β) Να διαθέση αριθμόν ναρκών και κονσερτίνας διά την τοποθέτησιν επί του 1425 μετά την κατάληψιν.

5. ΑΡΜΑΤΑ

(α) Έγκαιρος προώθησις ίνα από του πρώτου φωτός της Η ημέρας άρξητε της καταστροφής των πολ/λείων με σειράν προτεραιότητος.
Α/Τ και είτα Πολ/λεία.

(β) Μετά κατάληψιν 1425 προώθησις επί 1425 μέχρι της εδραιώσεως.

6. ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

Ως και εις (Σχέδιον 1) με μόνην την διαφοράν να προβή εις την καταστροφήν των πολ/λείων Α/Τ του 1425 προ της επιθέσεως και μετά άρσιν του Πυρ/κού και να υποστηρίξη διά πολυβολισμών το επιτιθέμενον Πεζικόν.

7. ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (Ως και εις Σχέδιον 1).

8. ΚΟΙΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΑ 2 ΣΧΕΔΙΑ

Δέον επί τρεις ή και περισσοτέρας ημέρας ν' άρξηται ή διά της Αεροπορίας κυρίως προσβολή των οργανώσεων του 1425 είτε διά την καταστροφήν ή εξουδετέρωσιν μέρους τούτων, είτε και διά την κατάρριψιν του ηθικού.

Ίνα όμως μη δώσωμεν υπονοίας περί επικειμένης επιθέσεως ή ανωτέρω προσβολή πρέπει να λάβη γενικώτερον χαρακτήρα διά της προσβολής ΑΡΕΝΩΝ, ΜΑΛΙ ΜΑΔΙ κλπ.

Περισσότερον επιβάλλεται η ανωτέρω ενέργεια εις την περίπτωσιν αποδοχής του ΣΧΕΔΙΟΥ υπ' αριθ. ΙΙ

Ο
ΜΕΡΑΡΧΟΣ
Τ.Υ.
Θ. ΚΕΤΣΕΑΣ
ΤΑΞ/ΧΟΣ

22

ΘΕΜΑ: Γεγονότα 4. 7. 49 είς ΑΓΙΟΝ ΜΗΝΑΝ
ΠΡΟΣ: Κλιμάκιον VIII Μεραρχίας
ΚΟΙΝ: Α1 Γραφείον

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
15 ΕΛΑΦΡΟΝ ΣΥΝ/ΜΑ ΠΕΖΙΚΟΥ
Αριθ. Πρωτ. Α.Π. 1699
ΣΤΓ 918 τη 6. 7. 1949

Σχετ. Α.Π. Φ. 501/115/5. 7. 49 Κλιμ. VIII Μεραρχίας

Ι. Αναφέρεται ότι αι συνθήκαι υφ' άς υπέστη σοβαράς απωλείας ο 3/ 17 Λόχος εις περιοχήν ΑΓΙΟΥ ΜΗΝΑ διαλαμβάνονται λεπτομερώς εις την υποβληθείσαν έκθεσιν διά της υπ' αριθ. Α.Π. 1698/5. 7. 49 αναφοράς.

ΙΙ. Διασαφηνίζεται επί πλέον εκ της ενεργηθείσης εξετάσεως ότι ο Έφ. Ανθ/γός ΜΟΥΖΑΚΗΣ κατά την χαραυγήν εξύπνησε τον Δ/τήν του Λόχου και τον παρεκάλεσε να απτυχθούν και να καταλάβουν θέσεις πλεονεκτικωτέρας διότι εκείνη εις την οποίαν είχον εγκατασταθή ήτο μειονεκτική. Τώ εδόθη η απάντησις ότι: ``δεν έρχονται τώρα εφ' όσον άρχισε να φωτίζη ``και εκοιμήθη εκ νέου. Τον εξύπνησεν εκ δευτέρου ότε πλέον ήτο ημέρα, και τον έπεισε ν' αποστείλη δύο ομάδας προς το Δ. ύψωμα. Τότε ακριβώς εφάνη η φάλαγξ των συμμοριτών επί της ημιονικής οδού της βαινούσης από Β. προς ΜΕΓΑΛΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ. Τα μετέπειτα γεγονότα αναφέρονται λεπτομερώς εις την έκθεσιν.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝ/ΤΟΣ
Τ.Σ.Υ.
ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΣΥΝ/ΧΗΣ

----

15 ΕΛΑΦΡΟΝ ΣΥΝ/ΜΑ ΠΕΖΙΚΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ 4. 7. 1949 ΕΙΣ ΘΕΣΙΝ (Ρ.888828)

1. ΚΙΝΗΣΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ 3/17 ΛΟΧΟΥ ΕΙΣ ΠΕΡΙΟΧΗΝ ΑΓΙΟΥ ΜΗΝΑ.

Την 3ην τρέχοντος ώραν 18. 00 δι' υπ' αριθ. Φ. 501/104/Δ/γής Κλιμακίου VIII Μεραρχίας, διετάχθη η κίνησις του 3/17 Λόχου - μείον Διμοιρία εκ του υψώματος 1072 εις περιοχήν ΑΓΙΟΥ ΜΗΝΑ.

Τα διατεθέντα την 19. 00 ώραν παρά της 43 Ταξιαρχίας αυτοκίνητα έφθασαν εις ΒΗΣΣΑΝΗΝ την 20. 30 περίπου ότε εγένετο η επιβίβασις του Λόχου, ήτοι δύο Διμοιρίαι και ομάς Δ/σεως Λόχου (Δύναμις 50 περίπου ανδρών 7 οπλοπολυβόλα, δύο όλμοι 60΄χιλ. ασύρματος).

Την 21. 15 περίπου ώραν εις διασταύρωσιν (Ρ.815772) εδόθησαν οδηγίαι εις τον Δ/τήν του Λόχου και δύο οδηγοί εξ ΑΡΙΣΤΗΣ οίτινες εγνώριζον τας θέσεις εις ας έδει να εγκατασταθή ο Λόχος.

Την 23. 30 περίπου απεβιβάσθη των αυτοκινήτων εις (Ρ.886812) και οδικώς ήχθη εις εξωκκλήσιον ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ (Ρ.886812) όπου έφθασε μεταξύ 01.00 - 02.00 πρωινής της 4^{ης} τρέχοντος και εγκατεστάθη ενεδρευτικώς αμέσως Δ. της εκκλησίας και

συγκεκριμένως εις (Ρ.888828) εις ακτίνα περίπου 50 μ. Εις το σημείον τούτο έλαβεν χώραν η συμπλοκή.

2. ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΙΤΩΝ. - ΛΑΒΟΝΤΑ ΧΩΡΑΝ ΓΕΓΟΝΟΤΑ.

Άμα τη έω ο Ίλαρχος ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ εκίνησε δύο ομάδας ίνα καταλάβουν θέσεις εις το Β. Δ. αντέρεισμα (Ρ.885832). Δεν είχον προχωρήσει πλέον των 200 μέτρων αι δύο ομάδες, ότε ενεφανίσθησαν οι συμμορίται κινούμενοι εις φάλαγγα κατ' άνδρα άνευ αποστάσεων επί της ημιονικής οδού η οποία άγει από Β. προς ΜΕΓΑΛΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ. Τους άφησαν μέχρις ότου η κεφαλή της φάλαγγος έφθασεν εις ΜΕΓΑΛΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ και Νοτιώτερον ότε τους προσέβαλον αιφνιδιαστικώς. Με τα πρώτα πυρά ηφνιδιάσθησαν, αλλ' οι πλέον ψύχραιμοι κατέλαβον θέσεις εις τας δύο γωνίας της εκκλησίας και εις τον αμέσως ανατολικώς αυτής μαστόν επί του οποίου υπήρχον παλαιαί θέσεις μάχης ωργανωμέναι. Εκ των σημείων τούτων έβαλον πλευρικώς τον Λόχον οι δε της ουράς εκινήθησαν προς το Δυτικώς της ημιονικής οδού ύψωμα ίνα τον κυκλώσουν. Ο Ιλαρχος ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ εκινήθη τότε με 3 ομάδας και τον Έφ. Ανθ/γόν ΜΟΥΖΑΚΗΝ προς το Δ. ύψωμα αλλά βαλλόμενος πλευρικώς εκ της εκκλησίας εφονεύθη εις απόστασιν ολίγων μέτρων εκ της αρχικής του θέσεως. Εις τον ίδιον περίπου χώρον κατά την κίνησιν ταύτην εφονεύθησαν 7 οπλίται και ετραυματίσθησαν 10. Αι δύο ομάδες αι οποίαι είχον κινηθή προς το Δ. ύψωμα, διά των πυρών των, εντέδρασαν εις την κίνησιν των συμμοριτών προς κατάληψιν του Β. ΤΖΟΥΦΑ ΡΑΧΗΣ αντερείσματος (Ρ.885832) και κατόρθωσαν να υποβοηθήσουν την προς το ύψωμα άνοδον των υπολοίπων ομάδων και των τραυματιών.Εκ του υψώματος ΤΖΟΥΦΑ ΡΑΧΗ εσυνεχίσθη η αντίδρασις κατά του τμήματος των συμμοριτών το οποίον επέμενε να ανέλθη προς το ύψωμα και το υπεχρέωσαν να στραφή προς ΑΓΙΟΝ ΜΗΝΑΝ όπου κατηυθύνετο η κυρία φάλαγξ των Συμμοριτών, το σύνολον των οποίων υπολογίζεται εις 150 - 170.

Κατά την διάρκειαν του αγώνος διερράγη ο σωλήν του όλμου 60 χιλ. με αποτέλεσμα τον φόνον του δεκανέως ομαδάρχου Μάζη. Ο φονευθείς συμπεριλαμβάνεται εις τους 8 Νεκρούς.

Κατεστράφη επίσης ο ασύρματος εκ των ριπών οπλ/λου των συμμοριτών φονευθέντος του κτήνους επί του οποίου ήτο φορτωμένος.

3. ΑΠΩΛΕΙΑΙ.

α) Ημετέρων:
Ν. Α. ο Δ/τής του Λόχου Ίλαρχος ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ.
Ν. Ο. 7
Τ. Ο. 10
Α. Ο. 7

β) ΚΣ. Ν. ευρεθέντες 1 Δ/τής Λόχου ονόματι ΒΑΣΙΟΣ.

Καθ' ομολογίαν των οπλιτών είχον πολλάς απωλείας διότι είδον πολλούς μεταφερομένους προς ΑΓΙΟΝ ΜΗΝΑΝ.

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Εκ της επιτοπίου μεταβάσεως διεπιστώθη ότι:

Ολόκληρος η δύναμις 7 ομάδες μάχης είχον εγκατασταθή Δ. της εκκλησίας και εις ανάπτυγμα ουχί περισσότερον των 50 μ. ενώ θα έπρεπε να κατανεμηθούν ως εξής:

2 ομάδες και όλμος 60 χιλ. εις (Ρ.885832).
3 ομάδες και όλμος 60 χιλ. εις (Ρ.888828).
Αι υπόλοιποι 2 ομάδες εις (Ρ.892831).

Εάν η δύναμις είχε κατανεμηθή ως ανωτέρω οι συμμορίται θα υφίσταντο πανωλεθρίαν, διότι η θέσις αμέσως ανατολικώς της εκκλησίας ήτο οργανωμένη με θέσεις μάχης εξ ων εβάλλετο κατ' άξονα η ημιονική οδός εφ' ης ώδευον οι συμμορίται. Την θέσιν ταύτην και την εκκλησίαν εχρησιμοποίησαν οι συμμορίται και προσέβαλλον τον Λόχον εκ του Δεξιού πλευρού προξενήσαντες σοβαράς απωλείας.

Η θέσις (Ρ.8858320) προσεφέρετο να βληθή η ουρά των συμμοριτών ταυτοχρόνως με την κεφαλήν, οπότε όσοι δεν θα ετίθεντο εκτός μάχης θα κατέφευγον υποχρεωτικώς προς ΒΟΙΔΟΜΑΤΗΝ μόνην διέξοδον διά να σωθούν.

Συμπέρασμα: Ουδέποτε το ενεδρεύον τμήμα πρέπει να είναι συγκεντρωμένον εις ένα σημείον αλλά ανεπτυγμένον - όταν είναι μείζον της ομάδος - εις τρόπον ώστε, εντός του αναπτύγματος να περιλαμβάνη, ολόκληρον την αναμενομένην δύναμιν. Τότε αιφνιδιάζεται ολόκληρος η εχθρική δύναμις. Εάν και τα πυρά είναι καλώς εσπευσμένα και ακριβή, εκδηλωθούν δε ταυτοχρόνως, η εξόντωσις είναι βεβαία.

Πως εγκαθίστανται και ενεργούν αι ενέδραι πολλάκις έχει αναπτυχθή εις τους Αξιωματικούς.

Οιαδήποτε παράλειψις ή απομάκρυνσις εκ της αρχής ταύτης, εκτός του ότι ουδέν θετικόν αποτέλεσμα αποφέρει, δύναται να αποβή εις βάρος του ενεδρεύοντος τμήματος.

ΣΤΓ 918 τη 5η Ιουλίου 1949
Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ Συν/τος
Τ.Σ.Υ.
ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΣΥΝ/ΧΗΣ

Αριθ. Πρωτ. Α.Π. 1698
Υποβάλλεται: VIII Μεραρχίαν / Α1
Κοινοποίησις: Α1 Γραφείον - 17 - 18 - 80 - 85 ΕΤΠ.
ΣΤΓ 918

23

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΤΑΔΡΟΜΩΝ Ι ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ

ΧΑΡΤΑΙ : ΔΕΛΒΙΝΑΚΙ - ΛΕΣΚΟΒΙΚΙ
ΚΛΙΜΑΞ : 1 : 100.000:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ ΑΙΧΜΗ

Π Ε Ρ Ι Γ Ρ Α Φ Η

1. ΣΥΝΘΗΜΑΤΙΚΟΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ: Α Ι Χ Μ Η

2. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: Από 26 Ιουνίου 49 μέχρι 6ης Ιουλίου

3. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ:

(α) Εχθρού
Επί πλέον υπολείμματα Κ.Σ. Πετρίτη περί τους 70 - 80.

(β) Φιλίων
(ι) Η VIII Μεραρχία προτίθεται να συντρίψη αμφοτέρους τους Κ.Σ Πετρίτη - Λευτέρη εις την περιοχήν ΠΩΓΩΝΙΟΥ και ν' απαλλάξη την άνω περιοχήν από παν ΚΣ στοιχείον εν τη προσπαθεία της ταύτην ν' απαγορεύση συγχρόνως πάσαν διαφυγήν των Κ.Σ. προς ΑΝΑΤ. ΝΟΤ.
(ιι) 15 ΕΣΠ με υποδ/σιν 528 Τ.Π. να απαγορεύση την προς ΝΟΤΟΝ διαφυγήν των ΚΣ και να επέμβη ενεργώς από Χ ημέραν.
(ιιι) Προς Ζόβροχον - Μαυρόπουλον - Αργυροχώρι διά μιας διλοχίας.Διά Τάγματος μείον Διλοχίας και δύναται να επέμβη όπου παραστή ανάγκη. 528 Τ.Π. θα απαγορεύση την διαφυγήν των ΚΣ προς ΑΝΑΤ. Ιλη εφόδου διά των ουλαμών της έλεγχος αμαξητών ΚΑΛΠΑΚΙ-ΚΤΙΣΜΑΤΑ-ΚΑΛΠΑΚΙ-ΧΑΝΙΔΕΜΑ.

4. ΑΠΟΣΤΟΛΗ Ι Ταξ/χίας Καταδρομών

(α) Διά της Α΄ΜΚ απαγόρευσις διαφυγής ΚΣ προς ΖΑΓΟΡΙΑ.
(β) Διά Β΄ΜΚ καταδρομή εις ΣΤΑΥΡΟΣΚΙΑΔΙ (R.7194) και ΔΡΥΜΑΜΕΣ (R.7197).

5. ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ:

(α) Η Α΄ ΜΚ απαγόρευσις διαφυγής ΚΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ προς ΑΝΑΤ. δι' ενεδρών κατά την νύκτα και δι' αμυντικής εγκαταστάσεως κατά την ημέραν με σύγχρονον εκπομπήν επιθετικών αναγνωρίσεων εις βάθος προ του μετώπου της.

(β) Β΄ ΜΚ διά νυκτερινής κινήσεως προσέγγισις των αντικειμενικών σκοπών και προσβολή τούτων αιφνιδιαστικώς (Καταδρομή).

6. ΜΕΘΟΔΟΣ

(α) Α΄ ΜΚ εκινήθη κατόπιν της υπ' αριθ. 15107/2/Α Δ/γής 1 Τ.Κ. επ' αυτοκινήτων την πρωίαν της 26-6-49 από ΒΟΤΣΑΡΑ (R.799523) και ήχθη την αυτήν διαδοχικώς μεταξύ (R.857820) και ΧΑΝΙ ΔΕΜΑ (R.865885). Την 20:00 ώραν κατέλαβεν τας θέσεις (R.843814) - (854835) - (865843) - (858893) - (845916) διά ΛΟΚ με Διοίκησιν Μοίρας εις ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ (R.821840).

Καθ' όλη την νύκτα της 26/27-6-49 παρέμεινεν άνω θέσεις ενεδρευτικώς. Ουδεμία κίνησης εσημειώθη ΚΣ προς την κατεύθυνσιν ταύτην.

(β) Β΄ ΜΚ την 19:00 ώραν της αυτής βάσει της ιδίας ως άνω και εκείθεν άμα τη επελεύσει του σκότους εκινήθη επί τη κατευθύνσει ΚΟΥΤΣΟΥΠΡΑΝΟ (R.7283) και την εω της 07 έφθασε (R.738825) λόγω δυσβάτου εδάφους και κακών οδηγών. Διά του υπ' αριθ. 15107/2 από 270710 σήματος 1 Τ.Κ. διετάχθη Β΄ΜΚ ολοκληρώση εν ημέρα διαταχθέν άλμα.

Τ.Σ./Ι Τ.Κ. χωρίον ΔΟΛΙΑΝΑ κατόπιν Δ/γής ΥΠΟΔ/ΤΟΥ VIII Μεραρχίας.
27-6-49 Α΄ΜΚ επί των αυτών θέσεων απέστειλεν επιθετικάς αναγνωρίσεις προς ΔΥΣ. Αποτέλεσμα ουδέν.

Β΄ΜΚ. εν κινήσει την 15:30 έφθασεν εις 272591 ένθα και παρέμεινεν εν αποκρύψει. Την αυτήν παρετήρησεν φυλάκια ΚΣ εις (R.7094) και (R.680915). Την επομένην η Α΄ΜΚ συνεπεία της υπ' αριθ. 15107/2 από 27 19.40 ωρ. εκινήθη προς εξασφάλησιν της γραμμής από ΒΑΛΑΩΡΑΝ (ΝΑΙ) έως ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΝ (5787847) (ναι) με ιδιαιτέραν σημασίαν απί διαβάσεων ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΥ - ΛΑΧΑΝΟΚΑΣΤΡΟΥ (R.8088) και με γενικήν αντολήν την απαγόρευσιν διαφυγής ΚΣ προς ΑΝΑΤ. ενήργησεν εκκένωσιν χωρίον ΛΑΧΑΝΙΚΑΣΤΡΟΥ. Η Β΄ΜΚ κατόπιν αιτήσεως του Δ/τού της παρέμεινεν εν αποκρύψει εις την άνω θέσιν προς συμπλήρωσιν επιβαλομένων αναγνωρίσεων και δι' ανάπαυσιν των ανδρών. Την νύκτα της 28/29 εκινήθη προς πραγματοποίησιν της καταδρομής κατά ΣΤΑΥΡΟΣΚΙΑΔΙ - ΔΡΥΜΑΔΕΣ. Την 20:30 της 28-7-49 τμήμα Α΄ΜΚ παρελοχλήθη υπό ΚΣ βληθέν διά τριών ριπών από υψοδ. 651 (R.777890).

Η Β΄ΜΚ κινουμένη κατά την διάρκειαν της νυκτός εβλήθη την 03:00 ώραν υπό ΚΣ και εκ των θέσεων (R.700933) - (R.705935) και (7294) κατ' αναφοράν Μοίρας η ενέργεια ταύτης συνεχίζεται.

Την 14:30 ώραν της 29-7-49 κατ΄αναφοράν του Δ/τού Β΄ΜΚ από μικροφώνου προς τον Επιτελάρχην της Ταξ/χίας ο Δ/τής της διέτασε σύμπτυξιν μοίρας του λόγω ισχυράς εχθρικής αντεπιθέσεως και καταιγισμόν πυρών όλμων επί των θέσεων μιας των διλοχιών εις ύψωμα ΤΣΑΚΕΤΣΙΣ.

Κατά την αντεπίθεσιν ταύτην η Β΄Μ.Κ. έσχεν 4 νεκρούς και 22 τραυματίας. Η Μοίρα συνεπτύχθη κανονικώς εις (R.681877). Περί της απροσίτου ταύτης καταστάσεως της Β΄ΜΚ ο Δ/τής της Ταξ/χίας έσπευσε επί τόπου, ίνα διαπιστώση τα αίτια της συμπτύξεως και εμψυχώσει τους άνδρας της Μοίρας.

Ευθύς ως η Β΄ΜΚ συνεπλάκη μετά ΚΣ διλοχία Α΄ΜΚ διετάχθη κινήθη προς υποστήριξιν από (R.800877). Την 15:00 ωρ. διλοχία ενεπλάκη εις (R.750925) και (R.767938). Ετερος δε λόχος της Α΄Μ.Κ. συνεπλάκη εις (R.785940). Μετά την σύμπτυξιν της Β΄ΜΚ η ως άνω διλοχία διετάχθη κινηθή προς ενίσχυσιν του εμπλακούντος λόχου της μετά των ΚΣ. Ο αγών συνεχίσθη μέχρι 20:30 ώρας των ΚΣ ανατραπέντων εις (R.785940).

Κατόπιν διαταγής υποδ/τού VIII Μεραρχίας Α΄ΜΚ από 30-6-49 τίθεται υπό Δ/γάς 43 Ταξ/χίας Πεζικού, το 528 Τ.Π. υπό Δ/γάς της 1 Τ.Κ. με ειδικήν εντολήν ότι τούτο θα εκτελή Δ/γάς της κατόπιν εγκρίσεως του Υπ/τού VIII Μεραρχίας.

Κατόπιν τούτου Τ.Σ./Ι Τ.Κ. μετεκινήθη από ΔΟΛΙΑΝΑ εις υψοδ. 706 (R.674866) διά την συνέχισιν της προσπαθείας της Β΄ΜΚ εξ άλλης κατευθύνσεως.

Ανασυγκροτηθήσης της Β΄ΜΚ διετάχθη εκτέλεσις καταδρομής εκ ΜΑΚΡΥΚΑΜΠΟΝ - ΜΠΟΣΟΒΟΝ την νύκτα της 1 προς 2-7-49.

Την πρώτην Ιουλίου εγένετο αναγνωρίσεις υπό Δ/τού Ταξ/χίας και ο Α Β΄ΜΚ διά την ενέργειαν και εκτέλεσιν της καταδρομής.

Την 21:00 ώραν της αυτής Β΄Μ.Κ εκινήθη διά δύο φαλάγγων προς εκτέλεσιν της διαταχθείσης καταδρομής.

Η Β΄ΜΚ έφθασεν την 04:30 ωρ. της 1-7-49 εις ΜΠΟΣΟΒΟ χωρίς να συνατήση ουδαμού ΚΣ. Εν συνεχεία η Μοίρα ήρχησεν καταλαβάνουσα τα επί οροθετικής γραμμής διάφορα διαδοχικά υψώματα ένθα ήρχησαν να εκδηλούνται διάφορες μικροαντιστάσεις. Εις υψοδ. 1302 τμήμα της μοίρας προπαρασκεύασεν επίθεσιν κατά του υψώματος τούτου υποστηρίξασα διά πλήθος βλημάτων όλμων την ενέργειαν μιας διλοχίας, ότε εντός μικρού χρονικού διαστήματος η Β΄ΜΚ ήτο κυρία του υψοδ. 1302. Οι ΚΣ

ανατρέποντες εγκατεστάθησαν εις υψοδ. 1066 (R.688955) εξ ου παρενόχλουν σοβαρώς διά πυρών την διλοχίαν. Κατ' αναφοράν Β΄ΜΚ περί τους 150 άνδρες αγνώστου κατ' αρχάς εθνικότητος εγκατεστάθησαν εγγύτατα της ορειβατικής γραμμής και εντός του αλβανικού εδάφους, οίτινες μετά την κατάληψιν του υψοδ. 1302 ήρχισαν να παρενοχλούν καθ' όλον το μήκος της οροθετικής γραμμής τα τμήματα της Β΄ΜΚ Την 12:30 ώραν η Μοίρα αιφνιδίως αναφέρει σύμπτυξιν της Διλοχίας υψοδ. 1302 λόγω εξαντλήσεως αφ' ενός των πυρομαχικών της και αφ' ετέρου ισχυράς πιέσεως των ΚΣ εκ των κάτω προς τα άνω.

Η Δ/σις της Ταξ/χίας ευρέθη προ περιέργου τουλάχιστον καταστάσεως και διέταξεν να συνεχίση την προσπάθειάν της η Μοίρα διά των υπολοιπομένων δυνάμεων προς ανακατάληψιν του απωλεσθέντος υψ. 1302. Ο Δ/τής της Β΄ΜΚ ητήσατο επειγόντως πυρ/κά. Η ταξ/χία προώθησε ταύτα ει δυνατόν συντομώτερον. Λόγω όμως του δυσβάτου του εδάφους ταύτα έφθασαν μαζί με παρατηρητήν Πυρ/κού την 17:30 ώραν.

Παρ' ότι ο Δ/τής της Μοίρας ανέφερεν ότι μετά την λήψιν των Ουρ/κών θα αντεπιτεθή, ούτος επρότεινεν την ανάληψιν της αντεπιθέσεως το μεσονύκτιον της 1/2-7-49.

Η Ταξ/χία εις αντιπερισπασμόν της ενεργείας ταύτης του εχθρού εζήτησε την ενέργειαν του 528 Τ.Π. επί υψώματος ΤΣΕΠΕΤΣΙ. Το 528 Τ.Π. κατόπιν εμπεριστατωμένης προπαρασκευής Πυρ/κού και όλμων ενήργησεν επίθεσιν κατά του ΤΣΕΠΕΤΣΙΣ, όπερ τελικώς και κατέλαβεν των ΚΣ συμπτυχθέντων προς ΣΤΑΥΡΟΣΚΙΑΔΙ.

Η επιθετική ενέργεια προς ανακατάληψιν και 1302 Β΄ΜΚ δεν εξεδηλώθη το μεσονύκτιον παρά την αναφοράν του Δ/τού Μοίρας αλλά την 04:00 ωρ. της 2-7-49. Κατά την ενέργειάν της ταύτην η Μοίρα ουδαμού συνήντησε ΚΣ. Κατά πληροφορίας άλλων τμημάτων ούτοι διέφυγον προς ΑΝΑΤ. Εν συνεχεία η Μοίρα κατέλαβεν και εξερεύνησεν ΣΤΑΥΡΟΣΚΙΑΔΙ - ΔΡΥΜΑΔΕΣ.

Την 3-7-49 Β΄ΜΚ συνέχισεν την εξερεύνησιν της περιοχής.

Η Α΄ΜΚ επανήλθε Δ/σιν Ταξ/χίας με ετοιμότητα κινήσεως το ταχύτερον.

Την 3-7-49 ανετέθη η τελεία εκκαθάρισις ΠΩΓΩΝΙΟΥ και η εκκένωσις της περιοχής από παντός κατοίκου.

Την 4-7-49 διετάχθη η κίνησις του 528 Τ.Π. εις περιοχήν ΖΑΓΟΡΙΟΥ όπου κατά πληροφορίας διέφυγον ΚΣ. Η περιοχή ΠΩΓΩΝΙΟΥ ήτο μεστή αιγοπροβάτων, βοειδών και πολλών χιλιάδων οκάδων σιτιρών. κατόπιν τούτων η Ταξ/χία ητήσατο μεταφορικά μέσα και χρόνον προς τελείαν οριστικήν εκκένωσιν και εκκαθάρισιν περιοχής.

Η Μεραρχίας δεν διέθεσε τα αιτηθέντα μέσα και η Ταξ/χία ήρξατο την εκτέλεσιν της Δ/γής της VIII Μεραρχάις με τα ίδια της μέσα τας απογευματινάς ώρας της 3-7-49 το Τ.Σ./1 Τ.Κ. εγκατεστάθη εις χωρίον ΒΙΣΙΑΝΗ.

Την 4-7-49 η Ταξ/χία διατάσσεται όπως μετακινηθή εις περιοχήν ΖΑΓΟΡΙΟΥ αναλαμβάνουσα από Διαταγάς της το 528 Τ.Π. όπερ και εγένετο μετακινηθέντος του Τ.Σ. μετά της Α΄ΜΚ εις χωρίον ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ.

Β΄ΜΚ περέμεινεν μέχρι εσπέρας 7-7-49 εις περιοχήν ΠΩΓΩΝΙΟΥ. Κατά την παραμονήν της Μοίρας επί οροθετικής γραμμής καθ' εκάστη Αλβανοί στρατιώται έβαλον καθ' ημετέρων τμημάτων με αποτέλεσμα φόνου δύο ημιόνων.Το τοιούτων διεπίστωσαν και Αντιπρόσωποι του Β΄ Κλ. ΟΗΕ, βληθείς εις εξ αυτών.

Την πρωίαν της 8-7-49 αντικατασταθείσα υπό 527 Τ.Π. εκινήθη επ' αυτοκινήτων εις περιοχήν ΖΑΓΟΡΙΟΥ.

<u>ΑΠΩΛΕΙΑΙ</u>

(α) ΚΣ Νεκροί ευρεθέντες 13, Τραυμ. δεν εξηκριβώθησαν.

(β) Η Ν Ο 4, Τ Α 3, Τ Ο 26.

(γ) Ευρέθησαν και κατεστράφησαν νάρκαι και εκρηκτικαί ύλαι.

(δ) Περισυνελέγη αριθμός αιγοπροβάτων και βοειδών, μείζον αριθμός των οποίων απεδόθη εις τους ιδιοκτήτας μερίμνη Χωρ/κής ΔΟΛΙΑΝΩΝ και Προέδρου χωρίου τούτου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

7. ΠΟΡΕΙΑΙ: Δεν διεκρίθησαν αμφότεροι αι Μοίραι διά την ταχύτητα και την τάξιν κατά τας πορείας.

ΜΕΤΑΦΟΡΑΙ: Η κίνησις επ' αυτοκινήτων των Μοιρών δεν ήτο οία ενεμένετο από επίλεκτα τμήματα, οφειλομένη εις δύο λόγους.

(α) Εις την ακαταλληλότητα των διατεθέντων αυτοκινήτων και
(β) Εις τον μη επιδειχθέντα έλεγχον και διεύθυνσιν της φάλαγγος υπό των Δ/τών των λόχων και διοικητών διμοιριών.

8. ΦΟΡΤΟΣ ΑΝΔΡΩΝ, ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΑ: Ο προβλεπόμενος διά καταδρομάς.
ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ: Ως οργάνωσις Μοιρών. Δύναμις λόχων ελλειπείς.
ΣΗΜΕΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ: Δεν κατενοήθη ότι οι άνδρες των Καταδρομών δεν επιτρέπεται να βάλωσι εις παραπειστικάς παρενοχλήσεις των ΚΣ.
Κατανάλωσις πυρ/κών σχετικώς μεγάλη παρά τας κατ' επανάληψιν διαταγάς και συστάσεις.
ΟΠΛΙΣΜΟΣ: Κανονικός διά την ποιότητα των ΚΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ.
ΔΙΑΤΡΟΦΗ: Πολύ Καλή. Αύτη ενισχύθη διά επιτοπίων πόρων.
ΔΙΑΚΟΜΙΔΑΙ: Η υγειονομική υπηρεσία VIII Μεραρχίας παρείχε κάθε εξυπηρέτησιν και βοήθειαν τόσον εις τας προπαρασκευάς των επιχειρήσεων όσον και κατά την διάρκειαν αυτών. Το παν υπήρξεν άψογον εκ μέρους της υγειον. υπηρεσίας VIII Μερ/χίας εις οργάνωσιν και εκτέλεσιν διακομιδών και ιατρικής περιθάλψεως.
ΔΙΑΒΙΒΑΣΕΙΣ: Παρετηρήθη ποιά της παρανόησις εκ μέρους αξ/κών Διαβιβάσεων ιδία κατά τας μετακινήσεις. Αύται κατόπιν επεμβάσεως Ταξ/χίας συνεμορφώθησαν πλήρως και ήδη λειτουργούν λίαν ικανοποιητικώς.

12 ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΕΧΘΡΟΥ: Η συνήθης μέθοδος καθαρού ανταρτοπολέμου.

13. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑ ΦΙΛΙΩΝ ΚΑΙ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ:
Ικανοποιητική

14. ΤΑΚΤΙΚΑ ΣΦΑΛΜΑΤΑ:

(α) Καταληφθείς αντικειμενικός σκοπός διά πρώτην φοράν εγκατελείφθη υπό τμημάτων ΛΟΚ. Κατά επίθεσιν εναντίον υψοδ. 1302 δεν προεβλέφθη τροφοδότησις προς διατήρησιν αντικειμενικού σκοπού.

(β) Εις αντεπίθεσιν ΚΣ δεν εξεδηλώθη ημετέρα αντεπίθεσις άμεσος ή έμμεσος τοιαύτης.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

15. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ: 0

16. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ: Εις την οικείαν παράγραφον.

17. ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΣΕΩΝ: Διά τοιαύτην μορφήν αγώνος ουδεμία.

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ ΚΥΡ.
Συν/ρχης - Διοικητής
Τ.Υ.Σ.

24

Θέμα: Έκθεσις επιχειρήσεων Χαλκιδικής από 19 - 6 - 49 μέχρι 29 - 6 - 49
Προς : ΣΔΚΜ / Α1
Κοιν : 50 ΕΣΠ/Α1 - 5
33, 41, 42 Τάγματα
ΔΧΧ

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
50 ΕΣΠ
Αριθ. Α.Π. 3994/Α1-5
ΒΣΤ 903 τη 6-7-49

Χάρται ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ-ΣΙΘΩΝΙΑΣ-ΝΙΓΡΙΤΗΣ-ΡΟΔΟΛΕΙΒΟΣ 1:100.000

I. Το εναπομείναν Κ.Σ. συγκρότημα ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ δυνάμεως 150 περίπου, έχον ως βάσεις τας δασώδεις και λίαν διακεκομμένας περιοχάς της ΒΑΡΒΑΡΑΣ - ΣΛΑΒΑΝΙΒΑΣ και του ΚΑΚΑΒΟΥ, απέφευγε μεν να έλθη εις σύγκρουσιν μετά Στρατιωτικών τμημάτων, αλλά μαστιζόμενον υπό της πείνης και άλλων στερήσεων, προέβαινεν εις διαρπαγάς των διαφευγόντων την επιτήρησίν μας ποιμνίων και προς εξοικονόμησιν άρτου ενήργει διαφόρους επιδρομάς εις τα ολιγώτερον φρορούμενα χωρία είτε διά τμήματός του, είτε και δι' ολοκλήρου της δυνάμεώς του.

II. Το Σύνταγμα έχον εγκατεσπαρμένας τας μειωμένας αριθμητικώς δυνάμεις των τριών ταγμάτων του, εις την από των ΚΕΡΔΥΛΛΙΩΝ μέχρι της ΣΙΘΩΝΙΑΣ και από της ΕΠΑΝΩΜΗΣ μέχρι του ΣΤΡΑΤΩΝΙΟΥ ζώνην ευθύνης του, ηναγκάζετο να περιορίζη την κυρίαν του αποστολήν - της συνεχούς διώξεως των Κ.Σ. - προκειμένου να εξασφαλίζη τους κατωκημένους τόπους και να προστατεύη τους κατοίκους εις την καλλιέργειαν των αγρών των, προλαμβάνουν κατά το δυνατόν δι' αρπαγάς, καταστροφάς και στρατολογίας.

Παρ' όλας τας ανωτέρω υποχρεώσεις του, το Σύνταγμα κατ' επανάληψιν προέβη εις εκκαθαριστικάς επιχειρήσεις προς ΣΛΑΒΑΝΙΒΑΝ - ΒΑΡΒΑΡΑΝ και προς ΚΑΚΑΒΟΝ, αλλά το ασθενές των δυνάμεων και το λίαν δασώδες και διακεκκομένον του εδάφους δεν διηυκόλυναν την πλήρη και ταυτόχρονον εξερεύνησιν των ανωτέρω περιοχών, αίτινες ίνα καλυφθώσιν στοιχειωδώς απαιτούσι δύναμιν δύο τουλάχιστον Ταγμάτων, εκτός των απαιτουμένων δυνάμεων διά την απόφραξιν των οδών διαφυγής των Κ.Σ. Την ανάγκην ταύτην ετόνισεν εις αλλεπαλλήλους αναφοράς του, άλλ' η υπηρεσία όχι μόνον δεν ηδυνήθη να συμπληρώση τα εξακολουθούντα να υπάρχωσι κενά ακόμη, εις την προβλεπομένην σύνθεσιν της δυνάμεώς τους και των Ταγμάτων του, άλλ' απέσυρε ευτυχώς διά μικρόν χρόνον και το εν των τριών Ταγμάτων του (Το 4 ΕΤΠ) προκειμένου να χρησιμοποιήση τούτο εις επιχειρήσεις εκτός της Χαλκιδικής.

III. <u>ΔΙΑΤΕΘΕΙΣΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ:</u>

Την 13-6-49 αφίχθη εκ ΝΑΟΥΣΗΣ εις ΑΡΝΑΙΑΝ το διατεθέν επί τέλους 518 Τ.Π. όπερ ενισχυθέν και διά τμημάτων των 33, 41 και 42 ΕΤΠ του Συντάγματος και ενός Ουλαμού Πεδ. Πυρ/κού, έδωσεν την ευχέρειαν εις το Σύνταγμα να ενεργήση ευρυτέρας κάπως εκτάσεως εκκαθαριστικάς επιχειρήσεις κατά των Κ.Σ. ους αι πληροφορίαι έφερον κατατετμημένους εις δύο τμήματα, εξ ων το μεν εις ΚΑΚΑΒΟΝ το δε εις ΒΑΡΒΑΡΑΝ.

Συγκεκριμένως κατά τας επιχειρήσεις ταύτας έλαβον μέρος αι κατωτέρω κατά περιόδους αναλυόμεναι δυνάμεις:

IV. <u>ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ:</u>

<u>ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ:</u> 15 και 16 Ιουνίου 1949.
<u>Δυνάμεις:</u>
518 Τ.Π.
Δ/σις + Διλοχία 33 ΕΤΠ + Λόχος 41 ΕΤΠ.
Διλοχία 42 Τ.Ε.
Ουλαμός Π.Π.

Τα τμήματα ταύτα από βαθυτάτης πρωίας της 15ης-6-49 εκινήθησαν εξερευνητικώς ως κάτωθι:

1. 518 Τ.Π. μείον Λόχος εις δύο φάλαγγας εκ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ προς υψοδ. 627 - (Ρ.516278) - ύψ. 820 - ΓΚΡΟΣΣΙΑ - Και ΠΙΑΦΤΣΑ - Ανώνυμον ύψωμα (Ρ.5230).
Λόχος 518 Τ.Π. εκ ΣΤΡΑΤΟΝΙΚΗΣ προς ύψ. 868 και υψοδ. 813 (Ρ.5429). Η εντολή του ήτο να καταλάβη με μικράς δυνάμεις τα υψώματα 813 - (Ρ.5230) και ΓΚΡΟΣΣΙΑ και διά του υπολοίπου Τάγματος να εξερευνήση την περιοχήν ύψ. 813 - ΓΚΡΟΣΣΙΑ - ΤΣΑΛΜΑΔΕΣ - ΣΚΑΜΝΙ - ΞΕΡΑΔΑ - ΜΑΡΙΑΣ ΔΕΝΔΡΟΝ - ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΡΑΧΗ και ΜΠΑΣΔΕΚΗ ΛΑΚΚΟΣ.

2. Δ/σις και Διλοχία 33 ΕΤΠ εκ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ συν Λόχος 42 Τ.Ε. έξ' υψοδ. 745 (Ρ.453275) εξερευνητικώς διά δύο φαλάγγων ήτοι:
ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙ - ΝΤΟΥΝΙΑΡ - διακλάδωσις Δυτ. υψοδ. 728 (Ρ.4930) υψοδ. 618 - ΣΛΑΒΑΝΙΒΑ - υψοδ. 745 (Ρ.453275) - (Ρ.456305) - ΓΚΛΑΒΙΝΑ - ΒΑΡΒΑΡΑ - ΑΝΩΝΥΜΟΝ (Ρ.506322), με εντολήν διατηρήσεως ΣΛΑΒΑΝΙΒΑΣ και εξερευνήσεως περιοχής ΠΑΤΩΣΙΑ ΒΡΥΣΗ - ΜΠΡΟΣΛΙΑΝΑ - ΚΗΠΟΥΡΙΣΤΑ - ΜΙΚΡΟΣ ΒΑΘΥΛΑΚΚΟΣ και αντέρεισμα ΚΟΥΚΟΥΣΙΑ μέχρι ύψ. 354 (Ρ.5337).

3. Διλοχία 42 Τ. Ε. συν Διμοιρία 41 Ε. Τ. Π. ΣΤΡΑΤΩΝΙΟΥ από ΣΤΡΑΤΩΝΙΟΝ διά ΚΑΛΥΒΙΩΝ ΒΑΡΒΑΡΑΣ και ΚΑΛΥΒΙΩΝ ΣΤΑΓΕΙΡΩΝ εις ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ (Ρ.5434) - ΚΟΥΚΟΥΣΙΑ (Ρ.552340) ένθα εγκαθισταμένη ενεδρευτικώς εις επίκαιρα σημεία θ' απαγόρευεν διαφυγήν Κ.Σ. προς περιοχήν ΣΟΥΓΛΙΑΝΗΣ και την Ανατολικώς ταύτης δασώδην περιοχήν.
Ουλαμός Π.Π. εις ΝΕΟΧΩΡΙΟΝ.
Την 15 1320 ώραν τμήματα Διλοχίας 33 ΕΤΠ συνεπλάκησαν μετά 20μελούς Κ. Συμμορίας εις ΒΑΘΥΛΑΚΚΟΝ, των Κ.Σ. συμπτυχθέντων προς Βορράν και βορειοανατολικώς και εξαφανισθέντων εντός των δασών, αφού εγκατέλειψαν ένα νεκρόν και εν Μπρέν, 40 γεμιστήρας Μπρέν κι 6 ανταλλακτικάς κάννας. Τμήματα του 518 Τ.Π. εξερευνήσαντα μέχρι ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ουδέν σοβαρόν συνήντησαν, εκτός μικροσυμπλοκών τινών.
Οι Κ.Σ. κατατμηθέντες εις μικροομάδας και επωφελούμενοι των δασών και των χαραδρώσεων εξηφανίσθησαν μη θελήσαντες να δώσουν μάχην.
Κατεστράφη ευρεθείς εις ΒΑΘΥΛΑΚΚΟΝ πετρελαιοκίνητος αλευρόμυλος μετά των μηχανημάτων δύο μηχαναί φορτήσεως συσσωρευτών, μία συσκευή ασυρμάτου, 2 δυναμό, εις συσσωρευτής, κάπες, χλαίναι και γραφική ύλη.
Οι Κ.Σ. μέχρι το εσπέρας της 16ης είχον εν τη περιοχή του Συντάγματος 7 νεκρούς, 4 συλληφθέντας και 4 παραδοθέντας. - Επίσης ως εξηκριβώθη βραδύτερον είχον και άνω των 10 τραυματιών ους συμπαρέλαβον.

V. <u>ΔΕΥΤΕΡΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ:</u> 18 και 19 Ιουνίου 1949.

Δυνάμεις αι ανωτέρω + Δ/σις + Λόχος 41 ΕΤΠ + ΚΜΕΑ ΝΙΚΗΤΗΣ.
Κατά την 17, 18 και 19 Ιουνίου το 518 Τ. Π. παρέμεινεν εις περιοχήν ΒΑΡΒΑΡΑΣ - ΣΛΑΒΑΝΙΒΑΣ υψοδ. 813 - ΑΣΠΡΑ ΧΩΜΑΤΑ - ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ αποφρακτικώς κατά την νύκτα και εξερευνητικώς κατά την ημέραν μέχρι πέρατος των εξερευνήσεων της περιοχής ΚΑΚΑΒΟΥ, υπό των κάτωθι τμημάτων άτινα καταλαβόντα τας βάσεις εξορμήσεώς των εκινήθησαν την νύκτα της 17 προς 18 - 6 - 49 ως κάτωθι:

1.) Διλοχία 42 Τ.Ε. διά δύο δρομολογίων από ΤΟΥΜΠΑΣ Ρ(6024) - (Ρ.6919) ΚΑΚΑΒΟΣ και ΤΟΥΜΠΑΣ - (Ρ.6919) εις υψοδ. 372 (Ρ.5817) με εντολήν να έχη καταλάβη την 18.0500 ώραν διά Λόχου συν Διμοιρία τον ΚΑΚΑΒΟΝ και διά Λόχου μείον Διμοιρία τον υψοδ. 372 (Ρ.5817) προς εξόντωσιν ανθισταμένων Κ.Σ. και απαγόρευσιν διαφυγής τούτων προς Βορράν.

2.) Διοίκησις + Λόχος 33 ΕΤΠ εκ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ διά ΚΑΣΤΕΛΛΙ - ΣΚΟΥΡΙΕΣ - ύψ. 712 - ΤΡΙΑ ΑΔΕΛΦΙΑ - ΤΣΙΚΑΡΑ - ΜΕΤΕΡΙΖΙΑ να έχη εγκατασταθή ενεδρευτικώς την 18. 05. 00 ώραν επί των υψωμάτων ΤΣΙΚΑΡΑ - ΜΕΤΕΡΙΖΙΑ.

Έτερος Λόχος του σύν. ΜΕΛ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ εξερευνητικώς από 18.05.00 ώρας επί της κατευθύνσεως ΦΛΟΥΡΙΑΣ - ΚΑΤΣΟΥΡΑΣ - ΜΑΚΡΗ.

Άλλα τμήματα μετά ΜΕΑ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ εξηρεύνησαν από 18.05.00 ώρας την περιοχήν ΚΡΑΝΙΑ - ΣΚΟΥΡΙΕΣ - ΑΓ. ΜΑΡΙΝΑ - ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙ, επιστρέψαντα εσπέρας εις βάσεις των.

3.) Διοίκησις 41 ΕΤΠ συν δύο Λόχοι συν Λόχος ΚΜΕΑ κατέλαβον από 18.05 00 ώρας:

α) Λόχος μείον Διμοιρία το ύψωμα ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ και την διασταύρωσιν (Ρ.542162), διά διμοιρίας δε συν ομάδος το ύψωμα ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ (Ρ.589167).

β) Διοίκησις 41 ΕΤΠ συν λοιπά υπό διαταγάς του ανωτέρω τμήματα και ΜΕΑ ΙΕΡΙΣΣΟΥ και Μ. ΠΑΝΑΓΙΑΣ εκινήθησαν εξερευνητικώς διά τριών κατευθύνσεων προς ΚΑΚΑΒΟΝ ήτοι:

υψοδ. 364 (Ρ.5314) - ΕΡΕΙπ. ΓΟΜΑΤΙΟΥ - υψοδ. 524 - ΚΑΚΑΒΟΣ.
ΚΟΥΤΣΟΝΙΚΑ - ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑΣ - ΧΑΡΑΔΡΑ ΣΤΡΙΒΩΤΗΣ - ΚΑΚΑΒΟΣ.
ΓΥΦΤΙΣΣΑ - ΓΟΜΑΤΙ - ΠΑΙΒΟΥΝΙ - (Ρ.5715) - ΚΑΚΑΒΟΣ.

Την 180515 τμήματα 33 ΕΤΠ κατεδίωξαν τετραμελή Κ.Σ. εις ΤΡΙΑ ΑΔΕΛΦΙΑ.

Λοιπά τμήματα ουδέν συνήντησαν.

Την επομένην 19-6-49 τα τμήματα ανεστράφησαν και εκινήθησαν εξερευνητικώς ως κάτωθι:

1.) Διλοχία 42 Τ.Ε. από ΚΑΚΑΒΟΥ - ΑΣΠΡΟΛΑΚΚΑ εις Ρ(5720) και ανατολικώς (Ρ.5919) και εν συνεχεία την περιοχήν (Ρ.6019) - ΑΛΑΤΙΝΙ - ΚΟΛΟΥΜΠΟΥΚΙ - ΦΥΣΙΩΚΑ μέχρι και ΜΑΝΤΕΜ ΛΑΚΚΟΣ.

2.) Διλοχία 33 ΕΤΠ συν Λόχος 41 ΕΤΠ.

Διά Διλοχίας εκατέρωθεν ΝΤΑΜΠΙΖ ΛΑΚΚΟΣ μέχρι ΧΟΥΜΙΣΤΑ (Ρ.535250) και εκείθεν προς ΠΙΑΦΤΣΑ. Διά δε του Λόχου 41 ΕΤΠ εις ΚΑΚΑΒΡΙΔΙΑ - ΝΤΟΥΜΠΑΡΕΣ - ΧΟΥΜΙΣΤΑ - ΠΙΑΦΤΣΑ.

3.) Δ/σις 41 ΕΤΠ συν Λόχος ΙΕΡΙΣΣΟΥ συν Λόχος ΚΜΕ Α. εξηρεύνησαν την περιοχήν ΠΑΙΒΟΥΝΙ - ΓΟΜΑΤΙ - ΕΡ. ΓΟΜΑΤΙΟΥ και χαράδραν ΣΤΡΙΒΩΤΗ. Εγκατασταθέντες κατά νύκτα ενεδρευτικώς ΓΥΦΤΙΣΣΑ - ΛΙΒΑΔΙ.

4.) Ουλαμός Π. Πυρ/κού και κατά τας δύο ημέρας 18 και 19 Ιουνίου εις Μ. ΠΑΝΑΓΙΑΝ. Την 191100 Λόχος 33 ΕΤΠ εβλήθη υπό Κ.Σ. από (Ρ.530218), ους ανέτρεψε συνεχίσας προς Βορράν κίνησιν του. Έν συνεχεία αντελήφθη φάλαγγα Κ.Σ. εις μακράν απ' αυτού απόστασιν τραπείσαν προς δασώδη περιοχήν (Ρ.5224) ήν κατεδίωξε και έβαλεν και διά πυρ/κού, με αποτέλεσμα 4 νεκρούς Κ.Σ. και δύο παραδοθέντας με άγνωστον αριθμόν τραυματιών μεταξύ των νεκρών και σύνδεσμος Γεν. Στρατηγείου Κ.Σ. ούτινος παρελήφθη το αρχείον, όπερ ευρίσκετο εις δύο σάκκους. Επίσης εφονεύθησαν δύο κτήνη Κ.Σ. και έξ αιμάτων και εγκαταλειφθέντων ενδυμάτων υπολογίζονται απώλειαι Κ. Σ. άνω των 10 νεκρών και τραυματιών. Η Διλοχία 41 ΕΤΠ ανεύρεν περιοχήν ΕΡ. ΓΟΜΑΤΙΟΥ αποθήκην Κ.Σ. με δύο γραφομηχανάς δύο ραπτομηχανάς, 10 τυφέκια, 2 κάννας μυδραλλίου, 16 γεμιστήρας Μπρέν, 1 αντιαρματικόν, 1 μυδράλλιον, 1 όλμον διάφορα τρόφιμα και φάρμακα και πλήρες αρχείον Κ.Σ.

VI. Την 22-6-49 Δ/σις 33 ΕΤΠ + τρεις λόχοι + Διμοιρία, εκινήθησαν από του μεσονυκτίου προς ΠΡΟΣΤΑΝΟΝ - ΛΟΣΝΟΝ - ΚΙΡΤΑΣ εξερευνητικώς με αποτέλεσμα τον φόνον του Διμοιριτού Κ.Σ. ΚΑΡΥΔΑ, την απελευθέρωσιν δύο ημιόνων και την ανεύρεσιν 10 εμπυρευμάτων και διαφόρων άλλων υλικών άτινα κατεστράφησαν.

VII. ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: 24 μέχρι 29-6-49:

Κατά την τρίτην και τελευταίαν περίοδον των επιχειρήσεων, έλαβον μέρος αι κάτωθι δυνάμεις και εξηρευνήθη κατ' επανάληψιν η περιοχή του ΚΑΚΑΒΟΥ από ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ - ΣΤΡΑΤΟΝΙΚΗΣ - ΣΤΡΑΤΩΝΙΟΥ μέχρι ΠΥΡΓΙ - ΓΟΜΑΤΙΟΥ - ΠΕΡΙΣΣΟΥ και από ΜΕΓ. ΠΑΝΑΓΙΑΣ μέχρι θαλάσσης. Την 240400 ώραν εκινήθησαν εξερευνητικώς:

α) Δ/σις 518 Τ.Π. + Λόχος + Λόχος 33 ΕΤΠ από ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ - ΦΛΟΥΡΙΑΣ - ΣΚΟΥΡΙΕΣ - 712 - ΤΣΙΚΑΡΑ - ΜΕΤΕΡΙΖΙΑ εις ΚΑΚΑΒΟΝ. Και Λόχος 518 Τ.Π. από ΣΤΡΑΤΩΝΙΟΥ εξερευνητικώς εγκατεστάθη ενεδρευτικώς εις (Ρ.575225) και (Ρ.605205).

β) 41 ΕΤΠ από της νυκτός προς την 24-6-49 ενεδρευτικώς και αποφρακτικώς διά Λόχου εις (Ρ.480183) - (Ρ.505150).

Λόχος εις (Ρ.533147) - (Ρ.542140) - (Ρ.545130) - (Ρ.550123) και (Ρ.570123).

Λόχος εις Ρ(590156) και Ρ(580 - 170).

γ) Λόχος ΚΜΕΑ εκινήθη από 240400 εκ ΜΕΤΑΓΓΙΤΣΙΟΥ εξερευνητικώς προς (Ρ.5510) - (Ρ.5912) - και (Ρ.5814).

δ) Ουλαμός Π. Πυρ/κού εις Μ. ΠΑΝΑΓΙΑΝ. Κατά την εξερεύνησιν του 518 Τ.Π. ουδεμία εμφάνισις Κ.Σ., εκτός ενός συλληφθέντος και τριών παραδοθέντων εις άλλα σημεία. Κατά την νύκτα 24 προς 25 15 Κ.Σ. ενέπεσαν εις ενέδραν περιοχήν ΠΙΑΒΙΤΣΗΣ και εγκατέλειψαν ένα τραυματίαν διαφωτιστήν του συγκροτήματος ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ. Την 25ην τμήμα του 518 Τ. Π. εξηρεύνησεν την Νοτίως ΚΑΚΑΒΟΥ περιοχήν ΤΣΙΚΑΡΑ - ΜΕΤΕΡΙΖΙΑ - ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ - ύψ. 524 ΕΡ. ΓΟΜΑΤΙΟΥ - ΒΑΤΣΙΝΙΑ - Ρ(565160) - ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΠΑΙΒΟΥΝΙ, άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων. Τα τμήματα ανεφοδιασθέντα παρέμειναν εις τας περί τον ΚΑΚΑΒΟΝ και επί του ΚΑΚΑΒΟΥ θέσεις των, συνεχίζοντα τας εξερευνήσεις προς όλας τας κατευθύνσεις. Την 28ην ανεκάλυψαν τους τραυματίας Κ.Σ. και συνέλαβον 10 εξ αυτών, εξ ων δύο συμμορίτισσαι. Επίσης ανεύρον δύο φορτία άλευρον άτινα κατέστρεψαν.
Την 29ην εφονεύθη επί του ΚΑΚΑΒΟΥ ο αρχισαμποτερ Κ.Σ. Λοχαγός Μήτρος. Παρεδόθησαν δε κατά το τετραήμερον τούτο διάστημα 6 συμμορίται.

VIII. Την 30ην του μηνός ανεχώρησεν το 518 Τ.Π. διά την έδραν του. Τα δε Τάγματα του Συντάγματος ανέλαβον την ασφάλειαν των κατωκημένων τόπων, εν τη ζώνη ευθύνης του έκαστον και ούτω ετελείωσαν αι επιχειρήσεις ΒΑΡΒΑΡΑΣ - ΚΑΚΑΒΟΥ άνευ των αναμενομένων συντριπτικών διά τους Κ.Σ. αποτελεσμάτων και τούτο επειδή απέφυγον ούτοι να συγκρουσθούν με τα Στρατ. Τμήματα, αλλά κατατμηθέντες εις μικροομάδας ετράπησαν άλλοι μεν εις περιοχή ΛΟΖΝΟΥ - ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΑΣ - ΠΡΑΒΙΤΑΣ και ΒΡΑΣΤΩΝ, άλλοι δε εκρύβησαν εις τας ανεξερευνήτους λόχμας των δασωδών και διακεκομμένων περιοχών ΚΑΚΑΒΟΥ - ΒΑΡΒΑΡΑΣ.

IX. Η συντριβή των αποφευγόντων την μάχην Κ.Σ. δεν παρουσιάζεται εύκολος, εάν όμως παρέμενεν επί τι χρονικόν διάστημα το 518 Τ.Π. τα κτυπήματα του κατά συγκροτήματος ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ θα ήσαν σκληρά και πλείστοι των οπαδών του θα ηναγκάζοντο να παραδοθούν. Αι αναφερόμεναι δυσχέρειαι κατά τας επιχειρήσεις εις τας ανωτέρω περιοχάς θα φαίνονται παράδοξοι εις τους μη γνωρίζοντας το δασώδες και διακεκομμένον εις μεγάλην έκτασιν έδαφος, εις ο ευκόλως δύνανται να εξαφανίζωνται οι Κ.Σ. Επίσης η διαμόρφωσις αυτή του εδάφους και η έλλειψις συγκοινωνιών προκαλούν την ανάγκην διαθέσεως κατά πολύ μεγαλυτέρων δυνάμεων ως προς τας τοιαύτας των Κ.Σ. και τούτο ίνα αφ' ενός μεν αποφράσσωνται κατά το δυνατόν αι κατευθύνσεις διαφυγής των, αφ' ετέρου δε ίνα επιτυγχάνηται η ταυτόχρονος εξερεύνησις μεγαλυτέρας εκτάσεως, ήτις και πάλιν ελάχιστα αποτελέσματα θα επιφέρη εφ' όσον οι Κ.Σ. αποφασίσουν να μη δώσουν

μάχην και ν' αποκρυβούν. Παρ' όλα ταύτα αι επιχειρήσεις αύται εξετελέσθησαν καλώς, μη παρατηρηθέντων σφαλμάτων, η δε έστω και παραμικρά ευχέρεια δημιουργίας εφεδρειών, επέτρεψεν εις το Σύν/γμα να ενεργήση μετά πάσης δυνατής πρωτοβουλίας εις αμφότερα τα κρυσφύγετα των Κ.Σ. της τε ΒΑΡΒΑΡΑΣ και του ΚΑΚΑΒΟΥ. Τα τμήματά μας καίτοι πολλάκις εκινήθησαν και εμάχοντο υπό ραγδαιοτάτην βροχήν, όχι μόνον δεν δυσανασχέτησαν, αλλ' αντιθέτως μετά φανατισμού επέμεναν ν' ανεύρουν και να εξοντώσουν τον Κ.Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ.

Αι επιχειρήσεις εκτός της τεραστίας επιδράσεως ως επί του ηθικού εν γένει των νεοεπαναγκατασταθέντων κατοίκων, επέφεραν σοβαράς ζημίας εις το συγκρότημα ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι μόνον αι πλήρως εξακριβωθείσαι απώλειαί του ήσαν αι κάτωθι:

1.) Νεκροί Κ.Σ. 13 εξ ων τρεις Αξ/κοί.

2.) συλληφθέντες Κ.Σ. 16 εξ ων εις Αξ/κός.

3.) Παραδοθέντες Κ. Σ. 14
Σύνολον: 43

Εκτός των ανωτέρω είχον και ανάλογον αριθμόν τραυματιών, οίτινες κατά τους μετριωτέρους υπολογισμούς μας πρέπει να υπερβαίνουν τους 15. Επίσης ανευρέθησαν και παρελήφθησαν ή κατεστράφησαν:

1.) Εις πετρελαιοκίνητος αλευρόμυλος.

2.) Έν αντιαρματικόν Πυροβόλου ΜΠΟΥΣ μετά των αντ/κών και εργαλείων του.

3.) 25 βλήματα του ανωτέρω πυροβόλου.

4.) 20 τυφέκια διαφόρων τύπων.

5.) Ένα Μπρέν.

6.) 56 γεμιστήρες Μπρέν.

7.) Έξ αντ/καί κάνναι Μπρέν.

8.) Έν μυδράλλιον.

9.) Δύο κάνναι μυδραλλίου.

10.) Εις όλμος Γερμανικός.

11.) 30 βλήματα αυτού.

12.) Έν τόμσον με 40 γεμιστήρες αυτού.

13.) Δεκατρία Μπουζούκια (Πάτζερ).

14.) 50 εμπυρεύματα Μπαζούκας.

15.) Τρεις νάρκαι προσωπικού.

16.) 30 εμπυρεύματα ναρκών.

17.) Έξη οκάδες εκκρηκτικαί ύλαι.

18.) 10 εμπυρεύματα διάφορα.

Επίσης ανευρέθησαν και κατεστράφησαν ή παρελήφθησαν τα κάτωθι:

1.) 400 περίπου οκάδες διαφωτιστικόν υλικόν.

2.) Αρχείον επιμελητείας Αρχηγείου Κ. Χαλ/κής και ΝΙΓΡΙΤΗΣ.

3.) 120 οκάδες σάπων καθαριότητος.

4.) 200 οκάδες άλευρον.

5.) Δύο φόρτοι ρουχισμού.

6.) Κάπες βλάχικες και 25 παλιές χλαίνες.

7.) 300 οκάδες άλατος.

8.) Τρεις φόρτοι υγιεινομικού υλικού.

9.) Διάφορα χειρουργικά εργαλεία.

10.) 100 οκ. πεταλωτικόν υλικόν.

11.) 13 κατειργασμένα δέρματα.

12.) 50 οκάδες ήλοι διάφοροι.

13.) 30 ζεύγη παπουτσάκια εκ καουτσούκ.

14.) 5 δοχεία πετρέλαιον.

15.) 1 δοχείο βούτυρον.

16.) 1 ,, οινόπνευμα.

17.) Ραπτομηχαναί Σίγγερ 2.

18.) Δύο γραφομηχαναί.

19.) Ένα τηλέφωνο Αγγλικού τύπου

20.) Ένα γραμμόφωνον.

21.) Εις πετρελαιοκίνητος αλευρόμυλος μετά των μηχανημάτων του (ο ανωτέρω).

22.) Δύο μηχαναί φορτήσεως συσσωρευτών.

23.) Μία συσκευή ασυρμάτου κενή.

24.) Δύο δυναμό

25.) Εις συσσωρευτής.

26.) υλικόν υποδ/ποιού

27.) 3 φόρτοι διάφορα άλλα είδη.

Εις την κορυφήν περίπου του ΚΑΚΑΒΟΥ ανευρέθη εκτεταμένον ναρκοπέδιον καταστραφέν υπό 518 Τ. Π. Έναντι αυτών αι ημέτεραι απώλειαι υπήρξαν ελάχισται και αύται προελθούσαι εκ ναρκών προσωπικού ήτοι:

Νεκροί οπλίται	2
Τραυματίαι Αξ/κοί	1
,, Οπλίται	3

Χ. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

1. Απαιτούνται πολλαί δυνάμεις διά τους ανωτέρω εκτιθεμένους λόγους.

2. Η χρησιμοποίησις των ΚΜΕΑ παρουσιάζει δυσχερείας ως προς τον ανεφοδιασμόν των, καθόσον μη προβλεπομένης της τροφοδοσίας των υπό των Στρατ. Τμημάτων, επ’ ωφελεία των οποίων δρώσιν, αναγκάζονται να επανέρχωνται εις απομεμακρυσμένας βάσεις ανεφοδιασμού επί ζημία των επιχειρήσεων.

3. Αποσπάσματα Χωρ/κής δεν εχρησιμοποιήθησαν και τούτο επειδή στερούνται μέσων Διαβιβάσεων.

4. Είναι επάναγκες να εφοδιασθώσιν και αι διμοιρίαι διά μικρών συσκευών ασυρμάτου ίνα ο σύνδεσμος μετά των Λόχων των είναι πλήρης.

5. Η έλλειψις ειδικευμένου προσωπικού εις τας Υποδ/σεις Χωρ/κής επιδρά δυσμενώς επί των επιχειρήσεων, καθ' όσον πολύτιμοι πληροφορίαι δυνάμεναι να συντελέσουν σοβαρώς, διαβιβάζονται με μεγάλην καθυστέρησιν αχρηστευόμεναι σχεδόν.

6. Η συνεχής παρουσία και κίνησις πολλών δυνάμεων, αποθαρρύνει τους Κ.Σ. πολλοί των οποίων σπεύδουν και παραδίδονται άνευ πιέσεως τινος ή μάχης.

7. Το Σύνταγμα εχρησιμοποίησε τα ΜΕΑ και ΚΜΕΑ εκ δευτερευούσης φύσεως αποστολάς και ούτω απέφυγε τας παρανοήσεις και λοιπά σφάλματα.

8. Το Σύνταγμα και άλλοτε έχει προτείνει οι άνδρες των ΚΜΕΑ να τροφοδοτούνται υπό των Στρατ. Τμημάτων μετά των οποίων δρώσιν, δικαιολογουμένης της μερίδος τροφής των κατά τας εξαιρετικάς ταύτας περιπτώσεις.

Τ.Σ.Υ.
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

25

ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ
Δ/ΝΣΕΙΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ - ΠΛΗΡΟΦΟΡ.

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
ΥΠ' ΑΡΙΘ.29
Ιούλιος 1949

Εβδομαδιαία Έκθεσις επί των επιχειρήσεων

από 040001 μέχρι 110000

I. ΟΥΣΙΩΔΕΙΣ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

I. Η ΑΣΔΠ υπήχθη υπό την ΑΣΔΑΝ από 7/7

2. 73η Ταξ. εκ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ εις περ. Β.ΜΕΤΣΟΒΟΥ

3. Ιη Ταξ. Καταδρομών εκ ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ δι' επιχειρήσεις εις ΖΑΓΟΡΙΑ.

4. 77η Ταξ. εκ περ. ΤΑΜΠΟΥΡΙ (Ν.1205) εις περ. ΒΟΥΖΙΟΥ (Ν.2000) υπό ΣΗΔΜ.

5. 21 Ταξ. Εκ περ. ΚΟΖΑΝΗΣ εις ΦΛΩΡΙΝΑΝ.

II. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΥΡΕΙΑΣ ΜΟΡΦΗΣ
Α΄ΣΣ

6. "ΠΥΡΑΥΛΟΣ"

(α) ΑΣΔΣΕ (Περ. Νοτίως ΑΛΜΥΡΟΥ-ΞΥΝΙΑΔΟΣ-ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΥ - ΑΓΡΑΦΩΝ- ΕΥΒΟΙΑ)

-ι- Συνεχίσθησαν εντατικώς αι εξερευνήσεις καθ' άπασαν την περιοχήν. Εξοντώθησαν μεμονωμένοι Κ. και ολιγομελείς ΚΣ. Μεταξύ τούτων ο Δ/τής Τάγματος 123 Ταξ., ο Επιτελάρχης ΙΙ ΚΣ. Μεραρχίας και άλλα στελέχη των ΚΣ. Εις περιοχήν ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ (Χ.6851) (Χ.7151) (Χ.6853) - ΒΥΝΙΑΝΗΣ (Χ.6461) (Χ.6873), ανευρέθησαν αποθήκαι περιέχουσαι είδη οπλισμού και διαβιβάσεων των Κ.

-ιι- Εξερευνήσεις εις Β.ΕΥΒΟΙΑΝ υπό του 602 Τ.Π. ουδέν απέδωσαν .

(β) ΙΧ Μεραρχία (Περ. Δ.ΞΥΝΙΑΔΟΣ- ΦΟΥΡΝΑΣ- ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ- ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ)

-ι- Εξερευνήσεις μετά μικροσυμπλοκών με ικανοποιητικά αποτελέσματα. Εις περιοχήν ΓΑΡΔΙΚΙΟΥ(Σ.3632) ανευρέθη οπλισμός των Κ.

-ιι- Την 8/7 ΚΣ. ενεδρεύουσα εις περ. ΦΟΥΡΝΑ (Χ.8176) προσέβαλε φάλαγγα μεταγωγικών (απώλειαι ημετέρων Ν.2, αγν.3).

(γ) ΧV Μεραρχία (ΝΕΥΡΟΥΠΟΛΙΣ- ΑΡΓΙΘΕΑ- ΚΟΖΙΑΚΑΣ- ΧΑΣΙΑ- ΟΡΛΙΑΚΑΣ)

-ι- Συνέχεια εξερευνήσεων.

-ιι-Εις περιοχήν ΤΡΙΔΕΝΔΡΟΥ (Χ.6288) -ΝΕΡΑΪΔΟΧΩΡΙΟΥ (Σ.5127) ανευρέθησαν αποθήκαι οπλισμού των Κ.

-ιιι- Εις περιοχήν ΚΑΛΟΜΟΙΡΑΣ (Σ.5055) εξωντώθη, την 4/7, h 25 Μονάς Χώρου (Κ.Ν.6, Σ.11).

-ιυ- Εξωντώθησαν επίσης ολιγομελείς ΚΣ. μεταξύ των οποίων και αρχηγοί Κ.

(δ) Σ.Δ. Θεσσαλίας - 83 Περιοχή (ΘΕΣ. ΠΕΔΙΑΣ. -ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ - ΚΑΜΒΟΥΝΙΑ - ΚΑΤΩ ΟΛΥΜΠΟΣ - ΟΣΣΑ - ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ - ΠΗΛΙΟΝ)

Τμήματα των 2ας Ταξ. Κατ. και 2ου ΕΣΠ εξηρεύνησαν την περιοχήν ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ (Τ.7626) (Τ.6530) (Τ.7040). Κατά τας εξερευνήσεις εφονεύθησαν αρκετοί Κ. και συνελήφθησαν έτεροι. Περισυνελέγησαν 3000 αιγοπρόβατα, 6000 οκ. δημητριακών κ.λ.π. και κατεστράφησαν εγκαταστάσεις των Κ. Η εξερεύνησις εις την περιοχήν ταύτην συνεχίζεται εντατικώς.

(ε) Αποτελέσματα της επιχειρήσεως από της ενάρξεως μέχρι της 10/7.

-ι- Προσωπικόν. Ημ. Ν.80 (9 Αξ.), Τ.189 (12 Αξ.), Αγν. 9= 278 Κ.Ν. 1059 - Σ. 1772-Π.1081= 3912, Αυτ/ται Σ-Π 393.

-ιι- Λάφυρα περισυλλεγέντα. Πολυβόλα 59, οπλ/λα 142, αυτόματα 144, τυφέκια 906, Α/Α τυφέκια 2, όλμοι 45, μικροί όλμοι 11, α/τ εκτοξευταί 30, πυροβόλα/3 φυσίγγια 60.000, βλήματα όλμων 1200, βλήματα πυρ/κού 206, χειρ/δες 450, νάρκαι 300, ασύρματοι 25, μηχ.φορτίσεως 4, γεννήτριαι 1, τηλέφωνα 22, τηλεφ. πιν. 3, συσσωρευταί 13, αιγοπρόβατα 12.000, τρόφιμα, δημητριακά όσπρια 55.000 οκάδες.

7. "ΑΙΑΣ" (ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ) (Γ΄ΣΣ)

(α) Μετέχουσαι Μονάδες

-ι- ΧΙ Μεραρχία διά των 31ης Ταξ. (Ιη Φάλαγξ) (513 Τ.Π. Ε΄ΜΟΚ), 32ας Ταξ. (2,3,4,5 Φάλαγγες) (514,515,2 Λ. 553 Τ.Π.), 516 Τ.Π. (6,7 φάλαγγες), 2 Λ88 Τ.Ε. (8η Φάλ.) και πυρ/κού δι' υποστήριξιν τούτων.

-ιι- 33η Ταξ. 505 και 517 Τάγματα Πεζικού

(β) Έναρξις την 4/7

(γ) Εκτέλεσις

Την 4/7 τμήματα της Ιης φάλαγγος κινηθέντα εκ περ. ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ (Ν.9173) ήχθησαν εις ΚΡΙΑΡΟΓΡΗΚΟ (Ν.9182) και εν συνεχεία εις ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑΝ (Ν.9372) ένθα συνήντησαν αντιστάσεις τας οποίας κατόπιν αγώνος ανέτρεψαν την 5/7. Συγχρόνως τμήματα των 2, 3, 4 και 5 Φαλάγγων κατέλαβον ΧΑΝΑΚΟΝ (Ν.9377) και εν συνεχεία την 5/7 αφού ενέτρεψαν αντιστάσεις των Κ. εις ΣΑΜΠΑΝΑ (Ν.9577) (Ν.9877) (Ν.9778) κατέλαβον ΟΣΜΑΝΑΚΟΝ (Ν.970785) ΜΕΤΕΡΙΖΙ (Ν.9580) ΚΑΡΑΛΟΦΟΝ (Ν.9681).

Τμήματα της 8ης Φάλαγγος την 4 και 5/7 αφού ανέτρεψαν αντιστάσεις των Κ. εις ΟΣΤΡΑΝΙ (0.0687) ήχθησαν εις ΣΚΡΕΤΑ (0.0585) και ΑΝΩ ΛΟΥΤΡΑΚΙ (0.0487) - ΚΡΕΣΝΑ (0.0589). Τμήματα των 6,7 Φαλάγγων κατέλαβον άνευ αντιστάσεως ΚΡΑΝΙΤΣΑ (0.0594) - ΓΚΡΑΣΙΣΤΑ (0.0595) και εν συνεχεία την 5/7 κατόπιν αγώνος το ΚΑΡΑΟΥΛΙ (0.0393).

Τα τμήματα της 33ης Ταξιαρχίας ήχθησαν άνευ αντιστάσεως εις ΒΥΣΙΜΑ (Ν.8374) ΠΑΠΑΔΙΑΝ (Ν.8579) οροθ. γραμμήν (Ν.8380).

Την 6/7 τμήματα της Ιης Φάλαγγος κατέλαβον κατόπιν αγώνος ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ (Ν.9584) - ΧΑΡΑΜΙΤΣΑΝ (Ν.9686)- ΜΠΕΛΑ ΓΚΡΟΤΑ (Ν.9588) και την 7/7 ΚΟΖΙΑΚΑΝ (Ν.9789) ΜΠΡΑΒΑΡΝΙΤ (Ν.9888) και συνέχισαν την κίνησίν των προς Α.

Ομοίως τμήματα του 514 Τ.Π. ανέτρεψαν αντιστάσεις των Κ. και κατέλαβον την 7/7 κορυφογραμμήν ΜΠΟΥΡΙΚΑ (Ν.9987) - ΠΛΟΤΣΑ (0.0486).

Τμήματα επίσης του 5 Τ.Π. κατόπιν σκληρού αγώνος κατέλαβον την 7/7 το ΣΟΚΟΛ (0.0092) και συνέχισαν την κίνησίν των προς Δυσμάς.

Την πρωίαν 8/7 συνεδέθησαν τα τμήματα της 1ης και 7ης Φαλάγγων εις περιοχήν ΚΙΛΙΝΤΕΡΚΑΣ (Ν.9990).

Φαίνεται ότι εσημειώθη διαφυγή των Κ. εις ΣΕΡΒΙΚΟΝ έδαφος μέσω περιοχής ΚΙΛΙΝΤΕΡΚΑΣ κατά την νύκτα 7/8. Τας υπολοίπους ημέρας συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις υπό των ημετέρων καθ' ας ανευρέθησαν και περισυνελέγησαν πολλά υλικά των Κ. ιδίως βαρύς οπλισμός, μή καταμετρηθέντα εισέτι.

Τα τμήματα της 33ης Ταξιαρχίας εξηρεύνησαν την περιοχήν ΠΑΠΑΔΙΑΣ (Ν.8579) και Β. μέχρι των συνόρων, μή λαβόντα επαφήν μετά των Κ.

Αι εξερευνήσεις συνεχίζονται τόσον εις το Α. όσον και το Δ. Κ/Τ.

(δ) Απώλειαι ημετέρων Ν.9 (1 Αξ.), Τ.56 (3 Αξ.)
Ê. Í. 123, Ó. êáé Ð.113

Τελικός αριθμός απωλειών και λαφύρων ανεφερθήσεται εις την επομένην έκθεσιν.

III. ΛΟΙΠΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ και ΣΥΜΒΑΝΤΑ

ΑΣΔΑΝ.

8. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις καθ' ας ανευρέθησαν είδη οπλισμού και εξωντώθησαν μεμονωμένοι Κ.

9. Κεφαλληνία-Σάμος

Συνέχεια εξερευνήσεων, άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

ΣΗΔΜ.

10. VIII Μεραρχία (ΗΠΕΙΡΟΣ-Δ.ΓΡΑΜΜΟΣ)

(α) ΄Ηπειρος (Ε.Ε.22 παρ.15α)

-ι- Την 3/7 Διμοιρία του 582 Τ.Π. συνεπλάκη μετά των εξ ΑΛΒΑΝΙΚΟΥ εδάφους επανεισελθόντων ΚΣ. ΠΕΤΡΙΔΗ-ΛΕΥΤΕΡΙΑ εις περ. Β.ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΥ (Ρ.8193) αναγκασθείσα να συμπτυχθή νοτιώτερον.

-ιι- Την 4/7 οι ίδιοι Κ. προσέβαλον ουλαμόν του 17 Ε.Τ.Π. εις περ. ΑΓ.ΜΗΝΑ (Ρ.9082) τον οποίον ηνάγκασαν να συμπτυχθή νοτιώτερον (Απώλειαι ημετέρων Ν.8 (Ι Αξ.), Τ.10, Αγν.8) και εν συνεχεία εκινήθησαν προς Ν.Α. καταδιωκόμενοι υπό τμημάτων της 43ης Ταξ. Την 5/7 ούτοι ανετράπησαν εκ περ. ΚΟΥΚΟΥΛΙ (Ρ.9874) - ΚΑΖΑΡΜΑΣ (Σ.0079) προς Α.

-ιιι- Από της 8/7 ήρξατο εις την περιοχήν ταύτην τοπική επιχείρησις διά τμημάτων της Ιης Ταξ. Καταδρομών και 528 Τ.Π. Τα επιχειρούντα εκ Δ. τμήματα ήχθησαν μέχρι περ. ΜΠΙΑΛ (Σ.0776) - ΚΑΣΤΑΝΩΝΟΣ (Σ.1269) και εκ Ν. μέχρι ΤΣΟΥΚΑΣ ΡΟΣΑ (Σ.2070) - ΕΛΑΤΙΑΣ (Σ.1572), άνευ επαφής μετά Κ. Συνεχίζεται η εξερεύνησις της περιοχής.

(β) Γράμμος

-ι- Ζωηρά παρενοχλητική δράσις διά πυρών εκατέ-ρωθεν

-ιι- Την νύκτα 9/10 ημέτερον τμήμα κατά νυκτερινόν εγχείρημα κατέστρεψεν εγκαταστάσεις και έργα εκστρατείας των Κ. εις ΑΓΙΟΝ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΝ (Ν.0411).

Β΄ΣΣ

11. Τ.Σ. Πενταλόφου (Ν.Α. ΓΡΑΜΜΟΣ - ΟΡΛΙΑΚΑΣ - ΓΡΕΒΕΝΑ)

(α) Οι Κ. παρηνώχλησαν διά πυρ/κού και όλμων ημ. τμήμα εις ΚΟΥΤΣΟΥΡΟ (Ν.1810).

(β) Την νύκτα 6/7 η ΚΣ. κινουμένη διά ΖΟΥΖΟΥΛΙΩΤΙΚΟΥ εκ Ν. προς ΓΡΑΜΜΟΝ ενέπεσεν εις ενέδραν ημετέρων περ. ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑ (Ν.2008) ένθα εγκατέλειψε 10 κτήνη.

(γ) Την 10/7 ημέτερον τμήμα κατ' αναγνώρισιν συνεπλάκη μετά Λόχου Κ. εις περ. ΑΓ.ΚΟΣΜΑ (Ν.4102), ον κατεδίωξε προς Ν.

12. Ι Μεραρχία (Α.ΓΡΑΜΜΟΣ-ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΡΙΑ)
Παρενοχλήσεις εκατέρωθεν διά πυρών, εις περ. ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ (Ν.1626) ΜΥΡΟΒΛΗΤΟΥ και ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ (Ν.1837).

13. ΣΔΔ Μακεδονίας (ΒΕΝΤΖΙΑ-ΒΟΥΡΙΝΟΣ-ΚΟΖΑΝΗ)

(α) Οι Κ. διήρπασαν κτήνη και απήγαγον τρεις χωρικούς εκ ΛΟΚΜΗΣ (Ν.5202) και τρόφιμα εκ ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ (Ν.6123).

(β) Ημέτερα τμήματα ενήργησαν εξερεύνησιν περ. ΚΑΛΟΝΕΡΙΟΥ (Ν.6214) ΝΑΜΑΤΩΝ (Ν.6528)- ΓΕΡΜΑ (Ν.6034) (Ν.7325) ΣΝΙΑΤΣΙΚΟΥ. Ανεύρον εκρηκτικάς ύλας και 100 βλήματα όλμου των Κ.

14. Χ Μεραρχία (Νότιος Τομεύς ΒΙΤΣΙ)

(α) Παρενοχλήσεις υπό Κ. των ημετέρων τμημάτων κατά μήκος του μετώπου.

(β) Ημέτερα τμήματα κατά νυκτερινάς επιδρομάς ήχθησαν εις περ. ΔΕΝΔΡΟΧΩΡΙΟΥ (Ν.3349)- ΑΓ.ΓΕΩΡΓΙΟΥ (Ν.4051) - ΧΑΛΑΡΑΣ (Ν.4555) Ν.ΓΚΛΑΒΑΤΑΣ (Ν.5156) και παρηνώχλησαν Κ. εις τας περ. ταύτας.

15. ΙΙ Μεραρχία (Α. Τομεύς ΒΙΤΣΙ- ΑΜΥΝΤΑΙΟΝ- ΠΤΟΛΕΜΑΪΣ - ΚΛΕΙΣΟΥΡΑ)

(α) Οι Κ. ενήργησαν παρενοχλήσεις ημετέρων τμημάτων εις ΒΙΤΣΙ, έβαλον διά πυρ/κού την 8/7 και 10/7 κατά ΦΛΩΡΙΝΗΣ και ετοποθέτησαν νάρκας τινας εις περ. ΠΕΔΙΝΟΥ (Ν.7454) - ΞΥΝΟΥ ΝΕΡΟΥ (Ν.7857).
Την νύκτα 4/5, 40μελής ΚΣ. επετέθη κατά ημ. τμήματος εις υψ. 1186 (Ν.6060) καταδιωχθείσα (Κ.Ν. 8, Π.3).

(β) Την 10/7 τμήματα του 84 Τ.Ε. ενεργούντα εις περ. ΑΝΩ ΒΕΡΜΙΟΥ (0.0034) συνεπλάκησαν μετά Κ., οίτινες διέφυγον προς Ν. εντός δασωμένης περιοχής.

ΓΣΣ

16. ΧΙ Μεραρχία (ΟΛΥΜΠΟΣ- ΠΙΕΡΡΙΑ- ΒΕΡΜΙΟΝ- ΤΖΕΝΑ- ΠΑΪΚΟΝ)

(α) Την νύκτα 5/6 ΚΣ. αποπειραθείσα να εισέλθη εις ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΑ (0.2063) κατεδιώχθη υπό ημετέρων.

(β) Δράσις ημετέρων αναγνωρίσεων και εξερευνήσεων εις περ. Β.ΒΕΡΜΙΟΥ, άνευ επαφής μετά Κ.

17. ΣΔΚ Μακεδονίας (ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ)
Συνέχισις των εξερευνήσεων άνευ σημαντικών αποτελε-σμάτων.

18. VII Μεραρχία (Περιοχή μεταξύ ΑΞΙΟΥ-ΒΙΣΤΟΝΙΔΟΣ Λ.)

(α) Περ. ΜΠΕΛΛΕΣ - ΚΡΟΥΣΙΑ

-ι- Την 7/7 τμήμα Κ. ενεδρεύον εις περ. Ν. ΚΕΡΚΙΝΙΤΙΔΟΣ (Π.6599) προσέβαλε ανεφοδιαστικήν φάλαγγα 62 Τ.Ε. ήτις ηναγκάσθη να επιστρέψη εις ΚΕΡΚΙΝΗΝ (Κ.0406) (ημ. Ν.10 (1 Αξ.), Τ.4). Την 8/7 δυνάμεις Κ. προσέβαλον και εξουδετέρωσαν φυλάκιον του 622 Τ.Α.Γ.Σ. εις περ. Α. ΜΙΚΡΟΒΡΥΣΗΣ (Ζ.0514) (Απώλειαι ημ. Ν.1. Τ.1. Α.10) και κατέστρεψαν σιδ/κήν γέφυραν μήκους 20μ. Την νύκτα δε 8/9 έτερον φυλάκιον του ιδίου Τάγματος εις περ. ΘΡΑΚΙΚΟΥ (Κ.1211) (Απώλειαι ημ. Ν. 1 (Αξ), Τ.2, Α.8). Ημέτερα τμήματα κινηθέντα εις αμφοτέρας περιπτώσεις προσέκρουσαν εις αντιστάσεις των Κ. μη δυνηθέντα εγκαίρως να ενισχύσουν τα εξουδετερωθέντα φυλάκια.

-ιι- Αναγνωρίσεις ημετέρων εις περ. ΚΑΣΤΑΝΟΥΣΗΣ (Ζ.9017) και ΚΡΟΥΣΙΩΝ (0.9994) (Π.0297) (Ζ.9302) άνευ επαφής μετά των Κ.

(β) Λοιπή περιοχήν
Οι Κ. ενήργησαν στρατολογίαν 12 ατόμων εκ ΚΑΛΛΙΦΥΤΟΥ (Π.9996) ΔΡΑΜΑΣ και 3 ετέρων εξ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ (Π.2493).
Αναγνωρίσεις ημετέρων περ. Β.Α. ΠΑΠΑΔΩΝ (Φ.1318) ουδέν εσημείωσαν.

19. Σ.Δ. Θράκης (περ. από ΒΙΣΤΟΝΙΔΑ μέχρι ΕΒΡΟΥ)

Αναγνωρίσεις ημετέρων προς ΚΑΡΤΑΛ (Λ.8799) -ΤΟΚΑΤΖΙΚ (Γ.1603) (Γ.2704) - ΤΖΑΜΙ (Γ.3905) - ΒΟΥΛΓΑΡΑΣ ΧΩΡΑΦΙ (Γ.6313) και ΜΠΟΥΚΑΤΕ ΝΤΑΡ(Μ.5588) ουδέν εσημείωσαν.

IV. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

20. Απώλειαι της εβδομάδος

ΜΕΓΑΛΑΙ ΜΟΝΑΔΕΣ	Η							Κ				
	Νεκροί		Τραυματίαι		Αγνοούμ.		Σύνολ.	Ν.	Σ.	Π.	Σύνολ.	Αυτοαμ.
	ΑΞ.	ΟΠΛ	ΑΞ	ΟΠΛ	ΑΞ.	ΟΠΛ						
Α΄ΣΣ	1	11	2	13		4	31	107	153	61	321	166
ΣΗΔΜ	3	19	1	55		9	87	29	25	24	78	2
Γ΄ΣΣ	5	25	5	76		8	119	93	73	43	209	
ΑΣΔΠ								5	1	6	12	
ΑΣΔΑΝ			1	4			5	3	2	9	14	
ΣΥΝΟΛ.	9	55	9	148		21	242	237	254	143	634	168

21. Λοιπά αποτελέσματα

(α) Εις περ. Α΄ΣΣ συνεχίσθη η καταδίωξις και εξόντωσις των άνευ ηθικού υπολειμμάτων των ΚΣ. Εξοντώθησαν αρχισυμμορίται και ανευρέθησαν αποθήκαι με είδη οπλισμού και τρόφιμα των Κ.

(β) Εις ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ, οι Κ. υπέστησαν σημαντικάς απωλείας (το 1/3 της δυνάμεώς των) και απώλεσαν την περιοχήν την οποίαν εχρησιμοποίουν ως ορμητήριον, ως επίσης και άπαν το βαρύ, υλικόν των (οπλισμόν και τρόφιμα, εις μεγάλας ποσότητας).

Β΄.ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ - ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

22. ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ - ΓΚΙΩΝΑ- ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ

Η εναπομείνασα δύναμις εις την περιοχήν ταύτην δεν υπερβαίνει του 170 ΚΣ. Το μόνον συγκροτημένον εισέτι τμήμα είναι η 88 Μ.Χ. (Διλοχία ΓΚΟΥΡΑ) εις την περιοχήν ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ.

23. ΞΥΝΙΑΣ- ΑΓΡΑΦΑ- ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ

Ουδεμία δράσις αξιόλογος των παραμενόντων υπολειμμάτων των Μονάδων χώρου της Περιοχής και της Ταξιαρχίας ιππικού. Συνεχής κίνησίς των δι' αποφυγήν εμπλοκής μετά ημετέρων.

- Μικροτμήματα Μονάδων Ι Μεραρχίας (139-192 Ταξ.) παραμείναντα εις περιοχήν ΑΓΡΑΦΩΝ μετά αναχώρησιν Διοικήσεως Μεραρχίας διαρρέουν προς Βορράν συγκεντρούμενα εις περιοχήν ΧΑΣΙΩΝ.

24. ΟΘΡΥΣ -ΠΗΛΙΟΝ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ

Εις ΟΘΡΥΝ εναπομένει δύναμις 70 περίπου ΚΣ της 22 Μ.Χ. διεσπαρμένη κατά μικράς ομάδας προς αποφυγήν τελείας εξοντώσεως.

Εις περιοχήν ΠΗΛΙΟΥ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ-ΟΣΣΗΣ μικροτμήματα των τοπικών δυνάμεων και υπολείμματα επιλαρχίας φονευθέντος ΤΖΗΜΑ εν αποκρύψει. Συνολική δύναμις περιοχής 180 περίπου.

25. ΧΑΣΙΑ-ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ

Εδόθη εντολή υπό Διοικήσεως Ι Μεραρχίας εις τους Π.Ε. της περιοχής ΧΑΣΙΩΝ όπως συγκροτήσουν τα προς Βορράν διαρρέοντα υπολείμματα των Μονάδων της Μεραρχίας προς αναδιοργάνωσίν των και τόνωσιν του εκμηδενισμένου ηθικού των. Ήδη φέρεται συγκεντρωθείσα εις περιοχήν ΑΓΝΑΝΤΙΑΣ (Σ.5768) -ΚΑΡΠΕΡΟΝ (Σ.7175) ΕΛΑΦΙ (Σ.6679)- ΜΕΛΙΣΙ (Σ.6179) δύναμις 150 περίπου ΚΣ (Β2).

26. ΚΑΤΩ ΟΛΥΜΠΟΣ- ΠΙΕΡΡΙΑ

Η εις ΚΑΤΩ ΟΛΥΜΠΟΝ περιοχή ΚΑΛΛΙΠΕΥΚΗΣ (Τ.4372) ευρισκομένη δύναμις ΚΣ. ανέρχεται εκ 150 περίπου (Λ.Π.-Κ.Π. ομάδες σαμποτέρ Λόχος ΚΑΡΑΦΩΤΙΑ)

Η Διλοχία ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ ευρισκομένη προ 15νθημέρου εις περιοχήν ΣΑΠΚΑΣ (0.1502) ΠΙΕΡΡΙΩΝ και ετοιμαζομένη όπως κινηθή προς ΧΑΣΙΑ δεν ενετοπίσθη εισέτι.

Λοιπά μικροτμήματα Β. ΠΙΕΡΡΙΩΝ εις ιδίας περιοχάς ας και πρότερον άνευ δράσεως τινος.

27. <u>ΟΡΛΙΑΚΑΣ- ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΡΙΑ</u>

Ουδεμία αξιόλογος δράσις Ταξιαρχίας ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ ευρισκομένης πιθανώς εις περιοχήν ταύτην.

28. <u>ΠΩΓΩΝΙ- ΖΑΓΟΡΙΑ- ΣΟΥΛΙ</u>

Η εναπομείνασα δύναμις Ταξιαρχίας ΠΕΤΡΙΔΗ εξ 90 περίπου ΚΣ. μετά ανεξαρτήτου Λόχου ΛΕΥΤΕΡΗ δυνάμεως 80 εκ ΠΩΓΩΝΙΟΥ την 4/7 διεπεραιώθη εις ΖΑΓΟΡΙΑ.

Εις ΤΣΕΠΕΛΟΒΟΝ (Σ.0475) πιθανώς συνηντήθη μετά τριλοχίας ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ κατελθούσης εκ ΓΡΑΜΜΟΥ και ανεφοδιάσθη εις υλικόν κινηθείσα εν συνεχεία την 5-6/7 προς ΚΟΥΚΟΥΡΟΥΝΤΖΟΝ (Σ.1776).

Το Συγκρότημα ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ παρέλαβε 30 βιαίως στρατολογηθέντας και επανήλθεν διά ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ - ΖΟΥΖΟΥΛΙΩΤΙΚΟΥ ρεύματος εις ΓΡΑΜΜΟΝ την 7/7.

29. <u>ΓΡΑΜΜΟΣ</u>

Η εις ΓΡΑΜΜΟΝ υπάρχουσα Μονάς πυρ/κού περιλαμβάνει τρεις Μοίρας Πυρ/κού (3η,5η,9η).

Εκάστη αποτελείται από μίαν πυρ/χίαν ορειβατικού πυρ/κού (4 πυροβόλα) και μίαν πυροβολαρχίαν ολμοβόλων (ανεξακρίβωτος αριθμός).

Ωσαύτως και αριθμός Α/Τ και Α/Α πυρ/λων

Διάταξις Μοιρών.

-3η Μοίρα ΤΣΑΡΝΟ (Ν.1431)

-5η -//- ΠΕΤΡΑ ΜΟΥΚΑ (Ν.1219)-ΜΠΟΥ ΧΕΤΣΙ (Ν.1713).

-9η -//- ΓΚΟΛΙΟ (Μ.9713) - ΚΑΜΕΝΙΚ

- Η Διοίκησις της ΙΧ Μεραρχίας μετεκινήθη εκ περιοχής ΑΓ. ΖΑΧΑΡΙΑ (Ν.1232) εις ΕΠΑΝΩ ΑΡΕΝΑ (Ν.1320).

Επίθεσις ημετέρων κατά ΓΡΑΜΜΟΥ αναμένεται υπό ΚΣ. ως επικειμένη. Υπολογίζεται ότι η κυρία προσπάθεια των ημετέρων θα στραφή προς ΠΡΟΦΗΤΗΝ ΗΛΙΑΝ-ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗΣ (Ν.0411)- ΣΤΕΝΟ (Ν.0012)- ΚΑΡΔΑΡΙ - ΓΚΟΛΙΟ. Παρετηρήθη την 9-10/7 μεγάλη νευρικότης κινήσεων ΚΣ. εις περιοχήν ΚΑΜΕΝΙΚ-ΚΑΡΔΑΡΙ-ΣΤΕΝΟ (εκδήλωσις πυρών - πολλαί φωτοβολίδες) προφανώς εκ του φόβου της αναμενομένης επιθέσεως.

30. <u>ΒΙΤΣΙ- ΧΕΙΜΑΔΙΤΙΣ</u>

Η 105 Ταξιαρχία μετεκινήθη την 29/6 εκ ΤΥΡΝΟΒΟΥ (Ν.4264) εις περ. ΜΠΙΚΟΒΑ ΤΣΕΣΜΑ (Ν.3354) (Τομεύς ΜΑΛΙ ΜΑΔΙ) ευρισκομένη εκεί ως εφεδρεία ΚΣ. ηγεσίας και οργανούσα αμυντικώς ΜΠΟΥΤΣΙ.

Λόχος Κυνηγών εκ 40 ΚΣ. αντικατασταθείσα επί ΚΡΕΣΤΟ (Ν.5459) την 6/7 κατήλθε προς περιοχήν ΧΕΙΜΑΔΙΤΙΔΟΣ προφανώς δι' ενέργειαν σαμποτάζ.

Εις περιοχήν ΧΕΙΜΑΔΙΤΙΔΟΣ ευρίσκεται ωσαύτως και η Διλοχία ΤΖΑΒΕΛΑ εντοπιζομένη ήδη Β.ΒΛΑΣΤΗΣ και αποσκοπούσα πιθανώς όπως προσβάλη αιφνιδιαστικώς ημέτερα τμήματα εις ΒΛΑΣΤΗΝ (Ν.6732).

31. <u>ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ- ΒΕΡΜΙΟΝ</u>

Η εις ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΝ ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ προϋπάρχουσα δύναμις, μέχρι 4/7 ανήρχετο εις 550 περίπου ΚΣ. το πλείστον υπερήλικας και τραυματίας. Ενισχύθη δε άμα τη ενάρξει των ημετέρων επιχειρήσεων διά της δυνάμεως του ΔΥΤΙΚΟΥ Κ/Τ (Επιλαρχία ΘΑΝΑΣΗ - 712 Διλοχία) ανερχομένης εις 250 περίπου ΚΣ.

Συγχρόνως εκινούντο προς ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ και τα κάτωθι ΚΣ. τμήματα.

(α) Η 713 Διλοχία ΜΑΛΕΤΣΙΚΑ (μεθ' ης και ΝΕΜΕΡΤΣΙΚΑΣ Διοικητής 24 Ταξιαρχίας) κινηθείσα την 4-5/7 πιθανώς εκ περιοχής ΡΑΔΟΣΙ και εντοπισθείσα την 5/7 εις

περιοχήν ΚΑΠΡΟ (Ν.8685). Το τμήμα τούτο φαίνεται ότι δεν ηδυνήθη να εισέλθη εις Κ/Τ εκτός εάν εχρησιμοποίησε το ΣΕΡΒΙΚΟΝ έδαφος.

(β) Φάλαγξ 80 αόπλων υπό συνοδείαν 35 ενόπλων εκ ΚΙΣΣΑΒΟΥ - ΟΛΥΜΠΟΥ διαπεραιωθείσα εκ ΠΙΕΡΡΙΩΝ την 2/7 και κινουμένη προς ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ δι' ενίσχυσιν εκεί ΚΣ. Τμημάτων.

Η Φάλαγξ αύτη εντοπισθείσα την 5/7 εις περιοχήν ΚΑΤΩ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ (0.0057) και κινουμένη προς Βορράν ηναγκάσθη να αναστραφή κατόπιν των αποτελεσμάτων επί Κ/ΤΣΑΛΑΝ προς ΜΑΤΟΤΣΑΪΡΟ (Ο.0043) με σκοπόν όπως κινηθή προς ΒΙΤΣΙ.

32. ΚΟΡΩΝΑ-ΜΠΕΛΕΣ

Ουδεμία μεταβολή (κίνησις - δύναμις) επήλθεν. Δράσις περιωρισμένη.

33. ΜΠΟΖ-ΝΤΑΓ-ΡΟΔΟΠΗ

Εις περιοχήν ΦΑΡΑΣΙΝΟΥ (Φ.2526) και Ν.Α. συνεκεντρώθη δύναμις 450 ΚΣ. ήτοι Διοίκησις VII Μεραρχίας αφιχθείσα εκ περιοχής ΕΒΡΟΥ μετά 2 Ταγμάτων της (350 Τάγμα ΓΚΙΤΗ - 560 Τάγμα ΜΕΣΗΝΕΖΗ) - Δράσις των δεν εξεδηλώθη.

34. ΕΒΡΟΣ ΚΟΜΟΤΙΝΗ

Μετά αναχώρησιν VII Μεραρχίας προς ΧΑΪΝΤΟΥ συνεκροτήθη εις περ. ταύτην η Διοίκησις ΕΒΡΟΥ-ΚΟΜΟΤΙΝΗΣ υπό ΚΡΙΩΝΑ εις ην υπήχθησαν άπαντα τα ΚΣ. τμήματα περιοχής από ΝΕΣΤΟΥ μέχρι ΕΒΡΟΥ (Λόχος ΠΕΤΡΑ- ομάδες Π.Ε. - ομάδες σαμποτέρ κ.λ.π.) Δύναμις τούτων 150 περίπου. Δράσις Ουδεμία.

35. ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Δύναμις ΚΣ. την 032359	17.400
Απώλειαι εβδομάδας (μείον 25% εκ Δ.Π.)	510
Στρατολογία αναφερθείσα	70
Είσοδοι εξ ΟΜΟΡΩΝ εξακριβωθείσαι	240
Υπόλοιπον δυνάμεως την 112359	17.200

Τ.Σ.Υ.
Συν/ρχης Θ.ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ
Διευθυντής Α1/ΓΕΣ

Α.Α./Γ.Δ.

26

ΕΞ: Ε Π Ε Ι Γ Ο Υ Σ Α
Α Π Ο Ρ Ρ Η Τ Ο Σ
Α΄ΣΣ/Α1
Α.Π.Φ.3/1010
ΒΣΤ 904/13.7.49
Α/Α Αντιτύπου ...5...

Δ Ι Α Τ Α Γ Η Ε Π Ι Χ Ε Ι Ρ Η Σ Ε Ω Ν

(Επιβεβαίωσις προφορικών Διαταγών)

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

1. Κατά πληροφορίας παραδοθέντων ΚΣ εις την περιοχήν ΟΛΥΜΠΟΥ σημειούνται αι κάτωθι συγκεντρώσεις ΚΣ.

α) Διλοχία ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ δυνάμεως 80 ΚΣ εις ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΝ.

β) Λόχος ΚΑΡΑΦΩΤΙΑ Δυνάμεως 40 ΚΣ Β.Α. ΚΑΛΛΥΠΕΥΚΗΣ (Τ.4574).

γ) Λόχος ΚΑΒΑΛΑΡΗ δυνάμεως 40 ΚΣ το πλείστον έφιπποι Β.Δ. ΚΑΛΛΙΠΕΥΚΗ (Τ.3843).

δ) Διμοιρία ΑΚΛΟΝΗΤΟΥ δυνάμεως 15 ΚΣ εις Τ.3281.

ε) Λαϊκή Πολιτοφυλακή περιοχής ΟΛΥΜΠΟΥ.

2. Πιθανή πρόθεσις ανωτέρω ΚΣ η ανασυγκρότησις εν τη ανωτέρω περιοχή εν αναμονή νεωτέρων διαταγών του ΚΣ Αρχηγείου.

3. Φίλιαι Δυνάμεις
Εις την επιχείρησιν θα συμμετάσχωσιν αι κάτωθι δυνάμεις:

α) ΙΙ Ταξιαρχία Καταδρομών μείον Ε΄.Μοίρα

β) ΣΔΘ με τρία Τάγματα και Β/142 Ορ. Πυρ/χίαν ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ.

γ) Την διεύθυνσιν της επιχειρήσεως θα έχη η ΣΔΘ.

ΠΡΟΘΕΣΙΣ

4. Συντριβή των ανωτέρω ΚΣ συγκροτημάτων και απαγόρευσις αναμολύνσεως περιοχής ΟΛΥΜΠΟΥ. Εξόντωσις της Λαϊκής Πολιτοφυλακής και ανεύρεσις τυχόν εναπομενουσών αποθηκών των ΚΣ.

ΜΕΘΟΔΟΣ

5. Γενικαί Γραμμαί

α) Ταυτόχρονος αιφνιδιαστική νυκτερινή ενέργεια από των κατευθύνσεων των καθοριζομένων κατωτέρω εις τας Αποστολάς.

β) Απόφραξις των διαβάσεων διαφυγής προς ΚΑΜΒΟΥΝΙΑ - ΠΙΕΡΡΙΑ ή προς περιοχήν Γ΄ΣΣ.

6. Αποστολαί

α) ΙΙ Ταξιαρχία Καταδρομών
- Γ΄Μ Καταδρομών
- Δ΄Μ Καταδρομών

ι) Αρχικοί χώροι Συγκεντρώσεως Μοιρών:
Περιοχή ΔΟΛΙΧΗ (Τ.1885) - ΠΥΘΙΟΝ (Τ.2484)

ιι) Κατευθύνσεις ενεργείας
- ΠΥΘΙΟΝ - ΚΟΚΚΙΝΟΠΛΟΣ (Τ.2688) - Χαράδρα ΣΤΑΛΑΜΑΤΙΑ (Τ.2885) - υψ.2336 (Τ.3583) - υψ. 2684 (Τ.3680) - ΕΝΝΕΑ ΠΥΡΓΟΥΣ (Τ.3479) .
- ΠΥΘΙΟΝ - υψ. ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΙ (Τ.2881)- ΜΟΝΗ ΣΠΑΡΜΟΥ (Τ.3678) - ΣΚΑΜΝΙΑ (Τ.3475)- ΚΑΡΥΑ (Τ.3774).

ιιι) Περαιτέρω ενέργειαι των Μοιρών προς περιοχήν ΚΑΛΛΙΠΕΥΚΗΣ αναλόγως των πληροφοριών.

β) Σ.Δ. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
Διά την επιχείρησιν ταύτην να διαθέση τρία ΕΤΠ τουλάχιστον.

ι) Αρχικοί χώροι συγκεντρώσεως Ταγμάτων
- ΡΑΨΑΝΗ
- Υψ.ΠΕΤΑΛΟΝ (Τ.4466)
- ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΟΛΥΜΠΟΥ

ιι) Κατευθύνσεις ενεργείας
-ΡΑΨΑΝΗ-ΓΚΟΛΙΑΝΗ (Τ.4868) - ΚΑΦΙΑ (Τ.4570) - ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ (Τ.4571) - Β.Α. ΚΑΛΙΠΕΥΚΗΣ (Τ.4574)
- ΠΥΡΓΕΤΟΣ - ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ (Τ.5169)- ΓΟΥΛΑΡΑ (Τ.4871).
- Υψ. ΠΕΤΑΛΟ - ΚΑΛΙΠΕΥΚΗ -Β.Δ. ΚΑΛΙΠΕΥΚΗΣ (Τ.3843) και ΣΤΡΑΤΗ ΓΚΟΡΤΖΑ (Τ.3969).
-ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΟΛΥΜΠΟΥ- ΟΛΥΜΠΙΑΣ (Τ.2576)- ΚΡΥΟΒΡΥΣΗ (Τ.3174) - ΚΑΡΥΑ (Τ.3774).

ιιι) Περαιτέρω ενέργειαι αναλόγως των πληροφοριών

ιυ) Διά των απαραιτήτων δυνάμεων απόφραξις των διαβάσεων υψ. ΓΟΥΔΟΜΑΝ (Τ.3665) και περιοχής ΚΑΛΥΒΙΑ ΣΚΑΜΝΙΑΣ (Τ.3372).

γ) Γ΄ΣΣ.
Ως ειδικόν σήμα υπ' αριθμ.Φ.3/1008/131100 δι' ου παρακαλείται όπως αποφράξη διά των κατά την κρίσιν του απαραιτήτων δυνάμεων τας διαβάσεις:
- ΜΟΝΗ ΚΑΝΑΛΩΝ (Τ.4376).
- ΑΓ.ΤΡΙΑΣ (Τ.3877).
- Περιοχής μεταξύ ΣΤΕΝΩΝ ΠΕΤΡΑΣ (Τ.3098) και ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (Τ.2494).

δ) XV Μεραρχία.
Κατά την διάρκειαν της επιχειρήσεως ταύτης επί του ΟΛΥΜΠΟΥ θα εξερευνά διά του 591 Τ.Π. την περιοχήν ΑΓΙΟΦΥΛΛΟΝ - ΤΡΙΦΥΛΛΙΟΝ (Σ.7269) - ΚΑΡΠΕΡΟΝ (Σ.7176) - ΑΡΑΠΗ και να είναι ετοίμη να επέμβη εις περιοχήν ΚΑΜΒΟΥΝΙΩΝ ή ΒΕΝΤΣΙΩΝ διά του 591 Τ.Π. και εις την περιοχήν ΧΑΣΙΩΝ διά του 591 και 575 Τ.Π. ή άλλων κατά την κρίσιν της δυνάμεων.

7. Γενικά

α) Να καταβληθή κάθε προσπάθεια διά την απόκρυψιν των κινήσεων των Μονάδων τόσον προς τους αρχικούς χώρους συγκεντρώσεως, όσον και κατά την παραμονήν των Τμημάτων εις χώρους σταθμεύσεως και αποφράξεως διαβάσεων ώστε να επιτευχθή ο αιφνιδιασμός.

β) Τονίζεται ότι αι Μονάδες δέον όπως είναι προετοιμασμέναι διά την περίπτωσιν ανάγκης αναστροφής προς καταδίωξιν των ΚΣ προσπαθούντων να διαφύγωσι είτε προς ΚΑΜΒΟΥΝΙΑ - ΧΑΣΙΑ είτε προς περιοχήν Γ΄ΣΣ.

γ) Απαγορεύεται η χρησιμοποίησις της οδού ΕΛΑΣΣΩΝ - ΚΑΛΛΙΘΕΑ - προς ΣΤΕΝΑ ΠΕΤΡΑΣ διά μεταφοράν στρατευμάτων.

8. Χρονικαί λεπτομέρειαι

α) Πέρας συγκεντρώσεως των Μονάδων εις τους αρχικούς χώρους συγκεντρώσεως η 2400 ώρα της 14ης Ιουλίου.

β) Έναρξις επιχειρήσεως η νύκτα 15/16 Ιουλίου.

γ) Διάρκεια επιχειρήσεως προβλέπεται τουλάχιστον 4ήμερος.

9. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΙ

α) Δίκτυον ασυρμάτου μερίμνη Α9/Α΄ΣΣ.

β) Στρατηγεία
Τ.Σ./ΙΙ Ταξιαρχίας Καταδρομών ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΟΛΥΜΠΟΥ
Τ.Σ./Σ.Δ. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΤΕΜΠΗ.

10. ΑΝΑΦΕΡΑΤΕ ΛΗΨΙΝ
Ώρα υπογραφής 1630
Ώρα Επιδόσεως εις Γραφείον Διαβιβάσεων 1700
Οδηγία αποστολής: ΆΠΑΝΤΑ τα αντίγραφα
ΥΠΕΡΕΠΕΙΓΟΝΤΑ δι' αξιωματικού.

Θ.ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ
Αντιστράτηγος - Διοικητής

Διά την ακρίβειαν
Τ.Σ.Υ.

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΔΗΜ.
Αντ/ρχης Τεθ/νων
Διευθυντής/Α1

ΠΑΡΑΛΗΠΤΑΙ	α/α αντιτύπου
- ΣΔΘ.	1
- ΙΙ Ταξιαρχία Καταδρομών	2
- XV Μεραρχία	3
- Γ΄ΣΣ	4

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
- ΓΕΣ/Α1	5
- Α΄ΣΣ/Α1	6
- Α΄ΣΣ/Α9	7
- Α΄ΣΣ/Γ1	8
- Αρχείον	9
- Πολ.Ημερολόγιον.	10

27

ΓΕΣ/Α1-Α2

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
ΥΠ' ΑΡΙΘ.24
Ιούλιος 1949

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

από ΙΙ000Ι μέχρι 180000

Ι. ΟΥΣΙΩΔΕΙΣ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. (α) 72 Ταξιαρχία εξ ΟΘΡΥΟΣ εις περ. ΚΑΛΠΑΚΙΟΥ.

(β) 71 Ταξιαρχία εκ ΒΑΡΔΟΥΣΙΩΝ εις ΤΣΟΥΚΑΝ (Χ.9963) (613 Περ. ΦΟΥΡΝΑ, 630 ΟΘΡΥΝ, 602 Β.ΕΥΒΟΙΑΣ).

(γ) 8ον ΕΣΠ εκ ΓΚΙΩΝΑΣ εις ΟΘΡΥΝ.

(δ) 2α Ταξιαρχία Καταδρομών εις περ. ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ- Κ.ΟΛΥΜΠΟΥ .

(ε) 3η Ταξιαρχία εκ περ. Β.ΦΛΩΡΙΝΗΣ εις περ. ΚΟΖΑΝΗΣ δι' εκπαίδευσιν.

(στ) 21 Ταξιαρχία εις θέσεις 3ης Ταξιαρχίας.

(η) 31η Ταξιαρχία εκ ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ εις ΝΑΟΥΣΑΝ - ΒΕΡΜΙΟΝ.

(θ) 107 Σ.Π. Πυρ/κού από ΒΕΡΡΟΙΑΝ εις ΚΟΖΑΝΗΝ.

ΙΙ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΥΡΕΙΑΣ ΜΟΡΦΗΣ

Α΄ΣΣ

2. ΠΥΡΑΥΛΟΣ

(α) ΑΣΔΣΕ (περ. Νοτίως ΑΛΜΥΡΟΥ - ΞΥΝΙΑΔΟΣ - ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΥ - ΑΓΡΑΦΩΝ και ΕΥΒΟΙΑ).

Συνέχεια των εξερευνήσεων μετά μικροσυμπλοκών, καθ' ας εξωντώθησαν ολιγομελείς ΚΣ., περιλαμβάνουσαι αρκετά στελέχη.

(β) ΙΧ Μεραρχία (περ. ΦΟΥΡΝΑ - Δ. ΞΥΝΙΑΔΟΣ- ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ)

Καταδίωξις ολιγομελών ΚΣ. με ικανοποιητικά αποτελέσματα. Περισυνελέγησαν είδη οπλισμού των Κ.

(γ) XV Μεραρχία (ΝΕΥΡΟΥΠΟΛΙΣ - ΑΡΓΙΘΕΑ - ΚΟΖΙΑΚΑΣ - ΧΑΣΙΑ - ΟΡΛΙΑΚΑΣ)

-ι- Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις εντατικώς

-ιι- Εις περ. ΜΕΔΟΒΑ (Χ.7680) Δ. ΚΛΙΣΤΟΥ, ανευρέθησαν 4 αποθήκαι των Κ. περιέχουσαι είδη οπλισμού και διαβιβάσεων.

-ιιι- Την 13/7 ομάς Κ. ενεδρεύουσα εις περ. ΦΤΕΛΙΑ (Σ.6378) ΧΑΣΙΩΝ, προσέβαλε ημετέραν φάλαγγα(Απώλειαι ημετέρων Ν.2, Τ.4 Α.Ι)

(δ) Σ.Δ. Θεσσαλίας - 83 Περιοχή (Θεσ. πεδιάς - ΠΗΛΙΟΝ - ΟΣΣΑ - Κ.ΟΛΥΜΠΟΣ - ΚΑΜΒΟΥΝΙΑ - ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ)

-ι- Εξερευνήσεις εις ΠΗΛΙΟΝ - ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ - ΟΣΣΑΝ και ΟΛΥΜΠΟΝ (εν συνδυασμώ με τμήματα του Γ΄ΣΣ) άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

-ιι- Εις περιοχήν ΤΥΡΝΑΒΟΥ (Τ.3253) εσημειώθησαν ναρκοθετήσεις τινές υπό Κ.

(ε) Αποτελέσματα της επιχειρήσεως κατά την εβδομάδα
- Ημετέρων Ν.4, Τ.17, Α.Ι = 22
- ΚΣ. Ν.62, Σ.72, Π.73 = 207 Αυτ/ται 19
Περισυνελέγησαν 56 τυφέκια, 9 οπλ/λα, 3 πολ/λα, 3 όλμοι, 6 αυτόματα, 15 τηλέφωνα, 3 ασύρματοι. 90 νάρκαι, 22 αντ. εκτοξευταί, 9 κτήνη, 1000 οκ. σίτου.

Γ΄ΣΣ.

3. ΑΙΑΣ (ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ)

(α) Εις ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ, συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις καθ' ας ανευρέθησαν διάφορα υλικά των Κ. και εγκαταστάσεις καταστραφείσαι.

(β) Την 12/7 ενέδρα εις περ. Β.ΒΟΡΕΙΝΟΥ (Ο.1895) εσημείωσε διέλευσιν φάλαγγος Κ, εκ Κ/Τ προς ΠΑΪΚΟΝ. Τμήματα κινηθέντα συνεπλάκησαν μετ' αυτής την 12/7, εις περ. ΤΣΑΡΝΑΤΙ (Ο.2984) και την διεσκόρπισαν. Μέρος ταύτης διέφυγε εις ΒΕΡΜΙΟΝ, προσβληθέν υπό ημετέρας ενέδρας εις περ. ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΩΝ (Ο.1964) ΕΔΕΣΣΗΣ. Εις ΠΑΪΚΟΝ συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις άνευ αποτελέσματος.

(γ) Συνεχίζονται αι εξερευνήσεις και η εδραίωσις των τμημάτων Κ/Τ.

(δ) Συνολικά αποτελέσματα εκ της επιχειρήσεως ΑΙΑΣ 4-17/7/49.
- Ημετέρων Ν.9 (1 Αξ/κός) Τ.59 (3 Αξ.) = 68
- ΚΣ. Ν.134, Σ. και Π 133 = 267
Περισυνελέγησαν: 3 αντιαρματικά πυροβόλα - 23 Μπρέν - 4 βαρέα πολυβόλα - 36 μυδράλλια - 5 όλμοι βαρείς - 17 μικροί όλμοι - 122 τυφέκια - 3 αυτόματα - 1 ασύρματος, 3 τηλέφωνα - 380 νάρκαι - 27 αντιαρμ. εκτοξευταί, 500 βλήματα των 37 χιλ. 1500 βλήματα όλμων, 1.300.000 φυσίγγια, 750 χειρ/δες, 800 χιλ. γρ. Εκρηκτ. υλών, 50 κτήνη φόρτου, 8.000 οκ. σιτηρών κ.λ.π.

4. ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΣ (ΒΕΡΜΙΟΥ)

Τμήματα του Β΄ΣΣ απέφραξαν τας διαβάσεις Δ. ΒΕΡΜΙΟΥ την 15/7, ενώ τοιαύτα του Γ΄ΣΣ εξ ΕΔΕΣΣΗΣ - ΝΑΟΥΣΗΣ - ΒΕΡΡΟΙΑΣ την 16/7 ήχθησαν εις περ. ΚΑΛΑΤΣΑΠΟΥ (Ο.0253) ΤΣΑΝΑΚΤΣΙ (Θ.0448) - ΑΝΩ ΒΕΡΜΙΟΥ (Θ.0344) άνευ επαφής. Κατά τας εξερευνήσεις αίτινες ηκολούθησαν, τα ημέτερα τμήματα συνεπλάκησαν μετά των Κ. εις ΜΟΤΟΤΣΑΪΡΟ (Ο.0143) ΚΙΣΕΛΕΡ (Ο.0249) - ΜΑΓΟΥΛΑ (Ο.0354) οίτινες διέφυγον προς Β. περ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΡΕΜΜΑ (Ο.0558) ένθα καταδιώκονται.

III. ΛΟΙΠΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΝΤΑ

ΑΣΔΑΝ

5. Ουδέν αξιόλογον.

ΣΗΔΜ

6. VIII Μεραρχία (ΗΠΕΙΡΟΣ-ΓΡΑΜΜΟΣ)

(α) ΖΑΓΟΡΙΑ
Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις περ. ΚΟΥΚΟΥΡΟΥ-ΤΖΟΥ (Σ.1784) - ΑΩΟΥ ποτ. την 14/7 έλαβον χώραν τρεις μικροσυμπλοκαί εις περ. 1920 (Σ.1883) 1189 (Σ.1575) άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων. Ανευρέθησαν υλικά και εγκαταστάσεις των Κ. και συνελήφθησαν αυτοαμυνίται.

(β) ΓΡΑΜΜΟΣ
Ζωηρά παρενοχλητική δράσις διά Πυρ/κού εκατέρωθεν, και ενέργειαι ημετέρων εγχειρημάτων, άνευ σημαντικών αποτελεσμάτων.

7. <u>77 Ταξιαρχία(ΒΟΥΖΙΟΝ-ΣΚΟΥΡΤΖΑ-ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ)</u>

Εξερεύνησις υπό των ημετέρων τμημάτων μετά μικροσυμπλοκών εις περ. ΒΑΣΙΛΙΤΣΗΣ (Σ.2689).

<u>Β΄ΣΣ.</u>

8. <u>Ι Μεραρχία (Α.ΓΡΑΜΜΟΣ-ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΡΙΑ)</u>

(α) Παρενοχλήσεις διά πυρών εκατέρωθεν, ιδία εις περ. ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ (Ν.1837) και ΜΥΡΟΒΛΗΤΟΥ (Ν.1626) - ΠΥΡΓΟΥ (Ν.1924).

(β) Εσημειώθησαν ναρκοθετήσεις τινές εις περιοχήν Α.ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ (Ν.3432).

9. <u>Χ Μεραρχία (Νότιος τομεύς ΒΙΤΣΙ)</u>

(α) Παρενοχλήσεις διά Πυρ/κού υπό Κ., ημετέρων τμημάτων εις ΦΛΑΤΣΑΤΑ (Ν.2945)- ΣΤΑΡΟΒΟ (Ν.3345)- ΜΑΝΙΤΟΡΕΤΣ (Ν.5253) - ΒΙΤΣΙ (Ν.5757) ΚΑΠΑΛΙΣΚΕΤΟ (Ν.5858).

(β) Δράσις ημετέρων νυκτερινών εγχειρημάτων άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

10. <u>ΙΙ Μεραρχία (Α.τομεύς ΒΙΤΣΙ - Πεδ.ΦΛΩΡΙΝΗΣ - Δ.Κ/Τ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ)</u>

(α) Οι Κ. παρηνώχλησαν διά πυρ/κού ημέτερα τμήματα εις ΒΙΤΣΙ και ιδίως ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΩΝ (Ν.5263) - ΔΕΡΒΕΝ (Ν.5265) υψ. 1414 (Ν.5271) ΕΘΝΙΚΟΥ (Ν.5779). Εις περ. Ν.ΕΘΝΙΚΟΥ (Ν.5778) - ΤΡΟΠΑΙΟΥΧΟΥ (Ν.6165) - ΧΕΙΜΑΔΙΤΙΔΟΣ (Ν.6845), εσημειώθησαν ναρκοθετήσεις τινές.

(β) Δράσις ημετέρων αναγνωρίσεων και ενεδρών. Τμήματα μετέχουν της επιχειρήσεως εις Δ.ΒΕΡΜΙΟΝ (ανωτέρω παρ.4).

11. ΣΔΔ Μακεδονίας (ΒΕΝΤΖΙΑ-ΒΟΥΡΙΝΟΣ-ΣΙΝΙΑΤΣΙΚΟΝ- ΚΟΖΑΝΗ)

Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις εις ΣΥΝΙΑΤΣΙΚΟΝ. Περισυνελέγησαν ανευρεθέντα υλικά διαβιβάσεων και κτήνη των Κ.

<u>Γ΄ΣΣ.</u>

12. <u>ΧΙ Μεραρχία (ΟΛΥΜΠΟΣ - ΠΙΕΡΡΙΑ - ΒΕΡΜΙΟΝ - ΤΖΕΝΑ - ΠΑΪΚΟΝ)</u>

Εις λοιπήν περιοχήν ουδέν αξιόλογον. (Διά ΒΕΡΜΙΟΝ- Κ/Τ ανωτέρω Παρ. 2 δ ι, 3,4)

13. <u>87 Περιοχή - ΣΔΚ Μακεδονίας (ΘΕΣ/ΝΙΚΗ-ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ)</u>

Ουδέν σημαντικόν.

14. <u>VII Μεραρχία (περ. μεταξύ ΑΞΙΟΥ-ΒΙΣΤΟΝΙΔΟΣ λ.)</u>

(α) Εις ΜΠΕΛΕΣ παρενόχλησεις υπό Κ. ημετέρων τμημάτων, άνευ αποτελέσματος.

(β) Εις ΚΡΟΥΣΙΑ εξερευνήσεις υπό ημετέρων μετά συμπλοκών, εξ ων η σπουδαιοτέρα την 14/7 εις περ. ΠΑΓΟΧΩΡΙΟΥ (Π.0080) (Η.Ν.3, Τ.3, Κ.Ν.4).

(γ) Την 15/7 Κ. προσέβαλον Συνοικισμόν χωρίου ΣΜΥΝΘΗ (Φ.5500) ΞΑΝΘΗΣ κατοικούμενον υπό 20 περίπου Πομάκων. Εκ τούτων εσφαγιάσθησαν υπό των Κ. 13 γυναικόπαιδα ενώ 6 τραυματίαι άνδρες κατώρθωσαν να διαφύγουν εις ημέτερον φυλάκιον. Τμήματα κινηθέντα προς καταδίωξιν των Κ. εξηρεύνησαν την περιοχήν μέχρι των συνόρων (Φ.4913) χωρίς να λάβουν επαφήν μετά τούτων.

15. Σ.Δ. ΘΡΑΚΗΣ (περ. ΒΙΣΤΟΝΙΔΑ μέχρι ΕΒΡΟΥ)
Ουδέν άξιον λόγου.

IV. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

16. Απώλειαι της Εβδομάδος.

ΜΕΓΑΛΑΙ ΜΟΝΑΔΕΣ	ΗΜΕΤΕΡΩΝ						ΣΥΜΜΟΡΙΤΩΝ					
	Νεκροί		Τραυματίαι		Αγνοούμ.		Σύνολ.	Ν.	Σ.	Π.	Σύνολ.	Αυτοαμ.
	ΑΞ.	ΟΠΛ	ΑΞ	ΟΠΛ	ΑΞ.	ΟΠΛ						
Α΄ΣΣ		4		17		1	22	62	72	73	207	19
ΣΗΔΜ		21	5	70		1	97	15	23	11	49	63
Γ΄ΣΣ	1	19	1	32			53	16	11	34	61	
ΑΣΔΑΝ				2			2	6	9	4	19	1
ΣΥΝΟΛ.	1	44	6	121		2	174	99	115	122	336	83

17. Λοιπά αποτελέσματα

(α) Εις την περ. Α΄ΣΣ διά της συνεχούς καταδιώξεως εξωντώθησαν ολιγομελείς ΚΣ. μεταξύ των οποίων αρκετά στελέχη.

Ανευρέθησαν επίσης αποθήκαι με είδη οπλισμού, διαβιβάσεων και τρόφιμα των Κ.

(β) Εις Κ/Τ εγένετο εδραίωσις των τμημάτων μας. Οι επανεισελθόντες εκ Γιουγκοσλαυΐας Κ. καταδιώκονται εις ΠΑΪΚΟΝ και ΒΕΡΜΙΟΝ.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ - ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

18. Περιοχή Νοτίως ΣΠΕΡΧΕΙΟΥ

Ουδεμία κίνησις ΚΣ. παρετηρήθη. Άπασα δύναμις περιοχής ταύτης μή υπερβαίνουσα τους 200 ΚΣ. αποκρύπτεται επιμελώς κατά μικράς ομάδας εις δασώδεις περιοχάς.

Η 88 Μ.Χ. (Διλοχία ΓΚΟΥΡΑ) το μόνον τμήμα όπερ διατηρεί οργαν. δεσμούς εις ΠΑΡΝΑΣΣΟΝ ουδεμίαν εμφάνισιν ή δράσιν εσημείωσε.

19. ΞΥΝΙΑΣ-ΑΓΡΑΦΑ-ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ

Ουδέν το αξιόλογον.Ελιγμοί και κατατμήσεις των παραμενόντων υπολειμμάτων των άλλοτε Μονάδων κρούσεως της περιοχής ταύτης και των στατικών Μ.Χ.

20. ΟΘΡΥΣ-ΠΗΛΙΟΝ-ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ-ΟΣΣΑ

Σύνολον δυνάμεως περιοχής ταύτης υπολογίζεται ήδη εκ 250-270 ΚΣ.

Εις ΟΘΡΥΝ η εναπομένουσα δύναμις 22 Μ.Χ. υπό ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ και η παραμείνουσα δύναμις εκ της 192 Ταξιαρχίας υπό ΦΙΤΣΙΛΗΝ ελίσσονται συνεχώς μή απομακρυνόμεναι της περιοχής ταύτης. Κατά την λήξασαν εβδομάδαν εσημειώθη εμφάνισις εις την περιοχήν ταύτην δύο ομάδων μόνον εκ των ανωτέρω τμημάτων δυνάμεως 50 ΚΣ. εκάστης.

Εις περιοχήν ΠΗΛΙΟΥ-ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ-ΟΣΣΗΣ η 80 Μ.Χ. υπό ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΝ και τα υπολείμματα της διαλυθείσης επιλαρχίας ουδεμίαν εμφάνισιν ή δράσιν εσημείωσαν.

21. ΧΑΣΙΑ-ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ

Διετάχθη η διάλυσις των τμημάτων Λ.Π. και Κ.Π. της περιοχής ταύτης και η ένταξίς των εις μάχιμα τμήματα. Πιθανόν γίνεται προσπάθεια προς ανασυγκρότησιν των υπολειμμάτων της Ι Μεραρχίας των κινουμένων άνευ συνοχής από ΑΓΡΑΦΩΝ μέχρι ΧΑΣΙΩΝ καθ’ όσον εις την περιοχήν ΧΑΣΙΩΝ ευρίσκεται εξακριβωμένως ο Αξ/κός

Πληροφοριών της Ι ΚΣ. Μεραρχίας ΖΑΦΕΙΡΗΣ έχων εντολήν περισυλλογής των υπολειμμάτων της Μεραρχίας (Α2).

Εμφάνισις συγκεκροτημένου τμήματος δεν εσημειώθη εισέτι.

22. ΚΑΤΩ ΟΛΥΜΠΟΣ-ΠΙΕΡΡΙΑ

Εις ΚΑΤΩ ΟΛΥΜΠΟΝ συνεκεντρώθη δύναμις 250 περίπου ΚΣ. εντοπιζομένη εις περιοχήν ΚΑΡΥΑΣ (Τ.3674) - ΚΑΛΛΙΠΕΥΚΗΣ (Τ.4272) - ΓΟΔΑΜΑΝ (Τ.3666) και ΝΟΤΙΩΤΕΡΟΝ, ήτοι: Διλοχία ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ (κινηθείσα εκ περιοχής ΣΑΠΚΑΣ (0.1502) ΠΙΕΡΡΙΩΝ προς ΚΑΤΩ ΟΛΥΜΠΟΝ Λόχος ΚΑΡΑΦΩΤΙΑ - Τμήμα Σαμποτέρ και Π.Ε. υπό ΑΚΛΟΝΗΤΟΝ- επιμελητεία - Λ.Π. - Κ.Π. Ανωτέρω δυνάμεις τελούσαι υπό διοίκησιν ΟΛΥΜΠΙΣΙΟΥ(Διοικητού τέως 172 Ταξιαρχίας) διήλθον κατόπιν πιέσεως ημετέρων προς ΒΑ. ΟΛΥΜΠΟΝ σημειωθείσαι εις περιοχήν ΜΟΝΗΣ ΑΓ.ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (Τ.3876) άνωθεν ΛΙΤΟΧΩΡΟΥ. Πιθανή πρόθεσις τούτων διαπεραιωθούν εις ΧΑΣΙΑ.

Εις τα ΠΙΕΡΡΙΑ ουδεμία δράσις των εκεί μικροομάδων.

23. ΟΡΛΙΑΚΑΣ-ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΡΙΑ

Η εις την περιοχήν ταύτην πιθανώς ευρισκομένη Ταξιαρχία, Σαμποτέρ υπό ΒΡΑΤΣΑΝΟΝ ουδεμίαν δράσιν εξεδήλωσε, ούτε εσημείωσε εμφάνισιν από 15θημέρου.

Η έλλειψις δράσεως τούτου πιθανόν να οφείλεται εις την έλλειψιν υλικού ή την αποστολήν της βοηθείας του ΖΑΦΕΙΡΗ εις την συγκέντρωσιν υπολειμμάτων Ι Μεραρχίας.

24. ΠΩΓΩΝΙ-ΖΑΓΟΡΙΑ-ΣΟΥΛΙ

Η Ταξιαρχία ΠΕΤΡΙΤΗ δυνάμεως 100 ΚΣ. συνοδευομένη και υπό ετέρων τμημάτων (Λ.Π. Λόχος ΜΥΛΩΝΑ) ως και 20 βιαίως στρατολογηθέντες διεπεραιώθη την νύκτα της 12-13/7 διά ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ-ΖΟΥΖΟΥΛΙΩΤΙΚΟΥ ρεύματος εις ΓΡΑΜΜΟΝ (Α2).

Μία Διμοιρία Λόχου ΜΥΛΩΝΑ μετά ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ παρέμειναν εις ΣΑΜΑΡΙΝΑΝ.

Λόχος ΠΑΧΗ του συγκροτήματος ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ συγχρόνως εκ ΓΡΑΜΜΟΥ με κατεύθυνσιν προς ΣΑΜΑΡΙΝΑΝ. Εκ τούτου μόνον μία Διμοιρία κατώρθωσε να κινηθή προς ΝΟΤΟΝ υπό τον Δ/τήν του Λόχου.

ΠΕΤΡΙΤΗΣ και ΒΑΣΙΛΑΡΑΣ φέρονται υποκύψαντες εις βαρέα τραύματα συνεπεία βομβαρδισμού την 5/7 (Β2).

Δεν εξηκριβώθη εάν μετά τμημάτων ΠΕΤΡΙΤΗ εισήλθεν εις ΓΡΑΜΜΟΝ και ο Ανεξάρτητος Λόχος ΛΕΥΤΕΡΗ. Πιθανώς ούτος παρέμεινεν εις ΖΑΓΟΡΙΑ με πρόθεσιν επανόδου του εις περιοχήν ΠΩΓΩΝΙΟΥ.

Εις περιοχήν ΛΑΪΣΤΑΣ(Σ.1583)-ΖΑΓΟΡΙΩΝ δρα Λ.Π. δυνάμεως 40 περίπου.

Εις περιοχήν ....(Ρ.7063) ΤΣΑΡΑΚΛΙΜΑΝΙ (Ρ.7159) κινείται ομάς εξ 20 Π.Ε. υπό ΚΣ. Λοχαγόν Π.Ε. ΠΑΝΤΟΝ.

Εις περιοχήν ΚΑΤΩ ΜΕΡΟΠΗΣ (Ρ.7892) ΠΩΓΩΝΙΟΥ ενεφανίσθη ομάς 15-20 ΚΣ. υπό ΓΕΡΑΣΙΜΙΔΗΝ.

25. ΓΡΑΜΜΟΣ

Η Διοίκησις της VIII ΚΣ. Μεραρχίας μετεκινήθη προ 10ημέρου εκ περιοχής ΑΡΕΝΑΣ-ΠΕΤΡΑ ΜΟΥΚΑ προς περιοχήν ΛΙΟΚΟΥ (Ν.0519) (Β2). Έν Τάγμα ταύτης υπό ΛΑΜΠΡΟΝ απεχώρησεν εκ περιοχής ΖΕΡΜΑΣ (Ν.1314) ένθα ευρίσκετο εν πρώτη γραμμή προς ΚΑΖΑΝΙ (Ν.1219) τεθέν εν εφεδρεία (Β2).

Τομέα ΖΕΡΜΑΣ ανέλαβε πιθανώς ΙΧ ΚΣ. Μεραρχία. Πιθανώς εγένοντο ανασυγκροτήσεις Διοικήσεων ΓΡΑΜΜΟΥ και αναδιοργάνωσις τμημάτων ΜΠΑΝΤΕΚΟΥ-ΦΕΡΡΑΙΟΥ.

ΚΣ. ελέγχουν κατά διάρκειαν νυκτός διά πυκνών περιπόλων βαθείαν γραμμήν ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ. Η εις την περιοχήν ΓΡΑΜΜΟΥ εισελθούσα την 19/6 δύναμις υπό ΜΠΑΝΤΕΚΟΝ -ΦΕΡΡΑΙΟΝ (125-192 Ταξιαρ.) ευρίσκεται πιθανώς εις περιοχήν ΠΕΤΡΑ

ΜΟΥΚΑ (Ν.1119). Μικρόν μέρος ταύτης διετέθη εις τομέα 16 ΚΣ. Ταξιαρχίας (περιοχήν ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ-ΝΑΘΡΩΠΑΚΟΣ).

26. ΒΙΤΣΙ

Ουδεμία αξιόλογος κίνησις ΚΣ. ή μεταβολή διατάξεως.

Εξακολουθεί εντατική οχύρωσις περιοχών από ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ μέχρι ΑΛΒΑΝΙΚΩΝ συνόρων (περιοχή ΜΑΛΙ ΜΑΔΙ) και τοποθεσίας ΤΣΟΥΚΑ (Ν.4564) ΛΕΣΙΤΣ (Ν.4462) ένθα διατεταγμένη η 102 Ταξιαρχία.

Λόχος του 1/105 Τάγματος εκ περιοχής ΜΑΛΙ ΜΑΔΙ κατήλθε την 15/7 προς ΦΤΕΛΙΑΝ (Ν.2936) ΧΙΟΝΑΤΟΝ (Ν.2438) δι' ενέργειαν σαμποτάζ και περισυλλογήν τηλεφωνικού καλωδίου. Αποτυχών επέστρεψε εις προτέραν του θέσιν.

27. Κ/Τ-ΠΑΪΚΟΝ-ΒΕΡΜΙΟΝ

Άπασα δύναμις περιοχής Κ/Τ (συμπεριλαμβανομένης και 713 διλοχίας τέως ΜΑΛΕΤΣΙΚΑ ήτις εισήλθεν εις Κ/Τ διά ΣΕΡΒΙΚΟΥ εδάφους) ανερχομένη εις 500 περίπου πιεζομένη υπό ημετέρων τμημάτων εισήλθεν ασύντακτος εις ΣΕΡΒΙΑΝ διά περιοχής ΣΟΚΟΛ (Ο.0092) την 7-8/7. Ανωτέρω δύναμις παραμείνασα εις ΣΕΡΒΙΚΟΝ έδαφος επί μίαν ημέραν (καθ' ην μέρος της δυνάμεως - ιδία ΣΛΑΥΟΦΩΝΟΙ- ηυτομόλησε προς ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΟΥΣ) και κινηθείσα προφανώς κατά μήκος της μεθορίου προς ΒΑ. επανήλθεν εις ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ έδαφος την 8-9/7 διελθούσα διά σημείου (Ο.0598) προς μεθόριον και κατευθυνθείσα προς ΠΑΪΚΟΝ εις τρεις φάλαγγας υπολογιζομένας εις σύνολον δυνάμεως 350-400 ΚΣ.

Εκ ΠΑΪΚΟΥ εκινήθη εξηκριβωμένως προς ΒΕΡΜΙΟΝ μέρος της ανωτέρω δυνάμεως (Επιλαρχία ΘΑΝΑΣΗ μετά 80 κελήτων).

Η υπόλοιπος δύναμις υπολογιζομένη εις 250 ΚΣ. πιθανώτατα ευρίσκεται και αύτη εις ΒΕΡΜΙΟΝ σημειουμένη εις περιοχήν ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΡΕΜΜΑ (Ο.0558) και Β.Α.

28. Περιοχή ΑΞΙΟΥ-ΣΤΡΥΜΩΝΟΣ

Ουδεμία δράσις αξιόλογος

29. Περιοχή ΣΤΡΥΜΩΝΟΣ - ΝΕΣΤΟΥ

560 Τάγμα ΓΚΙΤΗ (της VII ΚΣ. Μεραρχίας) μετά σφαγήν ην ενήργησεν εις χωρίον ΣΜΥΝΘΗ (Φ.5400) Βορ. ΞΑΝΘΗΣ συνεπτύχθη πιθανώς προς ΦΑΡΑΣΙΝΟΝ (Φ.2626) ένθα και έδρα VII Μεραρχία.

Εκ λοιπής περιοχής ουδέν άξιον λόγου.

30. Περιοχή ΝΕΣΤΟΥ- ΕΒΡΟΥ

Ουδέν άξιον λόγου.

31. ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Δύναμις ΚΣ. την 112359	17.200
Απώλειαι εβδομάδας (μείον 25 % εκ Δ.Π).	220
Στρατολογία αναφερθείσα	30
Είσοδοι εξ ομόρων εξακριβωθείσαι	100
Υπόλοιπον δυνάμεως την 172359	17.110

Τ.Σ.Υ.
Ταγ/χης Γ.ΛΥΓΕΡΑΚΗΣ
Διά τον Δ/τήν ΑΙ/ΓΕΣ

28

ΓΕΣ/Α1-Α2

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
ΥΠ' ΑΡΙΘ.25
Ιούλιος 1949

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

από 18000Ι μέχρι 250000

Ι.- ΟΥΣΙΩΔΕΙΣ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. (α) Συνεκροτήθη το Στρατηγείον Κεντρικής Ελλάδος εις ΛΑΡΙΣΑΝ, όπερ αντικατέστησε το Α΄ΣΣ.

(β) 71 Ταξ. εκ ΡΟΥΜΕΛΗΣ εις υψ. ΝΕΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ υπό Σ.Δ. Θεσσαλίας.

(γ) 1η Ταξ. Καταδρομών, εκ ΖΑΓΟΡΙΩΝ εις ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

(δ) 2α Ταξ. Καταδρομών (Γ΄ και Δ΄ ΜΟΚ) εις ΑΓΡΙΑΝ ΒΟΛΟΥ.

(ε) 3 Ταξιαρχία εκ ΚΟΖΑΝΗΣ εις περ. ΒΙΤΣΙΟΥ νοτίως οδού ΠΙΣΟΔΕΡΙΟΥ, αντικατέστησε την 22αν Ταξ., ήτις ετέθη εν εφεδρεία εις περ. ΦΛΩΡΙΝΗΣ.

ΙΙ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ ΕΥΡΕΙΑΣ ΜΟΡΦΗΣ

Α΄ΣΣ ΣΚΕ.

2. Π Υ Ρ Α Υ Λ Ο Σ

(α) ΑΣΔΣΕ (περ. Νοτίως ΑΛΜΥΡΟΥ- ΔΟΜΟΚΟΥ- ΣΜΟΚΟΒΟΥ- ΑΓΡΑΦΩΝ- Ν. ΑΡΓΥΡΙΟΝ - ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ - ΕΥΒΟΙΑ)

-ι- Στερεά Ελλάς
Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις μετά τινων μικροσυμπλοκών.
Εις περ. ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ (Χ.7050) ανευρέθησαν είδη οπλισμού των Κ.

-ιι- Εύβοια
Εξερευνήσεις άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων (Κ.Σ.8) Οι Κ. την 20/7 απεπειράθησαν να εισέλθουν εις ΛΙΜΝΗΝ (Ζ.0634) αποκρουσθέντες και την 21/7 ανετίναξαν το υδραγωγείον ΑΙΔΗΨΟΥ (Υ.8748).

(β) ΧV Μεραρχία (ΝΕΥΡΟΥΠΟΛΙΣ - ΑΡΓΙΘΕΑ - ΚΟΖΙΑΚΑΣ - ΧΑΣΙΑ - ΟΡΛΙΑΚΑΣ)

Κατά την συνέχισιν των εξερευνήσεων εξοντώθησαν μεμονωμένοι Κ, και ολιγομελείς ΚΣ. εξ ων η σπουδαιοτέρα την 19/7 εις περ. ΚΕΔΡΟΥ (Υ.0191) (Κ.Ν.ΙΙ, Σ.5, Π.2) και ανευρέθησαν αποθήκαι οπλισμού και τροφίμων τούτων.

(γ) Σ.Δ. Θεσσαλίας - 83 Περιοχή (Θεσ. Πεδιάς - ΠΗΛΙΟΝ - ΟΣΣΑ - Κ. ΟΛΥΜΠΟΣ - ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ - ΚΑΜΒΟΥΝΙΑ)

-ι- Εξερευνήσεις εις περ. Κ. ΟΛΥΜΠΟΥ καθ' ας ανευρέθησαν είδη οπλισμού, πυρομαχικά και τρόφιμα των Κ.

Την 22/7 έλαβε χώραν συμπλοκή εις περ. εκβολών ΠΗΝΕΙΟΥ (Τ.6164) (Κ.Ν.10, Σ.2)

-ιι- Εις Β. ΚΑΜΒΟΥΝΙΑ (Σ.8887) ανευρέθησαν εγκαταστάσεις και αποθήκαι τροφίμων, εργαλείων και φαρμακευτικού υλικού.

-ιιι- Την 19/7 ομάς Κ. απεπειράθη να εισέλθη εις τα χωρία ΑΓ.ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ (Τ.8901) και ΔΡΑΚΕΙΑ (Τ.8804) ΒΟΛΟΥ καταδιωχθείσα.

(ε) Αποτελέσματα της επιχειρήσεως κατά την εβδομάδα
- Ημετέρων Ν.3, Τ.7 = 10
- Κ.Σ. Ν.41,Σ.44,Π.62, = 147 Αυ/ται Σ. και Π.40.
Περισυνελέγησαν : Ι02 τυφέκια, 7 αυτόματα, 7 μπρεν, 4 πολ/λα, 3 τηλέφωνα, Ι ασύρματος, 5 κτήνη, 24 νάρκαι, 1000 οκ. σιτηρών κ.α.

ΓΣΣ.

3. ΑΙΑΣ (ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ)

(α) Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις καθ' ας ανευρέθησαν πολλά υλικά των Κ. μή αναφερθέντα εισέτι.

(β) Εις ΠΑΪΚΟΝ (0.2878) (0.2576) και Α.Κ/Τ, συνεχίσθη η καταδίωξις των Κ. (Ε.Ε.24 Παρ.3β) μετά συμπλοκών, εξ ων αι σπουδαιότεραι την 18/7 εις περ. Β.ΓΕΝΙΚΙΟΪ (0.2578) (Κ.Ν.3, Σ.8) και την 19/7 εις περ. ΒΟΡΕΙΝΟΥ (0.1695) (Κ.Ν.ΙΙ, Σ.10).

(γ) Η επιχείρησις έληξε την 20/7. Συνεχίζονται αι εξερευνήσεις υπό των τμημάτων εδραιώσεως.

(δ) Συνολικά αποτελέσματα της επιχειρήσεως.
Απώλειαι ημετέρων Ν.9 (Ι Αξ.), Τ.6Ι (3 Αξ.) = 70
ΚΣ Ν.149, Σ. και Π.157 = 306

4. ΒΕΡΜΙΟΥ (ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΣ)
Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις άνευ επαφής μετά των Κ. Την Ι ημέτεραι ενέδραι εις περ. ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΩΝ (0.1963) εσημείωσαν διέλευσιν μέρους τούτων, εκ ΒΕΡΜΙΟΥ προς ΠΑΪΚΟΝ (Κ.Ν.Ι, Σ.4). Την 21/7 η επιχείρησις έληξεν άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

ΙΙΙ. ΛΟΙΠΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ

ΑΣΔΑΝ.

5. Εις ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ συνεχίσθη η καταδίωξις και εξόντωσις μεμονωμένων Κ. Πολλοί εκ τούτων εξηναγκάσθησαν να παραδοθούν.

6. Εις ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΝ, δράσις ημετέρων, άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

7. Εις ΣΑΜΟΝ, την 21,22 και 23/7 ημέτερα τμήματα κατ' εξερεύνησιν ΚΕΡΚΗ (Γ.9005) έσχον συμπλοκάς μετά των Κ. ων τα αποτελέσματα: Κ.Ν.12, Σ.12, Μεταξύ φονευθέντων οι αποτελούντες το Αρχηγείον 3 Αρχηγοί των Κ. Περισυνελέγη οπλισμός.

Σ.Η.Δ.Μ.

8. VIII Μεραρχία (ΥΠΕΙΡΟΣ - ΓΡΑΜΜΟΣ)

(α) ΖΑΓΟΡΙΑ
Συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις υπό της 1ης Ταξ. Καταδρομών άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων, μέχρι της 20/7, ότε η επιχείρησις έληξεν. Εγένετο εκκένωσις των υποκειμένων εις προσβολάς Κ. χωρίων.

(β) Εις περ. ΔΟΛΙΑΝΩΝ- ΠΩΓΩΝΙΟΥ εσημειώθησαν ναρκοθετήσεις τινές και μικροσυμπλοκαί.

(γ) ΓΡΑΜΜΟΣ
Ζωηρά παρενοχλητική δράσις διά Πυρ/κού εκατέρωθεν και ενέργειαι ημετέρων εγχειρημάτων, άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

9. 77η Ταξιαρχία (ΒΟΥΖΙΟΝ- ΣΚΟΥΡΤΖΑ- ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ)
Εξερευνήσεις και αναγνωρίσεις άνευ επαφής μετά των Κ.

Β΄ΣΣ.

I0. Ι Μεραρχία (Α.ΓΡΑΜΜΟΣ- ΚΑΣΤΑΝΟΧΩΡΙΑ)

(α) Παρενοχλήσεις διά πυρών εκατέρωθεν ιδία εις περ. ΜΥΡΟΒΛΗΤΟΥ (Ν.1626) - ΚΟΥΤΣΟΥΡΟ (Ν.1910) - ΠΥΡΓΟΥ (Ν.2023) - ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ (Ν.1837). Μικροσυμπλοκαί εις περιοχήν ΔΑΜΑΣΚΗΝΙΑΣ (Ν.3722) - ΤΣΟΥΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ (Ν.4125).

(β) Οι Κ. ενήργησαν ναρκοθετήσεις τινάς εις περ. ΠΕΝΤΑΛΟΦΟΥ (Χ.3305).

(γ) Την 230330 ημέτερα τμήματα εις περ. ΚΟΥΤΣΟΥΡΟ (Ν.2009) (Ν.0Ι07) προσέβαλον φάλαγγα ΚΣ. επιχειρούσαν να εισέλθη εις ΓΡΑΜΜΟΝ, ήτις ανεστράφη προς Ν. Εκ των συμπλοκών: Κ.Ν.5, Σ.26.

11. ΣΔΔ Μακεδονίας (ΒΕΝΤΖΙΑ-ΒΟΥΡΙΝΟΣ-ΣΙΝΙΑΤΣΙΚΟΝ- ΚΟΖΑΝΗ)
Εξερευνήσεις καθ' άπασαν την περιοχήν μετά τινων συμπλοκών άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

12. Χ Μεραρχία (Νότιος τομεύς ΒΙΤΣΙ)

(α) Παρενοχλήσεις διά Πυρ/κού, υπό των Κ, ημετέρων τμημάτων κατά μήκος του μετώπου.

(β) Ενέργειαι ημετέρων εγχειρημάτων άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

13. ΙΙ Μεραρχία (Α, Τομεύς ΒΙΤΣΙ- ΠΤΟΛΕΜΑΪΣ-Δ.ΒΟΡΑΣ)

(α) Οι Κ. παρηνώχλησαν διά Πυρ/κού κατ' επανάληψιν ημέτερα τμήματα ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΩΝ (Ν.5263) - ΔΕΡΒΕΝ (Ν.5205)- υψ. 1414 (Ν.5271). Την 21/7 έβαλον κατά ΦΛΩΡΙΝΗΣ 4 βλήματα, άνευ αποτελέσματος.
Την 240330 Τάγμα ΚΣ. υποστηριζόμενον διά Πυρ/κού επετέθη κατά ημετέρου Λόχου εις περ. ΚΛΑΔΟΡΡΑΧΗΣ υψ. 736 (Ν.591755) αποκρουσθέν κατόπιν τριώρου σκληρού αγώνος. Απώλειαι ημετέρων Ν.2, Τ.29 (1 Αξ.), Κ.Ν.9, Σ.Ι. Περισυνελέγησαν είδη οπλισμού των Κ.

(β) Ημέτερα τμήματα κατεδίωξαν ομάδας τινάς Κ. εις περ. (Ν.5369) (Ν.5472).

Γ΄ΣΣ.

14. ΧΙ Μεραρχία (ΟΛΥΜΠΟΣ-ΠΙΕΡΡΙΑ-ΒΕΡΜΙΟΝ- ΤΖΕΝΑ- ΠΑΪΚΟΝ - Κ/Τ)

(α) Εις ΟΛΥΜΠΟΝ συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις, μέχρι της 20/7 καθ' ας ανευρέθησαν εγκαταστάσεις των Κ. και διάφορα υλικά.

(β) Την 23/7 ημετέρα περίπολος συνεπλάκη μετά ΚΣ. εις περ. Α. ΓΟΥΜΕΝΙΤΣΗΣ (0.5280), την οποίαν κατεδίωξαν κινηθείσαι ενισχύσεις.

(γ) Εις την λοιπήν περιοχήν ουδέν ουδέν αξιόλογον.

15. 87 Περιοχή - ΣΔΚ Μακεδονίας (ΘΕΣ/ΝΙΚΗ-ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ)

(α) Την νύκτα 23/24 οι Κ. εισήλθον εις Ν. ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΝ (Π.3039) ένθα διήρπασαν τρόφιμα.

(β) Από 22/7 ήρξατο επιχείρησις εις ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΝ. Τα τμήματα της επιχειρήσεως εξηρεύνησαν την περ. ΧΟΛΟΜΩΝΤΟΣ (Π.3522) (Π.3925) χωρίς να λάβωσιν επαφήν μετά των Κ.

16. VII Μεραρχία (περ. μεταξύ ΑΞΙΟΥ- ΒΙΣΤΟΝΙΔΟΣ λ.)

(α) Περ.ΜΠΕΛΛΕΣ

-ι- Οι Κ. ενήργησαν παρενοχλήσεις των ημετέρων τμημάτων διά πυρών και δύο σαμποτάζ σιδ. γραμμής, εις περ. ΘΡΑΚΙΚΟΥ (Κ.0711) (Κ.1212).

-ιι- Τα ημετέρα τμήματα ενήργησαν αναγνωρίσεις, καθ' ας έλαβον χώραν μικροσυμπλοκαί τινες, άνευ σοβαρών αποτελεσμάτων.

(β) Περ. ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΧΑΪΝΤΟΥΣ

Την 19/7 ισχυρά δύναμις των Κ. προσέβαλε τα χωρία ΔΑΦΝΩΝΑ (Λ.3899) ΙΩΝΙΚΟΝ (Φ.3301)- ΝΕΟΧΩΡΙΟΝ (Φ.3400), ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ανατινάξασα συγχρόνως εις την ιδίαν περιοχήν σιδ. γέφυραν μήκους 25μ.

Τμήματα ΜΕΑ και ενισχύσεις απώθησαν τους Κ. προς Β.

Από 21/7 ημέτερα τμήματα ενήργησαν τοπικήν επιχείρησιν ανατρέψαντα αντιστάσεις των Κ. Την 21/7 εις ΑΜΠΑΡ ΚΑΓΙΑ (Φ.3907), την 22/7 εις ΠΙΛΑΦ ΛΟΦΟΝ (Φ.4009), την 23/7 εις ΧΑΪΝΤΟΥ (Φ.4211) και την 23/7 εις υψ. 1462 (Φ.4212) ΤΣΙΓΛΑ (Φ.4413). Την νύκτα 23/24 οι Κ. διέφυγον. Την 24/7 συνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις περιοχής, άνευ επαφής μετά των Κ.

17. Σ.Δ.Θράκης (περ. μεταξύ ΒΙΣΤΟΝΙΔΟΣ- ΕΒΡΟΥ)

(α) Την 18/7 Κ. ενεδρεύοντες εις περ. ΑΓ.ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Γ.6202) προσέβαλον ημετέραν περίπολον (απώλειαι ημετέρων Τ.3, Α.4), μεθ' ο απεσύρθησαν εις περ. ΤΖΙΒΑ ΚΟΥΡΟΥ (Γ.6208).

Την 19/7 ήρξατο τοπική επιχείρησις εις την περ. ταύτην. Κατόπιν αγώνος την 21/7 τα ημέτερα τμήματα ανέτρεψαν τους Κ. εκ ΤΖΙΒΑ ΚΟΥΡΟΥ (Γ.6208) και ΣΚΑΛΑΣ (Γ.6411) και τους κατεδίωξαν προς τα σύνορα (Κ.Ν.3, Π.Ι).

(β) Εις την λοιπήν περιοχήν ουδέν.

IV. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

18. Απώλειαι της Εβδομάδος

ΜΕΓΑΛΑΙ ΜΟΝΑΔΕΣ	ΗΜΕΤΕΡΩΝ							Κ/ΣΥΜΜΟΡΙΤΩΝ				
	Νεκροί		Τραυματίαι		Αγνοούμ.		Σύνολ.	Ν.	Σ.	Π.	Σύνολ.	Αυτοαμ.
	ΑΞ.	ΟΠΛ	ΑΞ	ΟΠΛ	ΑΞ.	ΟΠΛ						
Α΄ΣΣ		3		7			10	46	34	44	124	40
ΣΚΕ								8	10	17	35	8
ΣΗΔΜ	1	9	4	73		2	89	42	31	16	89	5
Γ΄ΣΣ	3	11	3	50		8	75	27	15	67	109	
ΑΣΔΑΝ		3		3			6	17	15	14	46	8
ΣΥΝΟΛ.	4	26	7	133		10	180	140	105	158	403	61

19. Λοιπά αποτελέσματα

(α) Εις περ. Α΄ΣΣ εξοντώθησαν ολιγομελείς ΚΣ. και αρκετά στελέχη τούτων.

(β) Εις ΒΕΡΜΙΟΝ - Κ/Τ εγένετο εδραίωσις των τμημάτων μας.

(γ) Εις ΣΑΜΟΝ επετεύχθη η εξόντωσις του Αρχηγείου των ΚΣ.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ- ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

20. ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΟΤΙΩΣ ΣΠΕΡΧΕΙΟΥ

Εις ΠΑΡΝΑΣΣΟΝ δεν εξεδηλώθη δράσις της 88 Μ.Χ. εις τα ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ παρετηρήθη κατά την λήξασαν εβδομάδα μικρή επιθετική δράσις των εκεί διεσπαρμένων ΚΣ. και τάσις προς ανασυγκρότησιν.

Δεν αποκλείεται η μετακίνησις της 88 Μ.Χ. εκ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ προς ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ και ανάληψις υπό ταύτης πρωτοβουλίας δι' αναδιοργάνωσιν των εκεί υπολειμμάτων ΙΙ Μεραρχίας και ενέργειαν προσβολών κατά μεμονωμένων μικρών στρατιωτικών τμημάτων.

21. ΞΥΝΙΑΣ- ΑΓΡΑΦΑ- ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ

Και εις την περιοχήν ΑΓΡΑΦΩΝ η 15 Μ.Χ. παρουσίασε τάσιν αναδιοργανώσεως.

Εις περιοχήν ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ η ΙΙη Μ.Χ. υπό ΜΠΑΚΟΝ δι' απειλητικών προκηρύξεων ειδοποίησε τους κατοίκους της περιοχής ταύτης όπως επανέλθωσι εις τα χωρία των. Δράσις ταύτης δεν αναφέρθη. Δύναμις της υπολογίζεται εις 100 ΚΣ.

22. <u>ΟΘΡΥΣ- ΠΗΛΙΟΝ-ΟΣΣΑ</u>

Εις ΟΘΡΥΝ ουδεμία δράσις εναπομεινάντων ΚΣ. της 22 Μ.Χ. και 192 Ταξιαρχία.

Εις το ΠΗΛΙΟΝ εξακολουθεί ευρισκομένη η 80 Μ.Χ. υπό ΤΡΙΚΑΛΛΙΝΟΝ.

Εις ΟΣΣΑΝ- ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ μικροομάδες εν διασπορά. Τμήμα ΕΛΑΝ εξ 20 ΚΣ. εσημειώθη εις περιοχήν ΣΤΟΜΙΟΥ (Τ.6460).

23. <u>ΧΑΣΙΑ-ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ</u>

Μέρος της εις την περιοχήν ταύτην συγκεντρωθείσης δυνάμεως ΚΣ. κατόπιν εντολής της Διοικήσεως Ι ΚΣ. Μεραρχίας - 100 περίπου ΚΣ. φέρεται ότι εκινήθη προς ΣΜΟΛΙΚΑ προοριζόμενον διά ΓΡΑΜΜΟΝ. Αναμένεται αναχώρησις και ετέρου τμήματος ΚΣ. συγκεντρουμένου εις ΧΑΣΙΑ υπό ΚΟΛΟΒΟΝ (τέως Διοικητήν Τάγματος 123 Ταξιαρχίας ΦΕΡΡΡΑΙΟΥ) διά ΓΡΑΜΜΟΝ.

24. <u>ΚΑΤΩ ΟΛΥΜΠΟΣ-ΠΙΕΡΡΙΑ</u>

Ουδεμία πληροφορία περί της δυνάμεως 250 ΚΣ. των τραπέντων προς περιοχήν ΒΑ.ΟΛΥΜΠΟΥ (περιοχή ΔΥΤ.ΛΙΤΟΧΩΡΙΟΥ) Πιθανόν ανωτέρω δύναμις εκινήθη προς ΠΙΕΡΡΙΑ.

25. <u>ΟΡΛΙΑΚΑΣ-ΣΜΟΛΙΚΑΣ</u>

Η Ταξιαρχία Σαμποτέρ ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ μετά των δύο Διλοχιών της συνολικής δυνάμεως 130 ΚΣ. ανεχώρησε προ 20ημέρου εξ ΟΡΛΙΑΚΑ διά ΓΡΑΜΜΟΝ. Πιθανώς εισήλθεν εις ΓΡΑΜΜΟΝ.

Λόχος ΛΕΥΤΕΡΗ μετά Ανεξαρτήτου Αποσπάσματος ΖΑΓΟΡΙΩΝ εκινήθη την 19/7 εκ ΖΑΓΟΡΙΩΝ προς περιοχήν ΓΟΜΑΡΑΣ (Σ.2592).

Ωσαύτως άοπλοι Ι Μεραρχίας προερχόμενοι εκ ΧΑΣΙΩΝ εκινήθησαν την 18-19/7 προς ιδίαν περιοχήν ένθα και ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ μετά Λόχου του (Λόχος ΠΑΧΗ).

Σκοπός συγκεντρώσεως ανωτέρω τμημάτων εις περιοχήν ταύτην η ομαδική είσοδός των εκ ΓΡΑΜΜΟΥ.

Την 22-23/7 φάλαγξ 100 αόπλων εκ ΧΑΣΙΩΝ υπό συνοδείαν ανωτέρω Λόχου ΠΑΧΗ απεπειράθη να εισέλθη εκ ΓΡΑΜΜΟΥ διά ΖΟΥΖΟΥΛΙΩΤΙΚΟΥ ρεύματος. Αποτυχούσα ανεστράφη προς ΝΟΤΟΝ άνευ συνοχής.

26. <u>ΠΩΓΩΝΙ-ΖΑΓΟΡΙΑ-ΣΟΥΛΙ</u>

Εις δασώδη περιοχήν ΖΑΓΟΡΙΩΝ αποκρύπτονται ομάδες Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - ΜΕΤΣΟΒΟΥ-ΚΑΛΑΜΑ- ΚΟΝΙΤΣΗΣ εν κατατμήσει (Α2). Ούτοι έλαβον εντολήν παρά Γ.Α. όπως μεταδίδωσι πληροφορίας περί ημετέρων δυνάμεων (Διάταξις - οργάνωσις- κίνησις φαλάγγων).

27. <u>ΒΕΝΤΖΙΑ - ΒΟΥΡΙΝΟΣ</u>

Τμήματα περιοχής ΒΕΝΤΖΙΩΝ - ΒΟΥΡΙΝΟΥ έλαβον εντολήν όπως κινηθώσι προς ΓΡΑΜΜΟΝ. Εις την περιοχήν ταύτην παρέμειναν ομ. Πληροφοριών ΚΣ. (Β2).

28. <u>ΓΡΑΜΜΟΣ</u>

Αναμένεται μετά νευρικότητας εκδήλωσις ημετέρας επιθέσεως ιδίως εις περιοχήν ΝΟΤΙΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ.

Διετάχθη αυστηρά επαγρύπνησις και έντασις εργασίας διά βελτίωσιν οχυρώσεων (Α2).

Βαθεία γραμμή ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ επιτηρείται επιμελώς διά τον φόβον διαβάσεως ημετέρων τμημάτων κατά την διάρκειαν νυκτός (Α2).

Διοίκησις VIII ΚΣ. Μεραρχίας επανήλθεν εις περιοχήν ΓΕΩΡΓΑΚΗ (Ν.1416) ένθα και Τάγμα ταύτης (Τάγμα ΚΑΜΙΤΣΗ) εν εφεδρεία.

- 538 Τάγμα 107 Ταξιαρχίας εις περιοχήν ΓΚΟΛΙΟ (Ν.9714) εν συγκεντρώσει ως εφεδρεία της Ταξιαρχίας.

Τομέα ΘΕΟΤΟΚΟΥ (Ν.0813) - ΟΞΥΑΣ (Ν.0514) ανέλαβε Τάγμα ΑΜΑΝΑΤΙΑΔΗ (της ΙΙΙ Κ.Σ. Μεραρχίας) - Τομέα ΖΕΡΜΑΣ (Ν.1512) - ΜΠΟΥΧΕΤΣΙ (Ν.1713) κατέχει τάγμα ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ (VIII ΚΣ. Μεραρχίας) και Τάγμα θέσεως υπό ΠΑΡΛΑΠΑΝΟΝ (Α2).

29. <u>ΒΙΤΣΙ</u>

Ταξιαρχία Σχολής Αξιωματικών εκ δύο Ταγμάτων και ενός Λόχου συγκειμένη ευρίσκεται εις περιοχήν ΤΥΡΝΟΒΟΥ (Ν.4364) εν καταυλισμώ ως εφεδρεία ΚΣ. (Α2).

Συνολική δύναμις ταύτης 500 περίπου ΚΣ.

2ον Τάγμα ταύτης προσέβαλε την 23/7 ημέτερον τμήμα επί ΚΟΥΛΑΣ (Ν.5875) (6 χιλιόμετρα περίπου ΒΟΡΕΙΩΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ) συμπτυχθέν εν συνεχεία προς ΜΠΟΥΦΙ (Α2).

30. <u>ΒΕΡΜΙΟΝ-ΠΑΪΚΟΝ -Κ/Τ</u>

Εκ των εκ ΒΕΡΜΙΟΥ διελθόντων τμημάτων Κ/Τ διεπεραιώθη και αύθις εις ΠΑΪΚΟΝ η επιλαρχία ΘΑΝΑΣΗ και η 713 Διλοχία σημειωθείσαι την 23/7 εν κινήσει προς περιοχήν ΓΟΥΜΕΝΙΤΣΗΣ (0.4980).

Πρόθεσις ανωτέρω τμημάτων η προσβολή κατωκημένων χωρίων διά διαρπαγήν τροφίμων και κίνησίν των εν συνεχεία προς ΤΖΕΝΑΝ.

Προς ΤΖΕΝΑΝ κατηυθύνθη και το επιτελείον της 24 ΚΣ. Ταξιαρχίας Κ/Τ υπό ΝΕΜΕΡΤΣΙΚΑΝ σημειωθέν την 19/7 εις περιοχήν ΒΟΥΡΕΙΝΟΥ (0.1892) εν κινήσει προς ΒΟΡΡΑΝ (Α2).

Η εις ΒΕΡΜΙΟΝ ευρισκομένη από 20ημέρου δύναμις 80 αόπλων εκ ΠΙΕΡΡΙΩΝ ητοιμάζετο όπως διαπεραιωθή εκ ΒΙΤΣΙ υπό συνοδείαν Λόχου ΓΟΛΗ.

31. <u>ΚΟΡΩΝΑ-ΜΠΕΛΕΣ-ΚΡΟΥΣΙΑ</u>

Εκ προπαρασκευαστικών κινήσεων ΚΣ. ΜΠΕΛΕΣ προς περιοχήν ΚΡΟΥΣΣΙΩΝ (Αποστολή διαβιβαστών - κίνησις 20μελούς ομάδος- ομιλίαι προς ΚΣ.) συνάγεται ότι προετοιμάζεται κάθοδος της 20 ΚΣ. Ταξιαρχίας εκ ΜΠΕΛΕΣ εις περιοχήν ΚΡΟΥΣΣΙΩΝ διά εγκατάστασιν και δράσιν εις περιοχήν ταύτην.

Η 132 ΚΣ. Ταξιαρχία μετά των Διλοχιών της (ΑΝΑΝΙΑ- ΓΑΡΕΦΗ) ευρίσκεται διατεταγμένη επί ΑΝΑΤ. ΜΠΕΛΕΣ εις γραμμήν: ΡΟΥΠΕΣΚΟ-ΠΟΠΟΤΛΙΒΙΤΣΑ - ΟΓΡΑΝΤΕΝΑ και ΒΟΡΕΙΟΤΕΡΟΝ (Α2).

Συνεχίζεται οχύρωσις περιοχής ΔΥΤ. ΜΠΕΛΕΣ.

32. <u>ΡΟΔΟΠΗ</u>

Τάγματα ΓΚΙΤΗ και ΜΕΣΗΝΖΗ (της VII ΚΣ. Μεραρχίας συνολικής δυνάμεως 420 ΚΣ. μετά επιδρομήν ην ενήργησαν την 19/7 εις χωρία περιοχής ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ (Λ.4097) συνεπτύχθησαν προς ΒΟΡΡΑΝ εις περιοχήν ΤΣΙΓΓΕΝΕ ΙΣΑΡ (Φ.4715) παρά την μεθόριον (Α2).

33. <u>ΕΒΡΟΣ</u>

Άπασα δύναμις περιοχής ΕΒΡΟΥ υπολογιζομένη εις 150 ΚΣ. ενετοπίζετο εις περιοχήν ΤΖΙΒΑ ΚΟΥΡΟΥ(Γ.6308) και ΒΑ. μέχρι 21/7 οπότε συνεπτύχθη προς ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗΝ μεθόριον.

34. <u>ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΔΥΝΑΜΕΩΝ</u>

Δύναμις ΚΣ. την 172359	17.100
Απώλειαι εβδομάδος (μείον 25% εκ Δ.Π.)	290
Στρατολογία αναφερθείσα	70
Είσοδοι εξ ομόρων εξακριβωθείσαι	20
Υπόλοιπον δυνάμεως την 242359	16.900

Ο Διευθυντής ΑΙ/ΓΕΣ

Τ.Σ.Υ.
Συν/χης Θ.ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

29

Γ΄ΣΣ
Γραφείον ΑΙ

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

Επιχειρήσεως ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ

Συνθηματικά : "ΑΙΑΣ"
Διάρκεια : 4-24 Ιουλίου 1949

ΧΑΡΤΑΙ

I:50.000	1:100.000
ΒΕΥΗ	ΕΔΕΣΣΑ
ΑΡΝΙΣΣΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ
ΟΡΜΑ	ΚΑΒΑΡΝΤΑΤΣΙ
ΑΡΔΕΑ	
ΕΔΕΣΣΑ	

ΓΕΝΙΚΑ

Εχθρός

1. Εις την περιοχήν ΚΑΪΜΑΚ ΤΣΑΛΑΝ (Ανατολικού και Δυτικού) ευρίσκετο η 24 Κ/Σ Ταξιαρχία συνολικής δυνάμεως 700 περίπου Κ/Σ.

Λεπτομερής σύνθεσις, οπλισμός, διάταξις, οχυρώσεις, ναρκοπέδια κ.λ.π. ως τα συνημμένα παραρτήματα Α.Β. και χάρτης Οχυρώσεων.

2. Κατά των συμμοριακών τούτων δυνάμεων ουδεμία ημετέρα σοβαρά ενέργεια είχεν αναληφθή από του παρελθόντος έτους ότε αι Κ/Σ είχον μεν περιωρισθή μεταξύ ΚΟΖΑΚ - ΣΟΚΟΛ - ΡΑΜΝΟΜΠΟΡΣΚΙ ΡΕΜΜΑ πλην όμως αι κύριαι εγκαταστάσεις και αποθήκαι των είχον παραμείνει άθικτοι, λόγω του ότι ευρίσκοντο εις την μη καταληφθείσαν περιοχήν.

3. Αι Κ/Σ αύται δυνάμεις απετέλουν διά τας εγγύς περιοχάς του ΣΣ και τας γειτονικάς τοιαύτας του Β΄ΣΣ συνεχή απειλήν, ενισχυόμεναι δε και εξ ετέρων περιοχών, ως κατά τον παρελθόντα Δεκέμβριον, ηδύναντο να δράσωσι αποτελεσματικώς κατά ημετέρων τμημάτων.

Επίσης η περιοχή αύτη ηδύνατο να χρησιμοποιηθή υπό των Κ/Σ ως ασφαλές καταφύγιον εις τυχόν εξερχομένας εκ ΒΙΤΣΙ ή άλλων περιοχών δυνάμεις απετέλει δε οπωσδήποτε ενδιάμεσον διαμετακομιστικόν Σταθμόν μεγάλης σημασίας διά τους συμμορίτας.

Διά τους ανωτέρω λόγους είχον συγκεντρωθή εις την ανωτέρω περιοχήν μεγάλαι ποσότητες οπλισμού πυρ/κών και λοιπών εφοδίων εις τρόπον ώστε η περιοχή αύτη του ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ να αποτελή βάσιν ανεφοδιασμού των Κ/Σ δυνάμεων αίτινες έδρων εις το δυτικόν όριον της ζώνης του ΣΣ και των τοιούτων Κεντρικής Ελλάδος διά της χρησιμοποιήσεως του δρομολογίου ΒΕΡΜΙΟΥ - ΠΙΕΡΡΙΑ - ΟΛΥΜΠΟΣ.

Διά της καταλήψεως και της κατοχής της περιοχής ταύτης αφηρούντο από τους Κ/Σ τα ανωτέρω πλεονεκτήματα και επί πλέον διεκόπτετο η συνέχεια της ασφαλούς επικοινωνίας δι' Ελληνικού εδάφους μεταξύ των Κ/Σ Δυτικής ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ και Β.Α. Ελλάδος.

ΦΙΛΙΑΙ Δυνάμεις

4.- Το ΣΣ βάσει σχετικών διαταγών του ΓΕΣ είχεν λάβει την εντολήν όπως μελετήσει επιχείρησιν διά την εκκαθάρισιν του ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ και εν συνεχεία διατήρησίν του υπό φιλίων δυνάμεων.

Βάσει της διαταγής ταύτης το ΣΣ διά της Α.Π. 3499/3.3.49 εκθέσεώς του επί μελλοντικών ενεργειών προέβλεψεν την επιχείρησιν ταύτην να πραγματοποιηθή ευθύς ως αι καιρικαί συνθήκαι θα επέτρεπον τούτο.

Οργάνωσις της Επιχειρήσεως

5. Από των μέσων του μηνός Μαΐου ήρξατο λεπτομερής προπαρασκευή της επιχειρήσεως παρά του ΣΣ ήτις κατόπιν της υπ' αριθμ. Α.Α.Π. 245134/4009/5/25.5.49 διαταγής ΓΕΣ θα αφεώρα το σύνολον της περιοχής ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ συμπεριλαμβανομένου και του Δυτικού του τμήματος του ανήκοντος εις την ζώνην Β΄ΣΣ.

Διετάχθη αναζήτησις συγκέντρωσις και ταξινόμησις πληροφοριών παρά του εχθρού και του εδάφους (ναρκοπέδια, οργάνωσις, βατότης δρομολογίων)

Αι πληροφορίαι αύται συνεπληρώθησαν και επηληθεύθησαν διά της λήψεως και ερμηνείας αεροφωτογραφιών.

6. Μετά την συγκέντρωσιν όλων των απαιτουμένων στοιχείων και γενομένην σύσκεψιν των Διοικητών Β΄ και Γ΄ΣΣ εις Στρατηγείον Β΄ΣΣ καθ' ην εξητάσθη το σύνολον της επιχειρήσεως, το ΣΣ συνέταξεν δύο σχέδια ενεργείας διά τας περιπτώσεις καθ' ας θα διετίθεντο εις μεν την πρώτην δέκα και ήμισυ Τάγματα Πεζικού εις δε την δευτέραν διά το σύνολον της περιοχής ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ 7 μόνον Τάγματα και Ι Μ. Καταδρομών άτινα υπεβλήθησαν προς έγκρισιν.

7. Το ΓΕΣ διά της Α.Π. 245961/4009/5/22.6.49 Διαταγής του έκρινε το υποβληθέν σχέδιον και έθεσεν εις την διάθεσιν του ΣΣ εκ των εφεδρειών ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΥ την 31 Ταξιαρχίαν, μίαν Μοίραν Καταδρομών και Μοίραν του 107 ΣΠΠ.

8. Διά των δυνάμεων τούτων το ΣΣ θα ενήργη κατά του Κυρίου όγκου του ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ εν ω χρόνω προς το Δυτικόν τμήμα διετάσσετο να ενεργήση το Β΄ΣΣ διά δυνάμεων 1-2 Ταγμάτων.

9. Βάσει των ανωτέρω σχεδίων ενεργείας, των διατεθεισών δυνάμεων και των συμπληρωματικώς ληφθεισών πληροφοριών εξεδόθη παρά του ΣΣ η Α.Α.Π. 8333/24.6.49 διαταγή Επιχειρήσεων της οποίας επισυνάπτεται αντίγραφον.

Διά της διαταγής ταύτης η Διεύθυνσις της επιχειρήσεως ανετέθη εις ΧΙ Μεραρχίαν και της οποίας η διαταγή Επιχειρήσεων επισυνάπτεται εν αντιγράφω.

10. Σύνολον διατεθεισών διά την επιχείρησιν δυνάμεων:
- α) Επιτελείον και Στρατηγείον ΧΙ Μεραρχίας.
- β) Δύο Διοικήσεις Ταξιαρχιών (31 και 32)
- γ) Πέντε Τάγματα Πεζικού
- δ) Έν περίπου Τάγμα Εθνοφρουράς
- ε) Μία Μοίρα Καταδρομών
- στ) Δώδεκα Πυρ/λα Πεδινά
- ζ) Τέσσαρα Πυρ/λα Ορειβατικά
- η) Μία Ίλη Αναγνωρίσεως (Δ/σις και τέσσαρες Ουλαμοί)

11. Ημέρα Χ καθωρίσθη η 4 Ιουλίου

12. Βάσει της ημέρας Χ από 29 Ιουνίου ήρξαντο αι μετακινήσεις των Μονάδων προς τους Π.Χ.Σ.

13. Από της 28 Ιουνίου ήρξατο εντατική χρησιμοποίησις των ομάδων πληροφοριών του ΣΣ (ΠΚΠ Αρδέας) και των τοιούτων της Μεραρχίας εις τα μετόπισθεν της διατάξεως των

Κ/Σ του ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ προς επιβεβαίωσιν και συμπλήρωσιν των πληροφοριών και ιδία των ναρκοπεδίων.

Προς απόκρυψιν των κινήσεων και επίτευξιν αιφνιδιασμού ελήφθησαν τα κάτωθι μέτρα:

14. α) Ως προκεχωρημένος χώρος συγκεντρώσεως των τμημάτων Συγκροτημάτος ελιγμού και Νοτίου τοιούτου καθωρίσθη η περιοχή ΑΓΡΑΣ - ΑΡΝΙΣΣΗΣ - ΠΑΝΑΓΙΤΣΗΣ - ΖΕΡΒΗΣ.

β) Ουδέν όχημα εκινήθη Δυτικώς της ΨΕΛΛΑΣ (Ο.0110) μέχρι του πρώτου φωτός της 4 Ιουλίου.

Αι πέραν της ΨΕΛΛΑΣ κινήσεις εγένοντο πεζή υπό την κάλυψιν του σκότους.

γ) Η κατά την Χ-Ι ημέραν παραμονή των τμημάτων εις τους ΠΧΣ εγένετο με πλήρη αφάνειαν.

δ) Επί τω σκοπώ της απαγόρευσεως της εχθρικής παρατηρήσεως επί της οδού ΕΔΕΣΣΗΣ - ΜΟΥΧΑΡΕΜ κατελήφθη την νύκτα 1-2 το υψ. ΚΑΛΟΓΕΡΙΤΣΑ (0.0275) διά τμήματος της 32 Ταξιαρχίας.

ε) Απηγορεύθη από του πρώτου φωτός της 3 Ιουλίου πάσα προς Βορράν ΑΡΝΙΣΣΗΣ - ΠΑΝΑΓΙΤΣΗΣ έξοδος των κατοίκων.

15. Κατόπιν συγκεντρώσεως πληρεστέρων πληροφοριών λεπτομερών αναγνωρίσεων και συσκέψεως των Δ/τών Μεραρχίας, Ταξιαρχίας και των τοιούτων των Ταξιαρχίας και Μοίρας Καταδρομών ενεκρίθη όπως τροποποιηθή το Σχέδιον επιχειρήσεως και ανεξαρτοποιηθή η κίνησις του Συγκροτήματος Ελιγμού.

Το Συγκρότημα τούτο αντί να αναμένη την προηγουμένην κατάληψιν ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΣ ως αρχικώς προεβλέπετο διά να κινηθή εν συνεχεία προς ΚΡΙΑΡΟΓΡΗΚΟ, θα εκινήτο ανεξαρτήτως και προηγούμενα των λοιπών δυνάμεων θα κατελάμβανε αρχικώς την περιοχήν ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΣ οπόθεν θα εσυνέχιζεν άνευ στάσεως εις τρόπον ώστε με το πρώτον φως της 4 Ιουλίου η Μοίρα Καταδρομών, (Κεφαλή της 1ης φάλαγγος) να κατελάμβανε το Ύψωμα ΚΡΙΑΡΟΚΡΙΚΟ επί της οροθετικής γραμμής και προσέβαλλε αμέσως εν συνεχεία τον επί ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ και ΣΤΑΛΟΥ εχθρού.

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ

16. Με το τελευταίον φως της 3 Ιουλίου άπασαι αι προπαρασκευαστικαί ενέργειαι και κινήσεις είχον περατωθή.

17. Από των πρώτων νυκτερινών ωρών τα τμήματα της επιχειρήσεως αναλόγως της αποστάσεως εκ των αντικειμενικών σκοπών ήρξαντο κινούμενα.

18. Την 032100 η διάταξις των τμημάτων ήτο η κάτωθι :

ΤΣ/Γ΄ΣΣ εις ΕΔΕΣΣΑΝ.

ΤΣ/ ΧΙ Μεραρχίας ΑΡΝΙΣΣΑ ΤΣ/31 Ταξιαρχίας, 513 Τάγμα Π. και Πυρ/χία 146 ΜΟΠ εν κινήσει εξ ΑΡΝΙΣΣΗΣ προς ΖΕΡΒΗΝ.

ΤΣ/32 Ταξιαρχίας ΨΕΛΛΑ (Ο.0166) 514 Τάγμα Π ΑΡΝΙΣΣΑ 515 Τάγμα Π. ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ (Ν.9874).

Διλοχία (Λ.553 - και Λ. 45 Τ.Ε.) ΚΑΛΟΓΕΡΙΤΣΑ (0.0275) Μοίρα 107 ΣΠΠ ΑΡΝΙΣΣΑ. Πυρ/χία 146 ΜΟΠ ΨΕΛΛΑ. Σ.Δ. 516 Τάγματος Π. ΑΡΔΕΑ. Λόχος 516 (φάλαγξ 6η) ΒΡΑΧΟΣ ΓΚΡΑΒΙΤΣΑΣ (Ο.0695).

Διλοχία 516 (φάλαγξ 7) εις ΠΟΠΟ ΒΟΛΟΖΙ (Ο.045942) Διλοχία 64 Τ.Ε. ΠΙΠΕΡΙΕΣ. Πυρ/χία 108 Σ.Π.Π. ΑΡΔΕΑ.

19. Αι φάλαγγες 6 και 7 είχον κινηθή από της προηγουμένης ημέρας και χωρίς να γίνωσι αντιληπταί εγκατεστάθησαν η μεν φάλαγξ 6η διά διμοιρίας επί του ΒΡΑΧΟΥ ΓΚΡΑΒΙΤΣΑ η δε φάλαγξ 7 παρέμεινε εν αποκρύψει καθ' όλην την 3 Ιουλίου εγγύτατα του υψ. ΠΟΠΟ ΒΟΛΟΖΙ (Ο.058942).

20. Κατά την κίνησιν των ταύτην επί του δρομολογίου ηλιεύθησαν άνευ θύματος τινός υπέρ τας 20 νάρκας.

Εις τινά σημεία προς παράκαμψιν των ναρκοπεδίων παρέστη ανάγκη να διανοίξωσι νέα δρομολόγια εντός των δασών δι' ειδικώς οργανωθέντων τμημάτων.

ΗΜΕΡΑ Χ. (4 Ιουλίου)

21. Συγκρότημα Ελιγμού

Διά τολμηράς και δραστηρίας νυκτερινής διεισδύσεως η Μοίρα Καταδρομών διά ΕΒΔΟΒΙΤΣΑΣ - ΚΑΛ. ΦΑΡΜΑΚΗ ήχθη με τον πρώτον φως της 4 Ιουλίου εις ΚΡΙΑΡΟΓΡΙΚΟ.

Κατά την συνέχισιν της κινήσεως της προς Ανατολάς προσέκρουσεν επί ισχυρών εχθρικών αντιστάσεων εις ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑΝ (Ν.9383) και ΣΤΑΛΟΝ (Ν.9381).

Προσπάθειαι προς κατάληψιν τούτων δεν επέτυχον λόγω της ισχύος των αντιστάσεων της οργανώσεως της τοποθεσίας και των δυσμενών καιρικών συνθηκών αίτινες κατέστησαν αδύνατον την παροχήν αποτελεσματικής υποστηρίξεως.

Απεφασίσθη η ενέργεια νυκτερινού εγχειρήματος.

- ΤΣ/31 Ταξιαρχίας και 513 προωθήθησαν μέχρι ΚΑΛ. ΦΑΡΜΑΚΗ μη εμπλακέντα εις αγώνα.

22. ΝΟΤΙΟΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ

Διά νυκτερινής κινήσεως τα τμήματα ήχθησαν άνευ αντιστάσεως επί ΧΑΣΑΝΑΚΟΥ - ΑΥΧΕΝΟΣ ΣΑΜΠΑΝΑΣ (Ν.9477) ΤΣΟΥΚΑΣ - ΤΕΧΟΒΟΥ και εσυνέχισαν την κίνησιν συγκλίνοντα προς ΟΣΜΑΝΑΚΟΝ.

Ο εχθρός εξεδηλώθη κατέχων ισχυρώς το Ύψωμα ΣΑΜΠΑΝΑ υψ. 1902 (Ν.9678) - και ΟΣΜΑΝΑΚΟΝ.

Κατόπιν αγώνος η Διλοχία του 515 Τάγματος κατέλαβον την ΣΑΜΠΑΝΑΝ.

Μέχρι της νυκτός δεν επετεύχθη η κατάληψις των υψ. 1902 ήτοι η ολοκλήρωσις του Υψ. ΣΑΜΠΑΝΑ και του Υψ. ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ.

Η μικτή Διλοχία εκ ΤΣΟΥΚΑΣ ήχθη εις ΒΙΣΟΚΑ ΒΟΡΦ (Ο.0178) άνευ μεγάλης αντιστάσεως.

23. ΒΟΡΕΙΟΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ

Από των τελευταίων ωρών της νυκτός αι φάλαγγες 6 και 7 εκινήθησαν προς ΚΑΡΑΟΥΛΙ αποτελέσασαι από της μεσημβρίας μοναδικήν φάλαγγα.

Ο εχθρός εξεδηλώθη κατέχων εκ του Υψ. 1739 όπερ υποστηρίξει Πυρ/κού κατελήφθη και ελήφθη εν συνεχεία στενή επαφή με τον εχθρόν κατέχοντα το υψ. ΚΑΡΑΟΥΛΙ.

Η φάλαγξ 8 κινηθείσα κατά την διάρκειαν της νυκτός εκ ΠΙΠΕΡΙΤΣΑΣ ήχθη χωρίς να γίνη αντιληπτή εις ΚΑΤΩ ΛΟΥΤΡΑΚΙ και έλαβεν επαφήν με εχθρόν κατέχοντα το Υψ. ΟΣΤΡΑΝΗ (Ο.0687).

Μέχρι νυκτός δεν κατόρθωσεν να καταλάβη τούτο.

24. Η κατά την ημέραν ταύτην συμβολή και απόδοσις της αεροπορίας και του Πυροβολικού υπήρξαν λίαν περιωρισμέναι λόγω της πυκνοτάτης ομίχλης, βροχής και χαλάζης.

25. Εις την περιοχήν ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ λόγω του σχηματισθέντος στρώματος χαλάζης και της χαμηλής θερμοκρασίας εσημειώθησαν 18 κρούσματα κρυοπαγημάτων.

26. Τα τμήματα της επιχειρήσεως την νύκτα της 4 Ιουλίου είχον την κάτωθι διάταξιν :

ΤΣ/Σ. Στρατού ΕΔΕΣΣΑ

ΤΣ/ΧΙ Μεραρχίας ΑΡΝΙΣΣΑ

ΤΣ/31 Ταξιαρχίας και 513 Τάγμα μείον Λόχος ΚΑΛ. ΦΑΡΜΑΚΗ (Ν.9180) .

Λόχος ΕΒΔΟΒΙΤΣΑ (9076) Ε.Μ. Καταδρομών εν επαφή με Κ/Σ κατέχοντας ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑΝ και ΣΤΑΛΟΝ.

ΤΣ/32 Ταξιαρχίας ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ (Ν.9874) προωθηθέν κατά την διάρκειαν της ημέρας, 514 Τάγμα ΧΑΣΑΝΑΚΟΣ - ΣΑΜΠΑΝΑ εν επαφή με Κ/Σ εις ΟΣΜΑΝΑΚΟΝ, 515 Τ.Π.

μείον Διλοχία εις (Ν.983774) εν επαφή με Κ/Σ εις ΟΣΜΑΝΑΚΟΝ. Διλοχία ΣΑΜΠΑΝΑ εν επαφή με Κ/Σ εις ΟΣΜΑΝΑΚΟΝ.

Μικτή Διλοχία (553 και 45 Τ.Ε.) ΒΥΣΟΚΑ ΒΟΡΦ (Ο.0079) Σ.Δ. 516 Τάγματος Κ. ΛΟΥΤΡΑΚΙ (Ο.0786) Διλοχία 64 Τ.Ε. περιοχήν Κ. ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ εν επαφή με Κ/Σ εις ΟΣΤΡΑΝΗ - ΣΚΡΕΤΑ.

Τριλοχία 516 Τάγματος ΓΚΡΑΒΙΤΣΑ (Ο.0595)-ΠΟΠΟ ΒΟΛΟΖΙ και εν επαφή με Κ/Σ κατέχοντας ΚΑΡΑΟΥΛΙ.

107 Μοίρα Π.Π. ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ (97-73) Πυρ/χία.

Ορειβ. Πυρ/κού ΕΒΔΟΒΙΤΣΑ Πυρ/χία 108 ΣΠΠ ΠΙΠΕΡΙΕΣ (Ο.1385) 553 μείον Λόχος εφεδρεία εις ΕΔΕΣΣΑ.

27. Υπό του ΣΣ διετάχθησαν :

α) Μετά την κατάληψιν του ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ διά νυκτερινής ενεργείας αι φάλαγγες ελιγμού και Βορ. Συγκροτήματος να κινηθώσι δραστηρίως κατά μήκος της οροθετικής γραμμής συγκλίνουσαι προς ΣΟΚΟΛ.

β) Άπαντα τα μέσα υποστηρίξεως να διατεθώσι διαδοχικώς διά την υποστήριξιν της ενεργείας επί μιας κατευθύνσεως.

γ) Να ανασυγκροτηθώσιν ταχέως εφεδρείαι.

δ) Εντός της επομένης να επιτευχθή σύνδεσμος μετά των τμημάτων του Β΄ΣΣ εις περιοχήν ΑΣΠΡΗΣ ΠΕΤΡΑΣ.

<u>Χ+Ι ΗΜΕΡΑ 5 Ιουλίου</u>

28. Διά νυκτερινού εγχειρήματος Διλοχίας της Ε΄Μ Καταδρομών κατελήφθησαν κατόπιν σκληρού αγώνος, σώματος προς σώμα, υπό δυσμενεστάτας καιρικάς συνθήκας τα υψ. ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑΣ και ΣΤΑΛΟΣ.

Μετά την κατάληψιν του υψωμ. ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑΣ από της πρωίας τμήματα της Ε΄Μ Καταδρομών κινηθέντα προς ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ εδέχθησαν πυκνά πυρά εκ τούτου.

29. Κατόπιν προπαρασκευής Πυρ/κού την 050845 εξεδηλώθη επίθεσις των ημετέρων κατά του υψ. ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ εκ των κατευθύνσεων ΤΑΠΑΝ και ΣΑΜΠΑΝΑ όπερ εντός της πρωίας υπό Διλοχίας του 515 Τάγματος.

Εν συνεχεία Διλοχία του 515 Τ.Π. προωθήθη προς ΠΑΛΗΟΜΑΝΔΡΙ - ΜΕΤΕΡΙΖΙ - ΚΑΡΑ ΛΟΦΟΣ.

Τα υψώματα ταύτα κατελήφθησαν διά συγχρόνου εκ Βορρά ενεργείας του 513 Τάγματος όπερ εκινήθη εκ ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ.

Ο εχθρός υπεχώρησεν προς Β. Ανατολάς.

Διλοχία του 514 Τάγματος κινηθείσα προς ΚΑΛ. ΣΙΣΚΟΥ συνεπλάκη με Κ/Σ κατέχοντες το υψ. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ (Ν.915824) όπερ κατόπιν αγώνος και τη συνδρομή του 513 Τάγματος κατελήφθη τας εσπερινάς ώρας.

30. Τα Τμήματα του Βορείου Συγκροτήματος διατηρήσαντα κατά την διάρκειαν της νυκτός στενήν επαφήν μετά των εις ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Ο.0293) Κ/Σ δεν επέτυχον παρά τας προσπαθείας των την κατάληψιν τούτου.

Τα εις περιοχήν ΛΟΥΤΡΑΚΙΩΝ ενεργούντα τμήματα προωθήθησαν άνευ αντιστάσεως τας απογευματινάς ώρας εις το υψ. 732 ΟΣΤΡΑΝΗ (Ο.0687) και τας εσπερινάς ώρας επί του υψ. ΚΡΕΣΝΑ υψ. 1303 (Ο.0488). Ο εχθρός κατά την διάρκειαν της νυκτός και της ημέρας απέσυρεν τα τμήματά του εκ της ανωτέρω περιοχής προς ενίσχυσιν των θέσεων του εις ΣΟΚΟΛ - ΚΑΡΑΟΥΛΙ.

31. Η αεροπορία και το Πυρ/κόν ηδυνήθησαν, βελτιωθέντος του καιρού να επέμβωσιν αποτελεσματικώς.

Διά νυκτερινού εγχειρήματος του 513 Τ.Π. κατελήφθη το ύψωμα ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ εκ της κατευθύνσεως ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ.

32. Διάταξις των τμημάτων της επιχειρήσεως κατά την νύκτα 5-6 η εξής :

ΤΣ/ΣΣ και ΧΙ Μεραρχίας αμετάβλητα.

ΤΣ/31 Ταξιαρχίας ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑΣ
513 Τ.Π. περιοχήν ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ (Ν.9682)
ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ - ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ - Λόχος τούτου εις ΚΑΛ. ΦΑΡΜΑΚΗ (Ν.3180)
Ε.Μ. Καταδρομών περιοχή ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ - ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ
Τ.Σ./ 32 Ταξιαρχίας ΠΑΤΗΜΑ (Ο.0074)
515 Τ.Π. μείον Διλοχία ΜΕΤΕΡΙΖΙ (Ν.9481) - υψ. 1314
Διλοχία ΟΣΜΑΝΑΚΟΣ - ΣΑΜΠΑΝΑ
514 Τ.Π. περιοχήν ΚΑΡΑ ΛΟΦΟΣ (Ν.9681) - ΚΑΛ. ΓΩΓΟΥ (Ν.9781) ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ
Λόχος 45 Τ.Ε. ΚΑΛ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΑ (Ν.9978)
Λόχος 553 ΠΑΤΗΜΑ
Σ.Δ./516 Τ.Π. ΠΟΠΟ ΒΟΛΟΖΙ (Ο.0594)
Λόχος 516 ΓΚΡΑΒΙΤΣΑ - ΠΟΠΟ ΒΟΛΟΖΙ
Διλοχία 516 εν επαφή με Κ.Σ. εις ΚΑΡΑΟΥΛΙ.
Διλοχία (Λόχος 64 Τ.Ε. συν Λόχος 516) εις περιοχήν ΛΟΥΤΡΑΚΙΩΝ - ΚΡΕΣΝΑΣ.
Διλοχία 553 εις ΑΡΔΕΑΝ
Πυρ/κόν Μοίρα 107 ΣΠΠ μείον Ουλαμός περιοχήν ΠΑΤΗΜΑΤΟΣ (Ο.0075)
Πυρ/χία 146 ΜΟΠ εις ΟΣΜΑΝΑΚΟΝ, ετέρα εις ΚΑΛ. ΦΑΡΜΑΚΗ
Πυρ/χία 108 ΣΠΠ συν Ουλαμός 107 ΣΠΠ εις ΠΙΠΕΡΙΕΣ
Εφεδρεία Δ/σις και Λόχος 553 Τ.Π. εις ΕΔΕΣΣΑΝ.

Χ+2 Ημέρα - 6 Ιουλίου

33. Από πρωίας τμήματα Ε.Μ. Καταδρομών κινηθέντα εκ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ κατέλαβον ΚΡΕΜΙΝΑΚΟΝ (Ν.9684) και εν συνεχεία κατόπιν προπαρασκευής και υποστηρίξεως Πυρ/κού Αεροπορίας και όπλων Πεζικού κατέλαβον ΧΑΡΑΜΙΤΣΑΝ (Ν.9686).

Το πλείστον των επί ΧΑΡΑΜΙΤΣΑΣ αμυνομένων συμμοριτών εφονεύθη ή ηχμαλωτίσθη.

Υπό των ιδίων τμημάτων κατόπιν διαδοχικών προσπαθειών και αποτελεσματικής υποστηρίξεως δι' όλων των όπλων την 1720 ώραν κατελήφθη το υψ. ΜΠΕΛΛΑ ΓΚΡΟΤΑ. Ο εχθρός εν διαλύσει υπεχώρησεν προς Β. Ανατολάς.

34. Τα Τμήματα του Νοτίου Συγκροτήματος (514 Τάγμα υπεστήριζαν την Μοίραν Καταδρομών εις την κατάληψιν ΚΡΕΜΙΝΑΚ και εν συνεχεία εκινήθησαν άνευ επαφής προς ΚΑΛ. ΣΙΣΚΟΥ και εκείθεν ΣΤΡΕΤΝΑ (Ο.013843) - ΜΗΤΣΑ ΝΙΒΑ ίνα εν συνδέσμω μετά των εις περιοχήν ΛΟΥΤΡΑΚΙΩΝ ενεργούντων τμημάτων αποκόψωσιν ενδεχομένην διαφυγήν των Κ/Σ διά ΜΠΙΣΤΡΙΤΣΑ ΡΕΜΜΑ (Ο.0085) προς πεδινήν περιοχήν.

Τα υπόλοιπα τμήματα του Συγκροτήματος ησχολήθησαν εις εξερευνήσεις.

Τας απογευματινάς ώρας Διλοχία του 515 Τάγματος εκ ΚΑΡΑ ΛΟΦΟΥ εκινήθη προς ΚΡΙΑΡΟΓΡΙΚΟ (Ν.9082) προς εξερεύνησιν της περιοχής και σύνδεσμον με τμήματα του Β΄ΣΣ τεθείσα υπό τας διαταγάς του Συγκροτήματος Ελιγμού.

35. Βορ. ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ

Διά νυκτερινής ενεργείας κατά μήκος της οροθετικής γραμμής Διλοχίας του 516 Τάγματος κατελήφθη αιφνιδιαστικώς το υψ. ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Ο.0282).

Εν συνεχεία τα τμήματα προωθήθησαν προς ΣΟΚΟΛ καθηλωθέντα προ του υψ. 1701 (Ο.065924).

Περί την μεσημβρίαν το 553 Τάγμα μείον Διλοχία, διατεθέν διά την ενίσχυσιν του Βορείου Συγκροτήματος διετάχθη να υπερβή τα εν επαφή τμήματα και ενεργήση προς κατάληψιν του ΣΟΚΟΛ.

Δεν επετεύχθη παρά τας προσπαθείας μέχρι νυκτός η κατάληψις του υψώματος τούτου.

Οι συμμορίται είχον ισχυρώς οχυρώσει την περιοχήν συμπληρώσαντες την οχύρωσιν διά πυκνών ναρκοπεδίων.

36. Η εφεδρική Διλοχία του 553 Τάγματος και Ουλαμός Τεθωρακισμένων προωθήθησαν εις ΑΨΑΛΛΟΝ διά ταχείαν ενέργειαν κατά Κ/Σ αποπειρωμένων να διαφύγωσι προς ΠΑΪΚΟΝ ή ΒΕΡΜΙΟΝ.

37. Η διάταξις των τμημάτων κατά την νύκτα 6-7 ήτο η κάτωθι :

Το ΤΣ/ΧΙ Μεραρχίας μετεκινήθη κατά την διάρκειαν της ημέρας εις ΑΡΔΕΑΝ.

Το ΤΣ/31 Ταξιαρχίας εις ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΕΗ

Τα Τμήματα ταύτης κατείχον την περιοχήν από ΜΠΕΛΛΑ ΓΚΡΟΤΑΣ - ΧΑΡΑΜΙΤΣΑΣ (Ν.9687) μέχρι ΚΡΙΑΡΟΓΡΙΚΟ.

Το ΤΣ/32 Ταξιαρχίας εις ΚΑΛ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΑ (Ν.9978), τα δε τμήματα ταύτης από ΣΤΡΕΤΝΑΣ (Ο.0184) - ΜΙΤΣΑ ΝΙΒΑΣ μέχρι ΟΣΜΑΝΑΚΟΥ - ΧΑΣΑΝΑΚΟΥ.

Το Βόρειον Συγκρότημα εις τας ήδη καταληφθείσας θέσεις.

Πυρ/κόν Ουλαμός 107 ΣΠΠ του Νοτίου Συγκροτήματος μετακινήθη εις Κ. ΛΟΥΤΡΑΚΙ ένθα Πυρ/χία 108 ΣΠΠ.

Χ+3 Ημέρα - 7 Ιουλίου

38. Διά νυκτερινού εγχειρήματος της Μοίρας Καταδρομών αφηρπάγη προκεχωρημένον φυλάκιον Κ/Σ επί υψ. ΚΟΖΙΑΚ (Ν.9789) δυνάμεως 8 ανδρών και διεπιστώθη ισχυρωτάτη κατοχή τούτου.

Κατόπιν λεπτομερούς αναγνωρίσεως και ισχυρωτάτης προπαρασκευής πυρ/κού, αεροπορίας, όλμων και πολυβόλων τας απογευματινάς ώρας εξεδηλώθη επίθεσις Λόχου Καταδρομών προς υψ. ΚΟΖΙΑΚ όπερ κατόπιν εφόδου κατελήφθη.

Ο εχθρός υπεχώρησεν ατάκτως προς ΚΙΛΙΝΤΕΡΑ και αποτόμους χαραδρώσεις Β. Ανατολικώς ΚΟΖΙΑΚ.

Έτερος Λόχος Καταδρομών κινούμενος αναγνωριστικώς εκ ΧΑΡΑΜΙΤΣΑΣ προς ΜΠΟΥΡΙΚΑ (Ν.9981) κατόπιν μικράς συμμοριακής αντιστάσεως κατέλαβεν τούτο.

Επί υψώματος ΜΠΟΥΡΙΚΑ συνηνώθη μετά Λόχου του 514 Τάγματος κινηθέντος ως κατωτέρω αναφέρεται:

39. Υπό του Νοτίου Συγκροτήματος εσυνεχίσθησαν αι εξερευνήσεις Διλοχία του 514 Τάγματος εκ ΣΤΡΕΤΝΑΣ κινηθείσα άνευ αντιστάσεως διά ΝΤΕΡΣΟ ΡΙΤ (Ο.0180) ΑΣΠΡΗΣ ΠΕΤΡΑΣ (Ο.0087) συνηνώθη ως ανωτέρω με Συγκρότημα Ελιγμού.

40. Υπό του Βορείου Συγκροτήματος (533 Τάγματος μείον Διλοχία) τη υποστηρίξει Πυρ/κού και Αεροπορίας κατελήφθησαν κατόπιν πείσμονος αγώνος τα υψ. 1701 (Ο.0192) και (1508) - (Ο.0090) και συνεσφύχθη ο επί ΣΟΚΟΛ εχθρός.

Παρά τας προσπαθείας μέχρι νυκτερινών ωρών ο επί ΣΟΚΟΛ εχθρός ανθίστατο.

Χ+3 Ημέρα - 8 Ιουλίου

41. Νυκτερινόν εγχείρημα τμημάτων Βορείου Συγκροτήματος κατά σημείου υψ. ΣΟΚΟΛ προσέκρουσεν εις το κενόν.

Κατόπιν τούτου διετάχθη προώθησις των τμημάτων και μέχρι πρωίας ολοκληρώθη άνευ αντιστάσεως κατάληψις του υψ. ΣΟΚΟΛ.

42. Οι συμμορίται κατά την διάρκειαν της νυκτός απεσύρθησαν εις το ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪΚΟΝ ΕΔΑΦΟΣ διά της διαβάσεως ΣΟΚΟΛ. Τούτο διεπιστώθη εξ ιχνών, παρατηρήσεως προωθημένης ενέδρας και παραδοθέντων συμμοριτών.

43. Περί την μεσημβρίαν Λόχος της Ε. Μοίρας Καταδρομών εκ ΚΟΖΙΑΚ ανερριχήθη επί του υψ. ΚΙΛΙΝΤΕΡΚΑ.

44. Διά της καταλήψεως του υψώματος τούτου ολοκληρώθη η Β. ΦΑΣΙΣ της επιχειρήσεως "ΑΙΑΣ" των τμημάτων του Βορείου Συγκροτήματος συνενωθέντων μετά των τοιούτων του Συγκροτήματος Ελιγμού.

45. Προς τον σκοπόν της απαγορεύσεως της διαφυγής συμμοριτών εκ ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ και των τυχόν επανερχομένων εκ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪΑΣ προς ΤΖΕΝΑΝ η

Εφεδρική Διλοχία του 553 Τάγματος εξ ΑΨΑΛΛΟΥ ήχθη εις την περιοχήν Βορείως ΠΕΥΚΩΤΟΥ μέχρι υψ. ΠΛΑΤΣΑ (ζ.1804).

Εις την περιοχήν ταύτην προς απόφραξιν των διαβάσεων είχεν προωθηθεί από της ενάρξεως της επιχειρήσεως μικρόν τμήμα Στρατού μετά ΜΕΑ της περιοχής.

46. Από της 10 ώρας έπαυσε λειτουργούν το Τ.Σ. του ΣΣ εις την ΕΔΕΣΣΑΝ.

ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΣΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ

47. Την κατάληψιν του ΚΑΪΜΑΚ ΤΣΑΛΑΝ επηκολούθησεν άμεσος εδραίωσις επί τούτου και λεπτομερείς εξερευνήσεις καθ' ας ανευρέθησαν αι εγκαταστάσεις και αι αποθήκαι των συμμοριτών.

48. Την νύκτα 8-9 Ιουλίου το πλείστον των εις το ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪΚΟΝ έδαφος καταφυγόντων Κ/ συμμοριτών επανήλθεν εις το Ελληνικόν Έδαφος διά της διαβάσεως ΚΑΣΑΛΤΣΙΤΕ (Ο.050985).

49. Από της εισόδου των συνεπλάκησαν με ημετέρας περιπόλους.

50. Αμέσως διετέθησαν προς καταδίωξιν τα 553 και 514 Τάγματα Πεζικού και άλλα μικρότερα τοπικά τμήματα, λόγω της διαθέσεως των άλλων τμημάτων διά την εδραίωσιν επί του ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ και επιχείρησιν επί ΒΕΡΜΙΟΥ.

51. Επηκολούθησε συνεχής καταδίωξις μετά συμπλοκών εις ΚΑΪΜΑΚ ΤΣΑΛΑΝ - ΠΑΪΚΟΝ - ΒΕΡΜΙΟΝ.

52. Κατά τας επιχειρήσεις ταύτας οι συμμορίται υπέστησαν αρκετάς απωλείας εις προσωπικόν και υλικόν.

53. Την νύκτα 27-28 Ιουλίου το πλείστον των απομεινάντων συμμοριτών διεπεραιώθη τον ΑΞΙΟΝ και κατέφυγεν εις ΚΟΡΩΝΑΝ περίπου 100.

54. Η επιχείρησις ΚΑΪΜΑΚ ΤΣΑΛΑΝ συνεπληρώθη δι' εκκαθαριστικής ενεργείας του ΒΕΡΜΙΟΥ από 16ης μέχρι 20 Ιουλίου εις την οποίαν διετέθησαν μία Μοίρα Καταδρομών, έν Τάγμα Πεζικού και 2 περίπου Τάγματα Εθν/ράς.

55. Η επιχείρησις αύτη ελάχιστα απέδωσεν. Οι συμμορίται οι διαμένοντες εις ΒΕΡΜΙΟΝ κατανεμηθέντες εις μικροομάδας απεκρύβησαν μη επιτευχθείσης τελικώς της εξοντώσεώς των.

56. Μετά την ενέργειαν ταύτην επί ΒΕΡΜΙΟΥ εδραιώθησαν τρία σχεδόν Τάγματα Εθνοφρουράς, προς τον σκοπόν της απαγορεύσεως εις τους συμμορίτας να επαναγκατασταθώσι επί τούτου ή να διέλθωσι διά τούτου.

ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΝΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

57. Διά της επιχειρήσεως "ΑΙΑΣ" επετεύχθη η εξόντωσις της 24ης Κ/Σ Ταξιαρχίας, η πλήρης εκκαθάρισις του Κ/ΤΣΑΛΑΝ και η εδραίωσις φιλίων τμημάτων επ' αυτού.

Αι γνωσθείσαι απώλειαι του εχθρού μέχρι της 24ης Ιουλίου ανήλθον εις 65% της συνολικής δυνάμεως τούτου ως εμφαίνονται εις τον συνημμένον Πίνακα.

58. Τα αποτελέσματα της επιχειρήσεως ταύτης υπήρξαν :

α) Η απομάκρυνσις πάσης απειλής κατά των περιοχών ΑΡΔΕΑΣ - ΕΔΕΣΣΗΣ ΝΑΟΥΣΣΗΣ - ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ - ΒΕΥΗΣ.

β) Η κατάληψις της βάσεως ανεφοδιασμού των συμμοριτών οίτινες έδρων επί ΠΑΪΚΟΝ και ΒΕΡΜΙΟΝ και εκείθεν επί Νοτιώτερον.

γ) Απηγορεύθη εις τους συμμορίτας να χρησιμοποιήσωσι την περιοχήν ταύτην είτε δι' επανεγκατάστασιν είτε διά διέλευσιν τμημάτων τα οποία ήθελον διαφύγει εκ Δυσμών (περιοχήν ΒΙΤΣΙ).

δ) Εδόθη διά τας ενεργείας ταύτας η ευκαιρία να εκδηλωθώσι και να εξακριβωθώσι αι διαθέσεις και η στάσις των ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪΚΩΝ Αρχών. Από της απόψεως ταύτης η επιχείρησις ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ, υπήρξε μεγίστης πολιτικής σημασίας διότι διά πρώτην φοράν εξεδηλώθη φανερά η διάστασις ΤΙΤΟ και συμμοριτών η οποία υπέβοσκε μεν χωρίς όμως να έχη εκδηλωθή ακόμη πράγμα το οποίον άφηνε αμφιβολίας ως προς την ύπαρξιν και ιδιαιτέρως την έκτασιν της διαστάσεως.

Η επιχείρησις ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ υπήρξεν αφορμή διά να γίνη η δήλωσις παρά της ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪΚΗΣ Κυβερνήσεως περί κλεισίματος των συνόρων.

ε) Ο εχθρός απώλεσεν υλικά πολύτιμα και εις μέγαν αριθμόν.

Ταύτα δεν θα καταστή δυνατόν να αντικατασταθώσιν ευκόλως υπό των συμμοριτών.

59. <u>ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>

Εκ της επιχειρήσεως "ΑΙΑΣ" προκύπτουσι τα εξής συμπεράσματα:

α) Αποφασιστικοί παράγοντες της επιτυχίας του ΚΑΪΜΑ-ΚΤΣΑΛΑΝ υπήρξαν:

ι.- Ο αιφνιδιασμός του εχθρού τόσον από απόψεως ελιγμού όσον και από τοιαύτης εκετελέσεως.

ιι.- Η ταχύτης και ακρίβεια ενεργείας των Μονάδων.

ιιι.- Η συνεργασία και συντονισμός όλων των διατιθεμένων μέσων ιδία του Πεζικού μετά των όπλων υποστηρίξεως (Πυρ/κού και Αεροπορίας)

β) Απεδείχθη εκ νέου ο σπουδαίος ρόλος τον οποίον παίζουν αι ειδικώς εκπαιδευμέναι Μονάδες. (Μονάδες Καταδρομών) εις νυκτερινάς ενεργείας επί ανωμάλων εδαφών.

γ) Η λήψις αεροφωτογραφιών και η καλή ερμηνεία τούτων διευκολύνουν κατά πολύ τας επιχειρήσεις ταύτας, καθ' όσον ήτο σχεδόν τελείως γνωστή η αμυντική οργάνωσις των συμμοριτών.

δ) Κατεδείχθη εκ νέου ότι το Πυρ/κόν και αι βόμβαι μικρού διαμετρήματος επιφέρουσι μικράς καταστροφάς εις σκέπαστρα εκ κορμών δένδρων.

Είναι ανάγκη όπως το Πυρ/κόν εφοδιασθή διά πυροσωλήνων μετ' επιβραδύνσεως η δε αεροπορία διά βομβών μεγαλυτέρου διαμετρήματος.

Εις την περίπτωσιν της προσβολής σκεπάστρων η βολή ακριβείας προωθουμένων ορειβατικών Πυρ/λων είναι ικανοποιητική. Συνεπώς παρίσταται ανάγκη χρησιμοποιήσεως α/αρματικών Πυρ/λων διά την βολήν κατά θυρίδων πολ/λείων.

Οι Αμερικανικοί Αντιαρματικοί εκτοξευταί (Μπαζούκας) είναι εξαιρετικόν όπλον κατά σκεπάστρων λόγω της ακριβείας της ισχύος του βλήματός των.

Παρίσταται ανάγκη διαθέσεως εις το Πεζικόν ελαφρού τηλεφωνικού καλωδίου διά την κατά την διάρκειαν της προχωρήσεως του Πεζικού, εγκατάστασιν τηλεφωνικού κυκλώματος. Οι ασύρματοι κατά την διάρκειαν της νυκτός ιδία δε κατά την διάρκειαν κακοκαιρίας (Βροχής) δεν δύνανται να λειτουργήσωσι και ούτω αναφορά των τμημάτων και αποστολή διαταγών δεν καθίσταται εφικτή.

Τ.Υ.
Θ. ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ
Αντ/γος Διοικητής

Γ΄ΣΣ
Γραφείον Α1

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ΑΠΩΛΕΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ "ΑΙΑΣ"

Α΄ Ημετέρων

ΜΟΝΑΔΕΣ	Ν.Α.	Τ.Α.	Ν.Ο.	Τ.Ο.	Α.Ο.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΜΚ		1	7	17 18	1	Κρυοπαγήματα
513 Τάγμα Πεζικού				Ι		
514 Τάγμα Πεζικού	1	1	1	10		
515 Τάγμα Πεζικού		2	1	20		
516 Τάγμα Πεζικού			4	7		
553 Τάγμα Πεζικού			2	7		
45 Τάγμα Εθν.				8		
32 Ταξιαρχία				1		
146 ΜΟΠ				2		
108 Σ.Π. Πυρ/κού			1			
Τεθωρακι-σμένα				2		
ΟΕΑΥ				2		
ΜΕΑ				Ι		
Ιδιώται				2		
ΣΥΝΟΛΟΝ	1	4	16	98	1	

ΒΣΤ 903 τη 27.VII. 49
ΧΑΤΖΗΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΒΑΣΙΛ.
Συντ/ρχης - ΑΚΑ.

Ακριβές Αντίγραφον
Τ.Σ.Υ.

Γ΄ΣΣ
Γραφείον Α1

ΑΠΩΛΕΙΑΙ Κ.Σ. ΚΑΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΝ "ΑΙΑΣ"

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΙ	Από 4 μέχρι και 8.7.1949	Από 9 μέχρι και 24.7.49	ΣΥΝΟΛΟΝ
Νεκροί	125	31	156
Συλληφθ. Ένοπλοι	63	16	79
Παραδοθέντες ένοπλοι	29	35	64
Παραδοθέντες άοπλοι	12	14	26
ΣΥΝΟΛΟΝ	229	96	325

Παρατήρησις: Από καταθέσεις Σ. και Π. Κ.Σ. προκύπτει ότι οι τραυματίαι των Κ.Σ. κατά το από 4 μέχρι 7.7.49 χρονικόν διάστημα ανήλθον εις 120 τουλάχιστον.

Α.Λ.
Ακριβές Αντίγραφον
Τ.Σ.Υ.

ΒΣΤ 903 τη 25.VII.1949
ΧΑΤΖΗΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΒΑΣΙΛ.
Συντ/ρχης - Α.Κ.Α.

Γ΄ΣΣ
Γραφείον Α1

Επιχείρησις "ΑΙΑΣ"

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Ανευρεθέντος Πολεμικού Υλικού περιοχήν Κ/ΤΣΑΛΑΝ

κατ' επιχείρησιν "ΑΙΑΣ"

Είδος Υλικού	Ποσόν	Παρατηρήσεις
Τυφέκια Γερμανικά	316	
" Αγγλίας	118	
" Ιταλίας	70	
" Ελληνικά	12	
" Σερβίας-Βουλγαρ.	7	
" αντιαρματ.	2	525
Αυτόματα ΣΤΕΝ	264	
" ΣΤΑΓΙΕΡ	1	
" ΤΟΜΨΟΝ	1	266
Οπλοπολυβόλα Μπρεν	37	
Τουρτούρες	84	
Μυδράλλια	10	
ΦΙΑΤ	2	
Βάρζε - Λόζε	3	
Μπρέντες	1	
Μπράουνιγκ	1	138
Αντιαρματικά (Πυρ/λα)	5	
Όλμοι Βαρείς	5	
Ολμίσκοι	12	
Κάνναι ανταλλακτικαί ΦΙΑΤ	1	
Κάνναι ανταλλακτικαί Μπράουνιγκ	1	
Κάνναι ανταλλακτικαί Τουρτούρων	60	
Κάνναι ανταλλακτικαί Μυδράλ.	3	
Νάρκαι Τελ.	55	
" προσωπικού	255	
" μαγνητικαί	170	
Βλήματα Πυρ/κού	375	
" ΠΙΑΤ	3500	
" όλμου	1320	
Βλήματα αντιαρματικά	562	
Χειροβομβίδες Πολ.	2315	
" Βουλγ.	340	
" Γερμαν.	ΙΙΙ8	
Φυσίγγια τυφεκίου	1.500.000	(περίπου)
Δυναμίτις 300 χιλ.		
Τροτίλη 100 χιλ.		
Μπαζούκας	164	
Πυροσωλήνες	350	
Βενζινοφιάλαι	320	
Πίνακες 10 Διευθύνσεων	4	
Τηλέφωνα	4	
Ασύρματοι	3	
" μεγάλοι	1	
Ραδιόφωνα	5	Εκ τούτων 2 μόνον εν

		λειτουργία
Πλάστιγξ των 300 κ.	1	
Λέβητες	3	
Κτήνη	17	
Δοχεία Κρέατος (Καβουρμά)	1000	
Σιτηρά και άλευρα οκάδ. Περ.	8000	

Επί πλέον των ανωτέρω ειδών ανευρέθησαν και κατεστράφησαν :
1 Σταθμός Διοικήσεως Ταξιαρχίας
2 Αναρρωτήρια
Διάφοροι εγκαταστάσεις Διαβιώσεως
Ιματισμός
Διάφορα Τρόφιμα
Εκτός των ανωτέρω συνεχώς ανευρίσκονται και νέαι αποθήκαι με παντοειδές υλικόν.

ΒΣΤ 903 τη 25.VII. 49
ΧΑΤΖΗΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΒΑΣΙΛ.
Συντ/ρχης - ΑΚΑ

Α.Λ.
Ακριβές Αντίγραφον
Τ.Σ.Υ.

30

-ΟΙΙ-

ΘΕΜΑ: Συμπεριφορά προς παραδι-
δομένους κλπ. Συμμορίτας

ΠΡΟΣ: Α΄-Β΄- Γ΄ΣΣ-ΑΣΔΑΝ.
ΣΚΕ - Μεραρχίας - Στρ.Δ/σεις
ΚΟΙΝ: ΣΗΔΜ/Α2-Δ.Υ.Πλ. -Α1-ΓΕΣ
Α2/ΓΕΣ

<u>ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ</u>
Αριθ.Τηλεφ.30-571
ΓΕΣ Δ/σις Τύπου
ΑΡ.20 3180 α/Φ 98923
<u>ΒΣΤ 902/30-7-49</u>

1. Παρά τας επανειλημμένας Διαταγάς του Αρχιστρατήγου δεν κατέστη δυνατόν, ατυχώς, να γίνη αντιληπτή η μεγάλη σημασία του ψυχολογικού πολέμου υπό τινων Διοικητών Μεγάλων Μονάδων.

2. Απλή μόνον μελέτη των περιεχομένων εις χείρας του Εθνικού Στρατού Αρχείων των Κομ/συμμοριτών πείθει οποία σημασία δίδεται υπό του κομ/συμμοριακού Αρχηγείου εις την διαφώτισιν.

Εις τούτο επιβάλλεται τουλάχιστον να μιμηθώμεν τους αντιπάλους μας, οίτινες προηγήθησαν ημών κατά πολύ εις το Κεφάλαιον τούτο και επέτυχον τα γνωστά μέχρι σήμερον αποτελέσματα επί των κομ/συμμοριτών, του πληθυσμού της υπαίθρου και των πόλεων, ανώτερα των διά των όπλων επιτευχθέντων.

Παρά ταύτα υπό τινων Μεγ. Μονάδων το έργον της διαφωτίσεως θεωρείται ως όλως δευτερεύον, ουδεμίας βοηθείας παρεχομένης εις τα Γραφεία Τύπου και Διαφωτίσεως.

3. Η συμπεριφορά προς τους παραδιδομένους η συλλαμβανομένους Συμμορίτας επιβάλλεται να είναι καλή.

Τούτο θα έχη μεγίστην επίδρασιν επί των λοιπών οπαδών των Κομ/συμμοριακών Μονάδων και είναι το αποτελεσματικώτερον μέσον διαψεύσεως των Κομ/συμμοριτικών τερατολογιών περί βεβαίου θανάτου και βασανιστηρίων των παραδιδομένων.

Μόνον υπό την προϋπόθεσιν ταύτην η υφ' ημών ενεργουμένη διαφώτισις (διά Προκηρύξεων κ.λ.π.) των Συμμοριτών θα είναι αποτελεσματική.

Αντιθέτως κακή μεταχείρισις των παραδιδομένων θ' αναστείλη ασφαλώς την προς παράδοσιν έφεσιν των υπολειμμάτων των Κομ/συμμοριών.

4. Ε π ι β ά λ λ ε τ α ι

α) Η ταχεία διεκπεραίωσις του ενεργουμένου εις τα διάφορα Στρατόπεδα ελέγχου προς αποσυμφόρησιν τούτων διά της απολύσεως των βιαίως Στρατολογηθέντων και των παραδοθέντων, οίτινες δεν βαρύνονται με εγκλήματα.

Υπάρχουσι περίπτωσις παραδοθέντων Συμμοριτών, οίτινες κρατούνται πλέον του έτους εις Στρατόπεδα συγκεντρώσεως, λόγω βραδύτητος διενεργείας διατυπώσεων.

β) Ταχεία παραπομπή εις Δίκην εκείνων εκ των συλληφθέντων, οίτινες πρέπει να δώσωσι λόγον ενώπιον της Δικαιοσύνης.

γ) Διαχωρισμός εν τοις Στρατοπέδοις των υπόπτων και επικινδύνων από τους λοιπούς Κρατουμένους, προς αποφυγήν της ασφαλώς διενεργουμένης Κομμουνιστικής Προπαγάνδας υπό συγκρατουμένων.

δ) Διατήρησις, κατά το δυνατόν, των καλών συνθηκών διαβιώσεως των κρατουμένων.

ε) Διαφώτισις εν τοις Στρατοπέδοις προς τον σκοπόν όπως οι επιστρέφοντες εις τα χωρία των καταστώσι καλοί πολίται.

στ) Επ' ουδενί λόγω γνωστοποίησις των Καταδικαστικών αποφάσεων των Στρατοδικείων και ιδία ως προς συλληφθέντα σημαίνοντα στελέχη, καθ' όσον τούτου γίνεται ευρεία εκμετάλλευσις υπό της Κομ. Προπαγάνδας, προς αναστολήν της τάσεως παραδόσεως στελεχών.

Περί τούτου άλλως τε εξεδόθη η υπ' αριθ. 158984/0/66/3-3-49 Δ/γή Υπουργείου Στρατιωτικών.

Οίκοθεν νοείται ότι προ πάσης εκτελέσεως σημαίνοντος στελέχους των κομ/συμμοριτών, κατόπιν αποφάσεως Στρατοδικείου, επιβάλλεται η από πάσης απόψεως εκμετάλλευσις τούτου (Ομιλίαι από Ραδιοφώνου, μεγαφώνου, σύνταξις Προκηρύξεων προς συντρόφους των κ.λ.π.), αναστελλομένης εν ανάγκη της εκτελέσεως επί τι χρονικόν διάστημα.

5. Είμαι βέβαιος ότι δεν θα δοθή αφορμή εις το μέλλον επί του αντικειμένου τούτου.

Αντιστράτηγος Γ.ΚΟΣΜΑΣ
Αρχηγός ΓΕΣ

Διά την ακρίβειαν
Τ.Σ.Υ.

ΔΙΟΝ.ΚΡΙΤΣΕΛΛΗΣ
Ταγ/ρχης Πυρ/κού

31

1η Μ Ε Ρ Α Ρ Χ Ι Α

Α Κ Ρ Ω Σ Α Π Ο Ρ Ρ Η Τ Ο Σ
Αριθ.Α.Α.Π.Φ.16/112Γ/Α1
ΣΤΓ 919/31-7-49
Αυξ.αριθ.αντιτ. 15

ΔΙΑΤΑΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ "ΑΡΓΥΡΟΣ" υπ' αριθ. 2 της 31-7-49

(ΟΥΔΕΜΙΑ αλλαγή από τας προφορικάς Διαταγάς)

Χ ά ρ τ α ι : 1:50.000 ΦΥΛΛΑ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ-ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΑ

Π Λ Η Ρ Ο Φ Ο Ρ Ι Α Ι

1. Ε χ θ ρ ό ς:
Ως εις το συνημμένον Δ.Π. της 1ης Μεραρχίας υπ' αριθ. 2 της 31-7-49.

2. Φ ί λ ι α ι δ υ ν ά μ ε ι ς:

(α) Η 1η Μεραρχία επιτίθεται με σκοπόν να καταλάβη τον ΘΥΛΑΚΑ του ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ.

(β) Συμπληρωματικαί δυνάμεις:
υπό διοίκησιν: 145 ΜΟΠ μείον Πυρ/χία
προς υποστήριξιν: -144 ΜΟΠ
- 101 ΣΠΠ μείον ουλαμός
- ΙΙ/102 ΜΠΠ
- Β΄/151 Πυροβολαρχία Μ.Π.
- 711 Λόχος Μηχανικού

Π Ρ Ο Θ Ε Σ Ι Σ

3. (α) Η 1η Μεραρχία να επιτεθή και καταλάβη τον θύλακα του ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ - ΤΣΑΓΚΟ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (1 και 2) - ΑΥΧΗΝ ΣΓΟΥΡΟ- ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΗ-ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ μέχρι του τελευταίου φωτός της Η+2 ημέρας.

(β) Να απαγορεύση την μεταφοράν δυνάμεων Κ.Σ. εκ ΓΡΑΜΜΟΥ εις ΒΙΤΣΙ ή και αντιστρόφως.

(γ) Να διατηρήση απάσας τας ήδη κατεχομένας τοποθεσίας.

Μ Ε Θ Ο Δ Ο Σ

4. Γ ε ν ι κ α ί γ ρ α μ μ α ί
Η επίθεσις θα διεξαχθή εις τρεις φάσεις. (Σχεδ/μα "Ρ")

(α) ΦΑΣΙΣ 1. Κατάληψις ΤΑΜΠΟΥΡΙ - ΛΕΥΚΑΔΙ - ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΣ μέχρι του τελευταίου φωτός της Η ημέρας υπό της 51 και 52 Ταξιαρχιών.

(β) ΦΑΣΙΣ 2. Κατάληψις του ΤΣΑΡΝΟ-ΤΣΑΓΚΟΣ (1 και 2) - Αυχήν ΣΓΟΥΡΟ εις δύο χρόνους μέχρι του τελευταίου φωτός της Η+1 ημέρας.

(ι) Πρώτον ΤΑΜΠΟΥΡΙ-ΤΣΑΡΝΟ με δύναμιν ουχί ολιγωτέραν των 4 Ταγμάτων.

(ιι) Δεύτερον ΤΣΑΓΚΟΣ (1 και 2) διά τριών Ταγμάτων.

(γ) ΦΑΣΙΣ 3. Ολοκλήρωσις αποστολής διά της καταλήψεως ΠΑΠΟΥΛΙ-ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ διά μιας Ταξιαρχίας και απειλής καταλήψεως του ΑΡΙΣΤΕΡΟΥ των Κ.Σ. δι' ενός Τάγματος εκ του 1425, μέχρι του τελευταίου φωτός της Η+2 ημέρας.

ΦΑΣΙΣ 1

5. Συνθηματική Λέξις: "ΑΡΓΥΡΟΣ ΈΝΑ"

6. Σ υ γ κ ρ ό τ η σ ι ς

ΔΕΞΙΑ	51 Ταξιαρχία
υπό Διοίκησιν	-Μίας ομάς του 967 λόχου ΕΣΑ.
προς άμεσον υποστ.	-144 ΜΟΠ.
προς υποστήριξιν	-4 ομάδες ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ
	- Μία Διμοιρία του 718 Λόχου Μηχ/κού
	- Μία Διμοιρία 236 ΟΧΕ.
ΑΡΙΣΤΕΡΑ	52 Ταξιαρχία
υπό Διοίκησιν	-Μίας ομάς 967 Λόχου ΕΣΑ.
προς άμεσον υπ/ξιν	-145 ΜΟΠ.
προς υποστήριξιν	- 4 ομάδες ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ
	-Μία Διμοιρία του 718 Λόχου Μηχ/κού
	- Μία Διμοιρία του 236 ΟΧΕ.

ΕΦΕΔΡΕΙΑ Το 593 Τάγμα της 53 Ταξιαρχίας προς υποστήριξιν
-Μία ομάς ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ

7. Αντικειμενικοί σκοποί

(α) 51 Ταξ/χίας:

-Προσβολή και κατάληψις του ΤΑΜΠΟΥΡΙ (Ν.172310) από ΒΟΡΡΑ και ΑΝΑΤ. διά δύο Ταγμάτων, με κάλυψιν διά Λόχου εκ ΓΚΑΣΙ.

Επί κατευθύνσεως ΛΕΙΒΑΔΟΤΟΠΟΣ-ΚΟΛΟΒΑΖΙ και αντέρεισμα εκ (Ν.178330) - ΚΟΛΟΒΑΖΙ και εκείθεν ΤΑΜΠΟΥΡΙ, πλήρες Τάγμα.

(β) 52 Ταξ/χίας:

- Κατάληψις των ΛΕΥΚΑΔΙ (Ν.168288) - ΘΕΟΔΩΡΟΙ (Ν.177-300), και προσβολή του ΤΑΜΠΟΥΡΙ εκ ΝΟΤΟΥ και κατάληψις των ανωνύμων εις (Ν.165308) και (Ν.159308) με απασχόλησιν του ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΥ.

- Η ενέργεια θα γίνη διά δύο Ταγμάτων με Τάγμα σύν Λόχον, επί της κατευθύνσεως ΛΕΥΚΑΔΙ- ανώνυμον (Ν.165308) και ΛΕΥΚΑΔΙ-ΛΕΙΒΑΔΙ ΤΟΥΧΟΥΛΗΣ(Ν.1630)- ανώνυμον (Ν.160308).

- Μετά την κατάληψιν του ΤΑΜΠΟΥΡΙ κατάληψις του ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΥ.

(γ) Εφεδρεία

-Τάγμα μείον Διλοχία υψ. 1644 (Ν.190258) και Διλοχία εις ΠΥΡΓΟΝ.

8. Γ ρ α μ μ α ί ε ξ ο ρ μ ή σ ε ω ς

(α) 51 Ταξιαρχίας: Ο ΑΛΙΑΚΜΩΝ από του (Ν.176334) μέχρι του (Ν.202315).

(β) 52 Ταξιαρχίας: Αντέρεισμα ΠΡΙΟΝΙΑ (Ν.170270) ΠΕΥΚΟΣ (Ν.1829)-(Ν.187298).

9. Ό ρ ι α

Όρια μεταξύ 51 και 52 Ταξιαρχιών: ΤΣΑΡΝΟ-ΤΑΜΠΟΥΡΙ-ΚΑΨΑΛΙΑ άπαντα ΝΑΙ εις 51 Ταξιαρχίαν.

10. Περιοχαί Συγκεντρώσεως Μάχης (ΠΣΜ.)

(α) 51 Ταξιαρχίας: Περί το 1402 (Ν.215350)

(β) 52 Ταξιαρχίας: ΤΑΜΠΟΥΡΙΑ-ΝΙΑΣΙΑ (Ν.18057) και ΑΣΠΡΗ ΠΕΤΡΑ (Ν.196277).

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

(1) Κατά την διάρκειαν της Η-1 ημέρας ΟΥΔΕΜΙΑ κίνησις ιδιαιτέρα να γίνη επί της γραμμής ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑΣ-ΝΙΑΣΙΑ-ΤΑΜΠΟΥΡΙΑ- ΑΣΠΡΗ ΠΕΤΡΑ - ΤΟΥΧΟΥΛΗ - ΑΛΕΞΗ ΒΡΥΣΗ - ΑΜΜΟΥΔΑ-ΑΛΕΒΙΤΣΑ.

(2) Η κίνησις προς τας ΠΣΜ των Μονάδων επιθέσεως θα γίνη την νύκτα της Η-1 ημέρας προς Η ημέρας, να έχη δε περατωθή μέχρι της 2300 ώρας.

11. Χώροι λήψεως Σχηματισμού Μάχης (ΧΛΣΜ)

(α) 51 Ταξιαρχία περί το (Ν.2034) και (Ν.2133).

(β) 52 Ταξιαρχία περί το (Ν.178280) και (Ν.172270).

(γ) Αι Ταξιαρχίαι να μεριμνήσωσι να καλύψωσι του ΧΛΣΜ και την Γραμμήν εξορμήσεως διά της εγκαίρου καταλήψεως ορισμένων σημείων.

12. Υ π ο σ τ ή ρ ι ξ ι ς

(α) Πυροβολικόν

(ι) Άπαν το Πεδινόν Πυρ/κόν να εκτελή διαδοχικούς βομβαρδισμούς, αναλόγως της αξίας των στόχων υπέρ της μίας ή της άλλης Ταξιαρχίας, και δημιουργία προπετάσμ. καπνού.

(ιι) Το Ο.Π. το διατεθέν προς άμεσον υποστήριξιν εις τας Ταξιαρχίας, θα διατίθεται υπό τοιούτων και ως αντιολμικόν Πυρ/κόν.

(ιιι) Το Μ.Π. ως Πυρ/κόν Α/Β υπερεπιθέτον τα πυρά του εις τα του Πεδινού Πυρ/κού.

(β) Αεροπορία

(ι) Συνεχής υποστήριξις καθ' όλην την ημέραν διά της προσβολής των εκάστοτε υποδεικνυομένων στόχων, αρχικώς διά εκκρηκτικών βομβών και εμπρηστικών τοιούτων και ακολούθως διά ρουκετών και πολυβολισμών.

(ιι) Οσάκις το Πυρ/κόν σφυροκοπεί ορισμένους στόχους υπέρ μιας Ταξιαρχίας, η αεροπορία θα προσβάλη στόχους ετέρους είτε υπέρ της άλλης Ταξιαρχίας, τη αιτήσει μας και εις βάθος.

(γ) Συντονισμός πυρών.

(ι) Ο συντονισμός πάσης υποστηρίξεως διά πυρών Πυρ/κού και αεροπορίας γενήσεται μερίμνη του Διοικητού Πυρ/κού 1ης Μεραρχίας, διά λεπτομερούς σχεδίου πυρός.

(ιι) Προς τούτο ο άμεσος σύνδεσμος με την αεροπορία θα επιτυγχάνεται δι' αξ/κού της αεροπορίας, Συνδέσμου παρά τη Μεραρχία.

(ιιι) Τα ιπτάμενα Ε.ΠΑΡ. θα συνδέονται με τον Διοικητήν Πυρ/κού, δι' ειδικού δικτύου Πυρ/κού.

13. Προστασία πλευρών

(α) (ι) Το επί ΑΛΕΒΙΤΣΗΣ Τάγμα θα προστατεύση το Δεξιόν πλευρόν της 51 Ταξιαρχίας, διά της καταλήψεως από της 0300 ώρας της Η ημέρας των υψ.1345 (Ν.189345) και (Ν.177355).

(ιι) Διά της προωθήσεως των όλμων των 81 χιλ. εκτέλεσις συγκεντρώσεων προς ΓΚΑΣΙ και ΟΤΟΡΙΤΣΕ και δημιουργίας προπετάσματος καπνού.

(β) (ι) Τα επί ΤΡΙΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ Η τμήματα να ενεργούν παρενόχλησιν κατά Κ.Σ. εις ΚΑΡΑΓΚΙΟΖ (Ν.150245).

(ιι) Τα επί ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑ (Ν.160258) τμήματα να ενεργήσουν παραπλανητικώς προς ΤΣΑΓΚΟΣ (1) και να δημιουργήσουν προπέτασμα καπνού δι' όλμων 81 χιλ. μεταξύ ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΥ- ΤΣΑΓΚΟΣ και ΠΡΟΦ.ΗΛΙΟΥ-ΤΣΑΓΚΟΣ.

(γ) Τα επί ΤΟΥΧΟΥΛΗΣ (Ν.198290) να καταλάβωσι από της 0300 ώρας της Η ημέρας θέσεις περί το (Ν.197305) προς κάλυψιν του ΑΡΙΣΤΕΡΟΥ πλευρού της 51 Ταξιαρχίας και του ΔΕΞΙΟΥ της 52 Ταξιαρχίας.

14. Μηχανικόν

(α) Ο Δ/τής Μηχ/κού να μεριμνήση ώστε ευθύς ως καταστή δυνατόν, να συνεχισθή η διάνοιξις της οδού διά τροχόν, προς ΠΕΥΚΟΝ (Ν.1829) και ΛΕΙΒΑΔΟΤΟΠΟΝ (Ν.1932).

(β) Το εις τας Ταξ/χίας διατεθέν Μηχανικόν, διά διευθέτησιν δρομολογίων και εγκατάστασιν ναρκών επί επικινδύνων κατευθύνσεων.

15. Ω ώρα

Ως Ω ώρα ορίζεται η 0500 της 5 Αυγούστου καθ' ην το προπορευόμενον Πεζικόν θα διέλθη την ΓΡΑΜΜΗΝ ΕΞΟΡΜΗΣΕΩΣ.

16. Σήμα επιτυχίας

(α) Αρχικώς Ρ/Τ. Συνθηματική λέξεις: "ΑΡΓΥΡΟΣ ΕΝΑ ΤΕΛΟΣ".

(β) Εάν οι ασύρματοι δεν λειτουργήσουν, διά φωτοβολίδων:

(ι) 51 Ταξιαρχίαι- Τρεις φωτοβολίδες ΠΡΑΣΙΝΑΙ

(ιι) 52 Ταξιαρχίαι- Τρεις -//- ΛΕΥΚΑΙ

ΦΑΣΙΣ 2

17. Συνθηματική λέξις: "ΑΡΓΥΡΟΣ ΔΥΟ"

18. Συγκρότησις: Ως εις ΠΡΩΤΗΝ ΦΑΣΙΝ

19. Πρόβλεψις της δράσεως των Ταξιαρχιών

(α) Εις ΠΡΩΤΟΝ χρόνον κατάληψις του ΤΣΑΡΝΟ.

Διά την κατάληψιν του ΤΣΑΡΝΟ θα ενεργήσουν αμφότερα αι Ταξιαρχίαι ως ακολούθως :

(ι) 51 Ταξ/χία: Επί της κυρίας κατευθύνσεως ΤΑΜΠΟΥΡΙ-ΤΣΑΡΝΟ θα ενεργήση διά δύο Ταγμάτων.

(ιι) 52 Ταξ/χία: Επί κατευθύνσεως ΛΕΥΚΑΔΙ-ΣΤΑΘΜΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ-ανώνυμον (Ν.146306), διά δύο Ταγμάτων.

(β) Μετά την κατάληψιν του ΤΣΑΡΝΟ, ταυτόχρονος επίθεσις κατά ΤΣΑΓΚΟΣ (1 και 2) και αυχένος ΣΓΟΥΡΟ ως κάτωθι:

(ι) 51 Ταξ/χία: Δι' ενός Τάγματος, διά ΣΤΑΘΜΟΥ ΧΩΡ/ΚΗΣ προς ΤΣΑΓΚΟΣ (2) και ΛΙΑΝΟΤΟΠΙ (Ν.125305) ίνα απειλήση τα νώτα των επί ΚΟΖΑΚΑ Κ.Σ. με ισχυράν κάλυψιν προς ΠΑΠΟΥΛΙ.

(ιι) 52 Ταξ/χία: Εκ ΣΤΑΘΜΟΥ ΧΩΡ/ΚΗΣ προς ΚΟΖΑΚΑ, από ΑΝΘΡΩΠΑΚΟ προς ΤΣΑΓΚΟΣ (1) και ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑ προς ΤΣΑΓΚΟΣ (1) διά δύο Ταγμάτων.
Μετά κατάληψιν ΤΣΑΓΚΟΣ (1) προώθησις δυνάμεως Διλοχίας προς Αυχένα ΣΓΟΥΡΟ.

(γ) Υποστήριξις

(ι) Εις τον πρώτον χρόνον άπαν το Πυρ/κόν επί του ΤΣΑΡΝΟ-ΣΤΑΘΜΟΣ ΧΩΡ/ΚΗΣ.

(ιι) Εις τον Δεύτερον χρόνον άπαν το Πυρ/κόν επί κορυφογραμμής ΚΟΖΑΚΑ-ΤΣΑΓΚΟΣ (1 και 2) και αυχένα ΣΓΟΥΡΟ.

(ιιι) Η αεροπορία συνεχής, διά βομβών και ρουκετών και πολυβολισμών, υποστήριξις της επιθέσεως, αρχικώς επί ΤΣΑΡΝΟ και έπειτα κατά ΤΣΑΓΚΟΣ (1 και 2).

(ιv) Επιτήρησις κατευθύνσεως ΠΑΠΟΥΛΙ και κυρίως προς ΣΓΟΥΡΟ-ΣΟΥΦΛΙΚΑ και άμεσος προσβολή συγκεντρώσεων ή κινήσεων Κ.Σ.

20. Ώρα ενάρξεως το πρώτον φως της Η+1 ημέρας.

21. Σήμα επιτυχίας

(α) Αρχικώς Ρ/Τ. Συνθηματική λέξις: "ΑΡΓΥΡΟΣ ΔΥΟ ΤΕΛΟΣ".

(β) Εάν οι ασύρματοι δεν λειτουργήσουν διά φωτοβολίδων ως κάτωθι:

(ι) Διά μεν το ΤΣΑΡΝΟ: Δύο λευκαί και μία ΠΡΑΣΙΝΗ.

(ιι) Διά το ΤΣΑΓΚΟΣ (1 και 2) : Δύο ΠΡΑΣΙΝΑΙ και μία ΛΕΥΚΗ.

ΦΑΣΙΣ 3

22. Συνθηματική Λέξις: "ΑΡΓΥΡΟΣ ΤΡΙΑ"

23. Συγκρότησις : 51 Ταξιαρχία
υπό Διοίκησιν: 603 Τ.Π. (ΑΛΕΒΙΤΣΑΣ -υψ.1425)
- 2 επί πλέον ομάδες ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ εκ της 52 Ταξ/χίας .

24. Αντικειμενικοί Σκοποί

(α) Η κατάληψις του ΠΑΠΟΥΛΙ-ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ διά δύο Ταγμάτων ενεργούντων εκ ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΙ-ΟΤΟΡΙΤΣΕ και ΓΙΑΣΙ-ΟΤΟΡΙΤΣΕ-ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ.

(β) Συγχρόνως εκ του υψ.1425 ενέργεια διά Διλοχίας προς ΣΛΗΜΝΙΤΣΑ διά την απειλήν αποκοπής και κυκλώσεως των επί ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ Κ.Σ. και προσπάθεια καταλήψεως του υψ. 1364 (Ν.150390).

(γ) Η εφεδρεία Μεραρχίας θα κινηθή αναλόγως της καταστάσεως.

25. Υποστήριξις
Άπαν το Πυρ/κόν και η αεροπορία υπέρ της 51 Ταξιαρχίας.

26. Σήμα επιτυχίας

(α) Διά Ρ/Τ: Συνθηματική λέξις: "ΑΡΓΥΡΟΣ ΤΡΙΑ ΤΕΛΟΣ"

(β) Διά τριών λευκών φωτοβολίδων εις περίπτωσιν μή λειτουργίας των ασυρμάτων.

27. Γενικά

(α) Το Πυρ/κόν θα ταχθή εις κεντρικήν θέσιν, περί το ΓΛΥΚΟΝΕΡΙ (Ν.2129) το Πεδινόν και περί την ΜΟΣΧΑΡΙΤΣΑΝ (Ν.2029) το ορειβατικόν.

(β) Μετά την Τρίτην Φάσιν αι διατεθείσαι Διμοιρίαι Μηχανικού εις τας 51 και 52 Ταξ/χίας, θα επανέλθωσι εις τον Λόχον των.

(γ) Ομοίως θα επανέλθωσι εις Μεραρχίαν άπασαι αι διατεθείσαι ομάδες ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ.

(δ) Αι Ταξιαρχίαι να προικοδοτώσι τους Λόχους πρώτου κλιμακίου διά τριών (3) ΜΠΑΚΑΛΟΡ έκαστον και 4 συρματοκοπίδων και να ληφθώσι μέτρα διατηρήσεως τούτων εις περίπτωσιν θέσεως εκτός μάχης, τινός των φερόντων ταύτα.

(ε) Άπασαι αι αιτήσεις Αεροπορίας θα γίνονται διά της Μεραρχίας. Να γίνεται δραστηρία εκμετάλευσις της επεμβάσεως της αεροπορίας.

(στ) Μετά την κατάληψιν εκάστου αντικειμενικού σκοπού, ταχίστη εδραίωσις και επέκτασις κατοχής τούτου.

(ζ) Ουδείς των ανδρών των τμημάτων πρώτου κλιμακίου να ασχολήται με περισυλλογήν εγκαταλειπομένου υλικού, υπ' ευθύνη των Διοικητών Ταγμάτων.

(η) Τα Τάγματα να διαθέτωσι αριθμόν σκαπανών και πτύων διά την ταχίστην οργάνωσιν των καταλαμβανομέννων αντικειμενικών σκοπών.

(θ) Εφιστάται η προσοχή των Δ/τών Ταξ/χιών και Ταγμάτων, επί του εφοδιασμού των ενεργούντων τμημάτων, διά πλαισίων συνδέσμου μετά των αεροπλάνων και ορθής χρησιμοποιήσεως τούτων ως και μή εγκατάληψις τούτων εις περίπτωσιν θέσεως εκτός μάχης των φερόντων ταύτα.

(ι) Να γίνεται ευρεία χρήσις προπετασμάτων καπνού δι' όλμων και Πυρ/κού είτε διά την κάλυψιν των επικινδύνων κατευθύνσεων είτε διά την προσέγγισιν των εχθρικών οργανώσεων υπό των ομάδων ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ ή ομάδων εκκαθαρίσεως ανθισταμένων πολ/λείων.

28. Έλεγχος, Κυκλοφορία και Ασφάλεια Φαλάγγων

(α) Μερίμνη Μεραρχίας:

(ι) Μέχρι ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ-ΓΛΥΚΟΝΕΡΙ

(ιι) Μέχρι ΓΚΡΟΥΣΙΑ

(β) Ευθύνη 51 Ταξιαρχίας: εκείθεν ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ

(γ) Ευθύνη 52 Ταξιαρχίας: εκείθεν ΓΚΡΟΥΣΙΑ

29. Πρόβλεψις επί της διατάξεως μετά την ολοκλήρωσιν της αποστολής Μεραρχίας

(α) Κ.Σ. Μεραρχίας ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ

(β) 51 Ταξ/χία Κ.Σ. εις ΤΑΜΠΟΥΡΙ με
- Τάγμα ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΙ
- -//- ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ-1425
- -//- ΤΑΜΠΟΥΡΙ-ΤΟΥΧΟΥΛΙ

(γ) 52 Ταξ/χία Κ.Σ. ΠΥΡΓΟΣ με
- Τάγμα ΤΣΑΓΚΟΣ (1 και 2)
- -//- ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑΣ-ΤΡΙΑ ΣΥΝΟΡΑ
- -//- μείον Διλοχία ΤΑΜΠΟΥΡΙΑ υψ.1644
- Διλοχία εφεδρεία ΠΥΡΓΟΣ

(δ) 53 Ταξ/χία Κ.Σ. εις ΑΜΜΟΥΔΑ με
- Τάγμα ΑΛΕΒΙΤΣΑ-1402-ΤΡΙΛΟΦΟΣ
- -//- μείον Διλοχία ΓΚΡΟΥΣΙΑ- υψ. 1170
- Διλοχία εφεδρεία Ταξ/χίας περί ΑΜΜΟΥΔΑ-ΑΛΕΞΗ ΒΡΥΣΗ.
- Τάγμα ΝΕΣΤΟΡΙ εφεδρεία Μεραρχίας.

Δ Ι Ο Ι Κ Η Τ Ι Κ Η Μ Ε Ρ Ι Μ Ν Α

30. Διαταγή Δ.Μ. θα εκδοθή κεχωρισμένως.

Ε Π Ι Κ Ο Ι Ν Ω Ν Ι Α Ι

31. (α) Το Τ.Σ. της Ιης Μεραρχίας εις ΤΟΥΧΟΥΛΗΝ από 1900 ώρας της Η-1 ημέρας.

(β) Τ.Σ. 51 Ταξιαρχίας

(ι) Εις Πρώτην ΦΑΣΙΝ ΑΜΜΟΥΔΑ

(ιι) Εις Δευτέραν ΦΑΣΙΝ υψ. 1301(Ν.201330)

(ιιι) Εις Τρίτην ΦΑΣΙΝ ΤΑΜΠΟΥΡΙ

(γ) Τ.Σ. 52 Ταξιαρχίας

(ι) Εις Πρώτην ΦΑΣΙΝ η ΑΣΠΡΗ ΠΕΤΡΑ

(ιι) Εις Δευτέραν ΦΑΣΙΝ τα ΤΑΜΠΟΥΡΙΑ (Ν.180258)

(ιιι) Εις Τρίτην ΦΑΣΙΝ ο ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑΣ

32. Κατανομαί μέσων του τμήμ. Διαβ/σεων Αεροπ. υποστηρίξεως (ΤΔΑΣ)
Ανά μία ομάς Τ.Δ.Α.Σ. διά το Στρατ. Μερ/χίας και δι' εκάστην Ταξ/χίαν.

33. Μεταξύ Τ.Σ. Μεραρχίας και τοιούτων Ταξιαρχιών, εγκατάστασις τηλεφωνικής γραμμής, ως και μεταξύ Τ.Σ. Μεραρχίας και θέσεων πυροβόλων.

ΑΝΑΦΕΡΑΤΕ ΛΗΨΙΝ

ΟΔΗΓΙΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
Τα αντίγραφα υπ' αριθ.1,2,3,9, και 12 δι' αξ/κού Συνδέσμου.
Τα υπόλοιπα διά της ΥΕΣΑ.

Θ Ε Μ. Κ Ε Τ Σ Ε Α Σ
ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ- ΜΕΡΑΡΧΟΣ

Τ.Σ.Υ.
Δ.Κ Α Ρ Τ Σ Ω Ν Α Σ
Αντ/ρχης Πεζικού
Δ/ντής Α1

Π Ι Ν Α Ξ Π Α Ρ Α Λ Η Π Τ Ω Ν

	Αριθ.αντιτ.	Αριθ.Σχεδ/ματος "Ρ"
51 Ταξιαρχία	1	1
52 -//-	2	2
53 -//-	3	3
Δ/σις Πυρ/κού	4	4
Δ/σις Μηχ/κού	5	5
Διαβιβάσεις	6	6
145 ΜΟΠ	7	7
144 ΜΟΠ	8	8
Α΄ΣΣ	9	9
VII Μεραρχία	10	10
77 Ταξιαρχία	11	11
Χ Μεραρχία	12	12
Διοικητής Μεραρχίας	13	13
Υποδ/τής -//-	14	14
Α1 Γραφείον	15	15
Α2 Γραφείον -//-	16	16

32

51η Τ Α Ξ Ι Α Ρ Χ Ι Α

Α Κ Ρ Ω Σ Α Π Ο Ρ Ρ Η Τ Ο Σ
Αριθ. Πρωτ.Α.Α.Π.7/3063/ΑΙ
Σ.Τ.Γ. 919α τη Ι-8-49
Αύξων αριθμός αντιτύπου....5.....

Δ Ι Α Τ Α Γ Η Ε Π Ι Χ Ε Ι Ρ Η Σ Ε Ω Ν "ΑΡΓΥΡΟΣ"

Υπ' αριθ.....Ι......

1-8-49

(ΟΥΔΕΜΙΑ αλλαγή εκ των προφορικών Δ/γών)

ΧΑΡΤΑΙ: 1:50.000-ΦΥΛΛΑ-ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ-ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΑ

Π Λ Η Ρ Ο Φ Ο Ρ Ι Α Ι

1. Ε χ θ ρ ό ς :
Ως το συνημμένον Δ.Π. της 1ης Μεραρχίας της 31-7-49.

2. Φ ί λ ι α ι δ υ ν ά μ ε ι ς:

(α) Η 1η Μεραρχία θα επιτεθή με σκοπόν να καταλάβη τον ΘΥΛΑΚΑ του ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ.

(β) Συμπληρωματικαί δυνάμεις:

(ι) υπό διοίκησιν : Μία ομάς του 967 Λόχου ΕΣΑ.

(ιι) προς άμεσον υποστήριξιν:-144 ΜΟΠ.

(ιιι) προς υποστήριξιν: - 4 ομάδες ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ
- Μία διμοιρία του 718 Λ.Μ.
- Μία διμοιρία του 236 ΟΧΕ.

3. Π Ρ Ο Θ Ε Σ Ι Σ:

(α) Η Ταξιαρχία να επιτεθή και να καταλάβη μέχρι του τελευταίου φωτός της Η συν 2 ημέρας την τοποθεσίαν ΤΑΜΠΟΥΡΙ-ΤΣΑΡΝΟ-ΠΑΠΟΥΛΙ-ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ.

(β) Να απαγορεύση την μεταφοράν δυνάμεων Κ.Σ. εκ ΓΡΑΜΜΟΥ και ΒΙΤΣΙ ή και αντιστρόφως.

Μ Ε Θ Ο Δ Ο Σ:

4. Γ ε ν ι κ α ί Γ ρ α μ μ α ί
Η επίθεσις θα διεξαχθή εις τρεις φάσεις.

(α) Φ Α Σ Ι Σ Ι:
Κατάληψις ΚΑΤΑΛΙΑ-ΑΝ(Ν.182304) - ΤΑΜΠΟΥΡΙ μέχρι του τελευταίου Φωτός της Η ημέρας υπό των 620 και 592 Ταγμάτων.

(β) Φ Α Σ Ι Σ 2:

Κατάληψις ΤΣΑΡΝΟΥ υπό 615 και 592 Τ.Π. υποβοηθουμένων υπό 2 (δύο) Ταγμάτων της 52 Ταξιαρχίας.

(γ) Φ Α Σ Ι Σ 3:

Ολοκλήρωσις της αποστολής της Ταξιαρχίας διά της καταλήψεως ΠΑΠΟΥΛΙ-ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ - διά των 620 και 615 Τ.Π. και απειλή καταλήψεως του ΑΡΙΣΤΕΡΟΥ των Κ.Σ. δι' ενός Τάγματος εκ του υψ. 1425 μέχρι του τελευταίου Φωτός της Η συν 2 ημέρας.

Φ Α Σ Ι Σ Ι

5. Συνθηματική λέξις: "Α Ρ Γ Υ Ρ Ο Σ Ε Ν Α"

6. Σ υ γ κ ρ ό τ η σ ι ς:
Δ Ε Ξ Ι Α 620 Τάγμα Πεζικού
Προς υποστήριξιν: Δύο ομάδες ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ
Μίας ομάς Μηχ/κού
Α Ρ Ι Σ Τ Ε Ρ Α: 592 Τάγμα Πεζικού
Προς υποστήριξιν: Δύο ομάδες ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ
Μία ομάς Μηχ/κού
Ε Φ Ε Δ Ρ Ε Ι Α Ι: 615 Τ.Π.

7. Αντικειμενικός Σκοπός:
Κατάληψις του ΤΑΜΠΟΥΡΙ (Ν.172310).

(α) Το 620 Τ.Π. θα κινηθή επί των κατευθύνσεων ΛΕΙΒΑΔΟΤΟΠΟΣ-ΚΟΛΟΒΑΖΙ και αντέρεισμα εκ (Ν.178330)- ΚΟΛΟΒΑΖΙ και εκείθεν ΤΑΜΠΟΥΡΙ καλυπτόμενον προς ΓΚΑΣΙ- Ορα σχεδ.Π.

(β) Το 592 Τ.Π. θα κινηθή εκ της κατευθύνσεως (Ν.197320)- ΚΑΨΑΛΙΑ-ΑΝΩΝ.ΚΑΨΑΛΙΑ (Ν.182306)-ΤΑΜΠΟΥΡΙ- (Ορα σχεδ.Π) και δι' ενός Λόχου εν τη κατευθύνσει Ι87294 - ΑΝΩΝ.ΚΑΨΑΛΙΑ.

(γ) Εφεδρεία το 615 Τ.Π. με διλοχίαν και Δ/σιν εις χώρον μεταξύ 1291 και ΣΤΕΝΙΣΚΑΣ και Διλοχία με υποδιοικητήν εις (Ν.212334).

8. Γ ρ α μ μ ή ε ξ ο ρ μ ή σ ε ω ς:
Ο ΑΛΙΑΚΜΩΝ Ποταμός από (176334) μέχρι (202315)-(ως σχεδ. Π).

9. Ό ρ ι α:
Μεταξύ 620 και 592 η βαθεία γραμμή ναι και 592 Τ.Π. (όρα σχεδ.Π)

10. Π ε ρ ι ο χ α ί σ υ γ κ ε ν τ ρ ώ σ ε ω ς μ ά χ η ς (ΠΣΜ)

(α) Των 620 και 615 Ταγμάτων περί του υψ.1402 (Ν.215350)

(β) Του 592 Τ.Π. περιοχή περί το ΠΕΤΡΕ-ΒΡΥΣΗ ΑΛΕΞΗ- ΜΠΟΥΦΙ.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ι Σ

Κατά την διάρκειαν της Η-1 ημέρας ουδεμία κίνησις ιδιαιτέρα επί της γραμμής ΑΛΕΞΗ ΒΡΥΣΗ- ΑΜΜΟΥΔΑ - ΑΛΕΒΙΤΣΑ να γίνη.

11. Χ ώ ρ ο ι Λ ή ψ ε ω ς Σ χ η μ α τ ι σ μ ο ύ Μ ά χ η ς (ΧΔΣΜ)

(α) Διά το 620 Τ.Π. περί το υψ. 1291

(β) Διά το 592 Τ.Π περί το (Ν.225313)

(γ) Τα 620 και 592 Τ.Π. δι' ισχυρών περιπόλων να καλύψωσι τους ΧΔΣΜ και γραμμήν εξορμήσεως εγκαίρως.

12. <u>Υποστήριξις:</u>

(α) <u>Πυροβολικόν</u>

(ι) Άπαν το πεδινόν πυροβολικόν αναλόγως της αξίας του στόχου θα εκτελή βομβαρδισμόν και θα δημιουργή προπέτασμα καπνού.

(ιι) Η 144 ΜΟΠ δι' άμεσον υποστήριξιν τη αιτήσει των Ταγμάτων και δι' αντιολμικήν.

(ιιι) ΤΟ Μ.Π. ως Πυρ. Α/Β υπερεπιθέτον τα πυρά του και εις τα του πεδινού πυροβολικού.

(β) <u>Αεροπορία</u>

Συνεχής υποστήριξις διά προσβολής υποδεικνυομένων στόχων διά εκρηκτικών και εμπρηστικών βομβών και ακολούθως διά ρουκετών και πολυβολισμών.

(γ) Άπασαι αι αιτήσεις πυροβολικού και Αεροπορίας διά της Ταξιαρχίας (Α1).

(δ) Μηχανικόν

Το διατεθέν Μηχανικόν θα χρησιμοποιηθή διά την διευθέτησιν δρομολογίων και τοποθέτησιν ναρκών επί επικινδύνων κατευθύνσεων εν περιπτώσει ανάγκης κατά την εδραίωσιν και παραμονήν.

13. <u>Προστασία Πλευρών</u>

(α) Η 52α Ταξιαρχία θα κινηθή με δύναμιν Τάγματος συν Λόχου εν τη κατευθύνσει ΘΕΟΔΩΡΟΙ-ΤΑΜΠΟΥΡΙ.

(β) (ι) Η 53η Ταξιαρχία θα προστατεύση το δεξιόν πλευρόν διά της καταλήψεως των υψ. 1345 (Ν.189345) και (Ν.177355) από 0300 ώρας της Η ημέρας.

(ιι) Διά της προωθήσεως όλμων των 81 χιλ. θα εκτελή συγκεντρώσεις εις ΓΚΑΣΙ-ΟΤΟΡΙΤΣΕ και θα δημιουργή προπέτασμα καπνού.

(γ) Το 620 Τ.Π. δι' ενός Λόχου να καλυφθή από την κατεύθυνσιν ΓΚΑΣΙ διά της καταλήψεως του υψ. ΑΓ.ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ και διά σημειώσεως κινήσεως προς ΓΚΑΣΙ.

(δ) Τα επί ΤΟΥΧΟΥΛΗΣ Τμήματα θα καλύψωσι το ΑΡΙΣΤΕΡΟΝ διά της καταλήψεως θέσεων περί το (Ν.197305) από 0300 ώρας της Η ημέρας.

14. <u>Ω-Ώρα</u> :

Ω ώρα η 0500 της 5ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ καθ' ην τα τμήματα θα διέρχωνται την ΓΡΑΜΜΗΝ ΕΞΟΡΜΗΣΕΩΣ.

15. <u>Σήμα επιτυχίας.</u>

- Ρ/Τ Συνθηματική λέξις "ΑΡΓΥΡΟΣ ΕΝΑ ΤΕΛΟΣ".
- Εάν οι Α/Τ δεν λειτουργήσουν ΤΡΕΙΣ Φωτοβολίδες ΠΡΑΣΙΝΑΙ.

<u>ΦΑΣΙΣ 2</u>

16. Συνθηματική λέξις: "ΑΡΓΥΡΟΣ ΔΥΟ".

17. <u>Αντικειμενικοί Σκοποί:</u>

Εις πρώτον χρόνον:

(α) Κατάληψις ΤΣΑΡΝΟ διά δύο Ταγμάτων υποβοηθουμένων υπό δύο Ταγμάτων της 52ας Ταξιαρχίας εκ κατευθύνσεων (όρα σχεδ.Π)

(β) Εις δεύτερον χρόνον ενέργεια δι' ενός Τάγματος επί κατευθύνσεων (όρα σχεδ. Π) ίνα απειλήση τα Νώτα των επί ΚΟΖΑΚΑ Κ.Σ. με ισχυράν κάλυψιν προς ΠΑΠΟΥΛΙ και ούτω υποβοηθήση την 52 Ταξιαρχίαν διά την κατάληψιν ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (1 και 2) και Αυχένα ΣΓΟΥΡΟ.

18. Λεπτομέρειαι διά την εκτέλεσιν της Φάσεως ταύτης θα εκδοθώσιν διά νεωτέρας Δ/γής.

Φ Α Σ Ι Σ 3

19. Συνθηματική Λέξις "ΑΡΓΥΡΟΣ ΤΡΙΑ".

20. Αντικειμενικός Σκοπός.

(α) Κατάληψις ΠΑΠΟΥΛΙ-ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ.

Λεπτομέρειαι διά την εκτέλεσιν της φάσεως θα εκδοθώσι διά νεωτέρας Δ/γής.

21. Γ ε ν ι κ ά:

(α) Μετά το πέρας της επιχειρήσεως αι ομάδες Μηχ/κού συγκεντρούμεναι εις την Ταξιαρχίαν θα επανέλθωσι εις τους Λόχους των.

(β) Ομοίως άπασαι αι ομάδες ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ.

(γ) Έκαστον Τάγμα να εφοδιάση τους Λόχους πρώτο Κλιμ. διά τριών ΜΠΑΚΔΟΡ και τεσσάρων συρματοκοπίδων.

(δ) Μετά την κατάληψιν των αντικειμενικών σκοπών τα τμήματα να προβαίνωσιν ταχέως εις την εδραίωσιν και εις την ευρείαν κατοχήν.

(ε) Ουδείς των ανδρών του πρώτου Κλιμακίου θα ασχολήται με περισυλλογή υλικών υπ' ευθύνη των Δ/τών των Ταγμάτων.

(στ) Τα Τάγματα να διαθέσωσιν αριθμόν εργαλείων σκαφευτικών διά την ταχείαν οργάνωσιν της τοποθεσίας.

(ζ) Άπαντα τα τμήματα να ώσιν εφοδιασμένα διά πλαισίων αναγνωρίσεως της Αεροπορίας και να γνωρίζωσι καλώς την χρήσιν των.

(η) Ευρεία χρήσις καπνογόνων υπό Πυροβολικού και Όλμων.

22. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ:

23. Π υ ρ ο μ α χ ι κ ά:
ΣΕΠ όλων των ειδών εις ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ:
Εφοδιασμός πυρομαχικών πεζικού των Ταγμάτων εις υψ.1402.

24. Τ Ρ Ο Φ Ι Μ Α:
Αι Μονάδες θα παραλαμβάνωσι τρόφιμα εκ του ΜΛΜ ως μέχρι σήμερα.

25. Μ ε τ α φ ο ρ ι κ ά:
Τα Β΄ Κλιμάκια και όσοι ημίονοι του Α΄ Κλ. δεν αναγκαιούσι εις τα πρόσω θα παραμείνωσι εις την περιοχήν της Ταξιαρχίας.

26. Υγειονομικόν:
Η Διμοιρία του 236 Χ.Ε. θα εγκατασταθή εις υψ. 1402 και να ενισχύση τους τραυματιοφορείς των Ταγμάτων διά της δημιουργίας υποσταθμών τραυματιοφορέων.

27. ΕΣΑ:
Ομάς ΕΣΑ διά τον έλεγχον κυκλοφορίας των δρομολογίων (ως προφορικαί οδηγίαι).

28. Α ι χ μ α λ ω τ ο ι:
Θα προωθούνται εις Τ.Σ. Ταξιαρχίας ίνα αποστέλλονται εις Στρατ. Συγκεντρώσεως Μεραρχίας εις ΝΕΣΤΟΡΙΟΝ.

29. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΙ:

(α) Τ.Σ. της Ταξιαρχίας.

(ι) Εις την πρώτην φάσιν ΑΜΜΟΥΔΑ
(ιι) -//- -//- δευτέρ. -//- Υψ.1301(201330)
(ιιι) -//- -//- τρίτην -//- ΤΑΜΠΟΥΡΙ

(β) Σ.Δ. Των Ταγμάτων Πεζικού επί των κατευθύνσεών των.

Α Ν Α Φ Ε Ρ Α Τ Ε Λ Η Ψ Ι Ν.

Διά την ακρίβειαν
Τ.Σ.Υ

ΒΟΥΡΔΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
ΤΑΓ/ΧΗΣ ΠΕΖΙΚΟΥ
Δ/ντής Γραφ.Α1

Λ Α Σ Π Ι Α Σ Γ Ε Ω Ρ Γ.
ΣΥΝΤ/ΧΗΣ-ΠΕΖΙΚΟΥ
Δ Ι Ο Ι Κ Η Τ Η Σ

Κ.Ν./Μ.Ν.

Ο Δ Η Γ Ι Α Ι Α Π Ο Σ Τ Ο Λ Η Σ:
-Ώρα υπογραφής 11:30΄
-Ώρα αποστολής............
Τα υπ' αριθ. 1,2, και 3 αντίγραφα δι' εκτάκτου αγγελιοφόρου, τα υπόλοιπα διά της ΥΕΣΑ.

Π Ι Ν Α Ξ Π Α Ρ Α Λ Η Π Τ Ω Ν	Αρ.αντ.	Αριθ.Σχεδ.Π
592 Τ.Π.	I	I
615 Τ.Π.	2	2
620 Τ.Π.	3	3
144 ΜΟΠ	4	4
1η Μεραρχία	5	5
Δ/τής Ταξιαρχίας	6	6
ΑΙ Γραφείον	7	7
Α.Κ.Β&Γ΄	8	8
Αρχείον	9-10	9-10
Πολ.Ημερολόγιον	11-12	11-12

1η Μ Ε Ρ Α Ρ Χ Ι Α
Γραφείον Α2

Α Π Ο Ρ Ρ Η Τ Ο Ν

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Ν Π Λ Η Ρ Ο Φ Ο Ρ Ι Ω Ν

Προσηρτημένον τη υπ' αριθ.2/31.7.49 Δ/γή Ιης Μεραρχίας

Ε Χ Θ Ρ Ο Σ

Οι Κ.Σ. εν τη περιοχή ΓΡΑΜΜΟΥ τη οριζομένη υπό του Ορεινού Συγκροτήματος ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ- ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Ν.1427) ανεφάνισαν μέχρι σήμερον βάσει πληροφοριών, περιπόλων, παρατηρητηρίων, παραδοθέντων και συλληφθέντων, την κάτωθι δύναμιν και διάταξιν:

(α) Δ ύ ν α μ ι ς

(ι) Η 16η Κ.Σ. Ταξιαρχία μετά των τριών της Ταγμάτων συν το Τάγμα ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ συν Λόχος Ομαδαρχών...... συνολ.δυν......760 ων 20% Κ.Σ/τισσαι.

(ιι) Ανάλυσις Δυνάμεως.

Επιτελείον 16ης Κ.Σ. Ταξιαρχίας............... δυν. 100
1ον Τάγμα εκ 3 Λόχων και Λόχου
Μηχανημάτων... δυν. 220

2ον Τάγμα εκ 2 Λόχων και Λόχου
Μηχανημάτων.. δυν. 110
3ον Τάγμα μετά 2 Λόχων του και 2 Διμοιριών
Λόχου Μηχανημάτων................................. δυν. 150
Λόχος Ομαδαρχών.................................... δυν. 60
Τάγμα ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ εκ 3 Λόχων..... δυν. 120

(ιιι) <u>Ε φ ε δ ρ ε ί α ι</u>

Ανασυγκροτηθέντα τμήματα ΜΠΑΝΤΕΚΟΥ, το 3ον Τάγμα ΖΩΗ 108 Ταξ/χίας μείον Λόχος, συν Διλοχία ΤΑΚΗ, συν Ανεξάρτητος Λόχος ΜΠΟΤΣΑΡΗ, συν 3ος Λόχος Τάγματος Θέσεων ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, συν. δυν. 690 ων 20% Κ.Σ/τισσαι.

(ιν) <u>Ανάλυσις δυνάμεως εφεδρειών</u>

Τμήματα ΜΠΑΝΤΕΚΟΥ............................ δυν. 300
Τάγμα ΖΩΗ μείον Λόχος............................ δυν. 150
Διλοχία ΤΑΚΗ... δυν. 110
Λόχος ΜΠΟΤΣΑΡΗ.................................. δυν. 60
3ος Λόχος Τάγματος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ..... δυν. 70

(β) <u>Δ ι ά τ α ξ ι ς</u>

Επιτελείον 16 Κ.Σ.Ταξ. μετά Διμοιριών ΣΑΜΠΟΤΕΡ-ΑΝΙΧΝΕΥΤΩΝ (Ν.141312)
Σ.Δ. 3ου Τάγματος...............ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ (Ν.139352)
9ος Λόχος συν Διμοιρία Μηχανημάτων ΟΤΟΡΙΤΣΕ-ΣΕΡΒΕΝΙ-ΓΚΑΣΙ
11ος Λόχος συν Διμοιρία Μηχανημάτων ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ (Ν.149352) - (Ν.146360)
Σ.Δ. 2ου Τάγματος ....ΚΟΠΡΙΑ (Ν.165315)
5ος Λόχος .....ΤΑΜΠΟΥΡΙ (Ν.1731)-ΚΑΨΑΛΙΑ-ΑΝΩΝΥΜΟ
6ος Λόχος .....ΤΑΜΠΟΥΡΙ (Ν.1731)-ΚΟΛΟΒΑΖΙ (Ν.1832)
7ος Λόχος Μηχανημάτων..................................... (Ν.178295)
Σ.Δ.1ου Τάγματος........................ΠΡΙΟΝΙ (Ν.137263)
1ος Λόχος συν Λόχος Μηχανημάτων...ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Ν.140270)
2ος Λόχος συν Διμοιρία Μηχανημάτων..........ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΣ (Ν.159275)
3ος Λόχος .... (Ν.169294)- ΛΕΥΚΑΔΙ
Λόχος Ομαδαρχών.. (Ν.158303)
Τάγμα ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ εκ 3 Λόχων ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Ν.135296) - ΤΣΑΡΝΟ (Ν.145312)

(ι) <u>Διάταξις εφεδρειών</u>

Τμήματα ΜΠΑΝΤΕΚΟΥ........περιοχήν ΡΟΜΠΟΛΟΥ ΔΑΣΟΥΣ
Τάγμα ΖΩΗ μείον Λόχος.............ΓΚΡΟΠΑ ΤΣΑΠ (Ν.118244)
Διλοχία ΤΑΚΗ....................ΣΟΥΦΛΙΚΑ (Ν.109255)
Λόχος ΜΠΟΤΣΑΡΗ................................ (Ν.123257)
3ος Λόχος Τάγματος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ....
...........ΚΑΡΑΓΚΙΟΖ (Ν.152242).

(γ) <u>Ο π λ ι σ μ ό ς</u>

(ι) <u>Οπλισμός Πεζικού</u>

΄Εκαστος Λόχος διαθέτει 8-9 ΜΠΡΕΝ και 5-9 ΜΥΔΡΑΛΛΙΑ αλληλοσυμπληρούμενα εις τον αριθμόν 15-16 όπλων, ως και 1-2 ατομικούς όλμους Καναδικής προελεύσεως, 12-15 αυτόματα όπλα, υπολ.τυφέκια.
΄Εκαστος Κ.Σ. 2 Χειροβομβίδες.

(ιι) <u>Οπλισμός Λόχων Μηχανημάτων</u>

3-4 Β. όλμοι 81 χιλιοστών, 2-3 ατομικοί όλμοι και 6-8 Β.πολυβόλα ων 2-3 ΣΒΑΡΙΣΕΛΟΖΕ.

(ιι) Π υ ρ ο β ο λ ι κ ό ν

Περιοχήν ΤΣΑΡΝΟ Πυροβολαρχία εκ 4 Ο.Π. των 75 Ορεινόν συγκρότημα ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ 2-3 Α/Α ων έν των 37 χιλ. ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ περιοχή ΣΛΗΜΝΙΤΣΑΣ 2 όλμοι των 120 χιλ.

(δ) Αμυντικά έργα- Συρματοπλέγματα

Εις ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ 12-14 πολυβολεία- 2 ολμοβολεία ελέγχοντα περιοχήν από ΜΟΝΟΠΥΛΟΥ μέχρι (Ν.145345). Προ αυτών συνεχές συρματόπλεγμα - ΟΤΟΡΙΤΣΕ - ΓΚΑΣΙ - ΣΕΡΒΕΝΗ 17-19 πολ/λεία κυκλικώς διατεταγμένα και 1 ολμοβολείον (Ν.144342). Επί ΟΤΟΡΙΤΣΕ το ήμισυ της οχυρώσεως προς ΝΑ ενισχυμένον διά συρματοπλέγματος. Εις ΓΚΑΣΙ προ πολυβολείων συρματόπλεγμα καλύπτον τα 2/3 της αμυντικής οχυρώσεως.

ΤΑΜΠΟΥΡΙ - ΚΑΨΑΛΙΑ - ΑΝΩΝΥΜΟ - ΚΟΛΟΒΑΖΙ 26-28 πολυβολεία κυκλικώς διατεταγμένα. Προ πολυβολείων μία σειρά συρματοπλέγματος καλύπτουσα το 1/3 της διατάξεως προς Ν.Α.

ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ 10-12 πολυβολεία- 3 ολμοβολεία. Άπαντα εις Α κλιτύν.

ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΣ 14-16 πολυβολεία. Τομεύς επιτηρήσεως ΠΡ. ΗΛΙΑΣ - ΑΣΠΡΗ ΠΕΤΡΑ-ΠΕΥΚΟΣ. Εις (Ν.166274) - (Ν.164271) συρματόπλεγμα.

ΛΕΥΚΑΔΙ 10-12 πολυβολεία από (Ν.169289) (173287)- (Ν.172283).

Τομείς επιτηρήσεως ΑΣΠΡΗ ΠΕΤΡΑ-ΠΕΥΚΟ-ΤΣΑΪΡΙΑ. Πρό πολυβολείων συρματόπλεγμα.

ΣΟΥΦΛΙΚΑΣ 20 πολυβολεία εις ΝΑ και ΝΔ προσβάσεως.

ΤΣΑΡΝΟ ΠΑΠΟΥΛΗ υψ. οχυρωμένα διά χαρακωμάτων.

Άπαντα πολυβολεία συγκοινωνούσιν μεταξύ των διά χαρακωμάτων βάθους 1,50- 1,70 μ. και είναι ενισχυμένα διά ατομικών θέσεων.Τα σκέπαστρα των πολυβολείων από 3-5 σειρές κορμών δένδρων ανθεκτικά εις βλήματα πυροβολικού και όλμων.

(ε) Ναρκοθετήσεις

Εις ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ έμπροσθεν και όπισθεν του συρματοπλέγματος και κατά όλης της οχυρώσεως ναρκοπέδιον εκ ΣΟΥ και ΤΕΛΛΕΡ.

Χαράδρα ΛΕΥΚΗ ΓΙΑΝΟΒΟΝ (Ν.155350) εκατέρωθεν ναρκο-θετημένη.

ΟΤΟΡΙΤΣΕ 30-50μ. προ πολυβολείων συνεχές ναρκοπέδιον.

Ναρκοθετημέναι ομοίως αι κατά μήκος του ποταμού βαθείαι χαραδρώσεως.

Ναρκοπέδιον (Ν.150340) - (Ν.153337).

ΓΚΑΣΙ προ πολ/λείων και έξωθι συρματοπλέγματος μια σειρά ναρκών.

ΤΑΜΠΟΥΡΙ ναρκοθετημένη περιοχή προ πολυβολείων. Τα απυρόβλητα μέρη ναρκοθετημένα. Ναρκοπέδια εις (Ν.176307) και (Ν.156310).

ΚΑΨΑΛΙΑ 40-50μ. προ πολυβολείων ναρκοπέδιον εκ ναρκών διαφόρου τύπου και ΤΕΛΛΕΡ συνδεδεμέναι διά καλωδίου. Εις Ν.(186306) ναρκοπέδιον.

Εις πρανές ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΥ-ΛΕΥΚΑΔΙ (Ν.164271)- (Ν.175288) ναρκοπέδιον εκ ΤΕΛΛΕΡ - ΣΟΥ και ναρκών Αμερικανικού τύπου.

Εις ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Ν.142268) ναρκοπέδια εκ ΤΕΛΛΕΡ συνδεδεμένων διά καλωδίου.

(στ) Σ υ ν ή θ ε ι α ι.

Τα Κ.Σ. τμήματα της περιοχής ταύτης κοιμώνται από την 0700 ώραν μετά το πρωϊνόν ρόφημα μέχρι 1300 ότε λαμβάνουν το συσσίτιον το οποίον μεταφέρεται υπό των επιμελητών εις τα πολ/λεία. Τας μεσημβρινάς ώρας ασχολούνται με την βελτίωσιν των οχυρωματικών έργων ή με ατομικάς ασχολίας μέχρι την ώραν του βραδυνού συσσιτίου. Κατά την διάρκειαν της ημέρας έκαστον Κ.Σ. τμήμα εγκαθιστά παρατηρητήν εις δεσπόζον σημείον.

Μετά το βραδυνόν συσσίτιον άπασα σχεδόν η δύναμις ευρίσκεται εις διάταξιν μάχης. Εγκαθίστανται σκοποί προ πολυβολείων εναλασσόμενοι ανά 1,30 ή 2 ώρας με τους εντός των πολυβολείων κοιμουμένους. Στας 0200 ώραν άπαντες εγείρονται ευρισκόμενοι εις επιφυλακήν.

Κατά την διάρκειαν της νυκτός οι Κ.Σ/ται δι’ ενεδρών και περιπόλων ελέγχουσι την κοίτην του ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ ως και τα ευκολοπρόσβλητα σημεία.

Το Α2 Γραφείον
Α. Α Ν Α Σ Τ Α Σ Ι Ο Υ

Ταγ/χης Πεζικού
Δ/ντής

ΕΘΕΩΡΗΘΗ
Ο
Ε Π Ι Τ Ε Λ Α Ρ Χ Η Σ

Α.Θ Ε Ο Χ Α Ρ Ο Π Ο Υ Λ Ο Σ
Αντ/ρχης Πυρ/κού

Διά την ακρίβειαν της αντιγραφής
Τ.Σ.Υ
ΒΟΥΡΔΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
ΤΑΓ/ΧΗΣ ΠΕΖΙΚΟΥ
Δ/ντής Γραφ. ΑΙ Ταξ.

Μ/Ν.

33

52 ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
Α.Α.Π. 3945/Φ.136/Α1
ΣΤΓ 919 β τ
2α Αυγούστου 1949
Αυξ.Αριθ.Αντιτύπου.....8...

Δ Ι Α Τ Α Γ Η Ε Π Ι Χ Ε Ι Ρ Η Σ Ε Ω Ν “Α Ρ Γ Υ Ρ Ο Σ” ΥΠ’ ΑΡ.4

(Ουδεμία αλλαγή από τας προφορικώς δοθείσας διαταγάς)

Χάρται: 1:50.000 ΦΥΛ.ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΗΣ
ΦΥΛ.ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

1 Εχθρός:
Ως το συνημμένον Δελτίον Πληροφοριών της Ι Μεραρχίας υπ’ αριθ. 2 της 31-7-49 και τα σχεδιαγράμματα “Π” και “Ρ”(Δεν επισυνάπτονται)

2. Φίλιαι δυνάμεις

(α) Η Ι Μεραρχία επιτίθεται με σκοπόν να καταλάβη τον θύλακα ΑΛΙΑΚΜΩΝΟΣ.

(β) Συμπληρωματικαί δυνάμεις
Υπό Διοίκησιν : Η 145 ΜΟΠ μείον Πυρ/χία
Προς υποστήριξιν: Η 144 ΜΟΠ.
101 ΣΠΠ.
11/12 ΣΠΠ.
Β/151 Πυρ/χία Μ.Π.
711 Λόχος Μηχανικού

ΠΡΟΘΕΣΙΣ

3. (α) Η Ταξιαρχία να επιτεθή και καταλάβη το ΘΕΟΔΩΡΟΥ (Ν.177302)-ΛΕΥΚΑΔΙ (Ν.168288)-ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΥ (Ν.159278)-ΣΤΑΘΜΟΥ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ(Ν.148303)-ΚΟΖΑΚΑ(Ν.135288)-ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Ν.141269)-ΑΥΧΕΝΑ ΣΓΚΟΥΡΟΥ (Ν.133274).

(β) Να διατηρήση τας ήδη κατεχομένας τοποθεσίας.

ΜΕΘΟΔΟΣ

4. Γενικαί γραμμαί
Η επίθεσις θα διεξαχθή εις δύο φάσεις διά δύο Ταγμάτων.

(α) Φάσις 1: Κατάληψις ΘΕΟΔΩΡΟΥ-ΛΕΥΚΑΔΙ-ΑΝΩΝΥΜΑ (Ν.165308) και (Ν.159308) και ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΣ μέχρι του τελευταίου φωτός της Η ημέρας.

(β) Φάσις 2: Κατάληψις ΣΤ.ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ - ΚΟΖΑΚΑΣ-ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Ι)-ΑΥΧΗΝ ΣΓΚΟΥΡΟΥ μέχρι του τελευταίου φωτός της Η+1 ημέρας.
Διά τας λεπτομερείας των αντικειμενικών σκοπών όρα συνημμένον σχεδιάγραμμα 1Σ1.

ΦΑΣΙΣ 1η

5. Συνθηματική λέξις: "ΑΡΓΥΡΟΣ ΈΝΑ"

6. Συγκρότησις

ΔΕΞΙΑ	595 Τ.Π. μείον Λόχος
Προς άμεσον υποστήριξιν	Πυρ/χία 145 ΜΟΠ.
Προς υποστήριξιν	Μία ομάς ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ Μία ομάς 718 Λόχου Μηχανικού
ΑΡΙΣΤΕΡΑ	596 Τ.Π. συν Λόχος 595 Τ.Π. Πυρ/χία 145 ΜΟΠ + Μία ομάς ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ Ομάς Λόχου Μηχανικού.
ΕΦΕΔΡΕΙΑ	- Λόχος 593 Τ.Π. - Ομάς ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ - Ομάς 718 Λόχου Μηχανικού

7. Αντικειμενικοί σκοποί

(α) 595 Τ.Π. μείον Λόχος -Αντέρεισμα ΘΕΟΔΩΡΟΙ (Ν.177299) μέχρι ΤΑΜΠΟΥΡΙ (Ν.172311) (ΟΧΙ)

(β) 596 Τ.Π. συν Λόχος -Αντέρεισμα ΛΕΥΚΑΔΙ
-Ανώνυμα (Ν.165308) και (Ν.159308)
-ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΣ

8. Γραμμαί εξορμήσεως
Η Βαθεία γραμμή από ΠΕΥΚΟ μέχρι (Ν.170270) (όρα Σχεδιάγραμμα "Σ").

9. Χώροι λήψεως σχηματισμού μάχης

(α) 595 Τ.Π. η περιοχή πέριξ (Ν.178280)

(β) 596 Τ.Π. η περιοχή πέριξ (Ν.172270)

10. Περιοχαί συγκεντρώσεως μάχης

(α) 595 Τ.Π. Η ΑΣΠΡΗ ΠΕΤΡΑ (Ν.196277)

(β) 596 Τ.Π. Η περιοχή ΤΑΜΠΟΥΡΙΑ-ΝΙΑΣΑ (Ν.180257)

11. Όρια

(α) Μεταξύ 51 Ταξιαρχίας και 595 Τ.Π. ΚΑΨΑΛΙΑ-ΤΑΜΠΟΥΡΙ-ΤΣΑΡΝΟ άπαντα (ΝΑΙ) εις 51 Ταξιαρχίαν

(β) Μεταξύ 595 και 596 Τ.Π. Βαθεία γραμμή από (Ν.175290) μέχρι (Ν.172305) αυχήν (Ν.167309) - ΣΤΑΘΜΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ -ΚΟΖΑΚΑΣ άπαντα ΝΑΙ εις 595 Τ.Π.

12. Προστασία πλευρών

(α) Τα τμήματα 594 Τ.Π. και επί ΤΡΙΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ να ενεργούν παρενόχλησιν κατά ΚΑΡΑΓΚΙΟΖ (Ν.150245) και να επιτηρούν αγρύπνως την περιοχήν υψ. 1423 (Ν.1822) - ΤΑΣΙ ΠΡΙΟΝΙ (Ν.195215).

(β) Τα Τμήματα ΠΡ.ΗΛΙΑ 594 Τ.Π. να ενεργούν παραπλανητικήν κίνησιν προς ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Ι) και να δημιουργούν προπέτασμα καπνού δι' όλμων 81 χιλ. μεταξύ ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΥ- ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ και ΠΡ.ΗΛΙΑ-ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ.

(γ) Το επί υψ. Λοχίου ΒΑΣΙΛΟΚΟΠΟΥΛΟΥ (ΤΟΥΧΟΥΛΗΣ) τμήμα του 601 Τ.Π. να καταλάβη από 0300 ώρας της Η ημέρας θέσεις περί το Ν(197305) προς κάλυψιν του ΔΕΞΙΟΥ πλευρού της Ταξιαρχίας.

13. Ενέργεια των Ταγμάτων κατά την 1ην ΦΑΣΙΝ

(α) Το 595 Τ.Π.

Μετά την κατάληψιν ΘΕΟΔΩΡΩΝ- Ανωνύμου ΚΑΨΑΛΙΩΝ (Ν.183306), να υποστηρίξη την ενέργειαν της 51 Ταξιαρχίας προς ΤΑΜΠΟΥΡΙ και του 596 Τ.Π. προς Ανώνυμον ΤΑΜΠΟΥΡΙΟΥ (Ν.165308).

(β) Το 596 Τ.Π.

(ι) Δι' ενός Λόχου να απασχολή ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΝ εκ περιοχής ΠΡΙΟΝΙΑ (Ν.170275) μέχρι της καταλήψεως του ΤΑΜΠΟΥΡΙ υπό της 51 Ταξιαρχίας.

(ιι) Διά των λοιπών Τμημάτων να καταλάβη το ΛΕΥΚΑΔΙ και εν συνεχεία τα Ανώνυμα ΤΑΜΠΟΥΡΙΟΥ.

(ιιι) Άμα τη καταλήψει του ΛΕΥΚΑΔΙΟΥ να εγκαταστήση επί τούτου Λόχον συν Διμοιρίαν.

Διά των υπολοίπων Λόχων, εις ους θα συμπεριλαμβάνεται και ο Λόχος του 595 Τ.Π., να ενεργήση και καταλάβη τα Ανώνυμα ΤΑΜΠΟΥΡΙ.

(ιν) Ευθύς ως καταληφθή υπό της 51 Ταξ/χίας το ΤΑΜΠΟΥΡΙ, να επιτεθή και καταλάβη τον ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΝ διά των εις ΠΡΙΟΝΙΑ και ΛΕΥΚΑΔΙ Λόχων, διατηρών το ΛΕΥΚΑΔΙ διά Διμοιρίας.

(γ) 594 Τ.Π.

Διά Διλοχίας εγκατεστημένης εις ΠΡ.ΗΛΙΑΝ με υπό Διοίκησιν ομάδα Πολυβόλων και ομάδα Όλμων και διά της ετέρας Διλοχίας εγκατεστημένης εις ΤΡΙΑ ΣΥΝΟΡΑ με υπό Διοίκησιν ομάδα Πολυβόλων και ομάδα Όλμων.

-Να διατηρήση τας ανωτέρω τοποθεσίας και

-Να ενεργήση ως εν παραγράφω 12α και 12β καθορίζεται.

ΦΑΣΙΣ 2α

14. Συνθηματική λέξις: "ΑΡΓΥΡΟΣ ΔΥΟ"

15. Συγκρότησις

Μετά το πέρας της 1ης φάσεως και μετά την σταθεροποίησιν, ο Λόχος του 595 Τ.Π. να υπαχθή υπό το Τάγμα του.

16. Ενέργεια Ταγμάτων κατά την 2αν ΦΑΣΙΝ

(α) Το 595 Τ.Π., κινούμενον εν τη κατευθύνσει Ανώνυμα ΤΑΜΠΟΥΡΙΟΥ-Αντέρεισμα ΤΣΑΡΝΟ, να επιτεθή και καταλάβη το υψ. Ανώνυμον ΣΤ.ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ (Ν.146307) εκ ΒΟΡΡΑ.

(β) Το 596 Τ.Π., κινούμενον διά Διλοχίας, να υποβοηθήση διά την κατάληψιν του ιδίου υψώματος (Ν.146307) ενεργούν εκ ΝΟΤΟΥ.

(γ) Μετά την κατάληψιν του ΤΣΑΡΝΟΥ υπό της 51 Ταξιαρχίας:

(ι) Το 595 Τ.Π. να κινηθή διά του Αντερείσματος ΣΤ.ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ - ΛΕΙΒΑΔΙ (Ν.145290) προς κατάληψιν του ΚΟΖΑΚΑ (Ν.135290).

(ιι) Το 596 Τ.Π. θα κινηθή εκ ΣΤΑΘ. ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ προς ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΝ εκ του οποίου, ως βάσεως εξορμήσεως θα ενεργήση διά την κατάληψιν του ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Ι).

(δ) Μετά την κατάληψιν ΚΟΖΑΚΑ και ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ το 595 Τ.Π. να προωθήση Διλοχίαν και καταλάβη τον αυχένα ΣΓΓΟΥΡΟΥ.

(ε) Το 594 Τ.Π. να ενεργήση δι' ενός Λόχου εκ ΠΡ.ΗΛΙΑ προς ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Ι).

17. Υποστήριξις

(α) Πυρ/κόν. Το διατιθέμενον εις τα Τάγματα Ορειβατικόν Πυρ/κόν, προς άμεσον υποστήριξιν, να χρησιμοποιήται κυρίως εναντίον απροόπτων στόχων, εναντίον πολυβολείων. Το Πεδινόν και Μέσον Πυρ/κόν θα εκτελή διαδοχικώς βομβαρδισμούς, συμφώνως τω συνημμένω σχεδίω πυρός και τη αιτήσει (Δεν επισυνάπτεται).

(β) Αεροπορία

(ι) Η Αεροπορία θα υποστηρίζη συνεχώς καθ' όλην την ημέραν τα επιτιθέμενα Τμήματα διά προσβολής των εκάστοτε υποδεικνυομένων στόχων διά βομβών (εκκρηκτικών και εμπρηστικών), διά ρουκετών και πολυβολισμών.

(ιι) Αιτήσεις των Ταγμάτων δι' Αεροπορικήν υποστήριξιν θα διαβιβάζωνται προς την Ταξιαρχίαν.

(γ) Ομάδες ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ
Αι διατιθέμεναι ομάδες ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ να χρησιμωποιώνται αποκλειστικώς διά την καταστροφήν Πολυβολείων και ουχί διά την βολήν επί ζώνης.

(δ) Μηχανικόν
Η διατιθεμένη ομάς Μηχανικού να χρησιμοποιήται διά την διευθέτησιν δρομολογίων και τοποθέτησιν ναρκών εις επικινδύνους κατευθύνσεις.

18. Χρονικαί λεπτομέρειαι

(α) Ημέρα Η : Η πέμπτη Αυγούστου (5-8-49)

(β) Ώρα Ω : Η 0500 καθ' ην το Πεζικόν δέον να διέρχηται εκ της ΓΡΑΜΜΗΣ ΕΞΟΡΜΗΣΕΩΣ

(γ) Ώρα ενάρξεως 2ας φάσεως: Το πρώτον φως της Η+1 ημέρας

19. Σήμα επιτυχίας

(α) 1ης Φάσεως: Διά Ρ/Τ "ΑΡΓΥΡΟΣ ΕΝΑ ΤΕΛΟΣ"
Οταν δεν λειτουργήση ο ασύρματος, διά ΤΡΙΩΝ ΦΩΤΟΒΟΛΙΔΩΝ ΛΕΥΚΩΝ.

(β) 2ας Φάσεως: Διά Ρ/Τ "ΑΡΓΥΡΟΣ ΔΥΟ ΤΕΛΟΣ"
Όταν δεν λειτουργήση ο ασύρματος, διά ΔΥΟ ΠΡΑΣΙΝΩΝ και ΜΙΑΣ ΛΕΥΚΗΣ ΦΩΤΟΒΟΛΙΔΟΣ.

20. Γενικά

- Κατά την διάρκειαν της Η-1 ημέρας ουδεμία ιδιαιτέρα κίνησις να γίνη επί της γραμμής ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑ-ΝΙΑΣΑ-ΤΑΜΠΟΥΡΙΑ-ΑΣΠΡΗ ΠΕΤΡΑ-ΤΟΥΧΟΥΛΗ.

- Η κίνησις των Ταγμάτων επιθέσεως προς τας ΠΣΜ να γίνη την νύκτα της Η-1 ημέρας. Να έχη δε περατωθή μέχρι τη 2300 ώρας.

Έκαστος Λόχος πρώτου Κλιμακίου να διαθέτη τρία Μπακαλόρ και τέσσαρες συρματοκοπίδες.

Να ληφθώσι μέτρα καθορισμού εκ των προτέρων εφεδρικών χειριστών των ανωτέρω ΜΠΑΚΑΛΟΡ και ΚΟΠΙΔΩΝ.

Υπ' ευθύνην των Δ/τών των Ταγμάτων

- Να εφοδιασθώσιν οι Λόχοι πρώτου Κλιμακίου διά πλαισίων συνδέσμου μετά της Αεροπορίας και να χρησιμοποιηθώσιν ορθώς ταύτα.

-Να διαθέτωσιν αριθμόν σκαπανών και πτύων διά την ταχίστην οργάνωσιν των καταλαμβανομένων αντικειμενικών σκοπών.

Ουδείς των ανδρών του πρώτου Κλιμακίου να ασχολήται με περισυλλογήν εγκαταλελειμένου υλικού.

- Να γίνεται ταχίστη εδραίωσις επί των καταλαμβανομένων αντικειμενικών σκοπών και επέκτασις κατοχής τούτων.

- Να γίνεται ευρεία χρήσις παραπετάσματος καπνού όλμων και Πυρ/κού διά την προσέγγισιν των εχθρικών οργανώσεων υπό των ομάδων ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ ή ομάδων εκκαθαρίσεως ανθισταμένων πολυβολείων.

21. Έλεγχος κυκλοφορίας

(α) Μερίμνη Ταξιαρχίας από ΓΚΡΟΥΣΙΑ μέχρι ΠΥΡΓΟΥ.

(β) Μερίμνη 594 Τ.Π. εκείθεν ΠΥΡΓΟΥ.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

22. Διακομιδή τραυματιών

(α) Σταθμός συγκεντρώσεως τραυματιών. 1η Φάσις ΠΥΡΓΟΝ
2α Φάσις εις περιοχήν ΓΛΥΚΟΝΕΡΙ (Ν.220296).

(β) ΠΧΣ εις ΚΑΣΤΟΡΙΑΝ
Διά λοιπά ζητήματα διοικητικής μερίμνης εκδοθήσεται ιδιαιτέρα Δ/γή.

ΕΠΙΚΟΝΩΝΙΑΙ

23. (α) Τ.Σ. 52 Ταξιαρχίας. 1η Φάσις εις ΑΣΠΡΗΝ ΠΕΤΡΑ
2α Φάσις τα ΤΑΜΠΟΥΡΙΑ

(β) Σ.Δ. 595 Τ.Π. 1η Φάσις ΚΡΙΤΣΙΕΣ- Ανώνυμον ΤΑΜΠΟΥΡΙ
2α Φάσις Ανώνυμον ΣΤΑΘΜΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ - ΚΟΖΑΚΑΣ.

(γ) Σ.Δ. 596 Τ.Π. 1η Φάσις ΠΡΙΟΝΙΑ-ΛΕΥΚΑΔΙ
2α Φάσις ΑΝΘΡΩΠΑΚΟΣ-ΤΣΑΓΚΟΣ ΚΑΡΑΟΥΛΙ (Ι)

(δ) Σ.Δ. Υποδιοικητού 594 Τ.Π. ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑΣ.

(ε) Μεταξύ Τ.Σ. Μεραρχίας (ΤΟΥΧΟΥΛΗ) και Τ.Σ. Ταξιαρχίας (ΑΣΠΡΗ ΠΕΤΡΑ) να αποκατασταθή τηλεφωνική επικοινωνία, μερίμνη Διμοιρίας Διαβιβάσεων.

(στ) Σιγή ασυρμάτου. Μέχρι της Ω ώρας της Η ημέρας.

(ζ) Επισυνάπτεται πίναξ συνθηματικών λέξεων.

ΑΝΑΦΕΡΑΤΕ ΛΗΨΙΝ

Ω υπογραφής η 1300
Ω παραδόσεως εις τας Διαβιβάσεις
Τα υπ' αριθ. 1,2 και 3 αντίτυπα ν' αποσταλώσι δι' Αξιωματικού
Τα λοιπά διά της ΥΕΣΑ.

Τ.Υ.
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ ΧΡ.
ΣΥΝΤ/ΡΧΗΣ - ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΠΙΝΑΞ ΠΑΡΑΛΗΠΤΩΝ	Α/Α Αντ/ου	Σχ.Π.	Σχ.Ρ	Σχ.Σ
594 Τ.Π.	1	1	1	1
595 Τ.Π.	2	2	2	2
596 Τ.Π.	3	3	3	3
601 Τ.Π.	4			
Διμοιρία Διαβιβάσεων	5			
51 Ταξιαρχία	6			4
145 ΜΟΠ	7			
Ι Μεραρχία	8			5
Α1	9			6
Αρχηγός Β&Γ Κλάδου	10			
Αρχείον	11			7
Πολεμικόν Ημερολόγιον	12-13			8

34

ΘΕΜΑ: Έκθεσις Επιχειρήσεως
"ΑΡΓΥΡΟΣ"
ΠΡΟΣ: ΣΗΔΜ/Α1

ΚΟΙΝ: ΓΕΣ/Α1-Β΄ΣΣ/Α1
I-VIII-IX-XV Μεραρχίας
77-72 Ταξιαρχίας
Τ.Σ./Α΄ΣΣ/Α8-Α9-ΑΕΑ-ΔΑΥ/Α

Ε Π Ε Ι Γ Ο Υ Σ Α
ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
Τ.Σ./Α΄ΣΣ/Α1
Α.ΑΠ.Φ.7/180/Τ.Σ.
ΣΤΓ 919 τη 17.8.49

1. Υποβάλλεται συνημμένως συνοπτική έκθεσις επιχειρήσεως «ΑΡΓΥΡΟΣ» Ι Μεραρχίας.

2. Το ΣΣ συμφωνεί με τας κρίσεις και συμπεράσματα της Μεραρχίας και ιδιαιτέρως τονίζει:

α) το υψηλόν ηθικόν του Πεζικού

β) τα άριστα αποτελέσματα της χρησιμοποιήσεως του Πυροβολικού συγκεντρωτικώς

γ) την αξίαν των εμπρηστικών βομβών των αεροπλάνων,

δ) την αξίαν ειθισμού και εκπαιδεύσεως του Πεζικού διά την αποτελεσματικήν εκμετάλλευσιν του πυρός Πυροβολικού και Αεροπορίας.

Θ.ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ
Αντιστράτηγος - Διοικητής

Το Γραφείον Α1
Τ.Σ.Υ.

ΘΕΜΑ: Συνοπτική έκθεσις επιχει-
ρήσεως "Α Ρ Γ Υ Ρ Ο Σ"
ΠΡΟΣ: Α΄ΣΣ/Α1
ΚΟΙΝ: 51-52-53 Ταξ/χίας - Τάγματα
Δ/τήν Πυρ/κού - Μέραρχον
Υποδ/τήν Μερ/χίας -Α1-Α9

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
Ι ΜΕΡΑΡΧΙΑ
Αριθ. Φ.88/49/Α1
ΣΤΓ 919 τη 10.8.49

Σ Υ Ν Ο Π Τ Ι Κ Η Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

Επί των εξαχθέντων συμπερασμάτων επιχειρήσεως "ΑΡΓΥΡΟΣ"

1. Γ Ε Ν Ι Κ Α

Η επιχείρησις "ΑΡΓΥΡΟΣ" διεξαχθείσα υπό της 1ης Μεραρχίας, ήρξατο από της 0600 ώρας, της 5 Αυγούστου, μέχρι της πρωίας της 8 Αυγούστου, κατόπιν προπαρασκευής Πυρ/κού και Αεροπορίας και εν συνεχεία βιαίας καταλήψεως των διαδοχικών Αντικειμενικών Σκοπών, τη υποστήριξει και προστασία του Πυρ/κού και Αεροπορίας, βάσει ωρικού προγράμματος.

2. Δ Ρ Α Σ Ι Σ Ο Π Λ Ω Ν

α) Π ε ζ ι κ ό ν

ι) Καθ' όλην την επιχείρησιν επέδειξεν αξιόλογον ορμητικότητα και πολύ καλήν εκπαίδευσιν. Η ορμητικότης του δέον ν' αποδοθή αφ' ενός μεν εις την πίστιν του διά την ταχείαν ΝΙΚΗΝ αφ' ετέρου δε, εις τα αποτελέσματα της επιχειρήσεως "ΧΑΛΚΟΣ" (υψ. 1425) άτινα είχον επιδράσει λίαν ευμενώς εις το Πεζικόν.

ιι) ΄Ηρχισε να μη φοβήται τα ισχυρά πολυβολεία των Κ.Σ. πλείστα των οποίων εξουδετέρωσε διά συνδιασμένης ενεργείας, ήτοι βολή δι' αυτομάτων όπλων εναντίον των θυρίδων και προσεγγίσει ειδικών ομάδων και εξουδετέρωσις τούτων διά χειροβομβίδων.

ιιι) Η νάρκη, η οποία μέχρι της παραμονής της επιχειρήσεως ήτο ο εφιάλτης του Πεζικού, δεν το φοβίζει πλέον, ίσως διότι ελάχισται απώλειαι εκ νάρκης εσημειώθησαν.
Παρετηρήθη πάντως ομάς, προ ναρκοπεδίου, να εξωθή ο ομαδάρχης δύο άνδρας να διέλθωσι τούτο, ίνα περάσωσι και οι λοιποί, πράγμα όπερ εγένετο, με τον ελαφρό τραυματισμόν του ενός μόνον.

ιν) Το όπλον των Κ.Σ. που υπολογίζει το Πεζικόν είναι ο Όλμος ιδία ο των 120 χιλ., διά των οποίων οι Κ.Σ. δημιουργούσι, εις ωρισμένα σημεία (υποχρεωτικάς διαβάσεις) ζώνην αδιάβατον, αλλά και επί των Αντ. Σκοπών. Τα θραύσματα του όλμου τούτου έχουσι μεγάλην ακτίνα δράσεως, εξ ου έχομεν πολλούς τραυματίας, εξ ων τα 80% δι' όλμων.

β) Αντιαρματικοί Εκτοξευταί.

ι) Εχρησιμοποιήθησαν κατά του ΛΕΥΚΑΔΙ με άριστα αποτελέσματα, καταστραφέντων δύο πολυβολείων και φονευθέντων των εντός αμυνομένων Κ.Σ. Επίσης εχρησιμοποιήθησαν και εις ΤΣΑΡΝΟ.

ιι) Είναι άριστον όπλον εις χείρας του Πεζικού όταν χρησιμοποιείται ορθώς.

γ) Π υ ρ ο β ο λ ι κ ό ν.

ι) Εις την πρώτην φάσιν αι συγκεντρώσεις και η υποστήριξις ήτο αρίστη.

ιι) Εις την δευτέραν φάσιν, δεν ήτο η βολή συγκεντρωτική και προσηρμοσμένη επί συγκεκριμένων στόχων αλλά κατενεμήθη και ούτω δεν έδρασεν συγκεντρωτικώς, παρά εις ελαχίστας περιπτώσεις, λόγω κακής διευθύνσεως της μάχης υπό της 51 Ταξιαρχίας.

ιιι) Τα αποτελέσματα του Πυρ/κού επί μεν των οργανώσεων (πολυβολεία κλπ) ενώ δεν ήσαν καταστρεπτικά εξουδετέρωσαν όμως αρκετά διά της αποτυφλώσεως των θυρίδων λόγω προσχώσεων, επί δε του προσωπικού, ήσαν καταστρεπτικά οπόταν τούτο ήτο ακάλυπτον αλλά και όταν ήτο κεκαλυμμένον επέδρασε επί του νευρικού του συστήματος.

ιν) Το Ο.Π. χρησιμοποιηθέν εις πρώτην φάσιν δι' ευθύφορον βολήν κατά πολυβολείων έδωκε άριστα αποτελέσματα εξ αποστάσεως 1000 μετ.

δ) Α ε ρ ο π ο ρ ί α

ι) Βομβαρδισμού

Επί του ΤΑΜΠΟΥΡΙ, λόγω της διαμορφώσεως του εδάφους, δεν επέφερε σοβαρά αποτελέσματα, δύο μόνον πολυβολεία εκ των 20 τοιούτων επί του κυρίως ΤΑΜΠΟΥΡΙ είχον βληθή και καταστραφή δύο ή τρία άλλα είχον υποστή βλάβας.

Αι εμπρηστικαί βόμβαι επιφέρουν θετικώτερα αποτελέσματα, καθ' όσον λόγω της ασφυκτικής των ιδιότητος αλλά και της αναπτυσσομένης μεγάλης θερμοκρασίας, αναγκάζουσι του μαχητάς να εγκαταλείψουν τα πολυβολεία και να απομακρύνωνται τούτων δι' αρκετήν ώραν.

ιι) Διώξεως

Παρ' ελπίδα δεν ήσαν εύστοχοι.

Οι πολυβολισμοί απεδείχθησαν λίαν προπαρασκευαστι-κοί διά το Πεζικόν, δι' ο τούτο απέκτησε και την πλήρη εμπιστοσύνην ακολουθών, εις απόστασιν 10-15 μέτρων τούτους.

ιιι) Σύνδεσμος Στρατού- Αεροπορίας

Εις την πρώτην φάσιν απεδείχθη λίαν ικανοποιητικός, εν αντιθέσει με την δευτέραν φάσιν, καθ' ην εισήλθε εις το δίκτυον τρίτος τις σταθμός όστις επενέβη με αποτέλεσμα να παραπλανήση τα ιπτάμενα αεροσκάφη και τινά τούτων να δράσουν εις έτερον στόχον.

ε) Δ ι α β ι β ά σ ε ι ς

ι) Η τηλεφωνική επικοινωνία ελειτούργησε λίαν ικανοποιητικώς, εις ελαχίστας περιπτώσεις διακοπείσα, λόγω εχθρικού βομβρδισμού.

ιι) Η Ρ/Τ επικοινωνία ομοίως ελειτούργησε πολύ καλώς ελαχίστας φοράς χρησιμοποιηθείσα.

3. Σ Υ Ν Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α Ο Π Λ Ω Ν

Απεδείχθη ότι, μόνον κατόπιν συσκέψεως συντονιστικής, όλων των όπλων και καταρτισμόν λεπτομερούς ωρικού πίνακος, επιτυγχάνεται η πλήρης συνεργασία των όπλων και η απόδοσις των είναι αρίστη, δι' απλών διαταγών άνευ προηγουμένης συνεννοήσεως αδύνατος η επιτυχία ικανοποιητικής συνεργασίας.

4. Ε Χ Θ Ρ Ι Κ Η Α Ν Τ Ι Δ Ρ Α Σ Ι Σ

α) Ευθύς ως αρχίζει η προπαρασκευή Πυρ/κού και Αεροπορίας οι Κ.Σ. εγκαταλείπουσι τα πολυβολεία των και αποσύρονται προς τα οπίσω και επανέρχονται ευθύς ως λήξει ο βομβαρδισμός της Αεροπορίας.

Το τοιούτον τρεις φοράς εγένετο επί ΤΣΑΡΝΟ, με αποτέλεσμα και τας τρεις φοράς να ανατραπή το επί τούτου ημέτερον Πεζικόν υπό των Κ.Σ. οίτινες διασωζώμενοι διά του ανωτέρου τρόπου αντεπιτίθεντο άμα τη αφίξει των πρώτων Τμημάτων μας επί του Αντ. Σκοπού.

β) Διά των Ολμοβόλων των 120 χιλ. και των βαρέων όλμων δημιουργούσι φραγμόν λίαν δασύ τόσον εις υποχρεωτικάς διαβάσεις, αλλά κυρίως επί των αντικειμενικών σκοπών. Τον φραγμόν εκδηλώνουν ακαριαίως όταν το Πεζικόν μας ανέρχεται επί του Αντ. Σκοπού και αφ' ενός μεν θραύεται η επίθεσις διά δημιουργίας τεραστίων απωλειών επί των ημετέρων, αφ' ετέρον δε υποστηρίζεται η άμεσος αντεπίθεσις των Κ.Σ.

Εις την δράσιν των Ολμοβόλων και όλμων οι Κ.Σ. στηρίζουσι τας ελπίδας των, αλλά και τα ημέτερα Τμήματα εις αυτούς προσβλέπωσι τον κύριον εχθρόν των.

5. ΕΚΜΕΤΑΛΕΥΣΙΣ ΠΥΡΩΝ ΠΥΡ/ΚΟΥ - ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΕΖΙΚΟΥ

α) Κατά την πρώτην φάσιν η εκμετάλευσις τόσον των πυρών Πυρ/κού, όσον και της Αεροπορίας, ήτο πολύ καλή και δεν εδόθη ο χρόνος εις τον εχθρόν ίνα συνέλθη και ανακαταλάβη άπαντα τα πολυβολεία πλην 5-6 άτινα εξουδετερώθησαν υπό του Πεζικού.

β) Κατά την δευτέραν φάσιν η εκμετάλευσις δεν υπήρξε ικανοποιητική δι' ο εδόθη ο χρόνος εις τους Κ.Σ. να επανέλθωσι επί ΤΣΑΡΝΟ, πλην της πρώτης προσπαθείας κατά την οποίαν ανήλθον τα Τμηματά μας επί του ΤΣΑΡΝΟ πλην εθραύσθησαν υπό του φραγμού των Όλμων.

6. <u>ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>

α) Το ΠΕΖΙΚΟΝ μας εφέτος είναι απείρως ανώτερον ή κατά το παρελθόν με ορμήν και αντοχήν.

β) Δεν φοβείται την νάρκην.

γ) Συνήθισε να εξουδετερώνη μόνον του τα εναπομένοντα ισχυρά πολυβολεία, αρκεί να του παρασχεθή προστασία να τα πλησιάση εις απόστασιν 150-200 μέτρων.
Επί ΤΑΜΠΟΥΡΙ έδωκε αγώνα πέριξ και εντός των πολυβολείων, ελθόν σώμα προς σώμα με τους Κ.Σ.

δ) Φοβείται και υπολογίζει πολύ τους εχθρικούς όλμους και Ολμοβόλα δι’ ο δέον να υπάρχη οργανωμένον ΑΝΤΙΟΛΜΙΚΟΝ επιτελείον, παρά τη Ταξιαρχία και Μεραρχία, ινα δυνηθή και σιγήση τούτους.

ε) Οι Κ.Σ. ευθύς ως αντιληφθώσι προπαρασκευήν επιθέσεως αποσύρονται των οργανωμένων θέσεών των και επανέρχονται ευθύς μετά την επέμβασιν της Αεροπορίας.
Κατά συνέπειαν πρέπει:

ι) Το Πυρ/κόν κατά την προπαρασκευήν να διακόπτη ταύτην επί 2-3 λεπτά και ακαριαίως να την συνεχίζη, εις τρόπον ώστε να ευρίσκη τους Κ.Σ. εκτός των πολυβολείων των.

ιι) Η Αεροπορία όταν τελειώνη, να ανυψούται και να επεμβαίνη αμέσως το Πυρ/κόν, με μικράν επιμήκυνσιν της βολής του 100-150 μέτρων πέραν του Αντικειμενικού Σκοπού.

ιιι) Το Πεζικόν να προσκολάται όσον το Δυνατόν εγγύς του Αντ. Σκοπού κατά την προπαρασκευήν του Πυρ/κού, κατά δε την αεροπορικήν επέμβασιν να κινήται εγγύτατα του στόχου, ίνα μη δώση τον χρόνον εις τους Κ.Σ. και επανέλθωσιν επί τούτου πρώτοι.

ιν) Χρήσις, σε μεγάλη αναλογία, εμπρηστικών βομβών, ιδία εις δασώδες έδαφος, καθ’ όσον είναι πολύ αποτελεσματικαί, αρκεί το Πεζικόν να προσκολάται πολύ εγγύς τούτων μέχρι και 100 μέτρων.

ν) Δέον να παραμένωσιν αεροπλάνα με πυροβόλα- πολυβόλα, διά πολυβολισμούς μετά τον βομβαρδισμόν δι’ εμπρηστικών και επί μίαν και δύο ώρας μετά την άνοδον του Πεζικού επί του Αντ. Σκοπού, υποστηρίζοντα τούτο διά την κάλυψίν του.

νι) Το πρώτον ανερχόμενον Πεζικόν επί του Αντ. Σκοπού να είναι εφοδιασμένον με πολλάς χειροβομβίδας - 4 έκαστος μαχητής- και με πολλά αυτόματα.

νιι) Οι Αμερικανικοί εκτοξευταί να είναι διατεθημένοι ομαδικώς επί της κυρίας κατευθύνσεως εις ένα ή δύο Λόχους του κλιμακίου πυρός.

Θ Ε Μ. Κ Ε Τ Σ Ε Α Σ
ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ-ΜΕΡΑΡΧΟΣ

Διά την ακρίβειαν
Το Γραφείον Α1/Α΄ΣΣ.
Τ.Σ.Υ.

35

ΘΕΜΑ: Αποστολαί (Τ.Ε.)
ΠΡΟΣ: 77 Ταξιαρχίαν (Τομέας ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΥ)
ΚΟΙΝ: ΣΗΔΜ/Α1-Α΄ΣΣ/Α1
8 ΕΣΠ-31 ΕΤΠ
ΣΚΕ/Α1-ΤΣ/VIII Μερ./Α1

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
Τ.Σ./Α΄ΣΣ/Α1
Α.Π./Φ.63/2
ΣΤΓ 919/1-8-49

Σχετική Α.Π. 2159/21-VII-49 Σ.Η.Δ.Μ.
Α.Π. Φ.63/1/31 Ιουλίου Α΄ΣΣ.

1. Προς πληρέστερον έλεγχον της Ανατολικής και νοτίας ζώνης του ΣΣ αι μέχρι σήμερον υπό του ΣΗΔΜ δοθείσαι εντολαί και δυνάμεις εις Τομέα ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΥ επεκτείνονται και διά των κάτωθι.

α) Διά 63/1/31 Ιουλίου δ/γής Σώματος ετέθησαν υπό Δ/σιν Τομέως ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΥ.

ι) 31 Ε.Τ. Πεξικού (ΓΡΕΒΕΝΩΝ)
ιι) ΜΕΑ και Χωρ/κή περιοχής ΓΡΕΒΕΝΩΝ.
ιιι) Ουλαμός Τεθ/νων ΓΡΕΒΕΝΩΝ.

β) Κατόπιν τούτου όρια Τομέως ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΥ επεκτείνονται ως ακολούθως:
ι) Νότιον ΣΟΜΑΡΑ (Σ.2592) - ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ (Σ.2589) - ΚΑΓΚΕΛΙΑ (Σ.3186) - ΟΡΛΙΑΚΑΣ (Σ.4086) ΒΕΝΕΤΙΚΟΣ Ποτ. μέχρι συμβολής με ΑΛΙΑΚΜΩΝΑ (Σ.6687) άπαντα Τ.Ε.
ιι) Ανατολικόν ΑΛΙΑΚΜΩΝ μέχρι γεφύρας ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ (Ν.5619) άπαντα Β΄ΣΣ.

γ) <u>Αποστολαί</u>

ι) Παραμένει ως βασική αποστολή Τομέας ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΥ ή καθοριζομένη διά Α.Π. 2159 δ/γής ΣΗΔΜ.
ιι) Εξασφάλισις οπωσδήποτε της πόλεως ΓΡΕΒΕΝΩΝ και της γεφύρας ΕΛΕΥΘΕΡΟΧΩΡΙΟΥ.
ιιι) Έρευνα και δίωξις ολοκλήρου της ζώνης του των εν αυτή εισδυόντων Κ.Σ. προς εξόντωσιν τούτων.
ιυ) Εκ περιπτώσει εισδύσεως εκ Περιοχής ΓΡΑΜΜΟΥ σοβαρών Κ.Σ. δυνάμεων άμεσος επέμβασις διά δυνάμεως τουλάχιστον τριών Ταγ/των προς δίωξιν και συντριβήν οπουδήποτε αύται εμφανισθώσι εν τη ζώνη της.
υ) Εν περιπτώσει αποχωρήσεως Τμημάτων ΙΧ και XV Μερ/χίας εκ της περιοχής ΝΕΑΠΟΛΙΣ-ΤΣΟΤΥΛΙΟΝ-ΜΟΡΦΗ θα αναλάβη την ασφάλειαν και της οδού ταύτης.

2. Υπενθυμίζεται εις τον Δ/τήν Τομέως ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΥ ότι ο καλλίτερος τρόπος προς εξόντωσιν των Κ.Σ. είναι:

α) Η διαρκής δίωξις και αι νυκτεριναί προσβολαί χώρων εις ους υπάρχωσι πληροφορίαι αποκρύψεως τούτων.
β) Η οργάνωσις πλήρους δικτύου πληροφοριών.
γ) Η εγκατάστασις εν πλήρει αφανεία ενεδρών κατά την νύκτα και ημέραν «ΛΟΥΦΑ».
δ) Η εν αφανεία τήρησις της διατάξεως και η διαρκής αναπροσαρμογή την δεδομένου ότι οι Κ.Σ. παρακολουθούν ταύτην και διαφεύγουν μέσω των διακένων.
ε) Πρέπει η δραστηριότης νύκτα και ημέρα (πλην των απαραιτήτων αναπαύσεων) να φθάνη του ανώτατον όριον της αντοχής των Τμημάτων.

3. <u>Αναφέρατε λήψιν</u>

Θ.ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ
Αντιστράτηγος-Διοικητής

Το Γραφείον Α1
Τ.Σ.Υ.

ΠΡΟΣ: ΣΗΔΜ (εις διπλούν)
ΚΟΙΝ: Τ.Σ./Α΄ΣΣ/Α1

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
Τ.Σ./Α΄ΣΣ/Α1
Α.ΑΠ.Φ.1/1/ΤΣ
ΣΤΓ 919 τη 5-8-49
Αριθ. αντ.............

Σχετική ΑΠ 245225/25-VII-49 Αρχιστρατήγου ΓΕΣ/Α1

<u>ΓΕΝΙΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΔΙΑΤΕΘΗΜΕΝΩΝ ΥΠΟ ΓΕΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ.</u>

1. Βασικαί προϋποθέσεις διά τον ακριβή καθορισμόν τούτον διαθέσεως τεθησομένων διάθεσιν Σώματος νέων Μ.Μονάδων αι κάτωθι:

α) Η επιτευχθησομένη πρόοδος των εν εξελίξει επί ΓΡΑΜΜΟΥ επιχειρήσεων κατά την ημέραν της διαθέσεως των Μ.Μονάδων.

β) Αι περιοχαί εις ας, κατά την στιγμήν της διαθέσεως, θα σταθμεύωσι αύται ώστε ν' αποφευχθή η διά μεγάλων μετακινήσεων απώλεια χρόνου.

γ) Η βασική ΙΔΕΑ του Σώματος, έχοντος πλήρη γνώσιν των εδαφικών δυσκολιών εκ των επιχειρήσεων του 48, ότι η ολοκληρωτική εκκαθάρισις του ΓΡΑΜΜΟΥ δέον να επιζητηθή με κυρίαν προσπάθειαν επί Βορείου ΓΡΑΜΜΟΥ.

2. <u>Προϋποθέσεις χρησιμοποιήσεως</u>

α) <u>ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΣ</u>
Διάθεσις μιας Μεραρχίας

ι) Αύτη χρησιμοποιηθήσεται από Βορρά προς Νότον κατά μήκος συνόρων επί γενικής κατευθύνσεως ΚΑΛΥΒΙΑ ΚΑΤΣΑΡΑ (Ν.105396)- ΠΟΡΤΑ ΟΣΜΑΝ- ΓΚΟΥΜΠΕΛ (Ν.0533) - υψ. 2520.

- Χώρος συγκεντρώσεως ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΝ- ΚΑΛΟΧΩΡΙ-ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ- ΚΟΜΝΗΝΑΔΕΣ-ΔΙΠΟΤΑΜΙΑ.

ιι) Εν τη περιπτώσει ταύτη η Ι Μεραρχία ενεργήση ολόκληρος επί γενικής κατευθύνσεως ΜΥΡΟΒΛΗΤΗΣ-ΓΚΡΟΠΑ ΛΟΥΓΚΑ (Ν.1325)- ΤΣΟΥΜΙΑ (Ν.1123)- ΚΙΑΦΑ-ΣΚΙΡΤΣΗ-ΓΡΑΜΜΟΣ. Εκ περιοχής ΣΚΙΡΤΣΗ ενέργειαι προς Νότον και Βορράν προς υποβοήθησιν VIII Μεραρχίας ενεργούσης από Νότου και της από Βορρά κατά μήκος συνόρων ενεργούσης ετέρας Μεραρχίας.

β) <u>ΔΕΥΤΕΡΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΣ</u>
ÄéÜèåóéò äýï Ìåñáñ÷éþí êáé ìéáò Ôáîéáñ÷ßáò Êáôáäñïìþí.

ι) Μία Μεραρχία ως καθορίζεται εν παρ.2/(α)/(ι).

ιι) Ταξιαρχία Καταδρομών θα χρησιμοποιηθή κατ' αρχήν εις Βόρειον ΓΡΑΜΜΟΝ. Ακριβής ζώνη και κατεύθυνσις ενεργείας εξαρτηθήσονται εκ της κρατούσης τότε καταστάσεως εις περιοχήν ταύτην.

Εν τη περιπτώση ταύτη συγκέντρωσις Μεραρχίας και Ταξιαρχίας Καταδρομών περιοχήν ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ-ΚΑΛΟΧΩΡΙ-ΑΝΩ ΦΤΕΡΙΑ- ΚΟΜΝΗΝΑΔΕΣ-ΔΙΠΟΤΑΜΙΑ.

ιιι) Η Ι Μεραρχία θα ενεργήση ως καθορίζεται ανωτέρω.

ιυ) Ετέρα διατεθησομένη Μεραρχία αναλαμβάνουσα την ζώνην από ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ-ΓΥΦΤΙΣΣΑ (Ν.0806)- ΤΑΜΠΟΥΡΙ (Ν.1205) - ΚΟΥΤΣΟΥΡΟ (Ν.1910) - ΧΡΥΣΗ (Ν.1916) θα ενεργήση κυρίως επί της κατευθύνσεως ΧΡΥΣΗ-ΠΡΙΑΣΠΟΣ (Ν.1615)- ΚΑΤΩ ΑΡΕΝΑ - ΠΕΤΡΑ ΜΟΥΚΑ- ΑΗΤΟΜΗΛΙΤΣΑ εν συνδιασμώ με των από Βορρά δρωσών δυνάμεων.

Θα διατηρήση την περιοχήν ΓΥΦΤΙΣΣΑ-ΤΑΜΠΟΥΡΙ- ΛΙΟΚΟΥ (Ν.0519) - ΚΟΥΤΣΟΥΡΟ, απαγορεύουσα διαφυγήν Κ.Σ. Νοτίως ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ.

υ) Εν περιπτώσει ταύτη VIII Μεραρχία απαλλασομένη της ζώνης Α.ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ θα ενεργήση με το σύνολον των δυνάμεών της μεταξύ ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ και Συνόρων επί των κατευθύνσεων ΚΑΜΕΝΙΚ- ΓΚΟΛΙΟ- ΠΕΤΣΙΟ-ΜΠΑΡΑ (Μ.9820)- υψ. 2520.

Αν.ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ ενεργούσα Μεραρχία δέον συγκε-ντρωθή περιοχήν ΠΕΝΤΑΛΟΦΟΣ-ΕΠΤΑΧΩΡΙ-ΖΟΥΖΟΥΛΗ - ΦΟΥΡΚΑ (Ν.1504).

3. Διά την περίπτωσιν καθ' ην θα διατεθή μία μόνον Μεραρχία παραγ. 2/υποπαρ.(α) προτείνεται όπως 72 Ταξιαρχία διατεθή VIII Μεραρχίαν προς ανάληψιν της ζώνης μεταξύ ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ - ΤΑΜΠΟΥΡΙ - ΚΟΥΤΣΟΥΡΟ ίνα δυνηθή ολόκληρος VIII Μεραρχία και ενεργήση Δυτικώς ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ με κυρίαν προσπάθειαν κατά μήκος των ΑΛΒΑΝΙΚΩΝ συνόρων. Διά την περίπτωσιν ταύτην δέον διατεθή περιοχήν ΗΠΕΙΡΟΥ (Νοτίως ΑΩΟΥ) μία άλλη εφεδρική Ταξιαρχία.

4. Άνω γενικαί γραμμαί πιθανόν τροποποιηθώσι εις τας λεπτομερείας βάσει των μέχρι της ημερομηνίας διαθέσεως των Μεραρχιών, επιτευχθησομένων αποτελεσμάτων κατά τας συνεχιζομένας επιχειρήσεις του ΓΡΑΜΜΟΥ, και των μέχρι τότε πληροφοριών επί διατάξεων οργανώσεων ΚΣ επί ΓΡΑΜΜΟΥ.

Τ.Υ.
Θ.ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ
Αντιστράτηγος-Διοικητής

36

ΘΕΜΑ : Συνοπτική έκθεσις επιχειρήσεως "ΧΑΛΚΟΣ"
ΠΡΟΣ : Α΄ΣΣ/Α1
ΚΟΙΝ : Β΄ΣΣ/ΑΙ-VIII - Χ Μερ/χίαι (Α1)
51-52-53-77 Ταξ/χίαι /Α1
Τάγματα -Α1-Α8-Α10 Μερ/χίας

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
1η ΜΕΡΑΡΧΙΑ
Αριθ. Φ. 87/173Γ/Α1
ΣΤΓ 919 τη 2.8.49

Υποβάλλεται Συνοπτική Έκθεσις επί των εξαχθέντων Συμπερασμάτων κατά την επιχείρησιν "ΧΑΛΚΟΣ".

Α. ΘΕΟΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Αντ/ρχης Πυρ/κού
ΕΠΙΤΕΛΑΡΧΗΣ

Τ.Σ.Υ.
Δ. ΚΑΡΤΣΩΝΑΣ
Αντ/ρχης Πεζικού
Δντής Α1

ΣΥΝΟΠΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Επί των εξαχθέντων συμπερασμάτων Επιχειρήσεως "ΧΑΛΚΟΣ"

1.- ΓΕΝΙΚΑ

Διεξήχθη την 2αν Αυγούστου 1949 υπό του 603 Τάγματος της 53ης Ταξιαρχίας καταλήψεως του Αντικειμενικού Σκοπού τη υποστηρίξει και προστασία ομοίως των δύο όπλων βάσει ωρικού προγράμματος.

2.- ΔΡΑΣΙΣ ΟΠΛΩΝ

α) Πεζικόν
Επέδειξεν ορμητικότητα και καλήν εκπαίδευσιν.

β) Οι Αντιαρματικοί Εκτοξευταί.
Εχρησιμοποιήθησαν εις μικράν κλίμακα μη δοθέντος χρόνου προς τούτο, καθ' όσον μετά την προπαρασκευήν το Πεζικόν εξεμεταλεύθη αμέσως τα αποτελέσματά τους.

γ) Πυροβολικόν
Υποστήριξις αρίστη. Αι συγκεντρώσεις αι επιτευχθείσαι επί διαφόρων εχθρικών περιοχών ευκολόταται.

δ) Αεροπορία.
(ι) Βομβαρδισμού.
Έσχεν αρκούντως θετικά αποτελέσματα. Αι βόμβαι ήσαν καταστρεπτικαί επί των εχθρικών πολυβολείων διότι απεδιωργάνωσαν ταύτα ή τα εξουδετέρωναν διά προσχώσεως και καλύψεως των θυρίδων διά χωμάτων.

Αι εμπρηστικαί βόμβαι εξουδετέρωναν εις ακτίνα αρκετών μέτρων τους συμμορίτας λόγω υψηλής θερμότητος και τρία πολυβολεία επί 25 εν όλω εκάησαν. Επίσης αι βόμβαι αύται επέφερον σχετικήν ασφυξίαν, αναγκάζουσαι τον προσβαλλόμενον να φεύγη εκ της θέσεώς του.

Δεν είναι δυνατόν να καθορισθή επακριβώς και κεχωρισμένως πόσα εκ των πολυβολείων κατέστρεψε η Αεροπορία και πόσα το Πυροβολικόν, πάντως η Αεροπορία έσχεν επ' αυτών καταστρεπτικά αποτελέσματα, ιδία με τας βόμβας επιβραδύσεως 7" της ώρας.

(ιι) Διώξεως.

Αι Ρουκέται ήσαν λίαν ακριβείς και επροξένουν σοβαράς φθοράς εις το πολυβολεία.

Οι πολυβολισμοί των αεροπλάνων και φθοράς επροξένουν εις τον εχθρόν και επέδρων επί του ηθικού του.

(ιιι) Παρατηρήσεως.

Ο συντονισμός και η κατάδειξις των στόχων υπό των ΧΑΡΒΑΤ υπήρξε καλός.

ε) Διαβιβάσεις

Πολύ καλή η επικοινωνία διά Ρ/Τ. Η τηλεφωνική επικοινωνία εδυσχερένετο εξ αδιαφορίας του προσωπικού. Τελικώς απεκόπη υπό του εχθρικού βομβαρδισμού.

3.- ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΟΠΛΩΝ

Πολύ καλή, βάσει προηγουμένης συνεργασίας και πλήρους προπαρασκευής των λεπτομερειών.

Η προπαρασκευή Πυρ/κού, Αεροπορίας, η εξόρμησις του Πεζικού και η υποστήριξίς του υπό του Πυρ/κού και Αεροπορίας, ως και η υποστήριξις της εγκαταστάσεώς του, εγένετο κατά τρόπον υποδειγματικόν.

4.- ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΙΣ ΠΥΡΩΝ ΠΥΡ/ΚΟΥ - ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΕΖΙΚΟΥ

Πολύ καλή, πλην μιας περιπτώσεως καθ' ήν μερικαί αντιστάσεις μη εξουδετερωθείσαι υπό του πυρός των όπλων υποστηρίξεως, ημπόδισαν το φίλιον Πεζικόν να εκμεταλλευθή πλήρως το αποτέλεσμα των πυρών και ούτω ηναγκάσθη το Πεζικόν να διεξαγάγη αγώνα διά χειροβομβίδων εκ του συστάδην.

5.- ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΑΙ

α) Άπαντα τα πολυβολεία, περί τα 25 περίπου, διεταράχθησαν και αι θυρίδες επροσχώθησαν. Τρία εξ αυτών εκάησαν υπό των εμπρηστικών βομβών της Αεροπορίας και τα πλείστα κατεστράφησαν.

β) Τα εχθρικά ναρκοπέδια υπέστησαν σχετικήν εξουδετέρωσιν υπό του φιλίου βομβαρδισμού.

γ) Ομοίως και τα συρματοπλέγματα είχον αρκετά διανοιχθή.

δ) Η χρησιμοποίησις των δύο Ορειβατικών Πυροβόλων διά την, επί θυρίδων των εχθρικών πολυβολείων, ευθύφορον βολήν, υπήρξεν επιτυχής και αποτελεσματική. Έδρασαν μετά την προπαρασκευήν Πυρ/κού.

Η χρησιμοποίησίς των ενδείκνυται εις παρομοίας περιπτώσεις μέχρι της αποστάσεως των 1500 μέτρων και εν ανάγκη των 1700 μέτρων.

ε) Η χρήσις των κρανών έσωσε από βέβαιον θάνατον, κατά την γνώμην του Ιατρού, ένα Αξ/κόν και δύο οπλίτας. Καίτοι διετρήθησαν υπό θραυσμάτων τα κράνη, ούτοι ετραυματίσθησαν μόνον ελαφρώς.-

ΘΕΜ. ΚΕΤΣΕΑΣ
ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ - ΜΕΡΑΡΧΟΣ

37

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
Τ.Σ./Α΄ΣΣ/Α1
Α.Π.Φ.7/39/ΤΣ
ΣΤΓ 919/4-8-49

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΧΘΕΝΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ "Χ Α Λ Κ Ο Σ" (2.8.49)

1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ Ιης ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ

Η αποστολή της Μεραρχίας ήτο να επιτεθή διά Τμημάτων της 53ης Ταξ/χίας και να καταλάβη την ισχυρώς οργανωμένην τοποθεσίαν του εχθρού υψ.1425 (Ν.170373).

2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

Το υψ. 1425 απετέλει ισχυρώς οργανωμένην τοποθεσίαν περιέχουσαν είκοσι πέντε περίπου ισχυρά πολυβολεία προστατευόμενα υπό πυκνού ναρκοπεδίου, εις απόστασιν περίπου 100μ. προ των πολυβολείων και σχετικώς ισχυρού συρματοπλέγματος.

Επί του υψώματος ημύνετο ΚΣ Λόχος ενισχυμένος με μίαν εισέτι διμοιρίαν πεζικού και διμοιρίαν μηχανημάτων. Επροστατεύετο δε υπό πλείστων οργάνων πυρός εκ γειτονικών εχθρικών τοποθεσιών.

Το ύψωμα τούτο ευρίσκεται επί των συνόρων παρέχουν δύο κυρίας προσβάσεις. Μίαν κατά μήκος των συνόρων και μίαν από ΝΔ κατευθύνσεως.

Το ύψωμα τούτο προστατεύετο υπό των εγγύς γειτονικών ισχυρών εχθρικών τοποθεσιών ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ και των επί των συνόρων δυτικώτερον τούτου υψωμάτων.

3. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΕΠΙΘΕΣΕΩΣ

Εμελετήθη και προπαρασκευάσθη πλήρες σχέδιον ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ και ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΩΣ της επιθέσεως περιλαμβάνον τα κάτωθι:

α) ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ

Από 0530 ώρας, μέχρι 06.00 προπαρασκευή πυροβολικού διά τριών Μοιρών μείον Ουλαμός Πεδινού Πυρ/κού, δύο Μοιρών Ορειβατικού, πυρ/κού μείον Πυρ/χία και μιας Πυρ/χίας Μέσου Πυρ/κού.

Το πλείστον του πυρ/κού τούτου προεβλέπετο να δράση επ' αυτού τούτου του υψ. 1425, μέρος τούτου ως αντιπυροβολικόν πυρ/κόν προστασίας κατά παρατηρητηρίων και οργάνων πυρός του εχθρού εις τας γειτονικάς εχθρικάς τοποθεσίας ΨΩΡΙΑΡΙΚΑ-ΠΑΠΟΥΛΗ ή και σημειουμένων εχθρικών οργάνων πυρός υπό της Αεροπορίας παρατηρήσεως και επιγείων παρατηρητηρίων.

Διά δύο Ορειβ. Πυρ/λων άμεσος βολή κατά πολυβολείων.

Είχον προβληθή φραγμοί πυρ/κού και βολαί αμέσως διά την φάσιν της εδραιώσεως.

β) ΟΛΜΟΙ

Οκτώ όλμοι 81 χιλ. επί της βάσεως πυρός εις απόστασιν 1500 μ. από του υψ.1425 διά συμμετοχήν εις την προπαρασκευήν του πυρ/κού και μετέπειτα υποστήριξιν.

γ) ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

Δύο βομβαρδιστικά ΝΤΑΚΟΤΑ διά βομβών 500 λιβρών από 05.45-06.00 ώρας και ιδία περί το τέλος της προπαρασκευής του Πυρ/κού.
- Έξ ΣΠΙΤΣ από 06.00 μέχρι 06.15 ώρας προσβολή του υψ. 1425 διά βομβών των 250 λιβρών.
- Έξ ΣΠΙΤΣ από 06.15-06.30 προσβολή του υψ.1425 διά ρουκεττών.
- Έξ ΣΠΙΤΣ από 06.30 προσβολή του υψ.1425 διά εμπρηστικών βομβών και εν συνεχεία διά πυροβόλων και πολ/λων και μέχρι προσεγγίσεως του πεζικού εις απόστασιν 50μ. από των πολυβολείων.

δ) ΠΕΖΙΚΟΝ

Η Βάσις εξορμήσεως του Πεζικού καθωρίσθη εις απόστασιν 1200μ. από του υψ.1425 λόγω διαμορφώσεως του εδάφους.
Προεβλέφθη κίνησις του Πεζικού από της βάσεως εξορμήσεως κατά τον βομβαρδισμόν υπό των ΝΤΑΚΟΤΑ με όριον ασφαλείας 500μ. Εν συνεχεία το Πεζικόν θα προχώρη ώστε με την βολήν των εμπρηστικών βομβών να ευρεθή εις απόστασιν 100μ. από των εχθρικών οργανώσεων και άμα τη ρίψει των εμπρηστικών θα εξώρμα εις την Έφοδον υποστηριζόμενον εν συνεχεία υπό περιϊπταμένων αεροπλάνων διά βυθίσεων και πολυβολισμών.

4. ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ

α) ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ

Εξεπλήρωσε λίαν ικανοποιητικώς εν χρόνω απάσας τας ανατεθείσας αυτώ αποστολάς βολής επί του υψ. 1425 κατά την διάθεσιν της προπαρασκευής.
Δεν ήτο πλήρης η προστασία του Πεζικού κατά την άνοδόν του επί της κορυφής του υψώματος καθότι όργανα πυρός του εχθρού εκ των γειτονικών τοποθεσιών έβαλλον ανενοχλήτως επί του υψ. 1425.
Τα Ορειβατικά πυροβόλα τα προοριζόμενα δι' άμεσον κατά των πολυβολείων βολών εξετέλεσαν λίαν ικανοποιητικώς την αποστολήν των.

β) ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

Ο βομβαρδισμός διά των ΝΤΑΚΟΤΑ εξετελέσθη ως προεβλέπετο.
Η δράσις των ΣΠΙΤΣ εν χρόνω παρουσίασεν κενόν μιας μικράς χρονικής περιόδου και ηναγκάσθη ούτω ο ΔΑΥ να χρησιμοποιήση συμπληρωματικώς έτερον σμήνος αεροπλάνων διά την κάλυψιν του κενού τούτου. Κατά τα λοιπά άπασαι αι αποστολαί της Αεροπορίας εξεπληρώθησαν ως προεβλέφθησαν .

γ) ΠΕΖΙΚΟΝ

Το Πεζικόν εξεμεταλλεύθη την δράσιν της Αεροπορίας ως προεβλέφθη πλην όμως κατά την βολήν των εμπρηστικών βομβών ευρέθη εις απόστασιν 200 περίπου μέτρων από των επί της κορυφής του υψ. 1425 πολυβολείων, εκμεταλλευθέν εν συνεχεία τα πυρά πυροβόλων και πολ/λων των αεροπλάνων.

5. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

α) ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ

Εβλήθησαν περίπου 3500 βλήματα πυρ/κού πεδινού, ορειβατικού και μέσου.
Δεν είναι δυνατόν να διακρίνη τις ακριβώς ποίαι ζημίαι προξενήθησαν εις τα πολυβολεία υπό του πυρ/κού και ποίαι υπό της Αεροπορίας.

ι) Διά της προπαρασκευής υπό του Πυρ/κού και της Αεροπορίας και τα 25 πολυβολεία υπέστησαν σοβαροτάτας φθοράς και αι θυρίδες επροσχώθησαν, καταστάντα τελικώς άνευ αξίας διά τους υπερασπιστάς των.

ιι) Τα εχθρικά ναρκοπέδια υπέστησαν σημαντικήν εξουδετέρωσιν υπό του Πυρ/κού και της Αεροπορίας ομοίως και τα συρματοπλέγματα είχον αρκετά διανοιχθή.

ιιι) Η χρησιμοποίησις των δύο Ορειβατικών πυροβόλων διά την προσβολήν των θυρίδων των πολυβολείων, δι' ευθυβόλου βολής, υπήρξεν επιτυχής και αποτελεσματική. Έδρασαν μετά την προπαρασκευήν πυρ/κού. Η χρησιμοποίησίς των ενδείκνυται μέχρι της αποστάσεως των 1500Μ. και εν ανάγκη των 1700Μ.

β) ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

ι) Αι πλείσται των καταστροφών των πολυβολείων οφείλονται εις τας βόμβας των αεροπλάνων, αίτινες εβλήθησαν συγκεντρωτικώς και επί περιωρισμένης εκτάσεως και εντός μικρού χρονικού διαστήματος.

Αι εμπρηστικαί βόμβαι εξουδετέρωναν εις ακτίνα αρκετών μέτρων τους συμμορίτας λόγω υψιλής θερμότητος και τρία πολυβολεία επί 25 εν όλω εκάησαν. Εμμέσως αι βόμβαι αύται επέφερον σχετικήν ασφυξίαν, αναγκάζουσαν τον προσβαλλόμενον να εγκαταλείψη την θέσιν του.

Μεγαλυτέρας καταστροφάς επί των πολυβολείων επέφερον αι βόμβαι μετ' επιβραδύνσεως 7´´ της ώρας.

ιι) Αι ρουκέτται ήσαν λίαν ακριβείς και επροξένουν σοβαράς φθοράς βαλλόμεναι κατά δέσμας επί των πολυβολείων. Οι πολυβολισμοί των αεροπλάνων και φθοράς επροξένουν εις τον εχθρόν και επέδρουν επί του ηθικού του.

ιιι) Ο συντονισμός και η καταδίωξις των στόχων υπό των ΧΑΡΒΑΡΤ υπήρξε καλός.

γ) ΠΕΖΙΚΟΝ

Το Πεζικόν εξεμεταλλεύθη λίαν ικανοποιητικώς τα πυρά των Όπλων υποστηρίξεως. Επροχώρησε εγγύτατα των εκρήξεων βομβών και βλημάτων πυρ/κού, πλην μικράς βραδύτητος περί το τέρμα της προχωρήσεώς του.

Τελικώς διεξήγαγε σοβαρόν αγώνα κατά των εναπομεινάντων εκ της προπαρασκευής Πυρ/κού και Αεροπορίας τριών Πολυβολείων, άτινα τελικώς εξουδετέρωσε διά μπαζούκας και χειροβομβίδων.

Ο Διοικητής του Τάγματος ετέθη επί κεφαλής της πρώτης διμοιρίας παρασυρόμενος από την γενναιότητά του, μη διατηρών ούτω πλήρη έλεγχον επί των Λόχων του.

δ) ΔΙΑΒΙΒΑΣΕΙΣ

Πολύ καλή η επικοινωνία διά Ρ/Τ. Η τηλεφωνική επικοινωνία εδυσχερένετο λόγω εχθρικού βομβαρδισμού. Τελικώς απεκόπη.

ε) ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΟΠΛΩΝ

Πολύ καλή, βάσει προηγουμένης συνεργασίας και πλήρης προπαρασκευής των λεπτομερειών.

Η προπαρασκευή Πυρ/κού, Αεροπορίας, η εξόρμησις του Πεζικού και η υποστήριξίς του υπό του Πυρ/κού και Αεροπορίας, ως και η υποστήριξις της εδραιώσεώς του, εγένετο κατά τρόπον ικανοποιητικόν.

6. ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ.

α) Κατά την διάρκειαν της προπαρασκευής υπό του Πυρ/κού και της Αεροπορίας, λόγω του συγκεντρωτικού επί του 1425 πυρός, ουδεμία αντίδρασις εκ μέρους του εχθρού.

β) Μετά την διακοπή της Αεροπορικής υποστηρίξεως ο εχθρός αντέδρασεν διά των αυτομάτων όπλων και μικρού διαμετρήματος όλμων εκ των τριών εναπομεινάντων πολυβολείων.

γ) Κατά την άνοδον του Πεζικού επί του υψώματος και ιδία όταν, λόγω εγγύτητός του, διεκόπη η υποστήριξις Πυρ/κού και Αεροπορίας, ο εχθρός έβαλλε δραστικώς διά πυρ/κού και όλμων εκ γειτονικών τοποθεσιών εγγύς του υψ. 1425. Όλας αυτάς τας τοποθεσίας το Πυρ/κόν και η Αεροπορία δεν κατώρθωσαν να εξουδετερώσωσιν εξ ολοκλήρου. Ίσως διότι δεν είχε μελετηθή εξ ολοκλήρου και λεπτομερώς το πρόβλημα τούτο της προστασίας.

δ) Τα εχθρικά ναρκοπέδια δεν ελειτούργησαν λόγω σοβαρών ζημιών προξενηθεισών εις ταύτα κατά την προπαρασκευήν πυρ/κού και Αεροπορίας και διότι οι στρατιώται εβάδιζον διά των οπών των διανοιγησών υπό των βλημάτων Πυρ/κού και βομβών των αεροπλάνων, ως διετάχθησαν.

ε) Ο εχθρός επεχείρησε δύο αντεπιθέσεις. Την μίαν κατά την άνοδον του ημετέρου Πεζικού επί του υψ.1425, αποδιοργανωθείσαν διά των ιδίων μέσων του Πεζικού και την ετέραν ευθύς άμα τη ανόδω του Πεζικού επί του υψώματος 1425, εκ του αμέσως ΔΥΤ. τούτου Ανωνύμου Αύτη απεδιοργανώθη τελείως διά των βολών ανασχέσεως του Πυρ/κού και της επεμβάσεως της Αεροπορίας.

7. ΑΠΩΛΕΙΑΙ

α) Ε χ θ ρ ο ύ
Νεκροί 36
Συλληφθέντες 15
Τραυματίαι αγν. αριθμού φαίνεται ότι ήσαν πολλοί διακομισθέντες .
Οι πλείστοι των νεκρών ευρέθησαν υπό τα συντριβέντα πολυβολεία.

β) Η μ ε τ έ ρ ω ν
Νεκρός ο Υποδιοικητής του Τάγματος Ταγ/ρχης ΧΡΗΣΤΙΑΣ.
Νεκροί οπλίται εν συνόλω 13
Τραυματίαι Αξιωματικοί 5
-//- οπλίται 49, οι πλείστοι ελαφρώς.
Οι πλείστοι των τραυματισμών οφείλονται εις θραύσματα βλημάτων όλμων βαλλομένων εκ γειτονικών τοποθεσιών.

8. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

α) ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ

Δεν επετεύχθη η πλήρης προστασία του Πεζικού εκ των οργάνων πυρός του εχθρού των τοποθετημένων εις τας γειτονικάς προς το υψ. 1425 τοποθεσίας. Τούτο οφείλεται εις το ότι το μελετηθέν πρόγραμμα βολών προστασίας δεν εξεπληρώθη πλήρως, αποδοθείσης ιδιαιτέρως σημασίας εις το πρόγραμμα προπαρασκευής και ανασχέσεως δι’ αποδιοργάνωσιν εχθρικών αντεπιθέσεων.

Εις την έλλειψιν ταύτην οφείλονται και οι πολλοί τραυματισμοί εκ των όλμων του εχθρού.

β) ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

ι) Η Αεροπορία ομοίως, ελλείψει επαρκών αεροσκαφών δεν ηδυνήθη να εξασφαλίση πλήρη προστασίαν, ως ανωτέρω αναφέρεται και διά το Πυρ/κόν.

ιι) Η υποστήριξις της Αεροπορίας δεν εσυνεχίσθη και κατά τον αγώνα του Πεζικού εις το εσωτερικόν της τοποθεσίας λόγω της εγγύτητος του Πεζικού. Ηδύνατο όμως διά μερικάς θέσεις του εχθρού να συνεχισθή διά καταδείξεως των στόχων υπό του Πεζικού.

γ) ΠΕΖΙΚΟΝ

ι) Ο Διοικητής του Τάγματος παρασυρόμενος από το νεαρόν της ηλικίας του και την γενναιότητά του ετέθη επί κεφαλής των πρώτων τμημάτων απωλέσας ούτω εν μέρει τον έλεγχον επί των υπολοίπων Λόχων του Τάγματος του μέχρι σημείου να ζητά από τον Διοικητήν της Ταξ/χίας να του προωθήση τα Τμήματα 2ου κλιμακίου.

ιι) Παρουσιάσθη ανετοιμότης του Πεζικού ίνα εκμεταλλευθή επικαίρως τα αποτελέσματα των βολών προπαρασκευής Πυρ/κού και Αεροπορίας.

δ) ΑΝΤΙΔΡΑΣΙΣ ΑΛΒΑΝΩΝ

ι) Λόγω υπάρξεως ΚΣ πολυβολείων εγγύς μεθορίου αλλά εντός ΑΛΒΑΝΙΚΟΥ εδάφους παρέστη ανάγκη καταληφθή υψ. 1309 (Ν.176380) 06.30 ώραν προς κάλυψιν πλευρού κινουμένων ημετέρων Τμημάτων κατά υψ. 1425.

ιι) Μικρόν ΑΛΒΑΝΙΚΟΝ φυλάκιον υψ. 1309 έβαλλε μίαν ριπήν και συνεπτύχθη προς υψ.1218 (Ν.1838).

ιιι) Μέχρι 10.30 ώρας καθ' ην ολοκληρώθη υψ.1425 ουδεμία αντίδρασις ΑΛΒΑΝΩΝ ή ΚΣ εξ ΑΛΒΑΝΙΚΟΥ εδάφους εξεδηλώθη.

ιυ) Μετά κατάληψιν υψ.1425 το επί 1300 ημέτερον Τμήμα ήρχισε αποχωρούν προς 1425. Κατά την κίνησιν ημετέρων διαρκέσασαν μέχρι 16.30 ώρας εβάλλοντο εκ του υψ.1218 όπερ κατείχον οι εκ του 1309 συμπτυχθέντες ΑΛΒΑΝΟΙ.

υ) ΑΛΒΑΝΟΙ από 12.00 ώραν συνεκέντρωσαν ΒΙΝΤΕΧΟΒΑΝ δύναμιν 40 περίπου η οποία αφ' ενός ενίσχυσε 1218, αφ' ετέρου κατέλαβε την 19.00 ώραν υψ.1309 και παλαιόν ΑΛΒΑΝΙΚΟΝ φυλάκιον Βορείως υψ. 1425.

υι) Νύκτα 3 προς 4 Αυγούστου αντεπίθεσις ΚΣ εξεδηλώθη εξ ΑΛΒΑΝΙΚΟΥ εδάφους κατά 1425 αποκρουσθείσα. Εις τα συρματοπλέγματα ευρέθησαν 7 νεκροί ΚΣ.

υιι) 4 Αυγούστου ΑΛΒΑΝΟΙ εκανόνιζαν βολήν αμέσως Νοτίως υψ. 1309 και αμέσως Βορείως υψ. 1425 προφανώς φοβούμενοι ημετέρων ενέργειαν.

υιιι) Συμπερασματικώς οι ΑΛΒΑΝΟΙ παρέχουν κάθε διευκόλυνσιν εις τους ΚΣ και τους επιτρέπουν να κινούνται επί του εδάφους ιδία την νύκτα. Κατά των ημετέρων βάλλουν εφ' όσον κινούνται εγγύς μεθορίου επί του εδάφους των.

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

α) Οι συμμορίται ημύνθησαν επί των υποληφθησών της προπαρασκευής οργανώσεων.

β) Η συγκεντρωτική χρησιμοποίησις των μέσων υποστηρίξεως επί χρόνον ανάλογον της εκτάσεως και ισχύος των εχθρικών οργανώσεων, δύναται να εξαρθρώση την αμυντικήν τοποθεσίαν, εις τρόπον ώστε να δύναται το Πεζικόν να διεισδύση εντός ταύτης και αναλάβη την εκκαθάρισιν και πραγματοποίηση την κατάληψιν. Κατά την περίοδον ταύτην θα παραστή ανάγκη συνεχείας της υποστηρίξεώς του υπό της Αεροπορίας διά ρουκετών και πολυβολισμών.

γ) Από του πέρατος της προπαρασκευής και αφ' ης το Πεζικόν εξορμά εις την έφοδον άπαντα τα εχθρικά παρατηρητήρια και όργανα πυρός ευρισκόμενα εκτός της προσβαλομένης τοποθεσίας και διευθύνοντα πυρά κατά του επιτιθεμένου Πεζικού πρέπει να διατελώσιν εν εξουδετερώσει. Είναι έργον του Πυρ/κού κυρίως και της Αεροπορίας δευτερευόντος.

δ) Αφ' ης η ολοκλήρωσις του αντικ. σκοπού φαίνεται επικειμένη άπαντα τα διά την εδραίωσιν προβλεπόμενα μέτρα πρέπει να λαμβάνωνται ταχέως και σχέδιον βολών ανασχέσεως δέον να ή έτοιμον να εκτελεσθή εις πρώτην αίτησιν Πεζικού η πληροφορίαν αεροπλάνου επιτηρήσεως.

ε) Η μή πλήρης εκμετάλλευσις υπό του Πεζικού των βολών Πυρ/κού και Αεροπορίας αυξάνει τας απωλείας και αφήνει να διαφεύγωσιν αι κατάλληλοι ευκαιρίαι προχωρήσεως και καταλήψεως των εχθρικών αντιστάσεων. Είναι ζήτημα εκπαιδεύσεως και επεμβάσεως των μικρών ηγητόρων, ώστε τα Τμήματα να προσκολώνται εις τα πυρά υποστηρίξεως.

στ) Πρέπει ιδιαιτέρως να τονισθή ότι η διάσπασις ισχυρώς ωχυρομένης θέσεως απαιτεί σοβαράν προπαρασκευήν Πυρ/κού και Αεροπορίας με αφθονίαν βλημάτων και με απωλείας πάντοτε σημαντικάς.

- Τοιαύτη διάθεσις μέσων πυρός επιφέρει πλήρη κλονισμόν των ΚΣ και είναι ανάγκη ευρείας εκμεταλλεύσεως.

- Προς τούτο απαιτούνται ισχυραί εφεδρείαι αι οποίαι υπερβαίνουσαι τα διαρρήξαντα την τοποθεσίαν Τμήματα να εκμεταλλευθώσιν εις μέγα βάθος την σύγχισιν αλλά και την αδυναμίαν των ΚΣ να μετακινήσωσιν εγκαίρως εφεδρείας προς την απειλουμένην κατεύθυνσιν.

- Αν δεν υπάρχουν σοβαραί εφεδρείαι οι ΚΣ συνέρχονται, δημιουργούν ετέραν αμυντικήν γραμμήν και απαιτείται νεά διάθεσις σοβαρών μέσων και νέαι απώλειαι διά την διάσπασίν των.

- Εκλογή συνεπώς μιας κυρίας κατευθύνσεως και τροφοδότησις ταύτης διά του μείζονος των μέσων και δυνάμεων προς επίτευξιν σημαντικού αποτελέσματος.

- Αν μετά διάσπασιν 1425 υπήρχε μία εφεδρική Ταξιαρχία θα ηδύνατο να εκμεταλλευθή εντός της ιδίας ημέρας μέχρι ΚΑΛΥΒΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ (Ν.1140) και πιθανόν ΚΟΥΡΙΑ (Ν.1037) και να επιφέρη πλήρη σύγχισιν των ΚΣ, με ελαχίστας δι' ημάς απωλείας και καταναλώσεως πυρ/κών.

ζ) Το κράνος θα ελαττώση τας απωλείας ιδίως από τους όλμους και πρέπει άπαντες να το φέρουν. Παρετηρήθη κράνος κυριολεκτικώς συντριβέν χωρίς να πάθη τίποτε ο στρατιώτης.

Θ.ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ
Αντιστράτηγος-Διοικητής

Το Γραφείον Α1
Τ.Σ.Υ.

<u>ΠΑΡΑΛΗΠΤΑΙ</u>

Ι Μεραρχία	αντ.	14
VIII -//-	-//-	14
77 Ταξ/ρχία	-//-	8
72 -//-	-//-	4
Β΄ΣΣ	-//-	20
Γ΄ΣΣ	-//-	20
ΣΗΔΜ	-//-	3
ΓΕΣ	-//-	6
ΑΔΑ	-//-	6

Α΄ΣΣ/Α1-Α2-Α8
Α9-Α10-Ε.Α.

38

ΣΗΜΑ

ΑΠΟ : ΣΗΔΜ/Α1 03/400

ΠΡΟΣ : ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΝ/ ΓΕΣ

ΚΟΙΝ : ΤΣ/ Α΄ΣΣ-ΣΚΕ-Γ΄ΣΣ.
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. : ΑΠ 25430

Ευρίσκομαι μεσημβρίαν σήμερον ΣΔ 77 Ταξιαρχίας. Εξακριβούται ότι νύκτα 1 Αυγούστου διήλθον διά ΜΑΡΔΙΤΣΑ - ΖΟΥΖΟΥΛΙΩΤΙΚΟ 120 οργανωμένοι ΚΣ πλείονες τούτων στελέχη με πρόθεσιν ανασυγκροτήσεως Μεραρχίας ΑΓΡΑΦΑ. Διοικητής λοχαγός ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΥ παρηκολούθη ευθύς αμέσως με λήψιν καταλλήλων μέτρων. Κατά 1300 ώραν 2-8-49 συμμοριακόν τούτο σώμα εντοπισθέν ΛΥΚΟΠΕΡΑΣΜΑ παρά 618 ΤΠ και τμημάτων VIII Συντάγματος εξολοθρεύθη. Πέρας μάχης 1800 ώραν απολογισμός νεκροί εξακριβωθέντες 60 αιχμάλωτοι 55 μεταξύ των οποίων ΜΠΑΝΤΕΚΟΣ 8 έμφορτα κτήνη με οπλισμόν ΜΠΡΕΝ - ΣΤΑΓΕΡ 2 ασυρμάτους. ΥΠΟΛΟΙΠΟΜΕΝΟΙ 5 αναζητούνται αν εκάησαν (δάσος), αμφιβολία διαφυγή. 55 αιχμάλωτοι μαζί και ΜΠΑΝΤΕΚΟΣ τραυματίας έφθασαν σήμερον ΣΔ 77 Ταξιαρχίας ώραν 18 και νεκροί ΕΝΤΑΦΙΑΣΘΗ-ΣΟΝΤΑΙ ΛΥΚΟΠΕΡΑΣΜΑ. Πρωτείνω απονεμηθώσι ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ ΦΟΙΝΙΚΟΣ μετά ΞΙΦΟΥΣ διοκητού 77 Ταξιαρχίας ΣΕΙΡΑΔΑΚΗΝ και ΧΡΥΣΟΥΝ ΦΟΙΝΙΚΟΣ μετά ΞΙΦΩΝ και διοικητού 618 ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. Παρούσα κοινοποιείται ταυτοχρόνως αντιστράτηγον Α΄ΣΣ.

Παρακαλούμενος εκφέρει γνώμην του.

ΒΕΝΤΗΡΗΣ

39

ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ
ΧΙ ΜΕΡΑΡΧΙΑ Α/Α αντιτύπου 1
ΔΙΑΤΑΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ.1 Αριθ. Α.Α.Π. 45/5/8
(ΟΥΔΕΜΙΑ αλλαγή εκ των προφορικών Δ/γών) Σ.Τ.Γ. 914 τη 6-8-49

ΧΑΡΤΑΙ:
1:50.000 } ΦΛΩΡΙΝΑ
} ΚΑΣΤΟΡΙΑ
} ΑΓ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ
} ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

1. Εχθρός

(α) Κατάστασις, δύναμις, διάταξις, τοποθεσίαι, Συγκοινωνίαι κ.λ.π. ως το Δελτίον Πληροφοριών της ΧΙ Μεραρχίας υπ' αριθ. 139/3/25 της 6 Αυγούστου 1949.

(β) Οχυρώσεις ως Σχεδιάγραμμα "Π".

(γ) Δυνατότητες: Ο εχθρός φαίνεται αποφασισμένος όπως αμυνθή επί ΒΙΤΣΙ όπου διαθέτει νυν, κατά τας υπαρχούσας πληροφορίας, δύναμιν 6-7 Ταξιαρχιών και είναι ισχυρώς και κατά βάθος οργανωμένος.

2. Φίλιαι Δυνάμεις

(α) Το ΒΣΣ επιτίθεται με σκοπόν την κατάληψιν της εχθρικής αμυντικής τοποθεσίας ΒΙΤΣΙ και καταστροφήν των εν αυτή Κ.Σ. δυνάμεων.

(β) Οργανικαί Δυνάμεις:
Αι Δυνάμεις της Μεραρχίας πλην 32 Ταξιαρχίας και 780 ΜΛΜ.

(γ) Συπληρωματικαί Δυνάμεις:
Υπό Διοίκησιν: 765 ΛΟΜ (Κλιμάκιον 80 κτηνών)
ΦΛΩΡΙΝΑΝ από 7-8-49.
Διμοιρία 759 ΛΟΜ (ΙΙ Μεραρχίας)
ΦΛΩΡΙΝΑΝ 772 ΜΛΜ (ΙΙ Μεραρχίας).
242 ΧΜΕ - ΦΛΩΡΙΝΑΝ από 6-8-49.
Προς άμεσον Υποστήριξιν: 142 ΜΟΠ από Χ+Ι ημέρας
Διοίκησις και Διμοιρία Α/Τ 75 χιλ. μετά
κατάληψιν ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ - υψ. 1685.
Προς Υποστήριξιν: Ολόκληρον το Πυρ/κόν του Σ.Στρατού και της Χ+Ι ημέρας εφ' όσον ανάγκαι της ΙΙΙ Μεραρχίας επιτρέψωσι τούτο.-

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ

3. (α) Υπερβαίνουσα τας Μονάδας της ΙΙ Μεραρχίας ΔΕΡΒΕΝ - ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ και ενεργούσα διά του συνόλου των δυνάμεών της εν τη κατευθύνσει ΠΟΛΕΝΑΤΑ - ΛΕΣΙΤΖ αμέσως όπισθεν των Μονάδων της ΙΙΙ Μεραρχίας θα προβή δι' αποφασιστικής και τολμηράς ενεργείας εις την ταχείαν κατάληψιν του αντικειμενικού σκοπού ΛΕΣΙΤΣ - ΤΣΟΥΚΑ εκκαθαρίζουσα πάσαν ενδιάμεσον εχθρικήν αντίστασιν.-

(β) Καλυπτομένη δεξιά εκ περιοχής ΒΙΓΛΑΣ ΛΟΥΤΣΑΣ - ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΕΦΑΛΙ (εις περίπτωσιν μη καταλήψεως τούτων υπό ΙΙας Μεραρχίας). Θα ενεργήση άνευ απωλείας χρόνου και από κοινού μετά της Χ Μεραρχίας αμέσως όπισθεν Μονάδων ΙΙΙ Μεραρχίας εν τη κατευθύνσει ΛΕΣΙΤΣ - ΜΙΣΟΔΑΓΙΣΤΑ - ΠΡΕΒΟΛ - ΛΑΙΜΟΣ ίνα γίνη αρχικώς το ταχύτερον κυρία του δεξιού των προς ΒΑΡΜΠΑΝ κινουμένων δυνάμεων της Χ Μεραρχίας και εν συνεχεία ΛΑΙΜΟΥ προς αποκοπήν της οδού διαφυγής προς ΑΛΒΑΝΙΑΝ των εχθρικών δυνάμεων περιοχής ΒΙΓΛΑ ΛΟΥΤΣΑ - ΒΑΡΝΟΥΣ.
Αι απαιτήσεις καλύψεως ή ενισχύσεως της προς ΒΑΡΜΠΑΝ ενεργείας της Χ Μεραρχίας αποτελούσι πρωτεύουσαν υποχρέωσιν της ΧΙ Μεραρχίας.

(γ) Εκκαθάρισις από κοινού μετά της ΙΙ Μεραρχίας της περιοχής ΒΙΓΛΑ ΛΟΥΤΣΑΣ - ΒΑΡΝΟΥΣ.

4. <u>ΟΡΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΜΕΡΑΡΧΙΩΝ</u>

(α) <u>ΙΙ και ΧΙ Μεραρχιών</u>:

ΔΕΡΒΕΝ (Ν.5365) - ΤΡΙΒΟΥΝΟΝ (Ν.5165) - ΓΚΟΛΙΝΑΤΑ (Ν.4865) υψοδ. 1605 (Ν.460657) άπαντα ΝΑΙ εις ΙΙ Μεραρχίαν.

(β) <u>ΧΙ και Χ Μεραρχιών</u>:

ΡΟΤΟ (Ν.4756) ΝΑΙ εις Χ Μεραρχίαν - ΛΕΣΙΤΣ ΝΑΙ εις ΧΙ Μεραρχίαν - ΣΦΗΚΑ (Ν.377632) ΝΑΙ εις Χ Μεραρχίαν - ΜΙΚΡΟΛΙΜΝΗ (Ν.3567) ΝΑΙ εις ΧΙ Μεραρχίαν.

5. <u>ΠΡΟΘΕΣΙΣ</u>

(α) Διά ταχείας και τολμηράς νυκτερινής κινήσεως, κατάληψις ζωτικών σημείων επί του αντικειμενικού σκοπού ή το δυνατόν εγγύτερον τούτου, προς δημιουργίαν ευνοϊκών συνθηκών διά την ταχείαν και ολοκληρωτικήν κατάληψιν του Συγκροτήματος ΛΕΣΙΤΣ - ΤΣΟΥΚΑ.
- Μεγαλυτέρα δυνατή εκμετάλλευσις των ενεργειών του προηγηθησομένου Τάγματος ΙΙΙ Μεραρχίας.
- Επίτευξις στενού συνδέσμου μετά τμημάτων ΙΙ Μεραρχίας διά την κάλυψιν της ενεργείας εκ της κατευθύνσεως ΓΚΟΛΙΝΑΤΑΣ - ΒΙΓΛΑΣ ΛΟΥΤΣΑΣ.

(β) Μετά κατάληψιν τεθέντος α'. αντικειμενικού σκοπού άμεσος εκμετάλλευσις του δημιουργηθησομένου επί της εχθρικής τοποθεσίας ρήγματος, προς κάλυψιν ή υποβοήθησιν των ενεργειών των γειτονικών Μεραρχιών ιδία της αριστερά Χ Μεραρχίας διά την πλήρη εξάρθρωσιν της όλης εχθρικής διατάξεως.
- Εν συνεχεία ταχίστη και άνευ απωλείας χρόνου προώθησις εις περιοχήν ΛΑΙΜΟΥ διά τον αποκλεισμόν της διαφυγής των εχθρικών δυνάμεων προς ΑΛΒΑΝΙΑΝ.

ΜΕΘΟΔΟΣ

6. <u>Γενικαί Γραμμαί</u>

Η επίθεσις θα διεξαχθή εις δύο φάσεις:
(α) Φάσις Ιη: Νυκτερινή ενέργεια διά κατάληψιν αντικειμενικών σκοπών ΛΕΣΙΤΣ - ΤΣΟΥΚΑ εφ' όσον έχει ολοκληρωθή εντός του τελευταίου φω τός της Χ ημέρας η κατάληψις της ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ υπό τμημάτων της ΙΙ Μερ.

(β) Φάσις 2α: Συνέχισις της κινήσεως συμφώνως νεωτέρα ειδική Διαταγή Μεραρχίας.

ΦΑΣΙΣ Ι

7. <u>Συνθηματική λέξις:</u> ΕΜΠΡΟΣ

8. <u>Συγκρότησις:</u>

<u>ΔΕΞΙΑ:</u> 33 Ταξιαρχία (μείον Τάγμα)
Υπό Διοίκησιν: Τρεις ομάδες Α/Αρματικών Εκτοξευτών.
<u>ΑΡΙΣΤΕΡΑ:</u> 31 Ταξιαρχία.
Υπό Διοίκησιν: Τρεις Ομάδες Α/Αρματικών Εκτοξευτών.
Προς άμεσον υποστήριξιν: Διοίκησις και Διμοιρία
Α/Αρματικών 75 χιλ. μετά
κατάληψιν ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ.
<u>ΕΦΕΔΡΕΙΑ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ:</u> 519 Τάγμα.

9. <u>ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ</u>

(α) <u>33 Ταξιαρχία</u>

(ι) Υπερβαίνουσα κατά την διάρκειαν της νυκτός Χ/Χ+1 και ουχί βραδύτερον της 2400'ω. την υπό των τμημάτων της ΙΙ Μεραρχίας κατεχομένην γραμμήν μάχης περιοχής ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΩΝ να κινηθή κατάτον άξονα ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΑ - ΑΝΩ ΜΕΛΑΣ ΤΣΟΥΚΑ προς κατάληψιν υψ. 1679 ΤΣΟΥΚΑ.

(ιι) Διά Τάγματος μείον Διλοχίας κινουμένης ουχί εν διασπορά όπισθεν του Τάγματος Κυρίας προσπαθείας αρχικώς να καλύπτη τα ΝΩΤΑ τούτου και το δεξιόν πλευρόν του εκ της κατευθύνσεως υψ. 1546 ΓΚΟΛΙΝΑΤΑΣ και εν συνεχεία να έχη την δυνατότητα αποκρούσεως αντεπιθέσεων από υψ. 1807 προς υψ.1605 και κατά μήκος της προς ΤΣΟΥΚΑΝ αγούσης κορυφογραμμής.

(ιιι) Διά Διλοχίας κινουμένης όπισθεν και εγγύς του 639 Τάγματος της ΙΙΙ Μεραρχίας εν τη κατευθύνσει ΑΝΩ ΜΕΛΑΣ. Αντέρεισμα ΜΠΟΥΚΑΤΑ - υψ. 1554 να έχη την δυνατότητα να αναλάβη την εδραίωσιν υψ. 1554 καταληφθησομένου υπό του 639 Τάγματος ώστε να απελευθερωθή τούτο το ταχύτερον προς συνέχισιν και ολοκλήρωσιν της αποστολής του.

(β) <u>31 Ταξιαρχία</u>

(ι) Υπερβαίνουσα κατά την διάρκειαν της νυκτός της Χ/Χ+Ι ημέρας και ουχί βραδύτερον της 2300'ω. την υπό των τμημάτων της ΙΙ Μεραρχίας καταληφθησομένην μέχρι τελευταίου φωτός της Χ ημέρας περιοχήν ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ να κινηθή κατά τον άξονα ΠΟΛΕΝΑ ΤΑ - ΚΑΤΩ ΜΕΛΑΣ - ΛΕΣΙΤΣ προς κατάληψιν του τελευταίου τούτου.

(ιι) Διά δυνάμεως Διλοχίας κινηθησομένης κατά τον άξονα ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ - ΜΟΡΟ να εξασφαλίση τον σύνδεσμον μετά των τμημάτων των δεξιά ενεργούντων τμημάτων της 33 Ταξιαρχίας.

(ιιι) Να διατηρήση Τάγμα μείον Διλοχίαν ως εφεδρείαν της.

(γ) <u>Εφεδρεία Μεραρχίας</u>
Αρχικώς συγκεντρούμενον εις περιοχήν ΜΑΤΙΤΣΑ ΡΕΜΜΑ Ν(585-669) και εν συνεχεία μετακινούμενον τη Δ/γή της Μεραρχίας να είναι έτοιμον να επέμβη υπέρ εκατέρας των 31 και 33 Ταξιαρχιών.

10. <u>ΟΡΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΑΞΙΑΡΧΙΩΝ</u>
ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ - ΜΟΡΟ αμφότερα ΝΑΙ εις 31 Ταξιαρχίαν.

11. <u>Σημείον Συνδέσμου μεταξύ Ταξιαρχιών</u>
Ημιονική εις σημείον (Ν.447627).

12. <u>Περιοχαί Συγκεντρώσεως Μάχης (Π.Σ.Μ.)</u>
Διατίθενται ως ακολούθως:

(α) 31 ταξιαρχία - Περιοχή Χαραδρώσεων ΜΑΤΣΕΤΣ, χώρος ΒΟΡΕΙΩΣ ΔΕΡΒΕΝ κατά μήκος αντερείσματος προς υψ. 1695 εγγύς του δάσους και χώρος Β.Δ. ΛΙΟΥΤΑΤΟΥ δι' έκαστον των τριών Ταγμάτων της.

(β) 33 Ταξιαρχία - Περιοχή Β.Α. υψ. 1575 διά τα δύο Τάγματά της και χώρος περί την τοποθεσίαν ΜΑΤΙΤΣΑ ΡΕΜΜΑ (Ν.585669) διά το Εφεδρικόν Τάγμα.

13. Κίνησις προς περιοχάς Συγκεντρώσεως Μάχης:

Η κίνησις των τμημάτων Επιθέσεως προς τας Π.Σ.Μ. θα γίνη την νύκτα της Χ-Ι/Χ ημέρας.

Τα Τμήματα θα αχθώσι δι' αυτοκινήτων μέχρι περιοχής ΣΚΟΠΙΑΣ - ΠΕΡΑΣΜΑΤΟΣ ένθα θα αρχίσωσι αποβιβαζόμενα από 1800' ώρας της Χ-2 ημέρας.

Εκείθεν διατίθενται τα κάτωθι δρομολόγια:

(α) 31 Ταξιαρχία: Δρομολόγιον κατά μήκος της βαθείας γραμμής ΜΑΤΙΤΣΑ ρέμμα και το ορεινόν τοιούτον προς υψ. 1811 - ΛΟΥΤΑΤΟΝ.

(β) 33 Ταξιαρχία: Η αμαξιτή οδός προς ΛΙΠΑΝΑΓΙΑ - υψ. 1575 και το κατά μήκος της χαράδρας ΜΑΤΙΤΣΑ ρέμμα διά το Εφεδρικόν Τάγμα.

14. Χώροι λήψεως Σχηματισμών Μάχης (Χ.Λ.Σ.Μ.)

Διατίθενται ως ακολούθως:

(α) 31 Ταξιαρχία: Καταληφθησομένη υπό τμημάτων 22 Ταξ. .... περιοχή ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ υψ. 1595 και κατά μήκος του εκ ταύτης εκσπωμένου προς Ν.Δ. κατεύθυνσιν αντερείσματος.

(β) 33 Ταξιαρχία: Περιοχή ΚΟΥΚΟΥΛΘΟΥΡΙΩΝ.

15. Κίνησις προς Χώρους Λήψεως Σχηματισμών Μάχης (Χ.Λ.Σ.Μ.)

Η κίνησις των τμημάτων Επιθέσεως προς Χ.Λ.Σ.Μ. συμφώνως τω συνημμένω Πίνακι.

16. Ειδικαί Εντολαί

Αι Ταξιαρχίαι να έχωσι υπ' όψιν των τα κάτωθι:

(α) Αι ομάδες αναγνωρίσεως των Ταγμάτων να ώσι αρκετά προωθημέναι και να έχωσι την δυνατότητα εν ευνοϊκή εξελίξει της κατά ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ ενεργείας της ΙΙ Μεραρχίας να κινήθωσι προς ταύτην εγκαίρως ώστε να ωφεληθώσι του φωτός της ημέρας διά την εκτέλεσιν της αναγκαιούσης αναγνωρίσεως και στοιχισμών κατευθύνσεων.

(β) Η ταχύτης της κινήσεως και η απαλλαγή εκ των περιττών υλικών και μεγάλου αριθμού κτηνών θα συντελέσουν κατά το μεγαλύτερον μέρος εις την επιτυχή εκπλήρωσιν της αποστολής (παραλαβή 60 κτηνών κατά Τάγμα).

(γ) Να καταβληθή προσπάθεια όπως τα Τμήματα Επιθέσεως διερχόμενα εγκαίρως την βαθείαν γραμμήν ΑΝΩ και ΚΑΤΩ ΜΕΛΑΔΩΝ ευρίσκονται κατά δυνατόν την 0400' ω. της Χ+Ι ημέρας 1000μ. εντεύθεν των αντικειμενικών σκοπών ΤΣΟΥΚΑ - ΛΕΣΙΤΣ προς αποφυγήν απολειών.

(δ) Μερίμνη των Ταξιαρχιών να ληφθώσι μέτρα αποφυγής αναμίξεως των τμημάτων κατά την κίνησιν της νυκτός και συγχύσεως κατά την προχώρησιν.

Να καθορισθώσι ειδικά σήματα (περιβραχιόνια κλπ) μεταξύ των Ταγμάτων αλληλοκοινοποιούμενα μεταξύ των Ταξιαρχιών.

(ε) Εφίσταται ιδιαιτέρως η προσοχή εν τη χρησιμοποιήσει των Μπαζούκας και των Α/Τ 75 χιλ.

Ταύτα ως όπλα των Διοικήσεων δέον να διατίθενται συγκεντρωμένα επί των κατευθύνσεων εφ' ων η επέμβασίς των θεωρείται απαραίτητος.

(στ) Αι Ταξιαρχίαι θα εφοδιασθώσι διά γαιοσάκκων ίνα κατανεμόμενοι εις τους άνδρας χρησιμοποιούνται παρά τούτων κατά τας εδραιώσεις.

17. Σήμα Επιτυχίας

(α) Αρχικώς Ρ/Τ Συνθηματική λέξις - ΕΜΠΡΟΣ - ΤΕΛΟΣ

(β) Εάν οι ασύρματοι δεν λειτουργούν, διά φωτοβολίδων ως εξής:
31 Ταξιαρχία - τρεις Πράσιναι
33 Ταξιαρχία - τρεις Ερυθραί

ΦΑΣΙΣ 2

18. Συνθηματική Λέξις: ΝΙΚΗ

19. Ενέργεια Τμημάτων: Ως νεωτέρα Ειδική Διαταγή.

ΓΕΝΙΚΑ

20. Πυροβολικόν

(α) Υποστήριξις της Επιθέσεως

(ι) Διά των 142 και 146 Μ.Ο.Π. μετατοπιζομένων κατά την νύκτα Χ/Χ+Ι εις θέσεις εις περιοχήν ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΣ ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ (Ν.5062) και ΚΟΡΥΦΗΣ με δυνατότητα υποστηρίξεως της επιθέσεως από του πρώτου φωτός της Χ+Ι ημέρας μέχρι των ΔΥΤΙΚΩΝ Κλιτύων της γραμμής υψ. 1709 (435-608) - ΛΕΣΙΤΣ - ΤΣΟΥΚΑ - υψ. 1807 (465-670).

(ιι) Δυνατότης υποστηρίξεως και υπό του Πυρ/κού Σ. Στρατού:

- Διά του 104 Σ.Π.Π. (3 Μοίραι) του Συγκροτήματος ΦΛΩΡΙΝΗΣ μέχρι της γραμμής ΤΣΟΥΚΑ - υψ.1807.
- Διά της 153 Μ.Μ.Π. (8 πυροβόλα) του Συγκροτήματος ΦΛΩΡΙΝΗΣ και της 152 Μ.Μ.Π. του Συγκροτήματος ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (ΙΙ πυροβόλα) μέχρι των Δυτικών Κλιτύων της γραμμής υψ. 1709 - ΛΕΣΙΤΣ - ΤΣΟΥΚΑ.

(β) Υποστήριξις του Πυρ/κού θα είναι συγκεντρωτική παρεχο-μένη υπό της Μεραρχίας τη αιτήσει των Ταξιαρχιών.

(γ) Οι Διοικηταί των 146 και 142 Μ.Ο.Π. ορίζονται Τεχνικοί Σύμβουλοι αντιστοίχως εις τας 31 και 33 Ταξιαρχίας, προκεχωρημένοι δε αξ/κοί Παρατηρηταί Πυροβολικού διατίθενται εις έκαστον των Ταγμάτων 31 Ταξιαρχίας και εις τα δύο Τάγματα της 33 Ταξιαρχίας.

21. Αεροπορία
Προστασία της κατευθύνσεως της Μεραρχίας κατά την Χ+Ι ημέραν διά μαζικής ενεργείας και εξάρθρωσις πάσης εχθρικής αντιστάσεως τόσον κατά την κίνησιν, όσον και κατά την εγκατάστασιν των τμημάτων επί ΛΕΤΣΙΤΣ και ΤΣΟΥΚΑΣ και μέχρι ενισχύσεως και εδραιώσεως αυτών.

22. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ
Εκδοθήσεται ιδιαιτέρα Διαταγή ΔΜ της Μεραρχίας.

23. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΙ

(α) Εκδοθήσεται ιδία Διαταγή Διαβιβάσεων της Μεραρχίας.

(β) Κατανομή μέσων ΤΔΑΥ.

- Ανά μία ομάς Επαφής δι' εκάστην των 31 και 33 Ταξιαρχιών.
- Πλόκαμος εις Στρατηγείον Μεραρχίας.

(γ) Θέσεις Στρατηγείων

(ι) Τ.Σ. Μεραρχίας: Κατά την Φάσιν 1 εις περιοχήν 1575 με Παρατηρητήριον εις ΔΕΡΒΕΝ.

(ιι) Τ.Σ. 31 και 33 Ταξιαρχιών: Περιοχή ΠΟΛΕΝΑΤΑΣ μετακινούμενα μεταγενεστέρως προς ΛΕΣΙΤΣ - ΤΣΟΥΚΑ.

(δ) Πλαίσια στοιχισμού

Άπαντα τα τμήματα δέον να διαθέσωσι απαραιτήτως πλαίσια υπό προσωπικήν ευθύνην των Διοικητών των.

24. ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ

(α) Ημέρα Χ καθορισθήσεται διά νεωτέρας Διαταγής.

(β) Αι Διαταγαί Ταξιαρχιών δέον να περιέλθωσι εις την Μεραρχίαν μέχρι της εσπέρας της 9/8.

ΑΝΑΦΕΡΑΤΕ ΛΗΨΙΝ

Ώρα υπογραφής

Ώρα παραδόσεως εις Γραφείον Διαβιβάσεων

Οδηγίαι αποστολής: Άπαντα τα αντίτυπα δι' εκτάκτου αγγελιαφόρου Μοτοσυκλεττιστού.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
Ταξίαρχος - Διοικητής

.../Ι.Κ.
Ακριβές αντίγραφον
Τ.Σ.Υ.

ΠΑΡΑΛΗΠΤΑΙ

- 31 Ταξιαρχία	Αντίτυπον	υπ'	αριθ.	1
- 33 Ταξιαρχία	"	"	"	2
- Δ/σις Πυρ/κού Μεραρχίας	"	"	"	3
- Β΄ΣΣ/Α1	"	"	"	4
- ΙΙ, ΙΙΙ, Χ Μεραρχίας	"	"	"	5,6,7
- Διοικητής Μεραρχίας	"	"	"	8
- Υποδιοικητής Μεραρχίας	"	"	"	9
- Επιτελάρχης	"	"	"	10
- Αρχηγός Κλάδων Β' & Γ'	"	"	"	11
- Α1, Α2 Μεραρχίας	"	"	"	12,13
- Δ/σις Διαβ/σεων Μ/ρχίας	"	"	"	14
- Πολεμικόν Ημερολόγιον (2)	"	"	"	15,16
- Αρχείον (2)	"	"	"	17,18
- Αμερικανόν Σύνδεσμον	"	"	"	19
- Αξ/κόν Ελεγκτήν Αέρος	"	"	"	20